

ТАНЯ ПОПОВА / ХАЙНЦ МИКЛАС
TANJA POPOVA / HEINZ MIKLAS

ЧЕТРИ ЕВАНГЕЛИЕ
НА ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДЪР
TETRAE VANGELIUM
DES ZAREN IVAN ALEKSANDĀR

КРИТИЧЕСКО ИЗДАНИЕ
KRITISCHE EDITION

Четириевангелие на Иван Александър
Tetraevangelium des Ivan Aleksandăr

Издание и изследване
Edition und Untersuchung

Издателство Холцхаузен
Verlag Holzhausen

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Кирило-Методиевски научен център

ВИЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
Институт за славистика

ФЛОРЕНТИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
Департамент за езици, литератури и межкултурни изследвания

БОЛОНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
Департамент за съвременни езици, литература и култура

HOLZHAUSEN
DER VERLAG

Виена 2017

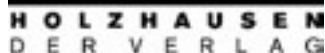
Четириевангелие на цар Иван Александър

(British Library Add. Ms. 39627)

**С изследвания на Алберто Алберти, Елка Бакалова,
Нели Ганчева, Марчело Гардзанити, Екатерина Дограмаджиева,
Хайнц Миклас, Бойка Мирчева, Елисавета Мусакова, Таня Попова**

и със съдействието на Бойка Мирчева

издадено от Таня Попова и Хайнц Миклас

**HOLZHAUSEN
DER VERLAG**

Виена 2017

BULGARISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
Kyrillomethodianisches Forschungszentrum

UNIVERSITÄT WIEN
Institut für Slavistik

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI FIRENZE
Dipartimento di Lingue, Letterature e Studi Interculturali

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI BOLOGNA
Dipartimento di Lingue, Letterature e Culture Moderne

H O L Z H A U S E N
D E R V E R L A G

Wien 2017

Das Tetraevangelium des Zaren Ivan Aleksandăr

(British Library Add. Ms. 39627)

**Mit Beiträgen von Alberto Alberti, Elka Bakalova,
Ekaterina Dogramadžieva, Neli Gančeva, Marcello Garzanti,
Heinz Miklas, Bojka Mirčeva, Elisaveta Musakova, Tanja Popova**

unter Mitwirkung von Bojka Mirčeva

herausgegeben von Tanja Popova und Heinz Miklas

**HOLZHAUSEN
DER VERLAG**

Wien 2017

Impressum

Das Tetraevangelium des Zaren Ivan Aleksandăr

Mit Beiträgen von

Alberto Alberti | Elka Bakalova | Ekaterina Dogramadžieva | Neli Gančeva | Marcello Garzaniti | Heinz Miklas | Bojka Mirčeva | Elisaveta Musakova | Tanja Popova

Herausgeber

Tanja Popova | Heinz Miklas

Unter Mitwirkung von

Bojka Mirčeva

Lektorat

Gudrun Wlach | Conka Jončeva

Layout

Anita Borisova

Eigentümer & Verleger

Verlag Holzhausen GmbH, Leberstraße 122, A-1110 Wien, Österreich, Verlagsleitung: Robert Lichtner

Bildnachweis & Künstlerische Gestaltung

British Library | Einband: Ilian Čavrakov und Anita Borisova; Edition: Anita Borisova

Redigiert und illustriert im Rahmen des Projekts „Mittelalterliche Handschriften der bulgarischen Zaren“ des Kyrillomethodianischen

Forschungszentrums der Bulgarischen Akademie der Wissenschaften

Veröffentlicht mit Unterstützung des Fonds zur Förderung der wissenschaftlichen Forschung (FWF): PUB 448

FWF

Der Wissenschaftsfonds.

Verlagsort | Herstellungsort

Wien | Wien – Printed in the EU

1. Auflage 2017

ISBN: 978-3-902976-73-4

© Verlag Holzhausen GmbH, 2017

Bibliografische Informationen der Österreichischen Nationalbibliothek und der Deutschen Nationalbibliothek: Die ONB und die DNB verzeichnen diese Publikation in den Nationalbibliografien; detaillierte bibliografische Daten sind im Internet abrufbar. Für die Österreichische Bibliothek: <http://onb.ac.at>, für die Deutsche Bibliothek: <http://dnb.ddb.de>.

Sofern vom Verlag nicht anders verlautbart, wird der Text dieser Werkfassung bis auf Weiteres unter der Lizenz „Creative Commons (CC) BY 4.0“ zur Verfügung gestellt. Nähere Informationen zum Umfang dieser Lizenz sind unter <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> abrufbar. Für alle weiteren Inhalte, die im Text dieser Werkfassung enthalten sind, hat der Nutzer selbst auf eigene Kosten die von ihm benötigten Bewilligungen, insbesondere zur Bearbeitung, Vervielfältigung, Verbreitung und Zurverfügungstellung, beizuschaffen.

www.verlagholzhausen.at

Четириевангелие на цар Иван Александър

С изследвания на

Алберто Алберти | Елка Бакалова | Нели Ганчева | Марчело Гардзанити | Екатерина Дограмаджиева | Хайнц Миклас | Бойка Мирчева | Елисавета Мусакова | Таня Попова

Издатели

Таня Попова | Хайнц Миклас

Със съдействието на

Бойка Мирчева

Коректори

Гудрун Влах | Цонка Йончева

Оформление

Анита Борисова

Притежател на авторските права & Издател

Издателство Холцхаузен Ltd., Лебершрасе 122, А-1110 Виена, Австрия, Ръководител: Роберт Лихтнер

Фоторепродукция & Художествено оформление

Британска библиотека | Корица: Илиан Чавраков и Анита Борисова; Подготовка на изданието: Анита Борисова

Редактирано и илюстрирано в рамките на проекта „Българските средновековни царски ръкописи“ на

Кирило-Методиевския научен център към Българската академия на науките

Публикувано със съдействието на Австрийския фонд за научни изследвания (FWF): PUB 448

FWF

Der Wissenschaftsfonds.

Издадено във | Отпечатано във

Виена | Виена – Printed in the EU

Първо издание 2017г., ISBN: 978-3-902976-73-4

© Издателство Холцхаузен Ltd., 2017г.

Библиографска информация на Австрийската национална библиотека и

Национална библиотека на Германия: ONB и DNB записват тази публикация в националните си библиографии. Подробни библиографски данни са достъпни в интернет. За Австрийската национална библиотека: <http://onb.ac.at>, за Националната библиотека на Германия: <http://dnb.ddb.de>.

Освен ако издателят не е посочил друго, текстът на тази версия на творбата е предоставен до следващо разпореждане под лиценз „Creative Commons (CC) BY 4.0“. Повече информация за обхвата на този лиценз е достъпна на адрес <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>. За всяко друго съдържание в текста на тази версия на творбата потребителят е длъжен, за своя сметка, да получи необходимите разрешения, особено за редактиране, копиране, разпространение и предоставяне.

www.verlagholzhausen.at

СЪДЪРЖАНИЕ

Предговор	9
Съкращения	11
ЧАСТ ПЪРВА: ИЗДАНИЕ	
Издателски принципи	14
Възпроизвеждане и коментар	17
Посвещение: Изображения на царското семейство	22
Оглавление на евангелието от Матей	24
Молдавска приписка	27
Евангелие от Матей	29
Оглавление на евангелието от Марко	193
Евангелие от Марко	195
Оглавление на евангелието от Лука	289
Евангелие от Лука	293
Оглавление на евангелието от Йоан	444
Евангелие от Йоан	445
Буквен лабиринт (Магически квадрат)	566
Послеслов на преписвача Симон	567
Месецослов и синаксарни указания	575
Синаксарна таблица	579
ЧАСТ ВТОРА: ИЗСЛЕДВАНИЯ	
Библиография (Н. Ганчева)	593
Кодикология, палеография и художествено оформление (Е. Мусакова, Х. Миклас) ...	609
Портретите на цар Иван Александър в лондонското евангелие.	
Образци и паралели (Е. Бакалова)	647
Лексиката на Иван-Александровото евангелие и текстологическата традиция на славянските евангелия (А. Алберти)	656
Четириевангелието на Иван Александър в текстологичната традиция на славянските евангелия (А. Алберти, М. Гардзанити)	700
Богослужебен апарат: Структура, съдържание и езиково-правописни особености (Т. Попова)	743
История на богослужебния апарат (Е. Дограмаджиева)	806
Резюме на немски език	839
ПРИЛОЖЕНИЯ	
Преглед на евангелските четива и миниатюрите (Е. Мусакова).....	844
Цитирани ръкописи и старопечатни издания (Б. Мирчева)	867
Използвана литература (Н. Ганчева)	878
Илюстрации (Х. Миклас)	891

INHALT

Vorwort	9
Abkürzungen	11
TEIL I: EDITION	
Prinzipien der Textdarbietung	14
Wiedergabe und Kommentar	17
Dedicatio: Bildliche Darstellung der Zarenfamilie	22
Pinax zum Matthäus-Evangelium	24
Moldavischer Eintrag	27
Evangelium des Matthäus	29
Pinax zum Markus-Evangelium	193
Evangelium des Markus	195
Pinax zum Lukas-Evangelium	289
Evangelium des Lukas	293
Pinax zum Johannes-Evangelium	444
Evangelium des Johannes	445
Buchstabenlabyrinth (Magisches Quadrat)	566
Nachwort des Kopisten Simon	567
Kalendarium und Synaxaranweisungen	575
Synaxartabelle	579
TEIL II: UNTERSUCHUNGEN	
Bibliographie (N. Gančeva)	593
Kodikologie und Paläographie (E. Musakova, H. Miklas)	609
Die Portraits des Zaren Ivan Alexandăr im Londoner Evangelium. Vorbilder und Parallelen (E. Bakalova)	647
Die Lexik des Ivan Alexandăr-Evangeliums und die textologische Tradition der slavischen Evangelien (A. Alberti)	656
Das Ivan Alexandăr-Evangelium in der textologischen Tradition der slavischen Evangelien (A. Alberti, M. Garzaniti)	700
Der liturgische Apparat: Struktur, Inhalt und sprachlich-orthographische Besonderheiten (T. Popova)	743
Die Geschichte des liturgischen Apparats (E. Dogramadžieva)	806
Deutsche Zusammenfassung	839
ANHÄNGE	
Übersicht über die Evangelienlesungen und Miniaturen (E. Musakova)	844
Zitierte Handschriften und Frühdrucke (B. Mirčeva)	867
Verwendete Literatur (N. Gančeva)	878
Illustrationen (H. Miklas)	891

ПРЕДГОВОР

Едно от най-красивите произведения на средновековното славянско книжно изкуство, четириевангелието на българския цар Иван (Иоан) Александър от средата на XIV век, често е било предмет на научни изследвания. След първото фотоиздание на главната част от Л. Живкова (1977/80) и пълното дигитално копие, публикувано през 2007 г., днес висококачествените репродукции на паметника вече са достъпни и през сайта за дигитализирани ръкописи на Британската библиотека

(http://www.bl.uk/manuscripts/Viewer.aspx?ref=add_ms_39627_fs001r).

Повечето от досегашните изследвания върху този ръкопис, известен поради сегашното си местонахождение и като Лондонско евангелие, са свързани с неговата великолепна украса. В същото време други проблеми, които той поставя, са останали слабо проучени или изобщо са били пренебрегнати, а споменатите по-горе публикации не могат да заместят критическото възпроизвеждане на текста.

Настоящото издание и неговата научна част имат за цел да попълнят досегашната литература за ръкописа и да станат солидна основа за бъдещи анализи. Подготовката на този том показва, че такива изследвания са все още необходими. Някои въпроси, особено тези, отнасящи се до създаването на кодекса и на неговите литургични части, се поставят тук за първи път и намират само частични отговори. Други, смятани вече за решени, се оказват неправилно формулирани или не намерили правилен отговор.

Първоначално подготовката на този том беше в моите ръце и в ръцете на нашата незабравима българска колега Таня Попова, но беше прекъсната от нейната преждевременна смърт през 2003 година. Подновяването на работата дължим на насърчителната намеса на проф. д-р Светлина Николова, която като директор на Кирило-Методиевския научен център на Българската академия на науките се погрижи за научното наследство на Т. Попова. Проф. Николова направи всичко възможно да бъде доразвит схематично набелязаният първоначален план на изданието и той да бъде осъществен след още едно прекъсване от присъединилия се към моите усилия колектив от български и италиански учени. Без енергичната подкрепа и на сегашния директор на КМНЦ, доц. д-р Славия Бърлиева, този проект нямаше да бъде осъществен. Българската академия на науките подпомогна това издание и чрез един проект, осъществен в рамките на двустранната си спогодба с италианския CNR.

Авторите на изследователската част и приложения са споменати на съответните места. Издателите отговарят за уводната и текстовата част и за редакцията на тома. Сегашния си вид текстът получи на три етапа: в началото Т. Попова направи компютърен набор на подготовения от мене машинописен препис. По-късно той двукратно бе прехвърлян на по-нови и по-сполучливи шрифтове от Мария Йовчева и Бойка Мирчева, които заедно с мене се грижиха и за окончателното оформяне на изданието на текста въз основа на оригинала. Заедно с Б. Мирчева, на която дължим превода на приносите от италианските колеги на български език, редактирахме всички студии и приложения и подготвихме двуезичните текстове. Критичният апарат е общо дело на всички участници в текста. Художественото оформление и предпечатната подготовка на тома са дело на опитните ръце на Анита Борисова.

На всички гореспоменати колеги съм искрено задължен. Участниците в този проект, както и институциите, които те представляват, изказват своята благодарност на Британската библиотека за предоставената им възможност и за оказаното им съдействие. На издателството и неговия ръководител, маг. Роберт Лихтнер, издателите и авторите са признателни за включването на книгата сред неговите издания и за грижливата подготовка на тома!

Виена – Св. Влас, есента на 2016 г.

Хайнц Миклас

VORWORT

Als eines der schönsten Zeugnisse der mittelalterlichen Buchkunst war das Tetraevangeliar des bulgarischen Zaren Ivan (Ioann) Aleksandăr aus der Mitte des 14. Jahrhunderts immer wieder Gegenstand von Untersuchungen und liegt nach einer ersten Fotoedition seines Hauptteils von L. Živkova (1977/80) sowie der vollständigen Digitalkopie von 2007 heute auch online auf der Seite digitalisierter Handschriften der British Library in hochwertiger Farbwiedergabe vor (http://www.bl.uk/manuscripts/Viewer.aspx?ref=add_ms_39627_fs001r).

Während sich die überwiegende Mehrzahl der bisherigen Untersuchungen auf die Kunstgeschichte dieses großartig illustrierten und nach seinem gegenwärtigen Aufbewahrungsort auch Londoner Evangelium genannten Denkmals konzentrierte, wurden andere Probleme, die die Handschrift aufwirft, wenig oder gar nicht behandelt. Auch können Reproduktionen eine kritische Aufbereitung des Texts nicht ersetzen.

Die vorliegende Edition mit ihren angehängten wissenschaftlichen Beiträgen soll daher den bisherigen Stand ergänzen und eine feste Grundlage für weitere eingehende Analysen bilden. Wie sehr es nämlich solcher noch bedarf, zeigte gerade die Vorbereitung dieses Bandes. So wurden manche Fragen, besonders an die Entstehung des Kodex und seiner liturgischen Teile, erst jetzt gestellt und konnten nur ungenügend beantwortet werden, während andere, die schon als gelöst erschienen, sich entweder als unrichtig formuliert oder falsch beantwortet erwiesen.

Die Vorbereitung des Bandes lag zunächst in meinen und den Händen unserer unvergessenen bulgarischen Kollegin Tanja Popova und musste nach deren allzu frühem Ableben im Jahre 2003 zurückgestellt werden. Seine Wiederaufnahme ist dem beherzten Eingreifen von Frau Prof. Dr. Svetlina Nikolova zu verdanken, die sich als Leiterin des Kyrillomethodianischen Forschungszentrums der Bulgarischen Akademie der Wissenschaften des wissenschaftlichen Nachlasses von T. Popova annahm und dafür sorgte, dass der zunächst nur grob umrissene Editionsplan mit einem Team bulgarischer und italienischer Experten weiterentwickelt sowie nach einer erneuten Unterbrechung auch zu Ende geführt werden konnte. Ohne die tatkräftige Unterstützung durch ihre Nachfolgerin in der Leitung des Forschungszentrums, Frau Doz. Dr. Slavija Bărlieva, wäre dies freilich nicht gelungen. Die Grundlage dazu bot ein im Rahmen einer bilateralen Übereinkunft der Bulgarischen Akademie der Wissenschaften mit der italienischen CNR veranstaltetes Projekt.

Während die Autoren des Untersuchungsteils inklusive der Anhangskapitel an den entsprechenden Stellen vermerkt sind, zeichnen für den Einleitungs- und Textteil sowie die Redaktion des Bandes die Herausgeber verantwortlich. Seine heutige Form erhielt der Text in drei Etappen: zuerst durch die Übertragung einer von mir vorbereiteten Maschinenabschrift in Computerform durch T. Popova, und dann über zwei Umgüsse derselben in neuere und besser geeignete Schriften durch Marija Jovčeva und Bojka Mirčeva, die mit mir auch die Endredaktion anhand des Originals besorgten. B. Mirčeva verdanken wir die Übersetzung der italienischen Beiträge ins Bulgarische. Zusammen redigierten wir auch alle übrigen Beiträge und verfassten die zweisprachigen Texte. Der kritische Apparat ist das gemeinsame Werk aller am Text Beteiligten. Die künstlerische Gestaltung und das Layout des Bandes lagen in den kundigen Händen von Anita Borisova.

Allen genannten Kolleginnen bin ich aufrichtig verbunden. Der Dank aller am Werk Beteiligten und der Institutionen, in deren Namen sie wirken, gilt der British Library für die Möglichkeit, das Denkmal zu veröffentlichen und für die freundliche Mitwirkung. Dem Verlag und seinem Leiter, Herrn Mag. Robert Lichtner, sind Herausgeber und Autoren herzlich verbunden für die Aufnahme des Werks in die Produktion und die hervorragende Betreuung des Drucks!

Wien – St. Blasien (Bulgarien), im Herbst 2016

Heinz Miklas

СЪКРАЩЕНИЯ – ABKÜRZUNGEN

авг.	август	РГБ	Руска държавна библиотека
Ам. гл.	Амониева глава	РНБ	Руска национална библиотека
ап.	апостол, апостоли	Рожд	Рождество
апр.	април	РождХр	Рождество Христово
арх.	архангел	РождБог	Рождество Богородично
б. а.	бележка на автора	С.	синаксар
БАН	Българска академия на науките	Сб	събота
ББ	Британска библиотека, ВЛ	св.	свети, света
БМ	Британски музей, ВМ	свщмчк /-ци	свещеномъченик, -ци
в.	век	септ.	септември
вм.	вместо	сл.	следващи (страници)
вмчк	великомъченик	ср.	среда(та)
вт.	вторник, а, -о	Ср	сряда
Вт	вторник	срв.	сравни
Въздв	Въздвижение на Честния Кръст	ст.	стих
г.	година, -и	Т.	текст
гл.	глава	т. нар.	така наречен, -а, -о, -и
ГИМ	Държавен исторически музей	утр.	утринна
дек.	декември	февр.	февруари
ев.	евангелие, евангелист	ЦИАИ	Църковно-исторически и архивен институт на Българската православна църква
изг.	изгубено	четв.	четвърт
Йо	Евангелие от Йоан, Ио	Чт	четвъртък
КМНЦ	Кирило-Методиевски научен център към БАН	ян.	януари
лит.	литература, литургия	add.	additit, -unt
Лит.Ук.	литургични указания	ВЛ	British Library, ББ
Лк	Евангелие от Лука, Lc	ВМ	British Museum, БМ
Лонд	Лондонско евангелие, Lond	CNR	Consiglio Nazionale delle Recerche
М.	Месеослов	corr.	correctura, correxit
Мк	Евангелие от Марко, Mc	ed(s).	editor(s)
Мт	Евангелие от Матей, Mt	f. / ff.	folium, -ia
мчк	мъченик	Io	Evangelium secundum Ioannem, Йо
мчца	мъченица	Lc	Evangelium secundum Lucam, Лк
мчци	мъченици	leg.	legitur
НБКМ	Народна библиотека Кирил и Методи	Lond	Londoner Evangelium, Лонд
нд	неделно (възкресно) утринно евангелие	Mc	Evangelium secundum Marcum, Мк
Нд	неделя	Mt	Evangelium secundum Matthaeum, Мт
ноем.	ноември	om.	omittit, изпуснато
окт.	октомври	р.	pagina, page
патр.	патриарх	г	recto
Пн	понеделник	repr.	Reprint
пол.	половина	sing.	singularis
прор.	пророк	v	verso
преп.	преподобен, -а, -и	var.	variatio
пресв.	пресвят, -а, -и		
Пт	петък		
Пх	Пасха		
първомчк	първомъченик		
първомчца	първомъченица		
РАН	Руска академия на науките		
РГАДА	Руски държавен архив за древни актове		

За съкращения на ръкописи вж. Цитирани ръкописи и старопечатни издания.
За съкращения на литература вж. Използвана литература.

ЧАСТ I: ИЗДАНИЕ

TEIL I: EDITION

ИЗДАТЕЛСКИ ПРИНЦИПИ

Основен принцип при издаването е възможно най-точното предаване на ръкописа с всички негови особености. Отклоненията от този принцип са отбелязани долу:

1. Всяка страница на изданието отговаря на съответната страница в ръкописа, като се добавят номерацията на листа с общоприетите латински съкращения и название в зависимост от съдържанието ѝ.
2. Запазват се празните страници в ръкописа (ff. 4v, 5v, 87v, 136v, 237v, 275v, 279v), които се означават с ‘празно / leer’.
3. За липсващия лист са въведени означенията 74r’ и 74v’ и е указано предположението за съдържанието му (Mt 25: са. 39–42 и Mt 25: са. 42-46).
4. Възпроизвеждат се и черно-бели репродукции на миниатюрите на съответните им места.
5. Текстът се предава ред за ред. Номерацията обхваща само редовете, на които е изписан основният текст. За редовете, на които са разположени миниатюри и литургични бележки, номерация не се въвежда.
6. Думите се разделят, а при пренасяне на дума от един ред на друг се въвежда дефис. Разделението следва общеприетите норми на Пражкия академичен речник; при това се отчита развитието на езика през XIV век (срв. напр. безоума, вслѣдъ, доколѣ, ѿкждоу, такоже, ѿанкоже).
7. Двусъставни композиции от типа ἰς-ἕως се разделят с едно, а случаите на хаплография като в σῆς-т-α – с две тирета. Гръцки съкращения като κ(αί) или χα<ναναῖα> се предават развързано с кръгли или остри скоби в зависимост от типа на съкращението. Изтрити, измити или задраскани, но все още личащи на място букви, се поставят в квадратни скоби [].
8. При наличие на недоизписана или сгрешено изписана форма по изключение се прибегва и към указанието (sic!).
9. Златните букви в ръкописа се предават със специален фонт. С него са отбелязани и червените букви в месецослова и синаксара. Молдавската приписка на f. 5 също е възпроизведена с различен фонт, съобразно нейните палеографски особености.
10. Нормалните, инициалните и надсловни букви, както и всички редни и надредни знаци се предават с близки до вида и големината им в ръкописа съответствия, докато бързописните варианти се уеднаквяват. В цитатите на изследователската част това многообразие е намалено.
11. Лигатури и вписани букви в надслови се развързват.
12. За разлика от надредните букви, изписаните над реда или леко повдигнати, добавени по-късно бележки, са свалени на реда.
13. Литургичните указания и други маргинални добавки към текста се възпроизвеждат по възможност на оригиналните им места, но с намален кегел. Основният евангелски текст е на 14pt, оригиналната номерация на евангелските глави е на 13pt, литургичните указания – на 12pt. При тази подредба се запазва съотношението в големината на буквите в ръкописа.
14. Най-важните формални особености на ръкописа като лигатури, маргинални бележки, пояснения към миниатюри и други добавки се отбелязват в апарата на съответните места. В апарата се коментират и корекции в текста, които в самия текст са маркирани с по-дребен кегел.

EDITIONSPRINZIPIEN

Das grundlegende Editionsprinzip bildet die möglichst genaue Wiedergabe der Handschrift mit all'ihren Besonderheiten. Abweichungen sind im Folgenden vermerkt:

1. Jede Seite der Ausgabe entspricht ihrem Pendant in der Handschrift. Die Nummerierung der Blätter erfolgt mit den üblichen lateinischen Abkürzungen und die Bezeichnung in Entsprechung ihres Inhalts.
2. Aufgenommen sind auch die Leerseiten der Handschrift (ff. 4v, 5v, 87v, 136v, 237v, 275v, 279v), die als 'празно / leer' gekennzeichnet sind.
3. Das fehlende Blatt wird entsprechend seiner Position als 74r' und 74v' geführt und mit seinem vorauszusetzenden Inhalt überschrieben (Mt 25: ca. 39–42 und Mt 25: ca. 42–46).
4. Die Miniaturen sind an den entsprechenden Stellen schwarz-weiß reproduziert.
5. Die Wiedergabe des Textes erfolgt Zeile für Zeile. Die Nummerierung berücksichtigt nur die Textzeilen, nicht aber solche, die mit Miniaturen oder liturgischen Anmerkungen ausgefüllt sind.
6. Die Scriptura continua wird aufgelöst, wobei an der Zeilengrenze abgeteilte Wörter mit Trennstrich versehen sind. Die Worttrennung folgt dem anerkannten Usus des Prager Akademiewörterbuchs, berücksichtigt jedoch den sprachlichen Entwicklungsstand des 14. Jahrhunderts (vgl. etwa *везоума, вьсаѣдъ, докоѣ, ѿкѣдоу, такоже, ѣанкоже*).
7. Zweigliedrige Zusammensetzungen vom Typus 'ic- $\tilde{\chi}$ vo werden mit einem, Haplographien wie *сѣ-т-а* durch zwei Bindestriche getrennt. Griechische Kürzungen wie *κ(αι)* oder *χα<vavaĩa>* werden je nach Typus mit runder oder spitzer, getilgte und noch schwach sichtbare Buchstaben mit eckigen Klammern [] verdeutlicht.
8. Vom Hinweis (sic!) wird nur ausnahmsweise bei nicht zu Ende geschriebenen oder anderen fehlerhaften Formen Gebrauch gemacht.
9. Wie die Buchstaben, Initialen und Überschriften werden auch sämtliche linearen und supralinearen Zeichen in möglichst dem handschriftlichen Original nahen Entsprechungen und vergleichbarer Größe wiedergegeben. Diese Vielfalt ist in den Zitaten des Untersuchungsteils etwas verringert.
10. In der Handschrift vergoldete Buchstaben werden über Konturschrift verdeutlicht. Mit dieser werden auch die gerötelten Auszeichnungen im Kalendarium und Synaxarium hervorgehoben. Entsprechend ihren paläographischen Besonderheiten ebenfalls mit eigenem Font wiedergegeben ist die moldavische Eintragung auf f. 5r.
11. Ligaturen und Inskriptionen in den Überschriften sind aufgelöst.
12. Im Unterschied zu den Supralinearbuchstaben, die über der Zeile oder leicht erhöht wiedergegeben sind, sind spätere Zusätze in die Zeile gezogen.
13. Liturgische Anmerkungen und andere Randvermerke zum Text werden nach Möglichkeit an den jeweiligen Stellen des Originals wiedergegeben, jedoch verkleinert: Der Haupttext ist in 14pt, die Kapitelzählung der Evangelien in 13pt und die liturgischen Anmerkungen in 12pt gehalten. So sind die Größenverhältnisse der Buchstaben in der Handschrift gewahrt.
14. Die wichtigsten formalen Besonderheiten der Handschrift wie Ligaturen, Randvermerke, Erklärungen zu den Miniaturen und sonstige Zusätze sind im Apparat an der entsprechenden Stelle notiert. Im Apparat kommentiert werden auch die im Text selbst durch etwas kleinere Kegel verdeutlichten Korrekturen.

ВЪПРОИЗВЕЖДАНЕ И КОМЕНТАР

WIEDERGABE UND KOMMENTAR

1r

39,627.

Прилепени страници: сравнителна таблица на миниатюрите в Иван Александрово евангелие и в Par.gr. 74 от Henri Omont (в дигиталното копие двете страници са означени като f. 1r-i и 1v-i). Горe в средата печатен номер на ръкописа.

празно / leer

2r

Посвещение / Dedicatio

2v

✠ кѡнстанѡдѣнъ • дѣспѡтъ • зѡвѣ велнкѡ црѣвѣ ѡвѣ александѣра :	1
✠ кѣраѡамарѣ дѣспѡтница, ѣ дѣщн црѣва :	2
✠ кѣраца дѣщн црѣва •	3
✠ дѣснава дѣщн црѣва :	4

Посвещение / Dedicatio

3r

✠ Θεωρα въ х̄а б̄а вѣрнаа

и новопросвѣщеннаа

цр̄ца, и самодръжнца

всѣмь

блѣгарымь

и грѣкомь :

✠ ἰωάνης ἀλέξανδρῶ

въ х̄а б̄а вѣрень цр̄ь

и самодръжець

всѣмь блѣгарѣмь

и крѣкѣмь.

1

2

3

4

5

6

7

ἰω̄ σ̄ησ̄μᾱ

цр̄ь • с̄нъ

велик̄а цр̄ь ἰω̄

але-

ξ̄а

ἰω̄.ас̄ѣ

цр̄ь •

с̄нъ

цр̄евь •

8

9

10

11

12

Mt Pinax

	3v
ГЛАВЫ ІѸΥΛΙΑ НЖЕ Ѡ МАТФѢА :	1
Ⲁ Ѡ ВЛХВОХЪ • Ⲃ Ѡ НЗБНЕНЫ МЛАДЕНЦѢ •	2
Ⲓ ПРЪВЫН ІΩΑΝЪ ПРОПОВѢДА ЦР҃ТВО НѢСНОЕ :	3
Ⲁ Ѡ ОУ҃ЧЕНН СП҃СОВЪ : Ⲉ Ѡ БЛАЖЕНЫ :	4
Ⲛ Ѡ ПРОКАЖЕНЪ : Ⲟ Ѡ СЪТННЦЪ :	5
Ⲏ Ѡ ТЫЦН ПЕТРОВЪ : Ⲟ Ѡ НСЦѢЛѢВШН Ѡ РАЗЛНУНЫ :	6
Ⲓ Ѡ НЕПОВЕЛѢНЪМЪ ПОСЛѢДОВАТИ :	7
ⲀⲒ Ѡ ЗАПРѢЩЕНН ВОДАМЪ : ⲂⲒ Ѡ БѢСНѢМЪ :	8
ⲒⲒ Ѡ РАСЛАБЛЕНѢМЪ : ⲀⲒ Ѡ МАТФѢН :	9
ⲈⲒ Ѡ ДЫЩЕРН АРХИСНАГОГОВЪ :	10
ⲚⲒ Ѡ КРЪВОТОУНВѢН : ⲞⲒ Ѡ ДВОЮ СЛѢПЦΟΥ :	11
ⲎⲒ Ѡ БѢСНѢ НѢМЪ : ⲞⲒ Ѡ АПЛТЪ ЗАПОВѢДАНН :	12
Ⲓ Ѡ ПОСЛАНЫ Ѡ ІΩ : ⲒⲀ Ѡ СОУХОРѢЦЪ :	13
ⲒⲂ Ѡ БѢСНѢМЪ НѢМЪ Н СЛѢПЪ :	14
ⲒⲒ Ѡ ПРОСАЩН ЗНАМЕННЕ : ⲒⲀ Ѡ ПРНТΥΔ :	15
ⲒⲈ Ѡ ІΩ Н НРОДЪ : ⲒⲚ Ѡ Ѣ ХЛѢБЪ :	16
ⲒⲞ Ѡ МОРСЦЪ ХОЖДЕНН :	17
ⲒⲎ Ѡ ПРѢСТѢПЛЕНН ЗАПОВѢДН БНѢ :	18
ⲒⲞ Ѡ ХΑΝΑΝΕΝ : Ⲓ Ѡ НСЦѢЛѢВШНМЪ НАϞϞ :	19
ⲒⲀ Ѡ Ⲟ ХЛѢБЪ : ⲒⲂ Ѡ КВАСЪ ФАРНСЕНЦЪ :	20
ⲒⲒ Ѡ КЕСАРІНСЦЪ ВЪПРОШЕНН :	21
ⲒⲀ Ѡ ПРѢОБРАЖЕНН ІСѢЪ : ⲒⲈ Ѡ НОВОМѢСАУНО :	22

19 лне в ханάνέν поправено върху ена (?) от по-късна ръка. В долното поле еклибрис на БМ.

4v

празно / leer

Г
λ

Оттук до f. 283v във външния ъгъл на долното поле на всеки последен лист от тетрадата по-късна номерация, нанесена с тъмно сивозеленикаво мастило.

Молдавска приписка / Moldavischer Eintrag

	5r
✝ снѣ̄ стѣфѧ̄ воѣводе	1
✝ ѿѡ̄ань̄ а̄леѧ̄дѣ̄ въз̄ ка̄ бѧ̄ вѣрны воѣво-	2
да̄ ѿ̄ гнѣ̄ • ѿ̄зсе̄н̄ землн̄ млѣдонскон̄	3
ѡ̄коупн̄ сѣ̄, тетрѡѣугль̄ • що̄ є̄ быль̄	4
ѡ̄ залогѣ̄ • бѣ̄ да̄ га̄ простн̄, ѿ̄ да̄ моӯ	5
дарѡ̄є̄ жнѡ̄ вѣчнѣ̄ • ѿ̄ зде̄ • мнѡ̄-	6
лѣтнѣ̄ жнѡ̄	7

5v

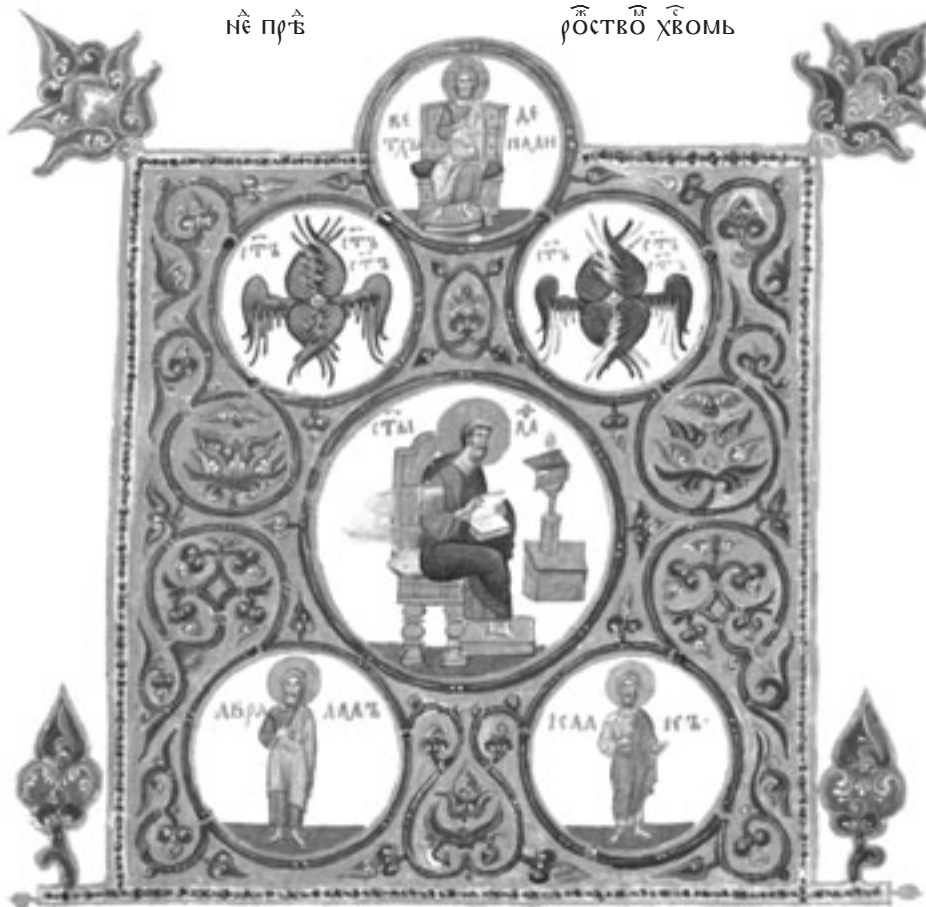
празно / leer

Mt 1:3–6

6r

НѢ ПРѢ

РѢСТВО ХВОМЪ

Ѹ̅В̅А̅Г̅Г̅Е̅Л̅И̅Є̅ С̅Т̅О̅Є̅ ѿ̅ М̅А̅Т̅Ѹ̅А̅

1

1 К̅Н̅И̅Г̅А̅ Р̅О̅Д̅З̅С̅Т̅В̅А̅ І̅У̅-Х̅В̅А̅ • С̅Н̅А

2

Д̅В̅А̅ • С̅Н̅А̅ А̅В̅Р̅А̅А̅М̅Л̅Ѹ̅ • А̅В̅Р̅А̅А̅-

3

М̅Ъ̅ Р̅О̅Д̅Н̅ І̅С̅А̅А̅К̅А̅ • І̅С̅А̅А̅К̅ Ж̅Е̅ Р̅О̅Д̅Н̅

4

І̅А̅К̅О̅В̅А̅ •

5

Mt 1:3–6

6v

ІАКΩΒ Ж Н БРАТНЖ		РОДН ІХДЖ ЕГО •	1 2
			
З ІХДА ЖЕ РОДН ФАРЕСА Н ЗАРА Ω фамары • фаресъ же рѳдн, ієсро- ма • єсром же рѳдн а́рама • 4 а́ра- м же родн а́мннадава • а́мнна- дав же рѳдн, наа́ссѳна • наа́ссѳ- н же рѳдн, салмѳна • 5 салмѳнѳ же рѳдн воѳза ѳ рахавы • во- ѳз же рѳдн ѳвнда, ѳ роѳѳы • ѳвнд же, рѳдн ієссѳа • 6 ієссѳн же родн, давыда цѳѳ :	3 4 5 6 7 8 9 10 11 12		

З ар във фареса и зара лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 1:7–10

7r

ДѢДЪ ЖЕ ЦРЬ РОДН СОЛОМОНА ѿ Ѹ-
 ρΗΝΗΑ • 7 СОЛО-
 ДН, ΡΟΒΟΑΜΑ •
 ρΟΔΗ ΑΒΗΑ • Α-
 ἄςα • 8 ἄςз же ρο-
 ТА • ἰωасаφά-
 МА • ἰωάραμ же ροΔΗ ΟΖΗП • 9 ΟΖН-
 А ЖЕ ἰωάφαма • ἰωάφам же ροΔΗ
 ἄχαза • ἄχαз же ρόΔΗ ἱεζεκία • 10 ἱεζε-
 КНА ЖЕ ροΔΗ ΜΑΝΑΣΑ •

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

6 ара- в ἰωάρα- добавено по-късно, вероятно от самия преписвач.

Mt 1:11–16

7v

манасна же рѡдн, ѡмѡна • ѡмѡн'	1
же родн, ѡснѣп • 11 ѡснѣ же родн	2
ѡхонна ѡ брѡтна ѡго, въ прѣсе-	3
ленне вавульнѣскоѡ • 12 по прѣселе-	4
ни же вавульнѣцѣмь, ѡхвнѡ	5
родн салафѡнѣ • салафѡнѣ же	6
родн, зорвѡвелѣ • 13 зорвѡвелѣ же,	7
родн, ѡвнѡдѣ • ѡвнѡдѣ же родн,	8
ѡлакѡма • ѡлакѡм же родн	9
ѡзѡра • 14 ѡзѡрѣ же родн, садѡка • са-	10
дѡк же родн ѡхѡма • ѡхѡм же ро-	11
дн ѡвнѡдѡ • 15 ѡвнѡдѣ же родн,	12
ѡлеѡзара • ѡлеѡзар же родн, ма-	13
тѡана • матѡан же родн ѡкѡ-	14
ва • 16 ѡкѡв же родн ѡснѣфа мѡ-	15
жа марѡнна • ѡз неѡже родн са	16
ѡс нарнѡцѡемьн ѡс:	17

Mt 1:17–21

8r

17	ⲡⲓⲃⲥⲧⲪⲭ ⲉⲃⲉ ⲣⲟⲔⲟⲃⲧⲩ ⲛ̅ⲱ ⲁⲃⲣⲁⲁⲙⲁ Ⲕⲟ	ⲄⲃⲔ	1
	ⲔⲃⲔⲁ, ⲣⲟⲔⲟⲃⲉ • Ⲕⲓ • ⲛ̅ⲱ ⲔⲃⲔⲁ Ⲕⲟ ⲡⲣⲧ-		2
	ⲥⲉⲗⲉⲛⲛⲏⲁ ⲃⲁⲃⲩⲗⲟⲛⲥⲁⲔⲟ, ⲣⲟⲔⲟ-		3
	ⲃⲉ • Ⲕⲓ • ⲛ̅ⲱ ⲡⲣⲧⲥⲉⲗⲉⲛⲛⲏⲁ ⲃⲁⲃⲩⲗⲟ-		4
	ⲛⲥⲁⲔⲟ Ⲕⲟ Ⲫⲁ, ⲣⲟⲔⲟⲃⲉ • Ⲕⲓ :		5
18	Ⲓⲥⲩⲧ-Ⲫⲃⲟ ⲉⲃⲉ ⲣⲟⲓⲁⲃⲧⲩⲃⲟ ⲥⲏⲥⲉ ⲃⲧⲩ • ⲟ- ⲓⲁ	ⲄⲃⲔ	6
	ⲃⲣⲡⲩⲉⲛⲧⲩ ⲃⲟ ⲃⲩⲱⲤⲏ ⲙⲁⲧⲉⲣⲏ ⲓⲉ-		7
	Ⲕⲟ ⲙⲁⲣⲓⲏ ⲓⲱⲥⲏⲫⲱⲛⲏ • ⲡⲣⲧⲃⲔⲉ		8
	Ⲕⲁⲃⲉ ⲛⲉ ⲥⲃⲏⲏⲔⲟⲥⲧⲁ ⲥⲁ, ⲟⲃⲣⲧⲩⲉ		9
	ⲥⲁ ⲏⲙⲁⲥⲏ ⲃⲧⲩ ⲩⲣⲧⲃⲧⲩ ⲛ̅ⲱ Ⲕⲃⲧⲁ ⲥⲧⲁ •		10
19	Ⲓⲱⲥⲏⲫⲩ ⲉⲃⲉ ⲙⲡⲓⲃⲧⲩ ⲓⲉⲁ̅̅ • ⲡⲣⲁⲃⲉⲔⲉⲛⲓ		11
	ⲥⲩⲏ̅̅ • ⲛ̅ⲱ ⲛⲉ Ⲫⲟⲧⲁ ⲓⲉⲁ̅̅ • ⲟⲃⲗⲏⲩⲏⲧⲏ •		12
	ⲃⲧⲥⲪⲟⲧⲩ ⲧⲁⲏ ⲡⲟⲩⲥⲏⲧⲏⲧⲏ ⲁ • 20 ⲥⲉ		13
	ⲉⲃⲉ ⲓⲉⲙⲟⲩ ⲡⲟⲙⲓⲥⲗⲏⲱⲤⲟⲩ • ⲥⲉ		14
	ⲁⲔⲔⲗⲧ Ⲕⲏⲏ ⲃⲧⲩ ⲥⲃⲏⲧⲩ ⲓⲁⲃⲏ ⲥⲁ ⲉⲙ̅		15
	Ⲕⲗⲁ • ⲓⲱⲥⲏⲫⲉ ⲥⲏⲟⲩ ⲔⲃⲔⲃⲧⲩ • ⲛⲉ		16
	ⲟⲩⲃⲟⲏ ⲥⲁ ⲡⲣⲏⲪⲧⲏ ⲙⲁⲣⲏⲁ ⲉⲛⲩ		17
	ⲧⲱⲟⲓⲉⲁ • ⲣⲟⲓⲁⲃⲧⲩⲉⲃⲉ ⲃⲟ ⲥⲁ ⲃⲧⲩ ⲛⲉⲏ,		18
	ⲛ̅ⲱ Ⲕⲃⲧⲁ ⲓⲉⲥⲧⲩ ⲥⲧⲁ • 21 ⲣⲟⲔⲏⲧ ⲉⲃⲉ ⲥⲏⲁ,		19
	ⲛ̅ⲱ ⲛⲁⲣⲉⲤⲏ ⲏⲙⲁ ⲓⲉⲙⲟⲩ ⲓⲥ̅ • ⲧⲧⲩ ⲃⲟ		20
	ⲥⲓⲡⲥⲉⲧⲩ ⲗⲟⲩⲏ ⲥⲱⲟⲃ ⲛ̅ⲱ ⲔⲣⲧⲪⲧⲩ ⲏⲪⲩ •		21

ⲛⲁ-ⲩⲣⲏⲏ ⲣⲟⲥⲃⲁ Ⲫⲃⲁ Ⲓⲥ-Ⲫⲃⲟ ⲉⲃⲉ ⲣⲟ̅ ⲙ̅

В долното поле ⲁⲩ в ⲛⲁⲩⲣⲏⲏ лигатура.

Mt 1:22–25; 2:1–2

8v

22 сѐ • же все бѣи, да събѣдетъ сѧ рече́но-
 ке ѿ г҃а прѣрѣкѡмъ г҃лаще́мъ • 23 сѐ •
 дѣва въ чрѣвѣ прииметъ • ѿ ро-
 дитъ сѧ ѿ нарекатъ ѿма́ іемоу
 іеммануѣлъ • іеже іестъ ска-
 заіемо, с нами бѣ • 24 възта́в же
 іѡсифъ ѿ сѣна, сътвори́ ѿко-
 же повелѣ іемоу аг҃лъ г҃нь • ѿ
 приѣтъ женѣ своѣ • 25 ѿ не знаа-
 ше іѣа доудеже родитъ сѧъ свои
 прѣвѣнецъ, ѿ нарече ѿма́ іемоу
 іс҃ъ : ко́ нѣ

г҃а 2:1 іс҃у же́ рождѣшоу сѧ въ внолене-
 зѣ мѣ іоуденствѣмъ въ дѣни ѿро-
 да црѣ, сѐ вльсви ѿ възтокъ
 приидошѣ въ іерлѣмъ, 2 г҃лаще •
 гдѣ іестъ рожден сѧ црѣ іоудѣ-

на лѣрѣ рѣства іс҃у же рѣ

Mt 2:3–6

9r

Ⲓ ⲄⲀⲖⲘⲐⲐⲐⲐ

НСКЫН • ВНДѢХОМЪ БѠ • ЗВѢЗДѠ
 ІЕГѠ НА ВЪСТОЦѢ, Н ПРІНДОХОМЪ
 ПОКЛОНИТИ Сѐ ІЕМОУ •

1
2
3

3 СЛЫШАВ ЖЕ НРѠДЪ ЦРЬ, СМЖТИ Сѐ •
 Н ВЕСЬ ІЕРОУСАЛНМЪ СЪ ННМЪ • 4 Н
 СЪБРА ВЪСА АРХІІЕРЕѐ Н КНІЖНИ-
 КЫ ЛЮСКЫѐ, ВЪПРАШАШЕ Ѡ НН-
 ХЪ ГДЕ ХС РАЖДАЕТ Сѐ • 5 ѠННІ ЖЕ РЕ-
 КОШѐ ІЕМОУ • ВЪ ВНОЛЕІЕМѢ ІОУ-
 ДЕНСТВМЪ • ТАКО БѠ ПИСАНО ІЕ-
 СТЬ ПРѠРКВМЪ • 6 Н ТЫ • ВНОЛЕІЕМЪ
 ЗЕМЛЕ ІОУДѠВА, ННУНМЖЕ МЕ-
 НШНН ІЕСН ВЪ ВЛАДЫКАХЪ ІОУДО-
 ВАХЪ • НС ТЕБЕ БѠ НЗЫДЕТЪ, ВО-
 ЖДЪ НЖЕ ОУПАСЕТЪ ЛЮДН МОѐ
 • : ІСРАНАѢ : •

Ⲓ

4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

9v

7 Тогда ѱрѡѡ таи прнзвавѡ влѡхвы,
 ѱспытовааше ѡ ннхѡ врѡма
 ѱвльшѡа са звѡзды • 8 ѱ посла-
 вѡ ѡ • вѡ внѡлеѡмѡ, рѡеѡ • шѡдше
 ѱзвѡстнѡ ѱспытанте ѡ ѡтрѡ-
 ѡати • ѡгдаже ѡбращете ѡ,
 вѡзвѡстнѡте мнѡ • ѡко да нѡ азѡ
 шѡдѡ поклонѡ са ѡмоѡ • 9 ѡнн
 же послоѡшавше ѡрѡѡ, ѱдошѡ • ѱ
 сѡ звѡзда ѡже вндѡшѡ на вѡ-
 стоцѡѡ, ѱдѡше прѡдѡ ннмнѡ, дѡнѡ-
 деже прншѡѡшн стѡ • врѡхоѡ ѱдѡеже бѡѡ
 ѡтрѡѡѡ :

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

Mt 2:10–13

10r

10 **В**ИДѢВШЕ ЖЕ ЗВѢЗДАѢ, ВЪЗРАДОВА-
ШѢ СѦ РАДОСТНА ВЕЛНІѦ ЗѢЛѢ •

1

11 **И** ПРИШЕДШЕ ВЪ ХРАМНИѢ, ВИДѢ-
ШѢ ОТРОУА СЪ МАРИѦ МѢРНА

2

ѸГѢ • **И** ПАДШЕ ПОКЛОНИШѢ СѦ ІЕ-
МОУ • **И** ѠВРЪЗШЕ СКРОВНИЦА СВОА,

3

ПРИНЕСОУШѢ ІЕМОУ ДАРЫ • ЗЛАТО

4

И ЛИБАНЪ • **И** СМЪРНА • 12 **И** ѠВѢ-

5

ТЬ ПРИЕМШЕ ВЪ СЪНѢ, НЕ ВЪЗВРА-

6

ТИШѢ СѦ КЪ **И**РОДОУ, **И**НѢМЪ ПѢ-

7

ТЕМЪ ОТНДОУШѢ ВЪ СТРАНИѢ

8

СВОѢ : **К**Ѡ

9

10

11

12

13 **Ѡ**ШЕДШЕМ ЖЕ НМЪ, СѸ **А**ГГЛЪ ГНЪ
ВЪ СЪНѢ ІАВН СѦ **И**ѠСНФѠУ ГЛА • ВЪ-

13

14

НЕ ПО **Р**Ѡ ѠШЕШЕ ВЛЪХѠ

Mt 2:14–16

10v

Ὁ ΗΖΒΗΝΗΚΩΣ ΜΛΑΔΗΝЦЕΚΩΣ :

СТАВЪ ПОИМН ОТРОУА Н МТРЪ	1
ЇГО Н БЪЖИ ВЪ ЇГУПЕТЪ • Н БП-	2
ДН ТАМО ДОНДЕЖЕ АЩЕ РЕКЪ ТИ •	3
ХОЩЕТЪ БО НРОДЪ НСКАТИ ОТРО-	4
УАТЕ, ПОГОУБИТИ ІЕ • 14 ОН ЖЕ ВЪ-	5
СТАВЪ, ПОПТЪ ОТРОУА Н МТРЪ	6
ЇГО НОЩНА, Н ОТИДЕ ВЪ ЇГУ-	7
ПЕТЪ • 15 Н БЪ ТОУ ДО ОУМРЪТНА	8
НРОДОВА • ДА СЪБЪДЕТЬ СѦ РЕУЕ-	9
НОІЕ Ѡ ГѦ ПРРКОМЪ ГЛѦЩЕМЪ,	10
Ѡ ЇГНПТА ПРНЗВАХЪ СНА МОЕГО :	11

16 ТОГДА НРОДЪ ВНДѢВЪ ІАКО ПОРЪГА-	12
НЪ БЫ Ѡ ВЛЪХВЪ, РАЗГНѢВА СѦ	13
ЗѢЛО • Н ПОСЛАВЪ, НЗБИ ВЪСА	14
ДѢТИ СѦЦІѦ ВЪ ВНОЛЕІЕМЪ,	15

Mt 2:17–21

11r

нъ въ всѣхъ прѣдѣлѣхъ ѿѡ ѿ дво-	1
ю лѣтоу нъ ннжше, по врѣменн ѿе-	2
же нспыта ѿ влхвъ • 17 Тогда съ-	3
бѣ са реченоіе іеремнемъ прѣрко-	4
мъ гла҃щемъ • 18 гла҃ въ ра҃мѣ слы-	5
шанъ бѣ • пла҃чь нъ рыданіе нъ	6
вѣпль мно҃гъ • рахїль пла҃ущн	7
са ѡадъ свонхъ • нъ не хотѣше оу-	8
тѣшнтн са іако не҃сѣтъ :-	9

19 Оу҃мершоу же нродоу, сѣ а҃г҃лаъ гнѣ	10
въ сѣнѣ іавн са іѡснфоу въ іегн-	11
птѣ 20 гла҃, въставъ понмн о҃тро-	12
уа нъ мѣрѣ єго, нъ ндн въ земла	13
ісраїлевѣ • нзмрѣшѣ бо нскѣ-	14
щен дѣшѣ о҃троуаѣ • 21 О҃н же въ-	15
ставъ, поѣ о҃троуа нъ мѣрѣ єго •	16

7 Точки върху нъ в рахїль поправка, за да се чете рахїль.

Mt 2:22–23; 3:1–3

11v

НЪ ВЪННДЕ ВЪ ЗЕМЛА ІСРАЊЛЕВѢ • 22 СЛЫ- 1
 ШАВ ЖЕ ІАКО АРХЕЛАІЕ ЦРѢТВОУІЕТЪ 2
 ВЪ ІОУДЕИ ВЪ НРОДА МѢСТО ѠЦА 3
 СВОІЕГО, ОУБОА СѢ ТАМО НТИ • ВЪ- 4
 СТЬ ЖЕ ПРНІЕМЪ ВЪ СЪНѢ, ОТИДЕ 5
 ВЪ СТРАНѢ ГАЛІЛЕЕНСКѢ • 23 НЪ ПРН- 6
 ШЕДЪ ВЪСЕЛН СѢ ВЪ ГРАДѢ НАРНЦАІЕ- 7
 МѢМЪ НАЗАРЕТЪ • ДА СЪБѢДЕТ СѢ 8
 РЕЧЕНОІЕ ПРОРОКЫ, ІАКО НАЗОРЕНЪ НА- 9
 РЕЧЕТ СѢ : КѢ НѢ 10

3:1 ШЪ ДНН ЖЕ ѠНЫ, ПРНДЕ ІѠАИИЪ 11
 КРТЕЛЬ • ПРОПОВѢДОУѢ ВЪ ПОУСТЫ- 12
 НИ ІОУДЕНЦѢН 2 ГЛА, ПОКАНТЕ СѢ, 13
 ПРНБЛЖН БО СѢ ЦРѢТВИЕ НБСНОЕ • 14
 3 СЪ БО ІЕСТЬ РЕЧЕНЫИ ІСАИЕМЪ 15
 ПРРКОМЪ ГЛАЩЕМЪ, ГЛА ВЪПНѢ- 16

ПРѢ ПРОСКѢ В Ѡ ПРНДЕ ІѠ М

Mt 3:4–7

12r

ЩАДО ВЪ ПОУСТЫИИ • ОУГОТОВА-
 НТЕ ПѢТЬ ГНЬ ПРАВЫ ТВОРИТЕ
 СТЬЗА ІЕГО • 4 САМ ЖЕ ІУА́ННЪ Н-
 МѢШЕ РИЗѢ СВОѢ Ꙗ ВЛАСЪ ВЕЛЪ-
 БѢЖДЬ • Н ПО́ЯСЪ ОУСНИИАНЪ О
 УРѢСЛѢХЪ СВОИХЪ • ІАДЪ ЖЕ ІЕГО
 БѢ, ПРѢЗН Н МЕДЬ ДНВІИ • 5 ТОГДА
 НСХОЖДАШЕ КЪ НЕМОУ, ІЕРОСОЛН-
 МА Н ВСѢ ІУФДѢА • Н ВСѢ СТРАНА
 ІОРДА́НСКАА • 6 Н КРѢЩААХѢ СА ВЪ
 ІОРДА́НИ Ꙗ НЕГО • НСПОВѢДАЩЕ
 ГРѢХЫ СВОѢ :

фг

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

7 ШНДѢВ ЖЕ МНОГЫ ФАРНСЕА Н САДЪ-
 КЕА ГРАДѢЩѢ НА КРѢЩЕННЕ ЕГО,
 РЕЧЕ НМЪ • НЩѢДНИА ІЕХИДНОВА •
 КТО СКАЗА ВАМЪ БѢЖАТИ Ꙗ ГРА-

г

13
14
15
16

2, 13 Оттук до f. 14r маргиналните числа изцяло, после частично са написани с избледняло розово-червено мастило от синаксарната ръка.

Mt 3:8–12

12v

	ДѢЩААГО ГНѢВА • 8 СЪТВОРИТЕ ОУ-	1
	БО ПЛОДЪ ДОСТОИИИ ПОКААНИИ •	2
	9 НЪ НЕ НАУНИАИТЕ ГЛАТИ ВЪ СЕБѢ,	3
	ЎЦА НМАМЫ АБРААМА • ГЛА БО	4
	ВАМЪ • ИАКО МОЖЕТЪ БѢ Ѡ КА-	5
	МЕНИА СЕГО ВЪЗДВНГНѢТИ УА-	6
	ДА АБРААМОУ • 10 ОУЖЕ БО НЪ СЕКИ-	7
	РА ПРН КОРЕНИ ДРѢВА ЛЕЖИТЪ •	8
	ВЪСѢКО ОУБО ДРѢВО ИЖЕ НЕ ТВО-	9
	РИТЪ ПЛОДА ДОБРА, ПОСѢКАЕ-	10
	МО БЫВАЕТЪ НЪ ВЪ ѠГНЬ ВЪМѢ-	11
ΔΙ	ТАЕМО • 11 АЗЪ ОУБѢ КРѢЩАА ВЫ ВО-	12
	ДОѢ ВЪ ПОКААНИИ • ГРАДЫИ ЖЕ	13
	ПО МНѢ, КРѢПЛЕН МЕНЕ ИЕСТЪ •	14
	ИМОУЖЕ НѢСМЪ ДОСТОИИИ САПО-	15
	ГЫ ПОНЕСТИ • ТЪИ ВЫ КРѢТИТЪ	16
	ДХѠМЪ СТЫМЪ НЪ ѠГНЕМЪ • К СѢ	17
ΒΙ	12 ѠМОУЖЕ ЛОПАТА ВЪ РѢЦѢ ИЕГО •	18
	НЪ ПОТРЕБИТЪ ГОУМНО СВОЕ НЪ	19
	СЪБЕРЕТЪ ПШЕНИЦѢ СВОѢ ВЪ	20
	ЖИТИИЦѢ • ПЛѢВЫ ЖЕ СЪЖЕ-	21

Ⲛ
Ⲗ

17 хв в дхѠмъ и н Ѡгнемъ написани тънко, при това хв върху изтрит текст, вероятно от самия преписвач. В лявата част на горното поле и в долното поле следи от измити покъсни букви или бележки. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 3:13–17; 4:1

на лн̄ просѣ В ѿ̄ прндѣ їс̄ .

13r

жетъ ѡгнемь негаснымъ .

ГГ 1

13 Тогда прндѣ їс̄ ѿ̄ галнлѣа на іордѣ-
нь . къ іѡѡноу кр̄тнтн сѧ ѿ̄ него .

ГГ 2

14 іѡѡннъ же възбранѣаше іемоу

3

г̄ла . азъ трѣвоуѣ ѿ̄ тебе кр̄тн-

4

тн сѧ, ѡ ты градеши къ мнѣ ;

5

15 ѿвѣщав же їс̄, рече къ нему .

6

Ѡстави нннѣ, тако бо подобно

7

іестъ намъ ѡспльннтн въсѣкѣ

8

правдѣ . тогда ѡстави іегѡ` .

9

10

16 И кр̄тнв сѧ їс̄ възыде ѡбне ѿ̄ воды .

ДГ 11

ѡ сѣ ѿвръзошѣ сѧ іемоу небса . ѡ вн-

12

дѣ дхъ бжнн съходящъ ѡко голѣ-

13

въ, ѡ градещъ на нь . 17 ѡ сѣ г̄ла ѡзъ

14

ѡблака г̄ла . сѡн іестъ снъ мон въз-

15

злюбленнын, ѡ немже благоѡзво-

16

лнхъ . кѡ 4:1 тогда їс̄ възведеиъ бы̄

17

сѣ̄ по просѣѣ . В ѿ̄ възведе̄ бы̄ їс̄ м̄

Mt 4:2–9

13v

	ДѢХОМЪ ВЪ ПОУСТЫНА • НСКОУСНТИ	1
	СА Ѡ ДІАВОЛА • 2 Н ПОЦЬ СА ДНІИ • М•	2
SI	Н НОЦІИ М• ПОСЛѢДН ВЪЗАЛКА • 3 Н	3
	ПРНСТѢПЛЬ НСКОУСНТЕЛЬ, РЕЧЕ ЕМЪ •	4
	АЩЕ СЪНЪ ІЕСИ БЖІИ РЪЦИ ДА КАМЕ-	5
	НИЕ СѢ ХЛѢБИ БѢДѢТЪ • 4 ѠН ЖЕ Ѡ-	6
	ВѢЩАВЪ РЕЧЕ • ПИСАНО ІЕСТЬ, НЕ Ѡ	7
	ХЛѢБЪ ІЕДННОМЪ ЖИВЪ БѢДЕТЪ	8
	УЛКЪ • НѢ О ВСѢКОМЪ ГЛѢ НСХОДА-	9
	ЩИМЪ Ѡ ОУСТЪ БЖІИХЪ • 5 ТОГДА	10
	ПОЖТЬ ІЕГО ДІАВОЛЪ ВЪ СТЪИИ ГРАДЪ •	11
	И ПСТАВИ Н НА КРНЛѢ ЦРКВИМЪ	12
	Б Н РЕЧЕ ІЕМОУ • АЩЕ СЪНЪ ІЕСИ БЖІИ,	13
	ВРЪЗИ СА НИЗОУ • ПИСАНО БѠ ІЕСТЬ	14
	ІАКО АГГЕЛѠМЪ СВОИМЪ ЗАПОВѢСТЬ	15
	Ѡ ТЕБѢ, Н НА РѢКАХЪ ВЪЗМѢТЪ ТА •	16
	ДА НЕ КОГДА ПРѢТЪКНЕШИ Ѡ КАМЕ-	17
	НЬ НОГѢ ТВОѢ • 7 РЕЧЕ ІЕМОУ ІС • ПА-	18
	КЫ ПИСАНО ІЕСТЬ • НЕ НСКОУСНИШИ	19
	ГЛ БЛ СВОІЕГѠ • 8 Н ПАКЫ ПОЖТЬ ІЕГѠ	20
	ДІАВОЛЪ НА ГОРѢ ВЫСѠКѢ ЗѢЛО,	21
	Н ПОКАЗА ІЕМОУ ВСѢ ЦРѢТВІА ВСЕГО МНРА	22
	Н СЛАВѢ НХЪ • 9 Н РЕЧЕ ІЕМОУ • ВСѢ	23

9 Горната част на в във всѣкомъ полууставно удѣлжена, очевидно за да се покрие грешка. 23 н извън колоната на текста, вероятно вписано от преписвача. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 4:10–16

14r

снѣа тебѣ дамъ, аще падъ поклонн-
 ши ми сѧ • 10 тогда рече ѱмоу 'іс • ндн
 за ма сатана • писано бо кестъ гоу
 боу твоѱмоу поклонши сѧ • н томоу
 іедннѱмоу послѱжши • 11 тогда ѱ-
 ставн іего дїаволъ • н сѣ агглан прн-
 стѧпншѧ, н слѱжаахѧ іемоу :~ к сѧ

1
2
3
4
5
6
7

ѧ

12 Слышав же іс іако іѱаннъ прѣданъ
 бы, отиде въ галилеа • 13 н ѱставъ
 назаретъ • прншедъ вселн сѧ въ капе-
 рнаѱмъ въ прнморіе • въ прѣдѣ-
 лѣхъ завоуѱннхъ н нефѱалнмн-
 хъ • 14 да съвѧдет сѧ реуеноіе прѣкѱ-
 мь нсаніемъ глѧщемъ • 15 землѣ за-
 воуѱнѣ н землѣ нефѱалнмѣ,
 пѧть морѣ • ѱб онъ поль іорданѣ •
 галилеа ѧзыкъ • 16 люднє съдѧщен
 въ тѧмѣ вндѣшѧ свѣтъ велнкъ •

н
з

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

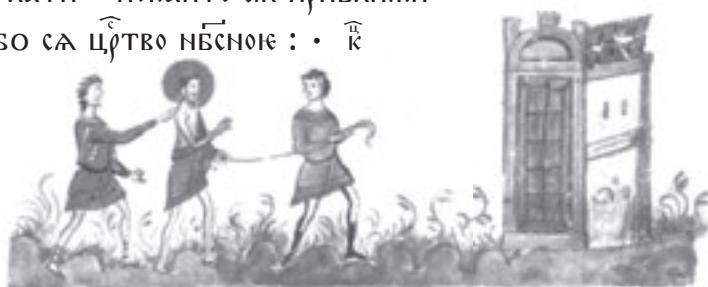
нѣ по просвѣ В ѱ слышавъ іс м

9 Оттук нататък избледнялото розово-червено мастило на маргиналните указания се ре-
 дува с ярко розово от друга, подобна ръка, която покрива и съответните точки. 15-16 пѣ в
 капернаѱмъ дописано тънко, от преписвача?

Mt 4:17–20

14v

1 НЪ СЪДАЩИМЪ ВЪ СТРАНѢ НЪ СЪВНН
 2 СЪМРЪТНѢН, СВѢТЪ ВЪСНІА НМЪ •
 3 17 ѠТОЛН НАУА ІСЪ ПРОПОВѢДАТИ НЪ
 4 ГЛАТИ • ПОКАНТЕ СѦ ПРНБЛНЖН
 5 БО СѦ ЦРѢТВО НБСНОІЕ : • ІСЪ

6 18 ХОДА ЖЕ ПРН МОРН ГАЛНЛЕНЦѢМЪ •
 7 ВНДѢ ДВА БРАТА • СНМѠНА, НАРНЦА-
 8 ІЕМАГО ПЕТРА • НЪ АНДРЕА БРАТА ІЕГО •
 9 ВЪМѢТАЩА МРѢЖѢ ВЪ МОРЕ • БѢ-
 10 СТА БО РЫБАРѢ, 19 НЪ ГЛА НМЪ • ГРАДѢТА
 11 ПО МНѢ НЪ СЪТВОРА ВА ЛОВЦА УЛКОМЪ
 12 20 ОНА ЖЕ АБНЕ ѠСТАВЛША МРѢЖѢ,
 13 ПО НЕМЪ НДОСТА :~

НѢ ВЪ В ѠХОДА ІСЪ ПРН МОР

Mt 4:21–24

вѣр по пѣ В ѿ прохожаше їс

15r

21 **И** прѣшедеѡтѡу • оуѡрѣ нна два
 брата • їакува зеведеѡва н їѡана
 брата їего въ кораблн • съ зеведеѡ-
 мь ѡцѣмь їею' • завазаѡца мрѣ-
 жѡ своѡ • н възва та • 22 ѡна же ѡбннѣ
 ѡставльша корабль н ѡцѡа своѣго •
 по немь ндоѡта • **зѡ** 23 н прохѡждаѡше **ѡ**
 всѡ галнлеѡ їс, оуѡа на сѡнмнѡце-
 хѡ нхѡ • н проповѣдаѡ їеѡне цѣтѡѡа •
 н цѣлаа всѣкѡ недѡгѡ • н всѣкѡ
 ѡзаа въ людехѡ :~ **к** нѣ

кѡ

1

2

3

4

5

6

кѡ

7

8

9

10

11

24 **И** нзыде слоухѡ їего, по всен снрѡн • н
 прнведеѡшѡ къ немуу всѡ бола-
 щѡа, разлнѡнымн недѡгы н стра-
 стьмн ѡдрѡжнмы • н бѣсны н
 мѣсѡѡныкы • н ѡслаблены жнла-
 мн • н нсцѣлн нхѡ :

12

13

14

15

16

17

		Mt 4:25; 5:1–6	
Г	: ОУЧЕНИ СПСОВЪ :		15v
К			
З			
	25 И по немь ѡдошѣ народи мнози ѿ га-		1
	лилеа и десатихъ градъ • и ѿ іероу-		2
	салима и іудеа • и съ ѡного полуу		3
	іордана • 5:1 оузрѣв же народы, и въз-		4
	зиде на горѣ, и съдшоу іемоу • при-		5
	стѣпншѣ къ немуу оученици іего •		6
	2 и ѡвръзъ оуста своа оуаше и хъ гла :~		7
			
К			
Е			
К			
	3 Блаженницини дѣомь, іако тѣхъ		8
	іестъ црѣтво нѣсноіе • 4 блаженни пла-		9
	ушци, іако ти оутѣшѣт са •		10
	5 блаженни кротцини, іако ти насле-		11
	дѣтъ земля • 6 блаженни ѡлушци		12
	стѣмъ В ѡ вьслѣ іса и дѡ		

8 Гръцки приписки към миниатюрите, в дребен курсив: εις τὸ ὄρος – διδάσκω(?) – οἱ (?) μακαρι πτοχι. 9 ни в блаженн изписано над реда от писача? В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 5:7–15

16r

О БЛАЖЕНЫ		
ѿ жѣждѣщен правдѣ, ꙗко тѣ на-		1
сытат сѧ • 7 блаженн мѣтнвѣн,	кн	2
ꙗко тѣ помнлованн бѣдѣтѣ •		3
8 блаженн ѡнстѣн срѣмѣ, ꙗко	кѣ	4
тѣ бѣ оузраѣтѣ • 9 блаженн	л	5
мнротворцн, ꙗко тѣ снѡве бѣжѣн		6
нарекѣт сѧ • 10 блаженн ѡзгнанн		7
правды радн, ꙗко тѣхѣ ѣсть цѣтво		8
нѣноѣ • 11 блаженн ѣстѣ ѣгда поно-		9
сѧтъ вамѣ, ѿ ѡжденѣтъ вы ѿ рекѣтъ		10
всѣкѣ злѣ глѣ на вы • лѣжѣщен ме-		11
не радн • 12 радѣнте сѧ ѿ веселнте сѧ ꙗко		12
мѣзда ваша многа на нѣсѣхѣ		13
Тако бо ѡзгнашѣ прѣкѣ ѿже бѣшѣ		14
прѣжде васѣ • 13 вы ѣсте соль землн •	лѣ	15
ѡще же сѡль ѡбѡудѣтъ, ѡнмѣ ѡсо-		16
лнт сѧ • нн въ ѡтоже к томоу бѣдѣтъ •		17
нѣ тѣнѣ ѡсыпатн сѧ вѣнѣ, ѿ попн-		18
рѣтн сѧ ѡ ѡлѣкѣ • кѣ 14 вѣ ѣстѣ свѣтъ мн-	лѣ ѣ	19
роу • не можетѣ градѣ оукрытн сѧ		20
вѣрѣхѡу горы стоѣ • 15 нн вѣжнгаѣтѣ		21
свѣтлннкѣ • ѿ поставѣѣтъ ѣго		22
подѣ спѣдѡмѣ • нѣ на свѣщннцѣ		23
ѡбще стѣлѣ • рѣ гѣ Вѣ ѣсте свѣ мнѣ		

8 тв в цѣтво лигатура. 12 ѡу в радѣнте лигатура. В долното поле 8 в мнѣ почти изцяло избледняло или изтрито.

Mt 5:16–20

16v

	И СВѢТНТЬ ВСѢМЬ НЖЕ ВЪ ХРАМН-	1
	НѢ СѢТЪ • 16 ТАКО ДА ПРОСВѢТНТ СѢ	2
	СВѢТЬ ВАШЬ ПРѢДЪ УЛКЫ • ІАКО ДА	3
	ОУЗРА ^Т ДѢЛА ВАША ДОБРАА, И	4
	ПРОСЛАВАТЬ УЦА ВАШЕГО НЖЕ	5
ЛГ	ІЕСТЪ НА НБСЕХЪ • 17 НЕ МННТЕ	6
	ІАКО ПРННДОХЪ РАЗОРНТИ ЗАКОНА	7
	НЛИ ПРРКЫ • НЕ ПРІНДОХЪ РАЗОРН-	8
ЛД	ТИ, НѢ НСПЛННТИ • 18 АМННЬ ГЛА	9
	ВАМЪ ДОНДЕЖЕ ПРѢНДЕТЬ НБО И ЗЕ-	10
	МЛѢ • ПНСМА ІЕДННО НЛИ УРЪТА	11
	ІЕДННА НЕ ПРѢНДЕТЬ Ѡ ЗАКОНА •	12
ЛЄ	ДОНДЕЖЕ СНѢ ВСѢ БѢДѢТЬ • 19 НЖЕ БО	13
	РАЗОРНТЪ ІЕДННѢ ЗАПОВѢДІИ СНХЪ	14
	МАЛЫНХЪ • И НАОУЧНТЪ ТАКО УЛКЫ,	15
	МЪНІИ НАРЕЧЕТ СѢ ВЪ ЦРТВН НБЕ-	16
	СНѢМЬ • А НЖЕ СЪТВОРНТЬ И НАОУ-	17
	ЧНТЪ • СЪ ВЕЛЕН НАРЕЧЕТ СѢ ВЪ ЦРТВІ	18
ЛЖ	НБСНѢМЪ • К 20 ГЛА БО ВАМЪ • ІАКО	19
	АЩЕ НЕ ПРѢНЗБѢДЕТЬ ПРАВДА ВА-	20
	ША ПАЧЕ КННЖННКЪ И ФАРНСЕН, НЕ	21
	НМАТЕ ВЪННТИ ВЪ ЦРТВО НБСНОІЕ	22

срѣ ѿ нѣ рѣ гъ свон ѿ гла бо ва іако аще :

4 -зрѣ в оузрѣ поправено върху изтрито -вѣдѣти, вероятно от преписвача. 21 ѣ в кннжннкъ оформен от удължен ѣ.

Mt 5:21–25

17r

21 Слышасте ꙗко речено бы̄ древнѣмь •	1
не оубиешн • ꙗже бо оубиетъ,	2
повнненъ іестъ сѣдоу • 22 азъ же гла	3
вамь • ꙗко всѣкъ гнѣваѣи сѣ на	4
брата своего без оума, повнненъ	5
іестъ сѣдоу • ꙗже бѣ аще речетъ	6
братоу своіѣмоу ракъа, повнне-	7
нъ іестъ сѣмницоу • а ꙗже аще	8
речетъ ꙗродѣ, повнненъ іестъ ро-	9
дѣствоу огньномуу • 23 аще оубѣ	10
принесешн даръ твои къ ѡлта-	11
рю • ꙗ тоу помѣнешн ꙗко братъ	12
твои ѡматъ нѣѣто на та, 24 ѡста-	13
ви тоу даръ твои прѣдъ ѡлтарѣ-	14
мь • ꙗ шѣдъ прѣжде сѣмни сѣ съ	15
братомъ твоимъ • ꙗ тогда прн-	16
шѣдъ прннеси даръ твои • 25 бѣдѣ	17
оувѣщавѣа сѣ съ сѣперникомъ	18

̅s

3 ѣ в сѣдоу изписано върху сгрешена буква от писача.

Mt 5:26–31

17v

	ТВОИМЪ СКОРО, ДОНДЕЖЕ ІЕСН НА ПѢ-	1
	ТИ СЪ НИМЪ • ДА НЕ ПРѢДАСТЪ ТЕ-	2
	БЕ СѢДѢИИ • Н СѢДНИА ТА ПРѢДАСТЪ	3
	СЛОУЖѢ • Н ВЪ ТЕМНИЦѢ ВЪВРЪЖЕ-	4
	Т ТА • 26 АМНИИ ГЛА ТЕБѢ, НЕ НЪЗЫДЕ-	5
зѧ	ШИ ѠТѢДОУ • ДОНДЕЖЕ ВЪЗДАСИ	6
лѧ	ПОСЛѢДНИИ КОНДРАТЬ • ѧ 27 СЛЫШАСТЕ	7
прѣвѣи *	ІАКО РЕЧЕНО БѢИ * • НЕ ПРѢЛЮБИ СЪ-	8
	ТВОРИШИ • 28 АЗЪ ЖЕ ГЛА ВАМЪ • ІАКО	9
	ВЪСѢКЪ ВЪЗРѢВИИ НА ЖЕНѢ СЪ ПО-	10
,	ХОТНА, ОУЖЕ ПРѢЛЮБИ СЪТВОРИ	11
	СЪ НЕА ВЪ СРЦИ СВОЕМЪ • 29 АЩЕ ЖЕ	12
	ОКО ТВОЕ ДЕСНОЕ СЪБЛАЖИТЕИ	13
	ТА, НЪЗМИ ІЕ НЪ ВЪЗЪИ Ѡ СЕБЕ • ОУНЕИ	14
	БО ТИ ІЕСТЬ, ДА ПОГЫБНЕИ ІЕДНИ-	15
,	ИЪ ОУДЪ ТВОИ • А НЕ ВСЕ ТѢЛО ТВОЕ	16
	ВЪВРЪЖЕНО БѢДЕИ ВЪ ГЕІЕННИ •	17
	30 Н АЩЕ ДЕСНАА РѢКА ТВОА СЪБЛАЖИ-	18
	ТЕИ ТА, ѠСѢЦИ А НЪ ВЪЗЪИ Ѡ СЕБЕ •	19
	ОУИТЕИ ТИ ІЕСТЬ, ДА ПОГЫБНЕИ	20
	ІЕДНИИ ОУДЪ ТВОИХЪ • А НЕ ВСЕ ТѢ-	21
	ЛО ТВОЕ ВЪВРЪЖЕНО БѢДЕИ ВЪ ГЕ-	22
	ІЕННИ • 31 РЕЧЕНО ЖЕ БѢИ НЪЖЕ АЩЕ	23
	Ѡѧ ѧ НЕ ѧѧ Гѧ СЛЫШАСТЕ ІАКО ѧѧ М	

8 Добавка прѣвѣи в лявото поле със знак за вмъкване на текст с почерка на писача на номера на Ам. гл. лѧ. 11 н в хотна написано върху изтрита буква от преписвача. 16 т в твои написано върху изтрита дума от преписвача. В лявото поле екслибрис на БМ.

Mt 5:32–39

18r

поустнѣть женѣ своѣ, да дастъ	1
иѣн кннги распоустныѣ . 32 азъ же	2
глаголю вамъ . ꙗко всѣкъ поущаѣи же-	3
нѣ своѣ развѣ словесе любодѣнна-	4
го, творитъ ꙗ прѣлюбн дѣати . ꙗ ꙗ-	5
же ѡще поущеннцѣ понметъ, прѣ-	6
любн дѣиетъ . 33 пакы слышасте	7
ꙗко речено бы древнѣмъ . не въ ль-	8
жѣ кльнешн сѧ . въздасн же гвн	9
клатвы твоѣ . 34 азъ же глаголю вамъ не	10
клати сѧ ѡнѣдъ . ни ꙗко	11
прѣстолъ иестъ бжн . 35 ни землѣ,	12
ꙗко подножнѣ иестъ ногама иего .	13
ни иерлѣмомѣ, ꙗко градъ иестъ велнка-	14
го црѣ . 36 ни главоѣ своѣа кльнн сѧ	15
ꙗко не можешн иеднного власа бѣла	16
нли ѡрна сътворити . 37 бѣди же	17
слово ваше иен иен . н нн нн . лнхо-	18
иѣ же сего, ѡ неприязнн иестъ .	19
38 Слышасте ꙗко речено бы . око за око	20
н зѣбъ за зѣбъ . 39 азъ же глаголю вамъ .	21
не протнвнте сѧ злову . нѣ ѡще кто	22
тѧ оударнтъ въ деснѣа ланнтѣ .	23

пѣ ꙗ не рѣ гв . пакы слышасте

Mt 5:40–47

18v

	ѠВРАТИ ꙗ́моу ꙗ́ дроугѡѡ . 40 ꙗ́ хотѡ-	1
	щомоу сѡдѡ прѡѡти с тобоѡ . ꙗ́	2
	рѡѡ твоѡ вѡзѡти . Ѡпоустѡ ꙗ́мѡ	3
ѡѡ	н сраунѡ твоѡ . 41 ꙗ́ ѡще кто пон-	4
	меѡ тѡ по сѡлѡ пыпрѡще ꙗ́дннѡ,	5
ѡѡ	ꙗ́дн сѡ ннмѡ двѡ . ѡ 42 прѡсѡщомоу	6
	оу тебе, дан . ꙗ́ хотѡщѡго оу тебе	7
	зѡѡти не Ѡврати . 43 Слышѡсте ꙗ́ѡ	8
	реѡено ꙗ́сть . вѡзлюбѡшн ꙗ́скрѡ-	9
	нѡго своѡго, ꙗ́ вѡзненавѡдѡшн вра-	10
ѡѡ	га твоѡго . 44 ѡз же гла вѡмѡ . любн-	11
	те врагы вѡшѡ . Добро творѡте нена-	12
	вѡдѡшнмѡ вѡсѡ . бѡвѡте клѡнѡ-	13
	щѡѡ вѡ . ꙗ́ молѡте за творѡщѡѡ	14
	вѡмѡ напѡстѡ . ꙗ́ ꙗ́згонѡщѡѡ вѡ .	15
	45 да бѡдѡте сѡѡве ѡѡѡ вѡшего ꙗ́же	16
	ꙗ́сть на нѡсѡхѡ . ꙗ́ѡ сѡнѡце своѡе	17
	снѡѡетѡ, на зѡѡ ꙗ́ бѡлѡгѡѡ . ꙗ́ дѡ-	18
	ждѡте на прѡвѡднѡѡ ꙗ́ на неѡрѡвѡ-	19
ѡѡ	днѡѡ . 46 ѡще же любѡте любѡщѡѡ	20
	вѡ, кѡѡ мѡзѡдѡ ꙗ́мѡте . не ꙗ́ мы-	21
	тарѡ лѡ тождѡ творѡтѡ . 47 ѡще цѡѡ-	22
	лоѡте дроугѡ вѡшѡ тѡѡмо, тѡ	23
	сѡ ѡ по ꙗ́ . мѡ рѡ гѡ прѡсѡщомѡ оу тебе :	

Mt 5:48; 6:1–5

сѣ̄ сыропоӯ рѣ̄ гѣ̄ вънемлѣте

19r

УТО ЛНХО ТВОРНТЕ • НЕ Н' МЫТАРН ЛН	1
ТАКОЖДЕ ТВОРАТЬ • 48 БѢДѢТЕ ОУБО	2
ВЫ СЪВРЪШЕНН, ІАКО ВѢЦЪ ВАШЬ НБЕ-	3
СНЫН СЪВРЪШЕНЪ ІЕСТЪ:~ К Сѣ̄	4
6:1 ВЪЗНЕМАТЕ МНЛОСТЫНА ВАША • ЗѢ	5
НЕ ТВОРНТИ ПРѢДЪ УЛКЫ • ДА ВН-	6
ДНМН НМН • АЦЕ ЛН ЖЕ НН МЪЗЫ	7
НЕ НМАТЕ ВѢ ВѢЦѢ ВАШЕГО, НЖЕ ІЕ-	8
СТЬ НА НБСЕХЪ • 2 ІЕГДА ОУБО ТВОРН-	9
ШИ МНЛОСТЫНА, НЕ ВЪСТРѢБИ ПРѢ-	10
ДЪ СОБОѢ ІАКОЖЕ НПОКРНТИ ТВОРА-	11
ТЬ, ВЪ СЪНМНЦНХЪ Н ВЪ СТЪГНАХ'	12
ДА ПРОСЛАВАТ СА ВѢ УЛКЪ • АМННЪ	13
ГЛА ВАМЪ • ВѢСТОѢТЬ МЪЗДЫ СВОЕА •	14
3 ТЕБѢ ЖЕ ТВОРАЩОУ МНЛОСТЫНА,	15
ДА НЕ УЮЕТЕ ШОУНЦА ТВОА, УТО ТВО-	16
РНТЕ ДЕСНИЦА ТВОА • 4 ДА БѢДЕТЬ	17
МНЛОСТЫНѢ ТВОА ВЪ ТАНИѢ • Н ВѢ-	18
ЦЪ ТВОИ ВНАН ВЪ ТАНИѢ, ВЪЗДА-	19
СТЬ ТЕБѢ ІАВѢ • 5 Н ІЕГДА МОЛШИ СА	20
НЕ БѢДИ ІАКО ЛНЦЕМѢРІИ, ІАКО ЛЮ-	21
БАТЬ НА СЪНМНЦНХЪ, Н ВЪ СТЪГНА-	22
ХЪ Н НА РАСПѢТНХЪ СТОѢЩЕ МОЛН-	23

MB

Mt 6:6–13

19v

	ТН СА • ІАКО ДА ІАВАТ СА УЛКО • АМНН	1
	ГЛА ВАМЪ, ВѢСТОПТЪ МЪЗДЫ СВОЕА •	2
	Б ТЫ ЖЕ ІЕГДА МОЛИШН СА, ВРННДН ВЪ	3
	КЛѢТЬ СВОѢ • Н ЗАТВОРН ДВЕРН ТВОѢ •	4
	Н ПОМОЛН СА УЦОУ ТВОЕМОУ ВЪ ТАИ-	5
	НѢ • Н УЦЪ ТВОИ ВНАН ВЪ ТАИНѢ,	6
МГ	ВЪЗДАСТЪ ТЕБѢ ІАВѢ • 7 МОЛАЩЕ ЖЕ	7
	СА, НЕ ЛНХО ГЛНТЕ • ІАКОЖЕ Н АЗЫ-	8
	УНИЦН МНАТ СА ІАКО ВЪ МНОЗѢ	9
	ГЛАНН СВОЕМЪ ОУСЛЫШАНН БѢДѢ-	10
	ТЬ • 8 НЕ ПОДОБИТЕ СА НМЪ • ВѢСТЪ	11
	БѢ УЦЪ ВАШЪ ІАЖЕ ТРѢБОУЕТЕ	12
	Н ПРѢЖДЕ ПРОШЕНННА ВАШЕГО •	13
	9 СНАЦЕ ОУБѢ МОЛНТЕ СА ВЪ :	14
	ѰѢ НАШЪ ІЕЖЕ ІЕСН НА НБСЕХЪ • ДА СГН-	15
	Т СА НМА ТВОЕ • 10 ДА ПРІНДЕТЬ ЦРѢВО	16
	ТВОЕ • ДА БѢДЕТЬ ВОЛѢ ТВОА ІАКО	17
	НА НБСН Н НА ЗЕМЛН • 11 ХЛѢБЪ НАШЪ	18
	НАСѢЩНЫИ, ДАЖДЪ НАМЪ ДНѢ •	19
	12 Н ВСТАВН НАМЪ ДЛЫГЫ НАША •	20
	ІАКО Н МЫ ВСТАВЛѢЕМЪ ДЛЖНН-	21
	КВМЪ НАШНМЪ • 13 Н НЕ ВВЕДН НА	22
	ВЪ НАПАСТЬ • НѢ ІЗБАВН НАСЪ	23

Mt 6:14–18

20r

Ѡ неприазни • ꙗко твоје ієстѣ

1

црѣво ѡ снла ѡ слава въ вѣкы амѡ : ꙗко сѡ

2

14 ꙗще оубо ѡпоуцаете ѡкомъ съ- ѡ

мѡ

3

грѣшенна нхъ • ѡпоуститѣ ѡ ва-

4

мъ ѡцѣ вашъ небснн • 15 ꙗще ли не

5

ѡпоуцаете ѡкомъ съгрѣшенїа

6

нхъ, ни ѡцѣ вашъ ѡставитѣ ва-

7

мъ съгрѣшенїи вашнхъ • 16 ієгда

мѡ

8

же поститѣ сѡ, не бѣдѣте ꙗко ѡ

9

нпокрити сѣтоуѣце • просмра-

10

ждаѡт бо лица своѡ • ꙗко да ꙗва-

11

т сѡ ѡкомъ постаѣ сѡ • амѡнъ

12

гла вамъ • ꙗко въспрннмѡтъ

13

мъздѡ своѡ • 17 ты же ієгда постн-

14

ши сѡ • помажи глави своѡ • ѡ

15

лице своје оуми • 18 да не ꙗвиши

16

сѡ ѡкомъ поста сѡ • нѡ ѡцѡу

17

не сыпѡ рѣ гѡ ꙗще ѡпоуцаете :

Mt 6:19–24

20v

	ТВОЕМОУ НЖЕ ІЕСТЬ ВЪ ТАИНѢ • Н	1
	ЪЦѢ ТВОИ ВИДАИ ТѢ ВЪ ТАИНѢ,	2
	ВЪЗДАСТЪ ТЕБѢ ІАВѢ • 19 НЕ СКРЫ-	3
	ВАНТЕ СЕБѢ СКРОВНИЦА НА ЗЕМЛИ •	4
	НДЕЖЕ УРЪВЪ Н ТЛѢ ТАИТЪ • Н Н-	5
	ДЕЖЕ ТАИИ ПОДЪКОПАВАѢТЪ	6
М̄С	Н КРАДѢТЪ • 20 СЪКРЫВАНТЕ ЖЕ СЕ-	7
	БѢ СКРОВНИЦА НА НБСН • НДЕЖЕ УРЪ-	8
	ВЪ НИ ТЛѢ ТАИТЪ • Н НДЕЖЕ ТА-	9
	ИИ НЕ ПОДЪКОПАВАѢТЪ НИ КРА-	10
	ДѢТЪ • 21 НДЕЖЕ БО ІЕСТЬ СКРОВНИЦЕ	11
М̄З	ВАШЕ, ТОУ ЕСТЬ Н СРЦЕ ВАШЕ : К̄ НѢ	12
З̄А	22 СѢТНАНИКЪ ТѢЛОУ ІЕСТЬ ОКО •	13
	АЩЕ ОУБО БѢДЕТЪ ОКО ТВОЕ ПРО-	14
	СТО, ВСЕ ТѢЛО ТВОЕ СѢТЛО БѢДЕ-	15
	ТЪ • 23 АЩЕ ЛИ ЖЕ ОКО ТВОЕ ЛѢКАВО	16
	БѢДЕТЪ, ВСЕ ТѢЛО ТВОЕ ТЪМНО	17
	БѢДЕТЪ • АЩЕ ОУБО СѢТЪ НЖЕ	18
	ВЪ ТЕБѢ ТЪМА ІЕСТЪ, ТО ТЪ-	19
М̄Н	МА КОЛМН ; 24 НИКТОЖЕ НЕ МОЖЕ-	20
	ТЬ ДВѢМА ГНОМА РАБОТАТИ • НЛН	21
	[БО] ІЕДНОГО ВЪЗНЕАВНДАНТЪ,	22
	А ДРОУГААГО ВЪЗЛЮБИТЪ НЛИ ІЕДН-	23
	НѢ Г̄ Р̄Е Г̄ СѢТНАНИКЪ М̄	

Г'

20 Точката в средата на реда поправена на ; от писача на номерацията в червено. 21, 23 Първото н в нлн прибавено от по-късна ръка. 22 бо в началото на реда изтрито. Очевидно първоначалният израз е гласял лнбо ... ли, поправено по този начин на нлн ... нлн. В лявото поле екслибрис на БМ.

Mt 6:25–30

21r

ного дрѣжнт сѧ, ꙗко ѿ дрѣжѣмь не	1
раднѣти научетѣ • не можете бѣоу	2
работати ꙗко мамонѣ • 25 сего раднѣ	МФ 3
глаголю вамъ • не печѣте сѧ дѣшею ва-	4
шею что ѣсте, ꙗко или что пиете •	5
ни тѣломъ вашнмъ въ что ѡблѣ-	6
чите сѧ • не дѣша ли болши ѣстѣ	7
пницѣ, ꙗко тѣло ѡдеждѣ • 26 възрѣте	8
на птица небсныя • ꙗко не сѣжѣтъ	9
ни жьнѣтъ • ни сѣвѣжѣтъ въ	10
жѣтнѣцѣ • ꙗко ѡцѣ вашѣ небсныи	11
пѣтаѣтъ ꙗко • не вы ли паѣе лоуѣ-	12
ши ꙗко ѣсте • 27 ктоже ѡ васѣ пекы-	13
ни сѧ можетѣ приложити	14
тѣлесн своѣмъ лѣжѣтъ	15
ѣдннѣ • 28 ꙗко ѡдежди что пѣете	16
сѧ, сѣмотрѣте крѣннѣ селнынѣхъ •	17
како растѣтъ • не трѣждѣтъ сѧ	18
ни прѣдѣтъ • 29 глаголю же вамъ, ꙗко	19
ни соломѣннѣ въ всен славу своен	20
ѡблѣѣе сѧ, ꙗко ѣдннѣ ѡ сѣхъ • 30 аще	21
же сѣно селноѣ днѣ сѣще ; ꙗко оутрѣ	22
въ пѣщѣ вѣмѣтаѣмо, бѣтъ такѡ	23

14 Последното н в приложити поправено, след него изтрети около пет букви, от които се четете само втората (?) буква ρ. 15 Продължение на поправката: в началото на реда изтрети 4 или 5 букви. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 6:31–34; 7:1–3

пнѣ ѿ нѣ рѣ гь не пецѣте са ма

21v

ѡдѣѣть • колмн паѣе васъ ма-
ловѣрїи :

1

2

м
зѧ

31 Не пецѣте са оубѡ глѡще • что ѡ-

3

мы ѡли что пнїемъ • ѡли ѡнмъ

4

одеждѡмъ са • 32 всѣхъ снхъ жъзы-

5

ци ѡцѣтѣ • вѣсть бо ѡцѣъ вашъ

6

нѣснѡи • ѡко трѣбоѡете снхъ

7

всѣхъ • 33 ѡцїте же прѣжде царь-

8

ствѡи бжїи ѡ правды ѡго, ѡ снѡ

9

всѣ прѡложѣт са вамъ • ꙗко 43 не пецѣ-

10

прѣ пнѣ
н

те са оубѡ на оутрѣи • оутрѣи

11

ѡ днѣ соѡѡ пѣѣт са • доѡлетъ

12

зѧ

бо днѣ злоба своѡ • зѧ 7:1 не оспѣдан-

13

те, да не ѡспѣденѡ вѣдете • 2 ѡ-

14

мже бо спѣѡмъ спѣдѡте, спѣдѡтѣ

15

са вамъ • ѡ вѣ наже мѣрѡ мѣ-

16

нѧ

рѡте, вѣзмѣрѡт са вамъ • 3 что

17

спѣ ѿ рѣ гь не ѡспѣданте :

8 ѡ в ѡцїте написано тънко върху изтрита буква.

Mt 7:4–10

22г

же вѣднши сѣвецъ ѡже іестъ въ	1
оцѣ брата твоѣго • а брѣвно ѡже	2
іестъ въ оцѣ твоѣмъ не виднши •	3
4 ли како речешн братоу твоѣмоу •	4
ѡставн да ѡзмѣ сѣвецъ ѡзъ оуе-	5
се твоѣго • ѡ се брѣвно въ оцѣ твоѣ-	6
мъ • 5 лицемѣре ѡзмн прѣвѣе брѣ-	7
вно ѡзъ оуесе твоѣго, ѡ тогда оу-	8
зрнши ѡзати сѣвецъ ѡзъ оуесе	9
брата твоѣго • 6 Не дадите стѣго псо-	нв 10
мъ • ни помѣтанте бисеръ вашн-	11
хъ прѣдъ свнннѣмн, да не попе-	12
рѣтъ ѡхъ ногамн своннн • ѡ вра-	13
цѣше сѣ расстрѣгнѣтъ вы :	14
7 Просите ѡ дасть сѣ вамъ • ѡцѣте зѣ	нв 15
ѡ ѡбращѣете • тѣцѣте, ѡ ѡврѣ-	16
зет сѣ вамъ • 8 всѣкъ бо просан	17
прнѣмлетъ • ѡ ѡцѣнн ѡбрѣтаѣ-	18
тъ • ѡ тѣкѣцѣмоу ѡврѣзет сѣ • к сѣ	19
9 Или кто іестъ ѡ васъ члѣкъ • егоже	20
ѡце въспроситъ стѣнъ іего хлѣва,	21
іѣда камень подасть іемоу • 10 ли	22
ѡце рыбы въспроситъ, еѣда змнѣ	23

ѣѣ ѡ не ѣре гѣ просите ѡ даѣ

Mt 7:11–16

22v

	ПОДАСТЪ ІЕМОУ • 11 АЩЕ ОУБО ВЫ ЛѢ-	1
	КАВНИ СѢЩЕ, ОУМѢТЕ ДААТИ	2
	ДААНА БЛАГА УАДОМЪ ВАШНМЪ •	3
	КОЛНИ ПАУЕ ѠЦЪ ВАШЪ НЖЕ ІЕСТЪ	4
НД	НА НБСЕХЪ, ДАСТЪ БЛАГАА ПРОСАЩИ-	5
	МЪ ОУ НЕГО • 12 ВЪСЪ ОУБО ЕЛНКА АЩЕ	6
	ХОЩЕТЕ ДА ТВОРАТЬ ВАМЪ УЛЦН, Н	7
	ВЫ ТВОРИТЕ НМЪ ТАКОЖДЕ • СЕ БО	8
НЄ	ІЕСТЪ ЗАКОНЪ Н ПРРЦН • 13 ВЪННДѢ-	9
	ТЕ ЖЗКЫМН ВРАТЫ • ІАКО ПРОСТРА-	10
	НАА ВРАТА Н ШИРОКЫН ПѢТЬ,	11
	ВЪВОДАИ ВЪ ПАГОУБѢ • Н МНОЗИ	12
	СѢТЬ ВЪХОДАЩЕН НМЪ • 14 УТО	13
	АЗКАА ВРАТА Н ТѢСНЫН ПѢТЬ ВЪ-	14
	ВОДАИ ВЪ ЖИВОТЪ • Н МАЛО НХЪ	15
НС	ІЕСТЪ НЖЕ Н ѠБРЕТАѢТЬ • К ПНЄ 15 ВЪНЕ-	16
ЗА	МЛѢТЕ Ѡ ЛЗЖННХЪ ПРРКЪ • НЖЕ	17
	ПРНХОДАТЬ КЪ ВАМЪ ВЪ ѠДЕЖДА-	18
	ХЪ ѠВУНАХЪ • ВЪНАТРЬ ЖЕ СѢТЬ	19
	ВЛЦН Н ХЫЩНИЦН • 16 Ѡ ПЛОДЪ Н-	20
	ХЪ ПОЗНАЕТЕ НХЪ :	21
	 ВТР Б НЄ РЄ ГЪ ВЪНЕМЛѢТЕ Ѡ ЛЗЖН :	

7 хо в хоцете написано по-тънко от друга рѣка. 10 тр в простра- лигатура. 13 что написано върху полуизтрита дума коль от по-късна рѣка.

Mt 7:23–28

сѣ̄ г̄ рѣ̄ гь̄ всѣ̄ нже слышн̄ слова

23v

	ТВОИМЪ ИМЕНЕМЪ СЛЫИ МНОГИ	1
	СТВОРИХОМЪ • 23 И ТОГДА НЕПОВѢ-	2
	МЪ ИМЪ • ИАКО НИКОЛНЖЕ ЗНАА-	3
	ХЪ ВАСЪ • ѠТНДѢТЕ Ѡ МЕНЕ ДѢ-	4
	ЛАЩЕН БЕЗАКОННИЕ : ꙗ̄ срѣ̄	5
ѡа̄	24 ꙗ̄сѣкъ оубо иже слышнтъ слове-	6
ѡз̄	са моа снѣ, и творнтъ ѡ • оуподо-	7
	блѣн мѣжоу мѣдрюу • иже съ-	8
	зда храмниѣ своѣ на каменн •	9
	25 и сънидошѣ дѣждн • и прнидо-	10
	шѣ рѣкы • и възвѣашѣ вѣтрн •	11
	и нападошѣ на храмниѣ тѣ, и	12
	не падѣ са • ѡснована бо бѣ на	13
	каменн • 26 и всѣкъ слышн̄ слове-	14
	са моѣ сн̄, и не творѣ нхъ • оуподо-	15
	блѣн мѣжоу боюю • иже създа	16
	храмниѣ своѣ на пѣсцѣ • 27 и съни-	17
	дѣ дѣждь • и прнидошѣ рѣкы, и	18
	възвѣашѣ вѣтрн • и прнтѣкнѣ-	19
	шѣ са храмниѣ тон, и падѣ са • и	20
	бѣ раздрюшенне ѣа велне зѣло •	21
ѡв̄	28 И бѣ игда сконѣа и҃с̄ слова снѣ • дн-	22
	вѣбахѣ са народн о оученни и҃го •	23

Mt 7:29; 8:1–6

24r

29 БѢ БО ОУ҃А НХЪ ІАКО ВЛАСТЬ НМЫН •	1
Н НЕ ІАКО КНИЖНИЦН НХЪ Н ФАРИСЕН •	2
8:1 СЪШЕДШОУ ЖЕ ІЕМОУ СЪ ГОРЫ • ВЪ СЛѢ-	3
ДЪ ІЕГО НДОШѢ НАРОДН МНОЗН • 2 Н	4
СЕ ПРОКАЖЕНЪ ПРНСТѢПЛЬ, КЛАНѢА-	5
ШЕ СѦ ІЕМОУ ГЛА • ГН АЩЕ ХОЩЕШН	6
МОЖЕШН МА ОУНСТНТН • 3 Н ПРО-	7
СТЕРЪ РѢКѢ КОСНѢ СѦ ЕМОУ ІС ГЛА •	8
ХОЩѢ ОУНСТН СѦ • Н АВНІЕ НСУН-	9
СТН СѦ Ѡ ПРОКАЗЫ • 4 Н ГЛА ІЕМОУ ІС •	10
ВНЖДЪ НИКОМОУЖЕ НЕ ПОВѢЖДЪ •	11
НѢ ШЕДЪ ПОКАЖН СѦ АРХИЕРЕОВН •	12
Н ПРНЕСН ДАРЪ, НЖЕ ПОВЕЛѢ МѠСН	13
ВЪ СВѢДѢТЕЛЬСТВО НМЪ : К СѢ	14

5 ШЪШЕДШОУ ІЕМОУ ВЪ КАПЕРНАОУМЪ •	15
ПРНСТѢПН КЪ НЕМОУ СЪТННКЪ • ЗѦ	16
МОЛА ІЕГО Б Н ГЛА • ГН • ОТРОКЪ МОН	17

НѢ Д В Ѡ ПРНШЕДШОУ ІСОУ ВЪ КАПѢ

Mt 8:7–13

24v

	лежнть въ домоу ѡслабленъ, лю-	1
	тѣ ꙗко страждѣ · 7 ꙗ гла ꙗмоу ꙗс ·	2
	ꙗзъ прншедь ꙗсцѣла ꙗ · 8 ꙗ ѡвѣ-	3
	ца сътннкъ рече · ꙗ · нѣсмъ до-	4
	стоннъ, ꙗко да подь кровъ мон въ-	5
	ннѣши · нѣ тѣкмо рѣци слово-	6
	мъ, ꙗ ꙗсцѣлѣтъ ѡтрокъ мон ·	7
	9 ꙗвѡ ꙗзъ ꙗлкѣ ꙗсмъ подь властна ·	8
	ꙗмын подь собоѣ вонны · ꙗ гла	9
	семоу, ꙗдн ꙗ ꙗдетъ · ꙗ дроугомоу	10
	прндн ꙗ прндетъ · ꙗ рабоу моемоу	11
	сътвори сѣ, ꙗ сътворнтъ · 10 слы-	12
	шав же ꙗс днвн са · н рече градѣ-	13
	цимъ пѡ немѣ · ꙗмннъ гла ва-	14
	мъ · нн въ ꙗсраꙗнн толнкы вѣ-	15
ꙗс	ры ѡбрѣтохъ · 11 гла же вамъ ·	16
	ꙗко мнози ѡ възтокъ ꙗ западъ	17
	прндѣтъ ꙗ възлѣгѣтъ, съ ꙗвраа-	18
	момъ · ꙗ ꙗсаакомъ · ꙗ ꙗаквбомъ ·	19
	въ црѣвн нѣснѣмъ · 12 ꙗ снѡве црѣ-	20
	ствнн ꙗзгнани бѣдѣтъ въ	21
	тѣмѣ кромѣши · тоу бѣдѣ	22
ꙗс	плачь ꙗ скрежетъ зѣбомъ · 13 ꙗ рѣ	23

Mt 8:14–16

25r

○ СЪТНИЦѢ :

ІСЪ, СЪТНИКОУ • НДН ІАКОЖЕ ВЪРОВА
 ВѢДН ТЕБѢ • Н НЦѢЛѢ ОТРОКЪ
 ІЕГО ВЪ ТЪ ^ѸА • Н ВЪЗВРАЩЬ СѦ СЪ-
 ТНИКЪ ВЪ ДОМЪ СВОИ ОБРѢТЕ И
 ЗДРАВА :~ ^КО ^НЕ

1
2
3
4
5

14 ^И ПРШЕДЪ ІСЪ ВЪ ДОМЪ ПЕТРОВЪ • ВН-
 ДѢ ТЪЩІА ІЕГО ЛЕЖАЩІА ^ѸГНЕМЪ
 ЖЕГОМЪ • 15 Н ПРКОСНЪ СѦ РѢЦѢ ^ЕИ •
 Н ^ѸСТАВИ А ^ѸГНЬ • Н ВЪСТАВЪ Н
 СЛОУЖАШЕ ІЕМОУ :

^ѸА 6
^ѸЗ 7
8
9
10

^СѢ ^Д В ^Ѹ ПРШЕ ^ІС
 ВЪ ^Д ПЕТРОВЪ :

16 ^ВЕЧЕРОУ ЖЕ БЫВШОУ • ПРНВЕДОШЪ
 О ТЪЩІИ ПЕТРОВѢ •

11

В дясното поле тѣ в петровъ лигатура.

Mt 8:17–21

25v

О́ ИСЦѢВШІ ѿ НЕДѢЖЪ РАЗЛНУНІИ •

КЪ НЕМОУ БѢСНЫ МНОГЫ • Н НЗГНА
 ДХЫ СЛОВОМЪ • Н ВЪСА НЕДѢЖНЫ-
 П НХЪ ИСЦѢЛН • 17 ДА СЪВѢДЕТ СА
 РЕЧЕНОЕ ИСАИЕМЪ ПРРКОМЪ
 ГЛАЩЕМЪ • ТЪ НЕДѢЖЫ НАША
 ПРНѢТЪ, Н БОЛѢЗНИ ПОНЕСЕ • 18 ВН-
 ДѢВ ЖЕ ІС МНОГЫ НАРОДН О́КРЪ-
 СТЪ СЕБЕ, ПОВЕЛѢ ИТИ НА О́НЪ ПОЛЪ :-

1
2
3
4
5
6
7
8

ѦН 19 И́ ПРНСТѢПЛЪ ІЕДННЪ КННЖННКЪ, РЕ
 ІЕМОУ • ОУЧНТЕЛЮ ИДѢ ПО ТЕБѢ, ІА-
 МОЖЕ КОЛНЖДО ИДЕШН • 20 Н ГЛА ЕМѢ
 ІС • ЛНСН ІАЗВННЫ ИМАТЬ, Н ПТН-
 ЦА НЕБСНЫП ГНЕЗДА • СНЪ ЖЕ
 УЛѢСКИН НЕ ИМАТЪ ГДЕ ГЛАВЫ
 ПОДЪКЛОНИТИ • 21 ДРОУГЫН ЖЕ ѿ
 ОУЧЕННКЪ ІЕГО РЕЧЕ ІЕМОУ • ГН • ПО-
 ВЕЛН МН ПРѢЖДЕ ИТИ Н ПОГРЕСТИ

9
10
11
12
13
14
15
16
17

Mt 8:22–28

26r

: Ǫ̇ ЗАПРѢЩЕНН ВОДНѢ̇ :

ѠЦА̇ МОЕГѠ • 22 ІС̇ ЖЕ̇ РЕЧЕ̇ ІЕМОУ, ПО МНѢ̇
ГРАДН • НѢ̇ ОСТАВН МРЪТВИѠ ПОГРЕ-
СТН СВОѠ МРЪТВИЦА̇ :

1
2
3

23 ІИ̇ ВЛѢЗШОУ ІСОУ̇ ВЪ КОРАБЛѢ̇ • ПО НЕМЪ̇
НДОШѠ ОУЧЕНИЦН ІЕГО • КѠ̇ СѠ̇ 24 НѢ̇ СѢ̇ ТРѠСЪ̇
БЫ̇ ВЕЛНКЪ̇ ВЪ МОРН • ІАКО̇ ПОГРѠЖА- Ѹ̇ Ё̇ НѢ̇ В Ѡ̇ ВЛѢ-
ТН СѠ̇ КОРАБЛЮ̇ ВЛЪНАМН • ТЪ̇ ЖЕ̇ ЗШОУ ІСОУ̇ :
СПААШЕ̇ • 25 НѢ̇ ПРНСТѠПЛЬШЕ̇ ОУЧЕНИ-
ЦН ІЕГО, ВЪЗБОУДНШѠ НѢ̇ ГЛѠЩЕ̇ • ГН̇ •
СПСН НЫ̇ ПОГЫБАЕМЪ̇ • 26 НѢ̇ ГЛА̇ НМЪ̇ ІС̇,
УТО̇ СТРАШНВН ІЕСТЕ̇ МАЛОВѢРІН •
ТОГДА̇ ВЪСТАВЪ̇ ЗАПРѢТН ВѢТРО-
МЪ̇ НѢ̇ МОРЮ̇ • НѢ̇ БЫ̇ ТИШННА ВЕЛНА •
27 УЛЦН ЖЕ̇ ДНВНШѠ СѠ̇ ГЛѠЩЕ̇ • КТО̇ СЪН
ІЕСТЪ̇ ІАКО̇ ВѢТРН НѢ̇ МОРЕ̇ ПОСЛОУША-
ѠТЪ̇ ІЕГѠ̇ : КѠ̇ Ѹ̇ :

Ѡ̇
ЗѠ̇

4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

28 ПРѢШЕДШОУ ЖЕ̇ ІЕМОУ, ВЪ СТРАНѠ̇ ГАДА-

Ǫ̇ 17

НѢ̇ Ё̇ В Ѡ̇ ПРѢШЕШОУ̇ ІСОУ̇

Mt 8:29–34; 9:1

26v

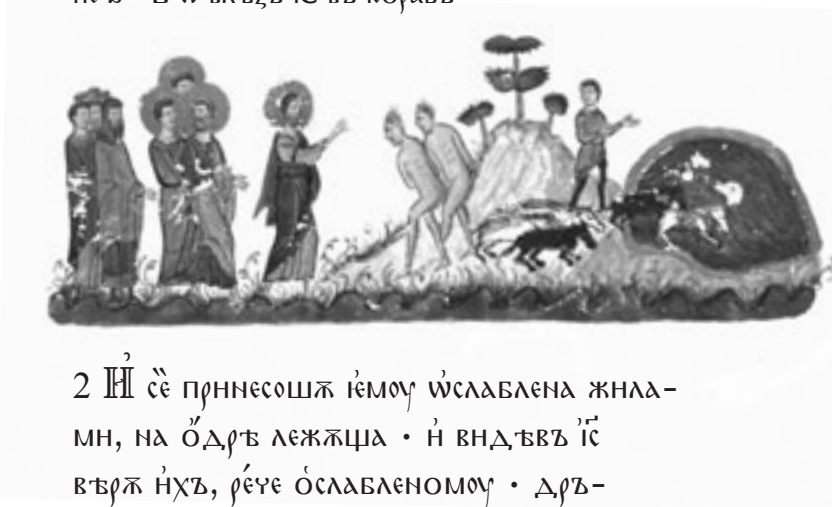
О БѢСНОЮ

рѢНСКѢ • СРѢТОСТА Н ДВА БѢСНОУ-	1
ПЩА СѢ Ѡ ГРОБЪ Н СХОДАЩА • ЛЮТИ	2
ЗѢЛѠ • ІАКО НЕ МОЩИ НИКОМУ-	3
ЖЕ, МИМОТН ПѢТЕМЪ ТѢМЪ •	4
29 Н ТА ВЪЗПНСТА ГЛАЩА • ЧТО ЁСТЬ	5
НАМЪ Н ТЕБѢ ІСѢ СѢ БЖІИ • ПРИШЕ-	6
ЛЪ ЁСИ ПРѢЖДЕ ВРѢМЕНЕ МѢУИТИ	7
НА • 30 БѢ ЖЕ Ѡ НИХЪ ДАЛЕЧЕ СТАДО СВИ-	8
НИИ МНОГО ПАСѠМО • 31 БѢСИ ЖЕ МО-	9
ЛѢХѢ Н ГЛАЩЕ • АЩЕ НЪГОНИШИ НИ	10
ПОВЕЛИ НАМЪ ВЪИТИ ВЪ СТАДО СВИ-	11
НОЕ • 32 Н РѢ НМЪ НДЕТЕ • ОНИ ЖЕ НЪЗ-	12
ШЕДШЕ ВЪИДОШѢ ВЪ СВИННА • Н	13
АВНІЕ ОУСТРЪМИ СѢ СТАДО ВСЕ ПО БРѢ-	14
ГОУ ВЪ МОРЕ, Н НЪМРѢШѢ ВЪ ВОДАХЪ •	15
33 ПАСѢЩЕН ЖЕ БѢЖАШѢ • Н ШЕДШЕ ВЪ	16
ГРАДЪ, ВЪЗВѢСТИШѢ ВСѢ Н Ѡ БѢСНОЮ •	17
34 Н СѢ ВСЕ ГРАДЪ НЪДИДЕ ПРОТИВѢ ІСѢИ •	18
Н ВИДЕВШЕ ІЕГО, МОЛИШѢ Н • ДА БИ	19
ПРѢИШЕЛЪ Ѡ ПРѢДЕЛЪ НХЪ • 9:1 Н ВЪ-	20
ЛѢЗЪ ВЪ КОРАБЪ, ПРѢИДЕ Н ПРИИ-	21
ДЕ ВЪ СВОИ ГРАДЪ :~ к нѣ	22

Mt 9:2–8

нѣ с̄ В ѿ влѣзъ іс̄ въ корабъ

27г

2 Ӣ сѣ прннесошѣ іемоу ѡслаблена жнла-
 мн, на о́дрѣ лежѣща • н̄ вндѣвъ іс̄
 вѣрѣ нхъ, рече ѡслабленомоу • дрѣ-
 зан ѡдо ѡпоуцаѣтъ ти са грѣсн
 твои • 3 н̄ сѣ нѣцїи ѡ кннжннкъ рѣ-
 шѣ въ себѣ • сѣ н̄ власфнмсоуетъ •
 4 н̄ вндѣвъ іс̄ помышленна нхъ рѣ
 нмъ • вѣскѣа вѣ помышлѣете
 зло въ сѣцнхъ вашнхъ • 5 что іестъ
 оудобѣе рещи ѡслабленомоу, ѡпѣ-
 цаѣтъ ти са грѣсн твои • н̄лн рещи
 вѣстанн н̄ ходн • 6 нѣ да оувѣсте
 ꙗко власть н̄матъ снъ ѡлѣьскын
 на землн ѡпоуцаѣти грѣхы • то-
 гда гла ѡслабленомоу, вѣставъ
 вѣзми о́дрѣ твои, н̄ н̄ди въ домъ
 свои • 8 н̄ вндѣвшѣ же народн, днвн-

зѣ 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17

Mt 9:9–13

27v

О РАСЛАБЛЕНО •

ШѢ СА НЪ ПРОСЛАВНШѢ БѢ, ДАВШАГО
ТАКОВѢА ВЛАСТЬ УЛКОМЪ :

1
2

ОА
ЗА

ОВ

ОГ

9 И прѣхода ѿ ѿтѣдоу • видѣ улка
сѣдаца на мытницѣ, именовъ
матфеѣ • и гла ѿмоу по мнѣ гра-
дн • и вѣставъ по немъ иде • 10 и бы
възлежѣщюу ѿмоу въ домоу • и
се мнози грѣшницѣ и мытаре
възлежаахѣ съ ѿсомъ и съ оуѣенн-
кы ѿго • 11 и видѣвше фарисѣи гла-
хѣ оуѣенникомъ ѿго • пошто съ
мытарѣи и грѣшникы, оуѣнтель
вашъ ѿсть • 12 ѿ же слышавъ рѣ и-
мъ • не трѣбуютъ здравїи вра-
ча нѣ болащїи, 13 шедше наоуѣн-
те са что ѣсть мѣти хоцѣ, а не
жрѣтвѣ • не прїидохъ бо прнзѣ-

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

сѣ ѣ В ѿ прѣхода ѿ ѿ видѣ улка :

Mt 9:14–17

28r

Ὁ ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΜΥΤΑΦΗ :

тѢ праведники, нѣ грѣшники	кѡ сѣ	оа	1
на покаяніе • зѣ + 14			2
Тогда прѣстѣпн-			3
шѣ къ нему ѡученици ѡдѣннѣ	+ пѣ в ѣ в ѡ		4
глаголюще • пошто мы ѣ фарисеи по-	прѣстѣпншѣ		5
стѣмъ сѣ много • а ѡученици твои	къ ісѡу ѡ		6
не постѣт сѣ • 15 ѣ рече ѣмъ ісѣ • еда			7
могѣтъ сѣмѣ брачнѣи плакатѣ			8
сѣ, доидѣже съ ѣмѣ ѣсть женихѣ •			9
прѣидѣт же дѣне, ѣгда ѡѣмет сѣ			10
ѡ ѣхѣ женихѣ ѣ тогда постѣт сѣ •			11
16 ѣктоже прѣставѣеть, прѣста-			12
влѣнна • плата ѣвѣлена ѣ рѣзѣ			13
вѣтѣ • вѣзмет бо конѣниѣ своѣ			14
ѡ рѣзы • ѣ горши дѣра бѣдетѣ •			15
17 ѣнѣ вѣнѣвѣтъ ѣнна нова въ мѣ-			16
хѣ вѣтѣхѣ • аще ѣнѣ же ѣнѣ, прѣсѣдѣ-			17
т сѣ мѣсѣн, ѣ ѣнно прѣлѣет сѣ, ѣ мѣсѣн погѣвѣнѣ •			18
нѣ ѣнно нѣво въ мѣхѣ новѣ вѣнѣ-			19
ѣтъ, ѣ ѣвоѣ сѣвѣдет сѣ :~ кѡ пѣ			

17 мѣсн погѣвѣнѣ добавено по-късно, вероятно от самѣя прѣписвач. 18 нѣ добавено от прѣписвача извѣн текстѣвата колѣна.

Mt 9:18–26

28v

О КРОВОТОУНВѢИ •

18	Снѣ же іѣмоу глѣщоу к ннмь, сѣ	1
	кназъ вшедь кланѣаше сѣ іѣ-	2
	моу глѣ • ꙗко дьщн моѣ нннѣ	3
	оумрѣтъ • нѣ прншедь възло-	4
	жн на на рѣкѣ твоѣ ꙗже ѡжнветъ •	5
19	ꙗже възставъ іс, по немь ндѣаше ꙗ	6
	оуѣннцн ꙗго • 20 ꙗже сѣ жена криво-	7
	тоунва • два на десѣте лѣтъ ꙗ-	8
	мащн • прнстѣпльшн сѣ задн	9
	прнкоснѣ сѣ въскрнлн рнзѣ іѣ-	10
	го • 21 глѣаше бо въ себѣ • ꙗже тѣ-	11
	кмо прнкоснѣ сѣ рнзѣ ꙗго спсе-	12
	на бѣдѣ • 22 іс же ѡбращѣ сѣ ꙗже вн-	13
	дѣвъ ꙗже рече • дръзан дьщн вѣра	14
	твоя спсе-т-ѣ • ꙗже спсена бѣ жена ѡ	15
	ѣса того • 23 ꙗже прншедь іс въ домъ	16
	кнажѣ, ꙗже вндѣвъ сопца, ꙗже наро-	17
	дъ мльѣщѣ ; глѣ нмъ • 24 ѡтнѣ-	18
	те • не оумрѣтъ бо дѣца нѣ спнтъ	19
	ꙗже рѣкѣ сѣ іѣмоу • 25 ꙗже даже ꙗже гна-	20
	нъ бѣ народъ, вшедь ꙗже ꙗже за	21
	рѣкѣ, ꙗже вѣста дѣца • 26 ꙗже ꙗже вѣ-	22
	сть снѣ по всен землн тон :~ ꙗже сѣ	23

сѣ ꙗже мѣ В ѡ кназъ нѣкын

Δ

Mt 9:27–31

нѣ з̄ В ѿ прѣходѣщѣ ісѹ'

29г

27 **И** прѣходѣщюу тѣдѣ ісѹви • по немъ
 ѣдоста два слѣпца • зовѣща ѣ гла-
 ца • помнлюи ны ісѣ снѣ дѣдѣвѣ •
 28 прѣшедшюу юмоу въ домъ • прѣ-
 стѣпнѣста къ немуу слѣпца • ѣ
 гла ѣма ісѣ, върѹиѣта ли ѣко мо-
 гѣ сѣ сътворити ; гласта юмоу
 іѣн гѣн • 29 тогда прѣкоснѣ са оѹню
 ѣма гла • по върѣ ваю бѣдѣ вама •
 30 ѣ ѿврѣзоста са оѹн ѣма • ѣ за-
 прѣтн ѣма ісѣ гла, блюдѣта • да
 никтоже оѹвѣсть • 31 она же ѣзѣ-
 шѣдша прославнѣста и по всѣн земѣн кѣ нѣ :
 тои :~

ѿѣ 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14

Mt 9:32–38; 10:1

29v

ОС	32 ТѢМА ЖЕ НСХОДАЩЕМА • Сѐ ПРНВЕДО-	1
	ШѢ К НЕМОУ УЛКА НѢМА БѢСНА •	2
	33 Н НЗГНАНОУ БѢСОУ, ПРОГЛА НѢМЫН •	3
	Н ДНВНШѢ СѢ НАРОДН ГЛАЩЕ • НН-	4
	КОЛНЖЕ ІАВН СѢ СНЦЕ ВЪ ІСАИАН •	5
	34 ФАРНСЕН ЖЕ ГЛААХѢ • О КНАЗН БѢ-	6
	СВѢСТѢМЪ, НЗГОННТЬ БѢСЫ •	7
	35 И ПРОХОЖДААШЕ ІС ГРАДЫ ВЪСА Н ВЕСН •	8
	ОУУА НА СЪНМНЦНХЪ НХЪ • Н ПРО-	9
	ПОВѢДАѢ ІЕУЛНІЕ ЦРѢВНА • Н ЦѢЛА	10
	ВСѢКЪ НЕДѢГЪ Н ВСѢКѢ ЖЪ ВЪ	11
ОЗ	ЛЮДЕХЪ • К Нѐ 36 ВНАДѢВ ЖЕ НАРОДЫ ІС,	12
ЗѢ	МЛРДОВА О ННХЪ • ІАКО БѢХѢ СМА-	13
	ТЕНН Н ВѢРЪЖЕНН • ІАКО СВЦА НЕ	14
ОН	НМАЩА ПАСТЫРѢ • 37 ТОГДА ГЛА	15
	ОУУЕННКѢМЪ СВОИМЪ • ЖѢТВА	16
	ОУБѢ МНОГА, ДѢЛАТЕЛ ЖЕ МАЛО •	17
	38 МОЛНТЕ СѢ ОУБО ГНОУ ЖѢТВѢ, ДА	18
	НЗВЕДЕТЬ ДѢЛАТЕЛА НА ЖѢТВѢ	19
ОФ	СВОѢ • 10:1 Н ПРНЗВАВЪ ОБА НА ДЕСА-	20
	ТЕ ОУУЕННКА СВОА, ДАСТЬ НМЪ ВЛА-	21
	СТЬ НА ДОУСѢХЪ НЕУНСТЫХЪ • ДА	22
	НЗГОНАТЬ А • Н НСЦѢЛАТЬ ВСѢКЪ	23

ПНѐ Г Нѐ • В Ѡ ВНАДѢВЪ ІС НАРѐ : М

8 Под -хождааше іс следи от измиване? В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 10:2–9

30г

НЕДѢГЪ ꙗко всѣкъ ꙗзыкъ въ людехъ • прѣ на ꙗ :		1
2 Ѡ бѣма на десѣте же апѣлма љме-	ꙗ	2
на сѣтъ снѣ • прѣвын сѣмвнъ •		3
љже нарицаетъ сѣ петръ • љ андрѣн		4
братъ љго • љ љкъвъ зевѣдѣвъ •		5
љ љѣннъ братъ љго • 3 фѣлппъ		6
љ варѣвломѣн • ѣвма, љ матѣ-		7
н мытаръ • љ љкъвъ љлфѣвъ •		8
љ келевен, нариченън ѣдѣн • 4 сѣ-		9
мвнъ кананитъ • љ људа љска-		10
рѣвтскын, љже љ прѣдастъ •		11
5 Ѡ нѣ • љба на десете посла љсѣ, заповѣ-	ꙗ	12
давъ љмъ гла • на пѣтъ ꙗзыкѣ не		13
ндѣте • љ въ градъ самарѣнскын		14
не вѣходите • 6 ндѣте же паѣ къ	ꙗ	15
Ѡвцамъ погывшнмъ домоу љсра-		16
нлева • 7 ходѣще же проповѣдан-		17
те глаще, љко прѣближн сѣ цѣрѣ-		18
ство нѣсноѣ • 8 болацаа цѣланте •		19
мрѣтвыѣ вѣскрѣшанте • прока-		20
женыѣ Ѡнцанте • бѣсы љзго-		21
ннте • тоу нѣ прѣжѣте, тоу нѣ жѣ	ꙗ	22
љ дадѣте : 9 Ѡ не стажнте злата	ꙗ	23

вѣрѣ ꙗ не рѣ ꙗ не стажнте злата

Mt 10:10–16

30v

	ни сребра • ни мѣди при подасѣхъ ва-	1
	шихъ • 10 ни при на пѣти • ни дво-	2
✓	ю ризы • ни сапогы • ни жѣзла • до-	3
	стониъ бо іестъ дѣлатель пѣщѣ	4
пѣ	своеа • 11 въ нже колнждо градъ, ѿнн	5
,	въ весь вѣндете, ѿспытанте кто	6
	въ немъ достониъ іестъ • ѿ тоу прѣ-	7
пѣ	быванте дондеже ѿзыдете • 12 въхо-	8
	даще же въ домъ цѣлоунте н • 13 ѿ	9
	аще оубо бѣдетъ домъ достониъ	10
	мнра • приндеть мнръ вашъ на нъ •	11
	аще ли же не бѣдетъ достониъ,	12
	мнръ вашъ къ вамъ възвратн-	13
пѣ	т са • 14 ѿ нже колнждо не принметъ	14
	васъ, ни послушаіетъ словесъ ва-	15
	шихъ • ѿсходаще ѿ домоу ѿнн	16
	ѿ града того • ѿтрасѣте ѿ прахъ	17
	ѿ ногъ вашнихъ • 15 ѿмниъ гла ва-	18
	мъ • ѿрадниѣ бѣдетъ земан со-	19
	домсцѣн, ѿ земан гоморсцѣн •	20
	въ днѣ сѣднын, неже граду тоу • кѣ	21
пѣ	16 Сѣ азъ послаа васъ ѿко ѿвѣща по-	22
зѣ	срѣдѣ влѣкъ • бѣдѣте мѣдри	23

срѣдѣ г нѣ рѣ гъ свѣ ѿ сѣ азъ послаа

10 домъ достониъ частично написани върху изтрита дума.

Mt 10:17–22

31r

накоже змиѡ • ѡ цѣлн нако голѡбн •		1
17 Вънемлѣте же ѡ ѡлкъ • прѣдда-	пз	2
тъ бо вы на съмнѣца • ѡ на съмнѣ-		3
мнѣнхъ ѡхъ оубнѡтъ вы • 18 ѡ прѣ-		4
дѣ владыкы же ѡ црѣ ведѣнн бѡ-		5
дете мене радн въ свѣдѣннѣ ѡмъ •		6
ѡ ѡзыкѡмъ • 19 Егда же прѣдда-	пн	7
тъ вы • не пѣцѣте сѧ како ѡлн что		8
ѡматѣ глѡтн • дасть бѡ сѧ вамъ		9
въ тѣ ѡасъ что възглѣте • 20 не вы		10
бо ѡестѣ глѡщен • нѡ дѡхъ ѡцѡ ва-		11
шего, глѡн въ васъ • 21 прѣдасть же		12
брѡтъ брѡта на сѡмрѡтъ • ѡ ѡцѣ		13
ѡдо • ѡ встанѡтъ ѡдо на роднѣ-		14
телѡ, ѡ оубнѡтъ ѡ • 22 ѡ бѡдете не-	пѡ	15
навнѡднмн всѡмн ѡменн мое-		16
го радн • прѣтрѡпѣвын же до ко-		17
нца спсѣнъ бѡдетъ : кѡ срѣ		18

8-9 В дясното поле стилизирана рисунка с флорален мотив със сиво мастило. 15 Маргиналното число изписано два пъти – с червено мастило и със злато.

Mt 10:23–28

Ѹ̅ε̅ ḡ̅ н̅ε̅ ρ̅ε̅ ḡ̅б̅ сво̅н̅ Ѹ̅ ε̅г̅д̅а̅ гон̅а̅ м̅

31v

zā	23	Ѹ̅г̅д̅а̅ же̅ го̅нат̅ вы̅, вь̅ град̅ѣ̅ сем̅ъ̅ •	1
		бѣ̅ганте̅ вь̅ др̅оу̅гы̅н̅ • а̅м̅н̅н̅ъ̅ ḡ̅ла̅	2
		вам̅ъ̅ • ꙗ̅ко̅ не̅ н̅ма̅те̅ скон̅у̅а̅ти̅	3
		град̅ы̅ ꙗ̅сра̅н̅ле̅вы̅ • до̅нде̅же̅ пр̅и̅н̅-	4
ḡ		дет̅ъ̅ с̅н̅ъ̅ Ѹ̅л̅Ѹ̅ь̅скы̅н̅ • 24	5
		нѣ̅ст̅ъ̅ о̅у̅-	6
		Ѹ̅ен̅нк̅ъ̅ на̅д̅ъ̅ о̅у̅Ѹ̅н̅теле̅м̅ъ̅ сво̅н̅-	7
		м̅ъ̅ • ни̅ ра̅б̅ъ̅ на̅д̅ъ̅ ḡ̅н̅ом̅ъ̅ сво̅н̅м̅ъ̅ •	8
		25 до̅вл̅ет̅ъ̅ о̅у̅Ѹ̅ен̅н̅ко̅у̅ да̅ б̅ѣ̅дет̅ъ̅	9
ḡ		ꙗ̅ко̅же̅ н̅ о̅у̅Ѹ̅н̅теле̅ Ѹ̅го̅ • н̅ ра̅бо̅у̅	10
ḡа		ꙗ̅ко̅ го̅спод̅н̅н̅ъ̅ ꙗ̅го̅ • а̅ще̅ го̅спо-	11
		д̅н̅на̅ до̅мо̅у̅ вел̅за̅во̅у̅лем̅ъ̅ на̅ре-	12
		ко̅ш̅ъ̅ • ко̅л̅м̅н̅ па̅Ѹ̅е̅ до̅ма̅ш̅на̅-	13
		а̅ Ѹ̅го̅ • 26 не̅ о̅у̅б̅он̅те̅ са̅ о̅у̅бо̅ н̅х̅ъ̅ •	14
ḡв		н̅н̅Ѹ̅то̅же̅ б̅в̅ Ѹ̅сть̅ по̅кр̅ъ̅в̅е̅но̅ н̅же̅	15
		не̅ ѡ̅кр̅ъ̅в̅е̅но̅ б̅ѣ̅дет̅ъ̅ • н̅ та̅н̅но̅,	16
ḡг		ꙗ̅же̅ не̅ о̅у̅в̅ѣ̅д̅ѣ̅но̅ б̅ѣ̅дет̅ъ̅ • 27 ꙗ̅же̅	17
		ḡ̅ла̅ вам̅ъ̅ вь̅ т̅м̅ѣ̅, ρ̅ъ̅ц̅ѣ̅те̅ вь̅	18
		свѣ̅т̅ѣ̅ • н̅ ꙗ̅же̅ вь̅ о̅у̅хо̅ слы̅ш̅н̅те̅,	19
		про̅по̅в̅ѣ̅д̅н̅те̅ на̅ кро̅в̅ѣ̅х̅ъ̅ • 28 н̅ не̅	20
		о̅у̅б̅он̅те̅ са̅ ѡ̅ о̅у̅б̅н̅ва̅ѣ̅щ̅н̅х̅ъ̅ т̅ѣ̅-	21
		ло̅ • а̅ д̅ш̅ъ̅ не̅ мо̅г̅ѣ̅щ̅н̅х̅ъ̅ о̅у̅б̅н̅ти̅ •	22
		о̅у̅б̅он̅те̅ же̅ са̅ па̅Ѹ̅е̅ мо̅г̅ѣ̅ща̅го̅	23
		д̅ш̅ъ̅ н̅ т̅ѣ̅ло̅, по̅го̅у̅б̅н̅ти̅ вь̅ ге̅е̅н̅ѣ̅ :~	

Mt 10:29–33

32r

29	Ѥе двѣ ли пѣтлицѣ на ѡса ^р рѣи ^н вѣннмѣ	1
	ѣстѣ • ѡ ни ѣднна же ѡ нею паде-	2
	тъ на землѣ, безъ ѡцѣ ^а ва ^{ше} го • 30	3
	ва ^ш и же ѡ власи главни ^и вси ѡсѣ-	4
	тени сѣтъ • 31 не ѡубонте сѣ ѡубо	5
	мнозѣхъ пѣтлицъ лоу ^ч ьшии ѣсте вѣ ^и :	6
	32	
	Ѥзсѣкъ ѡубо ѡже ѡсповѣсть ма ^к	7
	прѣдъ ѡл ^к ы • ѡсповѣмъ ѣго ѡ	8
	ѡзъ прѣдъ ѡцѣмъ монмъ ѡже	9
	ѣстъ на нѣсѣхъ • 33 ѡ же ѡврѣжет сѣ	10
	мене прѣдъ ѡл ^к ы, ѡврѣгѣ сѣ ѡ ѡзъ	11
	ѣго прѣдъ ѡцѣмъ монмъ ѡже ѣ	12
	на нѣсѣхъ :~	13

па^а г^г не^е се^е ѡ всѣ^е стѣмъ^м рѣ^е г^г всѣ^е ѡже ѡсповѣ^е

5 в в ѡубонте поправено от преписвача от първоначално в. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 10: 34–35

32v

☩

34 Не мнѣте ꙗко прнндохъ въврѣ-
 цн мрѧ на землѧ • не прнндо-
 хъ въврѣцн мрѧ, нѣ мѣѣ •
 35 прнндохъ бо разлѣѣхъ ѣдѣнѧ,
 на ѡцѧ своѣго • ѡ дѣщѣрѣ на
 мѣрѣ своѣ • ѡ невѣстѣ на све-

1
2
3
4
5
6

Mt 10:36–42

сѣ̄ · з̄ · рѣ̄ гѣ̄ њже любѣ̄ ѡцѣ̄ њлн̄ м̄	33r
крѣвь своѣ̄ · 36 њ врази ѡлѣ̄коӯ дома-	1
шнѣ̄ ѡго · з̄ 37 њже любѣ̄тъ ѡцѣ̄ њ-	ѡс̄ 2
лѣ̄ мѣ̄ръ паѣ̄ мене, нѣ̄ мене до-	3
стоннѣ̄ · њ њже любѣ̄тъ сѣ̄ њлн̄	4
дѣ̄щерѣ̄ паѣ̄ мене, нѣ̄сть мене	5
достоѣ̄ннѣ̄ · 38 њ њже не прнѣ̄метѣ̄	6
крѣ̄та своѣ̄го, њ вслѣ̄дѣ̄ мене гра-	7
детѣ̄, нѣ̄сть мнѣ̄ достоѣ̄ннѣ̄ ·	8
39 Ѡбрѣ̄тын̄ дѣ̄шѣ̄ своѣ̄, погѡубѣ̄тъ ѡ̄ ·	ѡз̄ 9
ѡ̄ њже погѡубѣ̄тъ дѣ̄шѣ̄ своѣ̄ мене	10
радн̄, ѡбращѣ̄тъ ѡ̄ · +40 њ њже васѣ̄ ѡ̄н̄ + прѣ̄ на	ѡс̄с̄ · 11
прнѣ̄метѣ̄, мене прнѣ̄метѣ̄ ·	12
њ њже мене прнѣ̄метѣ̄, прнѣ̄-	ѡф̄ 13
метѣ̄ пославшаго ма̄ · 41 прнѣ̄-	14
ма̄н̄ прѣ̄ка въ њма̄ прѣ̄ѣ̄, мѣ̄-	15
здѣ̄ прѣ̄ѣ̄ прнѣ̄метѣ̄ · њ прнѣ̄-	16
ма̄н̄ праведннѣ̄, въ њма̄ пра-	17
ведннѣ̄, мѣ̄здѣ̄ праведннѣ̄	18
прнѣ̄метѣ̄ · 42 њ њже колнждо	ѡ̄ 19
напѡнтѣ̄ ѣ̄дннѡго ѡ̄ малыхѣ̄ сн-	20
хѣ̄, ѡшѣ̄ стѡѡдѣ̄ны воды · тѣ̄кмо	21
въ њма̄ ѡѡѣ̄ннѣ̄ · ѡмннѣ̄ глѣ̄	22
вамѣ̄, не погѡубѣ̄тъ мѣ̄зды своѣ̄а : кѡ̄ сѣ̄	23

Mt 11:1–8

пнѣ д̄ нѣ В ѿ слышавъ іѡ :

33v

р̄а	11:1 И́ БЫ́ І́ЕГДА́ СВѢРЪШН́ І́С̄ • ЗАПОВѢДАѢ	1
	О́БѢМА́ НА́ ДЕСАТЕ́ ОУ́ЧЕННКОМЪ	2
	СВОИМЪ • ПРѢНДЕ́ ѠТѢДОУ́ ОУ́ЧН-	3
	ТН́ • Н́ ПРОПОВѢДАТН́ ВЪ ГРАДѢХЪ́ Н́ ~ кѡ́ пѡ́	4
р̄в	2 І́ѡА́ННЪ́ ЖЕ́ ОУ́СЛЫШАВЪ́, ВЪ́ Ꙗ́ЗНАН-	5
	ЦН́ ДѢЛА́ Х҃ѢА́ • ПОСЛАВЪ́ ДВА́ ОУ́ЧЕНН-	6
	КА́ СВОА́, 3́ РЕЧЕ́ І́ЕМОУ́ • ТЫ́ ЛН́ І́ЕСН́ ГРА-	7
	ДЫН́, Н́ЛН́ Н́НОГО́ УА́КМЪ́ ; 4́ Н́ ѠВѢ-	8
~	ЦАВЪ́ І́С̄ РЕЧЕ́ НМЪ́ • ШЕДШЕ́ ВЪЗВѢ-	9
	СТНТЕ́ І́ѡА́ННОУ́ • І́А́ЖЕ́ СЛЫШН-	10
	ТЕ́ Н́ ВНДНТЕ́ • 5́ СЛѢПІ́Н ПРѢЗНРАѢ-	11
	ТЬ • Н́ ХРОМІ́Н ХОДАТЬ • ПРОКА-	12
	ЖЕНІ́Н ОУ́НЦАѢТ СѦ́ • Н́ ГЛОУСНН	13
	СЛЫШѢТЪ́ • МРЪТВІ́Н ВЪСТАѢ-	14
	ТЬ • Н́ ННЦНН́ БЛАГОВѢСТВУѢ-	15
	ТЬ • 6́ Н́ БЛАЖЕНЪ́ І́ЕСТЬ́ Н́ЖЕ́ НЕ́ СВ-	16
	БЛАЗННТ СѦ́ О́ МНѢ́ • 7́ ТѢМА́ ЖЕ́	17
	Н́СХОДАЩЕМА́ • НАУАТЬ́ І́С̄ ГЛА-	18
~	ТН́ НАРОДОМЪ́ О́ І́ѡА́ННѢ́ • У́БСО	19
	Н́ЗЫДОСТЕ́ ВЪ́ ПОУСТЫНА́ ВНДѢТН́ •	20
	ТРЪСТН́ ЛН́ ВѢТРОМЪ́ КОЛѢБЛЕ-	21
	МЫ́ • 8́ НѢ́ У́БСО́ Н́ЗЫДОСТЕ́ ВНДѢТН́,	22
	У́ЛКА́ ЛН́ ВЪ́ МАЖКЫ́ РНЗЫ́ О́БЛЪУЕ-	23

Mt 11:9–17

34r

на • сѣ њже маккаа носатъ • въ дѡ-		1
моухъ црѣнхъ сѣтѣ • 9 нѣ ѡсо њзыдо-		2
сте видѣти, прѣрка лн ; ѣн гла вамъ •	рГ	3
ѡ лнше прѣрка • 10 сѣ бо ѣсть ѡ не-		4
мже ѣсть писано • сѣ азъ посл-		5
лаѣ, аггла моего, прѣд лнцемъ		6
твомъ • ѡже оѡготовитъ пѣ-		7
тъ твои прѣдъ тобоѣ • 11 амннъ	рД	8
гла вамъ • не вста въ рождѣнын-		9
хъ женами, болни ѡѡанна крѣла •		10
мнн же въ црѣви нѣснѣамъ,		11
болн ѣго ѣсть • 12 ѡ днн же ѡѡана	рЕ	12
крѣла до селѣ, црѣво нѣсноѣ ноу-		13
днт са • ѡ ноудници всхыща-		14
ѣтъ ѣ • 13 всн бо прѣци ѡ законъ,	рS	15
до ѡѡанна прорѣкѡ • 14 ѡ аще хѡщете		16
прнѣти н, тѣн ѣсть ѡлнѡ хотѣн	~	17
прннн • 15 ѡмѣѣн оушн слышатн, кѡ пнѣ		18
да слышнтъ • 16 Кѡмоу оуподѡблѡ зѡ	рZ	19
родъ сѣ • подѡвенъ ѣсть ѡтроун-		20
цѣмъ сѣдѡцѣмъ на трѣжнцнхъ •		21
ѡже възглашаѣтъ дроугомъ сво-		22
номъ 17 ѡ глатъ • пискахомъ вамъ		23

втрѣ дѣ нѣ рѣ гѣ комъ оуподѡблѡ • рѡ •

В литургичната бележка ρ в ρѡ поправено от самия писач.

Mt 11:18–23

34v

	н не пласасте • плакахомъ ва-	1
	мъ, н не рыдасте • 18 прннде во	2
	и́ванъ не ѡды ни пнѣ • н гла́тъ	3
	бѣсъ ѡмать • 19 прннде же снъ ѡльъ-	4
	скын ѡдын н пнѣ • н гла́тъ сн	5
	ѡкъ, ѡдца н внопннца • мы-	6
	таремъ дроугъ н грѣшннкомъ •	7
	н ѡправди са прѣмѣдрость ѡ	8
рн	ѡдъ свонхъ • кѡ втѣ 20 Тогда наѡтъ по-	9
зѡ	носнти градомъ • въ ннже	10
	бышѣ множаншѣ слы ѡго •	11
	зане не покаашѣ са • 21 горе тебѣ	12
	хоразннъ • горе тебѣ вносандѣ •	13
	ѡко ѡще въ тнрѣ н сндонѣ, бышѣ	14
	снлы были, бывшѣ въ васъ •	15
	древле ѡубо въ вртнщн н пепе-	16
	лѣ, покаали са быша • 22 ѡбаѡ	17
	гла вамъ • тнроу н сндоню •	18
	ѡраднѣе бѣдѣтъ, въ днѣ сѣднын •	19
	неже вамъ • 23 н ты капернаѡ-	20
	ме • възнесын са до небъ • до ѡда	21
рѣ	снндеши • зане ѡще въ содо-	22
	мѣхъ бнша снлы были, бивѣ-	23
	срѣ д не В ѡ наѡѣ ѡс поносн	

Mt 11:24–30

35r

ШАА ВЪ ТЕБЪ • ПРЪБЫЛН БЫШѢ ДО		1
СЕГО ДНѢ • 24 ѠБАЧЕ ГЛА ВАМЪ • ІАКО		2
ЗЕМЛН СОДОМСЦѢН, ѠРАДНѢЕ		3
БѢДЕТЬ ВЪ ДНѢ СѢДНЫН, НЕЖЕ ТЕ-		4
БЪ • 25 ВЪ ТО ВРѢМА ѠВѢЩАВЪ ІС,	ρ̄ι	5
РЕЧЕ • НСПОВѢДАѢ СА ТЕБЪ Ѡ҃҃Е,		6
ГН НБСН Н ЗЕМЛА • ІАКО ОУТАНАЪ		7
ІЕСН СІА • Ѡ ПРѢМѢДРЫХЪ Н РАЗΟΥ-	~	8
МНЫХЪ • Н ѠКРЫЛЪ ЕСН СНА МЛА-		9
ДЕНЦЕМЪ • 26 ЕН Ѡ҃҃Е ІАКО ТАКО БЫ		10
БЛАГОВОЛЕННІЕ ПРѢДЪ ТОБОѢ •	к̄ с̄р̄ѣ	11
27 ШЪСЪ МНѢ ПРѢДАНА СѢТЪ ѠЦЕМЪ	ρ̄αι	12
МОНМЪ • Н НИКТОЖЕ ЗНАЕТЪ	ρ̄ви	13
СНА, ТЪКМО ѠЦЪ • НН ѠЦА КТО		14
ЗНАЕТЪ, ТЪКМО СНЪ • Н ІЕМОУЖЕ		15
ВОЛНТЪ СНЪ ѠКРЫТИ : 28 ПРННДѢ-	ρ̄γι	16
ТЕ КЪ МНѢ ВСН ТРОУЖДАѢЩЕН		17
СА Н ѠБРѢМЕНЕННН, Н АЗЪ ВЫ		18
ПОКОѢ • 29 ВЪЗМѢТЕ НГО МОЕ НА СѢ •		19
Н НАОУЧНТЕ СА Ѡ МЕНЕ ІАКО КРО-		20
ТОКЪ ІЕСМЪ Н СМѢРЕНЪ СРЦЕМЪ •		21
Н ѠБРАЩЕТЕ ПОКОН ДШАМЪ ВА-		22
ШНМЪ • 30 НГО БО МОЕ БЛАГО		23

ѣ̄ д̄ н̄ѣ ρ̄ѣ г̄ъ всѣ мнѣ прѣда

8 ѡа в сїа написано от по-късна рька върху изтрито є.

Mt 12:1–7

п̄а̄ д̄ н̄е̄ В ѿ̄ хождааше̄ іс̄'

35v

	з̄а̄	н̄ брѣма̄ моє̄ лѣгко̄е̄ іє̄стѣ̄ :	к̄о̄ ѿ̄е̄	1
р̄а̄		12:1	ѿ̄ то̄ врѣма̄, хождааше̄ іс̄' въ̄ сѣбо-	2
			тѣ̄ скозѣ̄ сѣанна̄ • оӯченницӣ же̄	3
			іє̄го, възѣлкашѣ̄ сѣ̄ • н̄ науашиѣ̄	4
			въстрѣгатӣ класӣ н̄ іастн̄ • 2 фа-	5
			рисен̄ же̄ видѣвше̄, рекошѣ̄ іє̄моӯ •	6
			сѣ̄ оӯченницӣ твоӣ творѣтъ, іє̄го-	7
			же̄ не̄ достоитѣ̄ творитӣ въ̄ сѣбо-	8
			ты̄ • 3 ѿ̄н̄ же̄ рече̄ н̄мѣ̄ ; нѣсте̄ ѹ̄лн̄	9
			ѹ̄[б]то̄ створӣ дѣ̄дѣ̄, егда̄ възалка	10
			самѣ̄ н̄ сѣ̄щїӣ сѣ̄ ннѣ̄мѣ̄ • 4 како̄ въ-	11
			ннде̄ въ̄ храмѣ̄ бж̄їӣ, н̄ хлѣбы̄	12
			предложенна̄ снѣстѣ̄ ; н̄хже̄ не-	13
			достонно̄ іє̄моӯ бѣ̄ іастн̄, нӣ сѣ̄щн-	14
			мѣ̄ сѣ̄ ннѣ̄мѣ̄ • тѣ̄кмо̄ іє̄реѹ̄мѣ̄	15
р̄е̄			іє̄дннѣ̄мѣ̄ • 5 н̄лн̄ нѣсте̄ ѹ̄лн̄ въ̄	16
			законѣ̄, іако̄ въ̄ сѣ̄ ^{бо} ты̄ іє̄ре̄ӣ въ̄	17
			цр̄квн̄, сѣ̄боты̄ скврѣнѣтъ̄ •	18
			н̄ неповнннн̄ сѣ̄тъ̄ • 6 гла̄ же̄ вамѣ̄	19
			іако̄ н̄ цр̄кве̄ боле̄ іє̄стѣ̄ зѣ̄ • 7 аще̄	20
			лн̄ бысте̄ вѣдѣлн̄ ѹ̄то̄ іє̄стѣ̄ •	21
			многостынн̄ х̄ошѣ̄, а̄ не̄ жрѣтвѣ̄ •	22
			ннколн̄же̄ не̄ внсте̄ о̄сѣ̄днлн̄ не-	23

1-3 Фразата -рѣма̄ моє̄ лѣгко̄е̄ іє̄стѣ̄, както и -рѣма̄, х- и ѣ̄ в сѣанна̄ допълнително подчертани от по-късна ръка. 3 В лявото поле под числото следа от изтрит червен знак. 10 б̄ в ѹ̄то̄ изтрито. 17 бо̄ над сѣ̄ дописано тънко от по-късна ръка. В долното поле мънички проби на перото с черно мастило.

Mt 12:8–13

36r

ПОВИНИИХЪ :~

1

8	И҃Ъ БО І́СТЬ С҃БОТЪ С҃НЪ У҃Л҃У҃СКИИ •	кѡ пѡ	psi	2
9	и прѣшедъ ѡтѣдоу, за прїиде въ сѣ-	за		3
	мнище нхъ • 10 и сѣ у҃лкѣ бѣ тоу рѣ-			4
	кѣ нмыи соухѣ • и въпросишѣ єго			5
	глаголюще • аще достоитъ въ сѣбо-			6
	ты цѣлѣти, ꙗко да на нѣ възглаго-			7
11	онъ же рече нмѣ • кто і́сть ѡ васѣ			8
	у҃лкѣ, иже имать ѡвѣа і́дннѣ, и			9
	аще выпадетъ сѣ въ сѣботѣ въ			10
	і́амѣ • не иметъ ли і́го и въздвн-			11
	гнетъ • 12 колми оубо лоуѣшии і́е			12
	у҃лкѣ ѡвѣате • тѣмже достоитъ			13
	въ сѣботы добро творити • 13 тогда			14
	глаголю прости рѣкѣ твоѣ, и про-			15
	стрѣтъ • и оутвѣрди сѣ цѣла, ꙗко			16
	: и доу҃гаа : кѡ пнѣ			17

пнѣ є нѣ В ѡ прїиде іс въ сѣмнище

Mt 12:14–21

36v

: ѿ соухорѣцѣмь :

вѣрѣ ѿ нѣ В ѿ фарисе

ѿзи	ѿ	14	ѿ фарисѣн же ѡзшедше сзвѣтъ сзтво-	1
			рншѣ на нь • како ѡго погубятъ •	2
рнѣ		15	ѿ же разоумѣвъ, ѡтнде ѡтѣдоу •	3
	ѿ	ѿ	ѿ ѿ по немь ѡдошѣ народи мнози •	4
			ѿ ѿсцѣли а вса • 16 ѿ запрѣти ѿмъ	5
			да не ѡвѣ ѡго творятъ • 17 да сзвѣ-	6
			дет са реуенноѣ ѿсаніемъ прѣрко-	7
			мь глѣщемь • 18 сѣ ѡтрокъ мон ѡго-	8
			же ѡзволнхъ • възлюбленын мон •	9
			на нже благоѡзволн дѣша моѡа •	10
			положѣ дѣхъ мон на немъ • ѿ сѣдъ	11
			ѣзыкѡмъ възвѣстнть • 19 не прѣ-	12
			реуеть нѣ възпнѣть • ни ѡуслы-	13
			шнть никтоже на распѣтнехъ	14
			гласа ѡгѡ • 20 трѣсти сзкроушени	15
			не прѣломнть • ѿ плата възне-	16
			мша са не ѡугаснть • дондеже въз-	17
			зведеть на повѣдѣ сѣдъ • 21 ѿ на ѿ-	18

сѣ по рѣствѣ хѣвѣ В ѿ възслѣ ѡса ндѣ нарѣ :

ѿ

4 Първото ѿ добавено с червено мастило от писача на рубриките. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 12:22–28

37r

⊙ БѢСНѢ НѢМѢ Н СЛѢПѢ

МА ІЕГО ꙗзыци оуповаѡтъ • ꙗко сѣ :

22 Тогда прнведошѡ къ нему бѣсноу-

рѣи

ѡца сѡ, слѣпа нѣма • нѣнсѣлн

іего • ꙗко слѣпн нѣмын глѡд-

ше нѣ глѡдѡше •

23 нѣ двѣхѡ сѡ

всн народн нѣ

глѡдѡхѡ • еѡ сѣ

іестѣ снѣ двѣвѣ •

24 фарисей же слы-

шавше рѣша • сѣ не нѣгоннтѣ бѣ-

сы, тѣкмо ѡ веелзеволн кнннн (sic!)

бѣсѡвсѣмѣ • 25 вѣдын же іс мы-

слн нхѣ, рече нмѣ • всѣко црѣвннѣ

раздѣлѣ сѡ на сѡ, запоустѣетѣ •

нѣ всѣкѣ градѣ нлн домѣ • раздѣ-

лѣ сѡ на сѡ, не станетѣ • 26 нѣ ѡце са-

танѡ сѡтанѡ нѣгоннтѣ, на сѡ ра-

здѣлнлѣ сѡ іестѣ, како оубо стане-

тѣ црѣвннѣ іегѡ • 27 нѣ ѡце ѡзѣ ѡ ве-

лзеволн нѣгонѡ бѣсы • снѡве ва-

шн ѡ комѣ нѣгонѡтѣ • сего радн

тѣ вамѣ бѡдѡтъ сѡднѡ • 28 ѡце лн

1

2

3

4

рѣк

5

6

7

8

9

рѣка

10

11

12

рѣкв

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

5 Над миниатюрата рисунка на дявол и приписка с гръцки курсив и черно мастило от късна ръка: κουφὸς κ(αὶ) τυφλός.

Mt 12:29–34

37v

	Ѡ ДСѢ БЖНН, АЗЪ НЗГОНА БѢСЫ,	1
	Ѡ҃БО ПОСТНЖЕ НА ВАСЪ ЦРѢВНІЕ БНІЕ •	2
	29 НЛИ КАКО МОЖЕТЪ КТО • ВЪНН-	3
	ТИ ВЪ ДОМЪ КРѢПКАГО, Н СЪСѢДЫ	4
	ІЕГѠ РАСХЫТНТИ • АЩЕ НЕ ПРЪВѢ	5
	СВАЖЕТЪ КРѢПКААГО, Н ТОГДА	6
	ДОМЪ ІЕГО РАСХЫТНТЪ • КѢ ВѢ	7
ѠКГ	30 НЖЕ БО НѢСТЪ СЪ МНОѠ, НА МА ЕСТЪ •	8
ЗѠ	Н НЖЕ НЕ СЪВНРАІЕТЪ СЪ МНОѠ, РА-	9
	СТАЧАЕТЪ • 31 СЕГО РАДН ГЛА ВАМЪ •	10
	ВЪСѢКЪ ГРѢХЪ Н ВЛАСФНМНА,	11
хѠла	ѠПОУСТНТ СѠ УЛКѠМЪ • А ІАЖЕ	12
	НА ДХЪ ВЛАСФНМНА, НЕ ѠПОУСТН-	13
	Т СѠ УЛКОМЪ • 32 Н НЖЕ КОЛНЖДО РЕ-	14
	ТЪ СЛОВО НА СНА УЛѢСКАГО, ѠПОУ-	15
	СТНТ СѠ ІЕМОУ • А НЖЕ РЕЧЕТЪ НА	16
	ДХЪ СТЫН, НЕ ѠПОУСТНТ СѠ ІЕМОУ •	17
	НИ ВЪ СНИ ВѢКЪ, НИ ВЪ БѢДѢЩІИ •	18
ѠКД	33 НЛИ СТВОРНТЕ ДРѢВО ДОБРО, Н ПЛО	19
	ІЕГО ДОБРЪ • ЛН СЪТВОРНТЕ ДРѢВО	20
	ЗЛО, Н ПЛОДЪ ІЕГО ЗЛЪ • Ѡ ПЛОДА БО	21
	ДРѢВО ПОЗНАНО БѢДЕТЬ • 34 НЦѢДІА	22
	ІЕХНДНОВА • КАКО МОЖЕТЕ ДОБРО ГЛА-	23
	СѠ Н РЕ ГЪ НЖЕ НѢ СЪ МНОѠ	

12 Маргиналната читателска бележка хѠла очевидно обяснява думата власфнмна. В лявото поле екслибрис на БМ.

Mt 12:35–41

38r

ТН ЗЛ'И СѢЩЕ • Ѡ НЗБИТКА БѠ СРЦ'ОУ,	ꝛкѣ	1
ОУСТА ГЛАТЪ • 35 ДОБРЫН УЛКЪ, Ѡ ДО-		2
БРААГО СКРОВИЦА, НЗНОСНТЪ ДО-		3
БРАА • А ЗЛЫН УЛКЪ, Ѡ ЗЛААГО СКРО-		4
ВИЦА, НЗНОСНТЪ ЗЛАА • 36 ГЛА ЖЕ ВА-	ꝛкс	5
МЪ, ИАКО ВСѢКО СЛОВО ПРАЗДНО, ЕЖЕ		6
АЩЕ РЕКАТЪ УЛЦН, ВЪЗДАДАТЪ		7
О НЕМЪ СЛОВО ВЪ ДНЬ СѢДНЫН • 37 Ѡ		8
СЛОВЕСЪ БѠ СВОИХЪ ОПРАВДИШИ СѠ,		9
И Ѡ СЛОВЕСЪ СВОИХЪ ѠСѢДИШИ СѠ • КО СѢ •		10
38 ТОГДА ѠВѢЩАШѢ ІЕМОУ НѢЦНИ ЗѠ	ꝛкз	11
Ѡ КНИЖНИКЪ И ФАРИСЕИ ГЛАЩЕ •		12
ОУЧНТЕЛЮ ХОЩЕМЪ Ѡ ТЕБЕ ЗНА-		13
МЕНИЕ ВИДѢТИ • 39 ѠН ЖЕ ѠВѢЩ-	ꝛкн	14
ЩАВЪ РЕЧЕ ИМЪ • РОДЪ ЛѢКА-		15
ВЪ И ПРѢЛЮБОДѢНВЪ ЗНАМЕННА		16
ИЩЕТЪ • И ЗНАМЕНИЕ НЕ ДАСТЪ СѠ		17
ІЕМОУ • НѢ ТЪКМО ЗНАМЕНИЕ		18
ІѠНЫ ПРѢКА • 40 ИАКОЖЕ БО БѢ ІѠНА		19
ВЪ УРѢВѢ КИТОВѢ ТРН ДНН И ТРН		20
НОЦН • ТАКО БѢДЕТЪ И СНЪ УЛВЪ-		21
СКИН • ВЪ СРЦН ЗЕМЛН, ТРН ДНН		22
И ТРН НОЦН • 41 МѢЖН НИНЕВНТЬ-		23

срѣ ѣ нѣ В Ѡ прнстѣпн къ ісѡу кнн и фарн

6 В -о на слово по-късна рѣка вмѣква малка точка. 22 лн в землн поправено.

Mt 12:42–45

38v

	СЦИН, ВЪСТАНАЖТЬ НА СѢДЪ СЪ РОДОМЪ	1
	СНМЪ, Ъ ВЪСѢДАТЬ Ъ • ІАКО ПОКАА-	2
	ШѢ СѢ ПРОПОВѢДНА ІВѢННОѢ •	3
	Ъ СѢ БОЛЕ ІВѢНЫ • ЗДЕ • 42 ЦРЦА НЮЖЬ-	4
	СКАА ВЪСТАНАЕТЪ НА СѢДЪ СЪ РО-	5
	ДОМЪ СНМЪ, Ъ ВЪСѢДНТЪ Ъ • ІАКО	6
рѣк-ѣ	ПРННДЕ Ѡ КОНЕЦЪ ЗЕМЛН, СЛЫША-	7
	ТН ПРѢМѢДРОСТН СОЛММВНА •	8
	Ъ СѢ БОЛЕ СОЛОМВНА ЗДЕ • 43 ІЕГДА-	9
~	ЖЕ НЕУЪСТЫН ДОУХЪ, ЪЗЫДЕТЪ	10
	Ѡ УЛКА • ПРѢХОДНТЪ СКЪЗЪ БЕ-	11
	ЗВОДНАА МѢСТА, ЪЦѢ ПОКОА	12
	Ъ НЕ ВЪРѢТАЕТЪ • 44 ТОГДА РЕЧЕТЪ	13
	ВЪЗВРАЦѢ СѢ ВЪ ХРАМЪ МОИ Ѡ-	14
	НѢДОУЖЕ ЪЗЫДОУХЪ • Ъ ПРНШЕДЪ	15
	ОБРАЩЕТЪ Ъ ПРАЗДЕНЬ • ПОМЕТЕ-	16
	НЬ Ъ ОУКРАШЕНЬ • 45 ТОГДА ЪДЕТЪ	17
	Ъ ПОНМЕТЪ СЪ СОБОѢ СЕДМЪ ІНѢХЪ	18
~	ДОУХЪ ЛЮТѢШННХЪ СЕБЕ • Ъ ВЪ-	19
	ШЕДШЕ ЖНВѢТЬ ТОУ • Ъ БѢДѢТЬ	20
	ПОСЛѢДНѢА УЛКОУ ТОМОУ, ГОРШАА	21
	ПРЪВЫНХЪ • ТАКО БѢДЕТЪ Ъ РО-	22
	ДОУ СЕМОУ ЛѢКАВОМОУ : КЪ СРѢ	23

11 Надредното ρ в скѣзѣ добавено от по-късна ръка. 19 тѣ в лютѣшннхъ коригирано от по-късна ръка.

Mt 12:46–50; 13:1–2

Ѹ̄ѣ̄ ѣ̄ н̄ѣ̄ В̄ ѿ̄ гл̄ащюӯ ꙗ̄сѹ̄ к̄ нар̄о̄мъ̄ м̄ 39г

46	Ѹ̄ще̄ же̄ ꙗ̄моӯ гл̄ащюӯ к̄ нар̄о̄мъ̄ • з̄а̄	р̄л	1
	с̄ѣ̄ м̄тн̄ ѡ̄ бр̄атн̄а̄ ꙗ̄г̄ѡ̄ • сто̄ах̄ѡ̄		2
	в̄нѣ̄ ѡ̄ск̄ѡще̄ гл̄ащюӯ ꙗ̄моӯ • 47		3
	р̄ѣ̄ же̄ ꙗ̄моӯ ꙗ̄дн̄нъ̄ • с̄ѣ̄ м̄тн̄ тво̄а̄		4
	ѡ̄ бр̄атн̄а̄ тво̄а̄ в̄нѣ̄ сто̄ѡтѣ̄		5
	ѡ̄ск̄ѡще̄ гл̄ащюӯ тебѣ̄ • 48 ѡ̄н̄ же̄ ѡ̄-		6
	вѣщавъ̄ рече̄ к̄ рекшомоӯ ꙗ̄моӯ •		7
	кто̄ ѣ̄сть̄ м̄тн̄ мо̄а̄ • ѡ̄ кто̄ с̄ѡтѣ̄		8
	бр̄атѣ̄ мо̄а̄ • 49 ѡ̄ простерѣ̄ р̄к̄к̄ѡ̄		9
	своѡ̄ на̄ оӯченн̄кы̄ своѡ̄ рече̄, с̄ѣ̄		10
	м̄тн̄ мо̄а̄ ѡ̄ бр̄атн̄а̄ мо̄а̄ • 50 ѡ̄же̄ вѡ̄		11
	ѡ̄ще̄ створн̄тъ̄ вола̄ ѡ̄ца̄ мо̄еѡ̄,		12
	ѡ̄же̄ ꙗ̄сть̄ на̄ нѣ̄сѣхъ̄ • тѣ̄ мо̄н̄ бр̄а-		13
	тѣ̄ ѡ̄ сестр̄а̄ ѡ̄ м̄тн̄ ꙗ̄сть̄ :-		14

13:1	Ѹ̄тъ̄ тѣ̄ же̄ д̄нѣ̄ ѡ̄зыде̄ ꙗ̄с̄ ѡ̄з̄ до̄моӯ,		15
	ѡ̄ сѣ̄дѣ̄ше̄ пр̄н̄ мор̄н̄ • 2 ѡ̄ сѣ̄вр̄ашѡ̄	р̄ла	16
	с̄а̄ к̄ н̄емоӯ нар̄о̄д̄н̄ мно̄з̄н̄ •		17

Mt 13:3–11

пѣ̄ ѿ̄ нѣ̄ рѣ̄ гѣ̄ прѣ̄ снѣ̄ нѣ̄зѣ̄ сѣ̄жѣ̄

39v

	ѣ̄ко влѣ̄зшоӯ ѣ̄моӯ вѣ̄ корабель	1
	нѣ̄ сѣ̄дѣ̄ти • нѣ̄ весь народъ на по-	2
	морни стоаше • 3 нѣ̄ гла̄ нѣ̄мъ много	3
	прѣ̄тѣ̄мнѣ̄ гла̄ • кѣ̄ ѣ̄	4
ѣ̄	ѿ̄ нѣ̄зѣ̄де сѣ̄ан да сѣ̄иетъ • 4 нѣ̄ сѣ̄жѣ̄-	5
	цоӯ ѣ̄моӯ • ѿ̄ва ѿ̄бѣ̄во падошѣ̄	6
	прѣ̄ пѣ̄ти, нѣ̄ прѣ̄ндошѣ̄ пѣ̄тѣ̄ца	7
	нѣ̄снѣ̄нѣ̄ нѣ̄ позобашѣ̄ ѣ̄ • 5 дрѣ̄воӯ гаа	8
	же падошѣ̄ на каменнихъ, нѣ̄де-	9
	же не нѣ̄мѣ̄шѣ̄ земля многы,	10
	нѣ̄ ѡ̄бнѣ̄ прозѣ̄бошѣ̄ • нѣ̄ занѣ̄ не	11
	нѣ̄мѣ̄ашѣ̄ гла̄бнѣ̄ны земля, 6 слѣ̄нцоӯ	12
	же вснѣ̄авшоӯ прѣ̄нсѣ̄вѣ̄нѣ̄шѣ̄ •	13
	нѣ̄ занѣ̄ не нѣ̄мѣ̄шѣ̄ кореннѣ̄ нѣ̄сѣ̄хо-	14
	шѣ̄ • 7 ѡ̄ дрѣ̄воӯ гаа падошѣ̄ вѣ̄ трѣ̄-	15
	ни, нѣ̄ възѣ̄де трѣ̄ннѣ̄ нѣ̄ подавѣ̄ ѣ̄ •	16
	8 дрѣ̄воӯ гаа же падошѣ̄ на землѣ̄ до-	17
	брѣ̄ • нѣ̄ даахѣ̄ плодъ ѿ̄во стѣ̄ • ѿ̄во	18
	ѣ̄ • ѿ̄во • ѡ̄ • 9 нѣ̄мѣ̄шѣ̄ ѿ̄шн слышатѣ̄,	19
рѣ̄лвѣ̄	да слышатѣ̄ • ѣ̄ 10 нѣ̄ прѣ̄стѣ̄пльше	20
ѣ̄	ѿ̄ѣ̄ннѣ̄нѣ̄ ѣ̄го рѣ̄шѣ̄ ѣ̄моӯ • по̄ ѣ̄то	21
	прѣ̄тѣ̄мнѣ̄ гла̄ешн нѣ̄мъ • 11 ѡ̄н же	22
	ѡ̄вѣ̄щавъ рече • ѣ̄ко вамъ дано	23

пнѣ̄ ѿ̄ нѣ̄ В ѡ̄ прѣ̄стѣ̄пнѣ̄ кѣ̄ ѿ̄соӯ ѿ̄ѣ̄ннѣ̄нѣ̄

1, 19 Надредните ѣ̄ в влѣ̄зшоӯ и н в нѣ̄мѣ̄шѣ̄ добавени тънко от по-късна рѣ̄ка. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 13:12–17

ⲙ

40r

и́сть ραζοϋμѳти та́нны црѳѳвнѳа		1
нѳснааго • о́нѳм же не дано ѳ́сть •		2
12 И́же бѳ ѳ́матѳ дасть са́ ѳ̀моу, и́ ѳ́-		3
зѳѳдетѳ ѳ̀моу • ѳ́ и́же не ѳ́матѳ		4
и́ ѳ̀же и́матѳ, възмет са́ ѳ̄ него • к̄о̄ п̄ѳ :		5
13 Се́го ραδн прнтѳамн и́мѳ г̄ла •	ⲓⲗⲒ	6
и́ко вндѳщен не вндѳть • и́ слы-		7
шѳще не слышѳтѳ, ни ραζοϋμѳ-		8
ваѳтъ • 14 и́ събываѳет са́ и́мѳ		9
пророѳство и́са́ннно г̄лащеѳ •	‘	10
слоѳхѳмѳ ѳ̀слѳ́шнтѳ, и́ не и́матѳ	‘	11
ραζοϋμѳти • и́ вндѳще ѳ̀зрѳ́тѳ	‘	12
и́ не и́матѳ в́дѳти • 15 о́дѳбелѳ бо	‘	13
срѳѳе люѳѳн снѳѳ • и́ ѳ̀шнма та́жко	‘	14
слышашѳ • и́ ѳ̀н свои смѳѳжн-	‘	15
шѳ • да не когда ѳ̀зрѳ́тѳ ѳ̀нма •	‘	16
и́ ѳ̀шнма ѳ̀слышѳтъ • и́ срѳѳемѳ	‘	17
ραζοϋμѳтѳ • и́ ѳ̀братѳт са́ и́ и́-	‘	18
сѳѳла и́ѳѳ • 16 вашн же ѳ̀н блаже-	‘	19
нѳ, и́ко в́днтѳ • и́ ѳ̀шн вашн		20
и́ко слышнтѳ • 17 ѳ̀мнѳ бѳ г̄ла		21
вамѳ • и́ко мнози прѳ̀ѳцн и́ правѳ-		22
днѳцн въздѳлѳшѳ вндѳти и́же		23

13 о́ в о́дѳбелѳ поправено тѳнко върху изтрѳто ѳ̀, от по-късна рѳка? 22 В правѳ- ѳ̀ вписано в полууставно удѳлжено в. В лѳвата част на долното поле мѳнѳчка проба на перо с червено мастило, очевидно от писача на литургѳчните бѳлежки.

Mt 13:18–23

40v

	ВНДНТЕ, Њ НЕ ВНДѢШѢ • Њ СЛЫШАТН	1
	ЊЖЕ СЛЫШНТЕ, Њ НЕ СЛЫШАШѢ •	2
ꙗ	18 ВЫ ЖЕ ОУСЛЫШНТЕ ПРНТУА СѢАВША-	3
	ГО • 19 ВСѢКЪ ЊЖЕ СЛЫШНТЬ СЛОВЕСА	4
	ЦРѢВНА, Њ НЕ РАЗОУМѢВАЮТЪ •	5
	ПРНХОДНТЪ НЕПРНЊЗНЬ Њ ВСХЫ-	6
	ЦАЮТЪ СѢАННОЕ ВЪ СРЦН ІЕГО •	7
	СЕ • ІЕСТЬ СѢАНОЕ ПРН ПѢТН • 20 А СѢАНОЕ	8
	НА КАМЕННЫХЪ, СЪН ІЕСТЬ СЛЫШѢН	9
	СЛОВО БЖІЕ • Њ АБНІЕ СЪ РАДОСТНѢ	10
	ПРНІЕМЛЕТЪ ІЕ • 21 НЕ ІМАТ ЖЕ КОРЕНЕ	11
	ВЪ СЕБѢ НѢ ВРѢМЕННО ІЕСТЪ • БЫ-	12
,	ВШН ЖЕ ПЕЧАЛН, ІЛН ГОНЕННЮ СЛОВЕ-	13
	СЕ РАДН • АБНІЕ СЪБЛАЖНѢІЕТ СѢ •	14
	22 А СѢАННОЕ ВЪ ТРЪНН, СЪН ІЕСТЬ СЛЫ-	15
	ШѢН СЛОВО • Њ ПЕЧАЛЬ ВѢКА СЕГО • Њ ЛЬ-	16
	СТЬ БОГАТЪСТВА, ПОДАВЛѢЕТЪ СЛО-	17
	ВО • Њ БЕС ПЛОДА БЫВАЮТЪ • 23 А СѢАНОЕ	18
	НА ДОБРѢН ЗЕМЛН • СЕ ІЕСТЬ СЛЫШѢН	19
	СЛОВО, Њ РАЗОУМѢВАѢ ІЕ • Њ ІАКО ПО-	20
	ДОБАЮТЪ ПЛОДЪ ПРННОСНТН Н ТВО-	21
	РНТЪ, ОВО • ꙗ • ОВО • ꙗ • ОВО Л ІНМѢ-	22
	ѢН ОУШН СЛЫШАТН ДА СЛЫШНТЪ : ꙗ	23
	ПНѢ :	

13 ъ преди лн вмѣкнато от по-късна, тънка рѣка.

Mt 13:24–30

втр̂ ḡ ḡ нѣ рѣ гь пр̂н снѡ по̀бно ѣ

41r

24	И́	и́нѡ	пр̂нтѡ	прѣдложн	и́мь	г̂ла	•	ρλς	1	
	о̀	по̀добн	са	цр̂тво	нѣсноѣ	•	ѡ̀л̂коу	ζα	2	
	сѣ	вшоу	доброе	сѣма	на	сѣлѣ	своѣ-		3	
	мь	•	25	спащем	же	ѡ̀л̂комь,	пр̂ннде		4	
	врагъ	ѣго	и́	всѣа	плѣвелъ	по	срѣ-		5	
	дѣ	пшеницѡ	и́	ѡ̀тнде	•	26	ѣгдаже		6	
	прозѣбе	трѣва,	и́	плодъ	сѣтвори	•			7	
	тогда	и́вн	са	и́	плѣвелъ	•	27	пр̂нше-	8	
	дше	же	рабн	г̂ноу,	рѣшѡ	ѣмоу	•		9	
	г̂н	•	не	добро	ли	сѣма	сѣалъ	ѣси	на	10
	сѣлѣ	твоѣ	; ѡ̀к̂доу	о̀р̂бу	и́матъ				11	
	плѣ	велы	; 28	о̀н	же	рече	имъ	•	врагъ	12
	ѡ̀л̂къ	сѣ	створи	•	рабн	же	рѣшѡ	ѣмоу	•	13
	хощешн	ли	о̀р̂бо	да	шедше	сѣбере-			14	
	мь	ѡ̀	; 29	о̀н	же	рече	ни	•	да	15
	не	встрѣ-								16
	гащце	плѣ	велы	•	встрѣгнете	коу-				17
	пно	сѣ	нимн	и́	пшеницѡ	•	30	ѡ̀ста-		18
	внте	коупно	растн	о̀боѣ	до	жѡтвы	•			19
	и́	въ	врѣма	жѡтвѣ	рекѡ	жѡтеле-				20
	мь	•	сѣберѣте	прѣвѣѣ	плѣ	велы	•			21
	и́	сѣжате	ѣа	въ	снопы,	ѣако	сѣже-			22
	ци	ѡ̀	пшеницѡ	сѣберѣте	въ					23
	жнтницѡ	моѡ	•	к̂о	втр̂					

сѣ и́ ѡ̀г̂л̂ѡ :

В дясното поле еклибрис на БМ.

Mt 13:31–35

срѣ̂ с̄ нѣ̂ рѣ̂ гь̂ прѣ̂ снѣ̂ пѣ̂бно̂ ѣ̂ :

41v

рлз
зѧ
31 **И**́нѣ̂ прѣ̂тѣ̂ прѣ̂дложѣ̂ нѣ̂мъ̂ глѧ̂ •
пѣ̂бно̂ ѣ̂сть̂ црѣ̂тво̂ нѣ̂сно̂е, зрѣ̂ноу̂
горю̂шнѣ̂ноу̂ • ѣ̂же̂ вьзѣ̂мъ̂ ѹлѣ̂къ̂
вьсѣ̂та̂ на сѣлѣ̂хъ̂ своѣ̂мъ̂ • 32 ѣ̂же̂ мь̂не̂
ѣ̂сть̂ всѣ̂хъ̂ сѣ̂мень • ѣ̂гда̂же̂ вьз-
зрастѣ̂тъ, болѣ̂е̂ всѣ̂хъ̂ зѣ̂лнн̂ ѣ̂ •
н̂ бь̂ваѣ̂тъ̂ дрѣ̂во̂ • ꙗ̂ко̂ прѣ̂ннѣ̂тн̂
птнцѧ̂мъ̂ нѣ̂сно̂ымъ̂, н̂ вѣ̂тѧ̂тн̂
на̂ вѣ̂твѣ̂хъ̂ ѣ̂го̂ :~

1
2
3
4
5
6
7
8
9

рлн

33 **И**́нѣ̂ прѣ̂тѣ̂ глѧ̂ нѣ̂мъ̂ • пѣ̂бно̂ ѣ̂сть̂
црѣ̂тво̂ нѣ̂сно̂е̂ квасоу̂ • н̂же̂ вьзѣ̂-
мшн̂ женѧ̂ сѣ̂кры̂ вь̂ мѣ̂цѣ̂хъ̂ сѧ̂та̂
трѣ̂хъ̂ • дондѣ̂же̂ вьскысошѣ̂ всѣ̂ •
34 вьсѣ̂хъ̂ снѣ̂ глѧ̂ ѣ̂с̄ прѣ̂тѣ̂мн̂ къ̂ на-
рѣ̂домъ̂ • н̂ бес̄ прѣ̂тѣ̂хъ̂ ннѣ̂со-
же̂ не̂ глѧ̂ше̂ къ̂ ннѣ̂мъ̂ • 35 да̂ сѣ̂бѣ̂-
дет̄ сѧ̂ рече̂но̂е̂ прѣ̂рѣ̂комъ̂ глѧ̂щемъ̂ •
ѡ̄врѣ̂зѣ̂хъ̂ вь̂ прѣ̂тѣ̂хъ̂ о̄уста̂ моѧ̂ • ѡ̄ры-
гнѣ̂хъ̂ сѣ̂крѣ̂венѧ̂ ѡ̄ сложенѣ̂а̂ все̂го̂ мнѣ̂ра̂

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

~ рлѣ̂

9 Над миниатюрата приписка с тънък гръцки курсив и черно мастило: ροῦον ἰ μαθῖται αὐτοῦ δια τοῦ σ.... 12-13 сѧта трѣхъ по-късна корекция върху изтрит текст трѣхъ [...]. 18-19 Редовете добавени с по-дребен почерк, от писача на синаксарните указания?

Mt 13:36–43

42r

36	ТОГДА ОСТАВАВЪ НАРОДЫ, ПРИИДЕ	1
	ВЪ ДОМЪ ІСЪ • КЪ СРЪ • УЕ СЪ НЕ • ВЪ Ѡ ПРИСТЪ-	2
	ПНЪ КЪ ІСОУ ОУЕННЪ • И ПРИСТЪПНШЪ КЪ НЕ-	3
	МОУ ОУЕННЦН ІЕГО ГЛАЦЕ • СКАЖИ	4
	НАМЪ ПРИТЪА ПЛЪВЕЛЪ СЕЛНЫНХЪ •	5
	37 ОНЪ ЖЕ ѠВЪЩАВЪ РЕЧЕ НМЪ • ВЪСЪА-	6
	ВЫНЪ ДОБРОЕ СЪМА, ІЕСТЪ СЪНЪ УЛЪ-	7
	СКИНЪ • 38 А СЕЛО ІЕСТЪ ВЕСЪ МНЪ • ДОБРО-	8
	Е ЖЕ СЪМА СЪНЪ СЪТЪ, СЪОВЕ ЦРЪВНА •	9
	ПЛЪВЕЛНЪ ЖЕ СЪТЪ, СЪОВЕ НЕПРИАЪЗ-	10
	НИНЪ • 39 А ВРАГЪ ВЪСЪАВЫНЪ ІЕСТЪ ДНА-	11
	ВОЛЪ • А ЖЪТВА КОНУНА ВЪКА ІЕ •	12
	А ЖЪТЕЛЕ АГГЛНЪ СЪТЪ • 40 ІАКОЖЕ ОУ-	13
	ВО СЪВНРАЖЪТЪ ПЛЪВЕЛЫ, НЪ ѠГНЕ-	14
	МЪ СЪЖНГАЖЪТЪ, ТАКО БЪДЕТЬ ВЪ	15
	СКОНУАНИЕ ВЪКА СЕГО • 41 ПОСЛЕТЪ	16
	СЪНЪ УЛЪСКИНЪ АГГЛЫ СВОѠ • НЪ СЪБЕ-	17
	РЪТЪ Ѡ ЦРЪВНА ІЕГО ВСА СЪБЛАЪЗ-	18
	НИКЫ НЪ ТВОРАЩЪА БЕЗАКОННИЕ •	19
	42 НЪ ВЪВРЪЖЪТЪ А ВЪ ПЕЩЪ ѠГНЫНЪА •	20
	ТОУ БЪДЕТЬ ПЛАУЪ НЪ СКРЕЖЕТЪ ЖЪ-	21
	БОМЪ • 43 ТОГДА ПРАВЕДНИЦНЪ ПРОСЪ-	22
	ВТАТЪ СЪ ІАКО СЪНЦЕ ВЪ ЦРЪВНЪ ѠЦА НЪ •	23

1-3 Продължение на поправката: първите редове до инициала заедно с розовите литургични указания написани върху изтрит текст, вероятно от писача на синаксарните указания. 4 Маргиналното число с черно мастило. 6 Ѡ в ѠвѠщавѠ написано върху изтрито погрешно започнато ρ от преписвача.

Mt 13:44–50

пѣ̅ с̅ нѣ̅ рѣ̅ гѣ̅ прѣ̅ снѣ̅ пѣ̅бно̅ ѣ̅ црѣ̅тво̅ 42v

нмѣ̅пн̅ оу̅шн̅ слышатн̅, да слышнѣ̅. кѣ̅ ѣ̅ 1

44 Па̅кы̅ пѣ̅бно̅ ѣ̅сть̅ црѣ̅тво̅ нѣ̅сно̅е̅. 2

зѣ̅ скровнищюу̅ сзкръ̅веноу̅ на селѣ̅. 3

ѣ̅же̅ ѡ̅брѣ̅ть̅ ѡ̅лѣ̅къ̅ сзкры̅. н̅ ѡ̅ ра- 4

достн̅ ѣ̅гѡ̅ н̅детъ̅. н̅ всѣ̅ е̅лнко̅ 5

н̅матъ̅ про̅дастъ̅, н̅ коупнтъ̅ се- 6

ло̅ тѣ̅. 45 па̅кы̅ пѣ̅бно̅ ѣ̅сть̅ црѣ̅тво̅ 7

нѣ̅сно̅е̅. ѡ̅лѣ̅коу̅ коупцоу̅ н̅щѣ̅- 8

щюу̅ добрын̅ внсеръ̅. 46 н̅ ѡ̅брѣ̅ть̅ 9

ѣ̅дннъ̅ многоцѣ̅ннын̅, ше̅дъ̅ 10

про̅дастъ̅ все̅ ѣ̅лнко̅ н̅матъ̅ н̅ коуп- 11

пн̅ н̅. 47 па̅кы̅ пѣ̅бно̅ ѣ̅сть̅ црѣ̅тво̅ 12

нѣ̅сно̅е̅ неводоу̅ въврѣ̅женоу̅ въ 13

море̅. н̅ ѡ̅ всѣ̅кого̅ рода̅ сзбравшоу̅. 14

48 а̅внѣ̅ же̅ ѣ̅гда̅ н̅спльнн̅ са̅. н̅звль- 15

кше̅ на̅ краи̅. н̅ съдъ̅ше̅ н̅збрашѣ̅ 16

добры̅ въ̅ съсѣ̅ды̅. а̅ злы̅ въ̅нъ̅ 17

н̅зврѣ̅гошѣ̅. 49 тако̅ бѣ̅детъ̅ въ̅ ско- 18

пѣ̅аннѣ̅ въ̅ка̅ се̅го̅. н̅зъ̅дѣ̅тъ̅ 19

а̅ггѣ̅лн̅, н̅ ѡ̅лѣ̅чатъ̅ злы̅ ѡ̅ срѣ̅- 20

ды̅ праведныхъ̅. 50 н̅ въврѣ̅гѣ̅тъ̅ а̅ 21

въ̅ пещь̅ ѡ̅гньнѣ̅. тоу̅ бѣ̅детъ̅ 22

плачъ̅ н̅ скрѣ̅жетъ̅ зѣ̅бомъ̅. 23

23 Ё̅ в скрѣ̅жетъ̅ поправено̅ тѣ̅нко̅ върху̅ изтрито̅ е̅ от по-кѣ̅сна̅ рѣ̅ка.

Mt 13:51–57; 14:1

43r

51	И҃ ꙗ҃ла љмъ ꙗ҃с разоумѣсте лн всѣ снѣа .	~	1
	ꙗ҃лашѣ љмоу љн ꙗ҃н . 52 О҃н же рече љмъ .		2
	се҃го радн всѣкъ кннжннкъ, наоу-		3
	ѣнв са црѣвнѣю нѣсномоу . ꙗ҃бвенъ		4
	љсть ѣлѣкоу домовнтоу . љже љзно-		5
	снѣ ѡ скровнѣа своѣго, новаа љ		6
	ветхаа . 53 љ бѣ љгда сконѣа љс прн-		7
	тѣа снѣ, прѣнде ѡтѣдоу :		8
54	И҃ прншедъ въ ѡѣвствнѣ своѣ . оуѣа- ꙗ҃а	ꙗ҃ла	9
	ше а на сѣмнѣнхъ љхъ . ꙗ҃ ꙗ҃ ꙗ҃ко дн-		10
	внѣн са љмъ љ ꙗ҃лѣн . ѡкѣдоу		11
	се҃моу прѣмѣдростъ снѣа, љ сѣлы .		12
55	не сѣ лн љсть тектоновъ снѣ .		13
	не матн лн ѣго нарѣаѣт са ма-		14
	рна . љ братѣа љго љквѣъ љ љсѣн .		15
	љ снмѣнъ љ људа . 56 љ сестры љго		16
	не вса лн въ на сѣтѣ . ѡкѣдоу оу-		17
	бо се҃моу всѣ снѣа . 57 љ блажнѣхѣ		18
	са о нѣмъ . љс же рече љмъ . нѣстѣ		19
	прѣкѣ бес ѣстн . тѣкмо въ ѡѣв-	ꙗ҃мв	20
	ствн своѣмъ, љ въ домоу своѣмъ .		21
58	љ не створн тоу снлы многы . ꙗ҃а не-		22
	вѣрѣвствнѣ љхъ : ꙗ҃ ꙗ҃ 14:1 И҃ъ то же врѣма .	ꙗ҃мг	23

пнѣ ꙗ҃ нѣ В ѡ прнше љс въ ѡѣвствѣе

18 ља в блажнѣхѣ написано върху изтрито ѣ от по-късна рѣка.

Mt 14:2–10

втр̄ љ̄ нѣ В ѡ слышавъ нр̄о̀

43v

~	р̄мг	Слышавъ нр̄о̀ ѡ четврѣтовластьцѣ,	1
	з̄а	слouxъ ӣс̄овъ • 2 н рече о̀трокомъ сво-	2
		нмъ • сѣ ӣсть • ӣwannъ кр̄тѣль, тѣ	3
		вскр̄се ѡ мр̄твухъ • н сего радн	4
	р̄мд	сны дѣлѣт сѧ ѡ немъ • 3 нродъ бо	5
		ӣемъ ӣwannа сваза н̄ • н всадн	6
		ӣго въ темницѣ • нродиады ра-	7
		дн жены фнлппа брата своего •	8
		4 глаше бо ӣмоу ӣwannъ • не достон-	9
		т ти нмѣти ӣа̄ • 5 н хѡта ӣго оу-	10
		бнѣти оубоа сѧ народа • зане ӣако	11
	р̄ме	пр̄рка нмѣхѣ ӣго • 6 Дн̄н же бывшоу	12
		рождѣства нр̄одова • пласа дѣцн	13
		нр̄одиадннѣ посрѣдѣ, н оубо дн нр̄о-	14
		доу • 7 тѣмже н сѣ клѣтвоѣ нзрече	15
		ӣн датн • ӣгоже аще въпроситъ •	16
		8 ѡна же наоучена матернѣ своеѣ •	17
		даждь ми рече здѣ на блюдѣ, гла-	18
~		вѣ ӣwannа кр̄тѣла • 9 н печаленъ	19
,		бѣ цр̄ь • клѣтвы же радн н̄ възле-	20
		жѣцнхъ сѣ ннмъ, повелѣ датн	21
		ӣн • 10 н пославъ оубѣкнѣ ӣwannа	22
~		въ темницн • н прннесошѣ гла-	23

1, 19 ѡ в четврѣтовластьцѣ коригирано върху изтрито ѣ и ѧ в кр̄тѣла върху изтрито ѣ от покъсна рѣка.

Mt 14:12–15

44r

Ὁ ἸΩΑΝΝῆς ἢ ἩΡΟΔῆς :

вѣ іѣго на блѹдѣ • ѡ дашѣ двѣцн •
 ѡ несе мѣри своіен • 12 ѡ прнстѣплѣ-
 ше оуѣеннцн іѣго ; възаша тѣло
 іѣго ѡ погребѡшѣ ѡ • ѡ прншедше
 възвѣстншѣ ісѡвн :

1
2
3
4
5

13 ²И слышавъ ѡ ісусѣ ѡтѣде вѣтѣдоу вѣ
 кораблн, вѣ поустѡ мѣсто іѣдѣннѣ •
 ѡ слышавше народн по нѣмѣ ѡдо-
 шѣ пѣшн вѣ градѡвѣ • кѡ вѣтѣ 14 ѡ-з-шедѣ зѣ
²Исѣ видѣ многѣ народѣ • ѡ мѣрѣдова
 ѡ ннхѣ, ѡ ѡсѣблн недѣжныѣ нхѣ •
 15 Поздѣ же бывшоу • прнстѣпншѣ

ϣμς 6
7
8
9
10
11
ϣμz 12

нѣ ѡ В ѡ видѣвъ ісѣ мнѡ нарѡ :

5 Долу под десния край на реда следи от маргинално число мѣ, написано от по-късна, тънка (гръцка?) рѣка с черно мастило.

Mt 14:16–22

44v

	къ немуу оуученици иего гла҃ще •	1
	поусто иестъ мѣсто • њ годѣнна оу-	2
	же мниѣ, ѿпоустн нардды, да	3
	шедше въ ѡкрѣтныѣ въсы, коу-	4
	пѣть себѣ брашна • 16 и҃с же рече њмъ	5
	не трѣбуѣтѣ ѡтнѣ • даднѣ	6
	њмъ въ и҃стн • 17 ѡнн же гла҃шѣ	7
	и҃моу, не њмамы зѣѣ, тѣкмо пѣ	8
	хлѣбъ њ двѣ рыбы • 18 ѡн же рече њ-	9
	мъ • прннесѣте ми ѣ само • 19 њ по-	10
	велѣ народомъ възлеци на трѣ-	11
	вѣ • њ прннѣмъ пѣть хлѣбъ њ ѡ-	12
	бѣ рыбы • възрѣвѣ на нѣбо бл҃вн •	13
	њ прѣломль, дасть оуученикомъ	14
	хлѣбы • оуученици же народомъ	15
	20 н и҃дошѣ всн њ насытншѣ сѣ •	16
	њ възашѣ њзбытки • вѣ • кошнн-	17
	цѣ њспльнѣ • 21 и҃дшннхѣ же бѣ-	18
	ше мѣжь и҃ко пѣть тысѣщѣ	19
зѣ	рѣзвѣ женѣ њ дѣтнн :	20
ѡмн	22 и҃и абннѣ оубѣдн и҃с оуученики своѣ	21
	вѣлѣстн въ корабль • њ варнѣ	22
	и҃го на ѡнѣ полѣ, дондеже ѿпоу-	23

нѣ ѣ В ѡ оубѣдн и҃с оуучениѣ своѣ :

ⲥ

4, 11-12 въсы върху изтрито градца и ѣ в трѣвѣ върху изтрито ѣ написани от по-кѣсна рѣка. В лявото поле екслибрис на БМ. 23 В лявото поле следи от измито число, написано с розовото мастило от писача на синаксарните указания.

Mt 14:23–26

+ \hat{s}

45r

СТНТЬ НАРОДЫ • $\overline{\text{к}}\overline{\text{д}} \overline{\text{н}}\overline{\text{ѣ}}$ 23 ъ $\overline{\text{ѡ}}$ ПОУСТНВЪ НАРѠ-
 ДЫ • ВЪЗЫДЕ НА ГОРѢ ІЕДННЪ ПОМО-
 ЛНТИ СѦ • ПОЗДѢ ЖЕ БЫВШОУ, ІЕДННЪ
 БѢ ТОУ • 24 КОРАБЛЬ ЖЕ БѢ ПОСРѢДѢ
 МОРА ВЛАА СѦ ВЪЗНАМН • БѢ БО
 ПРОТНВЕНЪ ВѢТРЪ :-

$\overline{\text{р}}\overline{\text{м}}\overline{\text{ѡ}}$

1

2

$\overline{\text{р}}\overline{\text{н}}$

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

25 $\overline{\text{Ѥ}}$ Ъ ЧЕТВРЪТѢА ЖЕ СТРАЖѢ НОЦН,
 ПРННДЕ КЪ ННМЪ ХОДА ПО МОРЮ •
 26 ъ ВНДѢВШЕ ІЕГО ОУЧЕНИЦН ПО МО-
 РЮ ХОДАЩА • СМАТОШѢ СѦ ГЛѢЩЕ •
 ІАКО ПРНЗРАКЪ ІЕСТЬ • ъ $\overline{\text{ѡ}}$ СТРАХА

Горе в полето е запазена още част от старата номерация на тетрадите, нанесена с черно мастило от подобна на тази на преписвача ръка. 5 а в мора поправено върху изтрито ъ от по-късна ръка.

Mt 14:27–36

45v

		Ќ ПРѢСТЖПЛЕНН ЗАПОВѢДН БЖННА	
		ВЪЗЪПНШѢ • 27 ѠБНІЕ ЖЕ РѢ НМЪ ІС ГЛА •	1
		ДРЪЗАНТЕ ѠЗЪ ІЕСМЪ НЕ БОНТЕ СѢ •	2
РНА		28 ѠВѢЩАВ ЖЕ ПЕТРЪ РЕЧЕ ІЕМОУ •	3
		ГН • ѠЩЕ ТЫ ІЕСН ПОВЕЛН МН ПО ВОДА-	4
		МЪ ПРННТН К ТЕБѢ • 29 ІС ЖЕ РЕЧЕ	5
		ПРННДН • Н НЪЛѢЗЪ НС КОРАВЛѢ ПЕ-	6
		ТРЪ • ПОНДЕ ПО ВОДАМЪ ПРННТН КЪ	7
		ІСОУ • 30 ВНДѢВ ЖЕ ВѢТРЪ СНЛЕНЪ Н ОУ-	8
		БОА СѢ • Н НАУЕНЪ ОУТАПАТН ВЪЗЪ-	9
		ПН ГЛА • ГН СПСН МА • 31 ѠБНІЕ ЖЕ ІС ПРО-	10
		СТЕРЪ РЖКѢ • ПРНѢТЫ Н Н ГЛА ІЕМОУ	11
		МАЛОВѢРЕ ПОУТО ОУСЪМНѢ СѢ •	12
РНВ		32 Н ВЪЛѢЗШОУ ІЕМОУ ВЪ КОРАВЛЪ, ОУЛЕ-	13
		ЖЕ ВѢТРЪ • 33 СѢЩНН ЖЕ ВЪ КОРАВЛН	14
		ПРНШЕДШЕ ПОКЛОННШѢ СѢ ІЕМОУ •	15
		ГЛАЩЕ • ВЪ НСТННѢ СНЪ БЖНН ІЕСН •	16
		34 Н ПРѢШЕДШЕ ПРНДОШѢ НА ЗЕМЛА	17
РНГ	ЗѠ	ГЕННСАРЕТЪСКѢА : КѠ НѠ 35 ІІ ПОЗНАВШЕ Н	18
		МѢЖНІЕ МѢСТА ѠНОГО • ПОСЛАШѢ	19
		ВЪ ВСѢ СТРАНѢ ТѢ • Н ПРННЕСОШѢ	20
		ВСѢ БОЛАЩѢА • 36 Н МОЛѢАХѢ ІЕГО :	21
		ДА ТЪУНѢ ПРНКОСНѢТ СѢ ВЪСКРН-	22
		ЛНЮ РНЗѢ ІЕГО • ІЕЛНКОЖЕ НХЪ ПРН-	23
		срѢ ѡ нѠ м В Ѡ познавше ісѠ мѢ :	

11 Точката след ржкѢ нанесена тънко от по-късна ръка. 21 Краередното двоеточие поправено от средисловна точка от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 15:1–9

46r

кочнѣ сѧ нѣсцѣлѣшѣ • 15:1 Тогда прѣидо-	рѣд	1
шѣ къ ꙗкоу, ѡже бѣхѧ ѡ ꙗерѣма	~	2
книжницѣн ѡ фарисѣн, глѣше • 2 по		3
што ѡученици твоѣ прѣстѣпаѣтъ		4
прѣданіѧ старецѣ • не ѡмываѣ-		5
тъ бѣ рѣкоу ꙗкогда хлѣбы ѡдѣтъ •		6
3 ѡвѣщавъ же рече ѡмѣ • пошто ѡ вы		7
прѣстѣпаѣте заповѣдь бѣжнѣ прѣ-		8
даннѧ вашѣго радн • 4 бѣ бо заповѣ-		9
дѧ глѣ • ѡтѣ ѡца ѡ матере • ѡже		10
бѣ злословитѣ ѡца ѡлн мѣре • съ-		11
мрѣтна дѧ ѡмрѣтъ • 5 вы же глѣте •		12
ѡще кто рече ѡ ѡцу ѡлн мѣре,		13
дарѣ ѡже ѡ мене ползевалѣ сѧ ѣсн •		14
ѡ не поучѣте ѡца своѣго ѡлн мѣре •		15
6 ѡ разорѣте заповѣдь бѣжнѣ, за прѣ-		16
даннѣ вашѣ • 7 лицемѣрнѣ • добрѣ прѣрѣ		17
ѡсѧ ѡ васъ глѣ • 8 прѣблѣжѣ сѧ		18
мнѣ людинѣ снѣ ѡсты своѣмнѣ, ѡ		19
ѡсты мѧ ѡтѣ, срѣе же ѡхъ да-		20
леге ѡстѣтъ ѡ мене • 9 вѣсѣе же		21
ѡтѣ мѧ • ѡучѣше ѡучениѧ за-		22
повѣднѣ ѡучѣскѧ • вѣсѣе же ѡ-		23

2 х в бѣхѣ коригирано върху изтрѣто ш. 9 в в заповѣ- поправено върху неясна буква. 17 прѣрѣ добавено в края на реда, вероятно от преписвача. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 15:10–15

m̄s

46v

ТѢТ МА • ОУУАЩЕ ОУУЕННА ЗАПО- 1
 ВЪДН УЛ҃҃ЬСКИА • 10 Н ПРНЗВАВЪ 2
 НАРОДЫ, РЕЧЕ НМЪ • СЛЫШНТЕ Н РА- 3
 ЗОУМѢНТЕ • 11 НЕ ВЪХОДАЩЕЕ ВЪ ОУ- 4
 СТА СКВРЪННТЪ УЛ҃КА • НѢ НСХОДА- 5
 ЦЕИЕ НЗЪ ОУСТЪ, ТѢ СКВРЪННТЪ 6
 УЛ҃КА • 12 ТОГДА ПРНСТѢПЛЬШЕ ОУУЕ- 7
 ННЦН ИГО РѢШѢ ИМОУ • ВѢСН ЛН 8
 ИАКО ФАРНСЕН СЛЫШАВШЕ СЛОВО 9
 СЪБЛАЗНИШѢ СѢ : 10

рне кѡ ѡ

13 ОН ЖЕ ВѢЩАВЪ РЕЧЕ НМЪ • ВСАКЪ 11
 САДЪ ИГОЖЕ НЕ НАСАДН УЦЪ МОН 12
 НБСНЫН, НСКОРЕННТ СѢ • 14 ОСТАВН- 13
 ТЕ НХЪ • ВОЖДН СѢТЬ СЛѢПНН СЛѢ- 14
 ПЦЕМЪ • СЛѢПЦЪ ЖЕ СЛѢПЦА АЩЕ 15
 ВОДНТЪ НЕ УБА ЛН ВЪ ИАМѢ ВЪ- 16
 ПАДЕТА СѢ • 15 ВѢЩАВ ЖЕ ПЕТРЪ 17

ѡе з не В ѡ прнстѡпн кз ису

Като изключение тук по-късната номерация на тетрада е нанесена в горния ъгъл. 9-10
 Над миниатюрата приписка в гръцки курсив и черно мастило: γραματις κ(α)ι φαρισαί διατι
 διατι δε νιπτουσι τας χιρας. 11 а във всакъ написано върху изтрито ъ от по-късна ръка. 15 ъ
 в слѣпцъ написано върху изтрито є.

Mt 15:16–23

47r

© ХАНААНИНИ :

реуе іемоу • скажѣ намъ прѣтѣ	1
снѣ • 16 іс же реуе іемоу • іединауе ли	2
нѣ вѣ безъ разумѣете ; 17 нѣ не оуѣ ли	3
разумѣете • іако всѣко іеже въ-	4
ходнтъ въ оуста, въ урѣво взмѣ-	5
щаетъ са • нѣ афедронемъ нсходѣ •	6
18 а нсходѣщаа нзъ оустъ, ѿ срѣца нѣ-	7
сходѣтъ • нѣ тѣ скврѣнатъ ѣлка •	8
19 ѿ срѣца бо нсходѣтъ помышленна	9
зла • оубнства • прѣлюбодѣаніа •	10
любодѣаніа • татбы • лъжесвѣ-	11
дѣтельствѣ • власфнмѣа • 20 снѣа хѣла	12
сѣтъ скврѣнащаа ѣлка • а іеже	13
неоумьвенамн рѣкамн іастн,	14
не скврѣнтъ ѣлка • 21 нѣ нзшедѣ	15
ѿтѣдоу іс ; оудѣ въ странѣ	16
Тнрѣскѣ н сѣдонскѣ • кѣ ѣ 22 нѣ се жена ха-	17
нааннн ѿ прѣдѣль тѣхъ, нзше-	18
дѣши възпн къ нему глѣщн •	19
помнлоун ма гн снѣ дѣдѣвъ • дѣщн	20
моа злѣ бѣсноуіетъ са • 23 ѿн же не	21
ѿвѣща іен словесе • нѣ прнстѣплѣ-	22
ше оуѣеннцн іѣго • молахѣ іѣго	23

нѣ зѣ мѣ В ѿ внѣ іс въ странѣ тнрѣ :

12 Читателската глоса в дясното поле очевидно обяснява значението на думата власфнмѣа.
23 ѣа в молахѣ написано върху изтрито ѣ от по-късна рѣка.

Mt 15:24–30

47v

	г̀лѡще • ѿпусти а̀ ꙗ̀ко възпнѣтъ	1
р̀нн	въслѣдъ нѡ • 24 ѡн же ѿвѣщавъ р̀е	2
	нмъ • нѣсмъ посланъ, тѣкмо	3
	къ ѡвцѡмъ погыбшнмъ домуу	4
р̀нѣ	исра̀нлева • 25 ѡна же прншедши по-	5
	клонн са̀ ѡмоу г̀лѡци • г̀н помо-	6
	зи ми • 26 ѡн же ѿвѣщавъ рече •	7
	нѣстъ добро ѡтати хлѣба ѡдо-	8
	мъ, н̀ поврѣци псѡмъ • 27 ѡна же	9
	рече • ѡн г̀н • нѣво н̀ псн ѡдатъ ѿ	10
	кроу̀пницъ падаѡцихъ съ трапе-	11
	зы господни своихъ • 28 тогда ѿвѣ-	12
	щавъ ис̀ рече ѡн • ѿ жено велика	13
	твоя вѣра • бѣди тебѣ ꙗ̀коже хо-	14
	щешн • н̀ нсцѣлѣ дѣци ѡ ѡвѣ	15
	ѡного • к̀д нѣ 29 н̀ прѣшедъ ѡтѣдѣ ис̀ :	16
р̀нн	Прннде въ прнморнѣ галленско •	17
з̀	н̀ вшедъ на горѣ съдѣше тоу •	18
	30 н̀ прнстѣпншѣ къ нему народн	19
	мнози • н̀маще съ собоѣ • хромы •	20
	нѣмы • слѣпы • бѣсны • н̀ нны	21
	многы • н̀ поврѣгошѣ прѣдъ	22
	ногама ис̀вома, н̀ нсцѣлн ѣ •	23
	пѣ з̀ нѣ В ѿ прн̀ ис̀ въ поморїе галле :	

19 народн написано върху измита дума от преписвача.

Mt 15:31–35

48r

ⲟⲩ ⲛⲥⲢⲉⲗⲉⲃⲃⲏⲛⲏ ⲛⲁⲣⲟⲩⲉ̅ •

31	ⲁⲕⲟ ⲉⲛⲃⲏⲧⲏ ⲥⲁ ⲛⲁⲣⲟⲩⲟⲩⲩ ⲃⲏⲉⲛⲥⲉ •	1
	ⲛⲉⲃⲏⲃⲏⲛ Ⲓⲗⲁⲩⲥⲏⲛ • ⲃⲉⲥⲛⲃⲏⲛ ⲫⲣⲁⲃⲃⲏ •	2
	ⲭⲣⲟⲃⲏⲃⲏⲛ ⲭⲟⲩⲁⲩⲥⲏⲛ • ⲥⲗⲉⲃⲃⲏⲛ ⲃⲏⲉⲛⲥⲉ-	3
	ⲩⲥⲏⲛ • ⲛⲏ ⲥⲗⲁⲃⲗⲁⲭⲥⲏ ⲃⲁ ⲓⲥⲣⲁⲛⲗⲉⲃⲁ :~ ⲕⲟⲩⲁ ⲛⲁⲕⲁ	4

32	Ⲓⲥ̅ⲥ̅ⲩ̅ ⲛⲉ ⲛⲣⲏⲫⲫⲁⲃⲃⲩ ⲟⲩⲩⲉⲛⲛⲕⲏⲩ ⲥⲱⲛⲏ ⲣⲉ̅ ⲫⲁⲩⲁ	5
	ⲛⲏⲃⲏ • ⲃⲁⲣⲟⲩⲩⲏ ⲟⲩ ⲛⲁⲣⲟⲩⲉ̅ ⲥⲉⲃⲏⲛ •	6
	ⲁⲕⲟ ⲟⲩⲩⲉ ⲧⲣⲏ ⲉⲛⲛⲥⲉⲃⲁⲧⲩ	7
	ⲃⲏⲛⲉ • ⲛⲏ ⲛⲉ ⲛⲃⲁⲧⲩ ⲩⲃⲥⲟ ⲁⲩⲥⲏⲛ •	8
	ⲛⲏ ⲱⲛⲟⲩⲥⲏⲧⲏⲧⲏ ⲛⲏⲭⲩ ⲛⲉ ⲁⲩⲩⲏⲭⲩ	9
	ⲛⲉ ⲭⲱⲩⲥⲏⲛ • ⲉⲛⲁ ⲛⲉ ⲕⲁⲕⲟ ⲱⲥⲗⲁⲃⲉⲃⲃⲏⲧⲩ	10
	ⲛⲁ ⲛⲁⲧⲏⲛ • 33 ⲛⲏ Ⲓⲗⲁⲩⲥⲏⲛ ⲓⲉⲃⲟⲩⲩ ⲟⲩⲩⲉⲛⲛ-	11
	ⲩⲏ • ⲱⲕⲥⲁⲩⲟⲩⲩ ⲛⲁⲃⲏⲛ ⲃⲩ ⲛⲟⲩⲥⲧⲏⲛⲏ	12
	ⲭⲗⲉⲃⲃⲏ ⲧⲟⲗⲛⲕⲟ ⲃⲩⲫⲁⲧⲏⲛ • ⲁⲕⲟ ⲛⲁ-	13
	ⲥⲩⲧⲏⲧⲏⲛ ⲧⲟⲗⲛⲕⲁ ⲛⲁⲣⲟⲩⲁ • 34 ⲛⲏ Ⲓⲗⲁ	14
	ⲛⲏⲃⲏ ⲓⲥ̅ ⲕⲟⲗⲛⲕⲟ ⲭⲗⲉⲃⲃⲩ ⲛⲏⲃⲁⲧⲉ •	15
	ⲟⲩⲏⲛ ⲛⲉ ⲣⲉⲃⲥⲏⲛ • ⲫⲁⲩⲁ ⲛⲏ ⲃⲏⲗⲟ ⲣⲏⲃⲏⲩⲥⲏⲛ •	16
35	ⲛⲏ ⲛⲟⲃⲉⲗⲉⲃⲩ ⲛⲁⲣⲟⲩⲟⲩⲩ ⲃⲩⲫⲗⲉⲩⲥⲏⲛ ⲛⲟ ⲫⲉⲃⲏⲛ •	17

ⲥⲏⲛ ⲫⲁⲩⲁ ⲛⲉ ⲛⲣⲏⲫⲫⲁⲃⲩ ⲓⲥ̅ ⲟⲩⲩⲉⲛⲛⲕⲏⲩ ⲥⲱⲛⲏ : ⲃⲁⲩⲁ

4 ⲁⲕⲟ ⲛⲉ ⲥⲗⲁⲃⲗⲁⲭⲥⲏ ⲛⲁⲩⲓⲃⲁⲛⲟ ⲱⲣⲭⲟ ⲛⲉ ⲟⲩ ⲛⲟⲕⲥⲏⲛⲁ ⲣⲉⲕⲁ. 5 Ⲓⲣⲱⲕⲁ ⲛⲣⲏⲓⲃⲓⲕⲁ ⲛⲁⲩ ⲃⲏⲛⲏⲁⲧⲓⲟⲣⲁⲧⲁ ⲥ ⲥⲉⲣⲉⲛ ⲕⲟⲣⲥⲏⲃⲏⲛ: $\tau\acute{\iota}\rho\omicron\upsilon\ \kappa(\alpha\iota)\ \sigma\iota\delta\omicron\nu\omega\varsigma - \gamma\iota\nu\iota\ \chi\alpha\langle\nu\alpha\nu\alpha\acute{\iota}\alpha\rangle - \chi\omicron\lambda\omicron\upsilon\varsigma\ \tau\iota\phi\omicron\varsigma$. Ⲓⲛⲉⲗⲉⲃⲁ ⲥⲉ ⲥⲱⲩⲁⲧⲁ ⲣⲉⲕⲁ ⲉⲃⲁⲃⲏⲃⲁ ⲃⲏⲗⲁ ⲫⲏⲑⲣⲕⲁ ⲛⲁ ⲃⲏⲃⲁ, ⲕⲟⲓⲧⲟ ⲓⲫⲗⲏⲫⲁ ⲟⲩ ⲑⲟⲗⲏⲁ ⲥⲟⲃⲉⲕ. ⲛⲉ ⲉⲛⲥⲉⲃⲏⲧⲟⲩⲟ ⲛⲁ ⲃⲏⲛⲏⲁⲧⲓⲟⲣⲁⲧⲁ ⲛⲁ ⲧⲣⲏ ⲛⲏⲃⲁ ⲥⲗⲉⲃⲏ ⲟⲩ ⲓⲫⲏⲓⲧⲏ ⲃⲏⲗⲱⲩⲏ; ⲥⲉⲧⲉ ⲥⲉ ⲥⲁⲃⲏⲛⲏⲧⲉⲗⲏⲟ ⲑⲟⲗⲏⲁⲃⲟ, ⲧⲉⲛⲕⲟ ⲃⲁⲩⲁ ⲛⲉ ⲛⲟⲩⲧⲁ ⲥⲁⲣⲧ ⲛⲁ ⲕⲏⲥⲗⲟ, ⲟⲩⲛⲁⲥⲏⲃⲏⲃⲟ ⲥⲉ ⲟⲥⲉⲃⲏⲃⲏⲧⲟ ⲕⲱⲃ ⲓⲫⲟⲃⲣⲁⲛⲏⲉⲧⲟ (ⲥⲣⲱ. ⲛⲟⲃⲏⲃⲏⲛ ⲕⲏⲥⲗⲟ ⲛⲁ f. 56r, 57r ⲓ ⲛⲁⲧⲁⲧⲱⲕ).

Mt 15:36–39; 16:1–3

48v

ὁ ἄρτος

36 и прїемъ ·з̄· хлѣвъ ӣ рыбѣ · хва-

1

лѣ въздавъ, прѣломъ и дастъ

2

оуѣенкомъ своимъ · оуѣен-

3

ци же народомъ · 37 ӣ ѡдошѣ вси

4

ӣ насытѣшѣ сѧ · ӣ възашѣ ӣ-

5

збытки оуѣроухъ ·з̄· кошн-

6

ци испльнь · 38 ѡдшнихъ же бѣ

7

·д̄· тысящѣ мѣжъ, рѣзѣ же-

8

нѣ ӣ дѣтн · 39 ӣ ѡпоуци народы ·

9

въѣзе въ корабль · ӣ прїиде

10

въ прѣдѣлы магдалъскыѣ : κ̄ σ̄

11

ζα

16:1 Ӣ прїстѣпльше фарїсен ӣ саду-

12

кен · ӣскоушаѣще ӣго · просн-

13

шѣ знаменнѧ съ нѣсе показати

14

ӣмъ ·

15

ρ̄α

ρ̄β

2 Ὁ̄ν̄ же̄ ѡвѣщавъ рече̄ ӣмъ · веце-

16

роу бывшюу, глѣте̄ ведро · үрз-

17

мноуѣт во сѧ нѣво · 3 ӣ оутро̄ д̄н̄е

18

пн̄е̄ ӣ н̄е̄ · В̄ ѡ̄ прїстѣпн̄ фарї

1 ·з̄· хлѣвъ ӣ рыбѣ · хва- поправено от преписвача върху изтрит текст. 13 ӣ в̄ просн- попра-
вено от преписвача. 15 Гръцка приписка над миниатюрата: (σ)πλαχ-νίζομε / επι.

Mt 16:4–11

49г

☉ КВАСЪ ФАРНСЕНСЦЪ :

ЗѢМНО, УРЪМНОУЈЕТ БО СА ДРАСЕЛОУѢ	1
НѢО • ЛНЦЕМѢРІН, ЛНЦЕ ОУБО НѢСН	2
ОУМѢТЕ РАСѢЖДАТИ • А ЗНАМЕНІН	3
ВРЪМЕНЕМЪ НЕ РАЗОУМѢТЕ • 4 РО-	рѡг 4
ДЪ ЛѢКАВЪ Н ПРѢЛЮБОДѢНВЪ, ЗНА-	5
МЕННА НЦЕТЪ, Н ЗНАМЕННІЕ НЕ ДА-	6
СТЬ СА ІЕМОУ • ТЪКМО ЗНАМЕННІЕ	7
ІВНЫ ПРѢКА • Н УСТАВЪ НХЪ ОТНДЕ •	8
5 Н ПРѢШЕДШЕ ОУЧЕНИЦН ІЕГО НА УНЪ	9
ПОЛЪ • ЗАБЫШѢ ХЛѢБЪ ВЪЗАТИ •	10
6 ІС ЖЕ РЕЧЕ НМЪ • ЗА ВЪНЕМЛѢТЕ Н БЛЮДѢ-	рѡа 11
ТЕ СА Ѡ КВАСА ФАРНСЕНСКА Н САДОУКЕ-	12
СКА • КО ПНѢ 7 УНН ЖЕ ПОМЫШЛЯХѢ ВЪ СЕ-	рѡе 13
БѢ, ГЛАЩЕ • КАКО ХЛѢБЫ НЕ ВЪЗАХО-	14
МЪ • 8 РАЗОУМѢВ ЖЕ ІС РЕЧЕ НМЪ •	15
УТО МЫСЛНТЕ ВЪ СЕБѢ МАЛОВѢРІН •	16
НАКО ХЛѢБЫ НЕ ВЪЗАСТЕ • 9 НЕ ОУ ЛН РА-	17
ЗОУМѢСТЕ • НН ПОМННТЕ ПАТНХЪ	18
ХЛѢБЪ, ВЪ ПАТЬ ТЫСѢЩЪ • Н КОЛНКО	19
КОШННЦЪ ВЪЗАСТЕ • 10 НН ЛН СЕДМНѢ	20
ХЛѢБЪ, УЕТЫРЕМЪ ТЫСѢЩАМЪ •	21
Н КОЛНКО КОШННЦЪ ВЪЗАСТЕ •	22
11 КАКО НЕ РАЗОУМѢТЕ, НАКО НЕ Ѡ ХЛѢ-	23

втр̄ н̄ нѣ р̄ѣ г̄ъ своѣ ѡчѣ ВЪНЕМЛѢТЕ :

4 е в не поправено върху сгрешена буква от преписвача. 13 ѡ в помышляхѢ написано върху изтрито Ѣ от по-късна рѣка.

Mt 16:12–19

49v

М

	БѢХЪ ВАМЪ ВЪННМАТИ РѢХЪ • ХРА-	1
	НИТИ ЖЕ СѦ Ѡ КВАСА ФАРНСЕНСКА	2
	Н САДОУКЕНСКА • 12 ТОГДА РАЗОУМѢ-	3
	ШѦ ІАКО НЕ РЕЧЕ • ХРАНИТИ СѦ Ѡ КВА-	4
	СА ХЛѢБНАГО • НѦ Ѡ ОУЧЕННА ФАРЕСЕ-	5
	НСКА Н САДОУКЕНСКА :~ КѠ ВТѢ	6
Ѡ	13 ПРШЕДЪ ЖЕ ІСЪ ВЪ СТРАНЫ КЕСАРНѦ	7
Ѡ	ФНЛНПОВЫ • ВПРАШАША ОУЧЕ-	8
	НИКЫ СВОѦ ГЛА • КОГО МА ГЛАТЪ	9
	УЛЦН БИТИ, СНА УЛѢСКААГО • 14 ОНИ	10
	ЖЕ РѢШѦ • ѠВН ІѠАНА КРТАѢ •	11
	НИИ ЖЕ НЛНѦ • ДРОУЗНИИ ЖЕ ІЕРЕМНА •	12
	НЛН ІЕДНОГО Ѡ ПРѢКЪ • 15 ГЛА НМЪ ІСЪ •	13
	ВЫ ЖЕ КОГО МА ГЛѢТЕ БИТЫ • 16 ѠВѢ-	14
	ЦАВ ЖЕ СІМѠНЪ ПЕТРЪ РЕЧЕ • ТЫ ІЕ-	15
	СН ХС СІНЪ БѦ ЖИВАГО • 17 Н ѠВѢЦАВЪ	16
	ІСЪ РЕЧЕ ІЕМОУ • БЛАЖЕНЪ ІЕСН СІМѠ-	17
Ѡ	НЕ ВАРЫѠНА • ІАКО ПЛѢТЬ Н КРЪВЬ	18
	НЕ ІАВН ТЕБѢ • НѦ ѠЦЪ МОИ НЖЕ ІЕ	19
	НА НБСЕХЪ • 18 Н АЗ ЖЕ ТЕБѢ ГЛА • ІАКО	20
	ТЫ ІЕСН ПЕТРЪ • Н НА СЕМЪ КАМЕНИ	21
	СЪЗНЖДѦ ЦРКВЪ МОѦ • Н ВРАТА АДО-	22
	ВА НЕ ОУДОЛѢѦТЬ ІЕН • 19 Н ДАМЪ ТЕБѢ	23

СТЫ ІАПЛѠ В Ѡ ПРШЕ ІСЪ ВЪ СТРАНѦ :

13 Първото н в нлн добавено от по-късна ръка.

Mt 16:20–25

срѣ̂ н̄ нѣ̂	В ѿ̂ запрѣтн̄ ꙗ̄сꙋ оꙋченнкѿ̂	50r
к̄лючѣ̂ цр̄тѣвнѣ̂ нѣ̂снаго̂ • н̄ ꙗ̄же̂ а̄ще̂		1
сважешн̄ на̂ зема̄н, бѣ̄детъ̂ сваза-		2
но̂ на̂ нѣ̄сехъ̂ • н̄ ꙗ̄же̂ а̄ще̂ раздрѣ-		3
шншн̄ на̂ зема̄н, бѣ̄детъ̂ раздрѣ-	зѣ̂	4
шено̂ на̂ нѣ̄сехъ̂ • кѣ̂ а̄п̄ло̂ 20 Тогдѣ̂ запрѣтн̄ оꙋ-	рѣ̄н	5
ченнкѿ̂мъ̂ сво̄нмъ̂ • да̂ нн̄комѿ̄же̂		6
рекжѣ̂тъ, ꙗ̄ко̂ тѣ̄н̄ ꙗ̄сть̂ ꙗ̄сꙋ̄ х̄с̄ • 21 ѿ̄толн̄		7
наꙋа̄тъ̂ сказати̂ ꙗ̄сꙋ̄, оꙋченнкѿ̄мъ̂		8
сво̄нмъ̂ • ꙗ̄ко̂ подобиѣ̂тъ̂ ꙗ̄моꙋ̄ н̄тн̄		9
въ̂ ꙗ̄ерлѣ̄мъ̂ • н̄ мно̄го̂ пострадатн̄		10
ѿ̄ старецъ̂ н̄ а̄рхн̄ерен̄ н̄ кнн̄жннкъ̂ •		11
н̄ оꙋбн̄иенѿ̄ бытӣ, н̄ третнн̄ д̄н̄ь̄ въ-		12
скр̄сн̄жтн̄ • 22 н̄ понм̄ъ̂ н̄ петр̄ъ̂, наꙋа̄	рѣ̄ѣ̄	13
прѣ̄тнтн̄ ꙗ̄моꙋ̄ г̄ла̄ • м̄л̄тнвъ̂ тѣ̄		14
г̄н̄, не̂ н̄матъ̂ бытӣ тебѣ̂ сѣ̄ • 23 он̄ же̂		15
обращъ̂ сѣ̄ рече̂ петроꙋ̄ • н̄дн̄ за̂ м̄а̄		16
сатана̄ съблѣ̄знь̄ мн̄ ꙗ̄сн̄ • ꙗ̄ко̂ не̂		17
сзмыслишн̄ ꙗ̄же̂ сѣ̄тъ̂ вѣ̄ннѣ̂ •		18
нѣ̄ ꙗ̄же̂ сѣ̄тъ̂ ѧ̄лѣ̄вскаѣ̄ : кѣ̂ срѣ̂		19
24 Тогдѣ̂ ꙗ̄сꙋ̄ рече̂ оꙋченнкѿ̄мъ̂ сво̄нмъ̂ • ѧ̄	рѣ̄ѣ̄	20
н̄же̂ хоцѣ̂тъ̂ по̂ мнѣ̂ н̄тн̄, да̂ ѿ̄врѣ-		21
жет̂ сѣ̄ себе̄, н̄ възметъ̂ кр̄стѣ̂ сво̄н,		22
н̄ въслѣ̄дъ̂ мене̄ да̂ градѣ̂тъ̂ • 25 н̄же̂ бо̂		23

ѧ̄сꙋ̄ н̄ нѣ̂ рѣ̄ г̄ь̄ сво̄н̄ ѧ̄ н̄же̂ х̄ѡщѣ̂

Mt 16:26–28; 17:1–3

50v

	ХОЩЕТЪ ДѢШѢ СВОѢ СѢПТИ, ПОГОУБИТЬ А̅ .	1
	Н̅ Н̅ЖЕ ПОГОУБИТЬ ДѢШѢ СВОѢ МЕНЕ	2
	РАДН, ѠБРАЩЕТЬ А̅ . 26 КАА БО ПОЛЗА	3
	ІЕСТЬ УЛКОУ, АЦЕ ВЕСЬ МНРЪ ПРН-	4
	ѠБРАЩЕТЬ . А̅ ДѢШѢ СВОѢ ѠТЪЩЕ-	5
	ТИТЪ . НЛН УТО ДАСТЪ УЛКЪ НЗМЪ-	6
рѡа	НѢ НА ДѢШН СВОІЕН . 27 ПРННТИ БѠ	7
	НМАТЪ СНА УЛЪСКИН ВЪ СЛАВѢ	8
	ѠЦА СВОІЕГѠ . СЪ АГГЛЫ СВОИМН .	9
	Н̅ ТОГДА ВЪЗДА̅ КОМОУЖДО ПО ДѢЛО-	10
	МЪ ІЕГО . 28 АМННЪ ГЛА ВАМЪ, СѢТЪ	11
	НѢЦНН Ѡ ЗДЕ СТОѢЦНХЪ . Н̅ЖЕ НЕ	12
	НМАТЪ ВЪКОУСИТИ СЪМРЪТИ .	13
	ДОНДЕЖЕ ВНАДЪТЬ СНА УЛЪСКАГѠ .	14
	ГРАДѢЦА ВЪ ЦРѢВН СВОІЕМЪ . КѠ ѠѢ	15
рѡв	17:1 И̅ БЫ̅ ПО ШЕСТНХЪ ДНЕХЪ . ПОЖТЪ ІС	16
	ПЕТРА Н̅ ІАКѠВА Н̅ ІѠАНА БРАТА ІЕГ̅ .	17
зѡ	Н̅ ВЪЗВЕДЕ НХЪ НА ГОРѢ ВЫСѠКѢ	18
	ІЕДННЫ, 2 Н̅ ПРѢѠБРАЗИ СѢ ПРѢД НН-	19
	МН . Н̅ ПРОСЪВТЪ СѢ ЛИЦЕ ІЕГО ІАКО	20
	СЛНЦЕ . Н̅ РНЗЫ ІЕГО БЫШѢ БѢЛЫ	21
	ІАКО СВѢТЪ . 3 Н̅ СѢ ІАВНСТА СѢ НМЪ	22
	МОНСН̅ Н̅ НЛНА, СЪ ННМЪ ГЛАЦА .	23
	НА ПРѢѠБРѢНІЕ . НА ЛН̅ . В Ѡ ПОЖТЪ ІС ПЕТРА :	

21 н в рнзы поправено от преписвача.

Mt 17:4–9

51r

ⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ :

4 ⲱⲱⲧⲧⲱⲥⲁⲱⲧ ⲓⲛⲉ ⲡⲉⲧⲣⲱⲥ ⲣⲉⲥⲉ ⲓⲥⲟⲩⲓ, Ⲓⲛ ⲉⲃⲱⲃⲣⲟ ⲓⲉⲥⲧⲩ ⲛⲁⲙⲧ ⲓⲃⲉ ⲃⲱⲧⲛⲓ ⲛⲁⲥⲉ ⲧⲟⲩⲥⲏⲥⲓ ⲛⲁ ⲉⲥⲧⲱⲃⲣⲛⲙⲧ ⲓⲃⲉ ⲧⲣⲏ ⲕⲣⲟⲱⲱ ⲛⲁⲧⲉⲃⲧⲉ ⲓⲉⲃⲏⲛⲛⲧ ⲛⲁ ⲛⲟⲛⲥⲏⲟ ⲓⲉⲃⲏⲛⲛⲧ ⲛⲁ ⲛⲁⲛⲏⲛ ⲓⲉⲃⲏⲛⲛⲧ . 5 ⲓⲉⲥⲉ ⲓⲛⲉ ⲓⲉⲙⲟⲩ ⲒⲚⲁⲥⲟⲩⲟⲩ ⲛⲁ ⲥⲉ ⲱⲃⲗⲁⲕⲧ ⲥⲱⲧⲉⲗⲉ ⲱⲥⲏⲏⲁ ⲏⲧⲧⲩ ⲛⲁ ⲛⲁ ⲥⲉ ⲒⲚⲁ ⲏⲧⲧⲩ ⲱⲃⲗⲁⲕⲁ ⲒⲚⲁ ⲛⲁ ⲥⲧⲩⲉⲥⲧⲩ ⲥⲏⲧⲩ ⲙⲟⲛ ⲱⲥⲗⲟⲃⲗⲉⲛⲱⲛⲓ, ⲱ ⲛⲉⲙⲓⲛⲉ ⲃⲗⲁⲓⲛⲧⲱⲃⲗⲟⲛⲧⲩⲧⲩ, ⲧⲟⲓⲟ ⲡⲟⲥⲗⲟⲩⲱⲥⲁⲛⲧⲉ :

6 ⲏ ⲥⲗⲏⲥⲁⲱⲥⲏⲥⲁ ⲟⲩⲩⲉⲛⲏⲥⲏ ⲡⲁⲃⲟⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ, ⲏ ⲟⲩⲩⲉⲃⲟⲩⲱⲥⲏⲥⲏ ⲥⲁ ⲓⲧⲉⲗⲟ . 7 ⲏ ⲡⲣⲏⲥⲧⲱⲃⲗⲉ ⲓⲥⲏ ⲡⲣⲏⲕⲟⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲥⲁ ⲏⲧⲧⲩ, ⲏ ⲣⲉⲥⲉ ⲛⲁ ⲱⲥⲧⲁⲛⲧⲉⲧⲉ ⲏ ⲛⲉ ⲃⲟⲛⲧⲉ ⲥⲁ . 8 ⲱⲥⲗⲱⲃⲱⲥⲏⲥⲁ ⲓⲛⲉ ⲟⲩⲩⲉ ⲥⲱⲛ, ⲛⲏⲕⲟⲓⲛⲉ (sic!) ⲛⲉ ⲱⲛⲉⲃⲧⲉⲥⲏⲥⲏⲥⲏ, ⲧⲧⲕⲙⲟ ⲓⲥⲁ ⲓⲉⲃⲏⲛⲏⲟⲓ . 9 ⲏ ⲥⲱⲧⲟⲃⲁⲥⲏⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲛⲙⲧ ⲥⲱ Ⲓⲟⲣⲱ,

ⲓⲃⲟⲱⲱⲃⲁ ⲛⲙⲧ ⲓⲥⲏ

ⲒⲚⲁ ⲛⲏⲕⲟⲙⲟⲩⲓⲛⲉ ⲡⲟⲩⲱⲃⲗⲏⲧⲉ ⲱⲛⲉⲃⲱⲛⲏⲏⲁ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲛⲏⲕⲟⲙⲟⲩⲓⲛⲉ ⲡⲟⲩⲱⲃⲗⲏⲧⲉ ⲱⲛⲉⲃⲱⲛⲏⲏⲁ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

ⲉⲃⲟⲛⲉⲓⲛⲉ ⲥⲏⲧⲩ ⲩⲗⲩⲧⲩⲥⲱⲛⲓ ⲏⲧⲩ ⲙⲣⲧⲧⲩⲱⲥⲏⲥⲏⲥⲏ ⲱⲥⲕⲣⲧⲩⲥⲏⲉⲧⲧⲩ . ⲕⲟⲩ ⲡⲣⲓⲱⲃⲣⲁⲓⲛⲛⲓ

3 Надредното з в ⲉⲥⲧⲱⲃⲣⲛⲙⲧ ⲱⲙⲕⲏⲁⲧⲟ ⲧⲏⲕⲟ ⲟⲧ ⲡⲟⲕⲥⲏⲁ ⲣⲱⲕⲁ.

Mt 17:10–15

пѣ н̄ • В ѿ възпроси́ ꙗко

51v

рѡгъ	10	И́	въпроси́шѣ ꙗко о́ученици ꙗко гла-	1	
зѣ		це •	што о́убо книжници гла́тъ •	2	
		ѡко	нѣи подобаетъ прѣйти прѣ-	3	
		жде •	11	ꙗко ꙗже ѿвѣщавъ рече нмъ •	4
		нѣи	о́убо прѣидеть прѣжде н о́у-	5	
		стрѣтъ	всѣ •	6	
		12	гла́ же вамъ ꙗко нѣи	7	
		о́убо	прѣиде, н не познашѣ ꙗко ѿ •	8	
		нѣ	сътворишѣ ѡ немъ ѣлко въз-	9	
		схотѣшѣ	• тако н снъ ѡлѣвскыи	10	
		нѣматъ	пострадатн ѿ нхъ •	11	
		13	тогда разумѣшѣ о́ученици,	12	
		ꙗко	ѡ ꙗкоу крѣтъ рече нмъ •	13	
		кѡ	пѣ	14	
		н	прѣиде нмъ къ народоу •	15	
рѡа	зѣ	14	прѣиде къ нему ѡлѣвскыи, кланѣ-	16	
		нѣ	сѣ ему •	17	
		15	н гла́ • ꙗко помнлоуи	18	
		снѣ	моѣго • ꙗко на новы мѣсѣца	19	
		бѣсноуетъ	сѣ, н злѣ страждеть •		
		множцеа	бо възпадають въ		
		ѡгнь,	н множцеа въ водѣ •		

нѣ • ꙗко • м̄ В ѿ ѡлѣвскыи прѣиде къ ꙗкоу :

6 Надредното н̄ в -стрѣтъ добавено от по-късна ръка. В лявото поле екслибрис на БМ.

Mt 17:16–21

52г

☩ НОВОМѢСАЧНО ☩ :

16 ѿ прнведохъ ѱго къ оуѣеннкомъ твоѿмъ,	1
ѿ не възмогашъ ѱго ѿсцѣлѣти •	2
17 ѿвѣщавъ же ѱсъ, рече • ѿ роде невѣрныхъ,	3
ѿ развращенныхъ • доколѣ съ ва-	4
мнъ бѣдѣ • доколѣ трѣпѣла васъ •	5
прнведѣте мнѣ ѱго само • 18 ѿ запрѣ-	6
ти ѱмоу ѱсъ • ѿ ѿзыде ѿзъ него бѣсѣ •	7
ѿ ѿсцѣлѣ ѿтрокъ томъ часѣ :-	8

19 Тогда прнстѣпншъ оуѣеннцн ѱсоуѣ	рѣе	9
ѱдннмоу рѣшъ • поутѣ мы не		10
възмогѣхомъ ѱго ѿзгнѣти •		11
20 ѱсъ же рече ѿмъ • за невѣрнѣе ваше •		12
ѿмннъ гла вамъ • ѿще ѿмѣте		13
вѣрѣ, ѿко зрѣно горѣшнѣно • ре-		14
чѣте горѣ сен, прѣндн ѿсѣдоу		15
тамѣ, ѿ прѣндѣте • ѿ ннѣтоже		16
неневъзможно (sic!) бѣдетъ вамъ •		17
21 рѣдъ же сѣ не ѿзходнтъ, тѣкмо		18

Mt 17:22–27

52v

ῥος	<p>ὁ προσαιψή δραχμα • молитвоѡ ѡ постомѡ • 22 Живѡще- м же ѡмѡ въ галилѡн • рече ѡмѡ їс • прѡданѡ ѡмѡтъ быти сѡнѡ ѡлѡѡскын въ рѡѡѡ ѡлѡкомѡ • 23 ѡ ѡѡвѡѡтъ ѡго, ѡ третѡн дѡнѡ въскрѡснеть • кѡ нѡ ѡ скрѡвѡнн бышѡ зѡлѡ • 24 прѡшедшем же ѡмѡ въ Капернаѡѡмѡ • зѡ прѡстѡпншѡ прѡнемлащен дѡдрахма кѡ петроѡ, ѡ рѡшѡ • ѡѡнтель вашѡ не даѡет ѡн дѡдрахма ; 25 рече ѡнѡ • ѡ ѡгда вѡнѡде въ домѡ, вѡрѡ ѡго їс гла • сѡмѡне. ѡто ти сѡ мнѡн- тъ • цѡрѡне земцѡнн, ѡ кѡхѡ прѡн- емлаѡ данѡ ѡнѡ кѡнѡсѡ • ѡ сѡнѡ- в ѡнѡхѡ, ѡнѡ ѡ тоѡждѡнѡхѡ ; 26 рече ѡмоѡ пѡтрѡ • ѡ тоѡждѡнѡхѡ • рече же ѡмоѡ їс ѡѡво своѡѡдѡнн сѡѡтъ сѡнове • 27 нѡ да не сѡблѡзнѡн- мѡ ѡхѡ • шеде въ морѡ вѡврѡзѡн ѡдѡнѡѡ • ѡ ѡже ѡмѡшн прѡѡжде рѡѡѡ възмѡн • ѡ ѡврѡзѡѡ ѡѡста ѡѡ, ѡѡрѡѡщѡшн статѡрѡ • сѡнѡ</p>	<p>1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23</p>
	<p>сѡ ї В ѡ прѡстѡпн прѡнемлащен дѡдрѡ •</p>	

ⲉ
ⲉ

13 Точката след сѡмѡне неясна. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 18:1–7

53r

ВЪЗЕМЪ, ДАЖДЪ НМЪ ЗА МА НЪ ЗА СЪ .

1

18:1 **В**Ъ ТЪН УАСЪ, ПРНСТПНШП ОУЧЕНН- **Ъ**

РО⁺

2

ЦН КЪ ІСОУ ГЛАЩЕ • КТО ОУБО БОЛІН

3

ІЕСТЬ ВЪ ЦРѢВН НБСНЪМЪ • 2 Н ПРН-

4

ЗВАВЪ ІС ОТРОУА ПОСТАВН ІЕ ПО СРЪ-

5

ДЪ НХЪ, 3 Н РЕЧЕ • АМННЪ ГЛА ВАМЪ •

6

АЩЕ НЕ ВЪРАТНТЕ СЪ НЪ ВЪДЕТЕ ІАКО

7

ДЪТН • НЕ НМАТЕ ВЪННТН ВЪ ЦРѢВО

8

НБСНОІЕ • **К**Ѡ **С**Ѡ 4 НЖЕ БО АЩЕ СМЪРНТ СЪ ІАК

9

ОТРОУА СЪ, ТЪН ІЕСТЬ БОЛНН ВЪ ЦРЪ-

10

СТВН НБСНЪМЪ • 5 Н НЖЕ КОЛНЖДО

11

ПРННМЕТЪ ОТРОУА ТАКОВО ІЕДННО,

12

ВЪ НМА МОЕ, МЕНЕ ПРНІЕМЛЕТЪ •

13

Б А НЖЕ АЩЕ СЪБЛАЗННТЪ ІЕДННОГО **В**

РП

14

МАЛЫНХЪ СНХЪ ВЪРОУПЦНХЪ ВЪ МА ;

15

ОУНЕЕ ІЕМОУ ІЕСТЬ • ДА ОБЪСАТЬ ЖРЪ-

16

НЬВЪ НА ВЫЖ ЕГО УСЕЛСКИ • Н ПОТО-

~

17

/ ПАТЪ НЪ ВЪ ПЪУННЪ МОРЦЪВН • 7 ГОРЕ

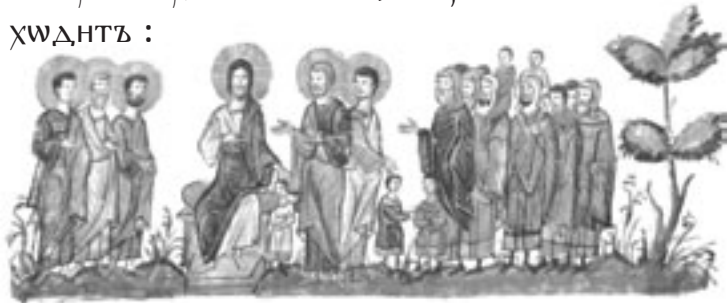
18

ПНѠ **Ѡ** НѠ В **В** ПРНСТПНН КЪ ІСОУ УЧЕННЦН

1 Над и под първия ред гръцки приписки към миниатюрата, с черен курсив: να μι λεγου . τιναν πὸς .. – ἦπα/γ ὀπισο / μου (т.е. : τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ... ὑπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ). 14 Оттук нататък се редуват по-дребни маргинални числа с черно мастило с позлатени и розови.

Mt 18:8–10

53v

	+ О МЫСЛАЩИ КТО ІЄ БОЛІН :	
нѣѣ бѣ ѿ	МНРОУ Ѡ СЪБЛАЗНЬ • НЕВѠЛА БО ЁСТЬ	1
	ПРННТН СЪБЛАЗНОМЪ • ѠБАУЕ ГОРЕ	2
	УЛКОУ ТОМОУ, НМЖЕ СЪБЛАЗНЬ ПРН-	3
	ХѠДНТЪ :	4
		
	8 АЩЕ ЛН РѠКА ТВОА НЛН НОГА ТВОА СЪБЛА-	5
	ЖНѢІЕТ ТА, ѠСѢЦН Н ВРЪЗН Ѡ СЕБЕ,	6
	ДОБРѢІЕ ТН ІЕСТЬ ВРННТН ВЪ ЖНВО-	7
	ТЬ, ХРОМОУ НЛН БѢДНОУ • НЕЖЕ ДВѢ	8
	РѠЦѢ Н ДВѢ НОЗѢ НМАЩОУ, ВЪВРЪ-	9
	ЖЕНОУ БЫТН ВЪ ѠГНЬ ВѢУНЫН • 9 Н	10
	АЩЕ ѠКО ТВОІЕ СЪБЛАЖНѢІЕТ ТѠ •	11
	НЪМН ІЕ Н ВРЪЗН Ѡ СЕБЕ • ДОБРѢІЕ ТН	12
	ІЕСТЬ СЪ ІЕДННѢМЪ ѠКОМЪ, ВЪ ЖНВО-	13
	ТЪ ВРННТН • НЕЖЕЛН ДВѢ ѠУН НМА-	14
	ЩОУ, ВЪВРЪЖЕНОУ БЫТН ВЪ ГЕЕННѠ	15
ѣпа	ѠГНЬНѠѠА • 10 БЛЮДѢТЕ Н НЕ НЕРАДН-	16
	ТЕ Ѡ ІЕДННОМЪ Ѡ МАЛЫНХЪ СНХЪ •	17
	ГЛА БО ВАМЪ • ІАКО АГГАН НХЪ НА	18
	пнѣ ѡ нѣ ѣ гѣ блюдѣте н не нераднѣ	

1 Тънката приписката в лявото поле обяснява фразата невѠла бо ёсть. Възможно е същата рѣка да е коригирала ѣ в невѠла върху изтрито ѣ. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 18:11–17

54r

ὁ ρ̄ ὠ̄βεϰϰ :

нѣсехъ вынѣ видѣть лицѣ ѡ̄ца	1
моѣго нѣснааго . 11 прннде бо снъ	2
ѡ̄лѣьскын възыскати ѡ̄ сп̄стн по-	3
гыбшаго . ꙗ̄ко̄ пнѣ ꙗ̄ 12 Ѳто са мннтъ вамъ .	ꙗ̄пв 4
ѡ̄ще бѣдетъ іѣднномоу ѡ̄лѣоу стѡ	5
ѡ̄бецъ . ѡ̄ заблѣднтъ іѣднна ѡ̄ ннхъ .	6
не ѡ̄ставнт ли девѣтъ десѣтъ ѡ̄ де-	7
вѣтъ на горахъ . ѡ̄ ншедъ ѡ̄щѣтъ за-	~ 8
блѣждьшѣа . 13 ѡ̄ ѡ̄ще бѣдетъ ѡ̄брѣ-	9
стн а . ѡ̄мннѣ глѣа вамъ . ꙗ̄ко̄ р̄ѡ̄уе-	10
т са ѡ̄ нен пауе, неже ѡ̄ ꙗ̄ ѡ̄ не за-	11
блѣждьшннхъ . 14 тако нѣ волѣ прѣ-	~ 12
дъ ѡ̄цѣмъ вашнмъ нѣсннмъ, да	13
погыбнетъ іѣдннѣ ѡ̄ малынхъ снхъ .	14
15 ѡ̄ще же сыгрѣшнтъ к тебѣ братъ	ꙗ̄пг 15
твон . ѡ̄дн ѡ̄ ѡ̄блнчн іѣго междоу	16
собоѣ, ѡ̄ тѣмъ іѣдннѣмъ . ѡ̄ще те-	17
бе послѡушаѣтъ, прнѡ̄бращешн	18
брѣта твоѣго . 16 ѡ̄ще ли не послѡуша-	ꙗ̄пд 19
ѣтъ тебѣ . понмн съ собоѣ пакы	20
іѣднногѡ ѡ̄лнѣ два . да въ ѡ̄устѣхъ	21
двою ѡ̄лн трѣхъ свѣдѣтель, станѣ-	22
тъ всѣкъ глѣъ . 17 ѡ̄ще же не послѡушаѣ̄ .	~ 23
нхъ .	24

10 ѡ̄у в р̄ѡ̄уе- лигатура. 12 ѡ̄а във волѣа написано върху изтрито ꙗ̄ от по-късна рѣка. 23 ѡ̄а във всѣкъ написано върху изтрито ꙗ̄ от по-късна рѣка.

Mt 18:18–21

54v

рѣцн црѣкви • аще ли же н црѣкви
 прѣслоушаѣтъ • да бѣдетъ тѣ
 ꙗко ꙗзычникъ н мытаръ • ꙗко пнѣ а

1

2

3

рпсѣ ꙗ

18 ꙗмни же гла вамъ • ꙗко аще сва-

4

жете на земн • бѣдетъ сва-

5

на нѣсехъ • н ꙗко аще раздрѣ-

6

рпс

шите на земн, бѣдетъ разрѣ-

7

шено на нѣсехъ • 19 пакы ꙗмни

8

гла вамъ • ꙗко аще два ѿ васъ

9

свѣщаста на земн о всакон

10

вещн • ѣнже колждо просите,

11

бѣдетъ нма, ѿ оца моего нже

12

ѣсть на нѣсехъ • 20 ндеже въ ѣста

13

два нли трне събранн въ нма мое •

14

рпз

тоу ꙗсмъ посрѣдѣ ѣ • 21 тогда при-

15

стѣпль къ нему петръ рече • гн •

16

коль краты аще съгрѣшитъ въ

17

ма братъ мон, н ѿпоуцѣ ꙗмоу

18

вѣ ꙗ нѣ рѣ гъ свои ѣчѣкѣ • ꙗмни гла

10 а въвъ всакон написано върху изтрито ѣ от по-късна рѣка. В лявото поле еклибрис на БМ.

Mt 18:22–29

55r

О ДЛЗЖНЕМЪ ТЪМОЖ ТАЛАНТЪ •

ДО СЕДМНѢ КРАТ ЛН ; 22 ГЛА ІЕМОУ ІС

1

НЕ ГЛА ТЕБѢ ДО СЕДМЪ КРАТЪ • НѢ

2

ДО СЕДМЪ ДЕСАТЬ КРАТЪ СЕДМНЦЕА :

прѣ на

рпѣ

3

23 СЕГО РАДН ; ОУПѢВН СѢ ЦРѢВО НѢСНОІЕ

ѣ

рпн

4

УЛКОУ ЦРЮ • НЖЕ ВЪСХОТѢ СТАЗА-

5

ТН СѢ О СЛОВЕСН СЪ РАВЫ СВОИМН •

6

24 НАУЕНШОУ ЖЕ ІЕМОУ СТАЗАТН СѢ

7

О СЛОВЕСН • ПРНВЕДОШѢ ІЕМОУ ДЛЪ-

8

ЖННКА ІЕДННОГО, ТЪМОЖ ТАЛАНТЪ •

9

25 НЕ НМАЩОУ ЖЕ ІЕМОУ ВЪЗДАТН •

10

ПОВЕЛѢ ГОСПОДЪ ІЕГО, ПРОДАТН ІЕГО •

11

Н ЖЕНѢ ІЕГО Н УАДА • Н ВЪСЕ ЕЛНКО

12

НМѢШЕ • Н ВѢДАТН Н • 26 ПАД ЖЕ ОУБѢ

13

РАВЪ ТЪ КЛАНѢШЕ СѢ ЕМОУ ГЛА •

14

ГН • ПОТРЪПН НА МНѢ Н ВСЕ ТН ВЪ-

15

ЗДАМЪ • 27 МЛРДОВАВ ЖЕ ГОСПОДННЪ

16

РАБА ТОГО ПОУСТН Н • Н ДЛЪГЪ ВѢПОУ-

17

СТН ІЕМОУ • 28 Н ШЕД ЖЕ РАВЪ ТЪН, ВЪ-

18

БРѢТЕ ІЕДННОГО КЛЕВРѢТЪ СВОИХЪ •

19

НЖЕ БѢ ДЛЪЖЕНЪ ЕМОУ СТОМЪ

20

ПѢНАЗЪ • Н ЕМЪ ДАВЛѢШЕ Н ГЛА •

21

ВЪЗДАЖДЪ МН НМЖЕ МН ЕСН ДЛЪ-

22

ЖЕНЪ • 29 ПАДЪ ЖЕ КЛЕВРѢТЪ ЕГО

23

НЕ ДІ М РЕ ГЪ ПРН СНѢ ОУПѢВН СѢ ЦР

14 га в кланѣше написано върху изтрито ъ от по-късна ръка.

Mt 18:30–35; 19:1–2

55v

~	молѣше ꙗго гла . потрѣпи на мѣ ,	1
	и все ти въздамъ . 30 ѡн же не хотѣ-	2
~	аше . нѣ шедь въсадн ѣ въз темни-	3
~	цѣ дондеже въздасть ꙗмоу весь	4
	длъгъ . 31 видѣвше же ѡубо клеверѣ-	5
	ти ꙗго, бывше . съжалншѣ сн зѣ-	6
~	ло . и прншѣдше сказашѣ гнѣоу	7
~	своемоу всѣ бывшаа . 32 тогда прн-	8
	зва ѣ гнѣ ꙗго, гла емоу . рабе лѣка-	9
~	вын . весь длъгъ твои ѡпоустихъ	10
	тебѣ, понеже ѡумолн ма . 33 не подо-	11
	бааше ли и тебѣ помнловати кле-	12
	верѣта своеѣго . ꙗкоже и азъ та по-	13
	мнловахъ . 34 и разгнѣвав са гнѣ ꙗго .	14
	прѣдасть ѣ мѣчнтелемъ, донде-	15
~	же въздасть весь длъгъ свои . 35 та-	16
	ко и ѡцѣ мои небсныи сътворитъ	17
	вамъ . аще не ѡпоуцаете къѣо	18
	братоу своему . ѡ срѣцѣ вашнхъ	19
ꝛпѣ	прѣгрѣшенна нхъ . кѣ нѣ 19:1 и бы егда ско-	20
	нча ꙗс, слова сн прѣнде ѡ галнлѣа,	21
	и прнде въ прѣдѣлы ꙗудѣнскы, ѡв о-	22
	нь полъ ꙗрданѣ . 2 и по немъ ндошѣ	23

Mt 19:3–8

56r

наꝛѡдн мнози ꙗко ѡсцѣлан ꙗхъ тоꝝ :-

1

3 **И** прѣстѣпѣша къ нему фарисѣи, и ꙗко
 скоушающе его и глаголюще . аще до-
 стонть якоу поустити женѣ своѣ
 по всакон вниѣ . 4 **Онъ** же ѡвѣщавъ
 рече имъ . нѣсте ꙗко сътворенъ
 въ началѣ мужьскыи полъ и же-
 нскыи, створи ихъ въ единѣ ; 5 и се
 ради остави ѡтъ себя плещи своѣ
 и прѣстѣпѣша на женѣ своѣ .
 и бѣдѣта ѡба въ плещи единѣ .
 6 **Тѣмъже** оубо нѣста два, но плещи
 единѣ . ꙗже оубо бѣ съчета, ѡтъ
 да не разлучаетъ . 7 **Глаголюще** же ему .
 что оубо мѡисѣи заповѣда, да не
 кингы распустиши, и ѡпусти-
 ти а . 8 **Глаголюще** имъ . ꙗко монѣи п[о ж]е-
 стосрдню вашему повелѣ вамъ

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

сѣ ѡтѣ В ѡ прѣстѣпѣши къ ꙗкоу фарисеи

5 а във всакон написано върху изтрито ѣ от по-късна рѣка. 6 лн добавено над реда тънко от късна рѣка. 17 -о ж- полуизтрито по погрешка. В дясното поле до началото на миния-
 тюрата следи от число ѣ. или ѣ. .

Mt 19:9–14

56v

+ О ВЪПРОШЬШН АЩЕ ДОСТОИ ПОУСТНТИ

ЖЕНѢ :~

	ПОУСТНТИ ЖЕНЫ ВАША • НСКОНИ	1
Р̄С	ЖЕ НЕ БЫ ТАКО 9 [Г]ЛѢ ЖЕ ВАМЪ ІАК[О]	2
	НЖЕ АЩЕ ПОУСТНТЪ ЖЕНѢ СВОѢ	3
	РАЗВѢ СЛОВЕСЕ ЛЮБОДѢННАГО, ТВО-	4
	РНТЬ А ПРѢЛЮБЫ ДѢАТИ • Н ЖЕНА-	5
	Н СА ПОУЩЕНОѢ ПРѢЛЮБЫ ТВОРНТЪ •	6
	10 ГЛѢШѢ ІЕМОУ ОУЧЕНИЦИ ЕГѢ • АЩЕ	7
	ТАКО ІЕСТЬ ВНА УЛКОУ СЪ ЖЕНОѢ ;	8
	ОУНЕ ІЕСТЬ НЕ ЖЕННТИ СА • 11 ОН ЖЕ РЕ-	9
	ЧЕ НМЪ • НЕ ВСН ВЪМѢСТАТЬ СЛОВЕ-	10
	СЕ СЕГО, НѢ НМЖЕ ДАНО ЕСТЬ • 12 СѢ БѢ	11
	КАЖЕННИЦИ, НЖЕ НС ЧРѢВА МТРНА	12
	РОДНШѢ СА ТАКО • Н СѢТЪ КАЖЕНН-	13
	ЦИ АЖЕ НСКАЗНШѢ УЛЦИ • Н СѢТЬ	14
	КАЖЕННИЦИ НЖЕ НСКАЗНШѢ СА СА-	15
	МН, ЦРѢВНА РАДН НБСНАГО • МОГЫН	16
	ВЪМѢСТНТИ ДА ВЪМѢСТНТЪ : КѢ СѢ	17
Р̄СВ	УТН 13 ТОГДА ПРНВЕДОШѢ КЪ НЕМОУ ДѢТИ •	18
	ДА РѢЦѢ ВЪЗЛОЖНТЬ НА НА, Н ПО-	19
	МОЛНТ СА • ОУЧЕНИЦИ ЖЕ ЗАПРѢТН-	20
	ШѢ НМЪ • 14 ІС ЖЕ РЕЧЕ НМЪ • ОСТАВН-	21
	ТЕ ДѢТНИ, Н НЕ БРАННТЕ НМЪ ПРН-	22
	ХОДНТИ КЪ МНѢ, ТАКОВЫХЪ БѢ	23

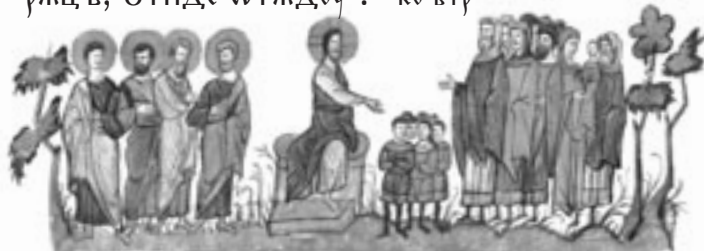
2 Г в ГЛѢ и о в ІАК[О] измити по погрешка. 12 Ѣ в МТРНА написано върху полуизтрито Ѣ от по-късна рѣка. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 19:15–21

57r

ѐсть црѣво нѣснѡіе • 15 ѡ възложь на на
рѣцѣ, ѡтнде ѡтѣдѡу : кѡ втѣр

1
2

16 **И** сѣ іѣдннь прнстѣплъ рече іѣмоу **зѧ**
оуѣнтелю благын • что благо ство-
рѣ • да ѡмамъ жнвѡтъ вѣунын •
17 **и**с же рече іѣмоу • что ма глѣши бла-
га • ннктоже благѣ, тѣкмо ѣдннь
бѣ • аще ли хоцешн въ жнвѡтѣ
вннннн, сѣблюдн заповѣдн • 18 **Г**ла
ѣмоу кыѣ ; **и**с же рече • еже не оуѣн-
ешн • не прѣлюбы створншн • не
оуѣкрадешн • не лъжесвѣдѣтелѣ
бѣдешн • 19 **у**бн **ѡ**цѧ твоѣго н ѡ ма-
терѣ • ѡ възлюбншн ѡскрѣнѣго
своего ꙗко сам са • 20 **Г**ла ѣмоу юноша •
вса снѡ сѣхраннхѣ ѡ юностн моеѧ •
что іѣще не доконѡалѣ ѣсмѣ :
21 **Р**ече ѣмоу **и**с • аще хоцншн сѣврѣше-

ѣсг

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

ѣса

нѣ вѣ **м** В **ѡ** юноша нѣкын прнстѣ кѣ **и**соу :

16 ѧ във вса написано върху изтрито ѣ от по-късна ръка. В дясното поле до миниатюрата следи от число **ѣ** (?).

Mt 19:22–28

57v

	О ВЪПРОШЬШН БОГАТѢМЪ ІСА :~	
	НЪ БЫТН • НДН Н ПРОДАЖЬ НМѢННЕ	1
	СВОЕ Н ДАЖДЬ ННЦННМЪ • Н НМѢТН	2
Ꝛꝥ	НМАШН СКРОВНИЦЕ НА НБСЕХЪ, Н ПРН-	3
	ДН ВЪ СЛѢДЪ МЕНЕ • 22 СЛЫШАВ ЖЕ ЮНО-	4
	ША СЛОВО, Н ОТНДЕ ПРНСКРЪБЕНЪ • БѢ	5
	БО НМѢѢ СТАЖАННА МНОГА • 23 ІС ЖЕ	6
	РЕЧЕ ОУЧЕННИКОМЪ СВОИМЪ • АМННЬ	7
	ГЛА ВАМЪ • ІАКО НЕ ОУДОБЪ ВЪННДЕТ	8
	БОГАТЫН ВЪ ЦРѢВО НБСНОЕ • 24 ПАКЫ	9
	ЖЕ ГЛА ВАМЪ, ІАКО ОУДОБѢ ЕСТЬ ВЕ-	10
	ЛЕБДОУ СКРЪЗѢ ОУШН НГЛѢНѢ ПРНТН,	11
	НЕЖЕ БОГАТОУ ВЪ ЦРѢВО БЖНІЕ ВЪНН-	12
	ТН • 25 СЛЫШАВШЕ ЖЕ ОУЧЕННИЦН, ДНВН-	13
	ШѢ СА ГЛАЦЕ • КТО ОУБО МОЖЕТЪ	14
	СПСЕНЪ БЫТН • 26 ВЪЗРѢВ ЖЕ ІС, РЕ НМЪ •	15
	Ѡ УЛКЪ СЕ НЕВЪЗМОЖНО ЕСТЬ • А Ѡ БА	16
	ВСѢ ВЪЗМОЖНА СѢТЪ : КѠ НѢ	17
Ꝛꝥ	27 ТОГДА ѠВѢЩАВЪ ПЕТРЪ РЕЧЕ ЕМОУ •	18
Ꝛꝥ	СѢ МЫ ѠСТАВНХОМЪ ВСѢ ; Н ВЪ СЛѢДЪ	19
	ТЕБЕ НДОХОМЪ, ЧТО ѠБО БѢДЕТЬ НА ;	20
	28 ІС ЖЕ РЕЧЕ НМЪ • АМННЬ ГЛА ВАМЪ •	21
Ꝛꝥ	ІАКО ВЫ ШЕДШЕН ПО МНѢ, ВЪ ПАКЫ-	22
	БЫТНН • ЕГДА САДЕТЬ СНЪ УЛУЬСКИН	23

2 тн в нмѣтн лигатура. 11 ѝ в скръзѣ написано върху преправено о от по-късна ръка, тн в пронтн лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 19:29–30; 20:1–3

58r

НА ПРѢСТОЛѢ СЛАВЫ СВОЕА • СѢДЕ-
ТЕ НѢ ВѢ НА ДВОЮ НА ДЕСАТЕ ПРѢ-
СТОЛОУ • СѢДАЩЕ ѠВѢМА НА ДЕ-
САТЕ КОЛѢНОМА ІСРАИЛЕВМА •

ρζζ

1

2

3

4

29 **И** ВСАКЪ НѢ ОСТАВИТЬ БРАТНА
НЛН СЕСТРЫ • ЛН ѠЦА НЛН МТРЬ
НЛН ЖЕНѢ НЛН ДѢТН • НЛН СЕЛА
НЛН ХРАМЫ, НМЕНН МОЕГО РАДН •
СТОРНЦЕА ПРИИМЕТЬ Н ЖИВОТЪ
ВѢУНЫН НАСЛѢДОУЕТЬ • 30 МНОЗН
ЖЕ БѢДѢТЬ ПРѢВНН ПОСЛѢДННН,
Н ПОСЛѢДННН ПРѢВН : КѠ ВѢ СѢТѢ :

ρζη

5

6

7

8

9

ρζφ

10

11

12

20:1 **Ш**ДВНО ОУБО ІЕСТЬ ЦРѢТВО НБСНОЕ, УЛКѠ
ДОМОВНТОУ • НѢ НЗЫДЕ КОУПНО
ОУТРО • НААТН ДѢЛАТЕЛА ВЪ ВНО-
ГРАДЪ СВОИ • 2 СЪВѢЦАВЪ СЪ ДѢЛАТЕ-
ЛН, ПО ПѢНАЗОУ НА ДНЬ • Н ПОСЛА НХЪ
ВЪ ВНОГРАДЪ СВОИ • 3 Н НЗШЕДЪ ВЪ

с̄ з̄а̄

13

14

15

16

17

18

с̄р̄ Ѡ нѣ ρѣ г̄ пр̄н снѢ пѠВНО ЕСТЬ :

5 а въвь всакъ написано върху изтрито ъ от по-късна ръка.

Mt 20:4–10

58v

+ О НАЖТЪ ДѢЛАТЕЛСХЪ	
трѣтнн ѱасъ • вндѣ ѱны на тръ-	1
жнщн стоѡщѡ прѡѡѡны, 4 ѱ тѣ-	2
мь рече • ѱдѣте ѱ вы въ внно-	3
градъ мон • ѱ ѡже бѡдетъ пра-	4
вда, дамъ вамъ • 5 ѡнн же ѱдо-	5
шѡ • пакы же ѱзышедъ въ ше-	6
стын ѱ въ девѡтын ѱѡ, створн	7
такѡже • 6 въ ѡдннын же на деса-	8
те ѱѡ ѱзышедъ, ѡбрѣте дрѡугыѡ	9
стоѡщѡ, ѱ гла ѱмъ • ѱто зде сто-	10
нте весь дѡнь прѡзднн • 7 глашѡ	11
ѡмоу • ѡко ннктоже насъ не на-	12
ѡтъ • гла ѱмъ • ѱдѣте ѱ въ вно-	13
ноградъ мон, ѱ ѡже бѡдетъ пра-	14
вда прннмете • 8 веуероу же бы-	15
вшоу, гла гѡнь вннограда къ прн-	16
ставннкоу своѡмоу • прнзовн	17
дѡлатѡла ѱ даждъ ѱмъ мъздѡ •	18
науѡнъ ѡ послѡдннхъ, до пръвѡхъ •	19
9 прншедше же ѱже въ ѡдннын на	20
десѡте ѱѡ, прнѡшѡ по пѡназоу •	21
10 н прншедше пръвѡн, мнѡхѡ сѡ	22
ѡко ваще прннмѡтъ • ѱ прнѡ-	23

1 тр в тръжнщн лигатура. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 20:11–16

59r

шѣ ѡ тѣ по пѣназоу • 11 приѣмше же	1
рѣптаахѣ на гѣа 12 глѣще • како снѣ •	2
послѣдннѣ ѣдннѣ ѡдѣ створишѣ,	3
ѡ равны намѣ створишь а ѣсн, поне-	4
снннмѣ тѣготѣ дѣне ѡ варѣ •	5
13 ѡн же ѡвѣщавъ рече ѣднннмоу	6
ѡхѣ, дроу же не ѡбнждѣ тебе • не	7
по пѣназоу аи съвѣщавъ с тобоѣ ;	8
14 възми своѣ ѡ ѡднѣ • хошѣ же ѡ семоу	9
послѣдннмоу дати ѡкоже ѡ тебе •	10
15 ѡли нѣ мнѣ лѣтѣ створишѣ ѣже	11
хошѣ въ свонх мнѣ • аще ѡко твоѣ	12
лѣккаво ѣе, нѣ азѣ благѣ ѣсмѣ •	13
16 Тако бѣдѣтъ послѣдннн прѣвѣн •	14
ѡ прѣвѣн послѣдннн • мнози бо сѣтѣ	15
званнн мало же ѡзбранннхѣ : кѣ срѣ	16

Mt 20:17–23

59v

	Ō CNOXZ ZEBEΔEΩBĒ •	
CA ZĀ	17 И ВЪСХОДА ІС ВЪ ІЕРΛМЪ • ПОЖТЬ ОБА	1
	НА ДЕСАТЕ ОУЧЕНИКА ІЕДННЫ НА ПѢ •	2
	Н РЕЧЕ НМЪ • 18 СѢ ВЪСХОДНМЪ ВЪ ІЕРОУ-	3
	САЛНМЪ • Н СНЪ УЛЪЬСКИН ПРѢДАН ²	4
	БѢДЕТЬ АРХИЕРѢУМЪ Н КИИЖИ-	5
	КОМЪ • Н УСПДАТЬ Н НА СЪМРЪТЬ •	6
	19 Н ПРѢДАДАТЬ Н ПЪЗЫКОМЪ НА ПОРѢ-	7
	ГАННІЕ, Н ОУБНЕННІЕ Н РАСПАТНІЕ •	8
	Н ВЪ ТРЕТНН ДНЪ ВЪСКРЪСНЕТЪ •	9
CB	20 ТОГДА ПРИСТѢПЬШИ КЪ НЕМОУ МТН	10
	СНОУ ZEBEΔEΩBOY • СЪ СНОМА СВОИМА •	11
	КЛАНІАЩИ СА Н ПРОСАЩИ НЪЧЪСО	12
	ОУ НЕГО • 21 УН ЖЕ РЕЧЕ ЕН ЧТО ХОЩЕШИ ;	13
	ГЛА ЕМОУ • РЪЦИ ДА САДЕТА СНА УБА	14
	СНА МОА, ЕДННЪ О ДЕСНѢА ТЕБЕ, Н Е-	15
	ДННЪ У ШОУІА ТЕБЕ • ВЪ ЦРѢВН ТВОЕ-	16
	МЪ • 22 УВѢЩАВ ЖЕ ІС РЕЧЕ • НЕ ВЪСТА	17
	СА ЧЕСО ПРОСИТА • МОЖЕТА ЛИ ПИТИ	18
	УАШѢ АЖЕ НМАМЪ АЗЪ ПИТИ ; ИЛИ	19
	КРЦЕННІЕМЪ, НМЖЕ АЗЪ КРЦАА СА	20
	КРѢТНТИ СА ; ГЛАСТА ЕМОУ • МОЖЕВѢ •	21
	23 Н ГЛА НМА • УАШѢ МОѢ НСПНЕТА ОУ-	22
	БО • Н КРЦЕННІЕМЪ НМЖЕ АЗЪ КРЦА-	23
	УЕ Ѡ НЕ В Ѡ ВЪСХОДА ІС ВЪ ІЕРΛМЪ М	

1 о в пожть подчертано от по-късна ръка. 12 ѡ в кланіащци написано върху изтрито ѳ от по-късна ръка. 18-23 От чесо до края на листа отделни избледнели букви, подчертани от по-късна ръка. В лявото поле екслибрис на БМ.

Mt 20:24–31

60r

О ДВОЮ СЛѢПЦОУ •

А СА КРѢТН СА • А ІЕЖЕ СѢСТН О ДЕСНѢА	1
МЕНЕ Н Ѡ ШОУІА • НѢ МОЕ ДАТН, НѢ	2
НМЖЕ ОУГОТОВАНО ІЕСТЬ Ѡ ѠЦА	3
МОІЕГѠ • 24 Н СЛЫШАВШЕ ДЕСАТЬ, НЕ-	4
ГОДОВАШѢ О ѠБЮ БРАТОУ :	5
25 ІС ЖЕ ПРНЗВАВЪ НХЪ РЕЧЕ • ВѢСТЕ ІАКО	6
ВЛАСТН ПЪЗЫКЪ ГОСПѠСТВΟΥЮ НМЫ Н	7
ВЕЛНЦІИ ѠБЛАДАѢТЬ НМН • 26 НЕ ТАКО-	8
ЖЕ БѢДЕТЬ ВЪ ВАСЪ • НѢ НЖЕ АЦЕ ХО-	9
ЦЕТЬ ВАЦШІИ БЫТИ ВЪ ВАСЪ, ДА	10
БѢДЕТЬ ВАШЪ СЛОУГА • 27 Н НЖЕ АЦЕ ХО-	11
ЦЕТЬ ВЪ ВАСЪ БЫТИ ПРЪВЫИ, ДА БѢ-	12
ДЕТЬ ВАШЪ РАБЪ • 28 ІАКОЖЕ СНЪ УЛЪБ-	13
СКИИ НЕ ПРНДЕ ДА ПОСЛОУЖѢТЬ ЕМЪ,	14
НѢ ПОСЛОУЖИТИ • Н ДАТИ ДШѢ СВО-	15
Ѣ НЗБАВЛЕННЕ ЗА МНОГЫХЪ • КѠ ѠЕ	16
29 ІІ НСХОДАЩОУ ІЕМОУ Ѡ ІЕРНХѠНА, ПО НЕ-	17
МЪ НДОШѢ НАРОДН МНОЗН • 30 Н СЕ ДВА	18
СЛѢПЦА СѢДАЦА ПРН ПѢТИ • СЛЫША-	19
ВША ІАКО ІС МНОГРАДЕТЬ • ВЪЗВА-	20
СТА ГЛАЦА • ПОМНЛОУИ НИ ГН СНЕ	21
ДѢДВЪ • 31 НАРОДЪ ЖЕ ЗАПРѢТИ НМА	22
ДА ОУМЪЛЪУАТЬ • ѠНА ЖЕ ПАЧЕ ЗВАА-	23

СѢ ВІ В Ѡ НСХОДАЩОУ ІСОУ Ѡ ІЕРНХѠ :

7 госпѠствуюю написано тънко върху изтрита дума от по-късна рѣка; тв лигатура. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 20:32–34; 21:1–3

60v

СТА ГЛАЦА • ПОМНЛОУН НЫ ГН СНЕ	1
ДВЪ • 32 Н СТАВЪ ІС ВЪЗГЛАСИ ІА, Н РЕЧЕ •	2
УТО ХУЩЕТА ДА СТВОРА ВАМА •	3
33 ГЛАСТА ІЕМОУ • ГН • ДА ВЪРЪЗЕТЪ	4
СА НАЮ ОУН • 34 МЛРДОВАВ ЖЕ ІС, ПРИ-	5
КОСНЪ СА ОУН ІЕЮ • Н АБНЕ ПРОЗРЪ-	6
СТА НМА ОУН Н ПО НЕМЪ НДОСТА : І СЖ	7

CS	21:1 И ЕГДА ПРИБЛИЖИ СА ВЪ ІЕРЛМЪ • Н ПРИ-	8
ZL	НДЕ ВЪ ВИТ'СФАГНА, КЪ ГОРЪ ЕЛЕУ-	9
	НСЦЪН • ТОГДА ІС ПОСЛА ДВА ОУЧЕ-	10
	НИКА 2 ГЛА НМА • НДЪТА ВЪ ВЕСЬ ІА-	11
	ЖЕ ЕСТЬ ПРЪМО ВАМА • Н АБНЕ ВЪ-	12
	БРАЩЕТА ОСТА ПРИВАЗАНО Н ЖРЪ-	13
	БА СЪ НИМЪ • Н ВЪРЪШЬША ПРИВЕ-	14
	ДЪТА МН • 3 Н АЩЕ РЕЧЕ КТО ВАМА	15
	УТО • РЪЦЪТА ІАКО ГЪ ТРЪБОУЕ-	16
	ТЪ ІЕЮ • Н АБНЕ ПОСЛЕТЪ ІА :	17

В НЕ ЦВЪ НА-УРНИ В Ѡ ЕГДА ПРИБЛИ СА ІС

Н

3 Надредното ѡ в створа добавено от по-късна, тънка ръка. 4 іе в іеμου поправено (?) от преписвача. 13-14 д в жрѣба и 15 т в рече добавени от същата ръка като в ред 3. В долното поле ау в наурни лигатура.

Mt 21:4–10

61r

4	Се же все бы · да съвѣдетъ са реченое	с̄з	1
	прѣркъмъ гл҃ащємъ · 5		2
	рыцѣте дь-		3
	щєри сѣновѣ · сѣ црѣ твои граде-		4
	тъ тебѣ кротокъ ꙗ въсѣдь на о́сла		5
	ꙗ жрѣба сѣна ꙗремнича · 6	с̄н	6
	шедша же оученика, ꙗ створи ста ꙗкоже		7
	повелѣ ѿма ꙗс · 7		8
	приведоста о́сла ꙗ жрѣба · ꙗ		9
	възложншѣ възхоу рнзы своѣ,		10
	ꙗ въсѣде възхоу нхъ · 8		11
	множанши же народи ·		12
	постнлаахѣ по пѣти рнзы своѣ ·		13
	дрозни же рѣзаахѣ вѣтви ѿ дрѣвѣ,		14
	ꙗ постнлаахѣ по пѣти · 9	с̄ф	15
	народи же прѣдъ-		16
	ходѣши ꙗ послѣдоуѣши ·		17
	звѣахѣ гл҃аще · ѡсанна сѣоу дѣоу ·		
	бл҃нѣ градыи въ ѿма гнє · ѡсанна въ		
	вышнихъ · 10 ꙗ	с̄г	
	въшедшоу ꙗемоу		

8 д, в жрѣба написано от по-късна рѣка, срв. 60г.

Mt 21:11–15

61v

ВЪ 'ІЕР'ЛМЪ • ПОТРАСЕ СѦ ВЕСЬ ГРАДЪ 1
 ГЛА КТО СЪНЪ ЁСТЬ • 11 НАРОДН ЖЕ ГЛАА- 2
 ХЪ • ІАКО СЪНЪ ЁСТЬ 'ІС ПР'РКЪ НЖЕ Ѡ НА- 3
 ЗАРЕТА ГАЛНЛЕНСКАГО : 4

СѦІ зѦ 12 ИИ ВЪННДЕ 'ІС ВЪ ЦР'КОВЬ БЖНЪ • Н НЗГНА 5
 ВСѦ ПРОДАЩЦЪНЪ Н КУПУЮЩЦЪНЪ • 6
 Н ДЪСКИ ТРЪЖННКЪМЪ Н СПРОВЪ- 7
 ЖЕ • Н СЪДАЛНЦА ПРОДАЩНХЪ ГО- 8
 ЛЪБН • 13 Н ГЛА НМЪ • ПИСАНО ІЕСТЪ • 9
 ХРАМЪ МОИ ХРАМЪ МОЛНТВЪ НАРЕ- 10
 ЧЕТ СѦ • ВЫ ЖЕ СТВОРИТЕ Н ВЪРЪТО- 11
 ПЪ РАЗБОННКЪМЪ • 14 Н ПРНСТЪ- 12
 ПНШЪ КЪ НЕМОУ ХРОМНИ Н СЛЪПІИ • 13
 СГІ ВЪ ЦР'КВН Н НЦЪЛНЪ • ЧТИ 15 ВЪНДЪВШЕ ЖЕ 14
 АРХІЕРЕН Н КННЖНЦН • ЧЮДЕСА ІАЖЕ 15
 СТВОРН • Н ОТРОКЫ ЗОВЪЩЦЪНЪ ВЪ ЦР'КВН 16

ПѦ Ѡ НѦ В Ѡ ВЪННДЕ 'ІС ВЪ ЦР'К

10 ѡ в наре- преправено от самия преписвач. 14 В маргиналното число СГІ втората буква измита и поправена с различно розово-червено мастило от друга литургическа ръка. Същата ръка добавя бележката чти над реда. В долното поле малки проби с черно мастило. Пак там еклибрис на БМ.

Mt 21:16–21

62r

н̄ гл̄ацѣ̄ ѡсана̄на сн̄оӯ д̄д̄воӯ • не҃годо-	1
ваша̄ 16 н̄ рѣшѣ̄ н̄ рѣша̄ іемоӯ • не слыши-	2
ши ли (!) что сн̄н̄ гл̄а • іс̄ же рече̄ н̄мъ, ѿн̄ •	3
нѣсте ли ѡли николнже • іако̄ н̄зъ ѿ-	4
сть младенецъ н̄ съсѣщннхъ съврѣ-	5
шилъ ѿси хвалѣ̄ • 17 н̄ ѡставль а̄ н̄зиде̄	6
внѣ н̄з града въ вифанна, н̄ въ дворн	7
са тоӯ : к̄о цѣ̄	8

18 ѿтро же възвращаѣ̄ са̄ въ г̄ра̄ възв-	z̄a	caj	ai	9
лака • 19 оӯзрѣ̄ смоковницѣ̄ ѿдннѣ̄ при				10
пѣти • прииде̄ къ не̄н, н̄ ни҃соже не̄				11
ѡбръте̄ на не̄н, тѣкмо̄ лнствнѣ̄ ѿдн-				12
но • н̄ гл̄а іен̄ • да ннколнже̄ ѡ тебе̄ пло-				13
да бѣдетъ̄ въ вѣкы • н̄ н̄сьше̄ ѡвнѣ̄				14
смоковницѣ̄ • 20 н̄ видѣвше̄ оӯченн-				15
ци днвншѣ̄ са̄ гл̄аще̄ • како̄ ѡвнѣ̄				16
оӯсьше̄ смоковницѣ̄ • к̄о̄ п̄а̄ 21 ѡвѣщав̄ же			cei	17

в ст̄ы вѣ пн̄ѣ̄ на-ѣ̄рӣ В ѡ̄ стро̄ възвр̄а̄

2 Първото н̄ рѣшѣ̄ задраскано с червено мастило. 3 н в ли поправено върху измита буква, приличаща на н. 9 caj очевидно заменя погрешно изписано и полуизтрито първоначално число ai. В долното поле ay в наѣ̄рӣ лигатура. Пак там екслибрис на БМ.

Mt 21:22–25

62v

: ὁ ἡσυχῶν σμυκοβνῆν :-

ἰς ῥῆ ἡμῶν • ἀμὴν γὰρ ἔφη ὑμῖν • ἂν ἴτε ἡμα-

τε βῆρῃ ἢ не οὐσβμннтε са • не тῶ-

кмо смoкoвннннoиe створнтe, нᾀ

ἂν те н горѣ сeн рeчeтe • двнгнн са ἢ

вῆрῶзн са вῆ морe, ἢ бᾀдeтῶ :-

CSI

22 Ἰῆ всѣ ἔлнка ἂн те вῆспрoчнтe вῆ молн-

тῶ вῆрoуᾀщe, прннмeтe :- кῶ пнῆ

CSI

23 Ἰῆ прншeдшoу нῆмoу вῆ цᾀркῶв, зᾀ прнстᾀп-

пншᾀ кῶ нῆмoу oῦᾀщoу • ἄрхнeрe-

н ἢ старцн лoдсцнн гᾀлᾀщe • кoеᾀ

вᾀстнᾀ снᾀᾀ тῶрншн ; ἢ ктo тн

дᾀстῶ вᾀвᾀстῶ снᾀ ; 24 ῶвᾀщᾀв жe

ἰсᾀ рeчe ἡμῶν • вᾀпрoшᾀ вы ἢ ἄзῶ ἔдн-

нoгo слoвeсe нῆжe ἂн те рeчeтe мн, ἢ ἄзῶ

вᾀмῶ рeкᾀ кoиῆᾀ вᾀстнᾀ снᾀᾀ тῶ-

рᾀ • 25 кᾀрᾀщeннe ἰῶᾀннoвo ῶкᾀдoу

вῶ ; сῶ нῆсe лн ἢ лн ῶ ἡλᾀкῶ • ὀнн жe

вᾀрᾀ ἰ нῆ В ῶ прнстᾀпнᾀ кῶ ἰсᾀoу

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

Mt 21:26–32

63r

	ПОМЫШЛАХѢ ВЪ СЕБѢ ГЛАЩЕ • 26 аще рече	1
	съ нбсе, речеъ намъ • пошто оубо не вѣ-	2
	рорасте іемоу ; аще ли речемъ ѿ ѿлкъ •	3
	боімъ са народа вси бо іако прѣрка нма-	4
	тъ іѡанна • 27 ѡ вѣщавше ісви рѣшѣ •	5
	не вѣмы • рече же нмъ іс • нѣ азъ гла	6
ѿа	вамъ коѣа властна снѣа творѣа : ко вѣрѣ	7
	28 Пто же са мнѣтъ вамъ • ѿлкъ нѣкы-	8
	н нѣмѣаше ѡа дѣ дѣ • ѡ прнше дѣ	9
	къ прѣвомоу, рече • ѡадо • ѡдѣ дѣ	10
	лан въ вноградѣ моіемъ • 29 ѡн же	11
	ѡвѣщавъ рече не хошѣ • послѣдн	12
	же раскаав са ѡде : 30 ѡ прнстѣплъ къ	13
	дрѡугомоу рече такожде • ѡн же ѡ-	14
	вѣщавъ рече • азъ гн • ѡ не ѡде • 31 кото-	15
	рын ѡ ѡбою сѣтворѣ вола ѡѡа •	16
	глашѣ прѣвын • гла нмъ іс • ѡмн-	17
	нъ гла вамъ • іако мытарѣ н любо-	18
	дѣнцѣ • варѣат вы въ црѣвнн бѣжн •	19
	32 прѣнде бѡ іѡаннъ крѣтъ пѣтемъ	20
	праведнымъ • ѡ не асте іемоу вѣ-	21
	ры • мытарѣ же ѡ любодѣнцѣ,	22
	 срѣ і нѣ рѣ гѣ прн снѣ ѿлкъ нѣкы нѣмѣ :	

1 В помышлахѣ оригиналото ѣ е изтрито и към следващото а е добавена чертица, за да се получи ѡ. 15 в вѣв -вѣщавъ поправено от самия преписвач?

Mt 21:41–46; 22:1–3

64r

Ѡ ВНОГРАДѢ : ѱѣ Г̄ нѣ рѣ Г̄ к пр̄н • сего р̄а
 прнндѣтъ Г̄ внограда • что створнтъ 1
 дѣлателемъ тѣмъ • 41 гл̄ашѣ ѣмоу • 2
 злыѣ злѣ погубнтъ ѧ • ѡ вноградѣ 3
 прѣдастъ ѡнѣмъ дѣлателемъ ѡже въ- 4
 здадатъ ѣмоу плоды въ врѣмена своа • 5
 42 гл̄а ѡмъ ѡ • нѣсте ли ѡнѣ ннколнже 6
 въ кн̄гахъ • камень ѣгоже не брѣ- 7
 гошѣ знждѣщен, сѣ бѣ въ главѣ ѧгл̄ѣ • 8
 ѡ гл̄а бѣ сѣ, ѡ ѣсть днвна въ ѡѣню нашою • кѣ нѣ 9
 43 Ѣсего радн гл̄а вамъ, ѡко ѡнѣмет сѣ ѡ ва- зѣ 10
 сѣ цр̄тво бѣне • ѡ дастъ сѣ ꙗзыкоу творѣ- 11
 цомоу плоды ѣго • кѣ 44 ѡ падын на каменн 12
 семь сѣкроушнт сѣ • ѡ на немже паде- вѣ пѣ сѣ 13
 тѣ сѣтретъ ѡ • 45 ѡ слышавше ѡрх̄іерен 14
 ѡ фарнсен прнтѣа ѣго, разоумѣшѣ 15
 ѡко ѡ ннхъ гл̄аше • 46 ѡ нскаахѣ ѣго ѧтн, 16
 ѡубоашѣ народа • понеже ѡко пр̄рка 17
 ѡмѣахѣ ѣгѡ • кѣ ѱѣ 22:1 ѡвѣцав же ѡс, пакы 18
 реѣ ѡмъ въ прнтѣахъ гл̄а • 19
 2 Ѣѡпѣвн сѣ цр̄тво нѣсноѣ ѡл̄коу цр̄ю • зѣ 20
 ѡже створн бракъ сѣоу своѣмоу • 3 ѡ по- сѣа 21
 сла рабы своѣ прнзватн званнѣ на 22

нѣ д̄г̄ рѣ Г̄ к пр̄н ѡѡпѣвн сѣ цр̄тѣ

10 Червеният инициал в Ѣсего добавен по-късно, за да се маркира началото в съответствие с зѣ. 16 тн в ѧтн лигатура. 19 ѣ в прнтѣахъ поправено върху изтрит ѣ от преписвача?

Mt 22:4–12

64v

О ЗВАННІ НА БРАКЪ

бракы • ѿ не хотѣхѣ приити • 4 пакы	1
посла ѿ ѿны рабы гла • рѣцѣте званы-	2
нмы ; сѣ ѡбѣдѣ мои ѡготовахѣ ѿ ю-	3
нци мои, ѿ ѡпитаннаа ѿсколена, ѿ	4
всѣ готова приидѣте на бракы • 5 ѡни	5
же нераждѣше ѡтндошѣ • ѡвѣ на се-	6
ло свое • ѡв же на коуплаа своѣ • 6 а проѡ-	7
ни ѡмше рабы ѡго, досадншѣ нмѣ ѿ ѿ-	8
збншѣ • 7 слышав же црѣ тѣ, разгнѣ-	9
ва са • ѿ послава воѣ своѣ • погуби ѡ-	10
бннца ѡны, ѿ грады нхѣ зажеже •	11
8 тогда гла рабомѣ своимѣ • бракъ ѡво	12
готовъ ѡсть, а званнни не бншѣ до-	13
стоннни • 9 идѣте ѡво на нсходнща	14
пѣтнаа, ѿ ѡлко аще ѡбращете, при-	15
зовѣте на бракы • 10 ѿ ѿшедше рабн тѣ	16
на пѣти • събрашѣ всѣ ꙗже ѡбрѣто-	17
шѣ, злы же ѿ добры • ѿ испльни са бра-	18
къ възлежѣщнхѣ • 11 вшед же црѣ вн-	19
дѣти възлежѣщнхѣ • видѣ тоѡ ѡлка,	20
не ѡблѣчена въ ѡдѣванннѣ брачноѣ •	21
12 ѿ гла ѡмоу • друже како вниде само ;	22

Mt 22:13–21

65r

ⲟⲕⲏⲛⲥⲉ :

не ѿмыи ѡдѣанна браунаго . ѡн же	1
оумльѹа . 13 тогда рече црѣ слоугамъ .	2
свазавше ѿмоу рѣцѣ ѿ ноуѣ . възь-	3
мѣте ѿго ѿ възрѣзѣте ѿ въз тѣмѣ	4
кромѣшнѣа . тоу бѣдетъ плауѣ	5
ѿ скрежетъ зѣбомъ . 14 мнози бо сѣтѣ	6
званни, мѣло же ѿзбраннѣхъ . зѣ	7
15 Тогда шедше фарисѣи, съвѣтѣ створи-	8
шѣ на нь . да ѡвльстѣтѣ ѿго словоу .	9
16 ѿ послашѣ къ нему оуѣенны своѣ	10
сѣ ѿрѡдѣанѣ глѣше . оуѣнтелю . вѣ-	11
мы ѿко ѿстнень ѣси . ѿ пѣти бнѣ	12
въ ѿстнѣ оуѣнши . ѿ нерѡдѣнши ни	13
о комже . не зрѣши бо на лице ѹлѣко-	14
мъ . 17 рѣци оубѣ намъ ѹто ти сѣ мнѣ .	15
достоно ли ѣсть дати кѣнѣ кесарѣ-	16
ви . ѿли ни . 18 разумѣв же ѿс лѣкавь-	17
ство нхъ . рѣ . ѹто ма ѿскоушаѣте ли-	18
цемѣрнѣ . 19 покажите ми ѡбразѣ	19
кнѣсныи . ѿнѣ же прѣнесошѣ ѿмѣ	20
пѣназѣ . 20 ѿн же гла нмѣ . ѹнѣ ѣстѣ	21
ѡобразѣ сѣн, ѿ подѣписаннѣ . 21 глѣшѣ	22

въ вѣ втѣрѣ на-ѣ . В ѡ шѣше фарисѣи . + сѣ ѿ сѣ гѣ :

В долното поле ѹ в наѣ лигатура. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 22:22–28

65v

іємоу кѣсарѣвъ • тогда гла нмъ • въ-	1
здаднѣ оубо кесареваа кесаревн, н	2
бжнѣа бвн 22 н слышавше днвшѣ	3
са • н вставльше єго ѡтндошѣ ~ кѡ сѣ	4

ѡдъ 23 ѡъ тѣ днѣ прнстѣпншѣ кѣ нємоу са-	5
доукѣн • глаще нє быти вскрѣше-	6
ннѡ • н впрѡсншѣ єго 24 глаще • оуун-	7
телю мѡсн рече • аще кто оумретѣ	8
нє нмы ѡада • да понметѣ братѣ	9
єго женѣ єго • н вскрѣснть сѣма	10
братѡу своємоу • 25 бѣ же въ нѣ седмь	11
братнн • н прѣвын ѡженнв са, оу-	12
мретѣ • н нє нмын сѣмене, ѡста-	13
вн женѣ своѣ братѡу своємоу • 26 такѣ-	14
жде н вторын • н третнн • н до седма-	15
го • 27 послѣдн же всѣхѣ, оумретѣ н же-	16
на • 28 въ вскрѣшеннє оубо, которѡм	17

пѣ гнѣ В ѡ прнстѣпншѣ кѣ ісоу садукѣн

2 Надредното те добавено тънко от по-късна ръка. В дясното поле до началото на миниатюрата следи от число 2 (?).

Mt 22:29–39

66r

+ Ⲑ ЗАКОННИЦѢ :

Ⲱ СЕДМЫХЪ БѢДЕТЪ ЖЕНА ; ВСИ БО	1
НМѢШѢ А . 29 ⲰВѢЩАВ ЖЕ ІС РЕЧЕ НМЪ .	2
БЛАДНТЕ НЕ ВѢДАЩЕ ПИСАНИА НИ СІ-	3
ЛЫ БЖНѢ . 30 ВЪ ВСКРѢШЕННЕ ОУБО	4
НИ ЖЕНАТ СА НИ ПОСАГАѢТЪ . НѢ ІАК	5
АГГЛН БЖНИ НА НБСЕХЪ СѢТЪ . 31 О ВСКРѢ-	6
ШЕННИ ЖЕ МРЪТВИХЪ, НѢСТЕ ЛИ УЛН ;	7
РЕЧЕНААГО ВАМЪ БГОМЪ ГЛАЩЕМЪ .	8
32 АЗЪ ІЕСМЪ БЪ АВРААМОВЪ . Н БЪ НСАА-	9
КОВЪ . Н БЪ ІАКОВЪ . НѢ БЪ, БЪ МРЪ-	10
ТВИХЪ, НѢ ЖИВИХЪ . 33 Н СЛЫШАВШЕ	11
НАРОДН, ДИВЛѢАХѢ СА О ОУЧЕНИИ ЕГО . КѢ ПА	12
34 ФАРИСЕИ ЖЕ СЛЫШАВШЕ ІАКО ПОСРАМИ	13
САДОУКЕА, СЪБРАШѢ СА ВЪКОУПѢ :	14
35 И ВПРОСИ ЕГО ЕДНИЗЪ Ⲱ НИХЪ ЗА ЗАКОНΟΥНІ- ЗА	15
ТЕЛЪ НСКОУШАѢ ЕГО Н ГЛА . 36 ОУЧНТЕЛЮ .	16
КАКА ЕСТЬ ЗАПОВѢДЬ БОЛШИ ВЪ ЗАКОНѢ .	17
37 ІС ЖЕ РЕЧЕ ЕМОУ . ВЪЗЛЮБИШИ ГА БА ТВО-	18
ЕГО ВСѢМЪ СРЦЕМЪ ТВОИМЪ Н ВСЕА	19
ДШЕА ТВОЕА . Н ВСЕА МЫСЛА ТВОЕА .	20
38 СИИ ЕСТЬ ПРЪВАА, Н БОЛШАА ЗАПОВѢ-	21
ДЪ . 39 ВТОРАА ЖЕ ПОДОБНАА ЕИ . ВЪЗЛЮ-	22

НЕ ЕИ В Ⲱ ЗАКОННКЪ НѢКЗИИ ПРНПЛЬ КЪ ІСОУ

6 рѢ ВЪВ ВСКРѢ- лигатура. 18 ТВ В ТВО- лигатура.

Mt 22:40–46; 23:1–4

66v

	ВНШН НСКРЪННАГО СВОЕГО, ЯКО САМ СА .	1
	40 ВЪ СЕЮ ѠБОЮ ЗАПОВѢДНЮ, ВЕСЬ ЗАКОНЪ	2
скє	Н ПРРѢЦН ВНСАТЬ . 41 СЪБРАНОМ ЖЕ ФАРН-	3
	СѢОМЪ . ВЪПРОСН НХЪ ІС 42 ГЛА . УТО СА ВА-	4
	МЬ МННТЬ Ѡ ХЪ, УНН ЕСТЬ СЪНЪ . ГЛАШѢ	5
	ІЕМОУ ДѢДВЪ . 43 ГЛА НМЪ . КАКО ОУБО ДДЪ	6
	ДХОМЪ ГА НАРНЦАЕТЬ ЕГО ГЛА . 44 РЕЧЕ ГЪ	7
	ГВН МОЕМОУ, СЪДН Ѡ ДЕСНѢА МЕНЕ . ДО-	8
	НДЕЖЕ ПОЛОЖѢ ВРАГЫ ТВОѢ ПОДНОЖНЕ	9
	НОГАМА ТВОИМА . 45 АЩЕ ОУБО ДДЪ ДХОМЪ	10
	ГА НАРНЦАЕТЬ ІЕГО, КАКО ЕМОУ ЕСТЬ СЪНЪ .	11
скс	46 Н НИКТОЖЕ НЕ МОЖАДШЕ ЕМОУ ѠВѢЩА-	12
	ТИ СЛОВЕСЕ . НИ СМЪ КТО Ѡ ДНЕ ТОГО, ВЪ-	13
скз	ПРОСНТИ ЕГО К ТОМОУ . КѠ НѢ 23:1 ТОГДА ІС ГЛА КЪ	14
зѧ	НАРОДОМЪ Н ОУЧЕННИКОМЪ СВОИМЪ 2 ГЛА .	15
	НА МОСѢОВЪ СЪДАЛНЦН, СЪДОШѢ КНН-	16
	ЖИЦН Н ФАРНСЕН . 3 ВСЪ ОУБО ЕЛНКА	17
	АЩЕ РЕКѢТЬ ВАМЪ СЪБЛЮСТН, СЪБЛЮДА-	18
	НТЕ Н ТВОРНТЕ, ПО ДѢЛОМ ЖЕ НХЪ НЕ ТВО-	19
скн	РНТЕ . ГЛАТЬ БО Н НЕ ТВОРАТЬ . 4 СВАЗА-	20
	ѢТЬ БО БРѢМЕНА ТѢЖКА, Н НЕ ОУДОБЪ	21
	НОСНМА . Н ВЪСКЛАДАѢТЬ НА ПЛЕЩА-	22

сѧ дГ . В Ѡ ГЛА ІС НАРОДОУ Н ОУЧЕННИКОУ :

1 ѧ в нскръннаго написано върху полуизтрито ѣ от по-късна ръка. 12 Вляво от числото скс се вижда полуизтрито старо число скє (?) с черно мастило.

Mt 23:5–11

67r

УЛКОМЪ • А ПРЪСТОМЪ СВОИМЪ НЕ ХОТА-		1
ТЬ ДВНГНѢТН НХЪ • 5 ВСА ЖЕ ДѢЛА СВОА	СКФ	2
ТВОРАТЬ, ДА ВНДНМН БѢДѢТЬ УЛКЫ :		3

РАШНРѢТ ЖЕ ХРАНИЛЦА СВОА • Н ВЕЛН-		4
УАѢТЬ ПОДЪМЕТЫ ВЪСКРНАННА РНЗЪ		5
СВОИХЪ • 6 ЛЮБАТ ЖЕ ПРѢДЕВЪЗЛѢГА-		6
ННА НА ВЕЧЕРѢХЪ, Н ПРѢДСѢДАННА		7
НА СЪМНЦНХЪ • 7 Н ЦѢЛОВАННА НА		8
ТРЪЖНЦНХЪ • Н НАРНЦАТН СѦ Ѡ УЛКЪ •		9
РАВВН • 8 ВЫ ЖЕ НЕ НАРНЦАНТЕ СѦ РАВВН	СА	10
ІЕДННЪ БО ЕСТЬ ВАШЪ ОУУНТЕЛЪ ХС •		11
ВСН ЖЕ ВЫ БРАТНА ЕСТЕ • 9 Н ѠЦѦ НЕ		12
НАРНЦАНТЕ СЕБѢ НА ЗЕМН • ЕДННЪ		13
БО ЕСТЬ ВАШЪ ѠЦЪ, НЖЕ ЕСТЬ НА НЕ-		14
БЕСЕХЪ • 10 НН НАРНЦАНТЕ СѦ НАСТАВНН-		15
ЦН, ІАКО НАСТАВННКЪ ВАШЪ ЕДННЪ		16
ЕСТЬ ХС • 11 А БОЛНН ВЪ ВАСЪ, ДА БѢДЕТЪ		17

2 а въвъ вса написано върху изтрито ѣ от по-късна ръка. 16 р в раввн изписано в лявото поле извън текстовата колона.

Mt 23:12–17

пнѣ дѣ нѣ рѣ гѣ кѣ прнше̑ горе̑ вѣ кнѣ

67v

с̄ла	вашь слоуга • 12 възносан же са, смѣри-	1
~	т са • смѣрѣѣн же са, възнесет са : кѣ с̄к̄	2
с̄лв	13 Горе же вамъ книжници и фарисѣи •	3
	лицемѣрии • ꙗко съдаѣете дома	4
	вдовциъ • и вниѣ далече молтвѣ	5
	творяще • сего радн прнете лнш ² -	6
с̄лг	шеѣ ѡсѣжденне • 14 Горе вамъ кни-	7
	жници и фарисѣи лицемѣрии •	8
~	ꙗко затварѣете цр̄тво нѣсноѣ прѣ	9
~	ѹлкъ • вы бо не входеѣте, ни вхо-	10
~	дащиѣ ѡстаѣете вниѣти •	11
с̄лд	15 Горе вамъ книжници и фарисѣи	12
	ипокрити • ꙗко прѣходите море и	13
~	соушѣ ; сътвориѣти ѣдноѣ прнше-	14
	лица • и ѣгда бѣдетъ, творите и с̄на	15
	геѣнѣ соугубѣнша васъ • 16 Горе	16
	вамъ вождн слѣпни • глѣщен иже	17
	ѹще клѣнет са цр̄квна, ниѹтоже	18
	ѣсть • ѹ иже клѣнет са златомъ	19
	цр̄квнымъ, длѣженъ ѣсть • 17 боѹн	20
	и слѣпни • кто болни ѣсть • злато	21
	ли или цр̄кви ѡсѣлѣщиѣ злато •	22

Mt 23:18–25

68r

ὁ ὑκαανῖν φαρῖσαῖος •

18 ἢ ἢже ἀще κλзнет са ѱлтáре̄мь ннүто-	1
же е̄сть • ἂ ἢже κλзнет са дарѡ̄мь ἢ-	2
же е̄сть врѣхοῡ е̄гѡ, длзженъ е̄сть •	3
19 бо̄ун ἢ слѣпнн • үто боле̄ е̄сть • дар лн̄,	4
нлн ѱлтáръ, ѱц̄аѣн даръ • 20 клзны-	5
н са о̄убо ѱлтáре̄мь, κλзнет са ἢмъ •	6
ἢ сѣщннмъ врѣхοῡ е̄го • 21 ἢ клзнын	7
са ц̄рквн̄а • κλзнет са е̄а ἢ жнвѣ-	8
щннмъ въ н̄ен • 22 ἢ клзнын са н̄во̄м̄ :	9
κλзнет са прѣстоломъ в̄жнемъ •	10
ἢ сѣд̄ащннмъ на немъ : к̄д̄ 23 горе̄ в̄ам̄ ² п̄н̄е	11
к̄н̄н̄жннцн ἢ фарῖсен̄ лнц̄ем̄ѣр̄н̄ •	12
ἢко̄ ѡд̄есат̄ствоуете̄ мат̄ѣ ἢ	13
пн̄гань ἢ кн̄мннъ • ἢ ѱставн̄сте	14
в̄ещ̄ьшаа̄ закона̄ • сѣд̄ъ ἢ мнлостъ	15
ἢ вѣр̄ѣ • сн̄а же̄ под̄обааше̄ творн̄-	16
тн̄, ἢ ѡнѣхъ̄ не̄ ѱставл̄ѣтн̄ • 24 во̄ж̄н	17
слѣпнн • о̄цѣждаѣщен̄ ком̄аре̄	18
ἂ вельбѣды̄ поглн̄таѣще̄ • 25 горе̄ в̄ам̄ ² с̄л̄с	19
кн̄н̄жннцн ἢ фарῖсен̄ • лнц̄ем̄ѣр̄н̄ •	20
ἢко̄ ѡч̄нц̄аете̄ в̄нѣшн̄е̄ ст̄зкл̄ѣ-	21
ннцн, ἢ бл̄юд̄оӯ • в̄н̄атр̄ь̄д̄оӯ же̄	22

в̄т̄р̄ д̄г̄ н̄е̄ р̄е̄ г̄ь̄ к̄ пр̄н̄ш̄е̄ горе̄ в̄амъ

12 с̄л̄е̄ частично поправено върху полуизмито и избледняло първоначално число. 15 в̄ещ̄ь-
в̄в̄ в̄ещ̄ьшаа̄ написано тънко върху изтрита букви от по-късна ръка. 18 ком̄аре̄ написано
тънко върху изтрита дума от същата ръка както в ред 15. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 23:26–30

68v

	ПЛНН СѢТЪ ХЫЩЕННА Н НЕУНСТОТЫ •	1
	26 ФАРНСЕΟΥ СЛѢПЫН • ОУНСТН ПРѢЖЕ	2
	ВНАТРЪНЕЕ СТЪКЛѢНИЦН Н БЛЮДѢ •	3
	ДА БѢДЕТЬ Н ВНАШНЕЕ НМА УНСТО •	4
сѣз	27 ГОРЕ ВАМЪ КНИЖНИЦН Н ФАРНСЕН, Н-	5
	ПОКРѢТН • ЯКО ПОДОВНТЕ СЯ ГРОБОМЪ	6
	ПОВАПНЕНОМЪ • НЖЕ ВНАѢДОУ ДВО	7
	СѢТЪ КРАСНН • ВНАТРѢДОУ ЖЕ ПЛ-	8
	НН СѢТЪ КОСТНН МРЪТВЫНХЪ • Н ВЪ-	9
~	СѢКОА НЕУНСТОТЫ • 28 ТАКО ОУБО Н	10
~	ВЫ ВНАѢДОУ ЯВЛѢТЕ СЯ УЛКЪМЪ	11
	ПРАВЕДНН • ВНАТРѢДОУ ЖЕ ИЄСТЕ	12
	ПЛНН ЛНЦЕМЪРНА Н БЕЗАКОННА : К ВТ	13
САН	29 ГОРЕ ВАМЪ КНИЖНИЦН Н ФАРНСЕН	14
ѣа	ЛНЦЕМЪРНН • ЯКО ЗНЖДЕТЕ [ГРОБЫ,]	15
	ГРОБЫ ПРРЪУСКИА • Н КРАСНТЕ РАКЫ	16
	ПРАВЕДНЫХЪ • 30 Н ГЛѢТЕ АЩЕ БНХЪМЪ	17
	БЫЛН, ВЪ ДНН ѠЦЪ НАШНХЪ ; НЕ БН-	18
	ХЪМЪ ОУБО ѠБЕЩНИЦН НМЪ БЫЛН	19

срѣ аг нѣ рѣ гъ къ прншѣ горе ва кнн

ф¹

15 гробы изтрито, вероятно още от преписвача заради повторението на следващия ред.

Mt 23:31–37

69r

въ крѣвн прѣркѣ • 31 тѣмже свѣтѣльствѣ-	1
ете себѣ • ꙗко есте снѣве нзбнвшнхъ	2
прѣркы • 32 н вы нспльнѣете мѣрѣ ѿцѣ	3
вашнхъ • 33 зьмна н нщѣдна ѣхндно-	4
ва • како оубѣжите ѿ сѣда геенска-	5
го • 34 сего радн сѣ азъ посла къ вамъ	6
прѣркы • н прѣмѣдры н кннжннкы •	7
н ѿ ннхъ оубниете н пропнете • н ѿ	8
ннхъ оубнете на сѣмнщнхъ вашн •	9
н нжденете ѿ града въ градъ • 35 да прѣн-	10
детъ на вы всака крѣвь праведнаа •	11
пролнваемаа на земла • ѿ крѣве ѡве-	12
ла праведнааго • до крѣве захарнѣ	13
сѣна варахннн • ꙗкоже оубнсте межоу	14
црѣквна н ѡлтáремъ • 36 ѡмннѣ гла	15
вамъ • прнндѣтѣ снѣ вса на родъ сѣн :	16
37 Іерлѣмъ іерлѣмъ нзбнвын прѣркы • н ка-	17
меннемъ побнваѣ прнходѣщѣа	18
къ тебѣ • коль крѣты всхотѣхъ	19

сѣла
сѣм

сѣла

11, 16 а във вса(ка) написано по-тънко върху изтрито ъ от по-късна ръка.

Mt 23:38–39; 24:1–3

сѣ̄т̄ е̄т̄ В ѿ̄ прнстѣ̄ кѣ̄ ісѹ̄ ѡучениц̄ :

69v

сѢБРАТН ѸАДА ТВОА̄ • ІАКОЖЕ СѢБНРАЕТЬ
 КО́ОКОШЬ ПТЕНЦА СВОѢ̄ ПОДЪ КРНЛѢ̄, Н
 НЕ ВЪСХОТѢСТЕ • 38 се ѸСТАВЛѢТ СѢ ВА-
 МЪ ДОМЪ ВАШЪ ПОУСТЬ • 39 ГЛА БО ВАМЪ •
 НЕ ІМАТЕ МЕНЕ ВІДѢТИ • ДОНДЕЖЕ РЕ-
 ЧЕТЕ БЛВЕНЪ ГРАДЫН ВЪ ІМА ГНЕ • ꙗ̄ сѣ̄

1
2
3
4
5
6

сѣ̄т̄ вѣ̄ втѣ̄
 сѣ̄т̄ ꙗ̄
 24:1 Ӣ ѸЗШЕДЪНЪ ІСЪ̄ ІНСЪ̄ ЦРКВЕ ІДАШАЕ • ꙗ̄ Н ПРНСТѢ-
 ПНШѢ̄ ОУЧЕНИЦН ІЕГО • ПОКАЗАТИ ІЕ-
 МОУ ЗДАНА ЦРКВНАА • 2 СЪ̄Н ЖЕ ѸВѢЩА-
 ВЪ РЕЧЕ НМЪ • НЕ ВІДНТЕ ЛН СІХЪ ВСѢХЪ •
 АМННЪ ГЛА ВАМЪ • НЕ ІМАТЪ ОСТА-
 ТИ ЗДЕ КАМЕНЬ НА КАМЕНН • ЕЖЕ НЕ РА-
 ЗОРНТ СѢ КО̄ : 3 СѢДАЩОУ ЖЕ ІЕМОУ НА ГОРѢ
 ЕЛЕВНЦѢН • ПРНСТѢПНШѢ̄ КЪ НЕМОУ
 ОУЧЕНИЦН ІЕГО, ЕДНОМОУ ГЛАЩЕ • СКА-
 ЖДЪ НАМЪ КОГДА СІА̄ БѢДѢТЪ • Н УТО
 ЕСТЬ ЗНАМЕННЕ ТВОЕГО ПРНШЕСТВІА •

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

пнѣ̄ вѣ̄ на лн̄ В ѿ̄ сѣ̄дѣ̄щѣ̄ ісѹ̄ на горѣ̄ :

7 в в сѣ̄т̄ поправено при покриването със злато. В лявото поле еклибрис на БМ.

Mt 24:4–14

70r

+ ☉ КОНҮННѢ +

н̑ кон҃уанне вѣкоу • 4 н̑ ѿвѣщаѡ ꙗ҃сѣ рече	1
н̑мъ • бѡдѣте сѧ да никтоже васъ	2
не прѣльстнѣтъ • 5 мнози бо приидѡ-	3
тъ, въ н̑ма мое гл҃аще • азъ есмь х̑сѣ •	4
н̑ многи прѣльстятъ • 6 оуслышатн	5
же н̑матн бр҃анн • н̑ слышанїа бр҃анен,	6
вндѣте не оужасанте сѧ • подобаетъ	7
бо всемь быти, нѣ не тогда естѡ ко-	8
н҃уна • 7 встанетъ бо ꙗ҃зыкь на ꙗ҃зы-	9
къ, н̑ цр҃тво на цр҃тво • н̑ бѣдѣтъ гл҃адн	10
н̑ пагоубы, н̑ трѣсн по мѣста • 8 всѣ	11
же сн҃а, наꙗло болѣземь • 9 тогда	12
прѣдадатъ вы въ скръбн • н̑ оубнѣтъ вы •	13
н̑ бѣдете ненавднмн всемн ꙗ҃зы-	14
кы н̑менн моего радн • 10 н̑ тогда събла-	15
знат сѧ мнози • н̑ другъ друга прѣ-	16
дасть • н̑ възненавднтъ другъ дру-	17
га • 11 н̑ мнози лжнн прѣстѣтъ •	18
н̑ прѣльстятъ многи • 12 н̑ за оумноже-	19
нїа безаконна, н̑сакнетъ любы многи •	20
13 Прѣтрьпѣвын же до конца, сѣн спсетъ сѧ : кѡ сѣ	21
14 н̑ проповѣсть сѧ е҃улане цр҃твннѧ, по всен	22

ѣѣ ѧ̑ нѣ̑ рѣѣ гѣ̑ прѣтрьпѣвы :

В долното поле тр в прѣтрьпѣвы лигатура.

Mt 24:15–24

70v

	вселеиѣи • въ свѣдѣтельство въсѣмъ	1
	ꙗзыкомъ • ѿ тогда приидеть конуи-	2
с̄мз	на • 15 ꙗкогда оузрѣте мръзость запоу-	3
	стѣнна • речеиѣа даниїиломъ прѣрѣко-	4
	мъ • стоѣиѣа на мѣстѣ стѣ • ѹтыи	5
с̄мн	да разоумѣваеиѣ • 16 Тогда сѣиѣи въ	6
	юудеи да бѣгаѣтъ на горы • 17 ѿ нже на	7
	кровѣ да не слазѣтъ възати ѿже ѿ	8
	въ домоу ѿго • 18 ѿ нже на селѣ такоже	9
	да не възвратиѣ сѣ въспѣтъ, възѣ-	10
с̄мѣ	ти рѣзы своеѣ • 19 Горе же непразнымъ •	11
с̄н	ѿ доѣциимъ въ тѣ дѣи • 20 молѣте же	12
	сѣ да не бѣдетъ бѣгѣство ваше зѣ-	13
с̄на	мѣ ни въ сѣботѣ • 21 бѣдетъ бо тогда	14
	скръбѣ велна • ꙗкоже нѣ была ѿ на-	15
	ѹлаа всего мѣра, доселѣ • ни ѿмѣтъ	16
с̄нв	быти • 22 ѿ ꙗце не быша прѣкратиѣи	17
	сѣ дѣиѣ ти, не би оубо спѣла сѣ всѣ-	18
	ка плѣтъ • за ѿзбранныѣ же прѣ-	19
с̄нг	кратиѣ сѣ дѣиѣ ти • 23 тогда ꙗце кто	20
	речеиѣ вамъ • сѣ зде хс, ѿнѣ онде • не	21
	ѿмѣте вѣры • 24 възстанѣтъ бо лѣжи	22

Mt 24:2–31

п̄а̄ д̄ӣ н̄е̄ • р̄ѣ̄ г̄ь̄ іа̄ко̄ бо̄ мльн̄ӣн̄ :

71r

хр̄нст̄н̄ і̄ л̄ьж̄ӣн̄ пр̄р̄ц̄н̄ • і̄ да̄да̄ть̄ знаме-	1
нна̄ вел̄на̄ і̄ чю̄д̄еса̄ • іа̄ко̄ пр̄ѣльст̄н̄т̄н̄	2
а̄ще̄ е̄сть̄ въз̄мож̄но̄ і̄ і̄з̄бран̄ны̄а̄ •	3
25 ѿ̄ пр̄ѣ̄жд̄е̄ р̄ѣх̄ь̄ вам̄ь̄ • 26 а̄ще̄ рек̄ѡ̄тъ̄ вам̄ь̄	ѿ̄ 4
ѿ̄ въ̄ поуст̄ын̄н̄ е̄сть̄, не̄ і̄з̄ыд̄ѣ̄те̄ • ѿ̄	5
въ̄ кров̄ѣх̄ь̄ не̄ і̄мѣ̄те̄ вѣ̄ры̄ • 27 іа̄ко̄же̄ бо̄ з̄а̄	6
м̄ль̄нна̄, і̄сх̄од̄н̄тъ̄ ѿ̄ въз̄ток̄ь̄, і̄ і̄авл̄ѣ-	ѿ̄ 7
т̄ са̄ до̄ за̄па̄д̄ь̄ • тако̄ б̄ѡ̄д̄ет̄ь̄ і̄ пр̄н̄ше-	8
ств̄н̄іе̄ ѿ̄на̄ ѿ̄л̄ѣ̄в̄ска̄го̄ • 28 і̄де̄же̄ б̄ѡ̄ а̄ще̄	9
б̄ѡ̄д̄ет̄ь̄ тро̄уп̄ь̄, то̄ӯ с̄з̄бер̄ѡ̄тъ̄ са̄ ѡ̄р̄л̄н̄ • к̄о̄ ѿ̄	10
29 л̄б̄не̄ же̄ по̄ скр̄з̄б̄н̄ д̄н̄н̄н̄ т̄ѣх̄ь̄ • с̄л̄н̄це̄	ѿ̄ 11
пом̄р̄ьк̄нет̄ь̄, і̄ лӯна̄ не̄ да̄ст̄ь̄ свѣ̄та̄	12
свое̄го̄ • і̄ з̄вѣ̄зды̄ спа̄д̄ѡ̄тъ̄ съ̄ н̄б̄се̄ • і̄	ѿ̄ 13
с̄н̄лы̄ н̄б̄с̄ны̄а̄ д̄вн̄г̄н̄тъ̄ са̄ • 30 і̄ то̄гда̄	14
і̄ав̄н̄тъ̄ са̄ зна̄мен̄н̄е̄ ѿ̄на̄ ѿ̄л̄ѣ̄в̄ска̄го̄	15
на̄ н̄б̄с̄н̄ • і̄ то̄гда̄ въз̄пла̄ѡ̄тъ̄ са̄ все̄	16
кол̄ѣ̄на̄ зем̄на̄а̄ • і̄ о̄ӯз̄ра̄тъ̄ ѿ̄на̄ ѿ̄л̄ѣ̄-	ѿ̄ 17
ска̄го̄ • гра̄д̄ѡ̄ща̄ на̄ ѡ̄бла̄ц̄ѣх̄ь̄ н̄б̄е̄-	18
с̄ны̄х̄ь̄ • съ̄ с̄н̄ло̄ѡ̄ і̄ с̄ла̄во̄ѡ̄ вел̄не̄а̄ • 31 і̄	19
пос̄л̄ет̄ь̄ а̄г̄г̄лы̄ сво̄ѡ̄, съ̄ гла̄сом̄ь̄ вел̄н̄е̄̄ •	20
тр̄ѣ̄б̄ны̄н̄м̄ь̄ • і̄ с̄з̄бер̄ѡ̄тъ̄ і̄з̄бран̄ны̄-	21
ѡ̄ є̄го̄ • ѿ̄ ч̄еты̄ре̄х̄ь̄ вѣ̄тр̄ь̄ • ѿ̄ ко̄н̄ец̄ь̄	22

4 В ѿ̄ първоначалната трета буква ѿ̄ изтрита и добавено правилното д̄. 7 В ѿ̄ на мястото на изтритата буква ѿ̄ добавена правилната цифра 6.

Mt 24:32–40

71v

• О ДНН Н ЧАСЬ • СѢ СІ РѢ ГЬ АМН ГЛА ВЪ

СНѠ	НБСЕ ДО КОНЦА НХЪ • 32 Ѡ СМОКОВНИЦѢ	1
	ЖЕ НАΟΥУНТЕ СѢ ПРНТУН • ЕГДА ДБО	2
✓	ВЪНА ЕѢ БѢДѢТЬ МЛАДА, Н ЛНСТВНІЕ	3
	ПРОЗЪВНЕТЬ • ВЪСТЕ ІАКО БАНЗЪ ЕСТЬ	4
	ЖѢТВА • 33 ТАКОЖДЕ Н ВЫ ЕГДА ОУЗРН-	5
✓	ТЕ ВСѢ СНА • ВЪДНТЕ ІАКО БАНЗЪ ІЕСТЪ	6
	ПРН ДВЕРЕХЪ • ЗѢ 34 АМННЪ ГЛЮ ВАМЪ • ІАКО НЕ	7
✓	МНМОНДЕТЬ РОДЪ СЪ, ДОНДЕЖЕ ВСѢ	8
	СНА БѢДѢТЬ • 35 НБО Н ЗЕМЛЪ МНМОН-	9
	ДЕТЬ, А СЛОВЕСА МОА НЕ МНМОНДѢТЬ : КѠ ВЕ ПНЕ	10
СѢ	36 А Ѡ ДНН ЖЕ ТОМЪ Н Ѡ ЧАСЬ • НИКТОЖЕ	11
ЗѢ	ВЪЕСТЬ • НН АГГАН НБСННН • ТЪКМО	12
СѢ	ѠЦЪ МОИ ЕДННЪ • 37 ІАКОЖЕ БО БИ ВЪ	13
СѢ	ДНН ПОІЕВЫ • ТАКО БѢДЕТЬ Н ПРНШЕ-	14
	СТВНЕ СНА УЛЪЬСКАГО • 38 ІАКОЖЕ БО БЪ-	15
	ХѢ ВЪ ДНН ПРЪЖДЕ ПОТОПА • ІАДАЩЕ	16
	Н ПНѢЩЕ • ЖЕНАЩЕ СѢ Н ПОСАГАѢЩЕ	17
	ДО НЕГОЖЕ ДНЕ ВЪННДЕ НОЕ ВЪ КОВЧЕГЪ •	18
	39 Н НЕ ОЦОУТНШѢ ДОНДЕЖЕ ПРННДЕ	19
	ПОТОПЪ, Н ВЪЗАТЬ ВСѢ • ТАКО БѢДЕТЬ	20
СѢ	Н ПРНШЕСТВНЕ СНА УЛЪЬСКААГО •	21
	40 ТОГДА ДВА БѢДЕТА НА СЕЛЪ • ЕДННЪ ПОІЕ-	22

ВТРѢ ВЕ НА ЛѢ РѢ ГЬ • А Ѡ ДНН ТѠ • М

7 глЮ вмъкнато от по-късна, тънка ръка.

Mt 24:41–50

72r

млаѣтъ • ѡ дроугын ѡставлѣѣтъ • 41 н		1
двѣ мѣлаци въ жрѣнвахъ • іѣднна		2
поіѣмлет сѧ н іѣднна ѡставлѣѣтъ сѧ •		3
42 Пѣднѣте оубо іако не вѣсте въ кын ѡ	сѧг	4
гѣ вашъ прнндѣтъ • 43 Се же вѣднѣте •	сѧд	5
іако аще бн вѣдѣлѣ гнѣ храмѡу, въ		6
кѣѧ стражѣ татѣ прнндѣтъ • бдѣ-		7
лѣ оубо бн н не бн ѡставилѣ пѡрыѣти		8
храмны своѣ • 44 сего радн н вѣ бѣдѣ-		9
те гѡтовн • іако въ нже не мннте ѡ		10
снѣ ѡлѣѣскын прнндѣтъ • 45 Кто ѡбо	сѧе	11
ѣсть вѣрнын рабѣ н мѣдрын, ѣгоже		12
поставнтѣ гнѣ ѣго, надѣ домѡмѣ		13
своимѣ • даати нмѣ пнцѣ нхѣ въ		14
врѣмѣ • 46 блаженѣ рабѣ тѣн ѣгоже	сѧс	15
прншѣдѣ гѣ ѣго, ѡбращѣтѣи творѣ-		16
ца тако • 47 ѡмннѣ глѣ вамѣ • іако на-		17
дѣ всѣмѣ нмѣннемѣ своимѣ поста-		18
внтѣ н • 48 аще лн же рѣтѣ злын • рабѣ тѣ	сѧз	19
въ сѣцн своемѣ • кѣснтѣ гѣ мон прн-		20
нтн • 49 н наѡнетѣ бнтн клеверѣты сво-		21
ѣ • іастн ^{же} , н пнтн сѣ пнѣннцамн • 50 прн-		22
дѣт же гѣ раба того, въ днѣ въ нже		23

20 кѣсн- в кѣснтѣ поправено тѣнко върху изтрити букви от по-кѣсна рѣка. 22 Вмѣкнатото же написано тѣнко от същата рѣка. В долното поле еклибрис на БМ.

Mt 24:51; 25:1–8

72v

НЕ УАІЕТЬ • НЪ ВЪ УА̇ ВЪ НЖЕ НЕ ВЪСТЪ • 51 НЪ
 ПРОТѢШЕТЫ-Н ПОЛМА • НЪ УАСТЬ ІЕГѠ
 СЪ ЛНЦЕМЪРЫ ПОЛОЖНТЪ • ТОУ БѠДЕ-
 ТЪ ПЛАУЪ НЪ СКРЕЖЕТЪ ЗѠБѠМЪ : К̇ П̇

1
2
3
4

З̇
С̇

25:1 ТОГДА ОУПОДОБИТ СѠ ЦР̇ТВО НБСНОІЕ, ДЕ-
 САТЬ ДѠВЪ • АЖЕ ПРНША СѠЩА
 СѠѠ, НЪЫДОШѠ ПРОТНВОУ ЖЕННХОУ •
 2 ПАТ ЖЕ БѠ Ѡ ННХЪ МѠДРЫ, НЪ ПАТЬ
 БОУНХЪ • 3 БОУА ЖЕ ВЪЗЕМШЕ СѠЩѠ
 СѠѠ Н НЕ ВЪЗАШѠ СЪ СОБОѠ МАСЛА •
 4 МѠДРЫѠ ЖЕ ВЪЗАШѠ МАСЛО ВЪ СЪСѠ-
 ДѠХЪ СѠНХЪ • СЪ СѠЩАМН СѠНМН •
 5 КЪСНАЦОУ ЖЕ ЖЕННХОУ, ВЪЗДРѠМА-
 ШѠ СѠ ВСѠ НЪ СПААХѠ • 6 ПОЛОУНОЦН ЖЕ
 ВЕПЛЬ БЫ̇, СѠ ЖЕННХЪ ГРАДЕТЪ • НЪХО-
 ДНТЕ ВЪ СРѠТЕННЕ ІЕГО • 7 ТОГДА ВЪСТА-
 ШѠ ВСѠ ДѠВЫ ТЫѠ • НЪ ОУКРАСНШѠ СѠЩЕ-
 ТНАННКЫ СѠѠ • 8 АРОДНВЫѠ ЖЕ МѠ-

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

СѠ З̇ Р̇ Г̇ П̇Н̇ 8 ПОДѠ ЦР̇ТВО ДЕСА̇ ДѠВЪ

Mt 25:9–15

73r

• О І ДѢЗ •

ДРЫМЬ РЕКОША • ДАДѢТЕ Н НАМЪ Ѡ МА-	1
СА ВАШЕГО • ІАКО СВѢТНАННЦН НАШН	2
ОУГАСАѠТЪ • 9 ѠВѢЩАШѠ ЖЕ МѠДРЫѠ	3
ГЛАЩЕ • ЕДА КАКО НЕ ДОСТАНЕТЬ НАМЪ	4
Н ВАМЪ • НДѢТЕ ЖЕ ПАЧЕ КЪ ПРОДАѠЩН,	5
Н КОУПНТЕ СЕБЪ • 10 НДѠЩНМ ЖЕ НМЪ КОУ-	6
ПНТН, ПРНДЕ ЖЕННХЪ, Н ГОТОВЫѠ ВЪНН-	7
ДОШѠ СЪ ННМЪ НА БРАКЪ Н ЗАТВОРЕНЫ	8
БЫШѠ ДВЕРН • 11 ПОСЛѢДН ЖЕ ПРННДОШѠ	9
Н ПРОУАА ДѠЫ ГЛАЩЕ • ГН ГН • ѠВРЪЗН	10
НАМЪ • 12 ѠВѢЩАВ ЖЕ РЕЧЕ • АМННЪ ГЛА	11
ВАМЪ • НЕ ВѢДА ВАСЪ • 13 БДНТЕ ОУБО ІАК	12
НЕ ВѢСТЕ ДНЕ НН ЧАСА • ВЪ НЖЕ СНЪ УЛЪ-	13
СКИН ПРНДЕТЪ : КО СѠ	14

14 ИАКОЖЕ ОУБВ УЛКЪ ѠХОДАН • ПРНЗВА СВО-	зѠ	СѠ	15
Ѡ РАБЫ • Н ПРѢДАСТЪ НМЪ НМѢННЕ			16
СВОЕ • 15 Н ѠВОМОУ ДАСТЪ ПАТЬ ТАЛАНТЬ •			17
ННОМОУ ЖЕ ДВА • ДРОУГОМОУ ЖЕ ЕДННЪ •			18

НЕ СІ РЕ ГЪ ПРН СНѠ • УЛКЪ НѢКЫ ѠХОДА •

5 В п в паѣ личи поправка от писача. 14 зѠ в полето добавено с груб и много тънък по-
черк.

Mt 25:16–23

73v

~ : ^ⲕ ⲠⲚⲎⲘⲚⲚⲚ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ :

	ⲕⲟⲙⲟⲩⲟⲩⲃⲟ ⲡⲟ ⲥⲒⲕⲤ ⲥⲚⲟⲉⲛ, ⲛ̀ ⲒⲦⲚⲔⲉ ⲀⲃⲚ̀ ⲉ ⲙ̀ ⲟⲩⲟⲩⲃⲟ ⲡⲟ ⲥⲒⲕⲤ ⲥⲚⲟⲉⲛ, ⲛ̀ ⲒⲦⲚⲔⲉ ⲀⲃⲚ̀ ⲉ ⲙ̀	1
ⲥⲟ	16 ⲚⲎⲉⲃ ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲛ̀ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲡⲀⲦⲤ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ ⲡⲚⲎⲘⲚⲚⲚ ⲉ ⲙ̀	2
	ⲃⲤⲀⲖⲀ Ⲱ ⲛⲚⲤⲤ ⲛ̀ ⲥⲦⲚⲟⲣⲚ ⲃⲚⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲖⲀ ⲡⲀⲦⲤ	3
	ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ ⲉ ⲙ̀ 17 ⲧⲀⲕⲟⲩⲃⲉ ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲃⲚⲀ ⲉ ⲙ̀, ⲡⲚⲎⲘⲚⲚⲚ	4
	ⲰⲃⲚⲚⲤⲤⲉ ⲛ̀ ⲧⲤⲤ ⲃⲚⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲖⲀ ⲃⲚⲀ ⲉ ⲙ̀ 18 Ⲁ ⲛ̀ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲉⲃⲚ̀ⲛ̀	5
	ⲛⲚⲤ ⲡⲚⲎⲘⲚⲚⲚ ⲉ ⲙ̀ ⲰⲚⲎⲉⲃⲤⲤ ⲛ̀ⲥⲕⲟⲡⲀⲚⲚⲤ ⲉⲙ̀	6
	ⲙⲕⲚ ⲛ̀ ⲥⲚⲕⲚⲚⲟ ⲥⲚⲉⲃⲚⲟ ⲒⲚⲀ ⲥⲚⲟⲉⲒⲟ ⲉ ⲙ̀ 19 ⲡⲟ ⲚⲚⲚⲚⲚ	7
	ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲉⲙ̀ ⲙ̀ⲛⲟⲩⲤⲤ, ⲡⲚⲎⲚⲃⲉ ⲒⲚⲚⲤ ⲚⲀⲃⲤ	8
	ⲧⲤⲤⲤⲤ, ⲛ̀ ⲥⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ ⲥⲀ ⲥⲚ ⲛⲚⲙⲚ Ⲓ ⲥⲚⲟⲚⲉⲛⲟⲩⲉ	9
	ⲥⲚ ⲉ ⲙ̀ ⲡⲚⲎⲚⲎⲉⲃⲤⲤ ⲛ̀ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲡⲀⲦⲤ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ	10
	ⲡⲚⲎⲘⲚⲚⲚ, ⲡⲚⲎⲚⲥⲉ ⲛ̀ ⲃⲚⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲩⲤⲤ ⲡⲀⲦⲤ	11
	ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ ⲒⲖⲀ ⲉ ⲙ̀ ⲡⲀⲦⲤ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ ⲙⲚ	12
	ⲛ̀ⲉⲥⲚ ⲡⲚⲚⲃⲀⲖⲖⲤ ⲉ ⲙ̀ ⲃⲚⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲩⲤⲤ ⲡⲀⲦⲤ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ	13
	ⲡⲚⲎⲟⲃⲚⲚⲤⲤⲟⲩⲤⲤ ⲛ̀ⲙⲚ ⲉ ⲙ̀ 21 Ⲛⲉⲩⲉ ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲉⲙ̀	14
	ⲉⲙ̀ⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲩⲤⲤ ⲉ ⲙ̀ ⲉⲒⲟ ⲉ ⲙ̀ ⲃⲚⲀⲒⲚⲤ ⲚⲀⲃⲉ ⲛ̀ ⲚⲚⲚⲚⲚⲚ ⲉ ⲙ̀	15
	ⲚⲚ ⲙⲀⲖⲤ ⲃⲤ ⲚⲚⲚⲚⲚⲚ, ⲛⲀⲃⲤ ⲙ̀ⲛⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲩⲤⲤ	16
	ⲧⲀ ⲡⲟⲥⲧⲀⲚⲚⲀ ⲉ ⲙ̀ ⲚⲚⲚⲚⲃⲚ ⲚⲚ ⲚⲀⲃⲟⲥⲤⲤ ⲒⲀ	17
	ⲥⲚⲟⲉⲒⲟ ⲉ ⲙ̀ 22 ⲡⲚⲎⲥⲧⲚⲡⲚⲚⲚ ⲉⲙ̀ ⲡⲚⲎⲘⲚⲚⲚ ⲃⲚⲀ	18
	ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ, ⲚⲚⲉ ⲉ ⲙ̀ ⲃⲚⲀ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ ⲙⲚ ⲉⲥⲚ	19
	ⲡⲚⲚⲃⲀⲖⲖⲤ ⲉ ⲙ̀ ⲃⲚⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲖⲀ ⲃⲚⲀ ⲧⲀⲖⲀⲖⲚⲦⲤ	20
	ⲡⲚⲎⲟⲃⲚⲚⲤⲤⲟⲩⲤⲤ ⲛ̀ⲙⲀ ⲉ ⲙ̀ 23 Ⲛⲉⲩⲉ ⲉⲛⲟⲩⲉ ⲉⲙ̀	21
	ⲉⲙ̀ⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲩⲤⲤ ⲉ ⲙ̀ ⲃⲚⲟⲃⲚⲚⲤ ⲚⲀⲃⲉ ⲃⲚⲀⲒⲚⲤ ⲛ̀ ⲚⲚⲚⲚⲚⲚ ⲉ ⲙ̀	22
	ⲚⲚ ⲙⲀⲖⲤ ⲃⲤ ⲚⲚⲚⲚⲚⲚ, ⲛⲀⲃⲤ ⲙ̀ⲛⲟⲩⲟⲩⲃⲟⲩⲤⲤ	23

Mt 25:24–30

74r

ТА ПОСТАВЛѢѢ • ВЪННДН ВЪ РАДОСТЬ Г҃А СВО-	1
ІЕ҃ГО • 24 ПРНСТѢПНВ ЖЕ ВЪЗАВЫН ІЕ҃ДННЪ	2
ТАЛАНТЪ РЕЧЕ • Г҃Н • РАЗОУМѢХ ТА ІАКО	3
ЖЕСТОКЪ ЁСН УЛКЪ • ЖЫНШН НДЕЖЕ НѢ-	4
СН СѢАЛЬ • Н СЪБНРАЕШН АДОУЖЕ НЕ РАСТО-	5
УН • 25 Н ОУБОАВ СА ШЕДЪ СЪКРЫХЪ ВЪ ЗЕМЛН	6
ТАЛАНТЪ ТВОИ • Н СЕ НМАШН СВОЕ • 26 ѠВѢ-	7
ЦАВ ЖЕ Г҃Ъ Е҃ГО РЕЧЕ ЕМОУ • ЗЛЫН РАБЕ Н ЛѢ-	8
ННВЫН • АЩЕ ВѢДѢАШЕ ІАКО ЖЫНѢ НДЕ-	9
ЖЕ НЕ СѢАХЪ • Н СЪБНРАѢ АДОУЖЕ НЕ РАСТО-	10
УНХЪ • 27 ПОДОБААШЕ ТИ ОУБО • ВЪДАТИ СРЕ-	11
БРО МОЕ ТРЪЖННКѢМЪ • Н ПРНШЕДЪ	12
АЗЪ, ВЪЗААЛЪ ОУБО БЫХЪ МОЕ СЪ ЛНХѢѢ •	13
28 ВЪЗМѢТЕ ОУБО Ѡ НЕГО ТАЛАНТЪ • Н ДА-	ѿоа 14
ДНТЕ НМАЩОМОУ ДЕСАТЬ ТАЛАНТЪ •	15
29 НМАЩОМОУ БО ВЪЗДЕ ДАНО БѢДЕТЬ, Н Н-	16
ЗБѢДЕТЬ ЕМОУ • А Ѡ НЕМАЩААГО, Н ІЕ-	17
ЖЕ АЩЕ МННТ СА НМѢТН, ВЪЗМЕТ СА	18
Ѡ НЕГО • 30 Н НЕКЛЮУНМАГО РАБА, ВЪВРЪЗѢ-	ѿов 19
ТЕ ВЪ ТМѢ КРОМѢШНѢА • ТОУ БѢДЕТЬ	20
ПЛАУЪ Н СКРЕЖЕТЪ ЗѢВѢМЪ : ꙗ̅ ꙗ̅	21

Mt 25:31–39

74v

	○ ПРИШЕСТВЕН ХВЪЬ : НѢ МѦПѠ РѢ ГЪ ЁГДА ПРѢ	
СОГ	31 ѼГДАЖЕ ПРИИДЕТЬ СЪНЪ УЛЪЬСКИИ ВЪ СЛА-	1
ЗѦ	ВЪ СВОЕИ • НЪ ВСИ СЪНН АГГЛН СЪ НИМЪ •	2
	ТОГДА СѦДЕТЬ НА ПРѢСТОЛѢ СЛАВЫ СВО-	3
	ИѦ • 32 НЪ СЪБЕРѦТ СѦ ПРѢД НИМЪ ВСИ ПЪ-	4
	ЗЫЦН • НЪ РАЗЛАПЪАТЬ Ѧ ДРОУГЪ Ѡ ДРОУ-	5
	ГА • ИКОЖЕ ПАСТЫРЬ РАЗЛАПЪАЕТЪ	6
	ѠВЦА Ѡ КОЗЛНЦЬ • 33 НЪ ПОСТАВИТЪ Ѡ-	7
	ВЦА Ѡ ДЕСИПѦ СЕБЕ • А КОЗЛНЦА Ѡ ШОУ-	8
\	ПѦ • 34 ТОГДА РЕЧЕТЪ ЦРЬ СЪЩНИМЪ Ѡ ДЕ-	9
	СИПѦ ЁГО • ПРИИДЕТЕ БЛѢВЕННИ ѠЦѦ	10
	МОЕГО, НАСЛѢДОУИТЕ ОУГОТОВАННОЕ	11
	ВАМЪ ЦРѢВНІЕ, Ѡ СЛОЖЕННА ВСЕГО МИ-	12
	РА • 35 ВЪЗАКАХЪ БО СѦ НЪ ДАСТЕ МИ ИСТН •	13
	ВЪЖДАДАХ СѦ, НЪ НАПОИСТЕ МА • СТРАНЕ-	14
	НЪ БѢХЪ, НЪ ВЪВЕДОСТЕ МА • 36 НАГЪ, НЪ ѠДѢА-	15
	СТЕ МА • БОЛЕНЬ БѢХЪ, НЪ ПОСѢТИСТЕ	16
	МЕНЕ • ВЪ ТЕМНИЦН БѢХЪ, НЪ ПРИИДО-	17
	СТЕ КЪ МНѢ • 37 ТОГДА ѠВѢЩАѦТЬ ЕМОУ	18
	ПРАВЕДНИИ ГЛѦЩЕ • ГН • КОГДА ТА ВН-	19
	ДѢХЪМЪ АЛУАЩА, НЪ НАКРЪМНХЪМЪ •	20
	ИЛИ ЖѢДНА НЪ НАПОИХОМЪ • 38 КОГДА ТА	21
	ВНДѢХЪМЪ СТРАННА, НЪ ВЪВЕДОХЪМЪ •	22
	ИЛИ НАГА, НЪ ѠДѢАХЪМЪ • 39 КОГДА ЖЕ ТА	23

Mt 25: ca. 39–42

74v²

липсва / fehlt

Mt 25: ca. 42–46

74v'

липсва / fehlt

Mt 26:1–9

75r

О ОУГОТОВЛЕНН ПАСХЫ • В' ВЕ̂ УЕ̂ НА ЛН̂ : РЕ̂ ГЪ ВЪСТЕ

26:1	И̂ БЫ̂ ІЕГДА СКОУА ІС̂ ВЪСА СЛОВОСА СНІА, РЕУЕ	СОД̂	1
	ОУУЕННКОМЪ СВОИМЪ • З̂А 2 ВЪСТЕ ІАКО ПО ДВО-		2
	Ю ДНЮ ПАСХА БѢДЕТЬ • Н̂ СНЪ УЛУЬСКИН		3
	ПРЕДАНЪ БѢДЕТЬ НА РАСПАТНІЕ • КѠ ВЕ̂ ВТѠ		4
3	ТОГДА СЪБРАШѠ СА АРХИЕРЕН̂ Н̂ КНИЖНИЦН	СОЕ	5
	Н̂ СТАРЦН ЛЮДСЦНН, НА ДВОРЪ АРХІЕРЕНУВЪ		6
	ГЛЕМАГО КАНІАФА • 4 Н̂ СЪВѢЩАШѠ ДА ІСА ЛЬ-		7
	СТНА НМАТЪ, Н̂ ОУБНѠТЪ Н̂ • 5 ГЛАХѠ ЖЕ,		8
	НѠ НЕ ВЪ ПРАЗНИКЪ • ДА НЕ МЛѢВА БѢДЕ-		9
	ТЬ ВЪ ЛЮДЕХЪ :		10

6	И̂СОУ̂ ЖЕ БЫВШОУ ВЪ ВНОАНИІ • ВЪ ДОМОУ	З̂А	СОС	11
	СНМОНА ПРОКАЖЕНАГО • 7 ПРНСТѠПН			12
	КЪ НЕМОУ ЖЕНА, НМАЦН АЛАВАСТРЪ			13
	МНРА МНОГОЦѢННАГО • Н̂ ВЪЗАНІА НА			14
	ГЛАВѠ ЕМОУ ВЪЗЛЕЖѠЦОУ • 8 ВНДѢВШЕ			15
	ЖЕ ОУУЕННИЦН ІЕГО, НЕГОДОВАШѠ ГЛАЦЕ •			16
	УЬСО РАДН ГЫБѢЛЬ СНІА БЫ • 9 МОЖАШЕ			17
	БО СЕ • ПРОДАНО БЫТИ, НА МНОЗѢ Н̂ ДАНО			18

СР̂ ВЕ̂ НА ЛН̂ • В Ѡ ІС̂ БЫВШЪ (sic!) ВЪ ВНОА •

1 а във въса написано върху изтрито ъ от по-късна ръка. 8 В нмѠтѠ Ѡ поправено на Ѡ, вероятно от самия преписвач. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 26:10–16

75v

✧ О ПОМАЗАВАШИИ ГЛА МНРѠ :-

БЫТИ ННЦНМЪ • 10 РАЗУМѢВ ЖЕ ІС РѢ НМЪ •

УТО ТРОУДЫ ДАЕТЕ ЖЕНѢ, ДѢЛО БО ДОБРО СЪ-

ДѢЛА О МНѢ • 11 ВСЕГДА БО ННЦАА НМАТЕ

СЪ СОБОЖ • МЕНЕ ЖЕ НЕ ВСЕГДА НМАТЕ •

12 ПЪЗЛНАВШИ БО СНІА МНРО СѢ НА ТѢЛО МѠ •

НА ПОГРЕБЕННЕ МА СЪТВОРИ • 13 АМННЪ

ГЛА ВАМЪ • НДЕЖЕ АЦЕ ПРОПОВѢДАНО

БЖДЕТЬ ІЕУЛНІЕ СѢ, ВЪ ВСЕМЪ МНРѢ РѢТ СА •

Н ІЕЖЕ СТВОРИ СНІА ВЪ ПАМАТЬ ІЕА :

14 ТОГДА ШЕДЪ ІЕДННЪ Ѡ ОБОЮ НА ДЕСАТЕ •

НАРНЦАЕМЫН ІОУДА НСКАРНОТСКЫН •

КЪ АРХІЕРѢУМЪ 15 РЕЧЕ • УТО ХОЦЕТЕ МН

ДАТН, Н АЗЪ ВАМЪ ПРѢДАМЪ ІЕГО • ОНИ

ЖЕ ПОСТАВНШЖ ЕМОУ

А • СРЕБРЪННКЪ • 16 Н Ѡ-

ТОЛѢ НСКААШЕ ПѠБНА

ВРѢМЕНЕ, ДА Н ПРѢДА-

СТЪ :- КѠ ВѢ СР

СОЗ

СОН

1

10 От лявата страна на инициала следи от поправка, все още личат тънки контури на червен инициал. Номерът на тетрадата доста избледнял.

Mt 26:17–25

76r

© ^МВЪРАЗЪ ТАНННЪ •

17	Ѡъ пръвын же днѣ ѡпрѣснока • прнстѣ-	1
	пншѣ ѡуѣннцн къ ісоу глаше • где	2
	хоцешн н ѡуготоваемъ тебѣ, іѣстн	3
	пасхѣ • 18 ѡн же рече • ндѣте въ градъ	4
	къ ѡннцн н рѣцѣте ємоу • ѡуѣнте-	5
	ль глѣть • врѣма мое блнзъ єсть •	6
	ѡу тебе сѣтворѣ пасхѣ съ ѡуѣннкы	7
	моннн • 19 н створншѣ ѡуѣннцн іѣк-	8
	же повелѣ нмъ іс • н ѡуготовашѣ па-	9
	схѣ • 20 Ѡѣроу же бывшоу, възлеже сѣ въ іѡ	10
	ѡвѣма на десѣте ѡуѣннкома • 21 н на рѣдѣ н вратнѣ	11
	іѣдѣщемъ нмъ рѣ • амннѣ гла вамъ • сѣ сѣ ѡтн • іѣдѣщѣ	12
	іѣко іѣдннѣ ѡ васѣ прѣдасть ма • 22 н	13
	скрѣбѣше зѣло, наѡашѣ глѣтн є-	14
	моу • іѣдннѣ къждо нхѣ • єда • ѡзѣ єсмѣ	15
	гн ; 23 ѡн же ѡвѣщавъ рече • ѡмоуевы-	16
	н сѣ мноѣ въ солнѣ рѣкѣ • тѣ ма	17
	прѣдасть • 24 снѣ же ѡлѣьскын ндѣтѣ	18
	іѣкоже ^{естѣ} пнсано ѡ немъ • горе же ѡлѣь	19
	томоу • нмже снѣ ѡлѣьскын прѣда-	20
	сть сѣ • добрѣе бы ємоу было • ѡще	21
	не бн роднѣ сѣ ѡлѣь тѣ • 25 ѡвѣщавъ	22

11 В дясното поле тн във вратнѣ лигатура. 19 єсть добавено над реда, от преписвача? В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 26:26–30

76v

же ѱѹДА ПРѢДАѢН ЁГО РѢЧЕ • ЁДА АЗЪ Ё-
СМЪ РАВВНЪ ; ГЛА ЈЕМОУ ТЫ РѢЧЕ :

1
2

Ѣе

- 26 **И**ДѢЩЕМЪ ЖЕ НМЪ, ПРЕНЕМЪ **И**С ХЛѢБЪ, Н
БЛВНВЪ ПРѢЛОМН • Н ДАДАШЕ ОУЧЕННКО-
МЪ СВОИМЪ, Н РѢ • ПРІИМѢТЕ ІАДНТЕ
СѢ ЁСТЬ ТѢЛУ МОЕ • 27 Н ПРЕНЕМЪ ЧАШѢ •
Н ЧВАЛѢ ВЪЗДАВЪ • ДАСТЪ НМЪ ГЛА • ПИ-
НТЕ **Ѱ** НЕА ВСН 28 СЕ • ЁСТЬ КРЪВЬ МОА НОВА-
АГО ЗАВѢТА • НЗАНВАЕМАА ЗА МНОГЫ
ВЪ ѰСТАВЛЕННЕ ГРѢХОВЪ • 29 ГЛА ЖЕ ВАМъ •
ІАКО НЕ НМАМЪ ПИТИ ОУЖЕ **Ѱ** СЕГО ПЛО-
ДА ЛОЗНААГО, ДО ТОГО ДНѢ • ЁГДА ПИѢ СЪ ВА-
МИ НОВО ВЪ ЦРѢВН **Ѱ**ЦА МОЕГО • 30 Н ВЪСПѢ-
ВШЕ НЗЫДОШѢ ВЪ ГОРѢ ЁЛЕУНСКѢА :~

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

Ѣс

Ѣз

7 В Ѣе в лявото поле първоначалното -Ѣ поправено първо на д и после на е. В лявото поле до миниатюрата слабо личи числото бѢ.

Mt 26:31–37

77r

31	Тогда гла́ имъ́ ꙗ́сꙋ • всн вы съблázнхте сѧ	1
	о́ мнѣ въ снѣ ноцѣ • ꙗ́сано бѣ е́сть	2
•	поражѣ́ пастырѣ́, ꙗ́ разыдѣ́тъ сѧ ѡ́вца	3
	стада • 32 по въскрѣсновенн же моѣмъ, ва-	4
	рѣ́а вы въ галлѣ́ен • 33 ѡ́вѣща́в же пе-	ѡ́пн 5
	трѣ́ рѣ́е́ моу • а́ще ꙗ́ всн съблázнат сѧ	6
	о́ тебѣ́ • а́зъ ннколѧже не съблázна	7
	сѧ • 34 рече́ же моу ꙗ́сꙋ • а́мннъ гла́ тебѣ́ •	8
	ꙗ́ко въ сна ноцѣ, прѣ́же́ да́же па́тъль	9
	не възгласхтъ, трн краты ѡ́врѣжешн	10
	сѧ мене́ • 35 гла́ моу петрѣ́ • а́ще мн сѧ	ѡ́пѣ 11
	клячѣ́тъ с тобо́ ѡ́мрѣ́тън, не ѡ́врѣ-	12
	гѣ́ сѧ тебе́ • тако́же н всн ѡ́ченнцн	ѡ́ѣ 13
	рекошѣ́ • 36 тогда́ прннде́ съ ннмн ꙗ́сꙋ	ѡ́ѣа 14
	въ весь на́рнца́емѣ́а гетсѣ́маннн :	15
	ꙗ́ гла́ ѡ́ченнкъмъ	ѡ́ѣв 16
	свои́мъ • съдѣ́хте тѣ́,	17
	до́нде́же шѣ́дь помо-	18
	ла́ сѧ тамо́ • 37 ꙗ́ поѣ́мъ	ѡ́ѣг 19
	петра́ ꙗ́ о́ба сѧ́а зеве-	20
	дѣ́ѡва • на́уа́тъ скрѣ́-	21
	ѡ́тън ꙗ́ тѣ́жнхтн •	22

3 В пастырѣ а и ы вече почти не се виждат. 9 В па́тъль -ъ поправено от ъ, а може би и ь от ѣ, вероятно от самия преписвач. В дясното поле полуизтрита глоса с фин, по-късен почерк: а... ꙗ́оре (?).

Mt 26:38–45

77v

с҃д	38	Тогда гла́ ѿмъ ѿс҃ • прѣскрѣвна е́сть дѣша	1
		моа до сѣмрѣти • пождѣте зде ѿ по-	2
		бдѣте съ мноѡ • 39 ѿ прѣшедѣ мало	3
с҃е		паде ницѣ • мола са ѿ гла́ • ѡ҃че мои	4
		ѡ҃це възможно е́сть • да мнмондѣтъ	5
		ѡ҃ша снѡ ѡ мене • ѡ҃баѣ не ѡкоже	6
с҃с		ѡзѣ хѡщѡ, нѡ ѡкоже ты ⁺ • 40 ѿ прѣнде	7
+ прѣ в лѡу		къ о҃у҃еннкѡмъ ѿ ѡбрѣте ѿхѣ спа-	8
на с҃пг ѿ пѡ		щѡ • ѿ гла́ петрови • тако ли не въз-	9
се҃ у҃тн •		може е́днѡго ѡса побдѣти съ мь-	10
с҃з		ноѡ ; 41 бдѣте ѿ молѣте са, да не вѣнн-	11
		дѣте въ напастъ • дѣхъ бо бѣдѣ, ѡ пѡ	12
с҃н		немоцина • 42 пакы вторнѣа шеде по-	13
		моли са гла́ • ѡ҃че мои • ѡ҃це не може-	14
		тъ снѡ ѡша мнмонти ѡ мене, ѡ҃це	15
		не пнѡ еѡ ; бѣди волиа твоа • 43 ѿ прѣше	16
		пакы ѡбрѣте ѡ спащѡ • бѣстѣ бо	17
		о҃у҃н ѿхѣ о҃та҃҃енѣ • 44 ѿ оставѣ ѡ па-	18
		кы, ѿ шеде помолн	19
		са • третнѣа тожде	20
с҃ф		слово рекѣ • 45 тогда прѣ-	21
		де къ о҃у҃еннкѡмъ	22

16 ѿ вѣв волиа написано върху полуизтрито ѣ от по-кѣсна рѣка. В лявото поле екслибрис на БМ.

Mt 26:46–52

78r

ⲟⲩ ⲡⲣⲉⲃⲁⲛⲏ ⲒⲥⲈⲎⲈ :

Н̄ Г̄ла̄ н̄мъ̄ • сп̄н̄те̄ проуе̄е	1
н̄ поӯн̄ванте̄ • с̄е̄ пр̄нел̄и-	2
жн̄ са̄ уасъ̄ • н̄ с̄нъ̄ ӯл̄ѣ-	3
скын̄ пр̄ѣда̄иет̄ са̄, въ	4
р̄ѣкы̄ гр̄ѣшннк̄омъ̄ •	5
46 въстан̄ѣте̄ н̄д̄ѣмъ̄ •	6
с̄е̄ пр̄нел̄нжн̄ са̄ пр̄ѣда̄н̄ ма̄ • 47 ӣѣще̄	7
ӣе̄моӯ г̄ла̄щоӯ, с̄е̄ ӣоӯда̄ ӣѣдннъ̄ ѿ̄ ѿбо-	8
ю̄ на̄ дес̄ате̄ пр̄нн̄де̄ • н̄ с̄ъ̄ нн̄мъ̄ нар̄д̄	9
многъ̄ • с̄ъ̄ ѡ̄р̄ѣжн̄ӣемъ̄ н̄ др̄ѣкол̄мн̄ •	10
ѿ̄ арх̄ӣер̄ей̄н̄ н̄ стар̄ецъ̄ лю̄дскын̄хъ̄ •	11
48 Пр̄ѣда̄н̄ же̄ ӣего̄ да̄стъ̄ н̄мъ̄ зна̄мен̄ӣе̄ •	12
Г̄ла̄ • ӣего̄же̄ а̄ще̄ лоб̄ж̄ѣ, т̄ъ̄н̄ • е̄сть̄ н̄мъ̄-	13
те̄ н̄ • 49 н̄ а̄бне̄ пр̄нст̄ѣплъ̄ къ̄ ӣсоӯ̄ р̄е̄̄ е̄м̄д̄ •	14
р̄а̄ӯн̄ са̄ рав̄в̄н̄, н̄ ѡ̄бл̄обыза̄ н̄ • 50 ӣс̄ же̄ р̄ече̄	15
емоӯ • др̄оӯже̄ на̄ не̄же̄ е̄сн̄ пр̄ншелъ̄ •	16
тогда̄ пр̄нст̄ѣпл̄ыше̄ възложн̄ш̄ р̄ѣ-	17
цъ̄ на̄ ӣса̄̄ н̄ а̄ш̄ѣ̄ н̄ • 51 н̄ се̄ • ӣѣдннъ̄ ѿ̄ сп̄щ̄ӣн-	18
хъ̄ с̄ъ̄ ӣс̄омъ̄ • пр̄остеръ̄ р̄ѣк̄ѣ̄ н̄ н̄зв̄ѣ-	19
че̄ ножъ̄ сво̄н̄ • н̄ оӯдар̄н̄ ра̄ба̄ арх̄ӣер̄ей̄ѡ̄ва̄ •	20
н̄ оӯр̄ѣза̄ е̄моӯ оӯхо̄ • 52 тогда̄ Г̄ла̄̄ е̄моӯ	21
ӣс̄̄ • възврат̄н̄ но̄жь̄ сво̄н̄ въ̄ сво̄е̄ м̄ѣсто̄ •	22

Mt 26:53–58

78v

	всн бо прнѣмшен нѡжъ, нѡжемъ по-	1
	гыбнѡтъ • 53 нлн мннт тн сѧ • ꙗко не	2
	могѡ нннѣ оумолнтн ѡца моѣгѡ •	3
прѣставнѣ	н прнставнтъ мнѣ ваце нежелн	4
	• ѡи • легевѡна агглѡ • 54 како же оубо съ-	5
	бѡдѡт сѧ кннги • ꙗко тако пѡбааше	6
	бытн :	7

тѧ	55 ѡъ тѡ ѡа рече ꙗко на разбо-	8
	нннка лн нзыдосте съ ѡрѡжнн н	9
	дрѡколнн, ѡтн ма ; по всѧ днн, прн	10
	васъ съдѡхѡ въ цркви оуѡа, н не асте	11
тѢ	мене • 56 Се же все ѡи • да събѡдѡт сѧ	12
	кннги прѡѡьскыѧ • тогда оуѡеннцн	13
тѢ	всн ѡставльше єго бѡжашѡ • ѡа 57 онн	14
	же емше ꙗко, ведошѡ къ каѡфѡ архѡе-	15
	реоу • ндеже кннжннцн н старцн събра-	16
тѢ	шѡ сѧ • 58 Петрѡ же ндѡаше по немъ	17

ѡѡа г стѡ стѡртн В ѡ воннн емше

3-4 Глосата прѣставнѣ в лявото поле написана със същия фин, по-късен почерк както на f. 77r9. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 26:59–65

79r

нꙗдалече • до двора архієрѣѡва • и вше		1
внѡтрѣ сѣдѣше съ слоугамн • вѣдѣти		2
конѹннѣ • 59 архієрѣи же и старци и сѣне-	тн	3
мь весь • нскаахѣ лѣжа свѣдѣтельства		4
на іса іако да оубнѣтѣ єго • 60 и не ѡбрѣто-		5
шѣ • многѡмь лѣжемь сѣдѣлемь при-		6
стѣплѣшемь • послѣдн же пристѣплѣ-	тѣ	7
ша два лѣжа свѣдѣтелѣ б1 рекоста • съ рѣ		8
могѣ разорити цркъвь бжїа, и трѣмн		9
днѣмн сѣздатн а • 62 и вставѣ архієрѣи	тн	10
рече ємоу • ннѹсоже ли не ѡвѣщава-		11
ешн ; что снї на та сѣдѣтелѣствоуѣ-		12
тѣ ; 63 іс же мльчаше • и ѡвѣщавѣ архіє-		13
рѣи рѣ ємоу • заканаѣ та бгѡмь жнвѣ •		14
да речешн намь • аще ты єси хс снѣ бнн •		15
64 гла ємоу іс, ты рече • ѡбаче гла вамѣ •		16
ѡселѣ оꙗзрнте снѣ ѹлѣйскаго сѣдѣща		17
ѡ деснѣа снлы, и градѣща на ѡблацѣ-		18
хѣ нбсннхѣ • 65 Тогда архієрѣи растрѣ-	таи	19
за рнзы своѣ гла • іако власвнмнѣ рече •		20
что и єще трѣбоуемѣ свѣдѣтельства •	тѣи	21
сѣ нннѣ слышасте власфнмнѣ єго •	~	22

б ъ в лѣжемь поправено от є, вероятно от самия преписвач. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 26:66–73

79v

- 66 ЧТО СѦ ВАМЪ МНІТЬ • ОНІ́ ЖЕ РЕКОШѦ •
 1
 67 ТодѦ за-
 2
 68 глѡще • прорыци намъ хѣ, кто ѣсть
 3
 оударен та :
 4
 5
 6

- 69 Шѣтръ же вънѣ сѣдѣаше на дворѣ • ѡ прн-
 7
 стѡпни къ нему ѣдина рабыни глѡ-
 8
 щн • ѡ ты бѣ съ ісомъ галнѣнскимъ •
 9
 70 онъ же ѡврѣже сѦ прѣдъ всеми глѡ •
 10
 71 ѡшедшомъ же ѣ-
 11
 мому въ врата, оуѣрѣ н друугаа • ѡ глѡ ѡ-
 12
 мъ тоу ѡ сѣ бѣ, съ ісомъ назарѣннимъ •
 13
 72 ѡ пакы ѡврѣже сѦ съ клатвоѡ ѡко
 14
 не знаѡ ѡлѡка • 73 не по мнозѣ же прнстѡ-
 15
 пльше стоѡци ѡ рекошѡ петрови •
 16
 въ ѡстниѡ ѡ ты ѡ нхѣ ѣси • ѡво ве-
 17

4 Надредното ѡ в оударниѡ добавено по-късно, от самия преписвач? 15 Същото за ѡ в галнѣнскимъ.

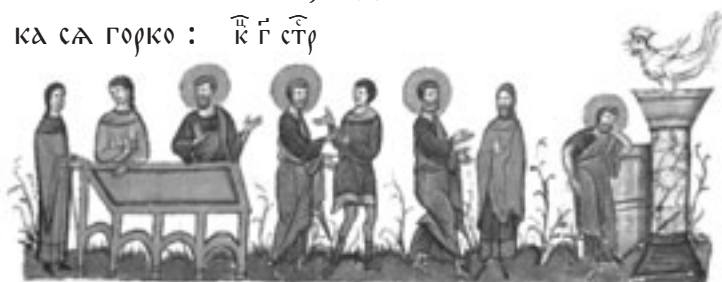
Mt 26:74–75; 27:1–2

пѣ вѣ на лѣ В ѿ сѣвѣ створѣ

80r

сѣда твѡда, ѡвѣ та творѣтъ • 74 тогда
 наѡатъ рѡтѣти сѡ ѡ клѡти сѡ ѡко
 не знаѡ ѡлѡка • ѡ ѡвѣне възгласѣ пате-
 лѡ • 75 ѡ помѣнѡ петръ глѡ ѡсѡвѣ ; ѡже
 рече ѡѡмѡу • ѡко прѣжде да же пате-
 лѡ не възгласѣтъ, трѣ краты ѡвръ-
 жешѣ сѡ мене • ѡ ѡзшедь вѣнѡ пла-
 ка сѡ горко : ѡ г стѡ

1
 2
 тѡси 3
 4
 5
 6
 7
 8

27:1 ѡтроу же бывшѡу ; сѣвѣтъ створѣ- ѡ
 шѡ всѣ архѣрѣе ѡ старцѣ лѡсѡцѣ
 на ѡсѡ • ѡко да ѡвѣнѡтъ ѡго • 2 ѡ сѡзѡза-
 вше вѡдошѡ ѡ прѣдашѡ ѡго понѡтъ-
 скомѡу пѣлатѡу ѡгѡмонѡу • ѡ вѣ ѡ

тѡзи : 9
 10
 тѣнѣ 11
 12
 13

Mt 27:3–11

80v

	3	ТОГДА ВѢДѢВЪ ІОУДА, ПРѢДАВЫИ ЕГѠ	1
		ІАКО ѠСѢДНШѢ ЕГО • РАСКААВ СѦ ВЪ-	2
		ЗВРАТИ • Ѡ • СРЕБРЪННИКЪ, АРХІЕРѢѠМЪ	3
		І СТАРЦЕМЪ 4 ГЛА • СЪГРѢ-	4
		ШНХЪ ПРѢДАВЪ КРЪВЪ НЕ-	5
		ПОВНННѢ • ѠНН ЖЕ РѢШѢ •	6
		УТО ЕСТЬ НАМЪ, ТЫ ѠЗРН-	7
		ШН • 5 І ПОВРЪГЪ СРЕБРО ВЪ	8
		ЦРКВИ, І ѠШЕДЪ ѠВѢСН СѦ • 6 АРХІЕРѢ	9
		ЖЕ ПРНЕМШЕ СРЕБРО • РЕКОШѢ • НЕДОСТО-	10
		ННО ЕСТЬ ВЪЛОЖИТИ ІЕ ВЪ КОРВОНѢ, ПО-	11
ѠѠ		НЕЖЕ ЦѢНА КРЪВЕ ЕСТЬ • 7 СЪВѢТ ЖЕ	12
		СТВОРШЕ • КОУПИШѢ НА СЕМЪ СЕЛО СКѢ-	13
		ДЕЛННУЕ • ВЪ ПОГРѢВАННЕ СТРАННЫМЪ •	14
		8 ТѢМЖЕ НАРЕЧЕ СѦ СЕЛО ТО • СЕЛО КРЪВЕ	15
		ДО СЕГО ДНЕ • 9 ТОГДА СЪВЫ СѦ РЕЧЕНОЕ	16
		ІЕРЕМНЕМЪ ПРРКѠМЪ ГЛАЩЕМЪ • І	17
		ПРНШѢ • Ѡ • СРЕБРЪННИКЪ • ЦѢНѢ ЦѢ-	18
		НЕНААГО, ЕГОЖЕ ЦѢНИШѢ Ѡ СНОВЪ	19
		ІСРАИЛЕВЪ • 10 І ДАШѢ Е НА СЕЛѢ СКѢДЕ-	20
		ЛННУН • ІАКОЖЕ СКАЗА МНѢ ГЪ :	21
ѠѠ	11	ІС ЖЕ СТАВЪ ПРѢДЪ ІГЕМѠНОМЪ •	22

ЕѠА СѠР Е СЕ Н НА А УА В Ѡ ВѢДѢВЪ ІОУДА

Mt 27:12–18

81r

нъ въпрѡсн ѳгѡ нгемѡнъ глѡ . ты . лн	1
іесн црѣ ѳудѣнскын ; іс жѣ рѣ ѳмоу,	2
ты . глѣшн . 12 н ѳгда на нь глѡахѣ архіе-	тѣка 3
рѣе н старцн, ннѡсоже (!) не ѡвѣщаваа-	4
ше . 13 тогда глѡ ѳмоу пнлатъ . не слы-	5
шншн лн колнко на тѡ свѣтельствѡ-	6
хѣ . 14 н не ѡвѣща ѳмоу, нн къ ѳдн-	7
номоу же глѡу . іѡко днвнтн сѡ нге-	8
мѡноу зѣло . 15 на всѣк же днѣ велн-	тѣкѡ 9
кѣ, ѡбычан бѣ нгемѡноу . ѡпоу-	10
цѡтн ѳдногѡ народоу свѡзна ѳго-	11
же хотѣахѣ :	12

16 нмѣше же тогда свѡзна нароунта на-	тѣкѡ 13
рнцаемагѡ варавѡ . 17 събранѡм же	14
нмѣ . рече нмѣ пнлатъ . кого хѡще-	15
те ѡ ѡбою ѡпоуцѣ вамѣ . варавѡ	16
лн ; нлн іса нарнцаемагѡ хѡ . 18 вѣдѣа-	17

б тѡ в свѣтельствѡ- лигатура. 11, 19 л в свѡзна написано тѣнко върху изтрнто ѣ от по-кѣсна рѣка.

Mt 27:19–26

81v

	ШЕ БО ІАКО ЗАВНСТН РАДН ПРѢДАШѢ ІЕГ̃ •	1
ткд	19 СѢДАЩОУ ЖЕ ІЕМОУ НА СѢДНЦН • ПОСЛА	2
	КЪ НЕМОУ ЖЕНА ІЕГО ГЛАЩН • ННУСО-	3
	ЖЕ ТЕБѢ Н ПРАВЕДНИКОУ ТОМОУ • МНО-	4
	ГО БѢ ПОСТРАДАХЪ ДНѢ ВЪ СЪНѢ ЕГО РАДН :	5
ткє	20 АРХІЕРѢН ЖЕ Н СТАРЦН, НАОУСТНШѢ НА-	6
	РОДЫ ДА НСПРОСАТЬ ВАРАВВѢ, ІСА ЖЕ ПО-	7
ткс	ГОУБАТЪ • 21 ѠВѢЩАВ ЖЕ НГЕМОУЪ, РѢ	8
	НМЪ • КОГО ХОЩЕТЕ Ѡ ОБОЮ ѠПОУЩѢ	9
	ВАМЪ • ОНИ ЖЕ РѢШѢ ВАРÁВѢ • 22 ГЛА Н-	10
	МЪ ПЛАТЪ • УТО ЖЕ СЪТВОРА ІСА НА-	11
	РНЦАЕМАГО ХА • ГЛАШѢ ВСН ДА ПРОПА-	12
	ТЬ БѢДЕТЬ • 23 НГЕМОУ ЖЕ РЕЧЕ НМЪ, УТО	13
	БО ЗЛО СЪТВОРН • ОНИ ЖЕ НЗЛНХА ВЪПН-	14
	НАХѢ ГЛАЩЕ • ДА РАСПАТЬ БѢДЕТЬ •	15
тк̃	24 ШНДѢВ ЖЕ ПЛАТЪ ІАКО ННУТОЖЕ ОУСПѢ-	16
	ЕТЪ • НѢ ПАЧЕ МАЛВА БЫВАЕТЪ • ПРНЕ-	17
	МЪ ВОДѢ ОУМЫ РѢЦѢ ПРѢДЪ НАРОДО-	18
	МЪ ГЛА • НЕПОВННЕНЪ ІЕСМЪ Ѡ КРЪВЕ	19
	СЕГО ПРАВЕДНАГО • ВН ОУЗРНТЕ • 25 Н ѠВѢ-	20
	ЩАВШЕ ВСН ЛЮДНЕ РѢШѢ • КРЪВЪ ЕГО	21
ткн	НА НА Н НА ЧАДѢХЪ НАШНХЪ • 26 ТОГДА	22

2 В ткд -д поправено върху първоначално -Ѣ от по-късна ръка. 7 вараввѢ, както и съседните букви от долния ред изглеждат нарочно изтри. В долното поле екслибрис на БМ.

Mt 27:27–32

82r

Ѡпоустн ѡмь вараѡвѡ · ꙗꙗ же бѡвѡ прѡ-
дастѡ ѡмѡ да ѡ распѡнѡтъ :

1
2

27 Тогда воѡнн ѡгемѡновн прѡемше
ꙗꙗ въ сѡднѡн · събрашѡ на нь всѡ спн-
рѡ · 28 ѡ съвѡкъше ѡ хламндѡ ѡрѡвлено-
ѡ ѡдѡашѡ ꙗꙗ · 29 ѡ съплетше вѡнеѡъ
ѡ трѡннѡ, вѡзложншѡ на главѡ ѡ ·
ѡ трѡсть въ десннѡъ ѡмѡу · ѡ покло-
нше сѡ на колѡѡнѡу прѡднмѡ, рѡга-
хѡ сѡ ѡмѡу глѡще · рѡѡн сѡ црѡю ѡуде-
нскын · 30 ѡ плюнѡвше на нь, прнѡшѡ
трѡсть ѡ внѡхѡ ѡго по главѡ · 31 ѡ ѡгда
порѡгашѡ сѡ ѡмѡу · съвѡѡкошѡ съ
него хламндѡ, ѡ ѡвѡѡкошѡ ѡго въ
рнзы своѡ · ѡ ведѡшѡ ѡго на распѡтнѡ ·
32 ѡсходѡще же ѡбрѡтошѡ ѡлка кнрнне-
нскѡ, ѡменемѡ сѡмѡна · сѡмѡу задѡшѡ
да понесѡтъ крѡтъ ѡгѡ : кѡ ѡ стѡмѡ

ꙗꙗ 3
4
5
ꙗꙗ 6
7
8
9
10
11
ꙗꙗ 12
13
14
15
ꙗꙗ 16
17
18

15 тн в распѡтнѡ лигатура. В дяснѡтѡ полѡ екслибрис на БМ.

Mt 27:33–41

82v

	33	И ² прншедше на мѣсто нарицаемое го-	1
		лгофа ² • еже ѣсть краннево мѣсто •	2
~	34	н дашѣ ² емоу пнтн ѡцеть съ жльун-	3
		а смѣшенъ • н въкоушь не хотѣаше	4
тлг	~	пнтн • 35 распенше же ѣгѡ, раздѣлншѣ	5
		рнзы ѣго • метаѣще жрѣвнѣ • 36 н съ-	6
тлд	'	дше стрѣжахѣ ѣгѡ • 37 н възложншѣ	7
		врѣхоу главы ѣго, вннѣ ѣго напнса-	8
		нѣ • сън ѣсть іс ² црѣ ѡуденскын •	9
тлс		38 Тогда распашѣ съ ннмъ два разбон-	10
прѣ в лѣ на		ннка • ѣднного ѡ деснѣа • а дрѡуга-	11
•тк		го ѡ шѡуѣа • 39 + мнмоходѣцен же	12
е • н пѣ		хоулахѣ ѣгѡ • покываѣще глава-	13
сѣ утн тлс		мн свонмн, 40 н глѣще • ѡѣа разарѣ-	14
~		ѣн црѣкѣ н трѣмн днѣмн съзндаѣ •	15
тлз		спсн са аще снѣ ѣсн бжнн, сънндн съ	16
		крѣа • 41 такоже же н архнерѣн рѣгаѣ-	17
тлн		ще са съ кннжннкы • н старцы н фа-	18
		еѣа зѣ стѣ стрѣтн В ѡ воннн прншѣше •	

10 В лявото поле лѣ лигатура. 12 Кръстчето с червено мастило преди мнмоходѣцен се отнася до коментара на полето. Вляво от коментара изтрита буква (число?). 13 ѣа в хоулахѣ поправено върху изтрито ѣ от по-късна рѣка.

Mt 27:42–47

83r

рнѣн глахѣ • 42 ѿны спсе а себе ли не мо-	1
жетъ спстн ; аще црѣ израилевъ ѿе ;	2
да съидеть ннѣ съ крѣта, ѿ вѣрѣ ѿ-	3
мемь ёмоу • 43 оупова на ба да ѿзбави-	глѣ 4
тъ ѿго ннѣ аще хѣцетъ ѿмоу • рѣ	5
вѣ ѿко вѣнн ѿсмъ снѣ • 44 тожде ѿ ра-	6
збонникѣ распѣтаѣ съ ннѣмъ, пона-	7
шаѣста ёмоу • 45 ѿ шестаго же ѣса,	гм 8
тъма бѣ по всен земли, до деѣтаѣ-	9
го ѣса • 46 при деѣтом же ѣсѣ, възь-	10
пн ѿ гласѣмъ велнемъ гла • ѿнѣ	11
ѿнѣ • лнма сѣвахѣанн • ѣже ѣстѣ • бѣ	12
мон • бѣ мон • вѣскѣа ма ѣсн ѿставн-	13
лѣ • 47 нѣцнн же ѿ стоѣщннѣхъ тѣу,	гма 14
слышавше глахѣ • ѿко ннѣ зѣѣ :	15

Mt 27:48–56

83v

ТМВ	48 И ѿбне текъ ієдннъ ѿ ннхъ, ѿ прнемъ	1
	гѡбѡ напльнн ѡцта, ѿ възложъ на тръ-	2
	сть, нападше єго . 49 проучнн же глѡахѡ .	3
	ѡставн ѿ внднмъ . ѡце прнндетъ	4
ТМГ	нлнѡ спстн ієго ; 50 Іс же пакы възъ-	5
	пн гласомъ велнемъ . ѿ ѿспоустн	6
ТМД	дхъ . 51 ѿ сѣ катапетазма црѣквнаѡ	7
	раздѡра сѡ на двоє . ѿ вышн[ѣ]ѡго кра-	8
	ѡ до ннжн[ѣ]ѡго . ѿ зємлѡ потрѡсе	9
	сѡ . ѿ каменнє распадє сѡ . 52 ѿ гробн	10
	ѡвръзошѡ сѡ, ѿ многа тѣлєса оусо-	11
ТМЕ	пшнхъ стхъ възташѡ . 53 ѿ ѿзшедше	12
	ѿз гробъ по възкрѣсенн єго, вындо-	13
	шѡ въз стын гѡ . ѿ ѡвншѡ многимъ .	14
	54 Сѡтннкъ же, ѿ ѿже бѣхѡ сѡ ннмъ	15
ТМС	стрѣгѡщен ісѡ . вндѣвшє трѡсѡ ѿ	16
	бывшаѡ . оубоашѡ сѡ зѣлѡ глѡце .	17
	въ ѿстннѡ бжнн снъ бѣ сѡн : кѡ з стѡ	18
ТМЗ	55 Бѣхѡ же тоу жены многы, ѿздалєчє	19
прѣ въ ѡ на сѣ .	зрѡце . ѡже ѿдошѡ по ісѣ ѿ галлє-	20
ѿ пѡ сѣ ѡтн	ѡ слѡужѡщѡѡ іємоу . 56 в ннхже бѣ ма-	21
	рїѡ магдалннн . ѿ марїѡ іѡкѡвлѣ . ѿ іѡсїн	22
	кѡ ѡ ѡѡ мтн снѡу зєвєдѣѡѡу :	23

ѡ

2 тр в тръ- лигатура. 8-9 ѡ във вышн[ѣ]ѡго и ннжн[ѣ]ѡго написано върху полуизтрито ѣ от по-кѡсна рѣка чрез добавяне на йотация към оригиналната буква л. 9 ѡ в зємлѡ написано върху полуизтрито ѣ от по-кѡсна рѣка. 14 гѡ добавєно по-кѡсно с фин почерк. В долното полє вдясно от последната дума екслибрис на БМ.

Mt 27:57–60

84r

57 Шо̀здѣ же бывшоу, прииде ѹлкъ богатъ
 ѡ̀ армафеа • ѡ̀менемъ і̀ѡсифъ • ѡ̀же
 ѡ̀ тѣ ѡ̀уцнлъ сѧ бѣ ѡ̀ і̀са • 58 сѣн пристѣпн
 къ пилатоу, проси тѣла і̀сѡа • тогда
 пилатъ повелѣ дати тѣло і̀сѡо • 59 ѡ̀ при-
 емъ тѣло і̀ѡсифъ • ѡ̀бвнѣ є̀ плаща-
 ницеа ѹнстоѡ • 60 ѡ̀ положи є̀ въ новѣмъ
 своемъ гробѣ • ѡ̀же ѡ̀сѣѹе въ каменн •

ѢМН	1
	2
	3
	4
ѢМФ	5
	6
	7
	8

1 В ѢМН втората и третата буква добавени към ѡ̀.

Mt 27:61–66

84v

	НЪ ВЪЗВАЛН КАМЕНЬ НА ДВѢРН ГРОБОВУ, НЪ ОУТН-	1
ГН	ДЕ • 61 БѢ ЖЕ ТОУ МАРІА МАГДАЛЫНН • НЪ ДРОУ-	2
	ГАА МАРНА СЪДАЩН ПРѢМО ГРОБОВУ • К̂ ЛН̂ ВЕ̂ П̂А̂	3

ГНА		
З̂А̂	62 ШЪ ОУТРѢН ЖЕ ДНЬ • НЖЕ ЁСТЬ ПО ПАЦѢ • СЪ-	4
	БРАШѢ СА АРХІЕРЕН НЪ ФАРНСЕН КЪ ПНЛАТОУ	5
	63 ГЛАЩЕ • ГН • ПОМѢНѢХУМЪ ІАКО ЛЬСТЕЦЪ	6
	УНЪ РЕЧЕ НЪ ЕЩЕ ЖНВЪ СЫНЪ • ПО ТРЕХЪ ДНЕ-	7
	ХЪ ВЪСТАНѢ • 64 ПОВЕЛН ОУБВ ОУТВРЪДНТИ	8
	ГРОБЪ, ДО ТРЕТІАГО ДНЕ • ЁДА КОГДА ПРНШЕ-	9
У	ДШЕ ОУЧЕННИЦН ЕГѠ ОУКРАДѢТЬ ЕГО НО-	10
	ЩНА НЪ РЕКѢТЪ ЛЮДЕМЪ ВЪСТА Ѡ МРЪТЪВЫ •	11
	НЪ БѢДЕТЬ ПОСЛѢДНѢА ЛЬСТЬ ГОРШАА ПРЪ-	12
	ВЫѢ • 65 РЕ ЖЕ НМЪ ПНЛАТЪ • НМАТЕ КОУСТО-	13
	ДНѢ НДЕТЕ ОУТВРЪДНТЕ ІАКОЖЕ ВѢСТЕ •	14
	66 ОУНН ЖЕ ШЕШЕ ОУТВРЪДНШѢ ГРОБЪ •	15

ВЪ СѢ ВЕ̂ НА-Ѣ̂ СЕ̂ НЪ СѢР • ВІ • ВЪ УТРѢН ЖЕ ДНЬ

В долното поле аѢ в на-Ѣ̂ лигатура. Долу вдясно от литургичните указания еклибрис на БМ.

Mt 28:1–4

В' ВЕ СѢ НА ЛН ВЪ ВЕРЪ СѢТНЫ :

85r

ЗАПЕЧАТАВШЕ КАМЕНЬ, СЪ КДОСТОДІЕА :~ К СѢ Н СТРМ

1

28:1	ВЪ ВЕЧЕРЪ ЖЕ СѢБОТНЫН СВНТАѢЩН	ЗѢ	ТНЕ	2
	ВЪ ІЕДННѢ СѢБОТѢ • ПРІНДЕ МАРІА			3
	МАГДАЛННН • Н ДРУГАА МАРІА ВНДѢ-			4
	ТН ГРОБЪ • 2 Н СЕ ТРѢ БЫ ВЕЛІН • АГГЛЪ			5
	БѢ ГНЪ СЫНДЕ СЪ НБСЕ • Н ПРНСТѢПЛЪ			6
	ЎВАЛН КАМЕНЬ Ѱ ДВЕРНН ГРОБА, Н СѢ-			7
	ДѢАШЕ ВРЪХОУ ЕГО • 3 БѢ ЖЕ ЗРАКЪ ЕГѢ •			8
	ІАКО МЛЫННА • Н ѰДѢАННЕ ЕГО БѢЛѢ			9
	ІАКО СНѢГЪ • 4 Ѱ СТРАХА ЖЕ ЕГО СЪТРА-			10
	СОШѢ СТРЕГѢЩЕН, Н ВЫШѢ ІАКО МРТВН :~			11

8 ѡ в зракъ поправено от ѡ от преписвача. 11 тѡ в мртвн лигатура. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 28:5–9

85v

тн҃г	5	Ⲭ	ВѢЩАВ ЖЕ АГГЛЪ РѢЧЕ ЖЕНАМЪ • НЕ БО-	1
			НТЪ СА ВЪИ • ВЪМ БѠ ІАКО ІСА РАСПАТА-	2
			ГО НЦЕТЕ Б НѢ ЗДЕ ВЪСТА БО ІАКОЖЕ РѢ •	3
тн҃д			ПРНДѢТЕ Н ВНДНТЕ МѢСТО НДЕЖЕ ЛЕ-	4
~			ЖА ГЪ • 7 Н СКОРО ШЕДШЕ РЫЦѢТЕ ОУЧЕНН-	5
			КОМЪ ІЕГО • ІАКО ВЪСТА Ѡ МРЪТВЫХЪ	6
~			Н СЕ ВАРѢТ ВЫ ВЪ ГАЛНЛЕН ТОУ ЕГѠ	7
			ОУЗРНТЕ СЕ РѢХЪ ВАМЪ :	8

тн҃е	~	8	И ѠШЕДШЕ СКОРО Ѡ ГРОБА • СЪ СТРАХѠМЪ	9
			Н РАДОСТНА ВЕЛНЕА • ТЕКОСТЪ ЖЕ ВЪЗВѢ-	10
			СТНТИ ОУЧЕННОМЪ ЕГѠ • Н ІАКОЖЕ Н-	11
			ДѢСТЪ ВЪЗВѢСТНТИ ОУЧЕННОМЪ ЕГО •	12
			9 СЕ ІС СРѢТЕ НХЪ ГЛА • РАУНТЪ СА :	13

7 Второто а във варѢт написано върху изтрито ъ от по-късна ръка. 9 тр в страхѠмъ лигатура. 13 аѹ в рауѹнтъ лигатура.

Mt 28:10–15

86r

Ѡнѣ же прѣстѣпльше ꙗ́стѣ сѧ за но-	1
зѣ ѳ҃ꝛꝫꝰ • ѿ поклоннстѣ сѧ ѳ҃моꝛꝫꝰ • 10 То-	2
гда гла ѿма ѳ҃ꝛꝫꝰ не бонтѣ сѧ • ѿдѣте	3
ѿ възвѣстнѣте брати моѳ҃и • да ѿдѣѣ	4
въ галлѣнѣ ѿ тоꝝ ма видѣть • 11 ѿдѣѣше-	5
ма же ѿма • сѣ нѣцнн ѿ коꝛстоу •	6
прѣшедше въ градъ възвѣстншѣ	7
ѧрхнѣрѣѣмъ, всѣ бывшаа • 12 ѿ събрашѣ	8
старци • съвѣт же створше сребро мно-	9
го дашѣ воѿннѣмъ 13 глаце • рѣцѣте	10
ѧко оꝛѣеннѣннѣ ѿго ноцнѧ прѣшедше	11
оꝛѣрадошѣ ѳ҃го намъ спѧщемъ • 14 ѿ ѧце	12
сѣ оꝛѣслышано бѣдетъ оꝛѣ ѿгемѣна, мѣ	13
оꝛѣтолнмъ ѳ҃го • ѿ васъ бес печѧли ство-	14
рнмъ • 15 Ѡнн же прѣнѣмше сребро сътво-	15
рншѣ, ѧкоже наоꝛѣеннѣ бышѣ • ѿ про-	16
мѣѣ сѧ слово сѣ въ ѿꝛѣдѣнѣхъ до сѣго днѣ :~ ꙗ́ сѣ лн	17

В дясното поле екслибрис на БМ.

Mt 28:16–20

ѣѹ̅ вѣскр̅но̅ ѡ̅ ѣдннын же ѱ̅ десѡ̅т̅ ѱ̅ :-

86v

16	Ѣдннын же на десѡте оуѣеннѡъ • ѳдошѡ	1
	вѡ галлѡѡ вѡ горѡ ѳможе повелѡ	2
	нмѡ ѳс̅ • 17 ѳ видѡвше поклонншѡ са	3
	ѡмоу • ѡвн же оуѡзмнѡшѡ са • 18 ѳ прн-	4
	стѡплѡ ѳс̅, рече нмѡ • глѡ дѡ ѡ мн ѡсть	5
	всака власть на нѡсн ѳ на землн •	6
	19 шѡдше оуѡв наоуѣнѡте вѡса ѡзы-	7
	кы • крѡцаѡще нѡ вѡ нма ѡца̅ ѳ	8
	снѡ ѳ стго дѡ • 20 оуѡаще нѡ влѡстн	9
	вѡсѡ ѡлко заповѡдаѡ вѡмѡ • ѳ сѡ	10
	ѡзѡ сѡ вѡмн ѡсмѡ вѡса днн, до ско-	11
	ѡаннѡ вѡка, ѡмнѡъ +	12

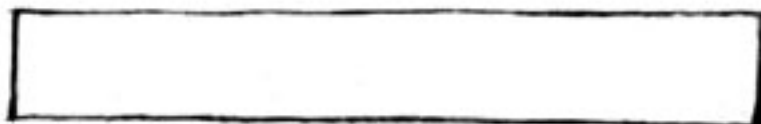

ѳ̅ • ѡлѡѡан̅ дрѡ црѡ сты̅ ма̅

5 на над реда добавено по-късно. 6 Първото ѡ във всака написано върху полуизтрито ѡ от по-късна рѡка.

87r

ГЛАВЫ СЪУЛІА ЕЖЕ ѿ МАРКА : А' :	1
⦿ БѢСНѢМЬ :	2
⦿ ТѢЩИ ПѢТРОВѢ :	3
⦿ НЦѢВШІ ѿ РАЗЛІ :	4
⦿ ПРОКАЖЕНѢМЬ :	5
⦿ РАСЛАБЛЕНѢ ЖИЛѢ :	6
⦿ ЛЕВІИ МЫТАРИ :	7
⦿ НМАЩІ СОУХѢ РѢ :	8
⦿ НЗБРАНИ АПЛЪСЦѢ :	9
⦿ ПРИУИ СѢМЕНЕ :	10
⦿ ЗАПРѢЩЕНИ ВОДА :	11
⦿ ЛЕГЕѢНѢ :	12
⦿ ДѢЩЕРИ АРХІСНАГОГО :	13
⦿ КРЪВОТОУНѢНІ :	14
⦿ ПОВЕЛѢНИ АПЦѢ :	15
⦿ ІѠАНѢ И НРѢДѢ :	16
⦿ ПАТИ ХЛѢБѢ :	17
⦿ МОИСѢМЬ ХОЖЕНІ :	18

Както рамката върху надслова е останала празна, така и оглавлението е непълно – по неясни причини липсват главите 21 до 48. Защо надсловът свършва с цифрата 1, остава неизяснено. 1 ар в МАРКА лигатура.

87v

празно / leer

Mc 1:1–3

НѢ ПРѢ ПРОСВѢ М̄

ΖΑΥΑΛΟ ΕΥΛΙΑ

88r

∴ ΕΥΑΓΓΕΛΙΕ ΣΤΟΣ Ω ΜΑΡΚΑ ∴

1:1 Ζαυάλο ευλίη ιϋ-χβα сна бна • 2 ἵακο-
 же ἰέστъ писано въ прѣцѣхъ • сѣ
 посѣлаѡ аггла моѣго прѣд ли-
 цемъ твоимъ • ἵже οὔготовнть
 пѣть твоη прѣдъ тобоѡ • 3 гла въ-
 пнѣцаго въ поустыини • οὔготова-
 нте пѣть гнѣ, правы творнте стѣ-

1
2
3
4
5
6
7
8

Г
В

1 ε в стосε вписано в о, ар в марка лигатура.

Мс 1:4–9

88v

Г	ЗА ЁГО • 4 БЫ́ ІѠА́НЪ КРѢЩАѢ ВЪ ПОУСТЫ́-	1
	НИ • НЪ ПРОПОВѢДАѢ КРѢЩЕННЕ ПОКАА́ННА •	2
	ВЪ ѠСТАВЛЕННЕ ГРѢХѠВЪ • 5 НЪ НСХОЖАА-	3
	ШЕ КЪ НЕМОУ ВСѢ ІОУ́ДЕНСКАА СТРАНА •	4
	НЪ ІЕРОСОЛІ́МЛЯНЕ • НЪ КРѢЩААХѢ СѦ ВЪСН	5
	ВЪ ІО́РДАНЦѢН РѢЦѢ Ѡ НЕГО • НСПОВѢ-	6
	ДАѢЩЕ ГРѢХЫ СВОѢ • 6 БѢ ЖЕ ІѠА́ННЪ Ѡ-	7
	БЛЪУЕНЪ Ѡ ВЛАСЪ ВЕЛБѢЖДНХЪ • НЪ ПОА-	8
А	СЪ ОУ́СМѢНЪ ОУ́РѢСЛѢХЪ ІЕГО • СЪНѢДЪ	9
	ЖЕ ЁГО БѢШЕ, А́КРІ́ДЫ НЪ МЕДЪ ДНВНН •	10
	7 ІІ́ ПРОПОВѢДААШЕ ГЛА • ГРАДЕТЬ ВЪСЛѢДЪ	11
	МЕНЕ КРѢПЛЕН МЕНЕ • ЕМОУЖЕ НѢСМЪ	12
	ДОСТОИИЪ ПРѢКЛОИ СѦ ; РАЗДРѢШИТИ	13
	РЕМЕНЬ САПОГОУ Е́ГѠ • 8 А́ЗЪ ОУ́БѠ КРѢСТН-	14
	ХЪ ВАСЪ ВОДОѢ • ТЪ ЖЕ КРѢСТИТЪ БЫ́	15
	ДХѠМЪ СТЫМЪ : КѠ НѢ	16

Г	9 ІІ́ БЫ́ ВЪ ДНН ѠНЪ, ПРННДЕ ІС Ѡ НАЗАРѢТА	17
	ГАЛНЛѢ́НСКАГО • НЪ КРѢТН СѦ Ѡ ІѠА́ННА ВЪ	18

НА КРѢЩЕ ГНѢ НА-ѠР • СѢ Н ПНѢ ВІ М В Ѡ ПРНДЕ ІС

5 ѡ в іеросолі́мляне написано върху полуизтрито ѡ от по-късна ръка. 14 ти в крѢстн- лига- тура. 8-12 В лявото поле до рима вертикално написано обяснение към съответната дума на ред 10 от по-късна ръка: а́крі • вѣрше. В долното поле аѠ в наѠР лигатура. Долу вдясно от литургичните указания еклибрис на БМ.

Мс 1:10–15

89r

іорданн • 10 н ѡбне възхода ѿ воды • внѣ-	1
дѣ разведѡща сѧ нѣса • н дхъ іако гó-	2
лѡвъ съходѡщъ на нь • 11 н гла бѣ съ	3
нѣсе • ты єси снъ мой възлюбленый,	4
ѡ немже благоузоволюхъ : кѡ кр̄	5

12 И ѡбне дхъ възведе ѡ въ поустына • 13 н	Ⲯ	6
бѣ тамо въ поустыни днѣи • м̄ • н но-		7
щѣи • м̄ • нскоушаемъ сатаноѡ • н бѣ	Ⲫ	8
съ зѡвѣрми • н агглан слоужадохъ ємоу :~		9

14 Шо прѡдѡнн же іѡѡнновъ, прннѣде іс въ	Ⲯ	10
галилеѡ проповѣдаѡ єѡлнѣ цр̄тѡѡ		11
бж̄на 15 н гла • іако нспльнн сѧ вѣрма •	Ⲫ	12
н прнблнжн сѧ цр̄тѡ бнѣ • покѡн-		13
те сѧ • н вѣроунте въ іеѡлнѣ : к̄ пнѣ		14

Мс 1:16–21

89v

16 17 18	16 Χ όδα же при морн галленецѣмъ • вѣдѣ сѣмωνα и андрѣа • брата сѣ- мωνα • въметаѣща мрѣжѣ въ море • бѣста бо рыбага • 17 и рече ѿма ꙗко градѣта по мнѣ, и сѣтвори ва ловца ѣлкомъ • 18 и ѡбне ѡставлѣша мрѣжѣ своѣ, по немъ ѡдоста ~	1 2 3 4 5 6 7
----------------	--	---------------------------------

19 20 21	19 И прѣшедѣ мало ѡтѣдоу, вѣдѣ ꙗкѡ- ва зеведева • и ѡѡнна брата ѡго • и та въ кораблн завазаѣща мрѣжѣ • 20 и ѡбне възва ѡ • и ѡставлѣша ѡца своего зеведеѡ въ кораблн съ наѣмь- кы (!), и ѡдоста въслѣдѣ ѡго : 21 и въше- дѣше ѿмъ въ капернаѡмъ • и ѡбѣ	8 9 10 11 12 13 14
----------------	---	--------------------------------------

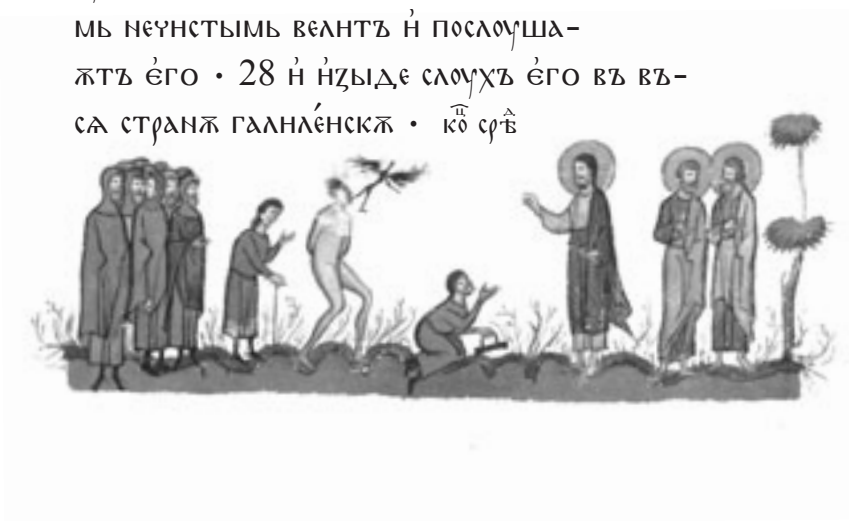
втрѣ бѣ мѣ В ѡ ходѣ ꙗко при морн •

Mc 1:22–28

ѡ̇ ꙗ̇ • ѿ̇ БѢСНЕМЪ • В ѿ̇ ѿ̇КЪ НѢКЪИ ВѢ :

90r

ВЪ СѢБОТѢ ВЪШЕДЪ ВЪ СЪНМНЩЕ, ОУ-	~	1
҃АШЕ А • 22 Н ДНВЛАХѢ СѢ О ОУЧЕНИ ЕГО •	~ ꙗ̇	2
БѢ БО ОУ҃А НХЪ ІАКО ВЛАСТЬ НМЫН,		3
А НЕ ІАКО КНИЖНИЦН НХЪ • ꙗ̇ ВѢ 23 Н БѢШЕ ѿ̇КЪ	ѡ̇	4
Ѣ СЪНМНЩН НХЪ ВЪ ДОУСѢ НЕУНСТѢ •	ѡ̇	5
Н ВЪЗПН 24 ГЛА • ОСТАНИ • УТО НАМЪ Н ТЕ-	ѡ̇	6
БѢ ІСѢ НАЗАРУѢННЕ • ПРИШЕЛЪ ЕСН ПО-		7
ГОУБИТИ НА • ВѢМ ТА КТО ЕСН СТЫН		8
БЖНН • 25 Н ЗАПРѢТИ ЕМОУ ІС ГЛА, ДМЪ-		9
УН • Н НЗЫДИ НЗ НЕГО • 26 Н СКРОУШНВЪ Н		10
ДХЪ НЕУНСТЫН • Н ВЪЗПН ГЛАСУМЪ		11
ВЕЛНЕМЪ, Н НЗЫДЕ НЗ НЕГО • 27 Н ОУБОА-		12
ШѢ ВСН • ІАКО СЪВЪПРАШАТИ СѢ НМ		13
КЪ СЕБѢ • САМѢМЪ ГЛАЩЕМЪ • УТО СѢ		14
ОУЧЕННЕ НОВОЕ • ІАКО СЪ ВЛАСТНА ДХО-		15
МЪ НЕУНСТЫМЪ ВЕЛНТЪ Н ПОСЛОУША-		16
ѢТЪ ЕГО • 28 Н НЗЫДЕ СЛОУХЪ ЕГО ВЪ ВЪ-		17
СА СТРАНѢ ГАЛНЛѢНСКѢ • ꙗ̇ СРѢ		18

2 ѡ в днвлахѢ написано върху полуизтрито Ѣ от по-късна рѣка. 4 ѿкѢ добавено потънко, възможно от самия преписвач. 6 Същото важи за ѡ в дясното поле. 13 надредното Ѣ в нм поправено от Ѣ, възможно от самия преписвач. 14 Надреден двоен гравис над сѢ, добавен с тънък почерк, вероятно малко по-късно. В дясното поле екслибрис на БМ.

Mc 1:29–36

ϣ̄ε̄ β̄ῑ η̄ε̄ ὁ τ̄ῡψ̄η̄ πετ̄ρω̄ς̄ : В ѿ̄ пр̄η̄δ̄ε̄ ἰ̄ς̄ в̄ δ̄ο̄

90v

ε̄ῑ

29 **Ἰ**̄β̄η̄ῑε̄ ἠ̄ζ̄ῡδ̄ε̄ ἠ̄ζ̄ῡ σ̄β̄η̄μ̄η̄ς̄, ζ̄ᾱ π̄ρ̄η̄δ̄ε̄ в̄
 δ̄ο̄μ̄ς̄ σ̄η̄μ̄ο̄ν̄ο̄ς̄ ἠ̄ ἀ̄η̄δ̄ρ̄έ̄ω̄ν̄β̄ῡς̄ • с̄β̄ ἰ̄ά̄κο̄-
 в̄ο̄μ̄ς̄ ἠ̄ ἰ̄ω̄ά̄η̄η̄ο̄μ̄ς̄ • 30 τ̄ῡψ̄ᾱ же с̄η̄-
 μ̄ο̄ν̄ο̄β̄ᾱ л̄ε̄ж̄ά̄σ̄η̄ ѿ̄γ̄η̄μ̄ς̄ ж̄ε̄γ̄ο̄μ̄ᾱ •
 ἠ̄ ἀ̄β̄η̄ῑε̄ γ̄λ̄ά̄σ̄η̄ ε̄μ̄ο̄ῡ ѿ̄ η̄έ̄η̄ • 31 ἠ̄ π̄ρ̄η̄σ̄η̄
 в̄ь̄ζ̄η̄ν̄ж̄е̄ ᾱ ε̄μ̄ς̄ ζ̄ᾱ ρ̄η̄κ̄η̄ ε̄η̄ • ἠ̄ ὀ̄σ̄т̄а̄-
 в̄η̄ η̄ ἀ̄β̄η̄ε̄ ѿ̄γ̄η̄ • ἠ̄ с̄л̄ο̄ῡж̄ᾱᾱσ̄η̄ ε̄μ̄ο̄ῡ •

1
2
3
4
5
6
7

ε̄ῑ

32 **Ἰ**̄π̄ο̄ζ̄δ̄ε̄ же б̄ы̄в̄ш̄ο̄ῡ, ε̄γ̄δ̄ᾱ ζ̄ᾱχ̄ο̄ж̄δ̄ᾱᾱσ̄η̄
 с̄λ̄η̄η̄ς̄, π̄ρ̄η̄η̄ο̄σ̄ᾱᾱχ̄η̄ к̄ь̄ η̄ε̄μ̄ο̄ῡ в̄с̄ᾱ η̄ε̄-
 δ̄η̄κ̄η̄ν̄η̄ ἠ̄ β̄ε̄ς̄η̄ν̄η̄ • 33 ἠ̄ β̄ε̄ς̄ в̄ε̄ς̄ γ̄ρ̄ᾱδ̄ῡ
 с̄β̄ε̄ρ̄ᾱλ̄ с̄ᾱ к̄ь̄ δ̄β̄ε̄ρ̄ε̄μ̄ь̄ • 34 ἠ̄ ἠ̄ς̄ц̄ε̄λ̄η̄ μ̄η̄ο̄-
 γ̄ы̄ η̄ε̄δ̄η̄κ̄η̄ν̄η̄ • ἠ̄ μ̄ᾱψ̄η̄χ̄η̄ ρ̄ᾱζ̄λ̄η̄ч̄ь̄-
 η̄ν̄η̄ ᾱζ̄ᾱ • ἠ̄ β̄ε̄ς̄ы̄ μ̄η̄ο̄γ̄ы̄ ἠ̄ζ̄γ̄η̄ᾱ • ἠ̄ η̄ε̄
 ὀ̄σ̄т̄ᾱв̄λ̄ᾱσ̄η̄ γ̄λ̄ά̄τ̄η̄ β̄ε̄ς̄ы̄, ἠ̄ ᾱк̄ο̄ в̄ε̄δ̄ε̄-
 ᾱχ̄η̄ ἠ̄ • 35 ἠ̄ ο̄ῡτ̄ρ̄ο̄ η̄ὸ̄ψ̄η̄ с̄β̄η̄η̄ ζ̄ε̄λ̄ο̄ в̄ь̄σ̄т̄ᾱв̄,
Ἰ̄β̄η̄ῑε̄, ἠ̄ ἠ̄δ̄ε̄ в̄ь̄ π̄ο̄ῡσ̄т̄ο̄ μ̄ε̄β̄σ̄т̄ο̄ • ἠ̄ τ̄ο̄ῡ
 μ̄ο̄λ̄η̄τ̄ῡη̄ τ̄ῡρ̄ε̄ᾱσ̄η̄ • κ̄ὸ̄ ϣ̄ε̄ 36 ἠ̄ π̄ο̄ η̄ί̄ε̄ ἠ̄δ̄ό̄σ̄η̄,
 с̄η̄μ̄ω̄η̄ς̄ ἠ̄ ἠ̄же б̄ε̄χ̄η̄ с̄β̄ η̄η̄μ̄ς̄ • ἠ̄ ο̄β̄ρ̄ε̄-

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

ζ̄ῑ

ζ̄ᾱ

с̄η̄ β̄ π̄ο̄ В ѿ̄ ἠ̄ζ̄ῡδ̄ε̄ ἰ̄ς̄ в̄ь̄ π̄ο̄ῡ ἠ̄

14 Първоначалното -ε- в ὀσταλάσῃ изтрито от по-късна ръка, към следващото α прибавено ι, за да се получи ια. 15 νόψη σβηηη написано тънко върху изтрит текст от по-късна ръка. 17 -ο ηίε ἠδόσῃ написано тънко върху изтрит текст от по-късна ръка. В лявото поле до миниатюрата следи от число ζ.

Mc 1:37–45

91r

тше ꙗгѡ, 37 глашѣ ꙗемоу • ꙗко всн ꙗщѣтъ
 тебе • 38 ꙗ гла љмъ љдѣмъ въ блжннѣ
 вѣсн ꙗ грады • да ꙗ тоу проповѣмь, на
 се бо љзыдохъ • 39 ꙗ бѣ проповѣдаѣ на съ-
 нмнщнхъ љхъ • въ всен галллен • ꙗ
 бѣсы љзгонѣ :

1
2
3
4
5
6

40 ꙗ прнде къ немуу прокѣженъ мола ѣго •
 ꙗ на колѣноу падаѣ ꙗ гла ѣмоу • ꙗко
 љще хоцешн можешн ма ѡчнстнтн •
 41 ꙗ же мѣрдовавъ простеръ рѣкѣ коснѣ
 ѣго, ꙗ гла ѣмоу хоцѣ ѡчнстн са • 42 ꙗ ре-
 кшоу ѣмоу љбне ѡтнде проказа ѡ не-
 го, ꙗ чнстѣ бѣ • 43 ꙗ запрѣтн ꙗемоу • љзгна
 ѣго 44 ꙗ гла ꙗемоу • блудн ннкомуже не
 рѣцн • нѣ шедъ покажн са ꙗерѣвн •
 ꙗ прннесн за ѡчнщенне твоѣ ѣже по-
 велъ мѡнсн въ свѣтѣльство нѣмъ •
 45 ѡн же љшѣ начатъ проповѣдатн мнѡ •

ⲛⲟ • 7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
ⲛⲟ • 18

В дясното поле до миниатюрата следи от число ꙗ.

Мс 2:1–6

91v

: Ó прокаженѣ :

ѐ проносѣти слово • ꙗко к томоу не мо-
 жааше ꙗвѣ въ градѣ вѣнѣти • нѣ въ-
 нѣ въ поустѣхъ мѣстѣхъ бѣ • ѐ
 прѣхождаахѣ къ немуу ѡвѣсѣдоу •

сѣ
кѣ

1
2
3
4

Г
З

2:1 ꙗко вѣнѣ паки въ капернаоумѣ по днѣ •
 ѐ слыша сѣ ꙗко въ домоу іестѣ • 2 ѐ ѡбне
 сѣбрашѣ сѣ мнози • ꙗко к томоу не
 вѣмѣщаахѣ сѣ ни прѣдѣ двєрѣни • ѐ
 глааше ѥмѣ слово • 3 ѐ прѣндошѣ къ не-
 моу нѣсѣще ѡслаблена жѣлаамн • нѣ-
 сѣмѣ ѡчетырѣни • 4 ѐ не могѣще прѣстѣ-
 пѣти къ немуу народа радн • ѡкры-
 шѣ покровѣ ѥдеже бѣ • ѐ раскопавше
 свѣсѣшѣ ѡдрѣ на немѣ ѡслабле-
 нын лежаше • 5 вѣдѣв же ісѣ вѣрѣ ѥхѣ •
 гла ѡслабленомоу • ѡадо ѡпоуцаѣтъ
 ти сѣ грѣсѣ твоѣ • 6 бѣхѣ же нѣцѣи ѡ
 кнѣжѣникъ тоу, сѣдаѣще ѥ помышѣ-

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

нѣ вѣ по мѣ вѣ вѣнѣ ісѣ въ капѣ

БГ

В долното поле екслибрис на БМ. Номерът на тетрадата избледнял.

Мс 2:7–12

+VI

92r

: $\hat{\text{O}}$ РАСЛАВЕН $\hat{\text{H}}$:~

ѡЩЕ ВЪ С $\hat{\text{R}}$ ЦНХЪ СВОИХЪ • 7 УТО СЪ ТАКО Г $\hat{\text{L}}$ Е	1
ХОУЛѢ • КТО МОЖЕТЪ ѠПОУЩАТИ ГРѢ-	2
ХЫ, ТЪКМО ЕДНИЪ БЪ • 8 НЪ АБНЕ РАЗОУМѢ-	3
ВЪ ІС Д $\hat{\text{X}}$ ОМЪ СВОИМЪ • ІАКО ТАКО ПОМЫ-	4
ШАѢѢТЪ ВЪ СЕБѢ, РЕЧЕ НМЪ • ПОУТО ТА-	5
КО ПОМЫШАѢТЕ ВЪ С $\hat{\text{R}}$ ЦНХЪ ВАШИХЪ •	6
9 УТО ЕСТЬ ОУДОВѢ РЕЦИ ѠСЛАВЛЕНО-	7
МОУ ѠПОУЩАѢТ ТИ СѢ ГРѢСИ • НЛН	8
РЕЦИ ВЪСТАНИ НЪ ВЪЗМИ ѠДРЪ СВОИ	9
НЪ ХОДИ • 10 НѢ ДА ОУВѢСТЕ ІАКО ВЛАСТЬ	10
НМАТЪ С $\hat{\text{N}}$ Ъ УЛѢЬСКИИ НА ЗЕМЛИ Ѡ-	11
ПОУЩАТИ ГРѢХЫ • НЪ ГЛА ѠСЛАВЛЕННО-	12
МОУ • 11 ТЕБѢ ГЛА ВЪСТАНИ НЪ ВЪЗМИ О-	13
ДРЪ ТВОИ НЪ ИДИ ВЪ ДОМЪ ТВОИ :	14

12 И $\hat{\text{H}}$ ВЪСТАВЪ АБНЕ • НЪ ВЪЗАТЬ ОДРЪ НЪ НЪЗЫ-	15
ДЕ ПРѢДЪ ВСѢМН • ІАКО ДИВНТИ СѢ ВЪ-	16
СѢМЪ • НЪ СЛАВЛѢХѢ БѢ ГЛАЩЕ • ІАКО НИ-	17
КОЛНЖЕ ТАКО ВНДѢХѢМЪ : $\hat{\text{K}}$ $\hat{\text{O}}$ НѢ П $\hat{\text{O}}$	18

Старият номер на тетрадата в горния край на листа, за разлика от предишния, е с ярко черно мастило, както на f. 45r. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 2:13–17

сѣ̄ г̄ по̄ В ѿ̄ мно̀мо̀гра̀ды̄ ꙗ̄с̄:

92v

КВ
ЗД

13 **И** ѡ̀зѣ̀де па̀кы кѣ̀ морю̄ • ѡ̀ весь на̀рѡ̀ ѡ̀дѣ̀-
аше кѣ̀ немоӯ ѡ̀ оу̀ча̀ше нхѣ̀ :

1

2

14 **И** мно̀мо̀гра̀ды̄н ꙗ̄с̄ • вѡ̀дѣ̀ леѡ̀на̄ а̀лфѐ-

3

ѡ̀ва • сѣ̀да̀ца на мытннцн, ѡ̀ гла̄ ѐ-

4

моӯ по мнѣ̀ гра̀дн : ѡ̀ вѣ̀ставѣ̀, вѣ̀ слѣ̀-

5

дѣ̀ его ѡ̀де̄ • 15 **Н** бѣ̀ вѣ̀злежѣ̀щюӯ ѐмоӯ

6

вѣ̀ домоӯ его̄ • ѡ̀ мно̀зи мыта̀ре̄ ѡ̀

7

грѣ̀шннцн вѣ̀злежа̀хѣ̀ сѣ̀ ꙗ̄с̄омѣ̀ •

8

ѡ̀ сѣ̀ оу̀ченнкы̄ его̄ • бѣ̀хѣ̀ бо мно̀-

9

зи по немѣ̀ ѡ̀дѣ̀ше, 16 кннжннцн ѡ̀

10

фарнсен • ѡ̀ вѡ̀дѣ̀вшѣ̀ его̄ ѡ̀дѣ̀ца сѣ̀

11

мыта̀рн ѡ̀ грѣ̀шннкы̄ • гла̀хѣ̀ оу̀че-

12

ннкомѣ̀ его̄ • что̄ ꙗ̀ко сѣ̀ грѣ̀шнн-

13

кы̄ ꙗ̀стѣ̀ ѡ̀ пнетѣ̀ • 17 ѡ̀ слышавѣ̀ ꙗ̄с̄,

14

гла̄ нѡ̀мѣ̀ • не тѣ̀боу̀хѣ̀тѣ̀ здравнн

15

врача, нѣ̀ бола̀щн • не прнндохѣ̀

16

прнзватн правѣ̀дннкы̄, нѣ̀ грѣ̀-

17

шннкы̄ на пока̀дннѣ̀ :~ кѡ̀ сѣ̀

18

Mc 2:18–23

п̄а̄ в̄і̄ н̄е̄ м̄ в̄ ѿ̄ бѣх̄ъ ѡӯен̄н̄ ѿ̄

93r

	ѿ̄а̄		
18	ѿ̄а̄	ѿ̄а̄ :	1
сен			2
ш̄ъ			3
н̄			4
ѿ̄а̄			5
ѿ̄а̄			6
ѿ̄а̄			7
ѿ̄а̄			8
ѿ̄а̄			9
ѿ̄а̄			10
ѿ̄а̄			11
ѿ̄а̄			12
ѿ̄а̄			13
ѿ̄а̄			14
ѿ̄а̄			15
ѿ̄а̄			16
ѿ̄а̄			17
ѿ̄а̄			18
ѿ̄а̄			19
ѿ̄а̄			20
ѿ̄а̄			21
ѿ̄а̄			22

с̄ѣ̄ а̄ п̄о̄ м̄ в̄ ѿ̄ н̄дѣ̄аш̄е̄ ѿ̄ с̄коз̄ъ

15 н̄ добавено тънко над реда от по-късна ръка. 20 Надредно ѡ̄ въ̄ в̄л̄н̄атн̄ написано тънко от по-късна ръка, -тн лигатура. 22 ρ̄ в̄ с̄коз̄ъ̄ добавено тънко над реда от по-късна ръка.

Mc 2:24–28; 3:1–5

93v

	ЦН ІЕГО, ПѢТЬ ТВОРНТИ, ВЪСТРЪГАѢЩЕ	1
	КЛАСЫ • 24 Н ФАРНСЕН ГЛАХѢ ЕМОУ • ВНѢЪ	2
	УТО ТВОРАТЬ ВЪ СѢБОТЫ • ЕГОЖЕ НЕ ДО-	3
	СТОИТЬ • 25 Н ТЪ ГЛАДАШЕ НМЪ • НѢСТЕ ЛИ	4
	НИКОЛНЖЕ УЛИ • УТО СТВОРИ ДАДЪ •	5
	ІЕГДА ТРѢБОВА Н ВЪЗАЛКА САМЪ, Н НЖЕ	6
/	БѢХѢ СЪ НИМЪ • 26 КАКО ВЪННДЕ ВЪ ХРА-	7
	МЪ БЖНИ • ПРИ АВНАФАРЪ АРХІЕРЕН •	8
	Н ХЛѢБЫ ПРЕДЛОЖЕННА СЪНѢСТЪ • Н-	9
	ХЖЕ НЕ ДОСТОАШЕ ІАСТН, ТЪКМО ІЕРЕУ-	10
	МЪ • Н ДАСТЬ Н СѢЦНИМЪ СЪ НИМЪ •	11
кѣ	27 III ГЛАДАШЕ НМЪ • СѢБОТА УЛКА РАДН ВЪ,	12
	А НЕ УЛКЪ СѢБОТЫ РАДН • 28 ТѢМЖЕ ГЪ ІЕ	13
	СНЪ УЛЪСКИН Н СѢБОТЪ • 3:1 Н ВЪННДЕ	14
	ПАКЫ ВЪ СЪНИЩЕ • Н БѢ УЛКЪ СОУХѢ	15
	РѢКѢ НМИН • 2 Н НАЗНРААХѢ Н АЦЕ ВЪ	16
	СѢБОТѢ НСЦѢАНТЬ І • ДА НА НЪ ВЪЗГЛАѢ •	17
	3 Н ГЛА УЛКОУ НМАЦОМОУ СОУХѢА РѢКѢ •	18
	СТАНИ ПОСРѢДЪ • 4 Н ГЛА НМЪ • ДОСТОН-	19
	Т ЛИ ВЪ СѢБОТѢ ДОБРО СТВОРНТИ, НЛИ	20
	ЗЛО ТВОРНТИ ; ДШѢ СПСТН, НЛИ ПОГОУ-	21
	БИТИ • ОНИ ЖЕ МЛЪУААХѢ • 5 Н ВЪЗРѢВЪ	22

Мс 3:6–11

94r

НА НА СЪ ГНѢВОМЪ • СКРЪБА О́ ѠКАМЕНЕ-
 НИ СРЦѢ́ НХЪ • ГЛА́ УЛКОУ • ПРОСТРЪН РѢКѢ
 ТВОѢ • Н ПРОСТРѢТЬ • Н ОУТВРѢДИ СѦ РѢ-
 КА ІЕГѠ ЦѢЛА ІАКО Н ДРОУГАА : КѠ СѢ

1
2
3
4

6 **И**́ НЗШЕДШЕ ФАРНЕН А́БНЕ СЪ НРОДІАНЫ **З**Ѧ
 СВѢТЪ ТВОРѢХѢ НА НЬ • КАКО Н́ ВЫШѢ
 ПОГОУБЛЕН • 7 **И**́С ЖЕ́ О́ТНДЕ СЪ ОУЧЕННЫ
 СВОИМИ КЪ МОРЕЮ • Н́ МНОГЪ НАРО́ Ѡ ГА-
 ЛИЛЕѦ ПО НЕМЪ НДЕ • Н́ Ѡ ІОУДѢѦ • 8 Н́ Ѡ
 ІЕРѦЛІМА • Н́ Ѡ ІДОУМЕѦ • Н́ СЪ О́НѢ СТРАНѢ
 ІОРДАНѢ • Н́ НЖЕ БѢХѢ О́ ТНРѢ Н́ СНДОНѢ •
 МНОЖЬСТВО МНОГО • СЛЫШАВШЕ Е́ЛН-
 КО ТВОРѢШЕ, ПРННДОШѢ К НЕМОУ • 9 Н́ РѢ́
 ОУЧЕННЫМЪ СВОИМЪ ДА ЛАДНЦА ІЕ́
 ПРН НЕМЪ НАРОДА РАДН, ДА НЕ СТѢЖА-
 ПТЬ ІЕМОУ • 10 МНОГЫ БО Н́СЦѢЛН • ІАКО
 НАПАДАТИ Е́МЪ • ДА ПРНКОСИПТ СѦ
 Е́МОУ • Е́ЛНКО Н́МѢАХѢ РАНЫ • 11 Н́ ДСН

КС 5
6
КЗ 7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
КН 18

ПНѢ ГІ НѢ́ М В Ѡ СВѢ́ СТВОРН НА ІСА́ ФАРН

Мс 3:12–19

94v

нечнстнн ѓгда ѓго вндѣхѣ прнпа- 1
 даахѣ къ немѡу ѡ зваахѣ глѣше • ѡко 2
 ты ѓсн хс снѣ вжнн • 12 ѡ много прѣщаа- 3
 ше ѡмѣ да не ѡвѣ ѓго творатѣ ѡко 4
 вѣдѣахѣ ѡ хѣа самого сѣща • кѡ пнѣ зѣа 13 ѡ възыде 5
 на горѣ • ѡ прнзва ѣже хотѣше самѣ • 6
 ѡ ѡдошѣ къ немѡу • 14 ѡ створи • вѣте 7
 да бѣдѣтъ съ ннмѣ • ѡ да поснлаетѣ 8
 ѡхѣ проповѣдати • 15 ѡ ѡмѣти ѡбла- 9
 стѣ цѣлнхн недѣгы, ѡ ѡзгонхн бѣсы :~ 10

16 ѡ нарече ѡма снмѡну, пѣтрѣ • 17 ѡ ѡко- 11
 ва зеведеѡва • ѡ ѡѡанна брата ѡкѡ- 12
 влѣ • ѡ нарече ѡма ѡменѣ, воднергѣ- 13
 сѣ • ѡже ѡстѣ снѣ громѡва • 18 ѡ ѡндрѣа 14
 ѡ фнлнппа • ѡ варфоломѣа • ѡ матѣа • 15
 ѡ ѡѡмѣ • ѡ ѡкѡва ѡлфѣѡва • ѡ ѡа- 16
 дѣа • ѡ снмѡна кананхнѣа • 19 ѡ ѡѡдѣѣ 17
 ѡскариѡтскаго, ѡже ѡ прѣдастѣ : 18

втрѣ гѣ не В ѡ възыде ѡ на горѣ ѡ

Мс 3:20–28

ср̄ г̄ н̄е В ѿ̄ прнд,е̄ іс̄ въ д̄о̄

95r

20	Ӣ прнд,ошѣ въ домъ • ѿ сѣбрашѣ сѣ па-	ⲗⲗ	1
	кы народн • ꙗко не мощн ѿмъ ни хлѣ-		2
	ба ꙗстн • 21 ѿ слышавше ѿже вѣхѣ оӯ не-		3
	го, ѿзыдошѣ ꙗтн е̄гѡ • гл̄ахѣ во ꙗко		4
	неѿстоуѣ є̄сть • к̄о̄ вт̄р̄ 22 ѿ книжннцн ннзше-	ⲗⲃ	5
	дшен ѿ іер̄лма, гл̄ахѣ ꙗко велзеволъ		6
	ѿматъ • ѿ ꙗко ѿ князн вѣсов'сцѣмъ,		7
	ѿзгоннтъ вѣсы • 23 ѿ прнзвавъ ѿхъ въ	ⲗⲒ	8
	прнтѣд̄ гл̄аше нмъ • како можетъ сѣта-		9
	на сѣтанѣ ѿзгоннтн • 24 ꙗще цр̄тво на сѣ		10
	раздѣлнт сѣ, не можетъ статн цр̄тво		11
	т̄о̄ • 25 ѿ ꙗще домъ на сѣ раздѣлнт сѣ, не		12
	можетъ статн домъ т̄ѣ • 26 ѿ ꙗще сѣта-		13
	нѣ, встѣ на сѣ самъ, раздѣлн сѣ, не мо-		14
	жетъ статн • нѣ конѣннѣ ѿматъ •		15
	27 ннктоже не можетъ сѣсѣды крѣпка-		16
	го, вшедъ въ домъ е̄го расхытнтн •	ⲉ	17
	ꙗще не прѣвѣе крѣпкаго свѣжетъ •		18
	ѿ тогда домъ е̄го расхытнтъ : к̄о̄ ср̄		19
28	Ӣмннѣ гл̄а вамъ • ꙗко всѣ ѿпоустѣ-	ⲗⲗ	20
	т сѣ сн̄ѡмъ ѣлѣбскѡмъ • сѣгрѣ-		21
	шенна ѿ власннна • е̄лнко ꙗще	ⲗⲗ	22

ѣ̄е̄ г̄ н̄е ρ̄е̄ г̄ амн̄ гл̄а в̄а̄

В долното поле еклибрис на БМ.

Мс 3:29–35; 4:1

95v

	власфнмнсаѡтъ • 29 а ѡже власфнмн-	1
	саетъ на стѣын дѡхъ, не ѡматъ ѡпоу-	2
	ценнѡ въ вѣкы • нѡ повнненъ естъ	3
	вѣуномоу сѡдоу • 30 зане гладохѡ ѡко	4
лѣ	дѡхъ нечнстын ѡматъ : 31 Шрндѣ же	5
	матн ѡго ѡ братнѡ • ѡ вѣнѣ стоѡще •	6
	послашѡ къ немоу, глашаѡще еѡго • 32 н	7
	сѡдѡше ѡ немъ нарѡдъ • рѡшѡ же	8
	ѡмоу • сѣ мѡтн твоѡ ѡ братнѡ • ѡ сестры	9
	твоѡ • вѣнѣ ѡцѡтъ тебе • 33 ѡ ѡвѣца	10
	нмъ гла • кто естъ мѡтн моѡ ѡнѡ бра-	11
	тнѡ моѡ • 34 ѡ сѡгладавѣ стоѡцѡѡ ѡ-	12
	крѣтъ себе, гла • сѣ мѡтн ѡ братѡ моѡ •	13
	35 ѡже бо аще створнтъ вола бѡнѡ •	14
кѡ ѡѣ	сѣ братъ моѡ ѡ сестра моѡ ѡ мѡтн ѡе :~	15

зѡ		
лѣ	4:1 Ш пакы наѡатъ ѡѡнтн прн морн • ѡ сѣ-	16
	бра са къ немоу нарѡдъ многъ • ѡко	17

пѡ гѡ нѣ мѡ В ѡ наѡѡ ѡсѡ ѡѡнтн прн морн :

9 тр в сестры лигатура. В лявото поле отстриани на миниатюрата до последния ред на страницата пет числа (Ам. гл.?) и/или букви с черно мастило отмити.

Мс 4:2–9

96r

самъ влѣзъ въ корабль сѣдѣаше въ	1
морн • ѿ весь народъ бѣше при морн	2
на морн на землн • 2 ѿ оучааше ихъ,	3
приучамн много • ѿ глааше имъ	4
въ оучени своемъ, 3 слышнѣте • сѣ нзы-	5
де сѣхн сѣати • 4 ѿ бы егда сѣаше,	6
ово паде на пшнѣ, ѿ приидошѣ пшнѣ-	7
ца ѿ позовашѣ ѿ • 5 ѿ другое паде на	8
каменныхъ • ѿдеже не имѣ земля	9
много • ѿ авнѣ прозаве ѿ за не имѣ-	10
аше глѣбнны земныѣ • 6 слнцу же	11
вснвшоу, присваде • ѿ занѣ не имѣ-	12
ше коренна, оусѣше • 7 ѿ другое паде въ	13
трънн • ѿ възиде трънне ѿ подавн ѿ,	14
ѿ плода не дастъ • 8 ѿ другое паде на зе-	15
млн добръ • ѿ дааше плодъ възхода ѿ	16
расты • ѿ приплодн • ово • ѿ • ово • ѿ •	17
9 ѿ глааше, имѣхн ѿшн слышатн, да слышнѣтѣ •	18

3 на морн задраскано с червено мастило. 7 тн в пшнѣ- лигатура. 10 не над реда написано тънко от по-късна ръка.

Мс 4:10–18

пнѣ дї нѣ • В ѿ прѣстѣпнѣ кѣ ісѹ 8 єдннѣ нѣ вѣпроснѣ :

96v

за аз ан	10 ѿгдаже бы ієдннѣ • вѣпросншѣ єгѡ нѣже бѣхѣ съ ннмѣ съ ѡбѣма на десѣте прѣтѣа • 11 нѣ глѣашѣ нмѣ • вамѣ єстѣ дано вѣдѣти, таіны црѣтѣа бжнѣа • онѣм же вѣ прѣтѣахѣ вѣнѣшннѣмѣ вѣсѣ бѣваѣтѣ • 12 да видѣшѣн видѣтѣ нѣ не оѹзрѣать • нѣ слышѣшѣн слышѣтѣ нѣ не разѡумѣтѣ • єдѣа когда ѡбѣратѣ- тѣ сѣа • нѣ ѡпоустѣат сѣа нмѣ грѣсн • 13 нѣ глѣ нмѣ • не вѣстѣ лн прѣтѣа снѣ ; нѣ како вѣсѣа прѣтѣа разѡумѣете • 14 сѣѣн сло- во сѣѣтѣ • 15 сн же сѣѣтѣ нѣже на пѣтн • нѣ- дѣѣ сѣѣтѣ сѣа слѡво • нѣ єгда слышѣтѣ, ѡбнѣ прѣдѣтѣ сѣатѣна, нѣ ѡнѣметѣ слово сѣѣанноє вѣ сѣѣцнхѣ нхѣ • 16 нѣ снн такоже сѣѣтѣ • нѣже на каменнѣхѣ сѣѣмн • нѣ- же єгда оѹслышѣтѣ слово • ѡбнѣ сѣѣ ра- достнѣа прѣнемлѣтѣ іє • 17 нѣ не нмѣтѣ коренѣ вѣ сѣѣѣ, нѣ вѣрѣмѣннн сѣѣтѣ • потомже бѣвшн печѣалн нлн гонѣннѣю словесѣ радн • ѡбнѣ сѣѣблѣжнѣѣтѣ сѣа • 18 ѡ снн сѣѣтѣ нѣже вѣ трѣѣнн сѣѣмн • слы-	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
--	---	---

5 Надредно ѣ в слышѣтѣ написано тѣнко, от преписвача? 7 Надредното ж в нѣдѣѣ написано тѣнко, от преписвача? В лявото поле екслибрис на БМ.

Мс 4:19–27

97r

шѡцен слово, 19 њ печалн вѣка сего њ ль-	1
сть богатства • њ проуѡа похѡтн	2
въходящѡ подавлѣѡтъ слово, њ ве-	3
с плода биваетъ • 20 ѡ снн сѡтъ сѡанѡн	4
на добръѣн землн • њже слышѡтъ слово	5
њ прнѣмлетъ • њ плодѡт сѡ на ѡ • њ на ѡ	6
њ на • ѡ • 21 њ глѡаше њмѡ • ѡда прнхѡднтѡ	лѡ 7
свѣтлннкѡ • да пѡ спѡдомѡ положѣ-	8
нѡ вѡдетъ, њлн подѡ ѡдрѡмѡ • нѡ да на	9
свѣщннкѡ възложѡтъ њ • 22 нѡ вѡ ннѡто-	м 10
же танно, ѡже не ѡвнт сѡ • нн бѡ по-	11
таено • нѡ да прнндѣтъ въ ѡвлѣнне •	12
23 ѡце кто њматъ ѡушн слышатн, да слы-	13
шнтѡ • ѡ пѡ 24 њ глѡаше њмѡ • ѡ блѡдѣте сѡ	: ѡѡ: 14
како слышнтѡ • въ нѡже мѡрѡ мѡрн-	15
те, намѡрнт сѡ вамѡ • њ прнложнт сѡ	16
вамѡ слышѡщнмѡ • 25 њже бо ѡце нмѡ,	мв 17
дасть сѡ ѡмоу • ѡ њже не њматѡ, њ ѡже	18
њматѡ ѡнмет сѡ ѡ него • 26 њ глѡаше •	мг 19
такѡ ѡсть црѡтво бжнне • ѡкоже ѡлѡкъ	20
вмѣтаѣтъ сѡмѡ въ землѡ • 27 њ спнтѡ	21
њ вѡстѣтъ днѡ њ ноцѡ • њ сѡмѡ проѡа-	22

втрѡ дѡ нѡ м • ѡѡ гѡ блѡдѣте сѡ како слыт

8 д, в пѡ добавено от по-късна рѡка? В долното поле еклибрис на БМ.

Мс 4:28–33

97v

	БАЕТЕЪ НЪ РАСТНТЬ, ІАКОЖЕ ѠНЪ НЕ ВЪ-	1
	СТЬ • 28 ВЪ СЕБЪЪ ЗЕМЛЪ ПЛОДНТЬ • ПРЪ-	2
	ЖДЕ ТРАВЪ, ПОТОМЖЕ КЛАСЪ • ПОТО-	3
	МЖЕ ПШЕННЦЪ ВЪ КЛАСЪ • 29 ІЕГДАЖЕ СЪ-	4
	ЗРЪЕТЕЪ ПЛОДЪ, АБНЕ ПОСЛЕТЪ СРЪПЪ •	5
МД	ІАКО НАСТОНТЪ ЖЪТВА • 30 НЪ ГЛАШЕ УЕСМ	6
	ОУПОДОБНМЪ ЦРЪТВО БЖНЕ • НЛИ КОЕН	7
	ПРНТУН ПРНЛОЖНМЪ ІЕ • 31 ІАКО ГОРОУШН-	8
	УНОУ ЗРЪНОУ • ЕЖЕ ЕГДА ВЪСЪАНО БЪ-	9
	ДЕТЕЪ ВЪ ЗЕМЛА • МЪНЕЕ ВЪСЪХЪ СЪМЕ-	10
	НЪ ЕСТЬ ЗЕМНЫХЪ • 32 НЪ ЕГДА СЪАНО	11
	БЪДЕТЕЪ ВЪЗРАСТЕТЪ • НЪ БЪДЕТЕЪ БО-	12
	ЛЕЕ ВЪСЪХЪ ЗЕЛНН • НЪ ТВОРНТЪ ВЪТВН	13
	ВЕЛНА • ІАКО МОЦН ПОДЪ СЪВНА ЕГО,	14
	НЪ ПТИЦАМЪ НБСНЫМЪ ВНАТН :~	15

МЕ	33 И ТАЦЪМН ПРНТУАМН ГЛАШЕ НМЪ	16
	СЛОВО • ІАКОЖЕ МОЖААХЪ СЛЫШАТН •	17

3 а в травѣ написано върху полуизтрито ѣ от по-късна ръка. б уесм написано тънко върху изтрит текст от по-късна ръка.

Мс 4:34–41

ср̄ д̄і н̄е̄ р̄е̄ г̄ь̄ сво̄н̄ ѿ̄ пр̄в̄нд̄ѣ̄

98r

в̄т̄

34 бес̄ пр̄н̄ѣ̄ же̄ не̄ г̄л̄а̄ше̄ н̄м̄з̄ словесе̄ •	1
Ѹд̄н̄н̄ же̄ сказа̄аше̄ о̄ѹчен̄нк̄в̄м̄з̄ сво̄-	MS 2
н̄м̄з̄ в[ь]с̄ѣ̄ • к̄о̄ 35 Н̄ г̄ла̄ н̄м̄з̄ в̄з̄ т̄з̄ д̄н̄з̄ в̄ѣро̄ѹ	MZ 3
ѣ̄ыв̄шо̄ѹ • пр̄в̄нд̄ѣ̄м̄з̄ на̄ о̄' по̄л̄з̄ • 36 н̄ ѿпо̄ѹ-	4
ц̄ьше̄ на̄ро̄д̄з̄, по̄ѣш̄ѣ̄ н̄ ѡкоже̄ б̄ѣ̄ в̄з̄ ла-	5
д̄їн̄ • н̄ н̄н̄н̄ же̄ ко̄раб̄ле̄ б̄ѣх̄ѣ̄ с̄з̄ н̄н̄м̄з̄ •	6
37 н̄ б̄ы̄ бо̄ѹра̄ в̄ѣтр̄з̄на̄ вел̄на̄ • в̄л̄з̄ны̄ же̄	7
в̄з̄л̄н̄ва̄ах̄ѣ̄ с̄а̄ в̄з̄ ла̄д̄їа̄, ѡко̄ о̄ѹже̄ по̄гр̄ѣ-	8
ж̄ат̄н̄ с̄а̄ е̄н̄ • 38 н̄ б̄ѣ̄ сам̄з̄ на̄ кр̄з̄м̄ѣ̄, на̄	9
в̄з̄гла̄в̄н̄н̄ц̄н̄ сп̄а̄ • н̄ в̄з̄во̄ѹд̄н̄ш̄ѣ̄ н̄	10
г̄л̄а̄ще̄ е̄мо̄ѹ • о̄ѹѹн̄тел̄ю̄ не̄ра̄д̄н̄ш̄н̄	11
л̄н̄ ѡко̄ по̄гы̄ба̄ем̄з̄ • 39 Н̄ в̄ст̄ав̄з̄ за̄п̄р̄-	12
т̄н̄ в̄ѣтр̄о̄ѹ н̄ рече̄ мо̄рю̄ м̄л̄ѣ̄н̄ пр̄ѣста̄н̄н̄ •	13
н̄ о̄ѹле̄же̄ в̄ѣтр̄з̄ • н̄ б̄ы̄ т̄н̄ш̄н̄на̄ вел̄на̄ •	14
40 н̄ рече̄ н̄м̄з̄ ѹто̄ тако̄ стра̄ш̄н̄в̄н̄ е̄сте̄ •	15
како̄ не̄ н̄м̄ате̄ в̄ѣры̄ • 41 н̄ о̄ѹбо̄а̄ш̄ѣ̄ с̄а̄	16
стра̄хо̄м̄ вел̄нем̄з̄ • н̄ г̄л̄а̄х̄ѣ̄ дро̄ѹг̄з̄ к̄з̄	17
дро̄ѹго̄ѹ, кто̄ о̄ѹб̄ѣ̄ е̄сть̄ с̄з̄ • н̄ ѡко̄ в̄ѣтр̄н̄	18
н̄ мо̄ре̄ по̄сло̄ѹша̄ѣ̄т̄з̄ е̄г̄ѡ' : • к̄о̄ ср̄ѣ̄	19

3 ь във в[ь]с̄ѣ̄ изтрито? 4 Надредното н в ѿ̄ тънко, поправено от придихание, вероятно от по-късна ръка. 7 а в бо̄ѹра̄ написано върху полуизтрито ѣ̄ от по-късна ръка. 13 -ѹн̄ пр̄ѣ- написано тънко върху изтрит текст от по-късна ръка.

Mc 5:1–11

Υ̅ε̅ Δ̅Γ̅ η̅ε̅ : Ο̅ Λ̅Ε̅Γ̅Ε̅Ο̅Ν̅Σ̅ : Β̅ ω̅ π̅ρ̅η̅δ̅ε̅ ι̅ς̅ ν̅α̅ ω̅

98v

ω̅

1	И̅ пр̅η̅η̅δ̅ο̅σ̅κ̅ ν̅α̅ ω̅ν̅ζ̅ π̅ό̅λ̅λ̅ μ̅ο̅ρ̅τ̅ • β̅ σ̅τ̅ρ̅α̅ν̅κ̅	1
2	γ̅ε̅ρ̅γ̅ε̅σ̅η̅ν̅σ̅κ̅κ̅ • 2 η̅ η̅ζ̅λ̅τ̅ζ̅σ̅υ̅ ε̅μ̅ο̅υ̅ η̅ζ̅ κ̅ο̅-	2
3	ρ̅α̅β̅λ̅α̅ • λ̅β̅η̅ε̅ σ̅ρ̅τ̅ε̅ ε̅γ̅ο̅ υ̅λ̅κ̅ζ̅ ω̅ γ̅ρ̅ο̅β̅ζ̅	3
4	δ̅ο̅υ̅χ̅ω̅μ̅ζ̅ ν̅ε̅υ̅η̅σ̅τ̅ο̅μ̅ζ̅ • 3 η̅ζ̅ε̅ ζ̅η̅λ̅η̅τ̅ε̅	4
5	η̅μ̅τ̅η̅σ̅ε̅ β̅ζ̅ γ̅ρ̅ο̅β̅τ̅η̅ζ̅ • η̅ η̅η̅ α̅ζ̅ε̅μ̅ζ̅ ζ̅ε̅-	5
6	λ̅τ̅ζ̅η̅ο̅μ̅ζ̅, η̅η̅κ̅τ̅ο̅ζ̅ε̅ η̅ε̅ μ̅ο̅ζ̅α̅α̅σ̅η̅ ε̅γ̅ω̅	6
7	σ̅β̅α̅ζ̅α̅τ̅η̅ • 4 ζ̅α̅η̅ε̅ ε̅μ̅ο̅υ̅ μ̅η̅ο̅ζ̅η̅τ̅ε̅α̅, π̅τ̅-	7
8	τ̅η̅ η̅ α̅ζ̅η̅ ζ̅ε̅λ̅τ̅ζ̅η̅ν̅η̅ σ̅β̅α̅ζ̅α̅η̅ο̅υ̅ σ̅τ̅ι̅σ̅ο̅υ̅ •	8
9	π̅ρ̅τ̅β̅τ̅ρ̅ζ̅γ̅α̅α̅χ̅τ̅ σ̅α̅ ω̅ η̅ε̅γ̅ο̅ τ̅α̅ζ̅α̅ ζ̅ε̅λ̅τ̅ζ̅η̅α̅α̅ •	9
10	η̅ π̅τ̅α̅ σ̅β̅κ̅ρ̅ο̅υ̅σ̅α̅α̅χ̅τ̅ σ̅α̅ • η̅ η̅η̅κ̅τ̅ο̅ζ̅ε̅ η̅ε̅	10
11	μ̅ο̅ζ̅α̅α̅σ̅η̅ ε̅γ̅ω̅ ο̅υ̅μ̅τ̅υ̅η̅τ̅η̅ • 5 η̅ β̅υ̅η̅κ̅ Δ̅η̅	11
12	η̅ η̅ο̅ι̅τ̅ β̅ζ̅ γ̅ρ̅ο̅β̅τ̅η̅ζ̅, η̅ β̅ζ̅ γ̅ο̅ρ̅α̅χ̅τ̅ β̅τ̅η̅ε̅ •	12
13	β̅υ̅π̅η̅κ̅ η̅ τ̅λ̅υ̅κ̅υ̅η̅ σ̅α̅ κ̅α̅μ̅ε̅ν̅η̅ε̅μ̅ζ̅ • 6 ο̅υ̅ζ̅ρ̅τ̅-	13
14	β̅ ζ̅ε̅ ι̅ς̅α̅ η̅ζ̅δ̅α̅λ̅ε̅υ̅ε̅ • τ̅ε̅υ̅ε̅ η̅ π̅ο̅κ̅λ̅ο̅η̅η̅ σ̅α̅ ε̅μ̅ο̅υ̅ •	14
15	7 η̅ β̅ζ̅υ̅β̅α̅β̅ γ̅λ̅α̅σ̅ω̅μ̅ζ̅ β̅ε̅λ̅η̅ε̅μ̅ζ̅ • γ̅λ̅α̅ • υ̅τ̅ο̅	15
16	ε̅σ̅τ̅η̅ μ̅η̅τ̅ η̅ τ̅ε̅β̅τ̅ ι̅ς̅ε̅ σ̅η̅ε̅ β̅α̅ β̅υ̅σ̅η̅τ̅β̅γ̅ω̅ •	16
17	ζ̅α̅κ̅λ̅η̅η̅α̅ τ̅α̅ β̅γ̅ο̅μ̅ζ̅ η̅ε̅ μ̅τ̅υ̅η̅ μ̅ε̅η̅ε̅ •	17
18	8 γ̅λ̅α̅σ̅η̅ε̅ β̅ο̅ ι̅ε̅μ̅ο̅υ̅ • η̅ζ̅υ̅ι̅δ̅η̅ Δ̅η̅σ̅η̅ε̅ ν̅ε̅υ̅η̅σ̅τ̅υ̅η̅	18
19	ω̅ υ̅λ̅κ̅α̅ • 9 η̅ β̅υ̅π̅ρ̅α̅σ̅α̅σ̅η̅ε̅ η̅, κ̅α̅κ̅ο̅ τ̅η̅ ε̅σ̅τ̅η̅	19
20	η̅μ̅α̅ • η̅ γ̅λ̅α̅ ε̅μ̅ο̅υ̅ • λ̅ε̅γ̅ε̅ο̅η̅ζ̅ η̅μ̅α̅ μ̅η̅τ̅ ι̅ε̅ •	20
21	η̅α̅κ̅ο̅ μ̅η̅ο̅ζ̅η̅ ε̅σ̅μ̅υ̅ • 10 η̅ μ̅ο̅λ̅τ̅α̅σ̅η̅ε̅ η̅ μ̅η̅ο̅γ̅ο̅ •	21
22	δ̅α̅ η̅ε̅ π̅ο̅σ̅λ̅ε̅τ̅η̅ η̅χ̅ζ̅ κ̅ρ̅ο̅μ̅τ̅ σ̅τ̅ρ̅α̅η̅υ̅ • 11 β̅τ̅ ζ̅ε̅	22

1 тр в стран̅κ̅ лигатура. 2-3 -та в корабла̅κ̅α̅ написано върху полуизтрито τ̅ от по-късна ръка. В лявото поле екелибрис на БМ.

Мс 5:12–18

99r

тоу стадо свнно велне пасомо при горѣ •	1
12 молншѣ же его всн бѣсн глаще •	2
послн ны въ свнна да въ на вѣннде-	3
мъ • 13 и повелѣ нмъ абне іс • и ншедше	4
доуци нечнстїи вѣнндошѣ въ свннїа •	5
и оустрѣмн са стадо по брѣгоу въ море •	6
бѣхѣ же іако двѣ тысѣци, и оутапаа-	7
хѣ въ морн • 14 а пасѣции бѣжашѣ и въ-	8
звѣстншѣ въ градѣ и на селѣхѣ • и прї-	9
дошѣ вѣдѣти что єсть бывше • 15 и прїн-	10
дошѣ къ ісоу • и вѣдѣшѣ бѣсновавша-	11
го са, сѣдаща ѡблѣчена и сѣмысла-	12
ща, нмѣвшадго легевнѣ, и оубоашѣ •	13
16 и повѣдашѣ нмъ вѣдѣшен како бѣ •	14
бѣсномоу • и о свннїахѣ • 17 и наѣшѣ	15
молнти его, оти ти ѡ прѣдѣлѣ нхѣ :-	16

18 **И** въхѡдацоу емоу въ корабль, молѣ-

17

Мс 5:19–26

п̄ѧ д̄г̄ н̄ѣ В ѿ пр̄инде к̄ъ і̄с̄оу єдннъ :

99v

	ШЕ Н БѢСНОВАВЫН, ДА БИ СЪ НИМЪ БЫЛЪ •	1
	19 Н НЕ ДАСТЬ ЕМОУ • НѢ ГЛА ІЕМОУ • НДН ВЪ	2
	ДОМЪ СВОИ КЪ СВОИМЪ • Н ВЪЗВѢСТИ	3
	НМЪ ІЕЛНКО ТИ ГЪ СТВОРИ • Н ПОМН-	4
	ЛОВА ТА • 20 Н НДЕ Н НАУАТЬ ПРОПОВѢДА-	5
	ТИ ВЪ ДЕКАПОЛИ ІЕЛНКО СТВОРИ ЕМОУ	6
	ІСЪ • Н ВЪСИ ДНВЛѢАХѢ Сѧ • КѠ ѿѣ 21 Н прѣшедъ-	7
	ШОУ ІСОУ ВЪ КОРАБЛИ ПАКЫ НА ѠНЪ ПО-	8
	ЛЪ • СЪБРА Сѧ НАРОДЪ МНОГЪ Ѡ НЕМЪ •	9
ѠѠ	Н БѢ ПРИ МОРИ • 22 И с̄ѣ пр̄инде і̄ѣдннъ	10
зѧ	Ѡ архисинагога именовъ ианъръ •	11
	Н ВНАѢВЪ-И Н ПАДЕ НА НОГОУ ЕГО • 23 Н МОЛѢ-	12
	АШЕ Н МНОГО ГЛА, ИАКО ДЬЩИ МОА НА	13
	КОУНИНѢ ЕСТЬ • НѢ ДА ПРИШЕДЪ ВЪ-	14
	ЗЛОЖИШИ НА НА РѢЦѢ ; ДА СПСЕНА БѢ-	15
прѣ на на	ДЕТЬ • Н ѠЖИВЕТЪ • 24 Н НДЕ СЪ НИМЪ • +	16
зѧ	Н ПО НЕМЪ НДѢАШЕ НАРОДЪ МНОГЪ •	17
	Н ОУГНѢТААХѢ Н • 25 Н Сѣ ЖЕНА НѢКАА	18
	СѢЩИ ВЪ ТОУЕНИ КРЪВЕ, ЛѢТЪ • ѠГ •	19
	26 Н МНОГО ПОСТРАДАВШИ, Ѡ МНОГЪ	20
	ВРАЧЕВЪ • Н НИ ІЕДННОѢ ЖЕ ПОЛЗА	21
	ОБРѢТШИ • НѢ ПАЧЕ ВЪ ГОРШЕЕ	22
ГГ	п̄н̄ѣ єг̄ н̄ѣ В ѿ по і̄с̄ѣ ндѣаше :	

Мс 5:27–34

ГГ

100r

Ὁ ΚΡΕΒΟΤΟΥΝΕΪΗ :

пришедши • 27 слышавши же о̄ ѿсѣ • и	1
пришедши въ народѣ съзиди, прико-	2
снѣ сѧ ризѣ ѿгѡ • 28 глаше бо ѿко аще	3
прикоснѣ сѧ понѣ ризѣ его, спсена	4
бѣдѣ • 29 и а҃бне нсѧкнѣ нстоуннкѣ	5
крѣве ѿѧ • и разумѣ теломѣ, ѿко	6
нсѣбѣ ѿ раны • 30 и а҃бне ѿсѣ, оцѡуць	7
въ себѣ снѣлѣ нзшедшѣ ѿ него •	8
ѡбращѣ сѧ въ народѣ глаше • кто	9
прикоснѣ сѧ ризѣхѣ монахѣ • 31 и гла-	10
хѣ ѿмоу оу҃ченници ѿго • виднши на-	11
родѣ оу҃гнѣтаѣць тѧ • и глѣши кто	12
прикоснѣ сѧ мнѣ ; 32 и о҃гладаше сѧ	13
видѣти, створшѣ сѣ • 33 жена же оу҃-	14
боавши сѧ, и трепещѣщи въдаѣщи	15
ѣже бѣ ѿн • прииде и припаде къ немѣ •	16
и рѣ емоу всѧ нстинѣ • 34 он же рѣ еи • дѣщѣ	17
вѣра твоя спсе тѧ и дѣи въ мнѣ • и бѣди	18
цѣла ѿ раны твоѣѧ : ~ к пнѣ	19

Стара номерация на тетрада в горното поле с черно мастило.

Mc 5:35–43

100v

ΥΤΗ ΠΑΚ

35	Ἐ	Ϸиε ιεμου γλα̅Ϸου̅ πρι̅νδο̅ш̅κ̅ ω̅ ἀρχησιν-	1	
		νάγοга гл̅щ̅ε̅ • ἰάκο д̅щ̅и̅ т̅воα̅ ο̅υ̅μ̅ρ̅ѳ̅-	2	
		тъ̅ • ὑτο̅ δ̅в̅н̅ж̅еш̅и̅ ο̅υ̅Ϸ̅η̅т̅ε̅λ̅ѳ̅ • 36	3	
		ἰε̅ ж̅ε̅ ἀβ̅н̅ε̅ σ̅лы̅ш̅α̅в̅ѳ̅ σ̅λο̅в̅ο̅ г̅л̅ε̅μ̅ο̅ • г̅л̅α̅ ἀρ̅χ̅η̅-	4	
		σ̅η̅н̅α̅го̅го̅υ̅, н̅ε̅ β̅ο̅η̅ с̅α̅ τ̅ѳ̅κ̅μ̅ο̅ β̅ѳ̅ρο̅υ̅η̅ •	5	
		37	ἡ̅ н̅ε̅ ὠ̅σ̅т̅α̅в̅η̅ π̅ο̅ с̅ε̅β̅ѳ̅ η̅η̅ ἰ̅ε̅δ̅η̅η̅ο̅го̅ж̅ε̅	6
		ἡ̅т̅η̅ • τ̅ѳ̅κ̅μ̅ο̅ π̅ε̅τ̅ρα̅ ἡ̅ ἰ̅ά̅κ̅ώ̅β̅α̅ ἡ̅ ἰ̅ω̅ἄ̅η̅α̅ •	7	
		β̅ρα̅т̅α̅ ἰ̅ά̅κ̅ω̅β̅α̅ѳ̅ • 38	8	
		ἡ̅ π̅η̅δ̅ε̅ β̅ѳ̅ δ̅ο̅μ̅ѳ̅ ἀρ̅χ̅η̅-	8	
		σ̅η̅н̅α̅го̅го̅в̅ѳ̅ • ἡ̅ β̅η̅δ̅ѳ̅ μ̅λ̅ѳ̅ѳ̅ • ἡ̅ π̅λα̅υ̅α̅-	9	
		Ϸ̅и̅ѳ̅ с̅α̅ ἡ̅ κ̅ρ̅η̅υ̅α̅Ϸ̅и̅ μ̅η̅ο̅γ̅ο̅ • 39	10	
		ἡ̅ β̅ѳ̅η̅ε̅δ̅ѳ̅ г̅л̅α̅ ἡ̅μ̅ѳ̅ • ὑто̅ μ̅λ̅ѳ̅β̅η̅т̅ε̅ ἡ̅ π̅ла̅υ̅ε̅т̅ε̅ с̅α̅ •	11	
		ὀ̅т̅ρο̅κ̅ο̅в̅η̅ц̅а̅ н̅ѳ̅ ο̅υ̅μ̅ρ̅ѳ̅ла̅ н̅ѳ̅ σ̅π̅η̅т̅ѳ̅ • 40	12	
		ἡ̅ ρ̅η̅γ̅α̅α̅χ̅ѳ̅ с̅α̅ ε̅μ̅ο̅υ̅ • ὀ̅η̅ ж̅ε̅ ἡ̅з̅γ̅η̅α̅в̅ѳ̅ β̅с̅α̅ •	13	
		п̅ο̅ѳ̅ѳ̅т̅ѳ̅ ὠ̅ц̅α̅ ὀ̅т̅ρο̅κ̅ο̅в̅η̅ц̅η̅ ἡ̅ μ̅т̅ρ̅ѳ̅ • ἡ̅ ἡ̅ж̅ε̅	14	
		β̅ѳ̅χ̅ѳ̅ с̅ѳ̅ η̅η̅μ̅ѳ̅ • ἡ̅ β̅η̅η̅η̅δ̅ε̅ ἡ̅δ̅ε̅ж̅ε̅ β̅ѳ̅ ὀ̅т̅ρο̅-	15	
		υ̅α̅ л̅ε̅ж̅ѳ̅ • 41	16	
		ἡ̅ ε̅μ̅ѳ̅ з̅α̅ ρ̅η̅κ̅ѳ̅ ὀ̅т̅ρο̅κ̅ο̅в̅η̅ц̅и̅	16	
		г̅л̅α̅ ε̅η̅ • т̅α̅л̅η̅φ̅ά̅ κο̅υ̅μ̅η̅ • ε̅ж̅ε̅ ἰ̅ε̅ σ̅κα̅ζ̅ά̅-	17	
		ε̅μ̅ο̅ • δ̅ѳ̅Ϸ̅ε̅ т̅ε̅β̅ѳ̅ г̅л̅α̅ β̅ѳ̅σ̅т̅α̅η̅η̅ • 42	18	
		ἡ̅ ἀ̅β̅η̅ε̅ β̅ѳ̅σ̅т̅а̅ δ̅ѳ̅Ϸ̅а̅, ἡ̅ χ̅ο̅ж̅δ̅α̅α̅ш̅ε̅ • β̅ѳ̅ β̅ο̅ λ̅ѳ̅т̅ο̅μ̅ •	19	
		• β̅ι̅ • ἡ̅ ο̅υ̅̂ж̅α̅σ̅ο̅ш̅ѳ̅ с̅α̅ ο̅υ̅̂ж̅α̅σ̅ο̅μ̅ β̅ε̅л̅η̅ε̅μ̅ѳ̅ •	20	
		43	ἡ̅ з̅α̅π̅ρ̅ѳ̅т̅η̅ η̅μ̅ѳ̅ μ̅η̅ο̅γ̅ο̅ • δ̅α̅ η̅η̅κ̅т̅ο̅ж̅ε̅ ο̅υ̅-	21
		β̅ѳ̅σ̅т̅ѳ̅ с̅ε̅γ̅ο̅ • ἡ̅ ρ̅ε̅ δ̅α̅δ̅η̅т̅ε̅ ε̅η̅ ἰ̅ά̅σ̅т̅η̅ :	22	

15 тρ в ὀτρο- лигатура. В левото поле экслибрис на БМ.

Мс 6:1–7

вѣтѣ еї нѣ • В ѿ прндѣ ꙗзъ въ ѿуствѣ :

101r

6:1 **И** изыде ѿтѣдоу за ѿ прндѣ въ ѿуствѣ
 свое, ѿ по немь ѿдошѣ оуѣеннцн ꙗго • **к** пѣ
 2 ѿ бывши сѣботѣ, наѣтъ на снмн-
 цн оуѣнтн • ѿ мнози слышавше дн-
 вншѣ сѣ глѣце • ѿкѣдоу сеѣмоу снѣ ;
 ѿ что прѣмѣдрѣсть данна ѣмоу, ѿ
 снлы такѣвы рѣкама ѣго бѣваѣтъ ;
 3 не сѣ лн ꙗ тектѣнѣ снѣ марїѣнѣ • бѣра-
 т же ꙗкѣвоу ѿ ѿснн ѿ ѿудѣ • ѿ снмѣ-
 ноу ; не ѿ сестѣры лн ѣго сѣтъ заде въ нѣ ;
 ѿ блажнахѣ сѣ ѿ немѣ • 4 гла же ѿмѣ
 ꙗс • ꙗко нѣ прѣрѣкъ бѣзѣ ѣстн, тѣкѣ
 въ своѣмѣ ѿуствѣн, ѿ въ рожденнн
 ѿ въ домоу своѣмѣ • 5 ѿ не можаашѣ тоу
 нн ѣдннѣ снлы сѣтворнтн • тѣкѣ
 на мало недѣжныѣ, вѣзложѣ рѣцѣ
 ѿ ѿсѣлн • 6 ѿ днвн сѣ за невѣрне нхѣ •
 ѿ ѿбѣхождаашѣ вѣсн (!) ѿкрѣтныѣ оуѣ :
 7 **И** прнзѣвавѣ ѿба на десѣте • ѿ наѣтъ нхѣ

нѣ 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 нѣ 18
 нѣ 19

сѣ еї нѣ В ѿ прнзѣ ꙗс ѿба на дѣ

В горното поле тѣ в ѿуствѣ лигатура. Отдясно на миниатюрата няколко изтрити или отмити букви – все още се чете **к**. 11 ѣ в блажнахѣ написано върху изтрито ѣ от по-късна ръка. 18 вѣсн ѿкрѣтныѣ: началното о- в ѿкрѣтныѣ поправено от і, изглежда преписвачѣт е започнал да пише погрешно вѣсн и когато е забелязал грешката си, я е поправил само частично. В дяското поле екслибрис на БМ.

Mc 6:8–13

101v

○ ПОСЛАНИИ БІ :

	ПОСЛАТИ ДВѦ ДВѦ • Н ДААШЕ НМЪ ВЛА-	1
	СТЬ НА ДОУСѢХЪ НЕУНСТЫХЪ • 8 Н ЗАПРѢ-	2
	ТИ НМЪ, ДА НИУБСѢЖЕ ВЪЗМѢТЬ НА	3
	ПѢТЬ • ТЪКМО ЖЕЗЛЪ ЕДННЪ • НИ ВЛА-	4
	ГАЛНЦА • НИ ХЛѢВА • НИ ПРИ ПОАСѢ МѢ-	5
	ДИ • 9 НѢ ОБОУВЕНН ВЪ САНДАЛНѢ • Н НЕ Ѡ-	6
НД	БЛАУНТИ СѢ ВЪ ДВѢ РИЗѢ • 10 Н ГЛАШЕ Н-	7
	МЪ • НДЕЖЕ КОЛНЖДО ВЪНДЕТЕ ВЪ ДО-	8
	МЪ, ТОУ ПРѢБЫВАНТЕ ДОНДЕЖЕ НЪЗЫДЕ-	9
НѢ	ТЕ ѠТѢДОУ • 11 Н ЕЛНКО АЩЕ НЕ ПРИНМѢ-	10
	ТЬ ВАСЪ НИ ПОСЛОУШАѢТЬ ВАСЪ • НСХОДА-	11
	ЩЕ ѠТѢДОУ • ѠТРАСѢТЕ ПРАХЪ НЖЕ ЕСТЬ	12
	ПОД НОГАМИ ВАШИМИ • ВЪ СВДѢТЕЛЬ-	13
	СТВО НМЪ • АМНН ГЛА ВАМЪ • ѠРАДЬ-	14
	НѢ БѢДЕТЬ СОДОМОУ НЛИ ГОМОРОУ ВЪ	15
	ДНѢ СѢДНИИ, НЕЖЕ ГРАДОУ ТОМОУ :	16
НС	12 Н НЪШЕДШЕ ПРОПОВѢДААХѢ ДА ПОКАѢТ СѢ •	17
	13 Н БѢСЫ МНОГЫ НЪЗГОНѢХѢ • Н МАЗААХѢ	18
	ЕЛЕЕМЪ МНОГЫ НЕДѢЖНЫ Н НСЦѢЛАѢХѢ :- кѢ	19

4 Надредно ѡ във вла- добавено тънко от по-късна ръка. 17 Същото и за зъ в нъшедше.

Mc 6:14–21

102r

zā

Ὁ ἸΩ ἢ ἩΡΩΔΕ :

14	И́ слышавъ ѱрѡ́ црѣ́ слоухъ ꙗ́совъ . ѱвѣ́ бо	НЗ	1
	бѣ́ ѿма́ ꙗ́го . ѿ́ глааше ѱко́ ꙗ́внъ крѣ-		2
	цапнъ вѣста ѡ́ мрѣтвѣхъ . ѿ́ се́го радн		3
	сны дѣѣт са ѡ́ немъ . 15	НН	4
	ѿнн же глахѣ		5
	ѱко ѿнна ꙗ́сть . ѿнн же глахѣ ѱко		6
	пррѣкъ ꙗ́сть, ѱко ꙗ́дннъ ѡ́ пррѣкъ . 16		7
	слышавъ же ѿродъ рече . ѱко ꙗ́гоже азъ оу-		8
	сѣкнѣхъ ꙗ́внннн, сѣн ꙗ́сть . тѣ́ вѣста	НФ	9
	ѡ́ мрѣтвѣхъ . 17		10
	тѣ́ бо ѿродъ пославъ		11
	а́тъ ꙗ́внннн . ѿ́ свазѣ ꙗ́го въ темн-		12
	ци . ѿродѣды радн жены брата своѣ́,	НТ	13
	фнлппа . а́ко ѡ́женн са ѡ́а . 18		14
	глаше бо ꙗ́внннн ѿрѡ́довн . ѱко не достонтѣ		15
	теѣ́ ѿметн жены фнлппа брата		16
	своѣ́го . 19		17
	ѿродѣа же гнѣвааше на нъ, ѿ́		18
	хотѣаше ꙗ́го оубнтн, ѿ́ не можааше .		19
	20		20
	ѿродъ бо боаше са ꙗ́внннн . вѣды н		21
	мѣжа праведна ѿ́ стѣ́ ѿ́ хранѣаше ѡ́а .		22
	ѿ́ послушаѣ ꙗ́го, много творѣше . н вѣ		
	сласть ꙗ́го послушааше . 21		
	прнключѣ-		
	шоу же са днн потрѣбноу . ѡ́гда ѿрѡ́		
	рождѣствоу своѣ́моу вечерѣ́ творѣше .		

на ѡсѣкнѣ́ гла́ прѣтѣа . на лн . В ѡ́ слышавъ м

18 ѿа в хранѣаше преправено върху изтрит ѣ, като към следващото а е прибавено і. В дясното поле екслибрис на БМ.

Мс 6:22–28

102v

кнѧземь свонмъ н̄ тысѧциннкѡмъ •	1
н̄ старѣншиннамъ галленескамъ • 22 н̄	2
въшедши дьщери еѧ ѡродїадѣ • н̄ пла-	3
савши н̄ оугодн̄ ѡродоу • н̄ възлежѧ-	4
цинмъ съ ннмъ • н̄ рече цѣрь дѣци	5
проси оу мене ёмоу же аще хѡщеш	6
н̄ дам ти • 23 н̄ клат са ен̄ • ꙗко ꙗгоже	7
аще просиши дам ти до полоу цѣрѣва	8
моего • 24 она же н̄зъш ^б ши къ мѣри сво-	9
ен̄ • рече • чьсо прошѧ • она же рече • главы	10
иѡѧна крѣтѣ • 25 н̄ въз-	11
шедши аьне съ тѣ-	12
щаннемъ къ цѣрю •	13
проси глѧци • хошѧ	14
да даси ми ѡнеѧ на	15
блюдѣ главѧ иѡѧна крѣтѣ • 26 н̄ прискрѣ-	16
бенъ бы цѣрь • за клатвы ради н̄ възле-	17
жѧцихъ съ ннмъ • не въсхотѣ ѡре-	18
ци са ен̄ • 27 н̄ аьне пославъ цѣрь воина •	19
повелѣ прнестн̄ главѧ ёго • 28 ѡн̄ же	20
шедъ оуѣвкнѧ ёго въ темници •	21
н̄ прнесе главѧ ёго на блюдѣ, н̄ дастъ	22

9 н̄зъш^бши поправено тънко върху изтрит текст от по-късна ръка. 15 ѡнеѧ вм. ѡсъченѧ.

Мс 6:29–34

103r

ѡ ДВЦН • Н ДВЦА ДАСТЬ
 ѡ МТРН СВОЕН • 29 Н СЛЫ-
 ШАВШЕ ОУЧЕНИЦН ЕГЪ,
 ВЪЗАШѡ ТРОУПЪ ЕГО,
 Н ПОЛОЖИШѡ Н ВЪ ГРОБЪ :~

30 И СЪБРАШѡ СѦ АПЛН КЪ ИСОУ • Н ВЪЗВѢСТН-
 Шѡ ИМОУ ВЪСЪ, ИЕЛНКО СЪТВОРИШѡ Н
 ИЕЛНЪ НАОУЧНИШѡ • 31 Н РЕЧЕ ИМЪ ПРИДѢ-
 ТЕ ВЪ САМН ВЪ ПОУСТО МѢСТО ИЕДНИН •
 Н ПОУНИТЕ МАЛО • БѢХѡ БО ПРИХОДА-
 ЩЕН Н ВЪХОДАЩЕН МНОЗИ • Н НЕ БѢ ИМЪ
 КОЛН ПОНѢ ИАСТН • 32 Н ИДОШѡ ВЪ ПОУСТО
 МѢСТО ИЕДНИН КОРАБЛЕМЪ • 33 Н ВНАДѢ-
 Шѡ НХЪ ИДѢЩИѡ, Н ПОЗНАШѡ НХЪ • МНО-
 ЗИ ЖЕ Н ПѢШН ВЪ ВСѢХЪ ГРАДЪ, ПРИТЕ-
 КОШѡ ТАМО, Н ВАРИШѡ НХЪ • 34 Н ИЗШЕДЪ
 ИСЪ, ВНАДѢ МНОГЪ НАРОДЪ • Н МЛН ЕМОУ
 ВЫШѡ • ЗАНЕ БѢШѡ ИАКО ВЪЦА НЕ И-
 МАЩѡ ПАСТЫРЪ • Н НАУАТЬ ОУЧНИТН А

1
 2
 3
 4
 5 ^к ѡСЪКНѡ
 6 ^{ѡА:} ^{зѡ}
 7
 8 ^{ѡВ}
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16 ^{ѡГ}
 17
 18
 19

ѡЕ ЕИ В ѡ СЪБРАШѡ АПЛН КЪ ИСОУ :

8 Надредното ко вероятно добавено от самия преписвач.

Мс 6:35–43

103v

О ПАТНѢ ХЛѢБѢ Н Ё РЫБѢ :~

35	мно́го · 35 И́и́сусъ о́уже́ ꙗ́коꙋ мно́гоꙋ бы́вшоꙋ ·	1
	прѣстѣпльше къ нему́ о́ученици	2
	его́ · гла́хъ · поусто́и е́сть мѣсто ѿ	3
	о́уже́ ꙗ́коꙋ мнѣ · 36 ѿпоустѣи́хъ да	4
	ше́дше въ ѿкрѣ́тныихъ селѣхъ ѿ ве-	5
	се́хъ, коупа́тъ себѣ́ хлѣ́бы · не́ има-	6
	тъ бо́ ꙗ́ко ꙗ́стѣи · 37 О́н же ѿвѣща́въ рече́	7
	и́мъ · да́дите и́мъ въ́ ꙗ́стѣи · ѿ гла́шъ	8
	его́ · ше́дше да́ коупи́мъ двѣ́ма сто-	9
	ма́ пѣна́зъ хлѣ́бы · ѿ да́мы и́мъ ꙗ́-	10
	стѣи · 38 О́н же́ гла́ и́мъ · колѣ́но хлѣ́бъ	11
	и́мате · и́да́те ѿ́ видѣ́те · ѿ о́убѣ́дѣ-	12
	ше́ гла́шъ па́тъ ѿ́ двѣ́ рыбы · 39 ѿ́ пове-	13
	ла́ имъ поса́дѣти въ́са на́ споды · на	14
	споды · на́ тра́вѣ́ зеленѣ́ · 40 ѿ́ възле́го-	15
	ша́ на́ лѣ́хы на́ лѣ́хы · по́ стѣи́и по́ па́-	16
	деса́тъ · 41 ѿ́ прие́мъ па́тъ хлѣ́бъ · ѿ́	17
	двѣ́ рыбы · ѿ́ възрѣ́въ на́ нѣ́бо, блѣ́ви ѿ́	18
	прѣ́ломѣ́ хлѣ́бы · ѿ́ да́ше о́ученико-	19
	мъ, да́ полага́тъ прѣ́д ѿ́ими · ѿ́ о́бѣ́	20
	ры́бѣ́ раздѣ́ли въ́сѣ́мъ · 42 ѿ́ ꙗ́ша́ всѣ́	21
	ѿ́ насы́тиша́ са · 43 ѿ́ възаша́ о́крохъ ·	22

15 а в травѣ написано върху полуизтрито ѣ от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 6:44–50

пѧ̄ еї̄ нѣ̄ м̄ в ѿ̄ оубѣдн̄ іс̄ оу҃ѣ̄ :

104r

ѿ̄ кошницѣ̄ нспльнѣ̄ • н̄ ѿ̄ рыбоӯ • 44 н̄ бѣше̄

1

іѡ̄дшннхѣ̄ хлѣбы̄, пѧ̄ тѣ̄сѣцѣ̄ мѧ̄жѣ̄ •

2

45 І̄с̄ ѡбне̄ оубѣдн̄ оу҃ѣннкы̄ своѧ̄, влѣстн̄ зѧ̄

ѿ̄

3

въ корабль̄ н̄ варнтн̄ его̄ на̄ онѣ̄ полѣ̄ кѣ̄

4

внѡсандѣ̄ • дондеже̄ самѣ̄ ѿ̄поустнтѣ̄

5

народы̄ : кѡ̄ ѣ̄

6

46 І̄с̄ ѿрѣк̄ сѧ̄ нмѣ̄ • н̄де̄ въ горѣ̄ помѡлнтн̄ сѧ̄ •

ѿ̄

7

47 н̄ ве҃ероӯ бывшоӯ • бѣ̄ корабль̄ посрѣдѣ̄

8

мора̄ • ѡ̄ сѣ̄ ѡдннѣ̄ на̄ землн̄ • 48 н̄ вндѣвѣ̄ ѧ̄

ѿ̄

9

страждѣцѣ̄ въ грѣбѣнїӣ • бѣ̄ бо вѣтрѣ̄

10

протнвенѣ̄ нмѣ̄ • н̄ прн ѡтврѣтѣн̄

11

стражн̄ ноцнѣн̄ • прїндѣ̄ кѣ̄ ннмѣ̄ по

12

морю̄ хода̄ • н̄ хотѣашѣ̄ мннѧ̄тн̄ нхѣ̄ •

13

49 онн̄ же̄ вндѣвшѣ̄ н̄ ходаца̄ по морю̄ •

14

непщевашѣ̄ прнзрѣнїѣ̄ бытн̄, н̄ възва-

15

шѣ̄ • 50 всн̄ бо̄ ѡго̄ вндѣшѣ̄, н̄ възмѧ̄тошѣ̄ •

16

н̄ ѡбне̄ възгѧ̄лѣ̄ сѣ̄ ннмн̄, н̄ рѣ̄ нмѣ̄ • дрѣздан-

17

9 а в мора написано върху полуизтрито ѣ от по-късна рѣка.

Мс 6:51–56

104v

ГН	те • ѡзъ ієсмъ, не вонте са • 51 нъ вьнде къ	1
	ннмъ въ корабль • н оуле ^{жє} вѣтръ • нъ зѣло	2
	нъзлхъ въ себѣ днвлѣхъ са нъ оужасаа-	3
	хъ са • 52 не разумѣшъ во ѡ хлѣбѣхъ •	4
	бѣ во срѣе нхъ ѡкаменено :~	5

~	зѡ	53	И прѣшедше прндошъ на земаа геннса-	6	
~		ретскѣа, нъ прнсташъ • кѡ пѣ	54	зѡ нъзшедшемъ	7
		нмъ нъз корабля ѡбне познашъ нъ • 55 нъ прѣ-	8	текше вса странъ тѣ • нъ наѡашъ на ѡ-	9
		дрѣхъ болащѣа прнноснтн, нъеже	10	слышаахъ єго, ѡко тоу єсть • б нъ ѡможе	11
~		колнждо въхождааше въ весн нлн въ	12	градъ нлн въ села • на распѣтнхъ по-	13
		лагаахъ недѣжныѣ нъ молѡахъ нъ • да	14	понѣ въскрнлн рнзы ієго прнкоснѣ-	15
		т са • нъ ієлнцн ѡще прнкасаахъ са іє-	16	моу, спсєнн бываахъ :~ пнє сі нє В ѡ нъшє-	17
		шоу ієсу нє кораблѣ ѡбне познашъ нъ мѣ земаа геннсѣ			

2 Надредното же в оуле^{жє} преправено от самия преписвач от ударение върху ѳ. 8 ѡ въ корабля написано върху полуизтрито ѣ от по-късна ръка. В лявото поле екслибрис на БМ.

Мс 7:1–6

105r

7:1	И ² събрашѣ сѧ къ нему фарисѣи и нѣции	Ⓞ	1
	ѡ книжници • и пршедше ѡ іерлѧма		2
2	и видѣвше, нѣкыѣ ѡ оученикъ іегѡ •		3
	неустыма рѣкама, срѣчь • неомь-		4
	венама, ѡдѣща хлѣбъ и зазираахѣ •		5
3	фарисѣи бо и вси іудѣи • аще не три-		6
	ѣще оумыѣтъ рѣкоу, не ѡдѣтъ •		7
	дрѣжѣще прѣданиа старецъ • 4 и ѡ коу-		8
	пла аще не покѣпат сѧ, не ѡдѣтъ •		9
	и ина многа сѣтъ, ѡже прѣѣщиѣ дрѣ-		10
	жати • крѣщеніа стѣклѣнницамъ и		11
	уваномъ и котломъ и ѡдромъ :		12
5	И ³ потомже въпрашаахѣ єго • фарисѣи	zā	13
	и книжници • пошто оученици твои	Ⓞ	14
	не ходѣтъ по прѣданию старецъ • нѣ		15
	неомьвенама рѣкама ѡдѣтъ хлѣ-		16
	бъ • 6 онъ же рече имъ • ѡко добръ проре-		17
	че ісаіа ѡ васъ лицемѣри • ѡкоже		18

втрѣ сіи нѣ • В ѡ въпросѣ ісаіа фарисѣи

Мс 7:7–14

105v

	ѣсть писано • снѣ людне оуѣстнамн	1
	ма ѡтѣтъ • а срѣе нхъ далече ѡсто-	2
	нтъ ѡ мене • 7 вьсоуе же ѡтѣтъ ма •	3
	оуѣаще оуѣенна заповѣдн ѡлѣьскыѣ •	4
пнѣ	8 оуоставльше бѡ заповѣдъ бжнѣ, дрѣ-	5
	жнтѣ прѣданїа ѡлѣьска • ко крѣенїа	6
	ѡваномъ н стѣклѣннцамъ • н нна	7
	пѣбнаа таковаа многа творнтѣ •	8
	9 н глѣашѣ нмъ • добрѣ ѡмѣтаете сѧ за-	9
	повѣдн бжнѣ • да прѣданнїе ваше сѣ-	10
	блюдете • 10 мѡуѣсн бо рече • ѡтнѣ ѡцѣа	11
	твоѣго н мѣрѣ твоѣ • н нже злословн-	12
	тъ ѡцѣа нли мѣрѣ, сѣмрѣтнѣ да оуѣ-	13
	мреть • 11 вы же глѣете • аще речеть	14
	ѡлкѣ ѡцѣоу нли мѣрн • корванъ, нже	15
	ѣсть даръ • нже аще ѡ мене ползѣва-	16
	лъ ѣсн • 12 н к томоу не ѡставлѣете ѣго •	17
	ннѣсоже створнтн ѡцѣоу своѣмоу	18
	нли мѣрн своен • 13 прѣстѣпаѣще слово	19
	бжнїе, прѣданнемъ вашнмъ ѣже	20
	прѣдасте • н пѣбна такова многа творїте :	21
	14 И прнзвавъ весь нарѣ, глѣашѣ нмъ • послѣ-	22

срѣе сї нѣ В ѡ прнзвавъ їсѣ весь нарѣ

Mc 7:15–24

106r

ШАНТЕ МЕНЕ ВСН • Н РАЗОУМѢНТЕ • 15 ННУТО-	1
ЖЕ ІЕСТЬ, НЖЕ Ѡ ВЪНѢѠДОУ УЛКА ВЪХОДА ВЪ-	2
НЬ МОЖЕТЬ ОСКВРЪННТИ Н • НѠ НСХОДА-	3
ЩАА СѠТЬ СКВРЪНАЩА УЛКА • 16 АЩЕ КТО Н-	4
МАТЬ ОУШН СЛЫШАТИ ДА СЛЫШНТЪ • ^к ВТѠ	5
17 ^И ЕГДА ВЪННДЕ ВЪ ДОМЪ Ѡ НАРОДА • ВЪПРА-	6
ШААХѠ Н ОУЧЕНИЦН ІЕГѠ • О ПРНТУН • 18 Н	7
ГЛА НМЪ • ТАКО ЛН Н ВЪ НЕРАЗОУМНВН ЕСТЕ ;	8
НЕ РАЗОУМВЕТЕ ЛН • ВСЕ БО ЕЖЕ НЗЪ ВЪНОУ	9
ВЪХОДНТЬ ВЪ УЛКА, НЕ МОЖЕТЬ ІЕГО ОСКВР'-	10
ННТИ • 19 ІАКО НЕ ВЪХОДНТЬ ІЕМОУ ВЪ СРЦЕ,	11
НѠ ВЪ УРѢВО • Н СКОЗЪ АФЕДРОНЬ НСХОДН •	12
НСТРѢБЛѢѠ ВСѢ БРАШНА • 20 ГЛАШЕ ЖЕ	13
ІАКО НСХОДАЩЕЕ Ѡ УЛКА, ТО СКВРЪННТЬ	14
УЛКА • 21 НЗ ВЪНАТРѢѠДОУ ЖЕ ПОМЫШЛЕ-	15
ННА ЗЛА НСХОДАТЬ • ПРѢЛЮБОДѢАННА	16
ЛЮБОДѢАНІА • ОУБННСТВА • 22 ТАТѢЫ •	17
ОБНДЫ • ЛѠКАВСТВА • ЛѢСТН • СТОУДО-	18
ДѢАНІА • ОКО ЛѠКАВНО • ХОУЛА • ГРЪДЫ-	19
НН • БЕЗОУМНІЕ • 23 ВСА СНІА ЗЛАА НЗЪ	20
ВЪНАТРѢ НСХОДАТЬ, Н СКВРЪНАТЪ	21
УЛКА • 24 Н ѠТѠДОУ ВЪСТАВЪ НДЕ :	22

12 ρ в скозѣ написано над реда тънко от по-късна рѣка. 20 л във вса написано върху по-луизтрито ѣ от по-късна рѣка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Мс 7:25–30

Ѹѣ сї нѣ В ѡ прїнде ꙗко въ прѣдѣлы :

106v

Ѹа	Ѹъ прѣдѣлы тѣрскы ꙗ сндонскы • ꙗ въ-	1
˘	шедъ въ домъ • не хотѣше да би кто	2
	его оувѣдѣ • ꙗ не може оутантн сѧ •	3
	25 слышавши бо жена ѡ немъ • ꙗже дьци •	4
˘	ѡмѣше доухъ нечистъ • прїшедши	5
ог	прїпаде къ ногамъ ꙗго • 26 жена же бѣ	6
˘	поганыни • елѣнка, сирогонниксѧ	7
	родомъ • ꙗ молѣше ꙗ да бѣса ѡженетъ	8
	ѡз дьщере еѧ • 27 ꙗже рече еѧ • остави да	9
	прѣвѣе насытит сѧ ѡда • нѣ бо до-	10
	бро ѡтати хлѣба ѡдомъ, ꙗ поврѣ-	11
	ци псомъ • 28 она же ѡвѣщавши ꙗ гла	12
	ѡмоу • еѧ ꙗ • ꙗбо ꙗ псѧ • подъ трапезоѧ	13
	ѡдѣтъ ѡ кроупицѣ дѣтскыхъ • 29 ꙗ ре-	14
	че еѧ за слово еѣ ꙗдѧ ꙗзыде бѣсѣ ѡз дь-	15
˘	щере твоѣѧ • 30 ꙗ ѡшедши въ домъ свон	16
	ѡбрѣте ѡтроковницѧ лежѧщи на ѡдрѣ	17
Ѹѣ	ꙗ бѣсѣ ꙗзышедши : ꙗко	18

2 Горе в лявото поле следи от изтрита буква. 3 Надредното л в оувѣдѣ добавено по-късно, от преписвача? 4 В края на реда дьци добавено извън текстовата колона, частично върху изтрита буква, вероятно от преписвача. 5 ꙗ в ѡмѣше добавено извън текстовата колона, вероятно от самия преписвач.

Мс 7:31–37

сѣ̄ д̄ по̄ м̄ в ѿ нзше̄ іс̄ ѿ прѣдѣлѣ тѣрскы̄ .

107r

31	Ӣ пакы̄ н̄зше̄дѣ ѿ прѣдѣлѣ тѣрскы̄хъ	ⲟⲃ̄	1
	н̄ сн̄донскы̄хъ . прнн̄де на море галл-		2
	ленско . междӯ прѣдѣлы̄ декаполѣ-		3
	скы̄мн̄ . 32 прнвѣдошӣ къ нем̄оӯ глауха		4
	нѣма . н̄ молѣах̄ ѿ да възложитъ на		5
	нь рѣкѣ . 33 н̄ поемы̄н̄ е̄днн̄оӯ ѿ наро̄да .		6
	въло̄жн̄ прѣсты̄ своѣ въ оӯшн̄ е̄гѡ .		7
	н̄ плюнѣвъ̄ коснѣ̄ ѿ въ̄ ꙗзыкѣ̄ . 34 н̄ въз-		8
	зрѣвъ̄ на н̄бо̄, въздыхнѣ̄, н̄ гла̄ іемоӯ .		9
	еффа̄а̄ . іеже̄ іе̄ разврѣзѣ̄ сѣ̄ . 35 н̄ ѡбн̄е̄		10
	разврѣзѣ̄оста̄ сѣ̄ слоуха̄ іе̄го̄ . н̄ раздрѣ-		11
	шӣ сѣ̄ съꙗзыка̄ іе̄го̄ н̄ гла̄аше̄ пра-		12
	во̄ . 36 н̄ запрѣтӣ н̄мъ̄ да нн̄ком̄оӯже̄		13
	не повѣда̄тъ . іе̄лн̄ко̄ же̄ н̄мъ̄ тѣ̄ за-	ⲟⲓ̄	14
	прѣцаа̄ше̄, он̄н̄ же̄ паӯе̄ н̄злн̄ха̄ про-		15
	повѣдаах̄ . 37 н̄ прѣнзлн̄ха̄ дн̄влѣх̄ сѣ̄		16
	гла̄ще̄, добрѣ̄ в̄се̄ творн̄тъ . глаухы̄		17
	творн̄тъ слышатн̄ . н̄ нѣмы̄ гла̄тӣ ~ іѡ̄ сѣ̄		18

1 - д, от маргиналното число ⲟⲃ̄ поправено върху изтрита буква с розово-червено мастило.

Mc 8:1–9

107v

ὄς	ὁ ἄ κλῆβεῖ • н б рыбе :	
	1 Ἰη̄с̄ ты̄κ̄ д̄нн̄ пакы, з̄а̄ многоӯ народоӯ с̄п̄щ̄.	1
	н̄ не̄ н̄ма̄щнмь̄ ѱ̄со̄ і̄а̄стн̄ • прнз̄вав̄з̄	2
	о̄ѱ̄еннкы̄ сво̄к̄ г̄ла̄ н̄м̄з̄ • 2 м̄л̄р̄доӯκ̄ ὁ̄	3
	народе̄ сем̄з̄ • і̄а̄ко̄ о̄ѱ̄же̄ трн̄ д̄нн̄ прн-	4
	с̄ѣда̄ть̄ мн̄ѣ̄ • н̄ не̄ н̄ма̄ть̄ ѱ̄со̄ і̄а̄стн̄ •	5
	3 н̄ а̄ще̄ ѿ̄поӯщ̄к̄ а̄ не̄ і̄а̄д̄ш̄к̄ в̄з̄ домы̄	6
	сво̄к̄, ὀ̄слаб̄ѣ̄тъ̄ на̄ п̄тн̄ • н̄ѣцнн̄ бо̄	7
	ѿ̄ нн̄х̄з̄ н̄з̄дале̄ѳ̄е̄ прншлн̄ с̄п̄т̄з̄ • 4 н̄ ѿ̄-	8
	в̄ѣщ̄аш̄к̄ і̄емоӯ о̄ѱ̄еннцн̄ і̄ε̄γ̄ω̄ • ѿ̄-	9
	κ̄π̄доӯ сн̄к̄ кто̄ в̄з̄мо̄жет̄ з̄де̄ насы-	10
	тн̄тн̄ х̄л̄ѣба̄, на̄ поӯстынн̄ • 5 н̄ в̄просн̄	11
	нн̄х̄з̄ • ко̄лнко̄ н̄ма̄те̄ х̄л̄ѣб̄з̄ • ὀ̄нн̄ же̄ ρ̄ѣ-	12
	ш̄к̄ с̄ε̄д̄м̄з̄ • 6 н̄ повел̄ѣ̄ народоӯ в̄з̄ле̄щн̄	13
	на̄ з̄емлн̄ • н̄ прнем̄з̄ с̄ε̄д̄м̄з̄ х̄л̄ѣб̄з̄, х̄ва-	14
	л̄к̄ в̄з̄да̄в̄ пр̄ѣломн̄ • н̄ да̄аш̄е̄ о̄ѱ̄ѳ̄е-	15
	нн̄κ̄ω̄м̄м̄ сво̄нм̄з̄, да̄ пр̄ѣд̄лага̄тъ̄ •	16
	н̄ положн̄ш̄к̄ пр̄ѣд̄ь̄ народо̄м̄ • 7 н̄ н̄м̄ѣ-	17
	а̄х̄к̄ ρ̄ыбн̄ц̄з̄ мало̄ • н̄ сн̄к̄ б̄λ̄вн̄ ἰ̄ς̄ н̄ ρ̄ε̄ •	18
	пр̄ѣд̄ложн̄те̄ н̄ ты̄ • 8 н̄ і̄а̄дош̄к̄ н̄ насытн̄-	19
	ш̄к̄ с̄а̄ • н̄ в̄з̄аш̄к̄ н̄з̄быткы̄ о̄ѱ̄κ̄ρο̄ῡχ̄з̄	20
	с̄ε̄д̄м̄з̄ ко̄шнн̄ц̄з̄ • 9 в̄ѣх̄к̄ же̄ і̄а̄д̄ш̄н̄х̄з̄	21
	і̄а̄ко̄ ѳ̄ε̄тырн̄ ты̄с̄а̄ѳ̄а̄ • н̄ ѿ̄поӯстн̄	22
	π̄ᾱ σ̄ῑ η̄ε̄ μ̄ β̄ ѿ̄ многоӯ наро̄ • н̄х̄з̄ :	23

ΔΓ

Mc 8:10–18

108r

10	И҃	вѣлѣзь ѡбнїе въ корабль съ оу҃ченкы	о҃з•	1
		свои҃мн, прїиде въ страны далмановѣ-	к̄ п̄	2
		скыѡ • зѡ 11 ѡ нзыдошѡ фарсен ѡ наѡашѡ		3
		стазати са съ ннмь • ѡскѡце ѡ него		4
		знаменна съ нѣсе, ѡскоушаѡце е҃гѡ •		5
		12 ѡ въздѡхнѡвъ дѡхѡмъ свои҃мъ, гла •	о҃н	6
		ѡто родъ сѡ знаменна ѡцеъ • ѡмннъ		7
		гла вамъ • ѡце дастъ са родоу сеѡоу		8
		знаменне • 13 ѡ ѡставъ ѡ, въ корабль		9
		ѡде пакы • 14 ѡ забышѡ възати хлѣбы •		10
		ѡ развѣ ѡдноѡ хлѣба ; не ѡмѣхѡ съ		11
		собоѡ въ кораблѡ • 15 ѡ прѣцааше нмъ	о҃ф•	12
		гла • вѡднѡте влѡдѣте са ѡ кваса фар-		13
		сенска • ѡ ѡ кваса ѡродова • 16 ѡ помышлѣ-	п̄ ~	14
		ахѡ дроугъ къ дроугоу глаце • ѡко хлѣ-		15
		бы не ѡмамы • 17 ѡ разоумѣвъ ѡс, гла ѡ-		16
		мъ • ѡто помышлѣете, ѡко хлѣвъ		17
		не ѡмате • не оу҃ лѡ слышнѡте нн разоу-	~	18
		мѣете • ѡкаменено лѡ ѡмате срѡце ва-		19
		ше • 18 ѡѡн ѡмаце, ѡ не вѡднѡте • ѡ оу҃шн		20

пнѣ гн нѣ В ѡ прндошѡ фарсен :

15 ѡце в глаце, 16 ѣв в разоумѣвъ и други отделни букви до края на страницата подчертани от по-късна ръка. В дясното поле до миниатюрата следи от число (кѣ ?), долу екслибрис на БМ.

Мс 8:19–26

108v

	нмаще, њ не слышнте • не помните	1
	лн 19 ѡгда патъ хлѣвъ прѣломнхъ, въ	2
	патъ тысѣщъ • њ колнко кóшннцъ	3
	оуѣроухъ прнѣсте • глашѣ ѡмоу • вѣ •	4
	20 њ ѡгдаже седмъ четыремъ тысѣщамъ •	5
	колнко кошннцъ њспльненна оуѣроухъ	6
пнѣ	възѣсте • ѡнн же рѣшѣ седмъ • 21 њ гла	7
	ѡмъ • не оуѣ лн разоумѣете • кѡ 22 њ прѣнде въ	8
па	вндсандѣ • њ прнведошѣ къ немоу слѣпа •	9
за	њ молншѣ ѡго да н коснетъ • 23 њ ѡемъ за	10
	рѣкѣ слѣпааго нзведе њ вънъ њз весн •	11
	њ пѣнѣвъ на оуѣн ѡго • възложъ рѣцѣ	12
	на нь, въпрашааше н ѡще что внднтъ •	13
	24 њ възрѣвъ глааше, зрѣѣ ѡлка • њ ѡко дрѣво	14
	внждѣ ходѣща • 25 потомже пакы, възло-	15
	жн рѣцѣ на оуѣн ѡго • њ сѣтворн ѡго про-	16
	зрѣтн • њ оутворн сѣ њ оузрѣ въсѣ свѣтло •	17
	26 њ посла н въ домъ ѡго гла • нн въ весь въ-	18
	нндн, нн повѣждъ ннкомоу же въ весн : кѡ втрѣ	19

втрѣ гѣ нѣ В ѡ прнде ѡс въ вндсандѣ

Mc 8:27–34

109r

Ὁ кесарѣинсцѣ въпрошенн :~ сѣ ѓ пѣ В ѿ нзѣтѣ :

	27	ИЗЫДЕ же 'іс њ оуѣеннцн іегѡ • въ весн	~	• пѣ:	1
		кесарѣна фнлпповы • њ на пѣтн въ-			2
		прашадше оуѣеннкы своѣ глѣа • кого			3
		ма глѣтѣ ѡлцн бытн • 28 ѡнн же ѡвѣ-			4
		цашѣ • ѡвн іѡанна крѣтѣ • њнн же			5
		њлѣѣ • дрѡуѣнн же іѣдннѡго ѡ прѣркѣ • 29 њ			6
		тѣ глѣа њмѣ • вы же кого ма глѣте бы-			7
		тн • ѡвѣцаѣѣ же пѣтрѣ глѣа іѣмоу • тѣ			8
		іѣсн хс • зѣ 30 њ запрѣтн њмѣ да ннѡмоу-		пѣ	9
		же не глѣтѣ ѡ немѣ • 31 њ наѡатѣ оуѣн-		срѣ гѣ В	10
		тн а іѡко подѡбаіѣтѣ, сѣноу ѡлѣѣскомоу ѡ			11
		мноѡ пострадатн • њ њскоушенѡу бы-			12
		тн, ѡ старецѣ њ архнєрѣѣн њ кннжнн-			13
		кѣ • њ оуѣннѡу бытн, њ по трѣхѣ днѣхѣ			14
		вскрѣснѣтн • кѣ сѣ 32 њ не ѡбннѡѣа са слово			15
ѣ		глѣадше • њ поіѣмы-н пѣтрѣ • наѡатѣ		пѣ	16
		прѣтнтн іѣмоу • 33 ѡн же ѡбращѣ са, њ			17
		възрѣѣѣѣ на оуѣеннкы своѣ, запрѣтн			18
		пѣтроу глѣа • њдн за ма сатана • іѡко			19
		не мыслншн іѡже сѣтѣ бжннѣа • нѣ іѡ-			20
		же сѣтѣ ѡлѣѣскаа • 34 њ прнзѣѣѣѣ на ро-		пѣ	21
		ды сѣ оуѣеннкы свѡннн рѣѣѣ њмѣ :			22
		И же хѡцѣтѣ по мнѣ њтн • да ѡвѣрѣѣѣ-		зѣ	23
		т са сеѣѣ • њ възѣѣѣѣ крѣтѣ своѣ, н по			24

Нѣ гѣ пѣ рѣ гѣ њже хѡшѣ по

Във вътрешното поле се вижда вертикална линия на прилепване или прегъване на листа; до нея, навътре, кръгла позлатена, частично отрязана буква (?), подобна на ѣ. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 8:35–38; 9:1–2

109v

	МНѢ ГРАДЕТЬ • 35 ѿже бѡ аще хѡщеть	1
	дѡшѡ своѡ спѡсти, погубить ѡ • а ѿже	2
	погубить дѡшѡ своѡ мене ради, ѿ	3
	иѡуана, спѡсетъ ѡ • 36 каѡ бѡ полза иѡ	4
	ѡлѡку, прѡбръстѡи весь мнръ • ѡтъ-	5
	щетьтѡи же дѡшѡ своѡ • 37 что бѡ да-	6
	сть ѡлѡкъ ѿзмѡнѡ на дѡшѡ своѡи •	7
п̄с	38 ѿже бѡ аще постыдѡт сѡ мене и моѡ	8
	словесѡ, въ родѡ сѡмѡ прѡлюбодѡ-	9
	ннѡмѡ ѿ грѡшнѡмѡ • ѿ сѡнѡ ѡлѡуьскѡ	10
	постыдѡт сѡ иѡго, иѡгда прѡндетъ въ	11
	славѡ ѡца своѡго • съ ѡгглы стѡимѡ •	12
п̄з	9:1 ѿ глѡше ѿмѡ • ѡмннѡ глѡ вамѡ, ѡко	13
	сѡтъ нѡщнѡ ѡ здѡ стоѡщнѡхѡ • ѿже	14
	не ѿмѡтъ въкоучѡти съмрътѡи • до-	15
	ндеже видѡтъ црѡтвнѡи бѡжнѡи прѡ-	16
	шедшеѡ въ снѡѡ :~ кѡ нѡ	17
		
з̄а	2 ѿ по днѡхѡ шестнѡхѡ • поѡтъ иѡ, пѡтра	18
	ѿ ѡкѡва ѿ ѡѡнна • ѿ възведе ѡ на	19

Мс 9:3–10

110r

ѿ ^{о б р а} прѣженн ^и ѿсвѣ : •
 горѣ высокѣ ѿдѣны, ѿ прѣвѣбразн сѣ
 прѣд нѣмн • ѿ просвѣтѣ сѣ лѣце ѿгвѣ
 ѿко сѣнце • 3 ѿ рѣзы ѿгвѣ вышѣ вѣщѣ-
 щѣ сѣ бѣлы зѣлѣ ѿко снѣгѣ • ѿковы-
 хже не можетъ бѣлѣннѣ на землѣ,
 тако ѿбѣлѣтн • 4 ѿ ѿвн сѣ ѿмѣ ѿлѣ
 сѣ мѣнѣомѣ • ѿ бѣста глѣща сѣ ѿсѣ -
 мѣ • 5 ѿ ѿвѣщавѣ пѣтрѣ глѣ ѿсѣ • раввѣ •
 добро ѣсть намѣ зѣѣ бытн • ѿ сѣтворн-
 мѣ трн сѣнн • тебѣ ѿдѣнѣ • ѿ мѣнѣ-
 овн ѿдѣнѣ • ѿ ѿлѣнн ѿдѣнѣ • б не вѣдѣ-
 ше бо ѣто глѣтѣ • прѣстрашнн бо бѣ-
 хѣ • 7 бѣ же ѿбѣлѣкѣ ѿсѣнѣлѣ ѿхѣ • ѿ
 прѣндѣ глѣ ѿзѣ ѿбѣлѣкѣ • сѣн ѣстѣ сѣнѣ
 мѣн вѣзлюбѣннн, тогѣ послоушѣнтѣ •
 8 ѿ вѣнезѣлѣпѣ вѣзрѣвшѣ ннкогоже
 не вѣдѣшѣ к томоу • нѣ ѿсѣ ѣдннѣго
 сѣ собоѣ • 9 сѣхѣдѣщѣемѣ ѿмѣ сѣ горѣ
 зѣпрѣтн ѿмѣ ѿсѣ, да ннкомоуже не
 повѣдѣтѣ, ѿже вѣдѣшѣ • тѣкмо
 ѿгѣдѣ сѣнѣ ѣлѣѣскѣнн ѿзѣ мѣрѣтѣвѣхѣ
 вѣскѣрснѣтѣ • ^{кѣ} ^{зѣ} 10 ѿ слово ѿдѣрѣжѣшѣ вѣ
 сѣбѣ стѣзѣлѣщѣ сѣ ѣто ѣстѣ ѿже ѿзѣ
 мѣрѣтѣвѣхѣ вѣскѣрснѣтн :~ ^{кѣ}

пн

ѣѣ гѣ мѣ В ѿ ѿдѣрѣшѣ ѿѣѣнннн сѣло :

Надредните букви в прѣженн добавени от по-късна рѣка? 13 ѣ в ѿсѣнѣлѣ написано върху полуизтрито ѣ от по-късна рѣка. 23 -стѣ ѿже едѣ забележимо, полуизтрито? В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 9:11–18

110v

Ѱ	11 И въпрашаахъ ѿ глаголющихъ • ꙗко глаголютъ книжници • ꙗко ѿны подобаетъ прити прѣжде • 12 Онъ же отвѣщавъ рече ѿны • ѿны оубо пршедъ прѣжде оустронтъ всѣ • ѿ како естъ писано о снѣхъ члѣвѣхъ, да много постраждеть, ѿ оукоритъ ѿ • 13 Онъ глагола вамъ • ꙗко ѿны прнде, ѿ сѣтворитъ емоу ѿенко всхотѣшъ • ꙗкоже иесть писано ѿ немъ • 14 Онъ пршедъ къ оученикомъ, видѣ народъ много о нихъ • ѿ книжники стазаша сѣ съ нимъ • 15 ѿ абие весь народъ видѣвшѣ ѿ оужасаша сѣ, ѿ пррнцище цѣловахъ ѿ • 16 ѿ въпроси книжники что стазаете сѣ въ себѣ • кд 17 И прстѣпниъ ѿдннъ ѿ народа рече • оучителю • прведеохъ сѣна моего к тебѣ • ѿмашъ доухъ нѣмъ • 18 ѿже аще колждо ѿметъ его, развн-	1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19 |
|---|---|---|

нѣ дъ пѣ В ѿ члѣхъ нѣкын прстѣхъ ѿ м

1 Вторая буква на маргиналното число Ѱ поправена върху -н от друг рубрикутор с розово-червено мастило.

Mc 9:19–26

111r

ВАІЕТЫ-Н • Н ПѢНЫ ТѢЩІНТЬ • Н СКРЕЖЕЦІЕ	1
ЗѢБЫ СВОИМН, Н ОЦѢПѢНѢВАЕТЪ • Н РѢ-	2
ХЪ ОУЧЕНИКОМЪ ТВОИМЪ ДА НЖДЕНѢТЪ	3
ЕГО, Н НЕ ВЪЗМОГОШѢ • 19 ѠН ЖЕ ѠВѢЩАВЪ	4
ГЛА • Ѡ РОДЕ НЕВѢРНЫИ, ДОКОЛѢ ВЪ ВАСЪ	5
БѢДѢ, ДОКОЛѢ ТРѢПАА ВАСЪ • ПРИНЕСѢТЕ	6
ІЕГО КЪ МНѢ • 20 Н ПРИНЕСОШѢ Н КЪ НЕМОУ •	7
Н ВИДѢВЫ-Н ДОУХЪ ѦБНІЕ СЪТРАСЕ Н • Н ПАДЪ	8
НА ЗЕМЛИ ВАЛѢАШЕ СА ПѢНЫ ТѢЩА • 21 Н ВЪ-	9
ПРОСИ ІС ѠЦА ЕГѠ, КОЛНКО ЛѢТЪ ЕСТЬ,	10
ѠНЕЛНЖЕ СѢ БЫ ЕМОУ • ОН ЖЕ РЕ НЗЪ ОТРО-	11
УАТЕ • 22 Н МНОЖИЦЕѦ Н ВЪВРЪЖЕ ВЪ ѠГНЬ	12
Н ВЪ ВОДѢ ДА Н БИ ПОГОУБИЛЪ • НѢ ѦЩЕ УТО	13
МОЖЕШИ ПОМОЗИ НАМЪ МЛѢДОВАВЪ О НА •	14
23 ІС ЖЕ РЕЧЕ ІЕМОУ • ѦЩЕ МОЖЕШИ ВѢРОВАТИ	15
ВЪСѢ ВЪЗМОЖНА ВѢРОУѢЩОМОУ • 24 Н ѦБНІЕ	16
ВЪЗЪПИ ѠЦЪ ОТРОУАТЕ СЪ СЛЪЗАМИ, ГЛА-	17
ШЕ • ВѢРОУѢ ГН, ПОМОЗИ МОЕМОУ НЕВѢРНѢ •	18
25 ВИДѢВ ЖЕ ІС, ІАКО СЪРНЦЕТ СА НАРОДЪ • ЗА-	19
ПРѢТИ ДОУХОУ НЕУНСТОМОУ, ГЛА ЕМОУ, НѢ-	20
МЫН Н ГЛОУХЫН ДОУШЕ • ѦЗЪ ТИ ВЕЛА НЗЫ-	21
ДИ НЗ НЕГО • Н К ТОМОУ НЕ ВЪИДИ ВЪ НЪ • 26 Н	22
ВЪЗЪПНѢВЪ Н МНОГО ПРѢЖАВ СА НЗЫДЕ • Н	23
БЫ ІАКО МРЪТВЪ • ІАКО МНОГОМЪ ГЛАТИ •	24

15 ти във въровати лигатура. В дясното поле еклибрис на БМ.

Мс 9:27–34

111v

Ὁ ΒΕΣΝΕΙΜΕΛ :

Ἰάκο 8 же оумрѣтъ • 27 ꙗко же іемъ іего за рѣкѣ
взздвнже н, ѿ встѣ :

1

2

Ⲛ ⲘⲞ

28 Ἰῆ вшедшоу іемоу въ домъ • оуѣеници іего
въпрашаахѣ єго іедниго • како мы не
вззмогохѣмъ іегѡ ѡзгнати • 29 ѡ рече
ѡмъ • сѣи родъ не можетъ ниѡнже
нзѡити, тѣкмо молнтвоѣ ѡ постомъ •

3

4

5

6

7

ⲘⲞ

30 ѡ ѡтѣдоу ѡшедше, ѡдѣахѣ сѡзѣ галл-
леѡ • ѡ не хотѣаше да кто оуѣвѣстѣ іего •

8

9

31 оуѣаше бо оуѣеники своѣ ѡ глѣше ѡмъ •

10

11

іако сѣи ѡлѣбскыи прѣданѣ бѣдетъ, въ
рѣцѣ ѡлѣко • ѡ оубнѣты-н • ѡ оубыиенѣ •

12

13

бывѣ, въ третни дѣнѣ вѣскрѣсетъ • 32 ѡни
же не разоумѣшѣ глѣ • ѡ боахѣ сѡ єго

14

ⲘⲞ ⲡⲞ

въпросити • ꙗко 33 ꙗко ѡ прннде въ капернаоу-
мъ • ѡ въ домоу бывѣ, въпрашааше ѡхъ •

15

16

ѡто на пѣти въ себѣ помышѣасте •

17

ⲘⲞ

34 ѡни же мльѣахѣ • дроугѣ къ дроугоу
бо стазашѣ сѡ на пѣти • кто єсть

18

19

ⲡⲞ ⲡⲞ В ѡ прнде ꙗко въ капернаѡ :

Цялата страница изронена и избледняла и трудно се чете, отделни букви подчертани от по-късна ръка. 8 ρ в сѡзѣ добавено тънко от по-късна ръка.

Mc 9:35–42

112r

	БОЛНИ • 35 Ѳ СѢДЪ ПРИГЛАСИ ѠБА НА ДЕСАТЕ •		1
	Ѳ ГЛА ѲМЪ • АЩЕ КТО ХЩЕТЕ СТАРѢИ		2
	БИТИ, ДА ВѢДЕТЕ ВСѢХЪ МЪНИИ • Ѳ		3
	ВСѢХЪ СЛОУГА • 36 Ѳ ПРИЕМЪ ѠТРОУА		4
	ПОСТАВИ ІЕ ПОСРѢДѢ НИХЪ • Ѳ ѠБЫЕМЪ ІЕ		5
	РЕЧЕ ѲМЪ • 37 ѲЖЕ АЩЕ ІЕДННО ТАКОВИНИХЪ		6
	ѠТРОУАТЪ ПРИЕМЛЕТЪ ВЪ ѲМА МОЕ,		7
	МЕНЕ ПРИЕМЛЕТЪ • Ѳ ѲЖЕ АЩЕ МЕНЕ	ѢС	8
	ПРИЕМЛЕТЪ, НЕ МЕНЕ ПРИЕМЛЕТЪ,		9
	НѢ ПОСЛАВШААГО МА • 38 ѠВѢЩА ІЕМОУ •	ѢЗ	10
	ІѠАНИИ ГЛА • ѠУИТЕЛЮ ВИДЕХОМЪ НѢ-		11
	КОЕѲ ѲМЕНЕМЪ ТВОИМЪ ѲЗГОНАЩА БѢ-		12
	СЫ, ѲЖЕ НЕ ХОДНТЪ ПО НА • Ѳ ВЪЗБРАНИ-		13
	ХИМЪ ІЕМОУ • 39 ІС ЖЕ РЕ НЕ БРАНИТЕ ЕМОУ		14
	НИКТОЖЕ БО ІЕСТЪ ѲЖЕ СЪТВОРИТЪ СИ-		15
	ЛА Ѡ МОЕМЪ ѲМЕНИ, Ѳ ВЪЗМОЖЕТЪ ВЪ-		16
	СКОРЕ ЗЛОСЛОВИТИ МА • 40 ѲЖЕ БО НѢ НА		17
ПА	ВЫ, ПО ВАСЪ ЕСТЬ • 41 ѲЖЕ БО АЩЕ НАПОН-	ѢИ	18
	Т ВЫ УАШѢ ВОДЫ ВЪ ѲМА МОЕ, ІАКО ХВН		19
	ЕСТЕ • АМНИИ ГЛА ВАМЪ • НЕ ПОГОУБИ-		20
	ТЬ МЪЗДЫ СВОЕА • КО 42 Ѳ ѲЖЕ АЩЕ СЪБЛА-	ЗА	21
	ЗНИТЪ • ІЕДННОГО Ѡ МАЛЫНИХЪ СИХЪ,	ѢФ	22
	ВѢРОУЩИНИХЪ ВЪ МА • ДОБРѢЕ ЕСТЬ		23
	ЕМОУ ПАЧЕ • АЩЕ ѠБЛОЖАТЪ КАМЕ-		24
	ПНЕ ДІ НЕ РЕ ГЪ ѲЖЕ АЩЕ СЪБЛАЗНИ •		

Цялата страница избледняла и изронена и трудно се чете, буквите -ма в ред 7 подчертани от по-късна ръка. 11-12 нѢкоѲ написано върху изтрита дума ...ра от по-късна ръка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Мс 9:43–48

112v

НЪ ЖРЪЗНОВНЫН Ѡ ВЫН ІЕГО, НЪ ВЪВРЪЖЕ-
НЪ БЪДЕТЪ ВЪ МОРЕ :

1
2

- 43 **И** аще рѣка твоя съблажнѣетъ та, ѡсѣщн
ѡ • добръе ти есть бѣдному, въ животъ
въннѣти • неже ѡбѣ оуи нмацюу •
нѣти въ гееннѣ въ ѡгнь негасящнн •
44 надеже чрѣвъ нхъ не оумираетъ н ѡгнь
не оугасаетъ • 45 н аще нога твоя събла-
жнѣетъ та, ѡсѣщн ѡ • н добръе ти е
въннѣти въ животъ хромоу • неже
двѣ ногѣ нмацюу, въврѣженоу бы-
ти въ гееннѣ • въ ѡгнь негасящнн, 46 н-
деже чрѣвъ нхъ не оумираетъ, н ѡгнь
не оугасаетъ • 47 н аще око твое събла-
жнѣетъ та ; истъкни е • добръе ти
есть съ іѣднѣмь ѡкомь, въннѣти въ
црѣвнѣ бжнѣ • неже ѡбѣ оуи нмацюу,
въврѣженоу быти въ гееннѣ ѡгнь-
нѣа • 48 надеже чрѣвъ нхъ не оумираетъ

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

Мс 9:49–50; 10:1–9

113r

	н̄ ѡгнь не оу҃гасаеть • 49	всѣко бо ѡгнемь	~	1
	осолнт сѧ • н̄ всѣка жрѣтва солнѣ осо-			2
	лнт сѧ • 50 добро кестъ соль • аще ли же со-			3
	ль не слана бѣдеть, чнмь ꙗ̄ осолнѣ ;			4
	н̄мѣнте со́ль въ себѣ, н̄ мнрѣ н̄мѣнте			5
	междоу собоꙗ̄ • 10:1 Н̄ ѡтѣдоу вѣставѣ прн-		р̄г	6
	нде въ прѣдѣлы іоу҃денскы • по ѡномоу			7
	полоу іоу҃данѣ • н̄ прндошѣ пакы наро-			8
	дн къ немоу • н̄ іако ѡбычан н̄мѣаше,			9
п̄нѣ	п̄акы оу҃чаше н̄хъ • к̄д̄ 2 Ӣ прнстѣпльше	з̄а	р̄д	10
	фарнѣнъ въпрашаахѣ іѣго • аще досто-			11
	нѣ мѣжоу женѣ поустнѣти, н̄скоуша-			12
	ѣще іѣго • 3 ѡн же ѡвѣщавѣ рече нмъ •			13
	что вамъ заповѣда мѡнѣнн • 4 онн же			14
	рѣшѣ • повелѣ мѡнѣнн, кнѣгы распоу-			15
	стныѣ напнѣсати, н̄ поустнѣти ꙗ̄ • 5 н̄ ѡ-			16
	вѣщавѣ іс̄ рече нмъ • по жестосрѣдню			17
	вашемоу напнѣса вамъ заповѣдѣ снѣ •			18
	6 а ѡ науѣла сѣзданню, мѣжа н̄ женѣ			19
	сѣтворнлѣ іа̄ іестѣ бѣъ • сего радн ѡста-			20
	внтѣ ѡлкъ ѡца̄ н̄ мѣрѣ • н̄ прнлѣпн-			21
	т сѧ къ женѣ своѣн • 8 н̄ бѣдетѣ ѡба въ			22
	пльть іѣдннѣ • тѣмже оу҃же нѣста			23
	дѣа̄, нѣ пльть іѣднна • 9 н̄ іеже оу҃бѡ бѣъ			24

в̄т̄р̄ д̄г̄ н̄ѣ В̄ ѡ прнстѣпль фарнѣ

10 Втората буква в маргиналното число р̄д, поправена от друг рубрикатор с розово-червено мастило. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 10:10–17

ср̄ д̄г̄ н̄ѣ р̄ѣ г̄ъ н̄же̄ аще̄ ꙗ̄сѣ̄ ꙗ̄сѣ̄

113v

з̄а	сѢУЕТАЛЪ ЕСТЬ, ЧЛКЪ ДА НЕ РАЗЛАПАЕТЬ •	1
р̄ѣ	10 И ВЪ ДОМОУ ПАКЫ ОУЧЕНИЦИ КЕГО Ѡ СЕМЪ	2
	ВЪПРАШААХЪ ЕГО • 11 И ГЛА НМЪ • НЖЕ АЩЕ	3
	ПОУСТНТЬ ЖЕНѢ СВОѢ, И ѠЖЕННТ СѢ Н-	4
	НОѢ, ПРѢЛЮБЫ ТВОРНТЬ НА НА • 12 И АЩЕ	5
в̄т̄	ЖЕНА ПОУЦЬШН МѢЖА, ПОСАГНЕТЪ ЗА Н-	6
р̄с	НОГО, ПРѢЛЮБЫ ТВОРНТЬ • к̄д̄ 13 И ПРННОШАА-	7
	ХЪ КЪ НМОУ ДѢТН ДА ПРНКОСНЕТ СѢ •	8
	ОУЧЕНИЦИ ЖЕ ПРѢЩААХЪ ПРННОСАЩНМЪ •	9
	14 ВНДѢВ ЖЕ И С, НЕ ВЪЗЛЮБИ Н РЕЧЕ НМЪ • НЕ	10
	ДѢНТЕ ДѢТН ПРНХОДНТИ КЪ МНѢ И НЕ	11
	БРАННТЕ НМЪ • ТАКОВЫХЪ БО И СТЬ ЦР̄ТВО	12
	БЖНІЕ • 15 А МННЪ ГЛА ВАМЪ • И ЖЕ АЩЕ НЕ	13
	ПРННМЕТЪ ЦР̄ТВО БЖНІЕ И АКО ОТРОУА,	14
	НЕ И МАТЬ ВЪННТИ ВЪ Н Ѣ • 16 И ПРНЕМЛА	15
	БЛѢВАШЕ ВЪЗЛАГАѢ РѢЦѢ НА НА : к̄д̄ ср̄	16

р̄з̄	17 И НСХОДАЩОУ И МОУ НА ПѢТЪ • СѢ НѢКЫН	17
з̄а	ПРНТЕКЪ И ПАДЪ НА КОЛѢНОУ • И ВЪПРА-	18
	ШАШЕ И • ОУЧНТЕЛЮ БЛАГЫН, ЧТО СЪТВО-	19

ѡ̄ѣ̄ д̄г̄ н̄ѣ В Ѡ̄ н̄сходѣщ̄ **И**сѣ̄

2 Вторая буква на маргиналното число поправена върху д, от друг рубрикатор с розово-червено мастило.

Мс 10:18–24

114r

рѦ да жнвотъ вѣчнын наслѣдоуѡ .		1
18 ꙗкоже рече ꙗкоу . что ма глѣши блага		2
никтоже благъ, тѣкмо ꙗкоу бѣ .		3
19 заповѣди вѣси . не любы дѣи . не оу-		4
бни . не оуѡради . не лѣжепослоушъ-		5
ствоуи . не обиди . чѣти ѡца твоѣ-		6
го ꙗко матрь твоѡ . 20 ѡн же ѡвѣщавъ рече	рн	7
ꙗкоу . оуѡнтелю . въсѣ сиѡ съхранн-	~	8
хъ ѡ юности моеѡ . 21 ꙗкоже възрѣвъ на		9
нъ възлюбни ꙗко рече ꙗкоу . аще хоще-		10
ши съврѣшенъ быти ; ꙗкоу еси не		11
накончалъ . ꙗкоу ни ꙗкоу ни ꙗкоу ни ꙗкоу		12
даждъ ꙗко даждъ ни ꙗкоу ни ꙗкоу		13
скровище на нѣсехъ . ꙗкоу въставъ послѣ-		14
доуи ми въземъ крѣтъ . 22 ѡн же пѣвале-	~	15
нъ бѣ о словеси . ꙗкоу отиде скрѣба . бѣ		16
бо ꙗкоу стажана многа . 23 ꙗкоу възрѣ-		17
въ ꙗко . гла оуѡенникомъ своимъ .		18
ꙗкоу не оудобъ ꙗкоу оуповаѡцимъ	рѡ	19
на богатство въ црѣво бѣниѣ вѣни-		20
ти . 24 оуѡенници же днвляхѡ са о сло-	~	21
вѣхъ ꙗко . ꙗкоже ѡвѣщавъ гла ꙗкоу .		22
ѡада . како не оудобъ ꙗкоу оуповаѡ-		23
цимъ на богатство въ црѣво бѣиѣ		24

пѡ дѣи ꙗко рече гъ своѡ оуѡе како неѡдобъ

21 ꙗ в днвляхѡ написано върху полуизтрито ѣ от по-късна рѣка. В дясното поле еклибрис на БМ.

Мс 10:25–31

114v

	вѣннѣнѣ • 25 оудобѣе ѣстѣ вельбѣдоу ско-	1
	зѣ нгльѣнѣ оуши пронѣнѣ • неже бога-	2
	тоу въ црѣво бжнне вѣннѣнѣ • 26 онѣ же	3
	нзлнха днвлѣахѣ са глѣще къ себѣ •	4
	кто можетъ спсѣнѣ быти • 27 възрѣв же	5
	на на іс глѣ • ѡ ѡлкѣ невзможна, ѡ бѣ	6
	же всѣ възможна сѣтѣ • 28 н наѡатѣ	7
	петрѣ глѣти іемоу • сѣ мы оставнхѡмѣ	8
рѣ	вѣсѣ, н вѣслѣдѣ тебе ндохѡмѣ • 29 ѡвѣ-	9
	щав же іс, рече • аминѣ глѣ вамѣ • ннкто-	10
	же іе • нже оставн домѣ • нлн братнѣ,	11
	нлн сестры • нлн ѡцѣ, нлн мѣрѣ • нлн же-	12
	нѣ, нлн дѣтн • нлн села • мене радн н ѣѡа-	13
	лна, 30 аще не прннметѣ сторнцеѣ нннѣ,	14
	въ врѣмѣ сѣ • дома • н братнѣ • н сестры •	15
	н ѡцѣ н мѣрѣ н ѡда • н села • по нзгнани-	16
	н же н въ вѣкѣ градѣщн, жнвотѣ вѣ-	17
рѣ	ѡнн • 31 мнози бѣдѣтѣ прѣвн послѣ-	18
	дннн, н послѣдннн прѣвн :	19

рѣ

Mc 10:32–38

115r

: О СНОУ ЗЕВЕДЕУВОУ :

32	ѲѢХѢ ꙗже на пѢти въсходаще въ іѣрлмъ .	ѲѢ	1
	и въ прѣдъварѣхъ ихъ іс . и днвѣахъ	Ѣ	2
	са . и послѣдоуѡще, боахъ са . ꙗко ꙗко ꙗко	ЗѢ	3
	мъ пакы ѡба на десѣте . и наятъ и-		4
	мъ глаголю, ꙗже іемоу хотѣхъ быти .		5
33	ꙗко сѣ въсходнмъ въ іѣрлмъ . и снъ ѡлѣ		6
	прѣданъ бѣдетъ архіерѣомъ, и кнн-		7
	жннквмъ . и ѡсѣдѣтъ єгѡ на сѣмрѣ .		8
	и прѣдадатъ и ꙗзыквмъ, 34 и порѣга-		9
	тѣ са іемоу . и ѡрѣчатъ іегѡ . и ѡплю-		10
	тѣтъ-и . и ѡбѣтѣтъ ꙗ . и въ третн днъ,		11
	въскрѣснетъ . 35 и прѣд нмъ ѡдѣста,	ѲГ	12
	іакввъ и іѡаннъ . сѣна зеведеува		13
	глаголю іемоу . ѡучителю хѡщевѣ, да		14
	іегоже проснѣтъ ѡ тебѣ сѣтвориши		15
	нама . 36 іс же рече ѡма . что хѡщета		16
	да сѣтвори вама . 37 ѡна же рекоста єм .		17
	даждь нама да іѣдннъ ѡ деснѣа те-		18
	бѣ, а дроугын ѡ шоуѣ тебѣ, садѣвѣ въ		19
	славѣ твоєн . 38 іс же рече ѡма . не вѣ-		20
	ста са ѡсо просѣща . можетъ ли пн-		21
	ти ѡашѣ ꙗже азъ пнѣ ; или крѣщен-		22

нѣ є ꙗко В ѡ поѣтъ іс ѡба на дѣ

Над титлата в крайното горно поле се виждат малки следи от старата номерация на тетрадите, за разлика от предишните случаи, изписани с тъмножълт цвят.

Мс 10:39–45

115v

	КЕМЪ ИМЖЕ АЗЪ КРЦП СА КРТНТН СА ;	1
	39 ОНА ЖЕ РЪСТА КЕМОУ, МОЖЕВЪ • ІС ЖЕ	2
	РЕЧЕ НМА • ЧАШП ОУБО АЖЕ АЗЪ ПНП,	3
	НСПНЕТА • Н КРЦЕННЕМЪ ИМЖЕ АЗЪ	4
	КРЦП СА, КРТНТА СА • 40 А ІЕЖЕ СЪСТН	5
	Ў ДЕСНПА МЕНЕ Н Ѱ ШОУП, НѢ МОЕ	6
	ДАТН • НП ИМЖЕ ОУГОТОВАНО ІЕСТЪ •	7
рди	41 Н СЛЫШАВШЕ ДЕСАТЬ, НАЧАШП НЕГО-	8
	ДОВАТН О ІАКОВЪ Н ІУАНЪ • 42 ІС ЖЕ ПРН-	9
	ЗВАВЪ П РЕЧЕ ИМЪ • ВЪСТЕ ІАКО МНА-	10
	ЦЕН СА ВЛАСТН ПЪЗЫКЫ, ОУСТОПЪ	11
	ИМН • Н ВЕЛЦН НХЪ ѰБЛАДАПЪ И-	12
	МН • 43 НЕ ТАКОЖЕ БЪДЕТЬ ВЪ ВАСЪ • НП	13
	ИЖЕ АЦЕ ХОЩЕТЪ ВАЦЪШІН БЫТН ВЪ	14
	ВАСЪ, ДА БЪДЕТЬ ВАМЪ СЛОУГА • 44 Н ИЖЕ	15
	АЦЕ ХОЩЕТЪ СТАРЪН БЫТН ВЪ ВАСЪ,	16
реі	ДА БЪДЕТЬ ВСЪМЪ РАБЪ • 45 Н СНЪ БО ЧЛЪ	17
	НЕ ПРНДЕ ДА ПОСЛОУЖПЪ КЕМОУ, НП	18
	ПОСЛОУЖНТН • Н ДАТН ДШП СВОП НЗБА-	19
	ВЛЕННІЕ ЗА МНОГЫ : КѠ НѢ	20

Мс 10:46–52

пнѣ еѣ нѣ В ѿ нсχοΔαψι̅ ι̅ς̅ ~

116r

46	И̅ пр̅и̅н̅д̅ош̅ѡѡ в̅ъ і̅єр̅н̅х̅о̅н̅ѡѡ • з̅ѡ̅ Н̅с̅х̅ο̅Δ̅α̅ψ̅ι̅ο̅υ̅	ρ̅σι	1
	же і̅є̅мо̅υ̅ ѿ̅ і̅єр̅н̅х̅ο̅н̅α • н̅ ѡ̅υ̅ϕ̅ε̅н̅н̅к̅ο̅м̅ѡѡ		2
	і̅є̅γ̅ο, н̅ н̅αρ̅ο̅Δ̅ο̅υ̅ μ̅ν̅ο̅γ̅ο̅υ̅ • σ̅ν̅ѡѡ τ̅η̅μ̅ε̅ω̅-		3
	в̅ъ, в̅αρ̅τ̅η̅μ̅ε̅ν̅ σ̅λ̅ε̅π̅ѡѡ • σ̅ѡ̅Δ̅ѡ̅ш̅ε̅ π̅ρ̅η̅		4
	π̅ѡ̅τ̅η̅ π̅ρ̅ο̅σ̅α • 47 н̅ σ̅λ̅ы̅ш̅α̅в̅ ѡ̅κ̅ο̅ ι̅ς̅ н̅α̅ζ̅α-		5
	ρ̅ѡ̅н̅н̅н̅ѡѡ і̅є̅σ̅τ̅ѡѡ • н̅α̅υ̅α̅τ̅ѡѡ в̅ѡ̅π̅η̅τ̅η̅ н̅		6
	γ̅λ̅α̅τ̅η̅ • ι̅ς̅ε̅ σ̅ν̅ε̅ Δ̅ѡ̅ѡѡ π̅ο̅μ̅н̅λ̅ο̅υ̅η̅ μ̅α̅ • 48 н̅		7
	π̅ρ̅ѡ̅ѡσ̅α̅α̅χ̅ѡѡ і̅є̅μ̅ο̅υ̅ μ̅ν̅ο̅γ̅ο̅ Δ̅α̅ ο̅υ̅μ̅λ̅ѡ̅ѡϕ̅η̅,		8
	ѡ̅ν̅ же π̅α̅υ̅ε̅ в̅ѡ̅π̅η̅α̅ш̅ε̅ • σ̅ν̅ε̅ Δ̅ѡ̅Δ̅ѡ̅ѡѡ π̅ο̅-		9
	μ̅н̅λ̅ο̅υ̅η̅ μ̅α̅ • 49 н̅ σ̅τ̅α̅в̅ѡѡ ι̅ς̅ ρ̅ε̅υ̅ε̅ π̅ρ̅η̅ζ̅ο̅ѡѡѡ-		10
	τ̅ε̅ н̅ • н̅ в̅ѡ̅ζ̅γ̅λ̅α̅σ̅η̅ш̅ѡѡ σ̅λ̅ε̅π̅ѡ̅ѡ γ̅λ̅α̅ψ̅ε̅		11
	і̅є̅μ̅ο̅υ̅ • Δ̅ρ̅ѡ̅ζ̅α̅н̅ в̅ѡ̅σ̅τ̅α̅н̅н̅ ζ̅ο̅ѡ̅ε̅τ̅ѡѡ τ̅α̅ •		12
	50 ѡ̅ν̅ же ѡ̅ѡѡρ̅ѡ̅γ̅ѡѡ ρ̅η̅ζ̅ѡѡ σ̅ѡ̅ѡѡ, в̅ѡ̅σ̅τ̅α̅ѡѡѡ		13
	π̅ρ̅η̅η̅Δ̅ε̅ κ̅ѡ̅ ι̅ς̅ο̅υ̅̅ • 51 н̅ γ̅λ̅α̅ і̅є̅μ̅ο̅υ̅ ι̅ς̅ • υ̅τ̅ο̅ χ̅ο̅-		14
	ψ̅ε̅ш̅η̅ Δ̅α̅ σ̅ѡ̅τ̅ѡ̅ρ̅α̅ τ̅ε̅ѡ̅ѡѡ • σ̅λ̅ε̅π̅ѡ̅н̅ же		15
	γ̅λ̅α̅ ρ̅α̅ѡ̅ѡη̅ Δ̅α̅ π̅ρ̅ο̅ζ̅ρ̅ѡѡ • 52 ι̅ς̅ же ρ̅ε̅̅ ε̅μ̅ο̅υ̅ н̅Δ̅η̅ в̅ѡ̅-	ρ̅ζ̅ι	16
	ρ̅α̅ τ̅ѡ̅α̅ σ̅π̅ε̅-τ̅-α̅ • н̅ Δ̅ѡ̅н̅ε̅ π̅ρ̅ο̅ζ̅ρ̅ѡѡ н̅ π̅ο̅		17
	ι̅ς̅ѡ̅̅ н̅Δ̅ε̅ в̅ѡ̅ π̅ѡ̅τ̅ѡѡѡ : κ̅ο̅ π̅н̅ε̅		18

В дясното поле до миниатюрата слабо личи число ѡ, по-долу екслибрис на БМ.

Mc 11:1–7

116v

: ܘܒܪܝܢܐ :

ܘܒܪܝܢܐ
ܘܒܪܝܢܐ

ܘܒܪܝܢܐ

11:1	И҃́ е҃гда прѣблнжншѣ сѧ въ іеру́сали́мѣ, въ	1
внѣфагна	и҃ внѣанна, къ горѣ еле-	2
онстѣн	• посла два ѿ оученикъ сво-	3
нхъ	2 гла нма • и҃дѣта въ весь іаже іе	4
прѣмо	вама • и҃ абне въходяща въ	5
на,	ѡбращета жрѣвецъ прѣваза-	6
нъ	• на нже нѣ не оу҃ никтоже възсѣлъ •	7
ѡ	ѹлкъ • и҃ ѡрѣшьша прѣведѣта • 3 и҃	8
аще	вама кто рѣтѣ что сѣ дѣета, рѣ-	9
цѣта	іако г҃ъ іего трѣбоуетъ • и҃ абне	10
пакы	послетъ и҃ само • 4 и҃доста же и҃ ѡ-	11
брѣтоста	жрѣвецъ прѣвазанъ, прѣ	12
дверехъ	вѣнѣ на распѣтнн • и҃ ѡрѣша-	13
ста	и҃, 5 и҃ нѣцїн ѡ столпїнхъ тоу҃ глѣхѣ	14
нма	• что дѣета ѡрѣшаѣще жрѣвецъ •	15
б	ѡна же рѣста нмъ • снѣце на заповѣда	16
іс,	и҃ ѡставншѣ іа • 7 и҃ прѣведоста жрѣве-	17
цъ	къ ісѣн • и҃ възложншѣ на нь рнзы	18

пнѣ мапоу҃ В ѡ е҃гда прѣвлн іс

Мс 11: 8–13

117r

ⲟⲩ ⲗⲣⲉⲃⲁⲧⲏ •

своⲡ ѡ вьсѣде на нь • 8 мнози же рѣзы сво-
 а постнлаахⲡ по пⲗти • а дѣрѣзѣнн вѣ-
 не рѣзаахⲡ ѿ дѣрѣвъ, ѡ постнлаахⲡ по
 пⲗти • 9 ѡ прѣдъходѣщен, ѡ послѣдѣдѣ-
 щен, вѣпнахⲡ глѣще • ѡсаниа блнъ
 градн вѣ нма гне • 10 блвено градѣ-
 щее црѣвнне • вѣ нма глѣ ѡца нашего
 дѣда • ѡсаниа вѣ вышннхъ • 11 ѡ вьнн- вѣрѣ еѣ в
 де вѣ ѡрѣлмъ • ѡ вѣ црѣквн сѣгладавъ ѡ вьнде ѡс •
 вьса • поздѣ ѡѣже сѣщѣу ѡсоу, вѣзы-
 де вѣ вѣфанна сѣ вѣѣма на дѣсате : кѣ пнѣ ма :

1
2
3
ⲣⲟⲩ 4
5
6
7
8
9
10
11

12 Ⲓⲏ вѣ ѡѣрѣннн, ѡзшедшемъ нмъ ѿ вѣ-
 фанна, вѣзѣлка • 13 ѡ вѣдѣвѣ смоквнн-
 цѣ ѡздалече, ѡмащѣ лнствнне • прн-
 де ѡще ѡѣв ѡто ѡѣращѣтъ на нн •
 ѡ прншедъ къ нн, ннѣсоже не ѡѣрѣ-

ⲣⲟⲩ 12
13
14
15
16

10 с в сѣщѣу поправено от преписвача.

Мс 11:14–21

117v

Ⲑ СМОКОВНИЦИ :

	ТЕ НА НЕИ, ТЪКМО ЛѢСТВИЕ • НЕ БЪ БО	1
	ВРѢМА СМОКВАМЪ • 14 ꙗ̅ ꙗ̅ѢЩАВЪ РЕУЕ	2
ⲓⲕⲁ	ІЕИ, К ТОМОУ ꙗ̅ ТЕБЕ ВЪ ВѢКЫ, НИКТО-	3
	ЖЕ ПЛОДА НЕ СЪНѢЖДЪ • СЛЫШАШѢ ЖЕ	4
	ОУЧЕНИЦИ ІЕГО : 15 ꙗ̅ ПРИИДОШѢ ПАКЫ ВЪ	5
	ІЕРѢМЪ • ꙗ̅ ВЪШЕДЪ ІС ВЪ ЦРКВЪ • НАУАТЪ	6
	ІЗГОНИТИ • ПРОДАЩѢА ꙗ̅ КУПУЮЩ-	7
	ЩѢА ВЪ ЦРКВИ • ꙗ̅ ДЪСКИ ТРЪЖНИКО-	8
	МЪ • ꙗ̅ СЪДАЛИЩА ПРОДАЩИХЪ ГОЛѢВИ	9
	ИСПРОВРЪЖЕ • 16 ꙗ̅ НЕ ДААШЕ ДА КТО ПРОНЕ-	10
	СЕТЪ СЪСѢДЪ СКОЗЪ ЦРКВЪ • 17 ꙗ̅ ОУЧАШЕ ꙗ̅	11
	ГЛА ИМЪ • НЕ ЛѢ ПИСАНО, ІАКО ХРАМЪ МО-	12
	И ХРАМЪ МОЛНТВѢ НАРѢТ СѢ, ВСѢМЪ	13
	ꙗ̅ЗЫКОМЪ • ВЫ ЖЕ СЪТВОРИТЕ И ВРЪ-	14
ⲓⲕⲅ	ТОПЪ РАЗВѢНИКОМЪ • 18 ꙗ̅ СЛЫШАШѢ	15
	АРХІЕРѢИ ꙗ̅ КНИЖНИЦИ • ꙗ̅ ИСКААХѢ КА-	16
	КО И БЫШѢ ПОГОУБИАН • БОАХѢ БО СѢ	17
	ІАКО ВЕСЬ НАРОДЪ ДИВАШЕ СѢ СЪ ОУЧЕНИ	18
ⲓⲕⲓ	ІЕГО • 19 ꙗ̅ ІАКО ПОЗДЪ БЫ • ИСХОЖДААШЕ	19
	ВЪНЪ ІЗ ГРАДА • 20 ꙗ̅ МНОХОДАЩЕ ОУТРО •	20
	ВНДѢШѢ СМОКОВНИЦѢ ИСЪХШѢ НЕ КО-	21
	РЕНИА • 21 ꙗ̅ ВЪСПОМѢНѢВЪ ПЕТРЪ ГЛА	22

11 ρ в сѣозѣ добавено тънко от по-късна ръка. 20 тр в оутро лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 11:22–26

срѣ̂ еї̄ нѣ̂ рѣ̂ гѣ̂ своӣ ѿ̄ нмѣ̄нѣ̄ вѣрѣ̄ бж̄

118r

іе̄моу, раввѣ̄ • вѣ̄жѣ̄ смоко́внӣца̄ ѿ̄-
же̄ проклатѣ̄ оӯсѣ̄ше̄ • 22 н̄ ѿ̄вѣ̄щавѣ̄
іс̄ гла̄ іе̄моу • зѣ̄ нмѣ̄нѣ̄ вѣрѣ̄ бж̄нѣ̄ •
23 а̄мні̄нѣ̄ гла̄ вамѣ̄ • іа̄ко̄ а̄ще̄ ре̄чете̄ го-
рѣ̄ сен, двӣгнӣ сѧ̄ н̄ вѣ̄врѣ̄зӣ сѧ̄ вѣ̄
море̄, н̄ не̄ оӯсѣ̄мнӣт сѧ̄ вѣ̄ ср̄цн̄ своіе̄-
мѣ̄, нѣ̄ вѣ̄роӯіете̄ іа̄ко̄ іе̄же̄ глѣ̄те̄, бы-
ваіе̄тѣ̄ • вѣ̄дѣ̄тъ іе̄моӯ е̄же̄ а̄ще̄ рѣ̄тъ̄ :

1
2
3
4
5
6
7
8

рѣ̄а̄

24 Се̄го̄ радн̄ гла̄ вамѣ̄ • вѣ̄се̄го̄ е̄лнко̄ а̄ще̄
мола̄ще̄ сѧ̄ прѣ̄снѣ̄те̄, вѣ̄роӯнѣ̄те̄ іа̄ко̄
прннѣ̄те̄ н̄ вѣ̄дѣ̄тъ вамѣ̄ • 25 н̄ е̄гда̄
сто̄нѣ̄те̄ мола̄ще̄ сѧ̄, ѿ̄поӯщанѣ̄те̄ а̄ще̄
ѹ̄то̄ н̄ма̄те̄ на̄ ко̄го̄ • да̄ н̄ ѿ̄цѣ̄ вѣ̄рѣ̄
нѣ̄снѣ̄н, ѿ̄поӯстнѣ̄тъ̄ вамѣ̄ прѣ̄грѣ̄-
шенна̄ ва̄ша̄ • 26 а̄ще̄ лӣ вы̄ не̄ ѿ̄поӯща-
іете̄, нӣ ѿ̄цѣ̄ ва̄шѣ̄ нѣ̄снѣ̄н ѿ̄поӯстнѣ̄-
тъ̄ вамѣ̄ прѣ̄грѣ̄шеннѣ̄ ва̄шнѣ̄хъ • кѣ̄ ср̄

рѣ̄ке̄ 9
10
рѣ̄кс 11
12
13
14
15
16
17

Мс 11:27–33; 12:1

118v

Ѹѣ ѿ нѣ • В ѿ прѣндѣ ісѣ въ іерлѣмѣ

ѠКЗ

27	И прѣндѣшѣ пакы въ іерлѣмѣ • ѡ въ црь-	1
	квн ходѣщѣ іѣмоу • прѣндѣшѣ къ	2
	нѣмоу архіерѣи ѡ кнѣжнѣи ѡ ста-	3
	рцн, 28 ѡ глѣшѣ іѣмоу • коѣѣ властнѣ	4
	снѣ творншн ; ѡлѣ кто тн дасть ѡ-	5
	власть снѣ ; да снѣ творншн ; 29 ісѣ жѣ	6
	ѡвѣщѣавѣ рече ѡмѣ • въпрѣшѣ въ	7
	ѡ азѣ єдннѣго словесе, ѡ ѡвѣщѣанте	8
	мн • ѡ рекѣ вамѣ коѣѣ властнѣ снѣ	9
	творѣ • 30 крѣщеннѣ іѡаннѣво, съ нѣсе	10
	лн бѣ, ѡлѣ ѡ ѡлѣ ; ѡвѣщѣанте мн	11
	31 ѡ помышлѣхѣ въ себѣ глѣще • азѣ	12
	речѣмѣ съ нѣсе • речѣтъ • поутѣ ѡво	13
	нѣ вѣрѣвѣсте іѣмоу • 32 азѣ лн речѣмѣ	14
	ѡ ѡлѣ, бѣнн сѣ люднн • всн бѣ ѡ-	15
	мѣхѣ іѡна, ѡко въ ѡстннѣ прѣкѣ	16
	бѣ • 33 ѡ ѡвѣщѣавше глѣшѣ ісѣ • нѣ	17
	вѣмы • ѡ ѡвѣщѣавѣ ісѣ, глѣ ѡмѣ • нн	18
	азѣ глѣ вамѣ коѣѣ властнѣ снѣ • творѣ • Ѡ Ѹѣ	19
	12:1 И наутѣ ѡмѣ прѣтѣамн глѣтн :	20
	Ѡннѣградѣ насѣдн ѡлѣ • ѡ ѡградн н ѡ-	21
	плѣтомѣ • ѡскопа тѣнѣло • ѡ сѣзда	22

ѠКН

Ѡѣ ѿ нѣ • М рѣ гѣ прѣ снѣ вннѣрадѣ :

Mc 12:2–10

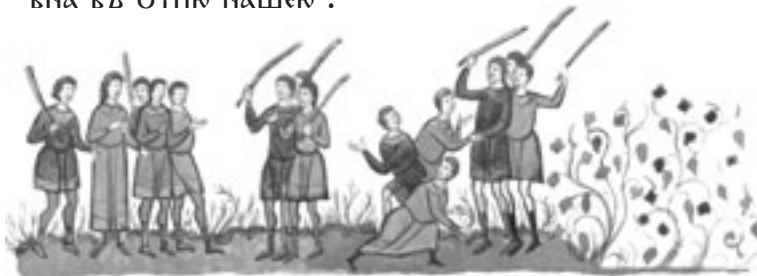
119r

стѣпь • ѿ вѣдѣсты-ѿ дѣлателемъ, ѿ	1
отидѣ • 2 ѿ посла къ дѣлателемъ раба	2
въ годъ • да ѿ дѣлатель прииметъ •	3
ѿ плода виноградю • 3 ѿмше же ѿ вѣ-	4
шѣ ѿ пѣстншѣ ѿ тѣщѣ • 4 ѿ пакы посла	5
къ нимъ другогин рабъ, ѿ того каме-	6
немъ повѣшѣ • ѿ главѣ юмоу про-	7
вѣше, ѿ послѣшѣ ѿ бесѣстна • 5 ѿ па-	8
кы ѿного послѣ, ѿ того ѿвѣшѣ • ѿ ѿны	9
многы, ѿвѣ вѣще ѿвѣ же ѿвѣва-	10
ще • 6 ѿ еще же ѿднего сѣна ѿмын лю-	11
бимѣго юмоу • посла ѿ того къ нимъ	12
гла ; ѿко ѿсрамѣѣт сѣна моѿгѣ •	13
7 ѿни же дѣлателне, рѣшѣ къ себѣ • ѿко	14
сѣн ѿсть наследникъ, ѿвѣнемъ ѿ ѿ	15
наше бѣдетъ достоинне, 8 ѿ ѿмше ѿ ѿ-	16
вѣшѣ ѿ нзвѣгошѣ ѿ вѣнъ ѿз вино-	17
града • 9 ѿто ѿбо сътворитъ гнѣ вино-	18
града • приидетъ ѿ погоубитъ дѣлате-	19
ла, ѿ дастъ виноградъ ѿнемъ • 10 ни ни	20
сего писанѣа нѣсте ѿли • камены ѿго-	21
же не всхотѣшѣ зидѣщен • сѣ бѣ	22

Мс 12:11–16

119v

ВЪ ГЛАВѢ ꙗ҃гловѹ • 11 ѿ г҃а бы҃ снѣ, ꙗ҃ е҃сть дн-
вна въ о҃чню нашу :

1
2

ϕκϕ, 12 **И** ѿскаахѣ н ꙗ҃тн ѿ, ꙗ҃ оубоашѣ сѧ народа
разоумѣшѣ бо ꙗ҃ко к нимѣ притѹа рѣ •
ꙗ҃ ѡставльше ѿ сѹтѣдошѣ • кѡ 13 **з**а ѿ послашѣ
рл пѣ нѣкыѣ ѿ фарисей • иродяны • да ѿ
бншѣ ѡблыстнн словомѣ • 14 ѡнн же прн-
шедше г҃ашѣ и҃моу • о҃чнтелю вѣмы
ꙗ҃ко истнненѣ еси • ꙗ҃ не раднши ни ѡ ко-
мже • не зрѣши бо на лице члѣкомѣ, нѣ
въ истннѣ пѣтн вѣнн о҃чнши • р҃цн
оубо намѣ достонт ли датн кнѣсѣ кеса-
ревн ѿннн • дамы ли, ѿнн не дамы •
15 ѡнн же вѣды нхѣ лицемѣрне, рѣ нмѣ, что
ма ѿскоушаѣте • прннесѣте ми пѣнѣ-
зѣ да вждѣѣ • 16 ѡнн же прннесошѣ • **И** г҃а
нмѣ • ч҃нн и҃е ѡбразѣ сѣн • ꙗ҃ напнсаниѣ •

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

пнѣ сѣ нѣ В ѿ послѣ кѣ и҃соу е҃теры :

3 Позлатената първоначално Ам.гл. в лявото поле е коригирана с розово мастило (срвн. f. 110v).

Mc 12:17–24

втр̄ с̄і нѣ м̄ в̄ ѿ пр̄нд̄о сад̄ске

120r

ѡн̄н̄ же рѣшѣ іемоу кесареѡвѣ • 17 ѡ ѡвѣ-	1
ца іс̄ рече ѡмѣ • кесареѡѡ вѣздадѣте	2
кесареѡн̄ • ѡ бж̄на б̄вн̄ • ѡ дн̄вншѣ с̄а к̄ п̄нѣ	3
ѡ с̄емѣ • 18 ѡ пр̄нд̄ошѣ сад̄оукен к' немѡ •	4
Ѳ̄же гл̄аѣть не быти вѣскрѣшенню • ѡ	5
вѣпрашаахѣ ѡ гл̄аѣце • 19 оӯчѣтелю не	6
мѡнсн л̄н̄ напнсѣ намѣ • ꙗко аще ко-	7
моу братѣ оумретѣ • ѡ ѡставнтѣ же-	8
нѣ а ѡдѣ не ѡставнтѣ • да помне-	9
тѣ братѣ емоу женѣ его • ѡ вѣскрѣсн̄	10
сѣмѣ братоу своему • 20 с̄едмѣ же бра-	11
тна бѣше • ѡ прѣвын поѣтъ женѣ •	12
ѡ оумнраѣ не ѡстави сѣмене • 21 ѡ вто-	13
рын поѣтъ а, ѡ оумрѣтѣ • ѡ нн̄ тѣ не	14
ѡстави сѣмене • ѡ третїн такоже •	15
22 ѡ поѣшѣ а с̄едмѣ, ѡ не ѡставишѣ сѣ-	16
мене • послѣдн̄ же вѣсѣхѣ, оумрѣтѣ	17
ѡ жена • 23 вѣ вѣскрѣшенне оубо егда	18
вѣскр̄сн̄ѣтѣ, которомоу ѡхѣ б̄ѡдетѣ	19
жена • с̄едмѣ бо ѡмѣшѣ а женѣ • 24 ѡ ѡ-	20
вѣцаѡвѣ іс̄ рече ѡмѣ • не с̄его лн̄ радн̄	21
бладѣте ; не вѣдаѣце писанна • нн̄	22

В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 12:25–30

120v

сѠлы вѣнѣ • 25 ѡгда во ѡз мрѣтвыхъ	1
вѣскрѣснѣтъ • ни женатъ сѧ, ни посага-	2
нѣтъ • нѣ сѣтъ ѡко ѡггѣн на нѣсѣхъ •	3
26 ѡ ѡ мрѣтвыхъ ѡко вѣстанѣтъ • нѣ-	4
сте ли ѡли въ кннгахъ монѣвѣ-	5
хъ • прѣ кѣпннѣ како рѣ ѡмоу бѣ гѣа •	6
азъ бѣ ѡбраамовъ • ѡ бѣ ѡсааковъ •	7
ѡ бѣ ѡквалъ • 27 нѣ бѣ мрѣтвыхъ,	8
нѣ бѣ жнвыхъ • вѣ ѡбѣ много бла-	9
днѣ : кѣ вѣ	10

рѣа
зѣ

28 Ѣ прѣстѣплѣ ѡдннѣ ѡ кннжннкѣ,	11
слышавъ нхъ стѣзѣнѣ сѧ • вндѣ-	12
вѣ ѡко добрѣ ѡвѣща ѡмѣ • вѣпросѣ	13
ѡго • каа заповѣдъ ѡстѣ прѣваа вѣ-	14
сѣхъ • 29 ѡ же ѡвѣща ѡмоу • ѡко прѣ-	15
вѣншн вѣсѣхъ заповѣдѣн, слышн	16
ѡсраѡлю • гѣ бѣ нашъ • гѣ ѡдннѣ ѡ •	17
30 ѡ вѣзлюбншн гѣ бѣ твоѡго, вѣсѣмѣ	18

срѣ сѣ нѣ • мѣ • В ѡ прѣстѣ ѡдннѣ •

Мс 12:31–36

121r

срѣемъ твоимъ • ѿ ѿ всеа дша тво-	1
еѡ • ѿ всеѡ мыслѡ твоѡ • ѿ всеа	2
крѣпостѡ твоѡ • сѡ прѡвѣншѡ	3
всѣхъ заповѣдѡ • 31 ѿ втораа подо-	4
бна еѡ • възлюбшѡ ѡскрѣнѡго	5
своего ꙗко сам сѡ • болшѡ сею ѡна за-	6
повѣдь нѣ • 32 ѿ рече емоу кнѣжнѡкъ	рлв 7
добрѣ оучителю въ ѡстѡнѡ рече • ꙗко	8
ѡдѡнъ естъ • ѿ нѣ ѡного развѣ егѡ •	9
33 ѿ еже любѡтѡ егѡ, всѣмъ срѣемъ • ѿ всѣ-	10
мъ разумомъ • ѿ всеѡ дша ѿ все-	11
а крѣпостѡ • ѿ еже любѡтѡ ѡскрѣнѡ-	12
го ꙗко себе • болѣ естъ всѣхъ съжага-	13
ѡмыхъ ѿ жрѣтѡ • 34 ѡ жѣ вѡдѣвъ ꙗко съ-	14
мыслѡно ѡвѣща, рѣ емоу • не далече е-	15
сѡ ѡ црѣвѡнѡ бѣнѡ • ѿ нѡктоже не смѣ-	рлг 16
ашѣ егѡ, к томоу въпросѡтѡ • 35 ѿ ѡвѣща-	рлв 17
въ ѡс, глѡше оучѡ въ цркѡнѡ • како глѡтъ	18
кнѣжнѡци • ꙗко хс сѡнъ естъ двѡдѡ •	19
36 тѣ бо рече дѡмъ стѡимъ • рече гѣ гѡнѡ	20
моемоу • сѣдѡ ѡ деснѡа мене • донде-	21
же положѡ врагы твоѡ подѡножѡе нога-	22

Мс 12:37–44

Ѹѣ сї нѣ рѣ гь блюдѣте са ѿ кнѣ 121v

	ма твоима • 37 самъ оубо двѣдъ нарица-	1
	еты н гла • ѱ ѿкѣдоу снѣ ѱемоу естъ •	2
	ѱ многоъ народъ послушаше его въ	3
	сласть • кѣ 38 ѱ глааше ѱмъ въ оуѣени своемъ •	4
ѿ	блюдѣте са ѿ кнѣжннкъ • хотѣщнхъ	5
рлс	въ ѿдѣаннхъ ходити • ѱ цѣлованна	6
зѣ	на трѣжнщнхъ, 39 ѱ прѣждесѣданна на	7
	снмнщнхъ • ѱ прѣвовъзлеженїа на	8
рлс	вечерѣхъ • 40 поѣдаѣщнхъ дома вдовнцъ •	9
	ѱ непцеваннемъ, дадече молѣче са •	10
	снн прннмѣть лншшеѣ ѿсѣжденїе •	11
	41 ѱ сѣдъ ѱс прѣмо газофнакїн • вндѣше	12
	како народъ мецетъ мѣдъ въ газофна-	13
	кнѣ • ѱ мнози богатїн вметаахѣ мно-	14
	га • 42 ѱ прншедши ѱднна вдовнца оубога ;	15
	въврѣже двѣ лѣптѣ • еже ѱе кондратъ •	16
	43 ѱ прнзвавъ оуѣеннкы своѣ рече ѱмъ, ѱмн-	17
	нѣ гла вамъ • ѱко вдовнца снѣ оубога,	18
	множаѣ всѣхъ въврѣже вметаѣщн-	19
	хъ въ газофнакїнѣ • 44 всн бо ѿ ѱзѣнтка	20
	своего въврѣгошѣ • ѱ снѣ ѿ лншенїа своего,	21
	все ѣлнко ѱмѣше въврѣже все жнтїе своѣ : кѣ Ѹѣ	22

Мс 13:1–7

122r

13:1	И ² нсходѡщюу ѿмоу ѿ црѣкве • гла ѿмоу ѿдн-	рлз	1
	нъ ѿ оуѣннкъ ѿго • оуѣнтелю внждь	зѡ	2
	каково кѡменнѣ нъ какво зданіе •		3
	2 іс жѣ ѿвѣщавъ рѣ ѿмоу • вндншн лн		4
	велнкаа сна зданіа • не ѿмать ѡста-		5
	тн здѣ камень на камени, іѣже не ѿ-		6
	мать разорити са • 3 нъ сѣдѡщюу ѿмоу	рлн	7
	на горѣ ѿлеѡнцѣвн прѣмо црѣквн, въ-		8
	прашаахъ нъ ѿдннго • петръ нъ іакѡвъ •		9
	нъ іѡаннъ нъ андрѣн • 4 рѣцн намъ когда		10
	сна бѣдѣтъ • нъ коіе бѣдетъ знаменіе •	˘	11
	ѿгда ѿмать сѣа всѣ скончатн са • 5 іс жѣ	˘	12
	ѿвѣщавъ ; начатъ глагати нмъ • блю-		13
	дѣте са да не кто прѣльститъ васъ •		14
	6 мнози бо прѣндѣтъ въ ѿма мое глѣце •		15
	іако азъ ѿсмъ • нъ многы прѣльстятъ •		16
	7 ѿгдаже оуслышите бранн • нъ слыша-	˘	17
	ніа бранемъ, не оужасанте са • пѡба-		18
	етъ бо быти ; нѣ не оуже іѣ конѣнна •		19

пѡ сі нѣ В ѿ нсходѡщюу ісоу

12 Буквите -атн ... жѣ изглеждат полуизтрити. В дясното поле до минатюрата различни следи от измити или замазани букви или бележки и едно петно; слабо се чете само м.

Mc 13:8–15

пнѣ зї нѣ рѣ гь свои ѿнѣ влѣ :

122v

	8	встанеть бо ꙗзыкъ на ꙗзыкъ • ѿ црѣтво	1
		на црѣтво • ѿ бѣдѣтъ трѣсѣ по мѣста • ѿ вѣ-	2
пѣ		дѣтъ гладн ѿ матежн, 9 науало болѣзне-	3
рлѣ		мь снн кѣ • зѣ блюдѣте же сѣ вѣ самн • прѣда-	4
		дѣтъ бо вы вѣ сѣрѣнца • ѿ на сѣмннцн-	5
		хъ бнѣнн бѣдѣте • ѿ прѣдѣ влѣкамн ѿ црѣ-	6
		мн станете, мене радн вѣ свѣтельство	7
рм		нмз, 10 ѿ вѣ всѣхъ ꙗзыцѣхъ • пѣбаецѣ прѣ-	8
рма		же проповѣдатн сѣ ѿвѣлню • 11 ѿгдаже вода-	9
		т вы прѣдаѣще • не прѣже пецѣте сѣ	10
		ѣто възглѣте, нн подѣанте сѣ • нѣ еже	11
		ѣще дѣ сѣ вамъ вѣ тѣ ѣ • сѣ глѣте • не вы	12
		бо бѣдѣте глѣще, нѣ дѣхъ сѣты • 12 прѣдѣ же	13
		брѣтъ брѣта на сѣмрѣтъ, ѿ вѣцѣ ѣадо •	14
		ѿ встанѣтъ ѣада на роднтелѣ ѿ ѿбнѣ-	15
		тъ нхъ • 13 ѿ бѣдѣте ненавннмн вѣсѣмн	16
		нменн моего радн • прѣтрѣпѣвын же	17
пнѣ		до конца, тѣ спѣет сѣ • кѣ зѣ 14 ѿгда же ѿзрѣте	18
рлѣ		ѿрѣзостѣ запѣустѣнѣа • рѣнѣа дѣнѣломъ	19
		прѣркѣмь • стоѣщѣ нѣдеже не пѣбаецѣ •	20
рмг		ѣбын дѣ разѣумѣетѣ • тогда нѣже бѣдѣ	21
		вѣ ѿѣден дѣ вѣгаѣтъ на горы • 15 ѿ нѣже на	22

втрѣ зї нѣ рѣ гь свои ѿнѣ ѿгда ѿзрѣте :

кѣ

5 -ѣрѣнца написано тънко върху изтрѣт текст от по-късна рѣка. В лѣвото поле екслибрѣс на БМ.

Мс 13:16–22

123r

кровѣ, да не слазятъ въ домъ • ни да възни-	1
детъ възати ꙗко ѿ домоу своіѣго • 16 ꙗкоже сѣи	2
на селѣ, да не възвратитъ сѣи вспати въз-	3
зати ризы своіѣа • 17 горе же непразнымъ	4
ꙗкоже дощамъ въ тыѣ днѣ • 18 молите же сѣи	5
да не бѣдетъ бѣгство ваше знмѣ •	6
19 бѣдѣтъ бо днѣ ти скръбни • ꙗкоже не бы	7
такова, ѿ начала созданню, еже съза бѣ •	8
до ннѣ ꙗкоже не бѣдетъ • 20 ꙗкоже аще не бы прѣ-	9
кратна днѣ тыѣ, не бы оубо спаса сѣи всѣ-	10
ка пльть • ꙗкоже избранныхъ ради аже н-	11
збра прѣкрати днѣ :	12

21 ꙗкоже тогда аще кто рѣтъ сѣи сѣи хс сѣи ѿведе, не нм-	рѣ	13
те вѣры • 22 встанѣтъ бо лжнн христн		14

Мс 13:23–32

	ср̄ зї нѣ рѣ гь въ тыѣ днн по скр	123v
	н лѣжн̄ пр̄цн̄ • н дадатъ знаменїа н чю-	1
	са да прѣльстатъ аще възможно н нзбра-	2
	нныѣ • 23 вы же блюдѣте са се • прѣжде рѣ-	3
Вѣ	хъ вамъ всѣ к̄ • за̄ 24 Нѣ въ тыѣ днн по скрѣбн	4
	тон • слн̄це о́мрачнт са • н луна не дастъ	5
	свѣта своего 25 н звѣзды бѣдѣтъ съ нѣсе	6
	падаѣще • н слы ꙗже сѣтъ на нѣсе-	7
	хъ подвн҃гнѣтъ са • 26 н тогда оу́зрѣтъ	8
	сн̄а ѱлѣьскаго градѣща на ѡблацѣ-	9
	хъ, съ сн̄лоѣ многоѣ н славоѣ • 27 тогда	10
	послетъ агглы своѣ, н съверетъ н-	11
	збранныѣ своѣ • ѡ чѣтырн вѣтрѣ •	12
	ѡ конецъ земли до конца небесн̄ •	13
	28 ѡ смоковницѣ же наоу́чнтѣ са прн-	14
	тн̄ • егда оу́же вѣтвн̄ еѣ бѣдѣтъ	15
	млада ; н прозабнетъ лнствн̄е, вѣ-	16
	днтѣ ꙗко блнзъ е́сть жѣтва 29 тако	17
	н вѣ егда оу́зрнтѣ сн̄а бываѣща, вѣ-	18
	днтѣ ꙗко блнзъ е́сть прн дверехъ •	19
	30 амн̄нъ гла вамъ • ꙗко не нматъ прѣ-	20
	нтн̄ родъ сѣ̄, дондеже всѣ сн̄а бѣдѣ-	21
	тъ за̄ срѣ̄ 31 нбо н земля прѣндѣтъ, а слова	22
рнѣ	моѣ не нматъ прѣнтн̄ : к̄ 32 ѡ днн томъ	23
	чѣ зї нѣ рѣ гь своѣм̄ ученн̄ нбо н земля	

Мс 13:33

124r

НЛН О ЧАСЪ • НИКТОЖЕ НЕ ВЪСТЪ • НИ АГГЕ-
 ЛН НЖЕ СЖТЪ НА НБСЕХЪ • НИ СЪНЪ ТЪ-
 КМО ВЪЦЪ • 33 БЛЮДЪТЕ СЖ Н ВДНТЕ • Н МО-
 ЛНТЕ СЖ • НЕ ВЪСТЕ БЖ КОГДА ВРЪМА ПРІ-
 НДЕТЬ :

1
 2
 3
 4
 5

3 Номерацията на главата добавена с черно мастило от по-късна ръка.

Mc 13:34–37; 14:1–5

124v

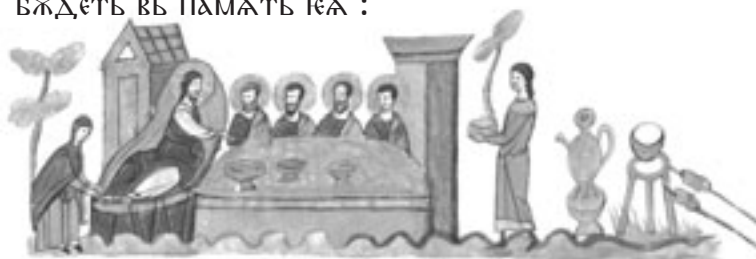
<p>PH^A</p> <p>PHS</p> <p>Z^A</p>	<p>34 ИАкоже ѱлкъ ѿхода, оставль домъ сво^Ѡ .</p> <p>н дасть рабомъ своимъ власть . н ко-</p> <p>моуждо дѣло свое . н дверникоу пове-</p> <p>лъ да бднтъ . 35 бднте оубо не вѣсте</p> <p>бо когда г^Ѡ домоу прндетъ . вечеръ</p> <p>ли или полунощи . въ пѣтлоглаше-</p> <p>ние ли, или за^Ѡра . 36 да не прншедъ въ-</p> <p>незаапъ, ѱбръщет вы спашъ . 37 а^Ѡ иже</p> <p>вамъ гла, възсѣмъ гла бднте :• к^Ѡ ѱ^Ѡ .</p> <p>14:1 Бѣ же пасха н опрѣсныци по двою дню, н</p> <p>нскаахъ архне^Ѡн н кннжннцн, како е-</p> <p>го льстна емше оубнѣтъ . 2 глахъ же</p> <p>нѣ не въ празникъ . да не како мльва</p> <p>бѣдетъ людемъ . 3 н сѣщоу^Ѡ емоу въ</p> <p>внѣаннн, въ домоу снмона прокажена-</p> <p>го, възлежѣщоу^Ѡ емоу . прнде жена н-</p> <p>мацин алавастръ мастн нарды въ-</p> <p>рныѣ многоцѣнны . н сѣкроушьшн</p> <p>алавастръ, възлн^Ѡ емоу на главѣ .</p> <p>4 бѣхъ же нѣцн^Ѡ негодоуѣще въ себѣ .</p> <p>н глаше . ѱсѡ радн гыбѣль снѣ^Ѡ ма-</p> <p>стнаа бѣ . 5 можаше бо масть снѣ^Ѡ, про-</p> <p>дана быти ваще три ста пѣназъ</p> <p>п^Ѡ з^Ѡ н^Ѡ м^Ѡ В ѱ бѣ же пасха н ѱпрѣсныци :</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>7</p> <p>8</p> <p>9</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>12</p> <p>13</p> <p>14</p> <p>15</p> <p>16</p> <p>17</p> <p>18</p> <p>19</p> <p>20</p> <p>21</p> <p>22</p> <p>23</p>
---	---	--

6 пѣтло- написано тънко върху изтрита дума от по-късна рѣка. 7 аѱ в за^Ѡра лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Mc 14:6–11

125r

нъ дати сѧ ницимъ • нъ прѣщаахѣ ѿ нѧ •	1
6 ꙗкоже рече • оставите ѿ нѧ • что трѣбѣ даете ѿ нѧ • добро дѣло съдѣла сѧ мнѣ •	2 3
7 всегда во нициа имате съ собоу •	4
нъ егда хощете можете добро твори- ти имъ • а мене не всегда имате •	5 6
8 ꙗкоже имѣ сѣ сътвори • варна бо ѿ помазати тѣло мое на погребеніе •	7 8
9 а мнѣ гла вамъ • надеже колнждо проповѣдано бѣдетъ еѡліе сѣ, въ все- мъ мнрѣ • еже створи снѧ • глаго бѣдетъ въ память ѿ нѧ :	9 10 11 12

10 Юда же нскарнѡтскын, ѣдннъ ѿ о- бою на десѧте • нъ шедъ къ архіерѣѡмъ да ѿго прѣдастъ имъ • 11 ѡни же слы- шавше възрадовашѣ сѧ • нъ ѡбѣ- щаша емоу сребръникы дати • нъ нскаше како н въ пѡбно врѣмѧ	13 14 15 16 17 18
---	----------------------------------

вѣтѣ мѧпѡ В ѡ юда нскарнѡтскѡмъ :~

8 Второто а в помазати написано върху изтрито н.

Мс 14:12–19

125v

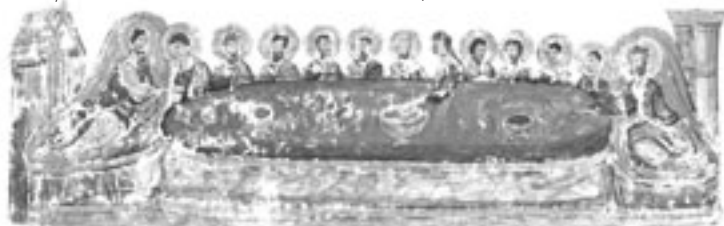
прѣдасть • кѡ пѣ 12 ѡ въ прѣвыи днѣ ѡпрѣ-	1
снѣка, ѡгда пасхѣ жрѣхѣ • глашѣ ѡ-	2
моу ѡуѣнници ѡго • гдѣ хѡщѣши да	3
шѣдше ѡуѡтоваемъ, да ѡси пасхѣ •	4
13 ѡ посла два ѡ ѡуѣнникѣ своихѣ • ѡ	5
гла ѡма • ѡдѣта въ градѣ • ѡ срѡще-	6
т вы ѡлкѣ • въ скѣдѣнницѣ водѣ	7
нѡса, по немъ ѡдѣта • 14 ѡ ѡдѣже ѡще	8
вѣндетъ ; рѣцѣта господиноу до-	9
моу • ѡуѡнтель глѣтъ • гдѣ ѡстѣ ѡвѣн-	10
тѣль, ѡдѣже пасхѣ съ ѡуѣнники	11
монни сѣнѣмъ • 15 ѡ тѣ вама пока-	12
жетъ, горницѣ велѣа постланѣ гѡ-	13
товѣ • тоу ѡуѡтовантѣ намъ • 16 ѡ	14
ѡзыдѡста ѡуѣнника, ѡ прѣнѡста въ	15
градѣ • ѡ ѡвѣртѡста ѡкоже рече ѡ-	16
ма • ѡ ѡуѡтовастѣ пасхѣ • 17 ѡ веѣроу	17
ѣвившоу прѣнде съ ѡвѣма на десѣте •	18
18 ѡ възлежѣщемъ ѡмъ, ѡ ѡдѣщемъ	19
рече ѡсѣ • ѡмѣнѣ гла вамъ • ѡко ѡднѣ	20
ѡ васѣ прѣдасть ма, ѡдыи съ мноѣ •	21
19 ѡни же наѡашѣ скрѣвѣти, ѡ гла-	22
ти ѡмоу • ѡднѣ по ѡднѡмоу • ѡда ѡзѣ •	23

Мс 14:20–27

126r

ⲟ ПАСЦЪ :

н̄ д̄роӯгын̄ ꙗ̄д̄а̄ а̄зъ ; 20 ѿ̄н̄ же ѿ̄вѣщавъ	1
ре̄че̄ н̄мъ̄ • ꙗ̄д̄н̄нъ̄ ѿ̄ обо̄ю на деса̄те̄ •	2
о̄моӯнвын̄ съ̄ мно̄жъ̄ въ̄ солнлѣ̄ • 21 с̄нъ̄ же	3
о̄убо̄ ѿ̄лѣ̄вскын̄, ꙗ̄детъ̄ ꙗ̄коже̄ ꙗ̄ пнса̄-	4
но̄ ѿ̄ н̄емъ̄ • горе̄ же̄ ѿ̄лѣ̄коӯ томоӯ н̄мь-	5
же̄ с̄нъ̄ ѿ̄лѣ̄вскын̄ прѣ̄да̄ет̄ с̄а̄ • добро̄ ꙗ̄-	6
моӯ бн̄ было̄, а̄ще̄ с̄а̄ не̄ бн̄ роднл̄ъ̄ ѿ̄лѣ̄въ̄ т̄ъ̄ :~	7

22 ꙗ̄д̄ѡцѣмъ̄ н̄мъ̄, пр̄нѣ̄мъ̄ ꙗ̄ хлѣ̄бъ̄, н̄	8
хвал̄ъ̄ въ̄зда̄въ̄ • б̄л̄внъ̄ прѣ̄ломн̄ ; н̄	9
да̄стъ̄ н̄мъ̄ н̄ ре̄че̄ • пр̄ннмѣ̄те̄ с̄е̄ е̄стъ̄	10
тѣ̄ло̄ мо̄е̄ • 23 н̄ пр̄нѣ̄мъ̄ ѿ̄ашъ̄, хвал̄ъ̄ въ̄-	11
зда̄въ̄, н̄ да̄стъ̄ н̄мъ̄ н̄ пншъ̄ ѿ̄ не̄жъ̄ въ̄сн̄ •	12
24 н̄ ре̄че̄ н̄мъ̄ с̄е̄ ꙗ̄ кр̄вѣ̄ь мо̄а, нова̄аго̄ за̄вѣ̄-	13
та̄ • про̄лн̄ва̄ема̄ за̄ мно̄гы̄ • 25 а̄мн̄нъ̄ г̄ла̄	14
вамъ̄ • ꙗ̄ко̄ о̄ӯже̄ не̄ ꙗ̄мамъ̄ пн̄тн̄ ѿ̄ пло̄-	15
да̄ ло̄з̄на̄аго̄, до̄ то̄го̄ д̄не̄ • ꙗ̄гда̄ п̄нъ̄ но̄во̄	16
въ̄ цр̄т̄вн̄ б̄ж̄нн̄ • 26 н̄ въ̄спѣ̄вш̄е̄ н̄зы̄до̄-	17
шъ̄ въ̄ гор̄ъ̄ е̄ле̄в̄нскъ̄ • 27 н̄ г̄ла̄ н̄мъ̄ ꙗ̄ •	18

В дясното поле до миниатюрата замазани следи и измити букви или бележки; до тях във външния край на листа число н̄ с кафяво мастило.

Мс 14:28–34

126v

ꙗ̀ко вьсн сьблазнихте сѧ о́ мнѣ вѣ снѣ
 но́щь • писано бо єсть • по́ражѣ пасты-
 рѣ, ꙗ̀ ѿвѣца развѣгнѣт сѧ • 28 нѣ пото-
 мѣ ꙗ̀гда вьскрѣснѣ, вара вѣ вѣ галі́ленъ :~

1
 2
 3
 4

ϥο

29 Шѣтрѣ же рѣ́ ємоу̑ • аще ꙗ̀ вьсн сьблазна-
 т сѧ, нѣ не азъ • 30 ꙗ̀ гла́ ємоу̑ ꙗ̀сѣ • а́мнѣнъ
 гла́ тебѣ • ꙗ̀ко ты́ днѣ вѣ снѣ но́щь,
 прѣжде даже вторнца патѣлѣ не
 възгласитѣ, три крѣты ѿвѣржеши
 сѧ мене • 31 петръ же ꙗ̀злнха гла́аше •
 пауе аще ми клюуѣт сѧ с тобоу̑ оу̑мѣ-
 ти, не ѿвѣргѣ сѧ тебе • такожде ꙗ̀ вьсн
 гла́ахѣ • 32 ꙗ̀ прндошѣ вѣ вьсѣ • ꙗ̀ен же ꙗ̀-
 ма геѡсманн • ꙗ̀ гла́ оу̑ченникомъ
 своимъ • сѧдѣте зде́, дождеже шедѣ
 помолѧ сѧ • 33 ꙗ̀ поѣтѣ петра • ꙗ̀ ꙗ̀кѡ-
 ва • ꙗ̀ ꙗ̀вѧ́на съ собоу̑ • ꙗ̀ науѣтѣ оу̑-
 жасати сѧ ꙗ̀ тѣжнѣти : 34 ꙗ̀ гла́ ꙗ̀мъ прн-

5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

Мс 14:35–40

127r

скръбна е́сть дѣша моа до сѣмрѣти •
пожндѣте зде ѿ вѣднѣте :

1
2

35 **И** прѣшедъ мало, паде на землѣ ѿ молѣ-
аше са • да аще възможно іесть, да мн-
мондетъ ѿ него ѹасъ • 36 ѿ глѣаше авѣа
оуѣ • всѣ възможна тебѣ сѣтъ • мн-
монесн ѹашѣ снѣ ѿ мене • Нѣ не іе-
же азъ хоуѣ • нѣ еже тѣи • 37 ѿ прѣнде
ѿ обрѣте нѣхъ спауѣ •
ѿ глѣ петровн снмѣ-
не спншн лн ; не въ-
зможе лн едннѣго ѹа-
са побѣтн ; 38 вѣднѣ-
те ѿ молнѣте са •

рѣе 3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

да не вѣндетѣ въ напастъ • дѣхъ во
вѣдрѣ, а плѣть немоуѣна • 39 ѿ пѣкы
шедъ помѣлн са, тожде слово рекъ •
40 ѿ възвращѣ са ѿбрѣте нѣхъ пакы

Мс 14:41–47

срѣ̄ мѣ̄пѣ̄ В ѿ̄ глѣ̄щѣ̄ ісѣ̄ кѣ̄ оӯченнѣ̄

127v

спащѣ̄ • вѣ̄стѣ̄ бо̄ о̄унѣ̄ нхѣ̄ та̄ротнѣ̄ •

1

н̄ не̄доӯмѣ̄ахѣ̄ что̄ вышѣ̄ ѿ̄вѣ̄ща-

2

лӣ е̄моӯ • 41 н̄ прѣ̄нде̄ третнѣ̄ѣ̄ н̄ гла̄ н̄-

3

мѣ̄ • спѣ̄те̄ про̄уче̄е̄ н̄

4

по̄унванте̄ • прѣ̄спѣ̄

5

конѣ̄нна, н̄ прѣ̄нде̄ ѿ̄дѣ̄ •

6

сѣ̄ прѣ̄да̄ет̄ са̄ сѣ̄нѣ̄ ѿ̄лѣ̄ѣ̄-

7

скын, въ̄ рѣ̄кы̄ грѣ̄-

8

шинкомѣ̄ • 42 встанѣ̄те̄ н̄дѣ̄мѣ̄ •

9

се̄ прѣ̄да̄ѣ̄нѣ̄ ма̄ прѣ̄блнжнѣ̄ са̄ :

10

43 **И**̄ ѡ̄бне̄ іѣ̄ще̄ е̄моӯ глѣ̄щѣ̄ • Прѣ̄нде̄

11

іоӯда̄ н̄ска̄рнѣ̄тскын, іѣ̄дннѣ̄ ѿ̄ о̄-

12

бо̄ю̄ на̄ десѣ̄тѣ̄ • н̄ сѣ̄ ннѣ̄мѣ̄ наро̄дѣ̄, сѣ̄ ѿ̄-

13

рѣ̄жннѣ̄ н̄ дрѣ̄го̄лмнѣ̄ • ѿ̄ архі̄ере̄нѣ̄ н̄

14

кннжннѣ̄кѣ̄ н̄ старецѣ̄ • 44 да̄стѣ̄ же̄

15

прѣ̄да̄ѣ̄нѣ̄ е̄го̄ зна̄меннѣ̄ н̄мѣ̄ гла̄ •

16

іѣ̄го̄же̄ ѡ̄ще̄ лобжѣ̄, тѣ̄нѣ̄ е̄стѣ̄ н̄мѣ̄-

17

те̄ н̄ н̄ ведѣ̄те̄ н̄ сѣ̄хранно̄ • 45 н̄ прншѣ̄

18

ѡ̄бне̄, прнстѣ̄пль̄ кѣ̄ немѣ̄, гла̄ • раввѣ̄ •

19

раввѣ̄нѣ̄ • н̄ ѡ̄бло̄за̄ н̄ • 46 о̄ннѣ̄ же̄ възло-

20

жншѣ̄ рѣ̄цѣ̄ на̄ нѣ̄ • н̄ жѣ̄шѣ̄ н̄ • 47 е̄дннѣ̄

21

же̄ ѿ̄ сто̄лѣ̄щннѣ̄хѣ̄ • н̄звлькѣ̄ но̄жѣ̄ •

22

оӯдарнѣ̄ ра̄ба̄ архі̄ере̄ѡ̄ва̄, н̄ оӯрѣ̄за̄ е̄моӯ

23

рѣ̄па
зѣ̄

13 В десѣ̄тѣ̄ надредното -те̄ поправено вероятно от -т от по-късна рѣ̄ка. 20 ѡ̄бло̄за̄ вм. ѡ̄блобыза̄. В лявото поле до миниатюрата число̄ н̄г, в средата на долното екслибрис на БМ.

Мс 14:48–55

128r

оу̀хо • 48 њ ѡвѣщавъ ꙗ́сѣ ꙗ́ко на разо-
 нникѣ ли нꙗ́доште • съ ѡрѣжемъ
 и дрѣвоколни ꙗ́ко мене • 49 по всѣ днѣ бѣ-
 хъ въ васъ оу̀ча въ цркви, њ не ꙗ́сте ме-
 не • нѣ да събѣдѣт са кни́гы • 50 њ ѡста-
 вльше и вси, бѣжашѣ • 51 њ ѣдннъ нѣ-
 кын юноша по немъ њде • ѡдѣванъ въ
 плащаницѣ нагъ • њ ꙗ́ша њ юношѣ •
 52 ѡн же ѡставль плащаницѣ ; нагъ бѣ-
 жа ѡ ннхъ :

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

53 ꙗ́ко ведошѣ ꙗ́сѣ къ архіерѣѡу каі́афѣ • њ събра-
 шѣ са къ нему вси архіерѣи њ старь-
 ци њ книжници • 54 њ петръ њздалече
 възслѣдъ ѣго њде • до внатрѣ въ дворъ
 архіерѣѡвъ • њ бѣ сѣдѣ съ слоугами, њ
 грѣѣ са при свѣци • 55 Архіерѣи же њ ве-
 съ сънми • њскаахѣ на ꙗ́сѣ свѣдѣтель-

11
 12
 13
 14
 15
 16
 17

2 В края на реда следи от измити букви -м.

Мс 14:56–64

128v

СТВА ДА ОУБНѢТЪ Н̄ • Н̄ НЕ УБЕРѢТААХѢ •	1
56 МНОЗН БО ЛЪЖЕСВѢТЕЛЬСТВОААХѢ	2
НА НЬ • Н̄ НЕ БѢХѢ РАВНА СВѢТЕЛЬСТВА	3
НХЪ • 57 Н̄ НЕЦІИ ВЪСТАВШЕ • ЛЪЖѢ СВѢ -	4
ТЕЛЬСТВОАХѢ НА НЬ, ГЛАЩЕ 58 ІАКО МЫ	5
СЛЫШАХѢМЪ ІЕГѢ ГЛАЩА • ІАКО АЗЪ	6
РАЗОРѢ ЦРКѢВЬ СНѢ ; РѢКОТВОРЕНѢА •	7
Н̄ ТРЪМН ДНѢМН ННѢ НЕРѢКОТВОРЕ-	8
НѢ СВЪЗНЖДѢА • 59 Н̄ ТАКО НЕ БѢ РАВНО	9
СВѢТЕЛЬСТВО НХЪ • 60 Н̄ ВЪСТАВЪ АРХІІЕРѢ-	10
Н ПОСРѢДѢ, ВЪПРОСИ ІСА ГЛА • НЕ УВѢ-	11
ЦАВАЕШИ ЛИ ННУСОЖЕ ; ЧТО СНИ НА	12
ТА СВѢТЕЛЬСТВОУѢА • 61 ІС ЖЕ МЛЪУАШЕ •	13
Н̄ ННУСОЖЕ НЕ УВѢЦАВААШЕ • ПАКЫ	14
АРХІІЕРѢИ ВЪПРОСИ ЕГО Н ГЛА ІЕМОУ • ТЫ	15
ЛИ ЕСИ ХС СНЫ БЛВЕНААГО • 62 ІС ЖЕ РЕЧЕ	16
АЗЪ ЕСМЪ • Н̄ ОУЗРИТЕ СНА УЛУЪСКАГО	17
У ДЕСНѢА СВѢДАЩА СНЫ • Н̄ ГРАДѢЩА	18
СЪ УБЛАКЫ НБСНЫМН • 63 АРХІІЕРЕН ЖЕ РА-	19
СТРЪЗЪВЪ РИЗЫ СВОѢ ГЛА • ЧТО ІЕЩЕ	20
ТРѢБОУЕМЪ СВѢТЕЛЬСТВА • 64 СЛЫША-	21
СТЕ ВЛАСФНМНѢ ЕГО • ЧТО СА ВАМЪ	22

18 Ѣ в градѢЩА поправено от Ѣ, вероятно от самия преписвач. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 14:65–70

129r

ꙗ̀вѣтъ • ѡ̀нн же всн ѡ̀спѣншѣ ѡ̀го
 быти повннна сѣмрѣти • 65 Н наѡаша
 нѣцѣн пѣвѣти нѣ нѣ • н прѣкрывати
 лѣце ѡ̀го • н мѣчѣти ѡ̀го, н глѣти емъ •
 прорѣци намъ хѣ, кто ѡ̀сть ѡ̀дѣрен та •
 н слѡ̀гы бнѣще ѡ̀го по ланнтама, прѣ-
 шѣ ѡ̀го :

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7

66 И сѣщѡу петроу ннѣщѡу на дворѣ • прѣнде
 ѡ̀днна ѡ̀ рабынь, ѡ̀рхнерѣѡвѣхъ • 67 н вн-
 дѣвшн петра грѣѣща сѣ • възрѣвшї
 на нѣ глѣ • н тѣ сѣ на зарѣннѡмъ ѡ̀со-
 мѣ бѣ ; 68 ѡ̀н же ѡ̀врѣже сѣ глѣ • не зна-
 ѣ нн сѣвѣмъ что тѣ глѣшн : н нѣзде
 вѣнѣ на прѣдверне : н патель възгла-
 сн • 69 н рабынн видѣвшн ѡ̀го • наѡать
 пакы глѣти, кѣ стоѣщнмъ • ꙗ̀ко н
 сѣ ѡ̀ ннхъ ѡ̀сть • 70 ѡ̀н же пакы ѡ̀метаѡ-
 ше сѣ • н не по многоу пакы стоѣщнн

8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

3 тн в прѣкрывати лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Мс 14:71; 15:1

В ѿѣ маѿпоуѣ В ѿ свѣтъ створѣн

129v

гл̄аахѣ, пѣтровн • въ ѿстннѣ ѿ ннхъ ѣ-
 сн • ѿ бесѣда твоя пѣбнт сѧ • 71 ѿн же на-
 чѧть ротнн сѧ ѿ клѧтн сѧ • ѿко не
 вѣмь чл̄ка сего, ѣгоже гл̄ете • ѿ вторн-
 цеѧ патѣлъ възгласн • ѿ помѣнѣ
 петръ гл̄ъ, ѿкоже рече ѣмоу ꙗс • прѣже
 даже вторнцеѧ патѣлъ не възгласнтъ,
 ѿврѣжешн сѧ мене трн кр̄аты • ѿ на-
 ченъ плакааше сѧ •

1
2
3
4
5
6
7
8
9

р̄сн

15:1 ꙗс ѣвне на оутрѣн • за свѣтъ створше,
 архнереѣ сѧ старцы ѿ кннжннкы ; ѿ вѣ
 снмь • свѣзавше ꙗс ; ведошѣ н прѣ-
 дашѣ ѣгѡ пнлатоу : ко срѣ

10
11
12
13

В стѣ велѣнѣ пѣ на г чл̄ В ѿ свѣтъ створѣн

5, 7 ѣ в патѣлъ поправено върху ѣ. В лѧвото поле до миниатюрата число ꙗс (?).

Mc 15:2–12

130r

2	И въпроси его пнлатъ . ты . ли еси црѣ ѱуденскын ; ѡн же ѡвѣщавъ рече емоу .	1	
	ты глѣши . 3 и гладохъ на нь архіерен	2	
	много . ѡн же ннѣсѡже не ѡвѣща-	3	
	вааше . 4 пнлатъ же пакы въпрашааше	4	
	его гла . не ѡвѣщавашеши ли ннѣсо-	5	
	же ; вѣжѣ колнко на та свѣтель[с]твѣ-	6	
	ѡтъ ; 5 иже к томоу ннѣсоже не ѡвѣ-	7	
	ща . ꙗко днвнѣти са пнлатоу . 6 На всѣ-	8	
	к же празннкѣ ѡпоуцааше ѡмъ еден-	9	ГВ
	ного свазнѣ егоже прошадохъ . 7 бѣ же	10	
	нарнцаемыи варавѣ, съ свонми ков-	11	ГГ
	ннкы свазанъ . иже въ ковѣ оубнн-	12	
	ство сътворишѣ . 8 и възпнѣвъ народъ	13	
	наѡтъ проснѣти, ꙗкоже творѣше ѡ-	14	
	мъ . 9 пнлатъ же ѡвѣща ѡмъ гла . хѡ-	15	✓
	щете ли и ѡпоуциѣ вамъ црѣ ѱуден-	16	
	ска . 10 вѣдѣаше бо ꙗко завнѣсти ради	17	
	прѣдашѣ его архіерен . 11 и архіерен же	18	
	поманѣшѣ народоу, да паѡе варавѣ	19	
	ѡпоустнѣти ѡмъ . 12 Пнлатъ же ѡвѣ-	20	
	щавъ пакы рече ѡмъ . что оубо хѡще-	21	ГД
		22	
		23	ГЕ

Мс 15:13–21

ἐν τῷ στίχῳ στῆτιν В ѿ воінии емше іса

130v

	те сътвори ꙗкоже глѣте цѣра іουδѣнска ;	1
	13 ѡни же пакы възпншѣ пропни н .	2
	14 пнлѣт же глѣше нмъ, что бо зло ство-	3
	ри . ѡни же нзлнха възпншѣ пропъ-	4
с̄с	ни . 15 Пнлѣт же хѡта народоу хотѣнїе	5
	сѡрнѣти . Ѡпоустн нмъ варавѣ . н	6
з̄а	прѣдастѣ іса бнѣвѣ, да распнѣтѣ єго . к̄ѡ ѱ̄е	7
с̄з	16 Ѡѡнии же ведошѣ єго вѣнатрѣ на дво-	8
	рѣ . єже єсть преторне . н прнзываѣтѣ	9
	вса спнрѣ . 17 н ѡблѣкошѣ єго въ прѣ-	10
	прадѣ . н възложншѣ на нь сѣплетѣ-	11
	ше трѣновѣ вѣнецѣ . 18 н наѡашѣ цѣ-	12
	ловати єго, глѣше . р̄аѡн са цѣрю іουден-	13
	скын . 19 н бнахѣ н по главѣ трѣстнѣ .	14
	н плѣваахѣ на нь . н прѣгыбаѣще ко-	15
	лѣна, покланѣахѣ са ємоу . 20 Н єгда по-	16
	рѣгашѣ са ємоу, сѣвлѣкошѣ ємоу прѣ-	17
	прадѣ . н ѡблѣкошѣ н въ рнзы своѣ . прѣ	18
	н нзведошѣ н да н пропнѣт . н задѣ-	19
	шѣ мнмоходѣщоу нѣкѣм снмѡноу	20
	кнрїаннноу, градѣщоу сѣ сѣла . ѡцѡу але-	21
	ксандровоу н роуфовоу . да възметѣ крѣ-	22
	стѣ єгѡ :~	23

п̄а м̄ап̄ѡ В ѿ воінии емше іса

з̄и

1 а в цѣра написано върху изтрито ѣ. 13 аѡ в р̄аѡн лигатура. 17 рѣ в прѣ- лигатура. 18 а в -прадѣ написано върху изтрито ѣ. 20 нѣкѣм написано тънко върху изтрито єтерѡу от по- късна рѣка. 22 тн в ѣтн лигатура.

Мс 15:22–27

+ z :

131r

22	И ² прнведошѣ его на мѣсто голгофа . н-	СІ	прѣ на	1
	же естъ сказаемо краннево мѣсто .		СІ	2
23	н даахѣ емоу пнтн, озмнрнено вѣно .			3
	ѡн же не прнѣтъ . 24 н пропенше н ра-			4
	здаѣлшѣ рнзы его метаѣще жрѣ-			5
	бнѣ ѡ немѣ, кто что възметѣ .			6
25	бѣ же ѡ третнн н пропашѣ н .	ѡтн пѣ		7
26	И бѣ напнсаніе внны его напнсано,	САІ		8
	црѣ юудѣнскын . 27 н съ ннмь распѣ-			9
	шѣ два рабоннка . еднного ѡ де-			10
	снѣ . а другого ѡ шорѣ его :	прѣ на ск :		11

Номерът на тетрадата в крайното горно поле отново изписан с жълт цвят, както на f. 115.

Mc 15:28–33

131v

Cei

28	И҃ събѣи са писанне еже глѣтъ • и съ без-	1
	законникома приуьтенъ бѣи • 29 и мн-	2
	моходашен, хоуѣбахъ его • покыва-	3
	ѣще главамн своимн, и глѣще • оуа •	4
	разарѣѣн црѣвь, и трѣмн днѣмн	5
	сззндаѣ • 30 спсн са самъ и сззндаи съ	6
	крѣта • 31 такожде и архіерѣи рѣгаѣще	7
	са другѣ къ другѣ, съ книжники	8
	глѣхъ • ны спсе, а себе ли не можетъ	9
	спстн ; 32 хс црѣ израілевъ • да сззнде-	10
	тъ ннѣ съ крѣта • да внднмъ и вѣ-	11
	рѣ и мемъ • ко стрѣти пѣи • и распатаа съ ннмъ	12
	понашааста емоу • 33 бывшоу же ѣа-	13
	соу шестомоу • тѣма бѣи по всен зе-	14

Мс 15:34–39

132r

млн, до часа деватааго • 34 њ въ ѹа̄ дева-	1
тын ; възьпн ꙗ̄ гласѡмь велнемъ •	2
ѣлон ѣлон, лнма сѡваханн • ѣже ѣстъ	3
сказанемо • бѣ мон бѣ мон • възскѡа	4
ма ѣсн ѡставнлъ • 35 њ нѣцѣн ѡ стоѡ-	5
цнхъ, слышавше глѡахѡ вѣждь	6
ѡлѣхъ зоветь • 36 Тѣк же ѣдѣнъ, наплъ-	7
нн гѡбѡ ѡцта възньзъ на трѡсть	8
напааше њ глѡа • не дѣнте вѣднмъ,	9
ѡце прнндеть ѡлна сѡнѡтн ѣгѡ •	10
37 ꙗ̄ же поуць глѡа велѣн ѡздыше • 38 њ опо-	11
на црѣквна раздѡра сѡ на двое • сѡ выше	12
до ннже • 39 Вѣдѣв же сѡтннкъ стоѡн	13
прѣмо ѣмоу • ѡко тако възпнвъ ѡзъ-	14
ше, рѣ • въ ѡстннѡ ѹлѣкъ сѡн, сѡнъ бѣн бѣ :	15

сѡг

Mc 16:1–5

133r

16:1	И ² мннѣвшн сѣботѣ • марна магда- ли • ѿ маріа іакѡвлѣ • ѿ саломн, коупи- шѣ ѡрѡматы • да прншедшѣ помажѣ- ты ѿ ѿ • 2 ѿ зѣло заѡутра въ іедниѣ сѣбо- тѣ, прнндошѣ на гробѣ възснѣвшоу сѣнцоу • 3 ѿ глѣахѣ къ себѣ кто ѡвалн- тъ намѣ камень ѡ дверни гробоу • 4 ѿ въ- зрѣвшѣ вндѣшѣ іако ѡваленѣ бѣ ка- мень • бѣ бо велен зѣло • 5 ѿ влѣзшѣ въ гробѣ • вндѣшѣ юношѣ сѣдѣща,	сѣ	1
			2
			3
			4
			5
			6
			7
			8
			9
			10

ѿѣ ѿ въскрѣно В ѡ мннѣвшн сѣ

1 о в сѣботѣ написано върху изтрито ѣ от преписвача.

Мс 16:6–11

133v

Ѡ десныѣхъ ѡдѣанъ въ ѡдеждѣ бѣлѣ, нѣ	1
оужасошѣ сѧ • бѣ ѡнъ же гла нѣмъ, не оужа-	2
санте сѧ • ꙗко нѣщете назарѣнина распя-	3
таго, възста нѣздѣ • сѣ мѣсто нѣдеже по-	4
ложншѣ нѣ • 7 нѣ нѣдѣте нѣ рѣцѣте оучени-	5
комъ его нѣ петровн, ꙗко варѣветъ вы въ га-	6
лленѣ • тоу его видѣте ꙗкоже рѣ вамъ •	7
8 нѣ нѣзшедшѣ бѣжашѣ ѡ гроба • нѣмѣше	8
же нѣхъ трепетъ нѣ оужасъ • нѣ никому же	9
ничѣсоже не рѣкошѣ боѣхѣ бо сѧ : ꙗко	10

сѧ
зѧ

9 ѡзскрсе же заоутра въ прѣвѣа сѣботѣ,	11
нѣ ꙗвн сѧ прѣжде марїи магдалиннѣ •	12
нѣз неже нѣзгна седмъ бѣсѣ • 10 она же	13
шедши възвѣсти бывшимъ сѣ ни-	14
мъ • плачѣщемъ сѧ нѣ рыдаѣщемъ •	15
11 ѡнѣ же слышавше ꙗко живъ естъ • нѣ	16

ѡу ꙗко възскрсе ꙗко въ прѣвѣа :

Mc 16:12–18

134r

ВНДѢНЪ БЫ̄ Ѡ НЕѠ, НЕ ꙗ̄ШѠ	1
ВѢРЫ • 12 ПО СНХ ЖЕ ДВѢМА Ѡ	2
ННХЪ ГРАДѠЩЕМА, ІАВН	3
СА ІНѢМЪ ѠБРАЗѠМЪ, І-	4
ДѠЩЕМА НА СѢЛО • 13 І ТѦ ШЕ-	5
ДША ВЪЗВѢСТНСТА ПРОУННМЪ • НН	6
ОУѢМА ВѢРЫ ꙗ̄ШѠ • 14 ПОСЛѢДН ЖЕ ВЪ-	7
ЗЛАЖѠЩЕМЪ ІМЪ ЕДННОМОУ НА ДЕ-	8
САТЕ ІАВН СА • І ПОНОСИ НЕВѢРНЮ НХЪ	9
І ЖЕСТОСРЪДНЮ • ІАКО ВНДѢВШНМЪ	10
ЕГО ВЪСТАВША ІЗ МЪРТВЫХЪ, НЕ ꙗ̄ША	11
ВѢРѠ • 15 І РЕЧЕ ІМЪ • ШЕДШЕ ВЪ ВСЕЪ МН-	12
РЪ, ПРОПОВѢДНТЕ ЕѠЛНЕ ВСЕН ТВАРН •	13
16 ІЖЕ ВѢРѠ ІМЕТЬ І КРѢТНТ СА, СПСЕ-	14
НЪ БѠДЕТЪ • А ІЖЕ НЕ ВѢРОУЕТЪ, ѠСѠ-	15
ЖДЕНЪ БѠДЕТЪ • 17 ЗНАМЕННА ЖЕ ВѢРО-	16
ВАВШНМЪ, ПОСЛѢДОУѠТЪ СНА • ІМЕ-	17
НЕМЪ МОИМЪ, БѢСЫ ІЖДЕНѠТЪ • ꙗ̄ЗЫ-	18
КЫ ВЪЗГЛАГОЛАТЬ НОВЫ • 18 І В РѠКАХЪ ЗЪ-	19
МНА ВЪЗМѠТЪ • АЩЕ І СЪМЪРТНО	20
УТО ІСПНѠТЪ ; ННУТОЖЕ ІХЪ НЕ ВРѢ-	21
ДНТЬ :	22

Мс 16:19–20

134v

НА НЕДѢЖНЫѢ РѢКЫ ВЪЗЛОЖѢТЪ, ꙗ
 ЗДРАВН БѢДѢТЪ • 19 ГѢ ЖЕ ꙗС ПО ГЛѢНН
 ЕГО ЕЖЕ КЪ ННМЪ • ВЪЗНЕСЕ СѢ НА НЕ-
 БЕСА, ꙗ СѢДЕ Ѡ ДЕСНѢ БѢ • 20 ѠНН ЖЕ ꙗ-
 ШЕДШЕ ПРОПОВѢДААХѢ
 ВЪСѢДОУ • ГОУ ПОСПѢШЬ-
 СТВОУѢЩОУ • ꙗ СЛОВО ѠТВРЪ-
 ЖДАѢЩОУ • ПОСЛѢСТВОУѢ-
 ЦННН ЗНАМЕННН, ѠМНН' :

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9

Lc Pinax

135r

	ГЛАВЫ СВАГГЕЛІЮ СЖЕ ѿ ЛУУКЫ : ѿ :	1
	⊙ НАПИСАНН : ѿ ⊙ СТРЕГѢЩІ ПАСТІРЕХЪ :	2
	⊙ СМЕВѢНЪ : Δ ⊙ ѿ ѿННЪ ПРРУНЦН :	Г 3
	⊙ БЫВШНМЪ ГЛЪ КЪ ІѠАІННОУ :	ѿ 4
	⊙ ВПРОШЬШНХЪ ІѠАІНА :	ѿ 5
	⊙ НСКОУШЕНН СПСНТЕЛЕВЪ :	ѿ 6
	⊙ НМАЩННМЪ ДОУХЪ БЪСЕНЪ :	Н 7
	⊙ ТЫЩН ПЕТРОВЪ : І ⊙ НЦВВШІ ѿ РАЗЛН-	ѿ 8
	УНЫ НЕДѢГЪ : ΔІ ⊙ ЛОВНТВЪ РЫБНЪН :	9
ВІ	⊙ ПРОКАЖЕНЪМЪ : ГІ • ⊙ РАСЛАБЛЕНЪМЪ :	10
ΔІ	⊙ ЛЕВІН МЫТАРН : ЕІ ⊙ СОУХОРѢЦЪМЪ :	11
ѿІ	⊙ НЗБРАНН АПЛЪ : ЗІ ⊙ БЛАЖЕНЫХЪ :	12
НІ	⊙ СЪТННЦЪ • ѿІ ⊙ СНЪ ВДОВНУН :	13
	⊙ ПОСЛАДНЫХЪ ѿ ІѠАІНА :	к 14
	⊙ ПОМАЗАВШНН ГА МУРѠМЪ :	кΔ 15
	⊙ ПРНТУН СЪѢЦААГО :	кВ 16
	⊙ ЗАПРѢЩЕНН ВѢТРОУ Н МОРЮ :	кГ 17
кΔ	⊙ ЛЕГЕВѢНЪ : кЕ ⊙ ДЬЩЕРН АРХІСНААГОГОВЪ :	18
кѿ	⊙ КРѢВОТОУНВЪН : кЗ ⊙ ПОСЛАДН ВІ •	19
кН	⊙ ПАТН ХЛЪ • кѿ ⊙ ГНН ВПРОШЕНН •	20

Номерата са добавени по-късно от преписвача, затова в лявото поле са вмъкнати между редовете.

Lc Pinax

135v

ⲗ	ⲟ̀ ⲡⲣⲉ̀ⲃⲟ̀ⲃⲣⲁ̀ⲛⲏ̀ ⲓ̀ⲥⲩⲱⲧⲉ̀ : ⲗⲗ ⲟ̀ ⲃⲉ̀ⲥⲏⲧⲉ̀ ⲛⲁ ⲛⲟⲱⲱ ⲙⲓ̀ⲥⲁ̀ :	1
ⲗⲃ	ⲟ̀ ⲡⲟⲙⲱⲥⲏⲗⲉ̀ⲛⲓ̀ ⲕⲧⲟ ⲓ̀ⲉ̀ ⲃⲟⲗⲏⲏ̀ :	2
ⲗⲒ	ⲟ̀ ⲛⲉ̀ⲡⲟⲱⲉⲗⲉ̀ⲛⲏⲉ̀ⲙⲃ ⲱⲥⲗⲉ̀ⲃⲫ ⲏ̀ⲧⲏ̀ :	3
ⲗⲔ	ⲟ̀ ⲏⲁⲱⲗⲉⲛⲏ̀ ⲟ̀ : ⲗⲉ̀ ⲟ̀ ⲫⲁⲕⲟⲛⲏⲏⲥⲧⲉ̀ :	4
ⲗⲥ	ⲟ̀ ⲱⲡⲁⲃⲥⲏⲛⲏⲙⲃ ⲱⲫ ⲣⲁⲫⲃⲟⲛⲏⲏⲕⲱⲥⲧⲉ̀ :	5
ⲗⲫ	ⲟ̀ ⲙⲁⲣⲑⲉ̀ ⲏ̀ ⲙⲁⲣⲏⲏ̀ : ⲗⲏ̀ ⲟ̀ ⲙⲟⲗⲏ̀ⲧⲱⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ :	6
ⲗⲙ	ⲟ̀ ⲏ̀ⲙⲁⲥⲏⲧⲏ̀ ⲃⲉ̀ⲥⲁ ⲏ̀ⲉ̀ⲙⲁ : ⲙ̀ ⲟ̀ ⲱⲫⲫⲱⲛⲱⲥⲏⲟⲛ Ⲓⲗⲗⲁ̀ :	7
ⲙⲗ	ⲟ̀ ⲡⲣⲟⲥⲁⲥⲏⲧⲏ̀ ⲫⲏⲁⲙⲉⲛⲏⲁ̀ : ⲙ̀ⲱⲧⲉ̀ ⲟ̀ ⲫⲁⲣⲏⲥⲉ̀ⲛ ⲫⲱⲱⲥⲏⲧⲏ̀ ⲓ̀ⲥⲁ̀ :	8
ⲙⲒ	ⲟ̀ ⲟⲕⲁⲗⲁⲛⲏ̀ ⲫⲁⲕⲟⲛⲏ̀ : ⲙ̀Ⲕⲁ̀ ⲟ̀ ⲕⲱⲱⲥⲉ̀ⲧⲉ̀ ⲫⲁⲣⲏⲥⲉ̀ⲛⲥⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ :	9
ⲙⲉ̀	ⲟ̀ ⲫⲟⲧⲁⲥⲏⲛⲏⲙⲃ ⲣⲁⲫⲔⲱⲗⲏⲧⲏ̀ ⲏ̀ⲙⲉ̀ⲛⲏⲉ̀ :	10
ⲙⲥ	ⲟ̀ ⲟⲩⲱⲃⲱⲫⲉⲛⲏ̀ ⲏ̀ⲏⲱⲧⲉ̀ : ⲙ̀ⲫⲫⲉ̀ ⲟ̀ Ⲓⲗⲏⲗⲗⲉ̀ⲛ ⲏ̀ⲫⲉ̀ ⲱⲥⲏⲗⲁ̀ⲙ̀ :	11
ⲙⲏ̀	ⲟ̀ ⲏ̀ⲙⲁⲥⲏⲧⲏ̀ Ⲕⲟⲩⲱⲧⲉ̀ ⲏ̀ⲉ̀ⲃⲱⲛⲫⲉ̀ : ⲙ̀ⲙⲟ̀ ⲟ̀ ⲡⲣⲏⲧⲩⲱⲗⲁ̀ :	12
ⲏ̀	ⲟ̀ ⲱⲡⲣⲟⲥⲏⲥⲏⲛⲏⲙⲃ ⲁ̀ⲫⲥⲉ̀ ⲙⲁⲗⲟ ⲓ̀ⲉ̀ ⲥⲓⲡⲥⲁⲉ̀ⲙⲃⲏ̀ :	13
ⲏⲗ	ⲟ̀ ⲣⲉⲕⲥⲏⲧⲏ̀ ⲓ̀ⲥⲟⲩⲱ ⲏ̀ⲣⲟⲔⲁ ⲣⲁⲔⲏ̀ : ⲏ̀ⲱⲃⲉ̀ ⲟ̀ ⲧⲣⲗⲔⲟⲱⲏⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ :	14
ⲏⲒ	ⲟ̀ ⲛⲉ̀ ⲗⲟⲱⲃⲏⲧⲏ̀ ⲡⲣⲫⲱⲱⲟⲱⲱⲫⲉ̀ⲫⲁⲛⲏⲏⲁ̀ :	15
ⲏⲔ	ⲟ̀ ⲫⲱⲱⲏⲏ̀ ⲛⲁ ⲱⲉ̀ⲣⲁ̀ : ⲏ̀ⲉ̀ ⲡⲣⲏⲧⲩⲱ ⲟ̀ ⲥⲱⲫⲁ̀ ⲥⲧⲗⲡⲏⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ :	16
ⲏⲥ	ⲡⲣⲏⲧⲩⲱ ⲟ̀ ⲙ̀ⲣⲟ̀ ⲟⲱⲉⲥⲧⲉ̀ : ⲏ̀ⲫⲫⲉ̀ ⲟ̀ ⲟⲥⲏⲉ̀ⲥⲏⲧⲏ̀ ⲛⲁ ⲥⲧⲣⲁⲛⲗⲉ̀ Ⲕⲁⲗⲗⲉ̀ⲱⲉ̀ :	17
ⲏⲏ̀	ⲟ̀ ⲏ̀ⲕⲏⲟⲛⲟⲙⲧⲉ̀ ⲏ̀ⲉ̀ⲡⲣⲁⲱⲉ̀ⲛⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ : ⲏ̀ⲙⲟ̀ ⲟ̀ ⲃⲟⲒⲁⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ ⲏ̀ ⲗⲁⲫⲁⲣⲏ̀ :	18
ⲫ̀	ⲟ̀ ⲓ̀ ⲡⲣⲟⲕⲁⲫⲉ̀ : ⲫ̀ⲗⲁ̀ ⲟ̀ ⲥⲡⲔⲓ̀ⲏ̀ ⲏ̀ⲉ̀ⲡⲣⲁⲱⲉ̀ⲃⲏⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ :	19
ⲫⲃ	ⲫⲁⲣⲏⲥⲉ̀ⲛ ⲏ̀ ⲙⲱⲧⲁⲣⲏ̀ : ⲫ̀Ⲓⲗⲉ̀ ⲟ̀ ⲱⲡⲣⲟⲥⲏⲥⲏⲛⲏⲙⲃ ⲃⲟⲒⲁⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ⲧⲉ̀ⲙⲃⲱⲧⲉ̀ :	20
ⲫⲔ	ⲟ̀ ⲥⲗⲉ̀ⲡⲉ̀ⲧⲉ̀ : ⲫ̀ⲉ̀ ⲟ̀ ⲫⲁⲕⲥⲏⲉ̀ⲛ : ⲫ̀ⲥⲉ̀ ⲟ̀ ⲟⲥⲏⲉ̀ⲥⲏⲧⲏ̀ ⲡⲣⲏⲫⲏⲧⲏ̀ ⲥⲣⲧⲱⲟ̀ :	21
ⲫⲫ	ⲟ̀ ⲡⲣⲏⲉ̀ⲙⲥⲏⲧⲏ̀ ⲙ̀ⲓ̀ⲙⲏⲁ̀ : ⲫ̀ⲏ̀ ⲟ̀ ⲫⲣⲉ̀ⲃⲁⲧⲏ̀ⲧⲏ̀ :	22

16 Надредните букви в съꜫⲗⲁ̀ написани от по-късна ръка. 17 тр в странꜫ лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc Pinax

136r

⊙ ВЪПРОШЬШНХЪ Г̄А̄ А̄РХИЕΡΕΝΧЪ :	Ϡ̄Ϡ	1
⊙ ВΗΝΟΓΡΑΔЪ : Ο̄Ᾱ Ο̄ Κ̄ΗΝΣЪ ΛΑΠЦΗΧЪ :	ο̄	2
⊙ САΔΟΥΚΕΕΧЪ :	ο̄β	3
⊙ ВЪПРОШЕНИ Г̄НИ КЪ ΦΑΡΗΣΕΩΜЪ :	ο̄γ	4
⊙ ΔΑΒΙΘΗ Ψ̄ΒΑ Π̄ΤΕΝΑΖΑ :	ο̄Δ	5
⊙ ΚΗΝΣЪ : Ο̄Σ̄ : Ο̄ ΠΑΣЦЪ :	ο̄ε	6
⊙ ΣΤΑΖΑΠ̄Σ̄Η̄ ΣΑ ΚΤΟ ΒΌΛΗΗ ῙΕ̄ :	ο̄ζ	7
⊙ ΗΣΠΡΟШЕНИ НΕΠΡΗΔΖΗΗΗЪ :	ο̄η	8
⊙ ΟῩΝΗΥΗЖЕНИ Η̄ΡΩ̄ΔΟΥЪ :	ο̄Ϡ	9
⊙ ΠΛΑΥΑЦΗΧЪ ЖΕΝΑΧЪ :	π̄	10
⊙ ΠΟΚΑΔΩШΗΗ ΣΑ ΡΑΖΒΌΗΗΗЦЪ :	π̄λ	11
⊙ ΗΣΠΡΟШЕНИ Τ̄ΕΛΕΣΕ Γ̄ΗЪ :	π̄β	12
⊙ ΚΛΕΩΠЪ :~	π̄γ	13

136v

празно / leer

Лс 1:1–3

НА РѢСТВО ІѠ КРѢТЛѢ

ПОНѢ ОУБО МНОЗН :

137Г

ЕВАНГЕЛИЕ СТОС Ѡ ЛУКЫ :

1 Понеже оубо мнози наудашѡ ѡннннн
повѣсть • Ѡ нзвѣстныхъ въ на бы-
вшннхъ вещьхъ • 2 ꙗкоже прѣдашѡ
намъ, бывшии нсконн самовнд'-
ци н слоугы словесн • 3 нзволн сѡ н мнѣ

1
2
3
4
5
6

1 е в стос вписано в о.

Лс 1:4–11

137v

	ХОЖДЬШОУ НСПРЪВА ПО ВСѢХЪ ; ВЪ НСТН-	1
	НѢ ПО РАДОУ ПИСАТИ ТЕБѢ СЛАВНЫИ	2
	ѠЕѠФНЛЕ • 4 ДА РАЗОУМѢШИ Ѡ ННХЖЕ	3
	НАОУЧНА СѦ ЕСИ СЛОВЕСЕХЪ ОУТВРЪЖЕ-	4
Ⲛ	НИЕ • 5 ⲚЫ ВЪ ДНИ НРОДА ЦРѦ НОУДѢНСКА •	5
	НѢРЕН НѢКЫИ НМЕНЕМЪ ЗАХАРІА • Ѡ	6
	ЕФІМЕРІЕ АВІА • Н ЖЕНА ЕГѠ •	7
	Ѡ ДЩЕРІИ ААРОНОВѢХЪ, НМА ЕН ЕЛН-	8
	САВЕТЪ • 6 БѢСТА ЖЕ ѠБА ПРАВЕДНА ПР-	9
	ДЪ БГОМЪ • ХОДАЩА ВЪ ЗАПОВѢДЕХЪ	10
	ВЪСѢХЪ Ѡ Н ѠПРАВДАНИХЪ ГННХЪ, БЕ-	11
	С ПОРѠКА • 7 Н НЕ БѢ НМА УАДА • ПОНЕ-	12
	ЖЕ БѢ ЕЛНСАВЕТЪ НЕПЛОДЫ, Н ѠБА ЗА-	13
	МАТОРѢВША ВЪ ДНЕХЪ СВОИХЪ БѢСТА •	14
	8 БЫ ЖЕ СЛОУЖѠЩОУ ЕМОУ, ВЪ УИНОУ	15
	УРѢДЫ СВОЕѦ ПРѢДЪ БГОМЪ • 9 ПО СЪБИ-	16
	УАЮ АРХІЕРѢНСКОМОУ • ПРИЛОУЧИ СѦ ЕМѢ	17
Ⲛ	ПОКАДНТИ ВЪШЕДШОУ ВЪ ЦРКѠВЪ ГНА •	18
Ⲛ	10 Н ВСЕ МНОЖЬСТВО ЛЮДИИ БѢ МОЛНТВѢ	19
	ДѢѠ ВЪНѢ ВЪ ГОДЪ ѠЕМІАНА • 11 ІАВН ЖЕ	20
	СѦ ЕМОУ АГГЛЪ ГНЪ • СТОѠ Ѡ ДЕСНѠѦ	21

7 ефѣмеріе авіа написано тънко върху по-дълъг изтрит текст от по-късна ръка, на разстояние от следващата дума. 9 пр- лигатура. 19 тв в молнѣтвѣ лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 1:12–19

138r

ѡлтáръѣ каднѣннааго • 12 њ сматѣ са заха-	~ 1
рѣа вндѣвыи, њ страхъ нападе на нь •	2
13 рече же къ нему ꙗггелъ, не бои са за-	3
харна, зане оꙋслышана бы молнтва	4
твоа • њ жена твоа елнсáветъ, родн-	5
тъ сѣна тебѣ • њ наречешн њма ёмоу	6
ѡѡáннь • 14 њ бѣдетъ радость тебѣ и ве-	7
селнѣ • њ мнози о́ рожьдствѣ егѡ въ-	8
зрадоуѡт са • 15 бѣдетъ бо велни прѣдъ	9
гѣмъ • њ вѣна њ сѣкѣра, не њматъ пѣ-	10
ти • њ дѣха сѣта њспльниѣ са, ꙗеще њс ѡрѣ-	11
ва мѣре своѣа • 16 њ многы ѡ сѣновъ њсра-	12
нлевъ, ѡбратитъ къ гоу боу њхъ • 17 њ	13
тѣ прѣдънѣдетъ прѣд нмъ • дѣомъ	14
њ сѣлоѡ њлнноѡ • сѡбратити сѣца ѡ-	15
цѣ на ѡада • њ протѣвныѡ въ мѣдрѣ	16
праведныхъ • оꙋготовати гѣн лю-	17
ди сврзшены • 18 њ рече захарна къ	18
ꙗггѡу • по ѡсомоу разоумѣѡ сѣ, ꙗзъ	~ 19
бо ёсмъ старъ • њ жена моа замато-	20
рѣвшн въ дѣнѣхъ своихъ • 19 њ ѡвѣща-	21

1 w- в ѡлтáръѣ поправено върху изтита буква. 3-4 -ха- в заха/рна добавено, вероятно от по-късна рѣка. 10 ꙗ в сѣкѣра поправено от н, вероятно от по-късна рѣка. В долното поле еклибрис на БМ.

Лс 1:20–24

138v

въ аггль рѣ емоу • азъ есмь гаврїилъ	1
прѣдъстоѣ прѣдъ бгѣмъ • ѱ посланъ	2
есмъ гл҃ати тебѣ, ѱ благовѣстити	3
тебѣ сн҃а • 20 ѱ сѣ бѣдешн мльѡа ѱ не	4
могы прогл҃ати, до негоже д҃не бѣ-	5
дѣтъ сн҃а • занѣ, не вѣрова словесемъ	6
монмъ • ѱже сѣбѣдѣтъ сѡ въ врѣмѡ	7
свое :~	8

21 И бѣхѣ люднѣ ж[н]дѣще захарїа • ѱ чю-	9
дншѣ сѡ къснецѡ емоу въ цр҃квн • 22 ѱ	10
нзѣшѣ же не можааше гл҃ати къ нмъ	11
ѱ разоумѣшѣ ѱко видѣннѣ видѣ въ	12
цр҃квн • н тѣ бѣ помаваѣ ѱмъ • ѱ прѣ-	13
бывааше нѣмъ • 23 ѱ бѣ ѱко ѱспльнн-	14
шѣ сѡ д҃ннѣ слон҃жбы его • ѱ нде въ до-	15
мъ свон • 24 ѱ по сн҃х же д҃нехѣ, зѣ зачатъ	16
ѣлнсаветъ жена захарїнна • ѱ тааше	17

на бл҃говѣ вѣцн лон҃ѣ В ѡ зѣ елнсавѣ

ѱ

2 Надредното н в прѣдъстоѣ добавено от по-късна фина рѣка. 9 х в бѣхѣ поправено от ш от по-късна рѣка, н в жндѣще изтрито. 10 къснецѡ емоу написано върху изтрито еже мюдѣш.е от по-късна рѣка. 11 -зѣшѣ написано върху изтрито шѣдѣ от по-късна рѣка. Номерът на тетрадата силно отрязан (при подвързването?).

Лс 1:25–35

139r

СА ПАТЬ МЦЪ, ГЛАЩН • 25 ꙗко тако сътво-	1
ри мнѣ ГЪ, въ днн въ наже прнзрѣ ѿѡ-	2
ти поношенне моє въ ѡцѣхъ : прѣ на снцѣ	3
26 Шъ шестын же мцъ посланъ бы архъггелъ	4
гаврїилъ ѿ ба • Въ градъ галнленскын, ф	5
іемоу же нма назаретъ • 27 къ дѣтн обрѣ-	6
ченѣн мѡжеви, емоу же нма іѡсифъ	7
ѿ домоу дѣдва • н нма дѣтн марїамъ •	8
28 н възшедъ къ нен аггълъ, рѣ • рѣ ѡ ѡ-	9
брадованнаа ГЪ с тобоѡ • блвена ты въ	10
женахъ • 29 Она же слышавши, смате са •	11
ѡ словесн єго • н помышлѣаше въ себѣ	12
каково сѣ бѣдетъ цѣлованне ; 30 н рѣ іен	13
аггълъ • не бон са марїе, ѡбрѣте бо бла-	14
годѣтъ ѿ ба • 31 н сѣ зачнешн въ чрѣвѣ •	15
н роднши снѡ н наречешн нма іемоу іс •	16
32 сѣ бѣдетъ велен, н снъ вышнѣго нарѣ-	17
т са • н дастъ емоу ГЪ бѣ прѣстолъ дѣда	18
ѡца єго • 33 н въцрѣт са въ домоу іакѡвлн	19
въ вѣкы, н црѣтѡу єго не бѣдетъ конца •	20
34 рѣ же марїа къ аггълоу • како бѣдетъ сѣ, н-	21
дѣ мѡжа не знаѡ • 35 н ѡвѣщавъ аггълъ	22
рѣ єн • дѣхъ стын наидетъ на та, н снла вы-	23
шнѣго ѡсѣннтъ та • тѣмже єже родн-	24

В средата на горното поле мънички следи от старата номерация на тетрадите (?), почти напълно отрязани. 5 В- поправено от малка буква, от преписвача? В дясното поле червен знак, свързан с литургичното указание на ред 4, поставен от рубрикатор. 9 ѡу в рѣ ѡу лигатура. В дясното поле еклибрис на БМ.

Лс 1:36–45

139v

Г
ЗД

- Т СѦ, СТО НАРѢТ СѦ СЪНЪ БЖІИ : 1
- 36 И СѢ ЁЛНСАВЕТЪ ЖЖНКА 2
- ТВОА, Н ТА ЗАУАТЪ СНА ВЪ 3
- СТАРОСТИ СВОЕИ • Н СѢ МЦЪ 4
- ШЕСТЫИ ЕИ ЁСТЪ ; НАРНЦАЕМЪИ НЕПЛОДВИ • 5
- 37 ІАКО НЕ НЗНЕМОЖЕТЪ Ѡ БА ВСЪКЪ ГЛЪ • 6
- 38 РЕ ЖЕ МАРИАМЪ, СѢ РАБА ГНЪ БПДН МНЪ ПО 7
- ГЛОУ ТВОЕМОУ • Н УТНДЕ Ѡ НЕА АГГЛЪ : КО БЛЪ : 8
- 39 ВЪСТАВШИ ЖЕ МАРИАМЪ ВЪ ТЫП ДНН, НДЕ ВЪ 9
- ГОРѠ СЪ ТЪЩАННЕМЪ, ВЪ ГРАДЪ ІΟΥДѠВЪ • 10
- 40 Н ВЪННДЕ ВЪ ДОМЪ ЗАХА- 11
- РНННЪ, Н ЦЪЛОВА ЁЛНСАВЕІ • 12
- 41 Н БЫ ІАКО ОУСЛЫША ЁЛНСА- 13
- ВЕТЪ ЦЪЛОВАНИЕ МАРИИ- 14
- НО, ВЪЗЫГРА СѦ МЛАДЕНЕ- 15
- ЦЪ ВЪ УРЪВЪ ЕП • Н НСПЛНИ СѦ ДХОМЪ СТЫ- 16
- МЪ ЁЛНСАВЕТЪ • 42 Н ВЪЗПИ ГЛАСОМЪ ВЕЛНЕ- 17
- МЪ Н РЕ • БЛВЕНА ТЫ ВЪ ЖЕНАХЪ, Н БЛВЕНЪ 18
- ПЛОДЪ УРЪВА ТВОЕГО • 43 Н ѠКПДОУ СѢ МНЪ 19
- ДА ПРІНДЕТЬ МТИ ГА МОЕГО КЪ МНЪ • 44 СѢ БО 20
- ІАКО БЫ ГЛА ЦЪЛОВАНИА ТВОЕГО ВЪ ОУШНЮ 21
- МОЕЮ • ВЪЗЫГРА СѦ МЛАДЕНЕЦЪ РАДОЦАМИ 22
- ВЪ УРЪВЪ МОЕМЪ • 45 Н БЛАЖЕНА ІАЖЕ ВЪРѠ 23
- ЖТЪ, ІАКО БПДЕТЪ СВРЪШЕННЕ ГЛАНЫМЪ 24

ЕУЛ НА ПРА БЦИ В Ѡ ВЪСТАВШИ МАРИА

Лс 1:46–58

140r

ѐн ѿ г҃а . 46 Н ѿ маѿїа ^м . велѣхѣтъ д҃ша моа г҃а .	1
47 Н възрадова са д҃хъ мон ѿ бзѣ сп҃сѣ мое-	2
мъ . 48 ꙗко прѣзрѣ на смѣренне рабы своѣ	3
сѣ бо ѿ ннѣа блажѣт ма всн родн . 49 ꙗко	4
сзтвори мнѣ велѣхѣ сѣлныи, н сѣто н-	5
ма ѐго, 50 Н мѣтъ ѐго въ родъ н родъ божци-	6
ни са ѐго . 51 сзтвори дрѣжавѣ мышце-	7
ѣ своѣа, растоун грѣдыѣ мыслѣа ср҃ца	8
нхъ . 52 ннзложн снаныѣ сз прѣстола .	9
н възнесе смѣренныѣ, 53 алуащѣа нспль-	10
ни благъ . н богатащѣа са ѿпоустн	11
тѣщѣа . 54 възпрѣхѣтъ нсраѣлѣ ѡтрока	12
своего . помѣнѣти мнлостн . 55 ꙗкоже	13
г҃а кѣ ѿцѣмъ нашнмъ, авраамоу н сѣ-	14
менн ѐго до вѣка . 56 Шрѣбѣѣ же маѿїа сз	15
неа ꙗко трн мѣа, н възвратн са въ до-	16
мъ свон . кѣ 57 Слнсаветн же нспльнншѣ	17
са д҃нне роднтн ѐн, н родн с҃на . 58 Н слыша-	18
шѣ ѡкрѣтъ жнвѣщннѣ н сзродннцн ѐѣ .	19
ꙗко възвелнхѣ ѣсть г҃ѣ мнлостъ сво-	20
ѣ сз неа . н радоваахѣ са сз неа :-	21

4 ꙗ в ннѣа написано върху полуизтрито ѣ от по-кѣсна рѣка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 1:59–67

140v

59	И́ БЫ́ ВЪ́ ѲСМЫН ДНЬ, ПРІ́НДОШѢ́ ВЪ́БРЪ́ЗАТИ	1
	О́ТРОУАТЕ́ • НЪ́ НАРНЦААХѢ́ НЪ́ И́МЕНЕМЪ́ О́ЦА	2
	СВОЕГО́ ЗАХА́РНѢ́ • 60 НЪ́ ВЪ́ВЦАВШИ́ МТИ́	3
	Е́ГО РЕЧЕ́ ННЪ́ • НѢ́ ДА́ НАРЕЧЕТ́ СѦ́ И́МА́ Е́МОУ	4
	І́ВѦ́ННЪ́ • 61 РЪ́ШѢ́ ЖЕ́ ЕН І́АКО́ НИ́КТОЖЕ́ І́Е	5
	ВЪ́ РОЖДЕ́НІА́ ТВОЕГО́ НЪ́ЖЕ́ НАРНЦАЕТ́ СѦ́ И́-	6
	МЕНЕМЪ́ ТЪ́МЪ́ • 62 НЪ́ ПОМАВААХѢ́ ВЪ́ЦЮ́	7
	І́ЕГО, КАКО́ ВН ХОТѢ́ЛЪ́ НАРНЦИ́ ЕГѢ́ •	8
	63 НЪ́ И́СПРОШЪ́ ДЫ́ЩИЦѢ́, НАПНСА́ ГЛА́ • І́ВѦ́-	9
	НЪ́ Е́СТЪ́ И́МА́ Е́МОУ • НЪ́ Ю́ДНШѢ́ СѦ́ ВЪ́СН :	10

64	ВЪ́РЪ́ЗОШѢ́ ЖЕ́ СѦ́ ОУ́СТА́ Е́ГО А́ВНЕ́ НЪ́ ПЪ́ЗЫКЪ́	11
	І́ЕГО • НЪ́ ГЛА́АШЕ́ БЛѢ́ВѢ́ БѢ́ • 65 НЪ́ БЫ́ НА́ ВСѢ́ХЪ́	12
	СТРАХЪ́, ЖИВѢ́ЩІИХЪ́ ВЪ́КРЪ́ТЪ́ НХЪ́ • НЪ́	13
	ВЪ́ ВСЕН СТРА́НѢ́ І́ОУ́ДЕНСЦѢ́Н ПОВѢ́ДА-	14
	ЕМН БѢ́ХѢ́ ВЪ́СН ГЛН́ СНИ́ • 66 НЪ́ ПОЛОЖИ́-	15
	ШѢ́ ВСН СЛЫ́ШАВШИ́НН НА́ СЪ́ЩИХЪ́ СВОИХЪ́ •	16
	ГЛА́ЩЕ́ ЧТО́ ОУ́БО́ О́ТРОУА́ СѢ́ ВѢ́ДЕТЪ́ •	17
	НЪ́ РЪ́КА́ ГНІ́А́ БѢ́ СЪ́ НИ́МЪ́ • 67 НЪ́ ЗАХА́РНА́ ВЪ́ЦЪ́	18
	Е́ГО, И́СПЛЫ́НН СѦ́ ДЪ́ХОМЪ́ СЪ́ТЫМЪ́ НЪ́ ПРѢ́РО́-	19

1 тн в ѡбрѣзати лигатура. 18 ѡ в гнѡ написано върху полуизтрито ѡ от по-късна рѣка.

Лс 1:68–77

141r

чѣствова г҃ла • 68 Бл҃венъ г҃бъ бѣ ісраїле-
 въ • ꙗко посѣти ѱ створи ѱзбавленіе
 людемъ своимъ • 69 ѱ възвѣнже рогъ
 сп҃сенна намъ, въ домоу д҃да отрока
 своего :

1
2
3
4
5

70 ꙗкоже г҃ла оусты ст҃хъ сп҃сїи хъ ѿ въ-
 ка прѣкъ ѱго, 71 сп҃сеніе ѿ врагъ нашихъ •
 ѱ ѱз рѣкы всѣхъ ненавнѣщихъ насъ •
 72 сътвори ти мнѣсть съ ѿцы нашихъ •
 ѱ помѣнѣти завѣтъ ст҃ынъ своихъ • 73 кла-
 твѣ ѱже клат са къ авраамѣ ѿцоу
 нашему • датн намъ 74 бе-с-траха ѱз рѣ-
 кы врагъ нашихъ, ѱзбавльшемъ са •
 слоужити ѱмоу 75 прѣподобнїемъ ѱ
 правдоу прѣдъ нимъ, вса д҃нн жнво-
 та нашего • ѱтн 76 ѱ тѣ отроуѣ прѣкъ вы-
 шнѣаго наречеши са • прѣдънѣдешн
 бѣ прѣдъ лицемъ г҃ннмъ оуготовати
 пѣти ѱго : 77 датн разумъ сп҃сенїа лю-
 демъ ѱго • въ ѱставленнѣ грѣхъ ѱхъ

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

Ф

3 во в своимъ поправено от преписвача. 15 В дясното поле същият знак като на f. 139v – тук продължава четивото за Благовещение. 18 тн в оуготовати лигатура. В дясното поле еклибрис на БМ.

Лс 1:78–80; 2:1–5

в навѣрїе рѣства хѣва В ѿ нзыде нзыѣ

141v

78 мѣрѣна радн мнлостн бѣ нашего • въ

1

ннхже посѣтн нѣ, възтокъ съвыше •

2

79 просвѣтнтн сѣдѣцѣа въ тѣмѣ, н

3

сѣнн сѣмрѣтнѣн • направнтн но-

4

гы наша на пѣть сѣмрѣннѣа •

5

80 Отрѣча же растѣше н крѣплѣше сѣ дѣ-

6

хомъ • н бѣ въ поусты-

7

нн • до дѣне явленнѣа сѣ-

8

ѣгѣ, къ ісрѣнлю : кѣ іѣ

9

2:1 Шѣѣ же въ дѣнн тѣѣ • н-

10

зыде повелѣннѣ ѿ кѣсѣра ѡвѣгѣста, на-

11

пнсѣтн всѣа всѣленѣа • 2 сѣ напнсанїе

12

прѣвое бѣ • владѣцѣоу снрнѣа, кнрн-

13

нѣа • 3 н нѣдѣхѣ всѣн напнсѣтн сѣ, къ-

14

ждо въ свон градъ • 4 възыде же н іѣсѣфъ

15

ѿ галнлѣа • нз града назѣрѣта, въ іѣ-

16

дѣа въ градъ дѣдѣа • нже нарнцѣетъ

17

сѣ вѣфлѣемъ • занеже бѣше ѿ домоу

18

н ѿѣства дѣдѣа • 5 напнсѣтн сѣ съ ма-

19

рнѣа • ѡбрѣченѣоу ѣмоу женѣоу, сѣѣ-

20

ѣ непразнѣоу ++

21

б ѣ в крѣплѣше написано върху полуизтрито ѣ от по-кѣсна рѣка.

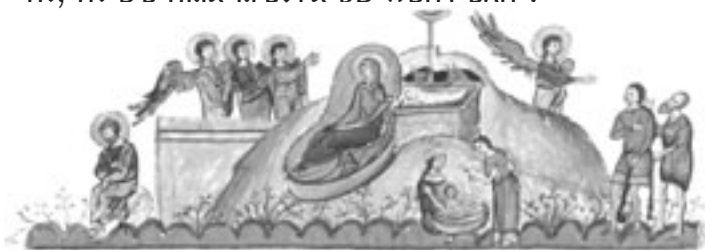
Lc 2:6–12

142r

О НАПИСАНИ :

6 ШЫ́ же е́гда быста тѣу [•] нспльнншѣ сѧ
 днѣне родн е́н • 7 н родн сѧа своего прѣвѣнца •
 н повнтъ е́го н положи н въ я́слехъ • за-
 нѣ, не бѣ нма мѣста въ ѡвнтѣан :~

1
2
3
4

8 И́ вѣхѣ пастырне въ тѣнждѣ странѣ, бѣ-
 даще н стрѣгѣще стражѣ ноцнѣа
 о стадѣ своемъ • 9 н сѣ аггль гнѣ стѧ въ
 ннхъ • н слава гнѣ осна нхъ • н оубоа-
 шѣ сѧ страхомъ велнемъ • 10 н рече нмъ
 аггль не бонте сѧ • сѣ бо блговѣствоу-
 ѣ вамъ, радость велнѣ • 11 яже бѣдетъ
 всѣмъ людемъ • яко родн сѧ вамъ
 спсѣ днѣ, е́же е́сть хс гѣ въ градѣ дѣѣ •
 12 н сѣ вамъ знаменне • ѡбращете младе-
 нецъ повнтъ лежѣщъ въ я́слехъ :

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

Цялата страница силно избледняла и изронена. Около десния край на горната миниатюра ясно се виждат карминовите контури (предварителна рисунка) от миниатюрата на обратната страна (f. 142v).

Лс 2:13–21

142v

• О ПАСТЫРѢ •

13 **И** възнезаапѣ бы гла аггль множество, во-
н небсныхъ хвалащныхъ ба н глащныхъ •

14 слава въ вышнихъ боу • н на земли мн-
ръ • въ яльцѣхъ благоволенне • 15 н бы яко
отидошѣ ѿ ннхъ аггли на небо • н яльци
пастырине рѣшѣ другъ къ другу •

прѣдѣмъ оубо до вноле-
ема • н виднмъ гла бывъ-
шн еже гъ сказа намъ •

16 н прнидошѣ подвншѣ са,
н обрѣтошѣ мариа же н

иѡсифа • н младенецъ лежѣщъ въ я-

слехъ • 17 видѣвшѣ же н сказашѣ о глѣ

гланѣмъ нмъ, о отроуати семъ • 18 н

вси слышавшии днвншѣ са • о гла-

нннхъ ѿ пастыринъ къ нмъ • 19 мариа

же съблюдаше вса глы сиѣ • сълага-

щн въ срѣци своемъ : за 20 н възвратншѣ са

III пастырине, славаще н хвалаще ба • о въ-

сѣхъ яже слышашѣ н видѣшѣ • якоже

гланю бы къ нмъ • ко навѣ 21 н егда испльни

са осмь днн, да его оберѣжѣтѣ, наре-

чено бы нма емоу ис • нареченое ѿ агге-

ла • прѣжде даже не зачат са въ урѣ-

въ : прѣ

на възвзаніе гне • В ѿ възвратншѣ :

Lc 2:22–32

143г

ⲟⲩ ⲤⲞⲘⲉⲱⲛⲏⲩ :

22	Ⲛⲓ ⲉⲓⲉⲁ ⲏⲥⲡⲏⲛⲏⲥⲗ Ⲥⲁ ⲁⲛⲓⲉ Ⲡⲱⲛⲥⲏⲛⲏⲁ ⲉ̀ⲟ̀,	1
	ⲡⲟ ⲗⲁⲕⲟⲛⲟⲩ ⲙⲱⲛⲥⲉⲱⲛⲟⲩ . ⲗⲁ ⲱⲗⲛⲉⲥⲟⲥⲗ ⲓⲉ-	2
	ⲓⲟ ⲱⲗ ⲓⲉⲣⲗⲓⲙⲗ . ⲡⲟⲥⲧⲁⲱⲛⲧⲏ ⲉ̀ⲓⲟ ⲡⲣⲉ̀ⲗⲓ Ⲓⲙⲗ .	3
23	ⲏⲁⲕⲟⲗⲉ ⲉ̀ⲥⲧⲗ ⲡⲏⲤⲁⲛⲟ ⲱⲗ ⲗⲁⲕⲟⲛⲩ Ⲓⲛⲏ . ⲏⲁⲕⲟ	4
	ⲱⲥⲧⲉⲕⲗ ⲙⲗⲁⲁⲉⲛⲉⲥⲗ, ⲙⲗⲗⲗⲥⲕⲱⲥⲗ ⲡⲟⲗⲗ .	5
	ⲣⲁⲗⲱⲣⲗⲗⲁⲡⲏ ⲗⲟⲗⲉⲥⲛⲁ, ⲥⲧⲟ Ⲓⲱⲛ ⲏⲁⲣⲉⲩⲉ-	6
	ⲧⲤⲁ . 24 ⲏ ⲁⲧⲏ ⲗⲣⲗⲗⲧⲱⲡⲗ ⲡⲟ ⲣⲉⲩⲉⲛⲟⲙⲟⲩ ⲱⲗ	7
	ⲗⲁⲕⲟⲛⲩ ⲙⲟⲛⲥⲉⲱⲛⲱⲧⲗ . ⲁⲱⲁ Ⲓⲣⲗⲗⲏⲩⲛⲥⲁ ⲏ-	8
	ⲗⲏ ⲁⲱⲁ ⲡⲧⲉⲛⲥⲁ Ⲓⲟⲗⲗⲃⲏⲛⲏⲁ : ⲗⲁ 25 Ⲛⲓ ⲃⲧⲗ ⲱⲗⲕⲗ ⲥⲧⲙⲓ ⲥⲉⲙⲉⲱ	9
	ⲱⲗ ⲓⲉⲣⲗⲓⲙⲗ . ⲉ̀ⲙⲟⲩⲗⲉ ⲏⲙⲁ ⲤⲞⲘⲉⲱⲛⲏⲗ . ⲏ ⲱⲗ ⲱⲗ ⲃⲧⲗ ⲱⲗⲕⲗ:	10
	ⲱⲗⲕⲗ ⲥⲱⲏⲏ ⲡⲣⲁⲱⲉⲁⲉⲛⲗ ⲏ ⲱⲥⲧⲏⲱⲧⲗ, ⲱⲁⲗ	11
	ⲟⲩⲧⲧⲉⲭⲱⲥⲏ ⲓⲥⲣⲁⲏⲗⲉⲱⲥⲏ . ⲏ ⲁⲗⲗⲗ ⲃⲧⲗ ⲱⲗ	12
	ⲏⲉⲙⲗ . 26 ⲏ ⲃⲧⲗ ⲉ̀ⲙⲟⲩⲗ ⲱⲃⲧⲱⲥⲁⲛⲟ ⲁⲗⲗⲟⲙⲗ ⲥⲧⲱ-	13
	ⲙⲗ . ⲏⲉ ⲱⲏⲁⲧⲧⲏ ⲥⲱⲙⲣⲗⲧⲏ, ⲡⲣⲉ̀ⲗⲗⲉ ⲁⲗ-	14
	ⲗⲉ ⲱⲏⲁⲧⲧⲏ ⲗⲁ Ⲓⲛⲩⲗ . 27 ⲏ ⲡⲣⲏⲏⲁⲉ ⲁⲗⲗⲟⲙⲗ	15
	ⲱⲗ ⲥⲣⲓⲕⲱⲱⲗ . ⲏ ⲉ̀ⲓⲉⲁ ⲱⲱⲱⲉⲁⲟⲥⲧⲁ ⲣⲟⲁⲏⲧⲉⲗⲧ	16
	ⲟⲩⲧⲣⲟⲩⲁ ⲓⲥⲁ ⲥⲱⲧⲱⲣⲏⲧⲏ ⲏⲙⲁ ⲡⲟ ⲱⲃⲱⲩⲁ-	17
	ⲓⲟ ⲗⲁⲕⲟⲛⲏⲟⲙⲟⲩ ⲱⲗ ⲏⲉⲙⲗ . 28 ⲏ ⲧⲗⲗ ⲡⲣⲏⲗⲧⲗ	18
	ⲉ̀ⲓⲟ ⲏⲁ ⲣⲗⲕⲟⲩ ⲥⲱⲟⲓⲉⲟ . ⲏ ⲃⲗⲱⲛ ⲤⲞⲘⲉⲱⲛⲏⲗ	19
	ⲃⲁ ⲏⲏ ⲣⲉⲩⲉ . 29 ⲡⲏⲏⲩⲗ ⲱⲡⲟⲩⲱⲥⲁⲉⲥⲏ ⲣⲁⲱⲁ ⲧⲱⲟ-	20
	ⲉ̀ⲓⲟ ⲱⲗⲕⲟ, ⲡⲟ Ⲓⲗⲟⲩ ⲧⲱⲟⲉⲙⲟⲩ ⲥⲱ ⲙⲏⲣⲟⲙⲗ .	21
	30 ⲏⲁⲕⲟ ⲱⲏⲁⲧⲧⲗ ⲟⲩⲏ ⲙⲟⲛ ⲥⲓⲡⲥⲉⲛⲏⲏⲉ ⲧⲱⲟⲉ .	22
	31 ⲉ̀ⲗⲉ ⲉ̀ⲥⲏ ⲟⲩⲓⲣⲟⲧⲟⲱⲗⲗ ⲡⲣⲉ̀ⲁ ⲗⲏⲥⲉⲙⲗ ⲱⲥⲧⲗ-	23
	ⲗⲗ ⲗⲟⲩⲏⲏ . 32 ⲥⲱⲧⲗ ⲱⲗ ⲱⲗⲕⲣⲗⲱⲱⲉⲏⲏⲉ ⲗⲗⲱⲕⲟⲙⲟⲙⲗ,	24
	ⲏ ⲥⲗⲁⲱⲗⲗ ⲗⲟⲩⲏⲏ ⲧⲱⲟⲏⲗⲗ ⲓⲥⲣⲁⲏⲗⲗ :~	25

ⲏⲁ ⲥⲣⲉ̀ Ⲓⲛⲩⲗ ⲏⲁ ⲗⲏ ⲱⲗ ⲱⲗⲱⲉⲁⲟⲥⲧⲁ ⲣⲟⲁⲏⲧⲉⲗⲧ ⲟⲩⲧⲣⲟⲩⲁ ⲓⲥⲁ

20 тв в тво- лигатура. В дясното поле еклибрис на БМ.

Лс 2:33–40

143v

: 0 АННЕ ПРРЪЦН :

33 **И** БѢ **Ѡ**ЦЪ **И** МТН **І**ЕГО **У**ЮДАЦА СѦ, **Ѡ** ГЛѢМЫХЪ 1
Ѡ НЕМЪ • 34 **И** БЛВН **І**А СНМЕУНЪ, **И** РЕЧЕ КЪ 2
МАРІН МТРН **Е**ГО • СѢ ЛЕЖИТЪ СЪ НА ПАДѢ- 3
ННІЕ **И** НА ВЪСТАННІЕ МНОГЫМЪ ВЪ **І**СРАИЛН • 4
И ВЪ ЗНАМЕННІЕ ПРЪРЪУНО • 35 **И** ТЕБѢ ЖЕ 5
САМОИ ДШѢ ПРОНДЕТЪ ѠРЪЖНІЕ • ДА Ѡ- 6
КРЫѢТ СѦ Ѡ МНОГЪ СРЪДЕЦЪ ПОМЫШЛЕНІА : 7
 36 **И** БѢ **А**ННА ПРРЪУЦА ДЪЩН **Ф**АНОУНІЛЕВА, Ѡ 8
КОЛѢНА АСНРОВА, СНА ЗАМАТОРѢВШН ВЪ 9
ДНЕХЪ МНОЗѢХЪ • ЖИВШН СЪ МѠЖЕМЪ 10
ѠЪ • ЛѢТЪ ; Ѡ ДѢВЪСТВА СВОЕГО • 37 **И** ТѦ ВДОВА 11
ДО ОSMЪДЕСАТЬ **И** • Д • ЛѢТА • **І**АЖЕ НЕ ѠХОЖА- 12
АШЕ Ѡ ЦРКВЕ • ПОСТОМЪ **И** МОЛІТВАМИ • 13
СЛОУЖѢЩН НОЩЬ **И** ДНЬ • 38 **И** ТѦ ВЪ ТЪ УАСЪ 14
ПРНСТАВШН **И** СПОВѢДАШЕ СѦ ГВН **И** ГЛѦДА- 15
ШЕ Ѡ НЕМЪ • ВСѢМЪ УАЩНМЪ **И**ЗБАВЛѢ- 16
НІА ВЪ **І**ЕРЛМѢ • 39 **И** **І**АКО СКОУДАША СѦ ВСѢ ПО 17
ЗАКОНУ ГНЮ • ВЪЗВРАТИШѢ СѦ ВЪ ГАЛН- 18
ЛЕѢ ВЪ ГРА СВОИ **НА**ЗАРЕТЪ • 40 **О**ТРОУА ЖЕ 19
РАСТѢШЕ **И** КРѢПЛѢШЕ СѦ ДХѠМЪ **И** СПЛЪ- 20
ЗАНІЮ

+ УТН

ѠБРѢ-
ЗАНІЮ

Лс 2:41–50

144r

нѣа сѧ прѣмѣдростн • н̄ бл҃гѣтѣ б҃на вѣ на нѣ: кѣ срѣ	1
41 Ⲛ хождааста роднтелѣ е҃гѡ по всѣ лѣта вѣ	2
иерлѣмъ • вѣ празннкѣ пасцѣ • 42 н̄ и҃гда бѣ	3
двою на десате лѣтоу • вѣсходѣщемъ н̄-	4
мъ вѣ иерлѣмъ, по ѡбычаю празннка • 43 н̄	5
конѡвшемъ д҃ни • вѣзвращаѡщем сѧ	6
нѣмъ, оста отрокъ и҃с вѣ иерлѣмъ • н̄ не ѡ-	7
ста роднтелѣ е҃го • 44 мнѣвша е҃го вѣ дрѡу-	8
жннѣ сѡща • прѣндоста же д҃ни пѣтъ •	9
н̄ нскаста е҃го вѣ рожденн н̄ вѣ знанн • 45 н̄ не	10
ѡбрѣтша е҃го, вѣзвратнста сѧ вѣ иерлѣмъ,	11
вѣзыскаѡща е҃го • 46 н̄ бѣ по трѣхъ д҃нехъ •	Δ 12
сѡбрѣтоста е҃го вѣ цркви сѣдѣща, посрѣ-	13
дѣ ѡѡчѣтель • н̄ послоушаѡща нхъ, н̄ вѣ-	14
прашаѡща нхъ • 47 ѡжасаахѡ же сѧ всн	15
послоушаѡщен е҃го • о разумѣ н̄ о ѡвѣ-	ε 16
тѣхъ е҃гѡ • 48 н̄ вндѣвша н̄ н̄ днвнста сѧ •	17
н̄ къ немѡу м҃ти е҃го рѣ • ѡадо ѡто сѣтво-	18
рн нама тако • сѣ ѡцѣ твон н̄ азъ • скръ-	19
баща нскаховѣ тебе • 49 н̄ рече к нѣма •	20
ѡто и҃ако нска ^{ста} мене ; не вѣста лн, и҃ако вѣ	21
тѣхъ и҃аже сѣтъ ѡца мѡего, достонгѣ	22
мн быти • 50 н̄ тѣ не разумѣста гла • н̄-	23
же рече нѣма :~	24

12 Оттук нататък ярко червените маргинални числа се редуват с позлатените. 20 Второто е в тебе написано върху изтрито или измито ѣ. 21 Надредните букви в нска^{ста} добавени от по-късна ръка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 2:51–52; 3:1–4

НА ВЕРНЕ БГОАВЛЕ ВЪ ПАТОЕ НА ДЕСАТОЕ

144v

101

121

51 **И** СЫНЪДЕ СЪ НИМА Н ПРІНДЕ ВЪ НАЗАРЕТЪ • 1
 Н БЪ ПОВННОУѢ СѦ НМА • Н МТН ЕГО СЪБЛЮ- 2
 ДАШЕ ВСѦ ГЛЫ СНѢ ВЪ СРЦИ СВОЕМЪ • 52 Н ІС 3
 СПѢШЕ ПРѢМѢДРОСТНА Н ТѢЛОМЪ **У**БРѢ 4
 Н БЛГТНА **Ѡ** БѦ Н УЛКЪ : **кѠ** 3:1 **Ѡ** ПѦ ПАТОЕ ЖЕ НА 5
 ДЕСАТОЕ ЛѢТО • ВЛЪСТВА ТИВЕРІА КЕСАРА • 6
 ОБЛАДАѢЩОУ ПОНТЬСКОМОУ ПИЛАТОУ НГЕ- 7
 МВНОУ, ІΟΥДѢѦ • Н ЧЕТВРЪТОВАСТВОУѢ- 8
 ЩОУ ГАЛЛЕѢ НРОДОУ • ФІЛІППОУ ЖЕ БРА- 9
 ТОУ ЕГО • ЧЕТВРЪТОВАСТВОУѢЩОУ, КИРІ- 10
 НІЕѢ Н ТРАХОНІТСКОѢ СТРАНОѢ • Н АНСА- 11
 НИЮ, ЧЕТВРЪТОВАСТВОУѢЩОУ, АВНАН- 12
 НІЕѢ • 2 ПРН АРХІЕРЕН АННѢ Н КАІАФѢ :~ 13
Ѡ ГЛЪ БЖІН, КЪ ІУДѦНОУ ЗАХАРІННОУ СНОУ 14
 ВЪ ПОУСТЫНИ • 3 Н ПРІНДЕ ВЪ ВСѦ СТРАНѢ 15
 ІОРДАНСКѢ • ПРОПОВѢДАѢ КРЦЕННЕ ПО- 16
 КААНИА ВЪ УСТАВЛЕННЕ ГРѢХОВЪ : 17
 4 **И** **Ѡ** КОЖЕ ЕСТЬ ПИСАНО • ВЪ КНИГАХЪ СЛОВЕСЫ 18
 ІСА НѢ ПРРКА ГЛАША • ГЛА ВЪПНѢЩАГО ВЪ 19
 ПОУСТЫНИ • ОУГОТОВАНТЕ ПѢТЬ ГНЬ • 20

Лс 3:5–11

145r

ПРАВЫ ТВОРИТЕ СЪТЪЗѦ ЁГО • 5 ВСѢКА ДЪ-
 БРЪ НСПЛЫНТ СѦ • Н ВСѢКА ГОРА Н ХЛЫМЪ
 СМѢРНТ СѦ • Н БѢДѢТЪ СТРЪПЕТНАА ВЪ
 ПРАВАА • Н ОСТРНИ ВЪ ПѢТН ГЛАДКЫѢ •
 Б Н ОУЗРНТЪ ВСѢКА ПЛЫТЬ СПСЕННЕ БЖІЕ :

~ 1
 ~ 2
 3
 4
 ~ 5

7 ПЛѦШЕ ЖЕ НСХОДАЩИНМЪ НАРОДОМЪ ;
 КРѢТНТН СѦ Ѡ НЕГО • НЦѢДІА ЕХНДНО-
 ВА • КТО СКАЗА ВАМЪ БѢЖАТН Ѡ ГРАДѢ-
 ЦААГО ГНѢВА • 8 СЪТВОРИТЕ ОУБО ПЛОДЫ
 ДОСТОИНЫ ПОКААНИЮ • Н НЕ НАУННАН-
 ТЕ ГЛАТН ВЪ СЕБѢ • ІАКО ѠЦѦ НМАМЫ
 АВРААМА • ГЛА ЖЕ ВАМЪ • ІАКО МОЖЕ
 БЪ Ѡ КАМЕНІА СЕГО ВЪЗВНГНѢТН УА-
 ДА АВРААМОУ • 9 ОУЖЕ БО Н СЕКИРА ПРИ КО-
 РЕНН ДРѢВА ЛЕЖНТЬ • ВСѢКО ОУБО ДРѢ-
 ВО НЕ ТВОРАЩЕЕ ПЛОДА ДОБРА, ПОСѢКА-
 ЖТЬ Е Н ВЪ ѠГНЬ ВЪМЕТАЖТЬ • 10 Н ВЪ-
 ПРАШААХѢ ЁГО НАРОДН ГЛАЩЕ • ОУЧНТЕ-
 ЛЮ ЧТО СЪТВОРИМЪ • 11 ѠВѢЩАВ ЖЕ ГЛА-

Г 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 Г 17
 18
 19

17 с черно мастило добавено, от преписвача? 19 В ѠвѢЩАВ цѣ поправено. В дясното поле еклибрис на БМ.

Лс 3:12–17

145v

	ШЕ ЫМЪ • ЫМЪПН ДВЪ РНЗЪ, ДА ПОДАСТЪ	1
	НЕ ЫМАЩОМОУ • ЫМЪПН БРАШНА, ТА-	2
	КОЖДЕ ДА ТВОРНТЪ • 12 ПРІНДОШП ЖЕ Ы	3
	МЫТАРЕ КРѢТНТИ СА • Ы РЪШП КЪ НЕМЪ •	4
	ОУЧНТЕЛЮ УТО СЪТВОРНМЪ • 13 ЫН ЖЕ РѢ	5
	КЪ ННМЪ • ННУТОЖЕ БОЛЕЕ ПОВЕЛѢНАА-	6
	ГО ВАМЪ ТВОРНТЕ • 14 ВЪПРАШААХП ЖЕ ЕГ	7
	Ы ВОІНН ГЛАЩЕ, Ы МЫ УТО СЪТВОРНМЪ •	8
	Ы РѢ КЪ ННМЪ • ННКОГОЖЕ НЕ УБНДНТЕ •	9
	НН ОКАВЕТАНТЕ • Ы ДОВОЛНН БѢДѢТЕ	10
	ОУРОКЫ ВАШННН • 15 УАЩЕМ ЖЕ ЛЮДЕ-	11
	МЪ Ы ПОМЫШЛАЩЕМЪ ВЪСЪМЪ, ВЪ	12
	СРЦНХЪ СВОІХЪ • О ІУАННЪ ЕДА ТЪ ЕСТЪ	13
	ХС • 16 УТЪВѢЩАВАШЕ ІУАНЪ ВСЪМЪ ГЛА	14
Г	АЗЪ ОУБО ВОДОП КРЩАП ВЫ, ГРАДЕТ ЖЕ	15
	КРѢПЛЕН МЕНЕ ЕМОУЖЕ НЪСМЪ ДОСТО-	16
	ННЪ • УРЪШНТИ РЕМЕНЬ САПОГОУ ЕГО •	17
	ТЪ ВЪ КРѢТНТЪ ДУХОМЪ СТЫМЪ Ы ОГНЕМЪ ~	18

Г

17 ²ЕМОУЖЕ ЛОПАТА ВЪ РѢКОУ ЕГО • Ы ПОТРѢ-
БНТЪ ГОУМНО СВОЕ • Ы СЪБЕРЕТЪ ПШЕ-

19

20

Лс 3:18–25

пнѣ ѧ нѣ В ѿ нрѡ ѡчетврѣто

146r

ннцѣ въ жнтннцѣ своѣ • ѧ плѣвельы сѣже-

1

жетъ ѡгнемь негасящнмь • 18 многа же

2

н нна блговѣствовуѣ глааше къ людемъ : ^{кѡ на вѣ}

3

19 ^ѿнрѡ же ѡчетврѣтовластецѣ ѡблнчамъ ^ѿ ^{зѧ}

4

иѡнѡмъ • ѡ нрѡдїадѣ женѣ брата сво-

5

го • н ѡ всемь злѣ еже сѣтвори нрѡдъ •

6

20 прнложн н сѣ надъ всемн

7

н затвори иѡнннн въ те-

8

мннцн • 21 ^ѿѣ же іегда крѣ-

9

стншѣ сѧ всн людне •

10

^ѿн ісѡу крѣщншоу сѧ н молящоу сѧ • ѡврѣ-

11

зе сѧ нбо 22 н сѣннде дѣхъ сѣнн • тѣлесны-

12

нмъ зракѡмъ, іако голѣбъ на нѣ, н гла

13

сѣ нбсе бѣ, гла • тѣ еси сѣнъ мон възлю-

14

бленын, ѡ тебѣ блгонъзволнхъ :~ ^{кѡ пнѣ}

15

^{зѧ}

23 ^ѿн тѣ бѣ іс іако трндесатнмъ лѣтомъ ^ѿ

16

научннаѣ, сѣнъ снн іако мннмъ бѣ :

17

иѡснфѡвъ •

18

нлннѣвъ •

19

24 ^ѿматѡфанѡвъ •

20

левїннъ [.]

21

мелхннѣвъ •

22

ѡннѣнѣвъ • ннѡснфѡвъ • 25 ^ѿматѡфїевъ •

24

амѡсовъ • наѡумѡвъ • еслнмѡвъ •

25

втрѣ ѧ нѣ лоуѣ В ѿ н тѣ бѣ іс іако

Лс 3:26–38

146v

Ἠἄγγέωνъ ·	26	Μαα-θόωνъ ·	Ματα-θήωνъ ·	1
σεμεήνωνъ ·		Ἰωσήφωνъ ·	Ἰού-δηνъ ·	2
27 Ἠωανή-τβевъ ·		ρнσήωνъ ·	Ζοροβάβелеωνъ ·	3
σαλα-θνήλεω' ·		Ἠηρηωνъ ·	28 Μελχί-θωνъ ·	4
Ἄδδ-δневъ ·		κωсамωνъ ·	Ἐλμο-δανωνъ ·	5
Ἠήρωνъ ·	29	Ἠώσневъ ·	Ἐлнезерωνъ ·	6
Ἠώρ-άμωνъ ·		Ματτα-θόωνъ ·	λεβή-θηνъ ·	7
30 σίμεωνωνъ ·		Ἰού-δωνъ ·	Ἰώση-φωνъ	8
Ἠοἰ-annahέων' ·		Ἐλί-ακήμων' ·	31 Μελεά-θωνъ ·	9
κωννά-θωνъ ·		Ματ-θά-θων' ·	Ἠά-θανωνъ ·	10
Ἄβ-δωνъ ·	32	Ἠεσέ-ωνъ ·	Ἐβή-δωνъ ·	11
βωώ-ζωνъ ·		σαλμό-θωνъ ·	Ἠαά-σονωνъ ·	12
33 ἀμнн-αδ-άβωνъ ·		Ἄρ-άμωνъ ·	Ἠωᾶ-ράμωνъ ·	13
εσρό-θωνъ ·		φάρ-έсовъ ·	Ἰού-δωνъ ·	14
34 Ἰάκω-βωνъ ·		Ἠσαά-κωνъ ·	Ἄβρα-άμωνъ ·	15
φάρ-άθωνъ ·		Ἠαχό-ρωνъ ·	35 σερού-χωνъ ·	16
Ἠἄ-γавωνъ ·		φал-έκωνъ ·	Ἐβε-ρωνъ ·	17
σαλ-άθωνъ ·	36	κωννά-θωνъ ·	Ἄρ-φα-ᾶ-δ-ά-θωνъ ·	18
сн-θμωνъ ·		Ἠό-евъ ·	Ἄμ-έ-χωνъ ·	19
37 Ματ-ου-σαλ-άν' ·		Ἐνό-χωνъ ·	Ἠάρε-δωνъ ·	20
Μαλε-λε-ή-λεωνъ ·		κα-ή-νά-θωνъ ·	38 Ἐνό-совъ	21
сн-θ-θωνъ ·		Ἄ-δ-ά-μ-ωνъ ·	β-ж-нн :	22

ϜϜ

19 В ссн-θμωνъ и 22 ссн-θ-θωνъ преписвачът по невнимание изписва с-. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 4:1–6

+ ❧ ·

147r

1 Ис̄ же̄ испльнь д̄ха̄ ста̄ · за̄ възвратӣ са̄ ѿ ѿ-
 рданѣ · ӣ ведѣше̄ са̄ д̄хомъ̄ въ̄ поусты-
 на̄ · 2 · м̄ · д̄н̄ӣн · н̄скоушаемъ̄ д̄іаволомъ̄ ·
 ӣ не̄ ѡстѣ̄ же̄ ннѣсоже̄ въ̄ тыѣ̄ д̄н̄ӣ · ӣ
 конѣавшем̄ са̄ н̄мъ̄ · послѣдн̄ възза-
 лка̄ · 3 ӣ рече̄ е̄моӯ д̄іаволъ̄ · аще̄ сн̄ъ̄ есӣ
 б̄ж̄ӣн, рьцӣ каменню̄ семоӯ да̄ б̄ѣдѣ-
 тѣ̄ хлѣбн̄ · 4 ӣ ѿвѣща̄ ис̄ къ̄ немоӯ гла̄ ·
 писано̄ е̄стѣ̄ · ѡко̄ не̄ о̄ хлѣбѣ̄ е̄днномъ̄
 жнвѣ̄ б̄ѣдетѣ̄ ѡлкъ̄ · нѣ̄ о̄ всѣкомъ̄
 глѣ̄ н̄сходящнмъ̄ ѿ̄ оустѣ̄ б̄ж̄нхъ̄ ·
 5 ӣ възведе̄ е̄го̄ д̄іаволъ̄ на̄ горѣ̄ высокѣ̄ ·
 ӣ показа̄ е̄моӯ всѣ̄ цр̄твна̄ вселеныа̄ ·
 въ̄ часѣ̄ временнѣ̄ · 6 ӣ рече̄ е̄моӯ д̄іаволъ̄ ·
 тебѣ̄ дамъ̄ власть̄ сн̄ѣ̄ въ̄са̄ ӣ славѣ̄ н̄хъ̄ ·

❧ · 1
 2
 3
 ❧ · 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15

срѣ̄ а̄ нѣ̄ ѿ̄ лог̄ · В ѿ̄ възвратӣ са̄ ис̄ ѿ̄ ѿрданѣ̄ :

Старият номер на тетрадата в горното поле с жълт цвят, както на f. 131r. 1 ѿ ѿ- написано върху измит (?) текст.

Лс 4:7–16

147v

	Ѳко мнѣ прѣдана ѳсть • ѳ ѳмоу же аще	1
	хоѡѡ прѣдамь ꙗ • 7 тѣ оубо аще падъ	2
	поклоннши сѧ прѣдъ мноѡ, бѣдѣтъ	3
˘	тебѣ всѧ • 8 ѳ ѡвѣщавъ рече ѳмоу ꙗс •	4
	ѳдѳ за мноѡ сатана • писано бо ѳсть •	5
	ꙗоу бѡу твоѳмоу поклоннши сѧ, ѳ томѣ	6
	ѳдннѡму послѡужнши • 9 ѳ веде ѳ въ	7
˘	ѳрѡмъ • ѳ постави ѳго на крѳлѣ црѡко-	8
	внѣмь • ѳ рѣ ѳмоу аще снъ ѳсн бѣжѳн,	9
	врѣзи сѧ ѡсѡдоу ннзъ • 10 писано ^{ѳо} ѳсть	10
	Ѳко аѳѳломъ свѡнмъ заповѣстъ ѡ	11
	тебѣ сѡхранити тѧ • 11 ѳ Ѳко на рѡкахъ	12
	взъмѧт тѧ, да не ѡ каменъ прѣтъ-	13
	кнешн ноги твоѣѡ • 12 ѳ ѡвѣщавъ рѣ	14
˘	ѳмоу ꙗс • Ѳко речеѳно ѳсть • не ѳскоушн-	15
	ши ꙗ бѧ твоѳго • 13 ѳ сконѡѣвъ всѣко	16
	ѳскоушенне дѡволъ • ѡтнде ѡ него	17
ꙗ	до времени • 14 ѳ възврати сѧ ꙗс въ сн-	18
	лѣ дѡвнѣн въ галнлѣѧ • ѳ вѣстъ ѳ-	19
	зиде по всѣн странѣ ѡ немъ • 15 ѳ тѣ	20
	оубаше ꙗ на сѡнннцнхъ ѳхъ • слѧвн-	21
ꙗ	мъ всѣмн • ꙗ сѡ зѧ 16 ѳ прѳнде въ назаретъ •	22
	ѣѣ ѧ нѣ лѣ В ѡ възнде ꙗс въ назарѣ	

4 а във всѧ написано върху полуизтрито ѣ от по-късна ръка. 9 в от внѣмь изписано върху изтрита (?) буква. 10 Надредно бо добавено от преписвача. 16 ѣ в сконѡѣвъ написано над дупка в пергаментa и разделено от хаста на започната, недовършена буква. 18 Между -н с- във възврати сѧ следи от синьо петно. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 4:17–22

148r

Ндеже бѣ възспнтанъ • нъ вьнде по ѿ-	1
бываю своему, въ днь сѣботныхъ въ	2
сѣмнище • нъ вьстѣ ѹстн • 17 нъ вьдашѣ	3
емоу кннгы ꙗсаѣ прѣрка • нъ разгнѣ-	4
въ кннгы, ѿбръте мѣсто ндеже бѣ	5
написано 18 Дхъ гнь на мнѣ, егоже ра-	6
ди помаза ма • благовѣстити нѣцѣ-	7
нмъ посла ма • нсѣлантн съкроуше-	8
ныѣ срѣемъ • 19 проповѣдатн плѣннико-	9
мъ ѿпоущенне • нъ слѣпымъ прозрѣ-	10
нне • ѿпоуститн съкроушеныѣ въ ѿ-	11
радѣ • проповѣдатн лѣто гне прнѣтно •	12
20 нъ сѣгнѣвъ кннгы, вьдастѣ слоузѣ нъ сѣ-	13
де • нъ всѣмъ въ сѣмнищн ѿнъ бѣстѣ	14
зраце на нъ • 21 наѹат же глѣтн к ннмъ •	15
ѡко дне сѣбѣ са писанне въ ѡшню вѣшею :-	16

22 И всн свѣтельствоваахѣ емоу • за нъ днвалѣ-	17
ахѣ са ѿ словесехъ нъ блгтн нсходѣщнхъ	18
ѿ оустѣ его: ко ѹе	19

па ѡ нѣ В ѿ днвалѣахѣ са нарѣ

Страницата силно избледняла и изронена. 12 тн в прнѣтно лигатура. 16 -ю във вѣшею по-правено върху н (?) и завършителният знак добавени, вероятно от по-късна ръка.

Лс 4:23–30

148v

ⲕⲓ	Ⲛ̅̀	Ⲛ̅̀ Ⲓⲗⲁⲁⲭⲡ̅̀ ⲛⲉ ⲥ̅̀ ⲗⲏ ⲉ̅̀ⲥⲧ̅̀ ⲥ̅̀ⲛ̅̀ ⲓⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲏ̅̀ⲫⲟⲱ̅̀ . 23 ⲏ̅̀ ⲣ̅̀ⲉ̅̀	1
		ⲕ̅̀ ⲛ̅̀ⲛ̅̀ⲙ̅̀ . ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ⲕⲟ ⲣⲉⲩⲉⲧⲉ ⲙⲏ ⲡ̅̀ⲏ̅̀Ⲯ̅̀ⲁ ⲥ̅̀ⲏ̅̀ ;	2
		ⲱ̅̀ⲣ̅̀ⲁⲮ̅̀ ⲏ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ⲱⲏ ⲥ̅̀ⲁ ⲥ̅̀ⲁⲙ̅̀ . ⲓⲉ̅̀ⲗⲏⲕⲟ ⲥ̅̀ⲗ̅̀ⲱⲥ̅̀ⲁ-	3
		ⲭⲱⲙ̅̀, ⲑ̅̀ⲱⲱⲥ̅̀ⲏ̅̀ⲭ̅̀ ⲱ̅̀ ⲕ̅̀ⲁⲡⲉⲣⲏⲁⲟⲩⲙ̅̀ⲧ̅̀,	4
		ⲥ̅̀ⲑ̅̀ⲧⲱⲣⲏ ⲏ̅̀ ⲑ̅̀ⲁ̅̀ ⲱ̅̀ Ⲑ̅̀ⲧⲉⲩ̅̀ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧⲱⲏ ⲥ̅̀ⲱⲉⲙ̅̀ .	5
ⲕⲁ		24 ⲣ̅̀ⲉ̅̀ ⲓⲉ̅̀ ⲁ̅̀ⲙ̅̀ⲏ̅̀ⲛ̅̀ Ⲓⲗⲁ ⲱ̅̀ⲙ̅̀ . ⲓ̅̀ⲁⲕⲟ ⲛ̅̀ⲏ̅̀ⲕ̅̀ⲱⲏⲓⲛⲓⲉ	6
		ⲡ̅̀ⲣ̅̀ⲣ̅̀ⲕ̅̀ ⲡ̅̀ⲏ̅̀ⲗ̅̀ⲧ̅̀ ⲉ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ ⲱ̅̀ Ⲑ̅̀ⲧⲉⲩ̅̀ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧⲱⲏ ⲥ̅̀ⲱⲉ-	7
ⲕⲱ		ⲙ̅̀ . 25 ⲱ̅̀ ⲏ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ⲏ̅̀ⲛ̅̀ ⲓⲉ̅̀ Ⲓⲗⲁ ⲱ̅̀ⲙ̅̀ . ⲓ̅̀ⲁⲕⲟ ⲙⲏⲟ-	8
		Ⲓⲱ ⲱ̅̀ⲁⲟⲱⲏⲥ̅̀ⲁ ⲑ̅̀ⲧ̅̀ⲭ̅̀ ⲱ̅̀ ⲁ̅̀ⲛ̅̀ⲏ̅̀ ⲏ̅̀ⲗ̅̀ⲏ̅̀ⲏ̅̀ ⲱ̅̀	9
		ⲓ̅̀ⲣ̅̀ⲁ̅̀ⲏ̅̀ⲗⲏ ⲉ̅̀Ⲓⲁ ⲑ̅̀ⲁⲧⲱⲣⲏ ⲥ̅̀ⲁ ⲏ̅̀ⲑⲟ . Ⲓ̅̀ ⲗ̅̀ⲧ̅̀ⲁ ⲏ̅̀ ⲥ̅̀ .	10
		ⲙ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ . ⲓ̅̀ⲁⲕⲟ ⲑ̅̀ⲱ̅̀ Ⲓⲗⲁⲁⲑ̅̀ ⲱⲉⲗⲏⲕ̅̀ ⲡⲟ ⲱ̅̀ⲥⲉⲏ ⲑ̅̀ⲙⲏ .	11
		26 ⲏ̅̀ ⲛ̅̀ ⲕ̅̀ ⲓⲉ̅̀ⲁ̅̀ⲏ̅̀ⲛⲟⲏ ⲓⲉ̅̀ ⲏ̅̀ⲭ̅̀ ⲡⲟⲩⲥⲉⲛ̅̀ ⲑ̅̀ⲱ̅̀ ⲏ̅̀ⲗ̅̀ⲏ̅̀ⲁ .	12
		ⲏ̅̀ⲧ̅̀ⲕⲙⲟ ⲱ̅̀ ⲥ̅̀ⲁⲣ̅̀ⲉ̅̀ⲱ̅̀ⲧ̅̀ ⲥ̅̀ⲏ̅̀ⲁⲟⲏⲥ̅̀ⲕ̅̀ⲱ̅̀ⲁ ⲕ̅̀ ⲓⲉ-	13
		ⲛ̅̀ⲧ̅̀ ⲱ̅̀ⲁⲟⲱⲏⲥ̅̀ⲏ̅̀ . 27 ⲏ̅̀ ⲙⲏⲟⲑ̅̀ⲏ ⲑ̅̀ⲧ̅̀ⲭ̅̀ ⲡ̅̀ⲣⲟⲕ̅̀ⲓⲉ-	14
		ⲏ̅̀ ⲱ̅̀ ⲓ̅̀ⲣ̅̀ⲁ̅̀ⲏ̅̀ⲗⲏ ⲡ̅̀ⲏ̅̀ ⲉ̅̀ⲗⲏⲥ̅̀ⲉⲏ ⲡ̅̀ⲣ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ . ⲏ̅̀ ⲛ̅̀	15
		ⲓⲉ̅̀ⲁ̅̀ⲏ̅̀ ⲓⲉ̅̀ ⲱ̅̀ ⲛ̅̀ⲭ̅̀ Ⲑ̅̀ⲩ̅̀ⲏⲥ̅̀ⲧⲏ ⲥ̅̀ⲁ . ⲏ̅̀ⲧ̅̀ⲕⲙⲟ	16
		ⲛⲉ̅̀ⲙ̅̀ⲁⲛ̅̀ ⲥ̅̀ⲏ̅̀ⲣ̅̀ⲥ̅̀ⲕ̅̀ⲱⲏ . 28 ⲏ̅̀ ⲏⲥ̅̀ⲡ̅̀ⲗ̅̀ⲏⲏⲥ̅̀ⲧ̅̀ ⲥ̅̀ⲁ ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲏ	17
		ⲓ̅̀ⲁⲣ̅̀ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧⲏ ⲏ̅̀ⲁ ⲥ̅̀ⲑ̅̀ⲑ̅̀ⲣ̅̀ⲓⲥ̅̀ⲏ̅̀ⲏ̅̀ⲭ̅̀ ⲥ̅̀ⲗ̅̀ⲱⲥ̅̀ⲧ̅̀ⲥⲏⲏ̅̀ .	18
		29 ⲏ̅̀ ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ⲁⲱⲥ̅̀ ⲏ̅̀ⲑ̅̀Ⲓⲏⲁⲥ̅̀ⲧ̅̀ ⲏ̅̀ ⲱ̅̀ⲑ̅̀ⲏ̅̀ ⲏ̅̀ⲑ̅̀ Ⲓⲣⲁⲁ .	19
		ⲏ̅̀ ⲱⲉⲁⲟⲥ̅̀ⲧ̅̀ ⲏ̅̀ ⲁⲟ ⲱ̅̀ⲣ̅̀ⲭⲟⲩⲱ̅̀ ⲒⲐⲣⲱⲏ, ⲏ̅̀ⲁ ⲏ̅̀ⲉ̅̀ⲛⲓⲉ̅̀ Ⲓⲣ̅̀ⲁ	20
		ⲏ̅̀ⲭ̅̀ ⲥ̅̀ⲑ̅̀ⲑ̅̀ⲁⲏ̅̀ ⲑ̅̀ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ⲉ̅̀ . ⲁⲁ ⲑ̅̀ⲏⲥ̅̀ⲧ̅̀ ⲏ̅̀ ⲏ̅̀ⲏ̅̀ⲑ̅̀ⲣⲏ-	21
		ⲏ̅̀ⲗⲏ . 30 Ⲑⲟⲏ ⲓⲉ̅̀ ⲡ̅̀ⲣⲟⲥ̅̀ⲉ̅̀ⲁⲑ̅̀ ⲡⲟⲥ̅̀ⲣ̅̀ⲧ̅̀ ⲏ̅̀ⲭ̅̀ . ⲏ̅̀ ⲏ̅̀ⲁⲑ̅̀ⲱ̅̀ⲥ̅̀ⲧ̅̀ :	22
		ⲡ̅̀ⲗ̅̀	

9 х в б̅̀ⲭ̅̀ⲱ̅̀ написано върху изтрито ш от по-късна ръка. 16 н̅̀ⲧ̅̀ зачертано от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 4:31–38

сѣ̄ а̄ лѣ̄ В ѡ̄ вьнндѣ̄ іс̄ вь капѣ̄ :

149r

зѣ̄

31 **И**̄ вьнндѣ̄ іс̄ вь капернаоумъ, вь гѣ̄ра галилѣ-
нскы̄ . ѡ̄ бѣ̄ оу҃ча нхъ вь сѣ̄ботѣ̄ . 32 ѡ̄ жа-
саахѣ̄ сѣ̄ о̄ оу҃ченн іего . іако сѣ̄ властн-
а бѣ̄ше слово іего . 33 ѡ̄ вь сьнмнщн бѣ̄
у҃лкѣ̄ ѡ̄мын доухъ бѣ̄са не҃чнстааго .
ѡ̄ възпн гласомъ велнкомъ глѣ̄а . 34 ѡ̄ста-
нн что іе̄ намъ ѡ̄ тебѣ̄ ісѣ̄ назарѣнн-
не . прншель іесн по҃гоубнтн насъ . вѣ̄-
м та кто есн стѣ̄ын бж̄нн . 35 ѡ̄ запрѣтн
іемоу ісѣ̄ глѣ̄а . оу҃мль҃н ѡ̄ нзыдн нз него .
ѡ̄ поврѣже ѡ̄ бѣ̄сѣ̄ посрѣдѣ̄, ѡ̄ нзыдѣ̄ н-
з него . ннкакоже не вѣ̄ждь іего :~

кѣ̄ : 1
2
3
к̄ 4
5
6
7
8
9
10
11
12

36 **И**̄ бѣ̄ страхъ на всѣ̄хъ . ѡ̄ сѣ̄вѣ̄прашаахѣ̄
сѣ̄ доу҃гъ къ доу҃гоу глѣ̄ще . что есѣ̄
слово сѣ̄ . іако властна ѡ̄ сн̄лоѣ̄, велнтъ
не҃чнстымъ доухомъ ѡ̄ нсходѣ̄тъ . кѣ̄ сѣ̄
37 ѡ̄ нсхождааше слоухъ ѡ̄ немъ вь всѣ̄ко
мѣ̄сто ѡ̄ странѣ̄ . 38 вьстав же нз сьнмнща,

13
14
15
16
кѣ̄ ~ 17
18

В средата на миниатюрата, до главата на освобождения от злия дух човек, рисунка на дявол с черно мастило толкова грубо измита, че е пострадала и ръката на Иисус. 5 По-голямата част на фразата доухъ бѣса не҃чнст- изглежда написана върху изтрит текст от преписвача. 17 Червеното мастило на маргиналното число размазано.

Лс 4:39–42

пнѣ в̄ нѣ лѡӯ В̄ ѿ вьннѣ ꙗ̄с в̄ дѡ сн̄мвнѡ̄ :

149v

зѡ
кѡ

ВЪННѢ ВЪ ДОМЪ СНМОНОВЪ • ТЪЦА ЖЕ
СНМВНОВА БЪ ВДРЪЖИМА ВГНЕМЪ
ВЕЛНЕМЪ • Н МОЛШѢ Н Ѡ НЕН • 39 Н СТА-
ВЪ НАД, НЕП Н ЗАПРЪТН СГНЮ Н ВСТА-
ВН П • АВНЕ ЖЕ ВЪСТАВШН СЛОУЖАШЕ
ІЕМОУ •

1
2
3
4
5
6

кѡ

40 ЗАХОДАЩОУ ЖЕ СЛНЦОУ • ВСН ЁЛНКО НМЪ-
АХѢ БОЛАЩѢА • НЕДѢГЫ РАЗЛНУНЫ-
МН • ПРНВОЖДААХѢ КЪ НЕМОУ • ѠН ЖЕ
НА КОГОЖДО НХЪ РѢЦЪ ВЪЗЛАГАѢ ЦѢЛѢ-
АШЕ НХЪ • 41 НСХОЖААХѢ ЖЕ Н БЪСН ѿ

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

кѡ

МНОГЪ • ВЪПНѢЩЕ Н ГЛАЩЕ, ІАКО ТЫ
ІЕСН ХС СНЪ БЖНН • Н ЗАПРЪЩАѢ НЕ ДА-
АШЕ НМЪ ГЛАТН • ІАКО ВЪДѢАХѢ ЁГО
ХА САМОГО СѢЩА • 42 БЫВШОУ ЖЕ ДНН,
Н НЗШЕДЪ НДѢАШЕ ВЪ ПОУСТО МѢСТО •
Н НАРОДН НСКААХѢ ЁГО • Н ПРНДОШѢ
ДО НЕГО Н ДРЪЖААХѢ ЁГО, ДА НЕ БН ѠШЕ-

1 -ъ в домъ и снмоно- написани върху измит текст от преписвача. 5 же въстáвшн слоу- написано върху измит текст от преписвача. В лявото поле мънички проби с черно мастило и синя боя. В долното поле еклибрис на БМ.

Лс 4:43–44; 5:1–7

Нѣ Ɀ лоӯ В ѿ бѣ ꙗко стоѡ при езерѣ 150r

лѣ ѿ ннхъ • 43 ѡн же рѣ къ нѣмъ • ꙗко н дрѡ-	1
гынмъ градомъ благовѣстнн мн	2
подобатъ црѣвнѣ бжнѣ • ꙗко на сѣ по-	3
сланъ есмъ • 44 н бѣ проповѣдаѡ на сынъ-	4
мнцнхъ галлѣнцѣхъ • ко пнѣ 5:1 бѣ же налѣ-	5
жѡщюу емоу народоу, да бышѡ слышалн	6
слово бжнѣ • Ɀ Ɀ тѣ бѣ стоѡ при ѣзерѣ ге-	7
ннсарѣтцѣмъ • 2 н вндѣвѣ двѡ корабн-	8
ца стоѡца при езерѣ • рыбаѣ же ѡшедь-	9
ше ѿ нею, плакаахѡ мрѣжѡ • 3 влѣз же	10
въ іѣдннѣ ѿ корабнцѣ, нже бѣ сѣмоно-	11
въ • молн его ѿ зѣмла ѡстѡпнтн ма-	12
ло • н сѣдѣ ѡчѡаше нс корабля народы •	13
4 Ɀ ꙗко прѣста гла, рѣ къ сѣмѡноу • въве-	14
зи въ глабннѡ • н вмѣшатѣ мрѣжѡ	15
вашѡ въ ловѣтѣѡ • 5 н ѡвѣщавѣ сѣмо-	16
нѣ рѣ емоу • наставннѣ ѡб ноцѣ всѡ	17
троуждыше сѡ, ннѣсоже не жѡхѡмъ •	18
по глау же твоемоу вмѣщемъ мрѣжѡ •	19
6 н сѣ створше ѡвѣшѡ множѣство рыбѣ,	20
много • протрѣзаахѡ же сѡ мрѣжѡ нхъ •	21
7 н поманѡшѡ приѡстннкомъ • нже	22

В горното поле рѣ в езерѣ лигатура. 10 ѣ във влѣз написано тънко над реда от по-късна рѣка. 13 ѡ в корабля написано върху изтрито ѣ от по-късна рѣка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 5:8–12

150v

О ЛОВИТЕВЪ РЫБЕНЪН •

БѢХѢ ВЪ ДРОУЗѢМЪ КОРАБЛН • ДА ПРИШЕ-
ДШЕ ПОМОГѢТЬ НМЪ • Н ПРИНДОШѢ Н
НСПЛННШѢ ВѢА КОРАБЛѢ • ІАКО ПОГРѢ-
ЖАТИ СѢ НМА :

1
2
3
4

ЛА

8 ИИДѢВ ЖЕ СММОНЪ ПЕТРЪ • ПРИПАДЕ КЪ
НОГАМА ІСОВОМА ГЛА • НЗЫДН ѿ МЕНЕ •
ІАКО МѢЖЬ ГРѢШЕНЪ ІЕСМЪ ГН • 9 ОУЖА-
СЪ БО УДРЪЖААШЕ ЕГО Н ВСѢА НЖЕ БѢ-
ХѢ СЪ НИМЪ, О ЛОВИТЕВЪ РЫБЪ ПЖЕ П-
ШѢ • 10 ТАКОЖДЕ ЖЕ Н ІАКОВА Н ІУДѢА •
СНА ЗВЕДЕВА • ІАЖЕ БѢСТА УБЕЦНИ-

5
6
7
8
9
10
11

ЛЕ

КА СММОНУ • Н РЕЧЕ КЪ СММОНУ ІС •
НЕ БОИ СѢ • ѾСЕЛН БѢДЕШН УЛКЫ ЛОВА •
11 Н НЗВЕЗШЕ КОРАБЛѢ НА ЗЕМЛА • Н УСТА-

12
13
14
15

ЗА

ВЛШЕ ВСЕ, ВЪСЛѢДЪ ЕГО НДОШѢ : КѢ НѢ
12 ИИ БЫ ЕГДА БЫ ВЪ ЕДННОМЪ ѿ ГРАДЪ • Н СѢ
МѢЖЬ НСПЛНЪ ПРОКАЗЫ • Н ВИДѢВЪ
ІСА, ПАДЕ НИЦЪ МОЛА СѢ ЕМОУ Н ГЛА • ГН •

16
17
18

ЛГ

ВѢРЪ ВЪ НѢ ЛОУ ВЪ Ѿ БѢ ІСЪ ВЪ ЕДННО ѿ ГРА :

Лс 5:13–18

151r

О проказенѣ

аще хощеш можеш ма оуистити •	1
13 ѿ простеръ рѣкѣ коснѣ ѿ • рѣкѣ • хошѣ	2
оуистити са • ѿ ѡбнѣ проказа оуиде ѿ него	3
го • 14 ѿ тѣ • запрѣти ѿмоу • ниоуоуже не	4
повѣдати • нѣ шедъ прокази са ѿ ѿрѣш-	5
ви • ѿ прннеси оуоуищенн твоѣмъ •	6
ѿкоже повелѣ моуши въ свѣтельство нѣмъ :	7

15 Прохождааше же пауче слово ѿ немъ • ѿ съ-	8
хождаашѣ са народн мнози • слыша-	лѣ 9
ти ѿ цѣлантн са ѿ него, ѿ недѣлѣ сво-	10
нхъ • 16 тѣ же бѣ ѿхода въ поустына	11
ѿ мола са • коу втѣрѣ 17 ѿ бы въ ѣдннъ ѿ дннн :-	12
ѿ тѣ бѣ оуѣа • ѿ бѣхѣ съдаще фарн-	лѣ 13
сен ѿ законооуѣнтеле • ѿже бѣхѣ	лѣ 14
прншлин, ѿ всѣхъ веснн галлен-	15
скыхъ ѿ ѿуденскыхъ • ѿ ѿ ѿрѣлма •	16
ѿ сѣла гнѣ бѣ ѿцѣлѣѣ ѿхъ • 18 ѿ сѣ мѣ-	лѣ 17
жнѣ носѣще на одрѣ ѣлка • ѿже бѣ	18

сѣ бѣ В ѿ бѣ оуѣа ѿс ѿ бѣхѣ съдѣ :

5 Върху първата буква на повѣдати червено петно. 7 тв в свѣтельство лигатура.

Лс 5:19–24

151v

1 о́слабленъ • ѱ ѱскаахѣ вѣнестн ѱ положн-
 2 тн н прѣд ннмъ • 19 ѱ не ѱврътше кѣдоу
 3 вѣнестн н народа радн • вьлѣзше на
 4 храмъ • скозѣ стропъ сѣвѣсншѣ прѣдъ
 5 іса • 20 ѱ вѣдѣвѣ вѣрѣ ѱхъ, рече іемоу • ѱлѣе
 6 ѱпоуцаѣт тѣ са грѣсн твои :

7 21 ѱ наѱашѣ помышлѣтн • кннжннцн ѱ
 8 фарисен глѣше • кто ѣстъ сѣ ѱже глѣтъ
 9 хоуаѣ • кто можетъ ѱпоуцатн грѣ-
 10 хы ; нѣ тѣуѣ бѣ ѣдннъ • 22 разоумѣвѣ
 11 же іс помышленна ѱхъ, ѱвѣцавѣ рѣ
 12 ѱмъ • ѱто помышлѣете вѣ срѣцнхъ
 13 вѣшнхъ • 23 ѱто іестъ оудобѣе рещн •
 14 ѱслабленомоу ѱпоуцаѣт тн са грѣ-
 15 сн твои, ѱли рещн вѣстанн ѱ ходн •
 16 24 нѣ да оувѣсте іако власть ѱматъ
 17 снѣ ѱлѣьскын, на землн ѱпоуцатн
 18 грѣхы • рѣ же ѱслабленомоу • тебѣ

Лс 5:25–32

сѣ̄ г̄ лѣ̄	В ѿ̄ мнмонды ꙗ̄с̄ ѡ̄зрѣ̄	мытарѣ :	152r
ГЛА	ВЪСТАНИ И ВЪЗМИ	ѡ̄дрѣ̄ твои	1
ӣ	ӣдн	въ домъ твои . 25 ӣ	2
	лѣ̄нїе	въста-	3
	въ прѣд	нми, въземь на немже	4
	лѣ̄жаше . ӣ	ӣдѣ̄ въ домъ свои	5
	слава	бѣ̄ . 26 ӣ страхъ нападе на вса ӣ	6
	сла-	вѣ̄бахъ бѣ̄ . ӣ испльнишѣ̄ са	7
	стра-	хомъ гла҃ще, ꙗ̄ко видѣ̄хомъ дн-	8
	внаа	днѣ̄ : 27 Ӣ по снхъ ӣзыде, ӣ ѡ̄зрѣ̄	9
	мытарѣ	ӣменемъ левнѣ̄ . сѣ̄дѣ̄ща	10
	на	мытннцн . ӣ рече ѡ̄моу ндн по	11
	мнѣ̄ . 28 ӣ	ѡ̄ставѣ̄ всѣ̄ въставѣ̄ въ слѣ̄	12
	ѡ̄го	ӣде . 29 ӣ створи ѡ̄рѣ̄женїе велїе	13
	левїӣ	ѡ̄моу ; въ домоу своемъ . ӣ бѣ̄	14
	народъ	многъ мытарѣ̄ . ӣ ӣнѣ̄хъ	15
	ӣже	бѣ̄хъ сѣ̄ нмъ възлежѣ̄ще .	16
	30 ӣ	рѣ̄птаахъ кннжннцн ӣхъ ӣ фарн-	17
	сѣ̄н	. кѣ̄ ѡ̄ченкомъ ѡ̄го гла҃ще . по	18
	ѡ̄то	сѣ̄ мытари ӣ грѣ̄шннкы ꙗ̄сте	19
	ӣ	пнѣ̄те ; 31 ӣ ѡ̄вѣ̄щавѣ̄ ꙗ̄с̄ рѣ̄ к нмъ .	20
	не	трѣ̄воуѣ̄тъ здравїӣ вра҃ча нѣ̄ бо-	21
	лацїӣ	. 32 не прї̄ндохъ прнзвати правѣ-	22
	дннкы,	нѣ̄ грѣ̄шннкы на пока́нїе : кѣ̄ сѣ̄	

В горното поле рѣ̄ в ѡ̄зрѣ̄ лигатура. 9 В н- в ӣменемъ личи поправка на преписвача. 12 ѡ̄ в створи добавено тънко от по-късна ръка. 21 д, в прї̄ндохъ изписано върху изтрито х от преписвача. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 5:39; 6:1–7

153r

сѣ̄ д̄ В ѿ̄ на̀дѣаше ꙗ̄сѣ̄ въ сѣ̄ скозѣ сѣанїа :

сѣблюдет са • 39 ѿ̄ ннктоже пѣ̄въ ветхааго,	1
ѡбне въсхоцетъ новомоу • глѣт бо ве-	2
тхое лоуѣе естѣ • кѡ̄ сѣ̄ 6:1 Шы̄ же въ сѣботѣ вто-	3 ѿѿ
ропрѣвѣа • зѡ̄ ѿ̄тн емоу скрѣѣ сѣанїа, ѿ̄	4
въстрѣзѡахѣ ѡуѣенїцн е҃го класы ѿ̄ ѿ-	5
дѣхѣ ѿ̄стнраѣце рѣкама • 2 нѣцїн	6
же ѿ̄ фарїсеѣ рѣша ѿ̄мѣ, что творн-	7
те е҃гоже не достонѣтѣ творнѣтн въ сѣ-	8
боты • 3 ѿ̄ ѿ̄вѣщавѣ ꙗ̄сѣ̄ рѣ̄ к ннмѣ • нн	9
лн сего ѡлн есте, е҃же створн дѣдѣ е҃га	10
възѡлка самѣ, ѿ̄ ѿ̄же сѣ̄ ннмѣ бѣхѣ •	11
4 како вѣннѣе въ храмѣ бѣжїн • ѿ̄ хлѣбы	12
прѣдложенїа прїемѣ сѣнѣстѣ • ѿ̄ да-	13
стѣ ѿ̄ сѣщннмѣ сѣ̄ ннмѣ • ѿ̄хже не	14
достѡаше ѿ̄стн • тѣкмо ѿ̄е҃рѣомѣ е҃дн-	15
нѣмѣ • 5 ѿ̄ глѡаше ѿ̄мѣ ѿ̄ко гѣ̄ естѣ снѣ	16
ѡлѣьскын сѣботѣ • 6 Бы̄ же ѿ̄ въ дрѡу-	17 мѣ
гѣа сѣботѣ • вѣннѣтн емоу въ сѣнѣ-	18
мнѣе ѿ̄ ѡуѣнѣтн • ѿ̄ бѣ̄ ѡлѣь тоӯ ѿ̄ рѣ-	19
ка е҃моу дѣснаа бѣ соуха • 7 ѿ̄ назнраахѣ	20
е҃го кннжннцн ѡце въ сѣботѣ ѿ̄цѣ-	21
лнѣтѣ ѿ̄ • да ѿ̄бѣрѡцѣтѣ рѣѣ на нѣ •	22

4 р в скрѣѣ поправено от първоначално о, надредното о добавено тънко от по-късна рѣка.
 10 Надредното ѣ в створн добавено от същата рѣка. 21 Надредното с в ѿцѣ- добавено от същата рѣка.

Лс 6:8–16

153v

+ ó сѸхорѡцѣмз :

	8 ѡн же вѣдын помышленїа нхъ, рѣ къ мѡ-	1
	жеви нмащомоу соухѡа рѡкѡ • вѡста-	2
	нн н станн посрѣдѣ • ѡн же вѡставъ 9 н	3
	стѡ • рѣ же їс къ нмз • вѡпрошѡ вы, аще	4
	достонтъ вѡ сѡботы добро сѡтворити,	5
	нли зло створити ; дѡшѡ спѣсти нли по-	6
	гоубити ; 10 н вѡзрѣвѡ на всѣхъ нхъ ; рѣ	7
	їемоу, простри рѡкѡ своѡ, ѡн же прострѡ •	8
	н оутврѡди сѡ рѡка єго, їако н дрѡугаа : к сѡ	9
МГ	11 Ѣни же нспльнишѡ сѡ безѡумна • н	10
	глѡхѡ дрѡугъ къ дрѡугоу, что бншѡ сѡ-	11
МД	творилн їсоу • 12 Бѡи же вѡ днн тыѡ, зѡ нзыде	12
	ѡвъ горѡ помолити сѡ • н бѣ ѡв ноць вѡ	13
	молнтвѣ бжїи • 13 н єгда бѡи днъ • пригла-	14
	си оуѣенки своѡ • н нзбра ѡ ннхъ	15
	два на десѡте, аже н аплы нменова •	16
	14 сїмона, єгоже нарѣ пѣтра • н андрѣа бра-	17
	та єго • н їаковѡ • н їѡѡна • фїлнппѡ •	18
	н варфоломѣа • 15 матѣа, н ѡммѡ •	19
	н їаковѡ алфѣова • н сїмѡна нарнца-	20
	емаго знлота • 16 н їѡудѡ нѡкѡвѡтѣ • н	21
	їѡудѡ нскарнѡтѣнна, нже бѡи прѣ-	22
		23

Ѹѣ в нѣ В ѡ нзыде їс вѡ горѡ помлн

Лс 6:17–22

пѧ̄ в̄ нѣ̄ В ѿ̄ стоаше̄ ꙗ̄ на мѣстѣ̄ равнѣ̄

154r

датель • 17 ꙗ̄ съшеде̄ съ нѣ̄мн, зѧ̄ стѧ̄ на мѣ-
 стѣ̄ равнѣ̄ • ꙗ̄ народе̄ оуѣ̄еннкѣ̄ ꙗ̄гѡ •
 ꙗ̄ множество̄ много̄ люде̄нн • ѿ̄ всеѡ̄
 ꙗ̄оудѣ̄а ꙗ̄ ꙗ̄ерѧ̄ма • ꙗ̄ поморѣ̄а тѣ̄рска ꙗ̄ си-
 донска • ꙗ̄же̄ прѣ̄ндошѡ̄ послѡушатӣ ꙗ̄го •
 ꙗ̄ ꙗ̄сѣ̄лантн̄ са̄ ѿ̄ не̄дѡгѡ̄ своӣхъ • 18 ꙗ̄ стра-
 ждѡ̄щѣ̄н ѿ̄ доухѡ̄ нечѣ̄стыхъ̄ цѣ̄лѣ̄а-
 хѡ̄ са̄ • 19 ꙗ̄ весь̄ народе̄ ꙗ̄скааше̄ прнкасатӣ
 тӣ са̄ ѣ̄моу • ꙗ̄ко̄ сѣ̄ла̄ нз̄ него̄ ꙗ̄схождаа-
 ше̄, ꙗ̄ цѣ̄лѣ̄аше̄ всѧ̄ : ꙗ̄ ꙗ̄ѣ̄

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

20 ꙗ̄ тѡ̄ възведе̄ оӯн̄ своӣ на оуѣ̄еннкѣ̄
 своӣ глаше̄ • Блаже̄нн̄ нѣ̄щѣ̄н̄ дѡ̄мъ̄,
 ꙗ̄ко̄ вашӣ ꙗ̄ црѣ̄тво̄ бжѣ̄нне̄ • 21 Блаже̄нн̄
 ѧ̄лѡуѡ̄щен̄ нннѣ̄, ꙗ̄ко̄ насытитѣ̄ са̄ •
 Блаже̄нн̄ плачуѡ̄щѣ̄н̄ са̄ нннѣ̄, ꙗ̄ко̄ въз-
 смѣ̄ете̄ са̄ • 22 Блаже̄нн̄ бѡ̄дете̄, ѣ̄гда̄ въз-
 знавѡ̄ндѡ̄т̄ вы̄ ѧ̄лѡ̄цн̄ • ꙗ̄ ѣ̄гда̄ разлѡуѡ̄-
 т̄ вы̄ ꙗ̄ понѡсѡ̄тѡ̄т̄ • ꙗ̄ пронесѡ̄тѡ̄т̄ нма̄ ва-

11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

В долното поле еклибрис на БМ.

Лс 6:23–29

пнѣ г̄ нѣ̄ лѡѣ̄ рѣ̄ г̄ь горѣ̄ вѣ̄ бо҃гаты̄

154v

	ше, ꙗ̀ко зло · с̄на̄ ѱл̄ѱа̄ радн̄ · 23 вѣзрѣ̄хѣ̄	1
	са̄ вѣ тѣ̄ д̄нѣ̄, ꙗ̀ вѣзыгранте̄ · с̄ѣ̄ мѣ-	2
	зда̄ ваша̄ мно҃га̄ на̄ нѣсѣхѣ̄ · ꙗ̀ п̄а̄ по̄ снхѣ̄	3
а̄	бо̄ творѣхѣ̄ прѣ̄комѣ̄ ѱц̄н̄ нхѣ̄ :	4
з̄а̄	24 ѿба҃че̄ горѣ̄ вамѣ̄ бо҃гаты̄мѣ̄ · ꙗ̀ко̄ вѣ-	5
	спрнхѣ̄те̄ о҃убѣхѣ̄ вашѣ̄ · 25 горѣ̄ вамѣ̄	6
	насыщеніӣ нннѣ̄, ꙗ̀ко̄ вѣзла҃ете̄ са̄ ·	7
	Горѣ̄ вамѣ̄ смѣ̄щнм̄ са̄ нннѣ̄, ꙗ̀ко̄	8
н̄а̄	вѣзрыда҃ете̄, ꙗ̀ вѣспла҃ете̄ са̄ · 26 горѣ̄	9
	ѣгда̄ добро̄ рекѣ̄тѣ̄ ѿ̄ васѣ̄ всн̄ ѱц̄н̄ ·	10
	тако̄ бо̄ творѣхѣ̄ лѣжннмѣ̄ прѣ̄комѣ̄	11
н̄в̄	ѱц̄н̄ нхѣ̄ · 27 нѣ̄ вамѣ̄ г̄ла̄ слышѣ̄щн-	12
	мѣ̄ · любѣ̄те̄ врагы̄ ваша̄ · добро̄ творѣ-	13
	те̄ ненавнѣ̄щнмѣ̄ васѣ̄ · 28 бл҃внѣ̄те̄	14
	кльнѣ̄щѣ̄ вы̄ · молнѣ̄те̄ са̄ за̄ творѣ-	15
	щѣ̄ вамѣ̄ напастн̄ :	16
		
н̄г̄	29 ѿнѣ̄щнмоӯ та̄ вѣ̄ деснѣ̄ ланнѣ̄, по-	17
	дан̄ ꙗ̀ дроу҃гѣ̄ · ꙗ̀ вѣземла҃цнмоӯ те-	18

к̄

1 а҃ в вѣзрѣ̄хѣ̄ ли҃гатура. 4 Пробата на перо (?) а̄ на ля҃вото поле с черно мастило. 8 В ля҃вото поле личат размазани следи от измито число̄ 1 (?) с червено мастило. Номерѣ̄т на тетрадата силно избледнял.

Лс 6:30–38

нѣ в̄ ѿ лѡѿ рѣ гь ꙗко хощете да творѣтъ 155r

бѣ рѣзѣ, ꙗ срауницѣ не възвранѣн • 30 всѣкомѡу	~	1
же просѣщомѡу ѡу тебе, дан • ꙗ ѿемлащаго		2
твѡа, не ѣстѡзан кѡ пѣн : 31 ꙗ ꙗкоже хощете да творѣ-	нѣ	3
тъ вамъ ѡлцн, ꙗ вы творите ꙗмь такожде •		
32 ꙗ ꙗще любите любѣщѣа вы, каа вамъ хвала	нѣ	4
ѣсть • ꙗбо ꙗ грѣшницн любѣщѣа ꙗхъ лю-		5
бѣтъ • 33 ꙗ ꙗще благотвѡрните благотвѡрѣ-		6
щнмъ вамъ • каа вамъ хвала ѣсть • ꙗбо		7
ꙗ грѣшницн тожде творѣтъ • 34 ꙗ ꙗще въ за-		8
ѣмъ даете ѿ ннхъ же ѡаѣте възпрѣтн,		9
каа вамъ хвала ѣсть • ꙗ грѣшницн бо		10
грѣшникѡмъ въ заемъ даѣтъ, да въз-		11
спрѣтнмъ равнѡ • 35 ѡбаѣе любите врагы		12
вашѣ • ꙗ благотворите ꙗ въ заемъ дан-		13
те, ннѣсѡже ѡаѣще • ꙗ бѣдетъ мѡзда		14
вашѣ многѡ • ꙗ бѣдете снѡве вышнѣго •	~	15
ꙗко тѣ благъ ѣсть на невъзбѣгнныѣ ꙗ		16
злыѣ • 36 бѣдѣте ѡубѡ мѡрдн • ꙗкоже н ѡцѣ		17
вашѣ мѡрдѣ ѣсть • кѡ нѣ 37 ꙗ не сѣднте да не сѣ-	нѣ	18
дѣтъ вамъ • ꙗ не ѡсѣжднте, да не ѡсѣ-		19
дѣтъ васъ • ѡпоущнте, ꙗ ѡпоустѣтъ		20
вамъ • 38 даднте, ꙗ дасть сѣ вамъ • мѣрѣ		21
		22

втрѣ г̄ нѣ рѣ гь не сѣднте да

И двете страни на този лист са изцяло написани допълнително, най-вероятно от същата ръка, с по-добре запазено ярко черно мастило. Очевидно листът е бил подменен след като оригиналният лист е бил повреден. В горното поле тв в творѣтъ лигатура. 3 Оттук до края на f. 155v с едно изключение инициалите и по-голямата част на предходящите интерпунктационни знаци са нанесени с керемидено-червеното мастило на втората литургична ръка, която нанася и маргиналните цифри, за разликата от силно избледнелите литургични указания. 5 любѣщѣа написано върху измит текст от писача, при което х от предходящия ред е било частично размазано. В долното поле преди литургичното указание следи от измита дума.

Лс 6:39–44

155v

	ДОБРѢ НАТКАНѢ Н ПОТРАСЕНѢ ДАДАТЪ	1
	НА ЛОНО ВАШЕ • ТОѢ БО МѢРОѢ ЁѢЖЕ МѢ-	2
НЗ	РНТЕ ; ВЪЗМѢРНТЪ СѦ ВАМЪ • 39 РЕЧЕ ЖЕ Н	3
	ПРНТУѦ НМЪ • ЁДА МОЖЕТЪ СЛѢПЕЦЪ СЛѢ-	4
	ПЦА ВОДНТИ • НЕ ѠБА ЛН ВЪ ІАМѢ ВЪ-	5
НН	ПАДЕТА СѦ ; 40 НѢСТЪ ОУЧЕННКЪ НАДЪ ОУ-	6
	ЧНТЕЛЕМЪ СВОИМЪ • СЪВРЪШЕН ЖЕ ВЪ-	7
НФ	СѢКЪ БѢДЕТЪ, ІАКОЖЕ ОУЧНТЕЛЬ ІЕГО •	8
	41 ЧТО ЖЕ ВНДНШН СѢУЕЦЪ НЖЕ ІЕСТЪ ВЪ ОУЕ-	9
	СН БРАТА ТВОЕГО • А БРЪВНО ІЕЖЕ ІЕСТЪ	10
	ВЪ ОУЕСН ТВОЕМЪ НЕ ВНДНШН • 42 НЛН	11
	КАКО МОЖЕШН РЕЧН БРАТОУ ТВОЕМОУ •	12
	БРАТЕ ѠСТАВН ДА НЪМѢ СѢУЕЦЪ НЖЕ	13
	ІЕСТЪ ВЪ ОЦѢ ТВОЕМЪ • САМЪ БРЪВНА	14
	ВЪ ОЦѢ СВОМЪ НЕ ВНДА • ЛНЦЕМѢРЕ	15
	НЪМН ПРЪВѢЕ БРЪВНО НЪ ОУЕСЕ ТВОЕГО •	16
	Н ТОГДА ОУЪРНШН НЪАТИ СѢУЕЦЪ НЖЕ ІЕ	17
ВЪ	ВЪ ОУЕСН БРАТА ТВОЕГО : 43 НѢ БО ДРѢВО ДО-	18
	БРО ТВОРА ПЛОДА ЗЛА • НН ДРѢВО ЗЛО ТВОРА ПЛ-	19
	ДА ДОБРА • 44 ВСѢКО БО ДРѢВО Ѡ СВОЕГО ПЛОДА	20
ДА	ПОЗНАІЕТ СѦ • НЕ Ѡ ТРЪННИА БО ЧЕШѢ СМО-	21
	КВН • НН Ѡ КѢПННЫ ГРОЗДЫ ѠБЪЕМЛАТЬ •	22

3 Инициалът Р добавен с черно мастило. 11 в във въ поправено в курсивен вид.

Лс 6:45–49; 7:1

ср̣ г̣ нѣ лѣ рѣ гь̣ что ма зовете

156r

45	Шлагын бо члкъ, ѿ благого скровница срца	зв	1
	своего нзносн благое . н злын члкъ ѿ злаа-		2
	го скровница срца своего, нзноснтъ злое .		3
	ѿ нзбытка бо срцау уста глатъ . к̄ вт̄р̄		4
46	Что же ма зовете гн̄ гн̄ . н не творнте	зв	5
	нже гла . 47 всѣкъ гра-		6
	дын къ мнѣ, н слышѣ-		7
	н моа словеса, н твора н̄ .		8
	скажѣ вамъ комоу естъ		9
	подобенъ . 48 подобенъ ӣ		10
	члкоу зндѣщоу храмннѣ . нже нско-		11
	па н оуглѣнн . н положн ѡснованне на ка-		12
	меннн . наводненню же бывшоу . прнпа-		13
	де рѣка храмннѣ тон, н не може двнгни-		14
	ти ѣ . ѡснована бо бѣ на каменн . 49 а слыша-		15
	въ н не сътвори . подобенъ ӣ члкоу създа-		16
	вшоу, храмннѣ на землн безъ ѡснованїа .		17
	ӣнже прнрази са рѣка, н а̄бне разорн са .		18
	н бѣ раздроушенне храмнны тоѣ велїе .		19
7:1	ӣгда же сконча вса глы сна въ слоухы		20
	людѣмъ, за̄ вьнде въ капернаоумъ . ко̄ срѣ		21

сѣ̄ е̄ В ѿ̄ вьнде ӣс̄ въ капернаоум̄

1 В дясното поле червените цифри зв грубо написани върху първоначалното позлатено число н̄в. 5 Червената цифра з̄ написана върху първоначалното позлатено н. 11 При коу на члкоу личи поправка на преписвача. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 7:2–8

156v

ⲓⲁ	2 Ⲅⲗⲧⲏⲛⲕⲟⲩⲟⲩⲉⲙⲟⲩ ⲣⲁⲃⲧⲧⲗⲉ ⲃⲟⲗⲁ	1
	ⲟⲩⲙⲏⲣⲁⲗⲏⲩⲉ ⲙⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲧⲉⲛⲧⲏⲩ ⲙⲏⲟⲩ ⲙⲟⲗⲁ	2
	3 ⲟⲩⲩⲱⲧⲁⲩⲱⲧⲧⲩⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ	3
	ⲣⲟⲩⲗⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ	4
	ⲟⲩⲩⲱⲧⲁⲩⲱⲧⲧⲩⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ	5
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ	6
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ	7
	5 ⲗⲟⲃⲏⲧⲧⲩⲟⲩ ⲃⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	8
	ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	9

ⲓⲁ	Ⲅⲗⲧⲩⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	10
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	11
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	12
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	13
	7 ⲧⲩⲁⲗⲧⲩⲁ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	14
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	15
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	16
	ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ ⲛⲏⲟⲩ	17

Лс 7:9–14

157r

ПОДЪ СОБОѢ ВОИНЫ • Н ГЛА СЕМОУ НДН Н НДЕТЪ	1
Н ДРОУГОМОУ ПРНДН Н ПРІНДЕТЪ • Н РАБОУ	2
МОЕМОУ СЪТВОРН СЕ, Н СТВОРНТЪ • 9 Н СЛЫША-	3
ВЪ СЕ ІС, ДНВН СА ЕМОУ • Н УБРАЦЬ СА ПОСЛЪ-	4
ДОУѢЩОМОУ НАРОДОУ РЕ • АМННЪ ГЛА ВАМЪ •	5
НН ВЪ ІСРАИЛН, ТОЛНКИ ВЪРЫ УБРЪТОХЪ •	6
10 Н ВЪЗВРАЦЬШЕ СА ВЪ ДОМЪ ПОСЛАНИИИ, У-	7
БРЪТОШѢ БОЛАЦАГО РАБА НСЦѢЛѢВША : К СѢ	8

23

11 И БЫ ВЪ ПРОУИИ, ЗА НДЕШАЕ ВЪ ГРАДЪ НАРНЦАЕ-	9
МЫН НАИИЪ • Н СЪ НИМЪ НДЕХѢ ОУЧЕНИ-	10
ЦН ЕГО, Н НАРОДЪ МНОГЪ • 12 НАКЖЕ ПРНБЛН-	11
ЖН СА КЪ ВРАТОМЪ ГРАДОУ • Н СЕ НЗНОШАА-	12
ХѢ ОУМЕРША СНА ЕДННОРОДНА МТРН СВОЕН •	13
Н ТА БѢ ВДОВА • Н НАРОДЪ МНОГЪ У ГРАДА	14
БѢШЕ СЪ НЕА • 13 Н ВНАТВЪ А ГЪ, МЛРДОВА-	15
ВЪ Ѣ, Н РЕ ЕН НЕ ПЛАУН СА • 14 Н ПРНСТѢПЛЬ	16
КОСИѢ ВЪ УДРѢ • НОСАЦІИИ ЖЕ СТАШѢ •	17

НЕ Г ЛВ В У НДЕШЕ ІС ВЪ ГРА НАРНЦА

Лс 7:15–22

157v

<p> Ѡ Ѡ Ѡ Ѡ Ѡ </p>	<p> Ѡ рѣ • юноше тебѣ гла встанѣ • 15 Ѡ съде мрътвын Ѡ наѹатѣ гла ти • 16 Приѣтъ же страхъ вса • Ѡ славлѣхъ ба глаше • ꙗко прѣкъ велѣн въ на вѣста • Ѡ ꙗко по- съти гѣ бѣ людѣн своихъ • ко нѣ </p>	<p> 1 2 3 4 5 </p>
---	---	--

<p> Ѡ Ѡ Ѡ Ѡ Ѡ </p>	<p> 17 Ѡ Ѡзыде слово сѣ по всен ꙗудѣн Ѡ немъ • Ѡ по всен странѣ • 18 Ѡ възвѣстнѣ ꙗннѣ оученнѣн ѣго, Ѡ всѣхъ снхъ • 19 Ѡ призвавъ двѣ нѣкѣ Ѡ оученикѣ своихъ ꙗннѣ • посла къ ꙗсоу гла • ты ли еси градын Ѡнѣ Ѡного ѹаѣмъ • 20 пришедша же к ѣмоу мѣжа, рѣста • ꙗннѣ крѣтъ посла ны къ тебѣ гла • ты ли еси градын Ѡнѣ Ѡного ѹаѣмъ • 21 въ тѣ ѹѣ нѣцѣлн многы • Ѡ недѣ- гъ Ѡ ранъ Ѡ доухъ злыхъ • Ѡ многимъ слѣпымъ дарова прозрѣннѣ • 22 Ѡ Ѡвѣ- цавъ ꙗсѣ рече нма • шедша възвѣстнѣ </p>	<p> 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 </p>
---	---	---

ѹѣ г нѣ В Ѡ Ѡзыде слово сѣ Ѡ ꙗсѣ

5 своихъ подновено с черно мастило върху избледнялата първоначална дума. 9 нѣкѣ написано тънко върху изтрита дума ѣтеръ от по-късна ръка. В долното поле еклибрис на БМ.

Лс 7:23–27

158r

ἰωάννου • ἵαже вѣдѣста ἢ слышаста • ἵако слѣ-	1
пѣи прозираѣтъ • ἢ хрѡмѣи ходѣтъ • ἢ прокѣ-	2
женни оуѣщаѣтъ сѧ • ἢ глагоуши слышѣтъ •	3
ἢ мрътвѣи вѣстаѣтъ • ниции бл҃говѣствѣ-	4
ѣтъ • 23 ἢ блаженъ ѣстъ ἢже аще не събла-	5
знят сѧ ѡ мнѣ • 24 Ѡшедема же оуѣени-	6
кома ἰωάνнова • наѣатъ ἱс̄ глагоути къ на-	7
родомъ Ѡ ἰωάνнѣ :	8

Ψ̄со ἡзыдоуе вѣ поустына вѣдѣти • трѣ-	9
сти ли вѣтромъ дѣнжѣ ^{мы} • 25 нѣ ѡсѡ ἡзыдоуе	10
вѣдѣти, ѡлка ли маккамн рнзамн ѡдѣ-	11
анна • сѣ ἢже вѣ ѡдежди славнѣи ἢ пѣци	12
мнозѣ сѣще • вѣ црѣтвннхъ сѣтъ 26 нѣ ѡсо	13
ἡзыдоуе вѣдѣти, прѣрка ли • ѣн глагоуамъ	14
ἢ лише прѣрка • 27 Сѣ бо ѣстъ ѡ немже ѣстъ	15
писано • се азъ послаѣ а҃г҃ла моѣго, прѣ-	16
д лицеомъ твоимъ • ἢже оу҃готовитъ пѣ-	17
тъ твои прѣдъ тобоѣ •	18

6 Под мнѣ точка със синя боя. 10 мы дописано тънко от по-късна ръка. 18 тв в твои лигатура.

Лс 7:28–37

п̄а̄ г̄ н̄е̄ р̄е̄ г̄ь̄ ко̄м̄ оӯп̄о̄бл̄а̄ ҃л̄кы

158v

о̄а̄	28	Г̄л̄а̄ же вамь • болін рождєныихъ женамн	1
		п̄р̄р̄къ, і̄ѡна кр̄т̄л̄ѣ ннктоже н̄ѣ • мьнїн	2
о̄в̄		же въ цр̄т̄вн б̄нн, болін єго єсть • 29 н̄ всн л̄ѡе	3
		с̄лышавше • н̄ мытарн̄ о̄правдншѣ б̄а,	4
		кр̄ц̄ьше с̄а кр̄ц̄еннемъ і̄ѡановомъ • 30 фа-	5
		рнсен же н̄ законннцн • с̄вѣтъ б̄жїн ѡвр̄-	6
о̄г̄		гошѣ въ себѣ, не кр̄ц̄ьше с̄а ѡ него : к̄̄ ҃ѣ	7
з̄а̄	31	҃омоу оӯп̄о̄бл̄а̄ ҃л̄кы рода сего • н̄ комоу оӯбо	8
		с̄ѣтъ п̄обнн • 32 п̄обнн с̄ѣтъ с̄троуицемъ	9
		с̄ѣдацимъ на тр̄жнцн • н̄же рнгла-	10
		шаѣтъ др̄оугъ др̄оуга н̄ г̄л̄а̄тъ • пнска̄х̄ѡ ва-	11
		мь н̄ не плаасате • плакахомъ вамъ, н̄ не	12
		плакасте • 33 пр̄їнде бо і̄ѡанъ кр̄т̄нтель, н̄н̄ хлѣ-	13
		ба і̄ады нн в̄нна п̄нѣ, н̄ г̄л̄ете б̄ѣсѣ н̄матъ •	14
		34 пр̄їнде же с̄нъ ҃л̄ѣ і̄ады н̄ п̄нѣ • н̄ г̄л̄ете с̄н̄	15
		҃л̄къ і̄адца н̄ внноп̄ннца, др̄оугъ мытаре-	16
		мь н̄ гр̄ѣшннкомъ • 35 н̄ о̄правда с̄а пр̄ѣмѣ-	17
		дрость ѡ всѣхъ ҃адъ своиъхъ • к̄̄ ҃ѣ 36 з̄а̄ молѣше же	18
о̄а̄		єго нѣкын ѡ фарнсен, да вн і̄алъ сь ннмъ •	19
		Ӣ вьшєдъ въ домъ фарнсєѡвъ, възлеже •	20
		37 н̄ се жена въ градѣ і̄аже бѣ гр̄ѣшннца • н̄ 8-	21
		вѣдѣвшн і̄ако възлєжнтъ въ храмннѣ	22

п̄н̄е̄ д̄ В̄ ѡ̄ мл̄ѣше і̄са̄ єтеръ

3 Маргинално число и средисловната точка (подчертана) с червено мастило. В долното поле еклибрис на БМ.

Лс 7:38–43

159r

фарисѣѡвъ • прїнесьши а́лавастръ мѣра	1
38 ѿ ставши съ задн прн ногоу єго • плачу-	2
ци са • наѹатъ мѡунти носѣ єго слѣза-	3
ми • ѿ власи главы своѣѡ ѡтхрааше • ѿ	4
ѡблѡбызааше носѣ єго • ѿ мазааше	5
мастнѣ :	6

39 Шѣдѣвъ же фарисѣн, звавын єго, рѣ въ себѣ	7
г҃ла • сѣ аще би былъ прѣрѣкъ ; вѣдѣлъ би	8
ѡубо кто н какова жена, ѿже прнкасае-	9
т са ємоу • ѿко грѣшница єстѣ • 40 ѡвѣща-	10
в же іс҃с рече къ нему • Сѣмѡне ѿмамь	11
ти нѣѹто рещи • Он же рече рѣци ѡѹн-	12
телю • 41 два длѣжника бѣста, заѿмода-	13
вцоу ѿѣкѡемоу • єдннѣ длѣженѣ бѣ	14
пѣтъ сѣтъ дннарїн • а дрѡугын • ѿ • 42 не ѿ-	15
мащема же ѿма ѹесо въздѣти ; ѡвѣма	16
ѡдѣстѣ • которын ѡубо єю паѹе възлю-	17
бнтѣ н • 43 ѡвѣщав же сѣмѡнѣ рече • непѣ-	18
цоуѣ ѿко ємоу же множає ѡдѣстѣ •	19

Лс 7:44–50; 8:1–2

159v

О ПОМАЗАВАШИИ Г҃А М҃УРО̅

	О̅Н же рече ѱемоу право сѣдѣлъ еси • 44 ѱ- браць сѣ къ женѣ, сѣмѣноу рече • вѣ-	1
	дѣши ли сѣ женѣ ; вѣидохъ въ домъ	2
	твоя, воды на нозѣ мои не дастъ • сѣ	3
	же слъзамъ нозѣ мои омоуи, ѱ власы	4
	своими отры • 45 лобзанїа мѣ не дастъ,	5
	сѣ же, ѱне ли же вѣидохъ не прѣста ѱ-	6
	блобызащѣи ногоу моею • 46 елеемъ гла-	7
	вы моеа не помаза • сѣ же мастѣ по-	8
	маза нозѣ мои • 47 егоже радѣ г҃ла ти, ѱпоу-	9
	щаѣт сѣ еси грѣси мнози • ꙗко възлю-	10
	би не много • ꙗко емоу же мѣнее ѱпоуцаѣт сѣ,	11
	мѣшиши любити • 48 рѣ же еси • ѱпоуцаѣ-	12
	т сѣ тебѣ грѣси • 49 ѱ наущѣ възлежѣщи	13
	съ нѣмъ, г҃лати въ себѣ • кто сѣ естъ ꙗко не	14
	грѣхы ѱпоуцаѣтъ • 50 рѣ же къ женѣ • вѣра	15
	твоя спсе тѣ, ѱдѣ въ мнѣ : ꙗко пнѣ 8:1 Бѣ же потомъ	16
О̅е	И̅ тѣ прохощааше сѣозѣ градѣ ѱ веси • про-	17
зѣ	повѣдаѣ ѱ блговѣствовѣ цр҃тѣи бж҃не •	18
	ѱ оба на десѣте съ нѣмъ • 2 ѱ жены нѣкы-	19
	ѣ ꙗже бѣхѣ ѱсѣлены ѱ не дѣгъ ѱ рѣнъ •	20
		21

втрѣ дѣ В ѱ прохощааше ѱсѣ

5-10 Петно от грунди́ровка́та на миниатю́рата в обратна́та страна на листа. 5 ѱ в о́моуи подчертано от по-късна рѣка? 10 ѣ в нозѣ написано върху изтрита буква? 18 р в сѣозѣ дописано тънко от по-късна рѣка. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 8:3–9

нѣ д̄ рѣ гь прѣ снѣ нзыде

160r

н̄ доухъ злыхъ • н̄ болѣзнихъ • марїа нари-	1
цаемаа магдалинн, н̄з неѣже седемъ	2
вѣсз нзыде • 3 н̄ іуѡнна жена хохзина, прн-	3
ставника н̄родова • н̄ сосана • н̄ нны многы •	4
ѣже слоужаахъ ємоу ѿ н̄мѣнн свонхъ : к̄ вѣ	5

4 Р̄азумѣваѣщюу же народу многу • н̄	ос	6
градѣщихъ ѿ всѣхъ градъ къ нему •		7
рече прнтѣа • 5 Нзыде сѣѣн сѣатн сѣме-		8
не своего • н̄ егда сѣаше, ово паде прн пѣ-		9
тн, н̄ попрано бы • н̄ птнца нѣсныѣ по-		10
зобашѣ е • 6 а̄ другое паде на каменн,		11
н̄ прозѣбъ оусьше, зане не н̄мѣаше вла-		12
гы • 7 а̄ другое паде посрѣдѣ трънїа, н̄ въ-		13
зрасте трънне н̄ подавн е • 8 а̄ другое па-		14
де на землн добрѣ • н̄ прозѣбъ створи		15
плодъ, сторнцѣа • Сна г̄ла, възгласн • н̄-		16
мѣѣн оушн слышатн, да слышнтъ •		17
9 Въпрашаахъ же єго, оученнцн єго г̄лце :		18

5 Целият ред добавен от по-късна ръка? Двоеточието в края тъмножълто или позлатено. В дясното поле до миниатюрата следи от рисунка и число л̄г (?).

Лс 8:10–16

160v

О прѣтѣхъ съжѣаго :

	УТО ІЕ ПРѢТѢ СѢНА • 10 ѡН ЖЕ РѢ НМЪ • ВАМЪ	1
	ДАНО ЕСТЬ ВѢДѢТИ ТАИНЫ ЦРѢВНИА БНА •	2
ОЗ	А ПРОУНИМЪ ВЪ ПРѢТѢАХЪ • ДА ВНАЩЕ-	3
	Н НЕ ВНАДѢТЬ, Н СЛЫШѢЩЕН НЕ СЛЫШѢ-	4
ОН	ТЬ Н НЕ РАЗУМѢТЬ • 11 ЕСТЬ ЖЕ ПРѢТѢА	5
	СНА • СѢМА ЕСТЬ СЛОВО БЖНЕ • 12 А НЖЕ ПРѢ	6
	ПѢТИ СѢТЪ, СЛЫШѢЩЕН СЛОВО • ПОТОМЪ	7
	ЖЕ ПРННДЕТЬ ДІАВОЛЪ, Н ВЪЗМЕТЪ СЛОВО	8
	Ѡ СРЦА НХЪ • ДА НЕ ВѢРЫ ЁМШЕ СПСЕНН БѢ-	9
	ДѢТЬ • 13 А НЖЕ НА КАМЕННИ, НЖЕ ЕГДА ОУ-	10
	СЛЫШѢТЬ, СЪ РАДОСТНѢ ПРНЕМЛАЕТЪ СЛО-	11
	ВО • Н СНИ КОРЕНЕ НЕ НМАТЪ • НЖЕ ВЪ ВРѢ-	12
	МА ВѢРѢ ІЕМЛАТЪ • Н ВЪ ВРѢМА НАПА-	13
	СТИ ѠСТѢПАѢТЬ • 14 А ПАДШЕЕ ВЪ ТРЪНИ,	14
	СНИ СѢТЪ СЛЫШАВШЕН Н Ѡ ПЕЧАЛН Н БО-	15
	ГАТЪСТВА, Н СЛАСТИ ЖИТЕНСКИѢ ХОДА-	16
	ЩЕ ПОДАВЛѢѢТ СА • Н НЕ ДО ВРѢХА ПЛОДА	17
	ТВОРАТЬ • 15 А ЕЖЕ НА ДОБРѢИ ЗЕМЛИ • СНИ	18
	СѢТЪ НЖЕ ДОБРЫМЪ СРЦЕМЪ Н БЛГЫМЪ •	19
Ⓞ	СЛЫШѢЩЕ СЛОВО ДРЪЖѢТЬ • Н ПЛОДЪ	20
	ТВОРАТЪ ВЪ ТРЪПѢНИИ • КѠ НѢ 16 ННКТѠ ЖЕ	21
	СВѢТЛАНКА ВЪЖЕГЪ, ПОКРЫВАЕТЪ Н •	22

сѣ с ѡ лоу рѣ гъ ннктѠ възѣ

5 -оумѣть поправено от по-късна ръка? Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 8:17–22

161r

сѣсѣдомъ • нлн подъ ѡдромъ полагаєтъ •		1
нѣ на свѣщникъ възлагаєтъ • да въз-		2
ходаціи видать свѣтъ • 17 Нѣ бо таино	п̄	3
іеже не іавнт сѧ • ни оутайено іеже не		4
бѣдетъ познано, ѡ въ іавленне прїи-		5
детъ • 18 блюдетѣ сѧ оубо како слышнѣте •	п̄а	6
нже бо іматъ, дасть сѧ іемоу • ѡ нже		7
не іматъ, ѡ еже мнѣтъ сѧ імѣѣн, ѡн-		8
мет сѧ ѡ него • 19 Прїидоша же къ немѣ	п̄в	9
мѣти ѡ братїа его • ѡ не жожаахѣ глѣти		10
къ немѣ народа ради • 20 ѡ възвѣстншѣ		11
іемоу глѣще • іако мѣти твоя ѡ братїа		12
твоя вѣнѣ стоѣтъ видѣти та хотѣще •		13
21 ѡн же ѡвѣщавъ рече імъ • мати моя		14
ѡ братна моя, си сѣтъ слышѣщен слово		15
вѣже ѡ творѣще іе :~ к̄ с̄ѣ		16

22 И бѣ въз іѣдннѣ ѡ дїни • ѡ тѣ възѣ въ кора-	п̄г	17
бль ѡ оуѣеннцн егѡ, ѡ рече къ ннмъ •		18

срѣ̄ д̄̄ нѣ̄ В ѡ̄ възѣзъ іс̄ • въ корѣ̄

3 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 17 ѣ във възѣ написано тънко от по-късна ръка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 8:23–27

161v

О̅ ЗАПРѢЩЕНН МОРСТѢ̅ .

ПРѢНДОШѢ НА ОНЪ ПОЛЪ ЁЗЕРА, Н ПРѢНДО-

1

ШѢ . 23 Н̅ НДѢЩНМ ЖЕ НМЪ, ОУСПЕ Н СЪ-

2

ННДЕ БОУРѢ ВѢТРЪНА ВЪ ЁЗЕРО . Н̅ СКО-

3

НУВААХѢ СѦ Н̅ ВЛААХѢ СѦ . 24 ПРНСТѢ-

4

ПЛШЕ ЖЕ ВЪЗБОУДНШѢ ЁГО ГЛѦЩЕ .

5

НАСТАВННЧЕ СПСН НЫ ПОГЫБАЕМЪ .

6

ЎН ЖЕ ВЪСТАВЪ, ЗАПРѢТН ВѢТРОУ Н̅

7

ВЛЗНЕННЮ ВОДНОМУ, Н̅ ОУЛЕЖЕ . Н̅ БЫ

8

ТНШНА . 25 Н̅ РЕЧЕ НМЪ . ГДЕ ЁСТЪ ВѢРА

9

ВАША ; ОУБОАВШЕ ЖЕ СѦ, ЧЮДНШѢ СѦ

10

ГЛѦЩЕ КЪ СЕБѢ, КТО ОУБО СЪ̅ ЁСТЪ . ІАКО

11

Н̅ ВѢТРОМЪ ВЕЛНТЪ Н̅ ВОДѢ, Н̅ ПОСЛОУША-

12

ПТЪ ЁГО :~ КѢ̅

13

ПД

26 ИИ̅ ПРѢНДОШѢ НА ЗЕМЛА ГЕННСАРѢТСКѢ .

14

Н̅ЖЕ ЁСТЪ ОБ ОНЪ ПОЛЪ ГАЛНЛѢѢ . 27 Н̅ЗШЕ-

15

ДШЕМ ЖЕ НМЪ НА ЗЕМЛА . СРѢТЕ ЁГО

16

МѢЖЬ НѢКЫН Ѡ ГРАДА . Н̅ЖЕ НМЪ БѢ-

17

СЫ Ѡ ЛѢТЪ МНОГЪ .

18

НѢ С̅ В Ѡ НШѢШѢ ІСѢ ВЪ СТРА̅

Лс 8:28–35

162r

Ὁ ΛΕΓΕΩΝЪ •

нъ вѣ рнзѣ не ѡбла҃даше са • нъ вѣ храмѣ не	1
жнвѣше ; нѣ вѣ гробѣхъ • 28 оу̀зрѣв же іса̄,	2
нъ вѣзпнвѣ прнпадѣ къ немѡу, нъ гласомъ	3
велнемъ рѣ̄ • что ѣсть мнѣ нъ тебѣ ісе̄ снѣ	4
ба̄ вышнѣго • мола ти са не мѣхн мене •	5
29 прѣцааше бо доухѡу нечнстомѡу, нъзы-	6
ти ѡ̄ ѡл̄ка • многа бо лѣта похыцааше нъ •	7
нъ вазаахѣ єго ꙗжн желѣзны нъ пѣты стрѣ-	8
гѣце • нъ растрѣгаѣ а́зы, гоннмъ бываа-	9
ше бѣсѡмъ, сѣозѣ поустына • 30 въпроси	10
же єго іс̄ гла̄, како ти нма̄ єсть • он же	11
рече легевнъ • ꙗко бѣсн мнози вьндѡ-	12
шѣ вѣнъ • 31 нъ молѣахѣ н да не повелнтѣ	13
нмъ вѣ безднѣ нти • 32 бѣ же тоу стадо	14
свннїи много пасомѡ вѣ горѣ • нъ молншѣ	15
н да повелнтѣ нмъ вѣ тыѣ вѣннтн, нъ	16
повелѣ нмъ • 33 нъше̄дше же бѣсн ѡ̄ ѡл̄ка •	17
вьндѡшѣ вѣ свннїа • нъ вѣстрѣмн са	18
стадо по брѣгоу вѣ іезерѡ, нъ нѣсто́пе • 34 вн-	19
дѣвшѣ же пасѣцїи бывшеє, бѣжашѣ •	20
нъ вѣзвѣстншѣ вѣ градѣ нъ вѣ селѣхъ • 35 нъ	21
нъзыдошѣ же вндѣтн бывшеє •	22

10 ρ в сѣозѣ добавено тънко от по-късна рѣка. 17 зѣ в нъше̄дше̄ добавено тънко от по-късна рѣка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 8:36–40

162v

1 и прїи́дѡшѣ къ ꙗ́сѡу • и ѡбръ́тѡшѣ сѣ́дѡ-
 2 ца ꙗ́кѡ • и́з него́же бѣ́сн и́зыдошѣ •
 3 ѡблѡ́чена и́ сѣ́мыслаца, прѣ́н ногоу ꙗ́сѡу •
 4 и ѡ́бѡашѣ сѧ :

5 36 И́и възвѣ́стншѣ и́мѣ вѣ́дѣвшїи́ како
 6 сѣ́се сѧ бѣ́сно́вавыи • 37 и́ мо́лншѣ н вѣ́сь на-
 7 ро́дѣ ѡ́бласти́ герге́сннскыѣ, ѡ́тнѣтн
 8 ѡ́ ннхѣ • ꙗ́ко стѣ́рахо́мъ велне́мѣ ѡ́дрѣ-
 9 жнмн бѣ́хѣ • ѡ́н же влѣ́зѣ въ ко́рѡбль
 10 възвѣ́рѣтн сѧ • 38 мо́лѣше же сѧ ѡ́моу мѣ-
 11 жѣ и́з него́же и́зыдошѣ бѣ́сн, да вѣ́н сѣ́-
 12 ннмѣ бы́лѣ • ѡ́поустн же ѡ́го ꙗ́сѡ гла, 39 въ-
 13 звѣ́рѣтн сѧ въ до́мѣ своѣ • и́ повѣ́дан ѡ́лн-
 14 ко тн сѣ́твори бѣ́ • и́ и́де по все́моу гра-
 15 доу проповѣ́даѣ • ѡ́лнко сѣ́твори ѡ́моу ꙗ́сѡ : ~ ꙗ́сѡ
 16 40 Бѣ́и же ѡ́гда възвѣ́рѣтн сѧ ꙗ́сѡ, прѣ́нѣтѣ ѡ́го
 17 на́ро́дѣ • бѣ́хѣ бо вѣ́сн ꙗ́а́ще ѡ́го :

ꙗ́сѡ

ꙗ́сѡ

Лс 8:41–46

163r

О ДЬЩЕРИ АРХИСНАГОГОВЪ •

41	И сѣ прїнде мѣжъ • емоу же нма іаһрѣ, н тѣ	1
	кназь сыннцоу бѣ • н пады прн ногоу	2
	ісѣоу, молѣаше н вьннтн въ домѣ єго •	3
42	іако дѣщн єдннѣада бѣ емоу, іако дво-	4
	ю на десѣте лѣтоу, н тѣ оумнрааше •	5
	єгда же ндѣаше народн оугнѣтаахѣ єгѣ •	6
43	И сѣ жена сѣщн въ тоуенн крѣве, ѿ двою	7
	на десѣте лѣтоу • іаже враѣемь нздавшн	8
	всє нмѣнне свое • н нн ѿ єдннѣго же не	9
	може нсѣѣлѣтн • 44 прнстѣплѣшн сѣ за-	10
	дн, кѣснѣ сѣ вьскрнлнн рѣзы єго • н ѣвнне	11
	стѣ нстоуеннкѣ крѣве іеѣ :	12

45	И рѣ іс • кто єсть кѣснѣвнн сѣ мнѣ • ѿмѣ-	13
	таѣемь же сѣ вьсѣмѣ • рѣ петрѣ, н нже	14
	бѣахѣ сѣ ннмѣ • наставннче народн оу-	15
	тѣскаѣтъ та н гнѣтѣтъ • н глѣшн	16
	кто єсть кѣснѣвнн сѣ мнѣ • 46 іс же рѣ •	17
	прнкѣснѣ сѣ мнѣ нѣкто • ѡзѣ бо ѡцѣд-	18

нѣ • зѣ • ѿ лѣѣ В ѿ ѡлѣѣ іетерѣ прнстѣѣ кѣ ісѣоу

9 в вѣв всѣ поправено вероятно още от самия преписвач.

Лс 8:47–55

163v

Ὁ ΚΡΕΒΟΤΟΥΝΕΪΗ :

ТНХЪ СІЛѢ НЪШЕДШѢА НЪ МЕНЕ • 47 Н ВІ-	1
ДѢВШН ЖЕНА ІАКО НЕ ОУГАН СА • ТРЕПЕ-	2
ЦІЩН ПРІНДЕ, Н ПАДШН ПРѢД ННМЪ	3
ЗА НАЖЕ ВННѢ ПРНКОСНѢ СА ЕМОУ • Н ПО-	4
ВѢДА ПРѢДЪ ВСѢМН ЛЮДМН, Н ІАКО НСЦѢ-	5
ЛѢ АБНЕ • 48 ІС ЖЕ РѢ ЕН • ДРЪЗАН ДЪЩН ВѢ-	6
РА ТВОА СПСЕ ТѢ, НДН ВЪ МНРЪ • 49 ІЕЩЕ ЖЕ	7
ЕМОУ ГЛАЩОУ • ПРІНДЕ НѢКЫН Ѡ АРХНСІ-	8
НАГОГА ГЛА ЕМОУ • ІАКО ОУМРѢТЪ ДЪЩІ	9
ТВОА, НЕ ДВНЖН ОУНТЕЛѢ • 50 ІС ЖЕ СЛЫ-	10
ШАВЪ, ѠВѢЩА ЕМОУ ГЛА • НЕ БОИ СА ТЪ-	11
КМО ВѢРОУН Н СПСЕНА БѢДЕТЬ • 51 ПРНШЕ-	12
ДШЕ ЖЕ ВЪ ДОМЪ • НЕ ДАСТЬ ВЪННТН СЪ СО-	13
БОѢ ННКОМОУЖЕ • ТЪКМО ПЕТРОУ Н ІΩΑΝΝ	14
Н ІΑΚΩΒΟΥ • Н ѠЦѢΟΥ ΟΤΡΟΚΟΒНЦН Н ΜΤΡΗ •	15
52 РЫДААХѢ ЖЕ ВЪСН Н ПЛАКААХѢ СА ЕѢ • ѠНЪ	16
ЖЕ РЕЧЕ НЕ ПЛАЧНТЕ СА • НѢ ОУМРѢЛА ДѢЦА	17
НѢ СПНТЪ • 53 Н РѢГААХѢ СА ЕМОУ, ВѢДАЩЕ	18
ІАКО ОУМРѢТЪ • 54 ѠН ЖЕ НЪГНАВЪ ВЪНЪ	19
ВЪСА • Н ЕМЪ Ѣ ЗА РѢКѢ, ВЪЗГЛАСН ГЛА •	20
ΟΤΡΟΚΟΒНЦЕ ВЪСТΑΝΗ • 55 Н ВЪЗВРАТН СΑ	21
ΔΕΧЪ ΕѢ • Н ВСКРСЕ АБНЕ • Н ПОВЕЛѢ ДΑΤΗ	22

15 о в ѠЦѢΟΥ поправено от і от самия преписвач. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 8:56; 9:1–7

сѣ̄ з̄̄ лѣ̄ В ѿ̄ прнзвѣ̄ іс̄ ѡба на дѣ̄

164r

ѣ̄н іа̄стн̄ • 56 н̄ оӯжасоста сѣ̄ роднтелѣ̄ ѣ̄п̄ • ѡ-
н̄ же̄ запрѣтн̄ н̄ма̄ нн̄комоӯже̄ не̄ повѣ-
датн̄ бывшааго̄ :

1
2
3

з̄̄

9:1 Прнзвѣ̄в̄ же̄ ѡба на дѣ̄сѣ̄те̄ а̄пла̄ • дастѣ̄ н̄м̄
сѣ̄лѣ̄ н̄ властѣ̄, на всѣ̄хъ̄ бѣ̄сѣ̄хъ̄ • н̄ не̄дѣ̄-
гы̄ цѣ̄лантн̄ • 2 н̄ посла̄ ѣ̄ проповѣдатн̄
цр̄тѣ̄внѣ̄ бѣ̄нѣ̄ • н̄ нцѣ̄лантн̄ болащѣ̄а̄ •

п̄с

4

3 н̄ рече̄ къ̄ нн̄мъ̄ • нн̄чѣ̄соже̄ не̄ въземлѣ̄-

п̄н

8

те̄ на̄ пѣ̄тъ̄ • нн̄ жѣ̄зла̄ • нн̄ пн̄ры̄ • нн̄ хлѣ̄-

9

ба̄ • нн̄ сре̄бра̄ • нн̄ двою̄ рнзоӯ н̄мѣ̄тн̄ • 4 н̄

10

въ̄ нже̄ домъ̄ въ̄нндетѣ̄, тоӯ прѣ̄быван-

11

те̄ • н̄ ѡтѣ̄доӯ н̄сходнтѣ̄ • 5 н̄ ѣ̄лнко̄ не̄ прн-

12

нѣ̄млатѣ̄ васъ̄ • н̄сходѣ̄ще̄ ѡ̄ града̄ того̄

13

прахъ̄ ѡ̄ ногъ̄ вашнхъ̄ ѡтрасѣ̄те̄ • въ̄

14

свѣ̄дѣ̄тельство̄ на̄ на̄ • 6 н̄сходѣ̄ще̄ же̄

п̄ѣ̄

15

проходѣ̄ахъ̄ с̄козѣ̄ весн̄ • бл̄говѣ̄ствоӯ-

16

щѣ̄ н̄ цѣ̄лаще̄ въ̄сѣ̄доӯ : к̄ѡ̄ сѣ̄п̄ 7 Слышав̄ же̄

ѣ̄

з̄̄

17

н̄родъ̄ • чѣ̄тврѣ̄товластецъ̄ • бываѣ̄щаа̄

18

ѣ̄ѣ̄ д̄ нѣ̄ В ѿ̄ слышавъ̄ н̄рѡ̄

16 ρ в с̄козѣ̄ добавено тънко от по-късна рѣ̄ка.

Лс 9:8–13

164v

	Ѡ него въсѣ • Ѡ не домышлѣаше са • ѡанѣ	1
	глѣмо бѣ Ѡ нѣкыхъ • ꙗко ꙗѡѡннъ вѣста	2
	Ѡ мрѣтвыхъ • 8 Ѡ нѣкыхъ же, ꙗко Ѡна	3
	ѡвн са • Ѡ дѣругыхъ же, ꙗко прѣркъ нѣкы	4
	Ѡ дѣвнѣихъ вѣскрѣсе • 9 Ѡ рече Ѡродъ • ꙗѡ-	5
	ѡна ѡзъ оуѣкнѣхъ, кто ꙗсть съ ѡ не-	6
	мже ѡзъ слышѣ таковаа • Ѡ Ѡскааше	7
Ѡ	вндѣти ꙗго • 10 Ѡ вѣзвращѣше са ѡплн,	8
Ѡ	повѣдашѣ ёмоу ёлнко ѣтворншѣ • Ѡ по-	9
	ѡмъ нхъ ѡтнде ёдннъ, на мѣсто поуесто	10
	града нарнѣаемаго вѣѣсанда • 11 народн	11
	же разоумѣвше по немъ Ѡдошѣ • Ѡ прн-	12
	ѡмъ ѡ глѣаше Ѡмъ, ѡ црѣтѣн бѣѣн • Ѡ	13
Ѡ	трѣбоуѣшнхъ Ѡцѣленѣа, цѣлѣаше • ꙗѣ	14
	12 Днѣ же наѡатъ прѣкланѣти са • ꙗѡ Прнстѣ-	15
	стѣплѣше же Ѡба на дѣсѣте, рекошѣ ꙗ-	16
	моу • Ѡпоустн народы • да шѣдше вѣ ѡ-	17
Ѡ	крѣтныѣ вѣсн Ѡ сѣла, вѣтаѣтъ • Ѡ ѡбѣ-	18
	цѣтъ бѣашно • ꙗко зде на поуестѣ мѣ-	19
	стѣ ёсмы • 13 ꙗѣ же къ ннмъ • дадѣте Ѡ-	20
	мъ вы ꙗстн • ѡнн же рѣшѣ нѣ намъ	21
	зде боле пѣтъ хлѣвъ • Ѡ рѣбѣ дѣтѣ • ѡце	22
	пѣ дѣ нѣ В ѡ прнстѣплѣ къ ꙗсу	

9 ѣ в ѣтворншѣ дописано тънко от по-кѣсна рѣка. 15-16 В Прнстѣ/плѣше сричката стѣ погрешно повторена. 19 з в зде поправено от с от по-кѣсна рѣка. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 9:14–21

165г

О ПЛ ХЛѢ Н Ё РЫ

оубо не мы шедше въ вса людн снѣ коупи-
 мь брашна • 14 бѣше бо мѣжь, ꙗко патъ
 ты́сащъ • рѣ же къ оу́ченномъ свонмъ •
 посади́те а на споды, по • ꙗ • 15 н створишѣ
 тако, н посадишѣ вса • 16 прнем же патъ
 хлѣбъ, н ѡбѣ рыбѣ • възрѣвъ на нбо,
 блвн нхъ • н сломнвѣ, дааше оу́ченно-
 мъ свонмъ, предложити народоу • 17 н ѡ-
 дошѣ н насытити сѣ всн • н възашѣ
 нзбнвшѣа нмъ оу́кроухы, ко́шницъ, вѣ :-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

за

18 **И** вѣ егда молѣше сѣ иѣдннѣ, съ ннмъ бѣ-
 хѣ оу́ченици ꙗго • кѣ пѣ н въпроси нхъ гла •
 кого ма глѣти народн быти • 19 ѡни же
 ѡвѣщавше рѣшѣ, 'иѡана крѣтѣ • нни
 же нлѣѣ • Ови же ꙗко прѣкѣ нѣкын
 ѡ древи́нхъ вѣскрѣсе • 20 рече же нмъ, вы
 же кого глѣте ма быти • ѡвѣщав же
 петръ рече • хѣ вѣна • 21 он же запрѣщѣ

са

11
12
13
14
15
16
17
18

пнѣ ѣ нѣ В ѡ вѣ егда молѣ сѣ иѣ :

Лс 9:22–28

вѣрѣ ѿ рѣ гѣ своѣмъ ѿ • аще кто хощѣ

165v

	нмъ • повелѣ ннкомуже не глаголати сего •	1
ѿѣ	22 рекъ • ꙗко побѣдетъ снѣмъ ѿлкомѣ много	2
	пострадатн • ꙗко ннкоушеноу быти, ѿ ста-	3
	рецъ ꙗко архіерѣн ꙗко кннжннкъ • ꙗко оубнѣ-	4
ѿѣ	ноу быти, ꙗко третїи днѣ възстатн : ꙗко пнѣ	5
	23 Глаголаше же къ всѣмъ • ꙗко аще кто хощет	6
ѿѣ	по мнѣ ѿти • да ѿвержет сѧ себе • ꙗко да въз-	7
	зметъ крѣтъ свои [н по всѧ днн] ꙗко ходитъ	8
	по мнѣ • 24 ꙗже бо хощетъ дѣшѣ свои спа-	9
	стн, погубитъ ѧ • ꙗко ꙗже аще погубитъ	10
	дѣшѣ свои мене радн, тѣ спсѣтъ ѧ •	11
	25 каа бо полза ѿлкомѣ, аще прнѣвѣрацетъ	12
	весь мнѣ, ꙗко себе погубитъ ꙗко ѿтѣ-	13
	цетитъ • 26 ꙗже бо аще постыднт сѧ	14
	мене, ꙗко мнѣ словесъ, сего снѣмъ ѿлкомѣ	15
	постыднт сѧ • ꙗкогда прїидетъ въ сла-	16
	вѣ свои ꙗко оубнн, ꙗко стѣхъ аггль • 27 Глагола же	17
	вамъ въ ѿстннѣ • сѣтъ нѣцїи ѿ здѣ	18
	стоѣцнхъ, ꙗже не ѿматъ въкоушен-	19
	н сѣмрътн, дождеже оубратъ црѣвїе	20
вѣ	бжнѣ • ꙗко 28 бы же по словесехъ снѣмъ, ꙗко	21
ѿѣ	дннн ѿсмъ : ꙗко III поїемъ петра • ꙗко ѿѣна	22

на прѣвѣрѣнїе гнѣ • на-ѿр • В ѿ поѣтѣ петра •

7 ѿѣ с черно мастило, останалите номера на Ам. гл. на тази страница или позлатени или с червено мастило; така и по-нататък. 8 н по всѧ днн почти напълно изтрито. В долното поле ѧ в наѿр и тр в петра лигатури. Пак там екслибрис на БМ.

Лс 9:29–36

166r

О ПРѢВЪБРАЖЕННІИ ІСѢЪ :

Н ІАКѠВА • ВЪЗЫДЕ НА ГОРѠ ПОМОЛНТИ СѦ •	1
29 Н БЫ ѸГДА МОЛѢШЕ СѦ • ВНДѢННЕ ЛНЦА	2
ѸГО ННО • Н ѠДѢАННЕ ІЕГО БѢЛО ВЛНСТА-	3
Ѡ СѦ • 30 Н СѸ МѠЖА ДВА СЪ ННМЪ ГЛАЦА •	4
ІАЖЕ БѢСТА МОНСІН Н ІАНА, 31 ІАВЛША СѦ	5
ВЪ СЛАВѢ ІЕГО • ГЛАСТА ЖЕ НСХОДЪ ѸГѠ •	6
НЖЕ ХОТѢШЕ СКОУАТИ ВЪ ІЕРѠМѢ • 32 ПЕ-	7
ТРЪ ЖЕ Н СѠЩАА СЪ ННМЪ • БѢХѠ ѠТА-	8
ГУЕНН СЪНОМЪ • ѠУБОУЖѢШЕ ЖЕ СѦ, ВН-	9
ДѢШѠ СЛАВѠ ІЕГО • Н ѠБА МѠЖА СТОѠ-	10
ЩА СЪ ННМЪ • 33 Н БЫ ѸГДА РАЗЛѠУАСТА СѦ	11
Ѡ НЕГО, РЕЧЕ ПЕТРЪ КЪ ІСОУ • НАСТАВНІ-	12
УЕ ДОБРО ѸСТЪ НАМЪ ЗДЕ БЫТИ • Н ѸТВО-	13
РНМЪ СѢНН ТРН • ѸДННѠ ТЕБѢ, Н ѸДН-	14
НѠ МОНСѸЮ • Н ѸДННѠ НЛНН • НЕ ВѢДЫН	15
ІЕЖЕ ГЛАШЕ • 34 СНА ЖЕ ѸМОУ ГЛАЦОУ • БЫ	16
ѠБЛАКЪ Н ѠСѢНН НХЪ • ѠУБОУШѠ СѦ • ВЪ-	17
ШЕДШЕМ ЖЕ НМЪ ВЪ ѠБЛАКЪ • 35 Н ГЛА БЫ	18
НЗЪ ѠБЛАКА ГЛА • СЪН ѸСТЪ СЪНЪ МОН	19
ВЪЗЛЮБЕНЫН, ТОГО ПОСЛОУШАНТЕ • 36 Н	20
ѸГДА БЫ ГЛА, ѠБРѢТЕ СѦ ІС ѸДННЪ • Н ТН	21
ѠУМЛЪУАШѠ • Н ННКОМОУЖЕ НЕ ВЪЗВѢ-	22

1 тн в помолнѠ лигатура. 13 Ѹ в Ѹтво- добавено тънко от по-късна рѣка. 16 іе в іеже добавено от същата рѣка. 17 Надредното же добавено от същата рѣка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 9:37–42

166v

СТНШѢ ВЪ ТЫѢ ДНН, ННУЬСО-
ЖЕ Ѡ ТѢХЪ ІАЖЕ ВНДѢШѢ :-

к̄ пр̄ѡ

1

2

Сѣ

37 **Б**Ы же въ проуѣн днѣ • зѣ Сьшѣдемъ ѣмъ
сѣ горы • срѣте н народъ многоъ • 38 н сѣ
мѣжь нъ народа възпн гла • оуѣнте-
лю мола ти са прнзрн на сѣна моего •
іако ѣднородень мн ѣстъ • 39 н сѣ доухъ
іемлеты-н • н вьнезаапѣ възпнетъ н
прѣжаѣт са сѣ пѣнамн • н ѣдва ѡходн-
тъ ѡ него, сѣкроушаѣт ѣго • 40 н молнх са
оуѣеннкомъ твоимъ, да нжденѣтъ н,
н не възмогошѣ • 41 ѡвѣщав же іс рече •
ѡ родѣ невѣрны-н развращенын • доко-
лѣ бѣдѣ сѣ вамн н трѣпла васъ • прн-
вѣдн мн сѣна твоѣго само • 42 іѣще же гра-
дѣщому ѣмоу, поврѣже н бѣсѣ н сѣтра-
се н • запрѣтн іс дѣхому нечнстомоу • н
нѣцѣлн отрока н вѣдастъ н ѡцѣмоу ѣго •

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

сѣ н В ѡ сьшѣшѣ іс сѣ горы срѣ :-

2 Горе в дясното поле рѣ в прѣѡ (разделена) лигатура.

Лс 9:43–50

срѣ̂ є̂ лѣ̂ рѣ̂ гѣ̂ свои̂ ѿѣ̂ вложитѣ вѣ 167г

43	Днвншѣ же сѧ вьсн, о велнѹьствн бнн :	к̄	ѿ	сѣ̄	1
	Вьсѣм же ѹдацѣм сѧ ѿ всѣхъ, ꙗже				2
	творѣше ꙗс̄ . зѧ̄ рѣ̄ же ѿѹеннкомъ своӣ-	рѧ̄			3
	мь . 44 вложитѣ вѣ вѣ ѿшн вашн сло-				4
	веса снѧ̄ . снѣ̄ бо ѹлѹь нмѧтѣ прѣдѧтн				5
	сѧ вѣ рѣцѣ ѹлѹьцѣ . 45 ѡнн же не разоѹ-				6
	мѣшѣ гѧ сего . н бѣ прнкръвенъ ѡтъ				7
	ннхъ . да не ѡцоутѧтѣ ꙗго . н боѧхѣ	рѣ̄			8
	сѧ вѣпроснтн ꙗго ѡ гѧѣ семъ . 46 вьнн-				9
	дѣ же помышленіе вѣ ннхъ . кто нхъ				10
	вацѣшн бн былъ . 47 ꙗс̄ же вѣдын помы-				11
	шленне срѣ̄ѧ нхъ . прнемъ ѡтроѹѧ по-				12
	ставн не ѿ себе, 48 н рѣ̄ нмъ . нже ѧце прїн-				13
	метѣ ѡтроѹѧ сѣ̄ вѣ нмѧ мое, мене прн-				14
	емлетѣ . н нже ѧце мене прннемлетѣ,				15
	прннемлетѣ пославшаго мѧ . нже бо				16
	мьнн єсть вѣ всѣхъ васъ . сѣ̄н єсть				17
	вацѣшн . 49 ѡвѣщѧв же ꙗѡѧнъ рече .	зѧ̄	ѿг̄		18
	Ѹставннѹе вндѣхомъ ѣтера ѡ нменн				19
	твоемъ нзгонацѧ бѣсы . н вѣзбранн-				20
	хомъ ꙗмоу ꙗко не ходнтѣ вьслѣдъ сѣ̄				21
	намн . 50 н рѣ̄ кѣ немѹ ꙗс̄ . не браннтѣ є̄м̄ .				22

ѹѣ̄ є̄ В ѡ̄ прнстѣплѣ кѣ ꙗс̄̄ є̄дн̄ ѡ̄ ѿѣ̄кѣ̄ рѣ̄ наставнн̄ :

1 Розово-червената литургична бележка к̄ е написана върху измито първоначално жълто число ѿ, което е повторено и позлатено във външното поле. 5 тн в прѣдѧтн лигатура. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 9:51–58

167v

НѢ БО НА ВЫ • НЖЕ БО НѢ НА ВЪ, ПО ВѢ ЕСТЬ :

1

51 БЫ́ же ѿгда скончаваша сѧ днѣ възсхо-

2

жденїа его • и тѣ оутврѣди лице свое

3

и ти въз ѿерлѣмъ • 52 и посла вѣстники прѣ

4

лицемъ своимъ • и ишедше възидоша

5

въ весь самаренскѧ, да оуготоватъ емѸ •

6

53 и не приѣша его • ꙗко лице его бѣ грады

7

въ ѿерлѣмъ • 54 видѣвша же оученика его

8

ѿаквѣз и ѿѡанѣ • рѣста • гн • хоцеш ли

9

и речевѣ • да ѡгнь сънидетъ съ нбсе, и

10

поѿдетъ ихъ • ꙗкоже и нлиа сътвори •

11

55 обращъ же сѧ запрѣти ѿма, и рѣ • не вѣ-

12

ста сѧ коего дха еста вы • снъ бо улѣ

13

нѣ пришеель дшъ улѣскихъ погуби-

14

зѧ ~ ти, нѣ спѣти • 56 и идоша въ ѿнѣ весь : кѣ ѿѣ

15

рѣ ~ зѧ 57 БЫ́ же идошцемъ ѿмъ по пѣти • рѣ нѣкы

16

къ нему • идоша по тебѣ ꙗкоже колн-

17

ждо идоши • 58 и рѣ ему ѿс • лиси идошны

18

сѣ ѿ лоу В ѿ идошцѣ ѿсоу по пѣти

Лс 9:59–62; 10:1–3

168r

	нмѧть • н̄ птнѧ нѣснѧ гнѣзда •		1
	а̄ снѣ ѱлѣ не н̄матѣ гдѣ главы подѣ-		2
	клонити • 59 р̄ѣ же къ дѣроу҃гому҃ гради	р̄с	3
	вѣслѣдѣ мене • ѡн̄ же р̄ѣ гн̄ • повелѣ		4
	ми дѣвле, шѣдшѣ погрестнѣ ѡцѣ мо-	~	5
	его • 60 р̄ѣ же іемоу҃ іс̄ • ѡстави мрѣтвы-		6
	ѧ, погрестнѣ своѧ мрѣтвѣѧ • ты же		7
	шѣдѣ вѣвѣщани црѣвнѣ • б̄не 61 р̄ѣ же н̄ дѣр-	~	8
	гын, н̄дѣ по тебѣ гн̄ • дѣвле же пове-		9
	ли ми ѡвѣщати ми сѧ, н̄же сѣтѣ		10
	въ домоу҃ моемъ • 2 р̄ѣ же іс̄ къ немоу҃ • ни-		11
	ктоже вѣзложѣ рѣкы҃ своеѧ на рало		12
сѣ	н̄ зрѣ вѣспатѣ ѡуправленѣ іе̄ въ црѣво		13
ѣ	бж̄не : к̄д̄ 10:1 По снѣ же іавн̄ гѣ • н̄ н̄нѣхѣ зѣ	р̄з	14
	сѣдмѣ десѧть • н̄ посла н̄хѣ по двѣма		15
	прѣд̄ лицемъ своимъ • въ всѣкѣ градѣ		16
	н̄ мѣсто • іа҃може хотѣашѣ самъ н̄ти •		17
	2 глѣашѣ же къ нимъ • жѣтва ѡ҃бо мно-	р̄н	18
	га, а̄ жѣтелен̄ мало • молите сѧ ѡ҃бо		19
	гн̄оу҃ жѣтвѣ • да н̄зведѣтѣ дѣлатѣ-		20
	ла на жѣтвѣ своѧ • 3 н̄дѣте сѣ̄ азѣ по-	р̄ѣ	21
	снѧѧ васѣ, іа҃ко агнѣѧ посрѣдѣ влѣ̄ •		22
	пѣ̄ е̄ В ѡ̄ іавн̄ гѣ ннѣ̄ • ѡ̄ •		

3, 17 (в края на реда) и 21 средисловни точки подчертани с червеното мастило на маргиналните числа. 8 б̄не дописано тънко над реда от по-късна ръка. 13 тв в црѣво лигатура.

Lc 10:4–12

168v

Ὁ ἸΑΒΛΕΝΗ • ̅̅̅:

	4	НЕ НОСІТЕ ВЛАГАЛНИЦА НИ ПИРЪ • НИ СА-	1
		ПОГЪ • Н НИКОГОЖЕ НА ПЪТИ НЕ ЦѢЛОУН-	2
̅̅̅		ТЕ • 5 ВЪ НЖЕ ДОМЪ ВЪИДЕТЕ КОЛНЖДО •	3
		ПРЪВЪЕ ГЛНТЕ МНРЪ ДОМОУ СЕМОУ • 6 Н	4
		АЩЕ БѢДЕТЬ СЪНЪ МНРОУ, ПОУНИЕТЬ НА НЕ-	5
		МЪ МНРЪ ВАШЪ • АЩЕ ЛИ ЖЕ НИ, КЪ ВА-	6
̅̅̅		МЪ ВЪЗВРАТИТ СА • 7 ВЪ ТОМ ЖЕ ДОМѸ	7
		ПРЪВЪИВАНТЕ • ІАДѢЩЕ Н ПИЩЕ ІА-	8
		ЖЕ СЪТЪ ОУ НИХЪ • ДОСТОИИЪ БО ЕСТЬ	9
̅̅̅		ДѢЛАТЕЛЬ МЪЗДЫ СВОЕА • НЕ ПРЪХОДН-	10
		ТЕ НЪ ДОМОУ ВЪ ДОМЪ • 8 Н ВЪ НЖЕ КОЛН-	11
		ЖДО ГРАДЪ ВЪХОДНТЕ, Н ПРИЕМЛАТЪ	12
		ВАСЪ, ІАДНТЕ ПРѢДЛАГАЕМАА ВАМЪ •	13
		9 Н ЦѢЛНТЕ НЕДѢЖНЫѢ НЖЕ СЪТЪ ВЪ	14
		НЕМЪ • Н ГЛНТЕ НМЪ ПРИБЛИЖИ СА НА	15
̅̅̅		ВЫ ЦРѢВІЕ БЖНЕ • 10 ВЪ НЖЕ КОЛНЖДО ГРА-	16
		ДЪ ВЪХОДНТЕ, Н НЕ ПРИЕМЛАТЪ ВАСЪ,	17
		НЪЩЕДШЕ НА РАСПЪТІА ЕГО, РЪЦѢТЕ •	18
		11 Н ПРАХЪ ПРИЛЪПШІИ НА, Ѡ ГРАДА ВАШЕ-	19
		ГО НОГАХЪ НАШНХЪ, ѠТРАСАЕМЪ ВА-	20
		МЪ • ОБАЧЕ СѢ ВѢДНТЕ • ІАКО ПРИБЛИ-	21
̅̅̅		ЖИ СА НА ВЫ ЦРѢВНЕ БЖНЕ • 12 ГЛА ВАМЪ	22

3 Първата, а при 7, 10, 16, 22 единствените средисловни точки подчертани с червеното мастило на маргиналните числа.

Лс 10:13–18

ἀγγλῶν ἢ ἀπλῶν ὀβριε • ρε̄ γ̄ слшшаπн в̄а :

169r

ἵακο σοδομoмъ в̄з т̄з̄ • д̄н̄ь ѿрадн̄ѣе б̄п-
 деть, нежелн градoу томоу • 13 горѣ теб̄ѣ
 χόραζήνъ • горѣ теб̄ѣ в̄нѣσανδ̄ά • ἵακο
 ἄψ̄е в̄з т̄ήρ̄ѣ ἢ с̄н̄δ̄ών̄ѣ, быш̄п̄ с̄ήлы
 былы, бывш̄п̄а в̄з в̄аю, др̄евл̄е о̄уб̄о
 в̄з в̄р̄ѣт̄н̄щ̄н̄ ἢ п̄еп̄ел̄ѣ с̄ѣд̄ащ̄е пок̄ά-
 лн с̄а б̄н̄ш̄а • 14 ὀβαӯе т̄ήροу ἢ с̄н̄δ̄оноу
 ѿрадн̄ѣе б̄п̄дет̄ь на с̄ѣд̄ѣ, неже в̄ам̄' •
 15 ἢ ты кап̄ер̄нао̄ῡме, до н̄б̄с̄ъ в̄з̄н̄ес̄ь
 с̄а, до ἄд̄а н̄н̄з̄в̄ед̄еш̄н̄ с̄а •

1
 ρ̄ε̄ι 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10

16 ὁ̄λoῡша̄п̄ вас̄ъ, мене слоӯша̄ет̄ь • ἢ сл̄δ̄-
 ша̄п̄н̄ мене, слоӯша̄ет̄ь посл̄ав̄ша̄а-
 го ма • ἢ ѿ̄мет̄а̄п̄н̄ с̄а вас̄ъ, мене с̄а
 ѿ̄мет̄а̄ет̄ь • ἄ ѿ̄мет̄а̄п̄н̄ с̄а мене,
 ѿ̄мет̄а̄ет̄ с̄а посл̄ав̄ша̄аго ма • 17 В̄з̄-
 зврат̄н̄ш̄п̄ же с̄а с̄ѣд̄м̄ь д̄ес̄а̄т̄ь с̄ъ ра-
 ст̄на̄ г̄л̄а̄щ̄е • г̄н̄ ἢ б̄ѣс̄н̄ пов̄н̄ноӯп̄-
 т̄ с̄а нам̄ь ὀ ἢ̄мен̄н̄ тво̄ем̄ъ • 18 ρ̄ε̄ же

ρ̄ε̄ι 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

2 ρ̄ε̄ι написано с черно мастило. 16-17 растна в̄м̄. радостна.

Lc 10:19–23

с̄ѣ̄ ꙗ̄ л̄ѣ̄ р̄ѣ̄ г̄ъ̄ сво̄н̄ ꙗ̄се̄ с̄ѣ̄ д̄а̄ в̄л̄а̄ в̄л̄а̄

169v

		н̄мъ̄ ꙗ̄с̄ • в̄н̄д̄ѣхъ̄ с̄атан̄ꙗ̄ ꙗ̄ко̄ м̄л̄н̄їа̄	1
ꝛꝑꝑ		с̄ъ̄ н̄б̄се̄ п̄ад̄ша̄ : 19 ѿ̄ д̄ахъ̄ в̄амъ̄ в̄ла-	2
		сть • на̄ст̄ѣпат̄ӣ на̄ з̄ьм̄н̄ꙗ̄, н̄ на̄ ско-	3
		р̄п̄н̄ꙗ̄ • н̄ на̄ вс̄а̄ с̄нл̄ꙗ̄ в̄раж̄н̄ꙗ̄ • н̄ нн̄-	4
ꙗ̄ко̄ д̄ꝑ̄с̄ї̄ в̄л̄		’ӯтоже̄ в̄асъ̄ не̄ в̄р̄ѣд̄нтъ̄ • 20 ѿ̄ в̄ауе̄ ѿ̄ се-	5
п̄ов̄їнд̄ат̄ с̄а̄		мъ̄ не̄ р̄ад̄оӯнт̄е̄ с̄а̄ • р̄а̄ӯн̄т̄е̄ же̄ с̄а̄,	6
➤		ꙗ̄ко̄ н̄м̄ена̄ в̄аш̄а̄ на̄п̄нс̄ана̄ с̄ѣ̄тъ̄ на̄	7
		н̄б̄се̄хъ̄ • 21 В̄ъ̄ т̄ъ̄ ꙗ̄съ̄	8
ꝛн̄ї		в̄ъ̄з̄ра̄дова̄ с̄а̄ д̄х̄омъ̄	9
		ꙗ̄с̄, н̄ р̄ѣ̄ • н̄сп̄ов̄ѣ̄да̄а̄ с̄а̄	10
		т̄еб̄ѣ̄ ѡ̄ӯѣ̄ • г̄н̄ н̄б̄с̄н̄ н̄	11
		з̄ем̄л̄н̄ • ꙗ̄ко̄ о̄ӯт̄а̄н̄л̄ь	12
		ес̄н̄ с̄ѣ̄ ; ѡ̄ м̄ѣ̄др̄ыхъ̄ н̄	13
		р̄аз̄оум̄н̄ыхъ̄ • н̄ ѡ̄к̄ры-	14
		л̄ь̄ е̄с̄н̄ м̄лад̄ен̄ц̄емъ̄ •	15
		е̄н̄ ѡ̄ӯѣ̄ ꙗ̄ко̄ т̄ако̄ б̄ы̄ б̄ла̄го̄во̄лен̄н̄е̄ пр̄ѣ̄	16
к̄ѡ̄ ꝛ̄ѣ̄н̄		т̄ово̄ꙗ̄ • к̄ѡ̄ з̄а̄ 22 В̄ъ̄с̄ъ̄ м̄н̄ѣ̄ пр̄ѣ̄д̄ана̄ с̄ѣ̄тъ̄,	17
а̄г̄гл̄ѡ̄ н̄ с̄ѣ̄		ѿ̄ ѡ̄ц̄а̄ мо̄его̄ • н̄ н̄н̄кто̄же̄ в̄ѣ̄стъ̄ к̄то̄ ꙗ̄с̄	18
		с̄н̄ъ̄, т̄ъ̄к̄мо̄ ѡ̄ц̄ъ̄ • н̄ к̄то̄ е̄стъ̄ ѡ̄ц̄ъ̄, т̄ъ̄-	19
		к̄мо̄ с̄н̄ъ̄ • н̄ ꙗ̄с̄о̄ӯ а̄ще̄ х̄ѡ̄ц̄етъ̄ с̄н̄ъ̄ ꙗ̄в̄н̄-	20
		т̄н̄ • 23 н̄ ѡ̄б̄ра̄шь̄ с̄а̄ к̄ъ̄ о̄ӯѣ̄ен̄н̄к̄омъ̄	21
		ї̄ѣ̄д̄н̄нъ̄ р̄ече̄ • б̄ла̄жен̄ѣ̄н̄ о̄ӯн̄ в̄нд̄а̄-	22

п̄н̄ѣ̄ с̄̄ н̄ѣ̄ л̄ѣ̄ р̄ѣ̄ г̄ъ̄ сво̄н̄ ꙗ̄се̄ вс̄ъ̄ м̄н̄ѣ̄ пр̄ѣ̄д̄а̄

2 Средисловната точка преправена на двоеточие със злато. 6 Знакът за вмъкване с червено мастило се отнася до останалата част от текста на стих 20, дописан в лявото поле; ау във второто раӯн̄т̄е̄ лигатура. 8 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 18-19 кто̄ ꙗ̄с̄н̄ъ̄, т̄ъ̄к̄мо̄ ѡ̄- написано от преписвача върху измит (?) текст, чиито следи се простират до края на полето. В долното поле тънка проба с черно мастило. Пак там екслибрис на БМ.

Лс 10:24–30

Нѣ ѿ В ѿ законнѣи нѣкын :

170r

цѣи, ꙗже вѣи вѣднѣте . 24 ГЛА БО ВАМЪ .	1
ꙗко мнѣзи прѣрци и црѣи . всхотѣшѣ	2
вндѣти, ꙗже вы вѣднѣте, и не вндѣ-	3
шѣ . и не слышатѣ ꙗже слышнѣте, и не	4
слышашѣ . ꙗкѣ пнѣ 25 И сѣ законникъ нѣкын	5
ѿста ѿскоушаѣ его и гла . оуѣнтелю	6
ѣто сѣтворѣ живѣтѣ вѣѣныи на-	7
слѣдѣ . 26 ѿн же рече къ	8
немоу . вѣ законѣ ѣто	9
писано ѣстѣ . како ѣ-	10
теши . 27 ѿн же ѿвѣща-	11
вѣ, рече . Вѣзлюбѣши гла бѣ твоѣго,	12
ѿ вѣсего срѣца твоѣго . и ѿ всеѣ дѣшѣ	13
твоѣѣ . и ѿ всеѣ крѣпости твоѣѣ . и	14
ѿ всеѣ помышленїѣ твоѣго . и ѿскрѣ-	15
нѣго своѣго, ꙗко самѣ сѣ . 28 рѣ же ѣмоу	16
ѿсѣ, право ѿвѣща . сѣ творѣи и живѣ	17
вѣдѣши . 29 ѿн же хѣта ѿправднѣти сѣ	18
самѣ, рече къ ѿсоу . и кто ѣстѣ ѿскрѣ-	19
нїи мои . 30 ѿвѣщав же ѿсѣ, рече . ѣлкѣ	20
нѣкын сѣхождаашѣ ѿ ѿерлѣма, вѣ ѿере-	21
хѣнѣ, и вѣ разбѣннѣкы вѣпадѣ . иже	22

6 В дясното поле след числото ꙗкѣ следи от измита буква л. 20 Втората средисловна точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 22 -хѣ- поправено върху изтри-ти букви, вероятно от самия преписвач.

Лс 10:31–37

170v

О̄ ВЪПАШНМЪ ВЪ РАЗБО́НННКЫ :	
Н̄ СВЛЪКШЕ ЁГО, Н̄ ІАЗВЫ ВЪЗЛОЖЫШЕ	1
ОТН́ДОШѢ • ОСТАВЛЫШЕ ЕЛѢ ЖИВА	2
СѢЩА • 31 ПО ПРНКЛЮЧЮЮ ЖЕ • НІЕРЕН НѢ-	3
КЫН ВЪХОЖДААШЕ ПѢТЕМЪ ТѢМЪ	4
Н̄ ВНДѢВЫ-Н МНМОНДЕ • 32 ТАКОЖДЕ Н̄ ЛЕ-	5
ВНТЬ, БЫВЪ НА ТОМЪ МѢСТѢ • ПРН-	6
ШЕДЪ Н̄ ВНДѢВЫ-Н МНМОНДЕ • 33 САМА-	7
РѢННН ЖЕ НѢКЫН ГРАДЫН, ПРІНДЕ НА-	8
ДЪ НѢ • Н̄ ВНДѢВЫ-Н, МЛР̄ДОВА • 34 Н̄ ПРНСТѢ-	9
ПЛЬ ОБАЗА СТРОУПЫ ІЕГО • ВЪЗЛНВАѢ	10
МАСЛО Н̄ ВНО • ВЪСАЖДЪ ЖЕ ЁГО НА СВОИ	11
СКОТЪ • ПРНВЕДЕ ІЕГО ВЪ ГОСТЫННЦѢ,	12
Н̄ ПРНЛЕЖА ІЕМЪ • 35 Н̄ НА ОУТРЕНІИ НЪШЕДЪ	13
Н̄ НЪЕМЪ ДВА ПѢНАЗА, ДАСТЪ ГОСТЫНЬ-	14
ННКОУ, Н̄ РѢ ЁМОУ ПРНЛЕЖИ ІЕМЪ • Н̄ ЕЖЕ	15
АЩЕ ПРННЖДНВЕШН, АЗЪ ІЕГДА ВЪЗВРА-	16
ЦѢ СА ВЪЗДАМ ТИ • 36 КТО ОУБО ТѢХЪ ТРІН-	17
ХЪ, НСКРЪНІИ МННТЬ ТИ СА БЫТИ ВЪ-	18
ПАДШОМОУ ВЪ РАЗБОНННКЫ • 37 УН ЖЕ РѢ •	19
СЪТВОРНВЫН МЛТЬ СЪ ННМЪ • РЕЧЕ ЁМѢ	20
ІС, НДН Н ТЫ СЪТВОРН ТАКОЖДЕ : КѢ ПНѢ	21

КВ

4 є в пѣтемъ написано върху изтрито ъ, вероятно от самия преписвач. В долното поле екслибрис на БМ. Номерът на тетрадата силно избледнял.

Лс 10:38–42

171r

ѠЦН · В Ѡ̄ ВЪНН-
ДѸ ІСЪ ВЪ ВѸ̄

38 **И** БЫ ВЪХОДАЩОУ ІЕМОУ, Н ТЪ ЗѦ ВЪННДЕ ВЪ
 ВЕСЬ НѢКѦА · ЖЕНА́ ЖЕ НѢКАА ІМЕНЕМЬ
 МАРФА · ПРНѦТЪ ІЕГО ВЪ ДОМЪ СВОИ · 39 Н
 СЕН БЪ СЕСТРА НАРНЦАЕМАА МАРІА · ІАЖЕ
 Н СЪДШИ ПРН НОГОУ ІСѢОУ, СЛЫШААШЕ
 СЛОВО ІЕГО · 40 МАРФА ЖЕ МЛѢВЪШЕ О МНО-
 ЗЪИ СЛОУЖБЪ · СТАВШИ ЖЕ РЕЧЕ · ГИ
 НЕ РАДНШИ ЛН ; ІАКО СЕСТРА МОА ІЕДННѦ
 МА ѠСТАВИ СЛОУЖИТИ ; РЪЦН ОУБО ЕИ
 ДА МИ ПОМОЖЕТЪ · 41 ѠВѢЩАВ ЖЕ ІСЪ РЕ̄ ЕИ ·
 МАРФА МАРФА · ПЕЧЕШИ СА Н МЛѢВИШИ
 О МНОЗЪ · 42 ІЕДНО ЖЕ ІЕ НА ПОТРЕБѦ · МА-
 РІА БО БЛАГѦА ЧАСТЬ ІЗѢРА · ІАЖЕ НЕ ѠН-
 МЕТ СА Ѡ НЕѦ :
 ПРѢ НА РЛА

ѠКЕ 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

О МАРФѢ И МАРИИ

В средата на дясното поле написано вертикално О МАРФѢ И МАРИИ.

Lc 11:1–7

: Ѡ МОЛНѢВѢ : ВТѢ С В Ѡ РЕ НѢКЫН Ѡ ДУЕНН ГН

171v

ѠКГ	1	И БЫ СѢЦЮУ ІЕМОУ НА МѢСТѢ НѢКОЕМЪ	1
	2	МОЛЩЮУ СѢ • Н ІАКО ПРѢСТА, РЕ НѢКЫН	2
	3	Ѡ ОУЧЕННКЪ ІЕГО КЪ НЕМОУ • ГН НАОУЧ-	3
	4	НЫ МОЛНТИ СѢ • ІАКОЖЕ Н ІѠАНЬ НАОУ-	4
	5	ЧН ОУЧЕННКИ СВОѠ • 2 РЕЧЕ ЖЕ НМЪ • ІЕГА	5
ѠКД	6	МОЛНТЕ СѢ, ГЛНТЕ : ѠУЕ НАШЪ НЖЕ ЕСН	6
	7	НА НБСЕХЪ • ДА СТНТ СѢ НМА ТВОЕ • ДА	7
	8	ПРІИДЕТЪ ЦРѢВНІЕ ТВОЕ • ДА БѢДЕТЪ	8
	9	ВОЛѢ ТВОѠ • ІАКО НА НБСН Н НА ЗЕМЛН •	9
	10	3 ХЛѢБЪ НАШЪ НАСѢЩНЫН, ДАЖДЪ НА-	10
	11	МЪ НА ВСѢКЪ ДНЬ • 4 Н ѠСТАВН НАМЪ ДЛЪ-	11
	12	ГЫ НАША, НБО Н САМН ѠСТАВЛЕМЪ	12
	13	ВЪСѢКОМОУ ДЛЪЖННКОУ НАШЕМОУ • Н	13
	14	НЕ ВЪВЕДН НАСЪ ВЪ НСКОУШЕННЕ, НѠ Н-	14
	15	ЗБАВН НА Ѡ ЛѠКАВААГО • 5 Н РЕ КЪ ННМЪ •	15
	16	КТО Ѡ ВАСЪ НМАТЪ ДРОУГА, Н НДЕТЪ КЪ	16
	17	НЕМОУ ПОЛОУНОЩН • Н РЕЧЕТЪ ЕМОУ ДРѢ-	17
	18	ЖЕ • ВЪ ЗАЕМЪ ДАЖДЪ МН ТРН ХЛѢБЫ •	18
	19	6 ІАКО ДРОУГЪ МОН ПРІИДЕ СЪ ПѠТИ КЪ МНѢ,	19
	20	Н НЕ НМАМЪ ЕЖЕ ПОЛОЖѠ ПРѢД ННМЪ •	20
	21	7 Н ТЪ НЗ ВЪНАТРѢѠДОУ ѠВѢЩАЕТЪ Н РЕ-	21
	22	ТЪ • НЕ ТВОРН МН ТРОУДА • ОУЖЕ ДВЕРН ЗА-	22

21 трь(Ѡ) от вѠнатрѢѠдоу написано върху изтрити букви от преписвача. В лявото поле екслибрис на БМ.

Lc 11: 8–14

срѣ̂ с̄ лѣ̂ рѣ̂ гѣ̂ проснѣ н дѣ̂ сѧ вѣ̂ 172г

ТВОРЕНИ СѢТЪ • Н ДѢТН МОѢ СЪ МНОѢ НА	1
ЛОЖН СѢТЪ • НЕ МОГѢ ВЪСТАТН Н ДАТН	2
ТЕБѢ • 8 ГЛА ВАМЪ • АЩЕ Н НЕ ДАСТЪ ЕМОУ	3
ВЪСТАВЪ ЗАНЕ ЕСТЬ ДРОУГЪ ІЕМОУ • НѢ	4
ЗА БЕЗЪОУСТВО ЕГО, ВЪСТАВЪ ДАСТЪ ЕМЪ	5
ЕЛНКО ТРЕБОУЕТЪ • 9 Н АЗЪ ВАМЪ ГЛА •	6
ПРОСИТЕ, Н ДАСТЪ Сѧ ВАМЪ • НЩАТЕ, Н Ѡ-	7
БРАЩЕТЕ • ТЛЪЦѢТЕ, Н ѠВРЪЗЕТ Сѧ ВА-	8
МЪ • 10 ВСѢКЪ БО ПРОСАИ, ПРИЕМЛЕТЪ •	9
Н НЩАИ, ѠВРѢТАЕТЪ • Н ТЛЪКѢЩО-	10
МОУ ѠВРЪЗЕТ Сѧ • КѢ ВТѢ 11 КОТОРАГО ЖЕ Ѡ Вѣ̂	11
ѠЦѢ ВПРОСИТЪ СЪНЪ ЕГО ХЛѢБА • ЕДѢ	12
КАМЕНЬ ПОДАСТЪ ІЕМОУ ; НЛИ РЫБЫ •	13
ЕДѢ ВЪ РЫБЫ МѢСТО, ЗМНѢ ПОДАСТЪ Е-	14
МОУ ; 12 НЛИ АЩЕ ПРОСИТЪ ІАНЦѢ • ЕДѢ ПО-	15
ДАСТЪ ЕМОУ СКОРПНѢ ; 13 АЩЕ ѠѢ БО ВЫ	16
ЗЛН СѢЩЕ, ѠУМѢТЕ ДААННА БЛАГА, ДАА-	17
ТН УАДОМЪ ВАШНМЪ • КОЛМН ПАУЕ	18
ѠЦѢ ВАШЪ СЪ НБСЕ ДАСТЪ ДХЪ БЛАГЪ •	19
ПРОСАЩНМЪ ѠУ НЕГО • КѢ срѣ̂ зѣ̂ 14 Н БѢ НЪГОНА БѢ-	20
СА, Н ТѢ БѢ НѢМЪ • БЫ ЖЕ БѢСОУ НЪГНА-	21
НОУ, ПРОГЛА НѢМЫН • Н ДНВЛѢХѢ Сѧ	22

ѣ̂ с̄ В Ѡ БѢ ІС НЪГОНА БѢСЫ

20 Номерът на Ам. гл. рѣ̂ по-късно добавен с черно мастило. 21 Ѣ в тѢ поправено върху измита буква от по-късна ръка. В долното поле ѣ в бѢСЫ своеобразна лигатура. Пак там екслибрис на БМ.

Lc 11:15–21

172v

ꝛꝑꝑꝑ	наꝛоꝓн • 15 Ꙗѣꝑꝑн же ѿ ннхъ рѣшѣ • о ве-	1
	лзевоули кнази бѣсовсѣмъ, ѡзго-	2
ꝛꝑꝑꝑ	ннтъ бѣсы • 16 друзѣнн же ѡскушаѣще-	3
	н знаменїа ѿ него ѡскаахѣ съ нѣсе •	4
ꝛꝑꝑꝑ	17 Он же вѣдын ѡхъ помышленне • рече	5
~	ѡмъ • всѣко црѣвне въ себѣ само ра-	6
	здѣлъ сѧ, запоустѣетъ • ѡ домъ на до-	7
~	мъ раздѣлъ сѧ, падаетъ • 18 аще же н са-	8
	тана сама въ себѣ раздѣлан сѧ • како	9
	станетъ црѣвне ѡго • ѡко глѣте о ве-	10
	лзевоули ѡзгонаща ма бѣсы • 19 аще	11
	аъзъ о велзевоули ѡзгона бѣсы • сѡве	12
	вашѡ о комъ ѡзгонаѣ • сеꝛо радн тѣ бѣ-	13
	дѣтѣ вамъ сѣднѣ • 20 аще ли же о прѣстѣ	14
	бѣжн, аъзъ ѡзгона бѣсы • ѡубо постнже	15
	на васъ црѣвнїе бѣжнїе :	16
		
	21 Ꙗгдаже крѣпкын вѣврѣжъ сѧ храннтъ	17
	свои домъ, въ мнрѣ сѣтѣ ѡмѣнїа ѡго •	18

Lc 11:22–28

пѧ̄ с̄ рѣ̄ гѣ̄ нже нѣ̄ сѣ̄ мноѧ̄

173r

22	а̄ понеже крѣплѣн єго, нашедъ побѣдн- тѣ̄ н̄ • всѣ̄ ѡрѣжна єго ѿнметъ, на нѣже ѡповааше • н̄ корїсть єго ра̄заетъ :	~ 1 ~ 2 3
23	Иже нѣ̄ сѣ̄ мноѧ̄, на ма̄ їсть • н̄ нже не свнраїетъ сѣ̄ мноѧ̄, раста҃уаїетъ •	4 5
24	Ѣгда же нечестын̄ доухъ, н̄зыдетъ ѿ ѹлка • прѣходнтъ скозѣ безводнаа мѣста н̄щѣ̄ покоя • н̄ не ѡбрѣтаѧ̄ глѣ̄ • взвращѣ̄ сѧ̄ въ домъ мон, ѿнѣдоу- же н̄зыдохъ • 25 н̄ прншедъ ѡбрѣтаїетъ пометенъ н̄ ѡкрашенъ • 26 тогда н̄детъ н̄ понметъ, дрѡугынхъ горшїнхъ се- бе седмь • н̄ възедше жнвѣтъ тоу • н̄ бываѧ̄тъ послѣднѣ̄ ѹлкоу томоу, горша прѣвынхъ : кѣ̄ пѧ̄ 27 ѹтн̄ бѣн̄ ѡ̄ы̄ же їгда гла- ше сѣ̄ • въздвн҃гшн̄	рѧ̄ • кѣ̄ ѹѣ̄ 6 7 8 9 ~ 10 11 12 ~ 13 14 рѧ̄ 15
нѣкаа жена гла ѿ на-	рода, рече їемоу • бла- жено ѹрѣво ношьше-	16 17 18 19
е та • н̄ сѣсца̄ н̄же їсн̄ сѣсаль • 28 ѡн̄ же	рѣ̄ • тѣмже ѡрѣво блаженнн̄, слышѧ̄-	20 21
щен слово бжїе, н̄ хранаще є : кѣ̄ бѣн̄		22

© ВЪЗВН҃ГШІН ГЛА ѿ НАРОДА :

Lc 11:29–34

пнѣ з̄ В ѿ народѣ събѣра

173v

ѿ просащѣи знаменїа

ѿ	29 Народом же събѣраѣшем са • наѹатъ	1
ѿ	глати • родъ съ, родъ лѣкавъ іе • знаме-	2
	нїа ѣщеть, ѣ знаменн на дастъ емъ ;	3
	тъкмо знаменнїе іѡны прѣрка • 30 ꙗко-	4
	же бо бѣ іѡна знаменнїе нннѣвѣтѣ,	5
	такъ бѣдетъ ѣ снѣ ѹлѣьскын родоу се-	6
	моу • 31 црѣца южьска, вѣстанетъ на сѣ-	7
	дѣ съ мѣжн рода сего ѣ ѡсѣдѣнтъ ѣхъ •	8
	ꙗко прѣнде ѡ концѣ землн, слышатн	9
	прѣмѣдрѣстн соломѡна • ѣ сѣ множа-	10
	їе соломѡна зѣе • 32 мѣжнѣ нннѣвѣтѣ-	11
	сцнн • вѣскрѣсѣнтъ на сѣдѣ съ родомъ	12
	снмъ ѣ ѡсѣдѣтъ ѣ • ꙗко покаашѣ са	13
ѿ	въ проповѣдѣ іѡнннѣ, ѣ сѣ множаїе	14
ѿ	іѡны зѣе • 33 ннктѡже ѡубо свѣтлнн-	15
	ка вѣжѣгъ, вѣ кровѣ полагаїетъ, нн пѣ	16
ѿ	спѣдомъ • на свѣщннцѣ • да вѣходѣще-	17
ѿ	н свѣтъ вѣдѣтъ • ꙗко пнѣ 34 зѣ свѣтлнннкъ тѣ-	18
	лоу іестъ ѡко твоѣ • ѣ ꙗгда ѡубо ѡко	19
	твоѣ просто бѣдетъ • ѣ вѣсе тѣло твоѣ	20
	свѣтло бѣдетъ • ꙗко понеже лѣкаво бѣ-	21
ѿ	детъ • ѣ тѣло твоѣ, тѣмно бѣдетъ •	22

втрѣ з̄ ѿ гѣ свѣтлнннкъ, тѣлѣ естъ ѡко :

Страницата е силно избледняла и изронена. 3 Избледнялото ѣ в емъ повторено от по-късна рѣка? 11 з в зѣе поправено върху полуизтрита буква от преписвача. 15 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 17 Надредното нѣ вмѣкнато от по-късна рѣка? 22 Между твоѣ и тѣмно петно от измита буква. В долното поле екс-либрис на БМ.

Lc 11:35–42

174r

35	БЛЮДН ОУБО ІЕДА СЪТЪ НЖЕ ІЕ ВЪ ТЕБЪ,	1
	ТЪМА ЁСТЬ • 36 АЩЕ ОУБО ОКО ТВОЕ СВЪ-	2
	ТЛО БѢДЕТЬ ; НЕ НМЫН ЧАСТН НЪКЫѠ	3
	ТѢМНЫ • Н ВСЕ ТЪЛО ТВОЕ БѢДЕТЬ СВЪ-	~ 4
✓	ТЛО • ІАКО СЕ ІЕГДА СВѢТЛАННЪ БЛНСТА-	✓ 5
	ННЕМЪ ПРОСВѢЩАЕТ СѦ • 37 ІЕГДА ЖЕ ГЛА	✓ 6
	Молѣше єго фарисен нѣкын, да ѡбѣ-	рле 7
	доуєть оу него • вшед же възлеже • 38 фа-	~ 8
	ресен же вндѣвъ днвн сѦ • ІАКО НЕ ПРЪ-	9
	жде крѣтн сѦ прѣвѣе ѡбѣда • 39 рече же	10
	іс къ нему • ннѣ вы фарисен • въ-	~ 11
	нѣшнее стѣклѣннцн н блюдоу оун-	12
	щаете • а внатрѣнѣа ваша, пѣзна	~ 13
	сѣтѣ хыщенна н злобы • 40 безоумнн •	14
	не нже лн єсть сѣтворнаѣ внѣшнее,	15
	н внатрѣнее сѣтвори • 41 обаѣе сѣщаѣ	16
	даднте мнлостына • н се все чнста	~ 17
	вамѣ сѣтѣ • кѡ вѣ 42 МѠ горе вамѣ фарисе-	зѣ рлс 18
	омѣ • ІАКО ДЕСѦТННѠ ДАЕТЕ Ѡ МѠВЫ	19
	н пнѣгана • н всекого зѣлна • н мнмо-	~ 20
	ходнте сѣдѣ, н любовь бѣнѠ • снѣ	21
	же подобаше створи ти, н онѣхѣ не	22

срѣ̄ з̄̄ рѣ̄ Гѣ̄ горе вамѣ фарисеѡ̄

5 с в с̄̄ поправка от по-късна рѣка върху измита буква (н?), от която все още личи покритието. 19 мѣ̄вы поправено по-късно, а първоначалното т добавено надредно, за да се спести място в края на реда. 19-20 В дясното поле следи от измит позлатен номер на Ам. гл. и бележка с черно мастило. 20 м в мнмо- поправено от преписвача.

Лс 11:43–49

174v

рлз	ѡста̀влѣти • 43 Го̀ре вамъ фарисѣомъ •	1
	ѡко любите прѣдъсѣданнѡ на съ-	2
	нмицихъ • ѡ цѣлованнѡ на тръ-	3
рлн	жицихъ • 44 Го̀ре вамъ книжници	4
	ѡ фарисен, лицемѣрїи зане ѡсте ѡко	5
	гробн невѣдомн • ѡ ѡлци хѡдащен	6
рлѠ	врѣхѡу не вѣдѣтъ • 45 ѡвѣщав же ѡдн-	7
	нъ ѡ законникъ гла ѡмоу • оу̀чите-	8
	лю • снѡ • гла ѡ намъ досаждаѣши •	9
	46 ѡн же рече ѡ вамъ законникомъ го-	10
	ре • ѡко накладаете на ѡлкъ, брѣме-	11
	на неоудовъ носима • ѡ самн не ѡдн-	12
	нѣм же прѣстомъ вашнмъ не при-	13
рлм	касаете са брѣмень нхъ • ко̀ срѣ̀ 47 Го̀ре ва-	14
	мъ книжници ѡ фарисен лицемѣ-	15
	рїи • ѡко зиждете гробы прѣ̀кѣ, ѡци	16
	же вашн ѡзвншѣ ѡ • 48 оубо свѣдѣте-	17
	льствоуете, ѡ вола ѡмате съ дѣлы	18
	ѡци вашнхъ • ѡко тѣ оубо ѡзвншѣ •	19
	вы же зиждете ѡмъ гробы • 49 Сего радн	20
рлмѡ	ѡ прѣмѣдростъ бжїа рече • посла ѡ въ	21
	нѡ прѣ̀ры ѡ ѡплы • ѡ ѡ нхъ оубнѣтъ	22
	ѡѣ з̄ рѣ г̄ъ го̀ре ва̀ книжници ѡ фарисен :	

1, 4, 7 Средисловните точки подчертани с червеното мастило на маргиналните числа.

Лс 11:50–54; 12:1–3

175r

н̄ н̄жденѣтъ • 50 да мьстнт сѧ крѣвь въсѣ	1
прѣкѣ, пролнваемѧ ѿ сложеннѧ въсего	2
мнра ѿ рода сего • 51 ѿ крѣве ѡвела праве-	3
днаго, до крѣве захарнѣ, погыбшаго	4
междоу ѡлтаремъ н̄ храмомъ • ѿн̄ гла	5
вамъ • възыцетъ сѧ ѿ рода сего • 52 горе	р̄мв 6
вамъ законникомъ • ѡко възасте	7
ключъ разоумѣнню • самн не вындо-	8
сте, н̄ выходящнмъ възбраннсте • [лн]	9
53 П̄лащоу же ѡмоу къ ннмъ снѡ • наѡ-	р̄мг 10
шѣ кннжнцн н̄ фарнсен, лютѣ ѡко	11
гнѣвѧтн сѧ, н̄ прѣстаѧтн н̄ о мнозѣ-	12
ншнхъ, 54 лаѣце ѡго • ѡѡловнтн нѣ-	13
ѡто ѿ ѡустъ ѡго, да на нѣ възг̄лѧтъ •	14
12:1 о̄ ннхже сънемшем сѧ тѣмамъ наро-	15
да • ѡко прѣпнрѧтн дроугъ дроугѧ • на-	р̄м 16
ѡтъ ѡ глатн къ ѡѡеннкомъ свонмъ	17
прѣвое • въземлѣте ѿ кваса фарнсен-	18
ска • ѡже ѡсть лнцемѣрнѣ • к̄ ѡѡ 2 Ннѡто-	р̄ме 19
же бо покрѣвено ѡтъ, ѡже не разоумѣ-	20
т сѧ • 3 зане ѡлко въ тѣмѣ рекосте,	21

п̄л̄ ѡ̄ р̄ѡ г̄ ѡ ннѡтоже ѡтъ

Страницата е силно избледняла и изронена. 6, 16, 19 Последните средисловни точки подчертани с червеното мастило на мариналните числа. 9 В края на реда следи от изтрити букви лн. В долното поле еклибрис на БМ.

Lc 12:4–9

175v

ВЪ СВѢТѢ ОУСЛЫШНТ СѦ • НЪ ЕЖЕ КЪ ОУХОУ	1
ГЛАСТЕ ВЪ ХРАМЕХЪ, ПРОПОВѢСТЬ СѦ	2
НА КРОВѢХЪ • 4 ГЛА ЖЕ ВАМЪ ДРУГОМЪ	3
МОНМЪ • НЕ ОУБОНТЕ СѦ Ꙗ ОУБНВАЩИ-	4
ХЪ ТѢЛО • НЪ ПОТОМЪ НЕ НМАЩЕМЪ ЛН-	5
ХО УБСО СТВОРИТИ • 5 СКАЗАѢ ЖЕ ВАМЪ	6
КОГО СѦ ОУБОНТЕ • ОУБОНТЕ СѦ НМА-	7
ЩАДО ВЛАСТЬ, ПО ОУБНЕНІИ ВЪВРѢЩИ	8
ВЪ ГЕЕННѢ • ЕН ГЛА ВАМЪ ТОГО ОБОНТЕ СѦ :~	9

6 ИЕ ПАТ ЛН • ПТИЦЪ ЦѢНИТ СѦ ПѢНАЗЕМА	10
ДВѢМА • НЪ НИ ІЕДНА Ꙗ НИХЪ, НѢ ЗАБВЕНА	11
ПРѢДЪ БМЪ • 7 НѢ Н ВЛАСИ ГЛАВЫ ВАШЕѦ	12
ВЪСИ НСУТЕНИ СѢТЪ • НЕ ОУБОНТЕ СѦ ОУ-	13
БО МНОЗѢХЪ ПТИЦЪ • ЛОУУЫШИ ЕСТЕ ВЪ • К ПѦ	14
8 ГЛА ЖЕ ВАМЪ • ЗА ВЪСѢКЪ НЖЕ КОЛНЖДО Н-	15
СПОВѢСТЬ МА ПРѢДЪ УЛКЫ • Н СЪНЪ	16
УЛЪ НСПОВѢСТЪ ІЕГО ПРѢДЪ АГГЛЫ БНИ :	17
9 А ꙖВРЪГЫН СѦ МЕНЕ ПРѢДЪ УЛКЫ • ꙖВРЪ-	18

НСПОВѢДНИ ^{КМ} РЕ ГЪ ВСѢ НЖЕ НСПОВѢ

2 храмѣхъ написано тънко върху изтрита дума от по-късна рѣка.

Лс 12:10–17

пнѣ н̄ В ѿ ѡуащѣ ісѡ ρѣ ѣм̄ нѣкын̄ • ѡу̀нтелю :

176r

женѣ бѣдетъ прѣ ѡгглы бѣжнмн̄ :

1

10 **И** всѣкъ ѡже ρѣтъ слово на с̄на ѡлѣвскааго,
ѡпоуститъ сѧ іемоу • а ѡже похочетъ
на дѣхъ стѣн, не ѡпоуститъ сѧ ѣмоу •

ρмз ~ 2

3

4

11 **Е**гдаже прнведѣтъ вы на сѣмнща ѡ вла-
стн, ѡ влѣвства • не пецѣте сѧ, како
ѡ что помыслите, ѡли что ρѣте • 12 стѣн
бо дѣхъ, наоучитъ вы въ тѣ ѡ ѡже пѣба-
етъ глѣти • к̄ нспоѡѣ 13 **Р**ѣ же іемоу нѣкын̄ ѡ на- з̄

ρмн

9

рода • оучителю рѣцн братоу моемоу
да раздѣлитъ сѣ мноѡ достоанне • 14 он же
рече іемоу • ѡлѣе кто ма поставн сѣднѡ
ѡли раздѣлителѣ надъ вамн • 15 ρѣ же къ

10

11

12

13

нмѣ • блюдетѣ сѧ ѡ храните • ѡ всѣко-
го лнхонства • ѡко не ѡ ѡзбытка бо
комоу жнвѡтъ іего іѣ, ѡ нмѣнн̄ іемоу • прѣ на рн̄

~ 14

~ 15

16

16 **Р**ѣ же прнтѡа къ нмѣ глѣ • ѡлѣкоу нѣко- з̄а ρмѡ
іемоу богатоу, оубо зн сѧ ннѡ • 17 ѡ мы-

ρмѡ

17

18

нѣ ѡ ρѣ гѣ прн̄ ѡлѣкоу нѣкоѣм̄ ѡгобзн сѧ :

В дясното поле еклибрис на БМ.

Lc 12:18–24

176v

• ²ОУГОВЗЕНИ ННВѢ •

ШЛѢШЕ ВЪ СЕБѢ ГЛА • УТО СЪТВОРА • ІАКЪ	1
НЕ ІМАМЪ ГДЕ СЪВРАТИ ПЛОДЪ МОИХЪ •	2
18 І РЕ, СѢ СЪТВОРА • РАЗОРА ЖИТНИЦѢ МОИ •	3
І БОЛШѢ СЪЗНЖДѢ • І СЪВЕРѢ ТОУ ВСѢ	4
ЖИТА МОА, І ДОБРАА МОА • 19 І РЕКѢ ДШИ	5
МОЕН • ДШЕ • ІМАШИ МНОГО ДОБРА, ЛЕЖѢ-	6
ЦИ НА ЛѢТА МНОГА • ПОУНВАН • ІАЖДЪ	7
ПІНН ВЕСЕЛІ СѢ • 20 РЕ ЖЕ ІМОУ БѢ • БЕЗОУ-	8
МНЕ • ВЪ СНѢ НОЦЬ, ДШѢ ТВОИ ІСТАЗА-	9
ПѢТЬ Ѡ ТЕБЕ • А ІАЖЕ ОУГОТОВА КОМОУ БѢ-	10
ДѢТЬ ; 21 ТАКО СЪВНРАѢ СЕБѢ, А НЕ ВЪ	11
БѢ БОГАТѢѢ : ІКЪ НѢ	12

ѠН	22 РЕЧЕ ЖЕ КЪ ОУЧЕНИКОМЪ СВОИМЪ • СЕГО РА-	13
УТИ	ДИ ГЛА ВАМЪ • НЕ ПЕЦѢТЕ СѢ ДШЕА УТО	14
ПНѢ	ІАСТЕ, НИ ТѢЛОМЪ ВЪ УТО ѠБЛѢУЕТЕ	15
	СѢ • 23 ДША БО БОЛШН ЁСТЬ ПИЩѢ, І ТѢ-	16
	ЛО ѠДЕЖДѢ • 24 СМОТРИТЕ ВРАНОВЪ • ІАКЪ	17

Lc 12:25–33

177r

НЕ СЪПТЪ • НИ ЖЫНПТЪ • НМЖЕ НѢ СКРОВН-	1
ЦА • НИ ХРАННАЦА • Н БЪ ПНТАЕТЪ НХЪ •	2
КОЛМИ ПАУЕ ВЫ ЛОУУЫШИ ЕСТЕ ПТНЦЪ •	3
25 КТО ЖЕ Ѡ ВАСЪ ПЕКЫН СА • МОЖЕТЪ ПРНЛО-	4
ЖНТИ ТѢЛЕСИ СВОМЪ ЛАКЪТЪ ІЕДННЪ •	5
26 АЦЕ ОУБО НИ МАЛА ЧЕСО МОЖЕТЕ, УТО О	6
ПРОУННХЪ ПЕУЕТЕ СА ; 27 СЪМОТРИТЕ КРН-	7
НЫ КАКО РАСТПТЪ • НЕ ТРОУЖДАПТ СА •	8
НИ ПРАДПТЪ • ГЛА ЖЕ ВАМЪ • ІАКО НИ СОЛО-	9
МѠНЪ ВЪ ВСЕН СЛАВѢ СВОЕН, ѠБЛѢУЕ СА •	10
ІАКО ЕДННЪ Ѡ СНХЪ • 28 АЦЕ ЛИ ЖЕ ТРАВѠ ДНЕ	11
НА СЕЛѢ СПЦП • Н ОУТРѢ ВЪ ПЕЦЬ ВЪМЕТА-	12
ЕМѠ, БЪ ТАКО ѠДѢЕТЪ ; КОЛМИ ПАУЕ ВА	13
МАЛОВѢРІИ • 29 Н ВЫ НЕ НЦІТЕ УТО НМАТЕ	14
ІАСТН, Н УТО ПНТИ • Н НЕ ВЪЗНОСИТЕ СА •	15
30 ВЪСѢХЪ СНХЪ ПЪЗЫЩИ МНРА СЕГО НЦПТЬ •	16
ВАШЪ ЖЕ ѠЦЪ ВѢСТЪ ІАКО ТРѢБОУЕТЕ СНХЪ •	17
ОБАУЕ НЦАТЕ ЦРѢВНА ВЖНА, Н СНА • ВСѢ	18
ПРОЛОЖПТ СА ВАМЪ • КО ПНѢ 32 ЗА НЕ ВОИ СА МАЛО СТА-	19
ДО • ІАКО БЛАГОУЗВОЛИ ѠЦЪ ВАШЪ ДАТИ	20
ВАМЪ ЦРѢВНЕ • 33 ПРОДАДИТЕ НМѢНІА ВА-	21

сѠ ѠІ ѠѢ ГЪ НЕ ВОИ СА МАЛОЕ СТА

11 а в траѠвѠ изписано върху изтрит Ѣ от по-късна ръка. 12 е в печь изписано върху изтрита буква, от по-късна ръка? 14 ѡ в нцїте изписано върху изтрито Ѡ, от по-късна ръка? 19, 21 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналните числа. В долното поле е на малое вписано в о. Пак там екслибрис на БМ.

Lc 12:34–39

177v

ϣ̄НГ	ша, њ дадѣте мѣлтына • сѣтворите се-	1
	бѣ вѣлагалница неветшаща • њ скро-	2
	внице не ѡскѣдѣмо на нѣсехъ • њде-	3
~	же татѣ не прѣходѣтъ • ни тлѣ тлѣтъ •	4
	34 њдеже бо іестѣ скровнице ваше, тоу н	5
ϣ̄НА	срѣце ваше бѣдетѣ • 35 ѡа бѣдѣтъ урѣ-	6
	сла ваша прѣподана, њ свѣтланици	7
	горѣ • 36 њ вы пѣбни улѣкѡмъ, уащѣ-	8
	мъ гѣ своего • когдѣ вѣзвратѣтъ сѣ ѡ	9
	бракъ, да прѣшедоу њ тлѣ-	10
~	кѣвшоу, ѡбне ѡвѣрѣтъ	11
	іемоу • 37 ѡлаженѣ рабѣ тѣ	12
ϣ̄НЕ	ѡже гѣ прѣшедѣ ѡбращетѣ	13
~	бѣдѣща • ѡмнѣ гѣла вамъ • іако прѣ-	14
	подѣтъ сѣ њ посадѣтъ ѡ • њ мнѣвъ по-	15
	слѡужѣтъ ѡмъ • 38 ѡбо вѣ вторѣ ѡнѣ [бо]	16
~	вѣ третѣ ѡстражѣ прѣдѣтъ, њ ѡбращетѣ-	17
	тъ тако • блаженѣ сѣтъ рабѣ тѣ •	18
ϣ̄НС	39 ѡе же вѣдѣте • іако ѡще бѣ вѣдѣ гѣнѣ хрѣ-	19
	мнѣ • вѣ кѣн уѣ татѣ прѣдѣтъ • бѣ-	20
	бѣлѣ ѡбо бѣ њ не бѣ далѣ пѣкопѣти	21

1 Средисловната точка повторена с червеното мастило на маргиналното число. 16 ю в ѡбо написано върху н, вероятно от самия преписвач. Първото н в ѡнѣ вмѣкнато от по-късна ръка, след него личат следи от измито бо; очевидно първоначалната дума е била ѡбо. 19 Надредното л във вѣдѣ дописано тънко от по-късна ръка. 20 В края на реда вѣ задраскано, от преписвача? 21 б в бѣлѣ добавено извън реда на текстовата колона, от преписвача?

Lc 12:40–47

втр̑̄ н̄ р̑̄е̄ г̑̄ь̄ кто оу̑̄бо и̑̄е̄ вѣрны 178r

	Домоу своего • 40 н̄ вѣ̑̄ бѣ̑̄дѣ̑̄те̑̄ гото̑̄вн̄ •	1
	ѣ̑̄ко̑̄ въ̑̄ н̄же̑̄ ѣ̑̄д̑̄ не̑̄ мн̑̄те̑̄, с̑̄н̑̄з̑̄ ѣ̑̄л̑̄ѣ̑̄скы̑̄	2
с̑̄п̑̄	пр̑̄ид̑̄ет̑̄ • к̑̄о̑̄ 41 р̑̄е̑̄е̑̄ же̑̄ и̑̄емо̑̄у̑̄ пет̑̄р̑̄з̑̄ • г̑̄н̑̄ •	3
	къ̑̄ нам̑̄ лн̑̄ пр̑̄нт̑̄ѣ̑̄ сн̑̄ г̑̄л̑̄ешн̑̄ ; н̑̄лн̑̄	4
	къ̑̄ вс̑̄ем̑̄ • 42 Р̑̄е̑̄ же̑̄ г̑̄ь̄ з̑̄д̑̄ кто̑̄ оу̑̄бо̑̄ и̑̄ест̑̄з̑̄	р̑̄н̑̄з̑̄ • 5
	вѣ̑̄рны̑̄н̑̄ пр̑̄н̑̄ст̑̄авн̑̄нк̑̄з̑̄, н̑̄ м̑̄ѣ̑̄др̑̄ын̑̄ •	6
	и̑̄его̑̄же̑̄ по̑̄ст̑̄авн̑̄тъ̑̄ г̑̄ь̄, н̑̄д̑̄ ѣ̑̄ел̑̄ѣ̑̄дн̑̄ѣ̑̄	~ 7
	с̑̄в̑̄о̑̄ѣ̑̄ • д̑̄а̑̄дтн̑̄ въ̑̄ в̑̄р̑̄ѣ̑̄ма̑̄ жн̑̄том̑̄ѣ̑̄ре̑̄-	8
	нн̑̄е̑̄ • 43 б̑̄ла̑̄жен̑̄з̑̄ р̑̄аб̑̄з̑̄ т̑̄з̑̄н̑̄, ѣ̑̄го̑̄же̑̄ пр̑̄н̑̄-	9
	ше̑̄д̑̄з̑̄ г̑̄ь̄ и̑̄его̑̄ о̑̄б̑̄ра̑̄щ̑̄ет̑̄ та̑̄ко̑̄ т̑̄во̑̄ра̑̄-	~ 10
	ща̑̄ • 44 въ̑̄ н̑̄ст̑̄нн̑̄ѣ̑̄ г̑̄л̑̄а̑̄ в̑̄ам̑̄з̑̄ • ѣ̑̄ко̑̄ на̑̄-	11
	д̑̄з̑̄ вс̑̄ем̑̄ н̑̄м̑̄ѣ̑̄н̑̄ем̑̄з̑̄ сво̑̄н̑̄м̑̄з̑̄ по̑̄ста̑̄-	12
	вн̑̄т̑̄з̑̄ н̑̄ • 45 а̑̄ще̑̄ лн̑̄ же̑̄ р̑̄е̑̄ѣ̑̄тъ̑̄ р̑̄аб̑̄з̑̄ т̑̄з̑̄	р̑̄н̑̄н̑̄ 13
	въ̑̄ с̑̄р̑̄цн̑̄ сво̑̄ем̑̄з̑̄, къ̑̄сн̑̄нт̑̄з̑̄ г̑̄ь̄ мо̑̄н̑̄ пр̑̄-	14
	тн̑̄ • н̑̄ на̑̄ѣ̑̄н̑̄тъ̑̄ б̑̄нтн̑̄ р̑̄аб̑̄ы̑̄ н̑̄ р̑̄аб̑̄ы̑̄н̑̄а̑̄ •	15
	ѣ̑̄ст̑̄н̑̄ же̑̄ н̑̄ п̑̄нтн̑̄, н̑̄ оу̑̄п̑̄н̑̄в̑̄атн̑̄ с̑̄а̑̄ • 46 пр̑̄н̑̄-	16
	д̑̄ет̑̄ же̑̄ г̑̄ь̄ р̑̄аб̑̄а̑̄ то̑̄го̑̄, въ̑̄ д̑̄н̑̄ѣ̑̄ въ̑̄ н̄же̑̄ не̑̄ ѣ̑̄а̑̄-	17
	ет̑̄з̑̄ • н̑̄ въ̑̄ ѣ̑̄ас̑̄з̑̄ въ̑̄ н̄же̑̄ не̑̄ вѣ̑̄ст̑̄з̑̄ • н̑̄ пр̑̄оте̑̄-	18
	шет̑̄з̑̄ н̑̄ • н̑̄ ѣ̑̄ас̑̄тъ̑̄ ѣ̑̄го̑̄ с̑̄з̑̄ невѣ̑̄р̑̄ны̑̄мн̑̄	19
	по̑̄ложн̑̄тъ̑̄ • 47 т̑̄з̑̄н̑̄ же̑̄ р̑̄аб̑̄з̑̄ вѣ̑̄д̑̄ын̑̄ во̑̄ла̑̄	р̑̄н̑̄ѣ̑̄ 20
	г̑̄а̑̄ сво̑̄ѣ̑̄го̑̄ • н̑̄ не̑̄ оу̑̄го̑̄то̑̄ва̑̄в̑̄з̑̄, н̑̄лн̑̄ не̑̄ с̑̄з̑̄-	21
	тво̑̄р̑̄ъ̑̄ по̑̄ во̑̄лн̑̄ и̑̄его̑̄, б̑̄н̑̄ен̑̄з̑̄ бѣ̑̄д̑̄ет̑̄ мн̑̄ог̑̄ •	22

8 ε в своѣж написано върху изтрито ѡ от самия преписвач, който поправа формата и с надредно ε. 14 късн- поправено тънко върху изтрито ноудн от по-късна ръка. Маргиналните числа към редове 13 и 20 написани с яркочервено мастило от по-късна ръка, която маркира съответстващите точки в реда. Същото се наблюдава и на следващите листове, където тази ръка се редува и с черни числа на преписвача (?). В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 12:48–54

срѣ́ ѿ рѣ́ гбъ всѣ́комѣ ѿмѣ́ дано бы́

178v

	48	НЕ ВѢДѢВЫИ ЖЕ • СЪТВОР ЖЕ ДОСТОИНАА	1
		РАНАМЪ, БИЕНЪ БѢДЕТЬ МАЛЫ :	2
зѣ	~	Всѣ́комоу же ѿмоу́же дано бы́ много,	3
		много ѿ ѿзыщет сѧ ѿ него • кѣ́ вѣ́ ѿ ѿмоу́-	4
		же прѣ́дашѣ́ мѣ́нее, лишьшаа прѣ́са-	5
рѣ́	~	ть оу́ него • 49 ѿгнѣ́ прѣ́идохѣ́ въ вѣ́щи	6
		на земаа • что хошѣ́ аще оу́же възго-	7
		рѣ́ сѧ ; 50 крѣ́щенн ѣ́же ѿмамъ крѣ́тити	8
		сѧ • ѿ како оу́дрѣ́жѣ́ сѧ, донде́же ко-	9
		нѣ́ает сѧ • 51 мнѣ́те ли ꙗ́ко мѣ́ра прѣ́и-	10
		дохѣ́ дати на земаа • ни глѣ́ вамъ •	11
		нѣ́ раздѣ́ленне • 52 вѣ́дет во ѿселн, па-	12
		ть въ ѣ́днномъ домоу́ раздѣ́ленн • трѣ́-	13
		ѣ́ на два, ѿ два на трѣ́ 53 раздѣ́лат сѧ •	14
		ѿцѣ́, на сѣ́на • ѿ сѣ́нъ на ѿцѣ́ • мѣ́ти на дѣ-	15
		щерь • ѿ дѣ́щи на мѣ́ть • ѿ невѣ́ста	16
		на свекрѣ́вь своѣ́ :	17
			
рѣ́а		54 Глѣ́аше же ѿ наро́домъ • ѣ́гда оу́зрѣ́те ѡ́-	18
		блакъ, въсхо́дащъ ѿ запада • ѡ́бне глѣ́-	19

кѣ́

Лс 12:55–59; 13:1–3

ѸѢ Н В Ѡ ПРИИДѠ НѢЦІИ КЪ ІСОУ ПОВѢДАѢЩЕ 179r

те, ꙗко тѣѹа градѣтъ • нъ биваетъ та-	1
ко • 55 нъ ꙗгда югъ дышѣщѣ • глѣте, варъ	2
бѣдетъ, нъ биваетъ • 56 лицемѣрнн • ли-	3
це нѣбуу нъ землн оумѣете нскоушатн •	4
ꙗ време не сего, како не нскоуцаете ;	5
57 что же нъ о себѣ не сѣднте правды •	6
58 Ѡгда бо градѣши съ сперннкомъ твои-	7
мъ къ князюу • на пѣтн даждь дѣла-	8
ннѣ нъзытн Ѡ него • да не прнвлѣ-	9
четъ тебе къ сѣднн • нъ сѣднн та прѣ-	10
дасть слоузѣ • нъ слоуга та възсѣднтъ	11
въ темннцѣ • 59 гла же тебѣ, не нма-	12
ши нъзытн Ѡтѣдоу • дондеже нъ послѣ-	13
дннн коньдрать въздасн • кѣ сѣ 13:1 прнключн-	14
шѣ же сѣ • Иѣцн въ то времѣ • повѣ-	15
даѣще ꙗмоу оу галленхъ • нъже крѣ-	16
вн пнлатъ смѣсн съ жрѣтвamn нхъ •	17
2 нъ Ѡвѣщавъ ꙗсѣ, рече нмъ • мннтѣ ли	18
ꙗко галленѣне снн, грѣшнѣншн па-	19
че въсѣхъ галленѣанъ бѣхѣ ; ꙗко та-	20
ко пострадашѣ • 3 нн гла вамъ • нѣ	21
ꙗще не покаете сѣ, всн такоже погы-	22

О ГАЛЛЕННХЪ НЖЕ БѢХѢ ВЪ СЛОВОУАДѢ

3 Запетаята и нъ поправка върху изтрита буква от преписвача. 12 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 20 х в бѣхѣ написано върху изтрито ш от по-късна ръка. В дясното поле екслибрис на БМ.

Lc 13:4–10

179v

	БНѢТЕ • 4 НЛИ ѠНИ ѠСМЬ НА ДЕСАТЕ, НА	1
	НИХЖЕ ПАДЕ СТАЛПЬ СИЛОУРАМСКИ И ПО-	2
	БИ Ѣ • МИНТЕ ЛИ ІАКО ТИ ДЛЗЖИѢШИ	3
	БѢШѢ ; ПАЧЕ ВЪСѢХЪ ЧЛѢКЪ ЖИВѢЩИ-	4
	ХЪ ВЪ ІЕРЉМѢ ; 5 НИ ГЛА ВАМЪ • НЕ АЩЕ	5
	НЕ ПОКАЈЕТА СЯ, ВСИ ТАКОЖЕ ПОГЫ-	6
	БНЕТЕ • 6 ГЛА ЖЕ СЯ ПРНТУА • СМОКО-	7
	ВНИЦѢ НИѢДАШЕ НѢКЫИ ВЪ ВНОГРА-	8
	ДѢ СВОЕМЪ ВЪСАЖДЕНѢ • И ПРНДЕ НЦѢ	9
	ПЛОДА НА НЕИ, И НЕ ѠБРѢТЕ • 7 РЕЧЕ ЖЕ КЪ	10
	ВНИАРИЮ, СѢ ТРИ ЛѢТА ѠНЕЛИЖЕ ПРНХО-	11
	ЖДѢ НЦѢ ПЛОДА НА СМОКОВНИЦИ СѢИ,	12
	И НЕ ѠБРѢТАѢ • ПОСѢЩИ Ѣ ѠУБО • ВЪСКѢ-	13
	А И ЗЕМЛА ѠПРАЖИѢТЪ • 8 ѠН ЖЕ ѠВѢ-	14
	ЩАВЪ РЕЧЕ ІЕМОУ • ГИ • ѠСТАВИ Ѣ И ВЪ СѢ	15
	ЛѢТО • ДОНДЕЖЕ А ѠКОПАѢ ѠКРЪСТЪ •	16
	И ѠСЫПАА А ГНОЕМЪ • 9 И АЩЕ ѠУБО СЪТВО-	17
НЕ Г В Ѡ БѢ	РНТЪ ПЛОДЪ • АЩЕ ЛИ ЖЕ НИ, ВЪ ГРАДѢ-	18
ІС СЧА НА	ЩЕ ПОСѢЧЕШИ Ѣ • КО ЧѢ 10 ЗА БѢ ЖЕ ѠУЧА НА ЕДНИѠ	19
ЕДН	Ѡ СЪНИЦЬ ВЪ СѢБОТЫ :	20

Lc 13:11–17

180r

О́ ѿмаѿиѿн доу́ недѣженъ :

11 **И** сѣ же нѣ доухъ ѿмаѿиѿн недѣженъ, нѣ · лѣ ·
 н бѣ сла́ка · не могѿиѿн въсклонити са
 ѿнѣдъ · 12 оу́зрѣв же ꙗ́ко ꙗ́ко прѣгласи · н ꙗ́ко е́н ·
 жено · ѿпоуѿена е́си ѿ недѣга твоего ·
 13 н възложи на на рѣцѣ ; н ѡ́бнѣ прострѣ
 са, н славѣаше бѣ · 14 ѿвѣщав же ѡ́рхисн-
 на́гогъ, негодоуѿ · зане въ сѣботѣ нѣцѣ-
 ли ꙗ́ко · глѣше народоу, шесть дѣниѿн е́сть ·
 въ наже достонѣ дѣлати · въ тыѿ оу́-
 бо прѣходѣше цѣлѣте са, ѡ́ не въ дѣнь сѣ-
 ботныи · 15 ѿвѣщав же къ нему ꙗ́ко, ꙗ́ко ·
 лицемѣриѿн · кѣждо васъ въ сѣботѣ ·
 не ѿрѣшаѣт ли во́ла своего, нли о́сла
 ѿ ѡ́слѣн · н ведъ напѣѣтъ · 16 снѣ же дѣ-
 щеръ ѡ́браамла сѣщѣ · ꙗ́же сѣвѣзѣ сѣта-
 на сѣ о́смо на десѣтое лѣто · не по́бѣаше
 ли рѣздрѣшити ꙗ́ко ѿ ꙗ́ко сѣ ꙗ́ко сѣбо-
 тныи · 17 н снѣ · глѣшоу́ е́моу сѣдѣхѣ са ·
 всн прѣтнѣѣщѣ са е́моу, н всн лиѣе радѣ-
 вахѣ са о́ всѣ славны бѣѣѣщѣхѣ ѿ него : ꙗ́ко нѣ

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20

7 Надредно с в нѣцѣлн добавено тънко от по-късна рѣка.

Lc 13:18–27

180v

		Ѡ ВЪПРОСЬШН̄ АЩЕ МАЛО СПАСЕМЫ̄ •	
р̄аз		18 ПЛ̄АШЕ ЖЕ КОМОУ ПѠБНО ІЕ ЦР̄ТВО БЖ̄НЕ, Н̄ КОМОУ	1
		ОУПѠБЛА È • З̄А 19 ПѠБНО ІЕ ЗР̄ЗНОУ ГОРҮНҮНОУ • ÈЖЕ	2
		ПРНЕМЪ УЛКЪ, ВЪВРЪЖЕ ВЪ ВРЪТОГРАДЪ СВОИ •	3
		Н̄ ВЪЗРАСТЕ Н̄ БЫ ДР̄ВВО ВЕЛНЕ • Н̄ ПТИЦА НБЕ-	4
		СНЫѠ ВЪСЕЛНШѠ СѠ ВЪ ВѢТВЕХЪ ІЕГҠ •	5
р̄ан		20 Н̄ ПАКЫ Р̄Е КОМОУ ОПОДОВА ЦР̄ТВО	6
		БЖ̄НЕ • 21 ПѠБНО ІЕ КВАСОУ • ÈЖЕ ПРНЕ-	7
		МШИ ЖЕНА СКРЫ ВЪ МѠЦѢ, ТР̄ИИ	8
р̄ас		САТЪ • ДОНДЕЖЕ ВЪСКЫСОШѠ ВЪСѢ :	9
р̄о		22 Ӣ ПРОХОЖДАШЕ СКОЗѢ ГРАДЫ Н̄ ВЕСН, ОУҮА Н̄ ШЕ-	10
		СТВНЕ ТВОРА ВЪ ІЕР̄ЛМЪ • 23 Р̄Е ЖЕ НѢКЫИ КЪ НЕ-	11
		МОУ • ГН̄ • АЩЕ МАЛО ІЕ СПСАѠЩИХ СѠ • УН̄ ЖЕ Р̄Е	12
		КЪ НИМЪ • 24 ПОДВНЗАНТЕ СѠ ВЪННТИ СКОЗѢ	13
р̄оа		ТѢСНАА ВРАТА • ІАКО МНОЗИ ГЛА ВАМЪ • ВЪ-	14
		ЗЪНЦѠТЪ ВЪННТИ Н̄ НЕ ВЪЗМОГѠТЪ • 25 Ѡ-	15
		НЕАНЖЕ ВЪСТАНЕТЪ ГЪ ДОМОУ • Н̄ ЗАТВОРН-	16
		ТЪ ДВЕРИ • Н̄ НАУНЕТЕ ВЪНѢ СТОАТИ • Н̄ ТЛѢ-	17
		ЩИ ВЪ ДВЕРИ ГЛЩЕ • ГН̄ ГН̄ • ѠВРЪЗИ НАМЪ •	18
		Н ѠВѢЩАВЪ Р̄ЕТЪ ВАМЪ, НЕ ВѢДА ВАСЪ ѠКѠ-	19
		ДОУ ІЕСТЕ • 26 ТОГДА НАУНЕТЕ ГЛАТИ • ІАДОХОМЪ ПР̄Ѣ	20
		ТОВОѠ Н̄ ПИХОМЪ • Н̄ НА РАСПѠТНХЪ НАШНХЪ	21
		ОУҮНАЛЪ ÈСН • 27 Н̄ Р̄ЕТЪ ГЛА ВАМЪ • НЕ ВѢДА ВАСЪ •	22
		сѠ ГІ̄ р̄е ГЪ ПРН̄ СІА ПѠБНО ЕСТЪ ЦР̄ТВНЕ	

13 р в скозѢ написано тънко от по-късна ръка. В лявото поле екслибрис на БМ.

Лс 13:28–35

пѧ ѿ В ѿ прнстѧпншѧ къ 'ісѹ нѣцїи фарн

181r

ѡкѧдоу іесте • ѡстѧпнѣте ѡ мене всн дѣ-		1
лателне неправдѣ • 28 тоу бѧдетъ плауѣ ѿ		2
скрежетъ зѧбѡмь • ІѢгда оузрнѣте ѧвраа-	рѡв	3
ма • ѿ ісаака • ѿ іакова • ѿ вса прѡры въ цѣрѣ-		4
ствн бѧнн • вѧ же ѿгоннмы вѣнѣ • 29 ѿ		5
прїндѧтѣ ѡ вѣстокѣ ѿ западѣ ѿ сѣвера		6
ѿ юга • ѿ възлегѧтъ въ цѣрѣвнн бѧнн • ко сѧ		7
30 ІѢ сѣ сѧтѣ послѣднїи, ѿже бѧдѧтъ прѣвїи •	рѡг	8
ѿ сѧтѣ прѣвїи, ѿже бѧдѧтъ послѣднїи •		9
31 ІѢ тѣ ѧ, прнстѧпншѧ нѣцїи фарнсен	рѡ	10
гѧше іемоу • ѿзыдн ѿ ѧдн ѡсѧдоу, іако		11
ѿродѣ хѡшет тѧ оубнѣтн • 32 ѿ рѣ ѿ нмѣ • шѣше	~	12
рѣцѣте лнсоу томоу • сѣ ѿгона бѣсы, ѿ ѿ-		13
цѣленїа творѧ дѧне ѿ оутрѣ, ѿ въ третїи		14
окоуѧѧ • 33 обаѣе побаѣет мн дѧне ѿ ѧтрѣ •	~	15
ѿ въ проуїи ѿтн • іако не възможно єсть		16
прѡроку погыбнѣтн, кромѣ іерѧма :		17
34 Іерѧмѣ іерѧмѣ • ѿзбнвы прѡры • ѿ каме-	рѡе	18
ннѣмь побнѧѧ, посланыѧ к теѣѣ • ко-		19
ль краты всхотѣхѣ • сѣбрѧтн ѧѧда		20
тѡѧ • іакоже кокошь своѣ гнѣздо по		21
крѧлѣ, ѿ не всхотѣсте • 35 сѣ оставѧѣт сѧ		22

3 Маргинално то число с черно мастило. 16 оми във възможно изписано върху изтрито ш (?) от преписвача. 19 -осланыѧ до ко- написано върху изтрит текст от преписвача. В дясното поле еклибрис на БМ.

Lc 14:1–8

181v

О ТРЪДОВЕНТЪМЪ •

ДОМЪ ВАШЪ ПОУСТЪ • ГЛА ЖЕ ВАМЪ • ИАКО НЕ
 1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

РОН

7 ГЛАШЕ ЖЕ КЪ ЗВАНЫМЪ ПРНТУА ОДРЪЖЪ •
 16
 17
 18
 КАКО ПРЪДЪСЪДАНІА ИЗБНРААХЪ, ГЛА КЪ НН-
 МЪ • 8 ІЕГДА ЗВАНЪ БЪДЕШН КЫМЪ НА БРАКЪ •

СЪ ПІ В Ѡ ВННДЕ ІС В ДѠ НЪКОЕГО КНАСА •

12 Средисловната точка след Ѡ подчертана с червеното мастило на маргиналното число.

13 Тр в нстръ лигатура.

Лс 14:9–15

182r

	НЕ СѦДНѢ НА ПРѢДНИМЪ МѢСТѢ • ЁГДА КТО	1
	УБСТНѢН ТЕБЕ БѢДЕТЬ ЗВАННЫХЪ • 9 Н ПРН-	2
	ШЕДЪ ЗВАВЫН ТА Н СѢНОГО, РЕЧЕТЕ ТИ • ДА-	3
	ЖДЪ СЕМОУ МѢСТО • Н ТОГДА НАУНЕСИ СЪ	4
	СТОУДОМЪ, ПОСЛѢДНЕЕ МѢСТО ДРЪЖАТИ •	5
	10 НѢ ЁГДА ЗВАНЪ БѢДЕШИ, ШЕДЪ СѦДН НА	6
	ПОСЛѢДНИМЪ МѢСТѢ • ДА ЁГДА ПРѢИДЕТЬ	7
	ЗВАВЫН ТА, РЕЧЕТ ТИ ДРОУЖЕ ПОСАДИ ВЫ-	8
	ШЕ • ТОГДА БѢДЕТ ТИ СЛАВА ПРѢДЪ ВЪСѢМНИ	9
	СѢДАЩИМЪ С ТОБОѢ • 11 ИАКО ВЪСѢКЪ ВЪЗНО-	10
	САИ СА, СМѢРНЪТЪ СА • Н СМѢРЪАН СА, ВЪ-	11
	ЗНЕСЕТ СА • 12 ПЛАШЕ ЖЕ КЪ ЗВАВШОМУ Н •	12
ЗА	ЁГДА ТВОРИШИ СѢБѢДЪ ИЛИ ВЕЧЕРА • НЕ ГЛА-	13
	ШАИ ДРОУГЪ СВОИХЪ • НИ БРАТИѢ ТВОѢ •	14
	НИ СЪРѢДНИКЪ ТВОИХЪ • НИ СЪСѢДЪ БОГА-	15
	ТЫХЪ • ІЕДА КОЛИ Н ТИ ТА ВЪЗОВѢТЪ, Н	16
	БѢДЕТ ТИ ВЪЗДАНИЕ • 13 НѢ ЁГДА ТВОРИ-	17
	ШИ ПИРЪ • ЗОВИ НИЩАѢ БѢДНИКИ •	18
	ХРОМЫ • СЛѢПЫ • 14 Н БЛАЖЕНЪ БѢДЕШИ • ИАКЪ	19
	НЕ ИМАТЬ ВЪЗДАТИ ТИ • ВЪЗДАСТЬ БО ТИ	20
	СА ВЪ ВЪСКРѢШЕННЕ ПРАВЕДНЫХЪ • 15 СЛЫ-	21
	ШАВ ЖЕ НѢКЫН, Ѡ ВЪЗЛЕЖѢЩИНХЪ СЪ	22
	пнѣ • ф В Ѡ възннде ꙗс в дѣ ѣтера княза фарнсенса • ꙗстн хлѣ • н гла	
	къ звавшомъ н :-	

10 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 20 Краередното ти лигатура.

Lc 14:16–23

нѣ дѣ рѣ гѣ прѣ снѣ члѣкъ нѣкын

182v

	ннмн снѣа, рече ѡмоу • блаженъ нже съ-	1
пнѣ	нѣстъ хлѣбъ въ црѣвн бжнн • кѣ 16 ѡн же	2
рѣа	рѣ ѡмоу • за члѣкъ нѣкын сътворн веѣра	3
	велнѣ, н зва многы • 17 н посла рабы своѣ	4
	въ годъ веѣрн, рещн званымъ • градѣ-	5
	те ѡко оуже готова сѣтъ вѣ • 18 н наѡ-	6
	шѣ въкоупъ ѡрнцатн сѣ вѣсн • прѣвы	7
	рѣ ѡмоу, село коупнхъ, н ѡмамъ нѣжѣ	8
	нзытн н вндѣтн ѡ • мѣла тѣ ѡмѣн	9
	мѣ ѡреѣна • 19 н дрѡугын рѣ ѡмоу • съпрѣ-	10
	гѣ воловнхъ коупнхъ патъ, н гра-	11
	дѣ ѡскоуснтн нхъ • мѣла тѣ ѡмѣн мѣ	12
	ѡреѣна • 20 н дрѡугын рѣ • женѣ поѣхъ,	13
	н сего радн не могѣ прннтн • 21 н прнше-	14
	дѣ рабѣ повѣда гѣн своѡмоу снѣа • то-	15
	гда разгнѣвав сѣ гѣ домоу • рече рабоу	16
	своѡмоу • нзыдн на распѣтна скоро •	17
	н стѣгны градныѣ • н ннцѣа н бѣ-	18
	дныѣ • н хромыѣ • н слѣпыѣ • ввѣдн	19
	само • 22 н рече рабѣ • гн бѣ ѡже повелѣ •	20
	н сѣ н ѡце мѣсто ѡсть • 23 н рече гѣ рабѣ •	21
	нзыдн на пѣтн н халагы • н оубѣдн	22

Lc 14:24–29

втр̄̑ • ф̄ • В ѿ̑ н̑дѣхѣ съ і̑сомъ наро̑дѣ мнози

183r

вѣнхнѣ, да напльнхнѣ сѣ домъ мой :

1

24 ꙗ̑ко ꙗ̑ко ннѣдннже мѣжь тѣхъ

2

званыхъ, не въкоучхнѣ моеѣ вѣчѣра •

3

мнози бо сѣтъ званнн, мало же н̑збра-

р̄пв

4

к̄о̑ н̄ѣ

ннхъ • за̑ 25 съ ннмже н̑дѣхѣ народн мно-

р̄пг

5

зи • н ѡбращѣ сѣ рече къ ннмъ • 26 аще кто

6

градѣтъ къ мнѣ • н̑ не възненавнхнѣ-

7

тъ ѡца̑ своего н̑ м̄трѣ • н̑ жены н̑ дѣтн •

8

н̑ братнѣ • н̑ сестры • н̑ іеще же н̑ своеѣ

9

дѣшѣ • не можетъ мой оученнкъ быти •

10

27 н̑ же не носхтъ кр̄та̑ своего, н̑ вслѣдъ

11

мене н̑детъ, не можетъ мой быти

12

оученнкъ • 28 кто бѡ ѡ васъ стлѣпъ хо-

р̄пд

13

та сздатн • не прѣжде лн сѣдъ, расун-

14

таіетъ н̄мѣннѣ аще н̄матъ н̄же ѣсть

15

на сзвр̄шенне • 29 да не іегда положхтъ

16

ѡснованнѣ, н̑ не може сзвр̄шнхнѣ •

17

всн вндащен наунѣтъ р̄пгати сѣ ѣм̄

18

5 к̄о̑ н̄ѣ над -ннхъ. 5, 13 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 15 н̄мѣннѣ написано тънко върху изтрито дѣбо... (?) от по-късна ръка. В дясното поле екслибрис БМ.

Лс 14:30–35;15:1

183v

	30 ГЛАЩЕ • ІАКО СЪНЪ УЛКЪ, НАУАТЪ ЗДАТН •	1
	Н НЕ МОЖЕ СЪВРЪШНТИ • 31 НЛН КЫН ЦРЬ	2
	НДЫН КЪ ННОМОУ ЦРЮ, СЪННТИ СА НА БРА-	3
	НЬ • НЕ СЪД ЛН ПРЪЖДЕ СЪВЪЩАВАІЕТЪ,	4
	АЩЕ СНАЕНЪ ЕСТЪ, СЪ ДЪТНА ТЫСЦЬ •	5
,	СРЪСТН ГРАДЦАГО СЪ ДВЪМА ДЕСАТЬ-	6
	МА ТЫСЦАМА • 32 АЩЕ ЛН ЖЕ НН, ІЕЩЕ ДА-	7
	ЛЕУЕ ІЕМОУ СЦЮ • МОЛНТВЪ ПОСЛАВЪ,	8
рп	МОЛНТЪ СА О МНРЪ • 33 ТАКО ОУБО ВСЪКЪ	9
	Ў ВАСЪ • НЖЕ НЕ ЎРЕУЕТ СА ВСЕГО СВОЕГО	10
	НМЪННА, НЕ МОЖЕТЪ МОН БЫТИ ОУЕ-	11
рпе	ННКЪ : 34 Добро еСТЬ СОЛЬ • АЩЕ ЖЕ СОЛЪ	12
	СОУІАІЕТЪ • УНМЪ ОСОЛНТ СА • 35 НН ВЪ	13
	ЗЕМЛН • НН ВЪ ГНОН ТРЪБЪ ЕСТЪ • ВЪНЪ	14
	НСЫПАТЪ ⚭ • НМЪН ОУШН СЛЫШАТН,	15
	ДА СЛЫШНТЪ : К ВТ	16
		
рпс	15:1 ВЪХЪ ЖЕ КЪ НЕМОУ ПРНБЛЖАЩЕ СА • ВЪ-	17
зѧ	СН МЫТАРЕ Н ГРЪШНЦН, ПОСЛОУШАТН	18
	СРЪ ⚭ В ъ ВЪХЪ ПРНБЛЖАЩЕ СА КЪ ІСОУ	

9 Маргиналното число с черно мастило, от преписвача? 15 Надредното ⚭ добавено от по-късна ръка.

Lc 15:2–8

184r

іѣго • 2 ѿ рѣптаахѣ фарисѣи съ книжнн-		1
кы глѣще • іако грѣшникы приѣмле-		2
тъ ѿ съ ннми іасть • 3 Рече же къ ннмъ	рпз	3
прнѣа снѣ гла • 4 кыі члкъ ѿ васъ • ѿ-		4
мыи стѡ ѡвецъ • ѿ погоубль іедннѣ ѿ		5
ннхъ • не ѡставнт лн девать десатъ		6
ѿ девать въ поустынн ; ѿ ѿдетъ въ слѣ-		7
дъ погыбшѣа ; дондеже ѡбращеть ѿ •	✓	8
5 ѿ ѡбрътъ ѿ възлагають ѿ на рамѣ		9
свои радѡуа са, б ѿ прншедъ въ домъ, съ-	✓	10
зываютъ дрѡгы ѿ съсѣды гла ѿмъ •		11
радѡунте са съ мноѣ • іако ѡбрътохъ		12
ѡвцѣ моѣ погыбшѣа • 7 гла вамъ • іакѡ		13
такѡ радѡсть бываеть на нѣсн, ѡ іедн-		14
номъ грѣшницѣ каѣщнм са • неже-		15
лн ѡ девать десѣ ѿ девѣ праведникъ,		16
ѿ же не трѣбуютъ покаанна :~		17

8 И ѿн каа жена, ѿмащн десатъ драхмъ •	рпн ~	18
--	-------	----

3 Маргиналното число с черно мастило, от преписвача? 8 е в ѡбращеть поправено от преписвача върху сгрешено започната буква. 18 Маргиналното число с яркочервено мастило от по-късна ръка.

Лс 15:9–14

НѢ ЗІ̄ ЛѢ̄ РѢ̄ ГЬ̄ ПР̄Н̄ СН̄Ѣ̄ УЛКЪ̄ НѢКЫН НМѢ̄ ДВА СНА̄

184v

аще погубить драхмѣ единѣ • не възн- 1
 гает ли свѣтланка ; и помететъ хра- 2
 мны, и ищетъ прилежно • дондеже 3
 обратитъ а • 9 и обратши съзываетъ 4
 драугы и спсѣды глаши • радуйте 5
 се са съ мноѣ, яко обратихъ драхмѣ 6
 ꙗже погубихъ • 10 Тако гла вамъ • ра- 7
 достъ бываетъ прѣдъ агглы бжнми • 8
 о единномъ грѣшницѣ кающемъ са : ꙗко срѣ̄ 9

рс
 за

11 Рече же уликъ нѣкын нмѣ два сна • 12 и рѣ̄ 10
 мьнн снъ еѹ ѡцѹ • оуе даждь ми до- 11
 стоннѣа часть нмѣннѣа • и раздѣли 12
 нма нмѣннѣ • 13 и не по мнозѣхъ днѣ- 13
 хъ, събравъ все мьнн снъ • отнде на 14
 странѣ далече • и тоу растоун нмѣ- 15
 ннѣ свое жнвы блѣдно • 14 и жднвшоу 16
 же ѣмоу всѣ • бы̄ гладъ крѣпкѣ на 17
 странѣ тон • и тѣ̄ начатъ лишати 18

1 жн във възн- добавено тънко от по-късна ръка. 2 Първото н в свѣтланка поправено върху л от преписвача. 7 Средисловната точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 17 о в крѣпокъ изтрито и заменено с паерчик във формата на титла. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 15:15–21

185г

О́ ОШЕШЊ НА СТРАНЖ ДАЛЕЧЕ :

СА • 15 њ њШЕДЪ ПРНЛЪПН СА ІЕДЊНОМОУ Ѡ ЖН-	1
ТЕЛЬ СТРАНЫ ТОѠ • њ ПОСЛА ІЕГО НА СЕЛО ПА-	2
СТН СВННІА • 16 њ ЖЕЛААШЕ НАСЫТНТІ	3
СА, Ѡ РОЖЕЦЪ АЖЕ ІАДЪХѠ СВНННА • њ НН-	4
КТОЖЕ НЕ ДААШЕ ІЕМОУ • 17 ВЪ СЕБЪ ЖЕ ПРН-	5
ШЕДЪ, ѠѢ • КОЛНКО НАІЕМННКЪ ѠЦА МОЕ-	6
ГО њЗВЫВАѠТЬ ХЛЪБН • АЗ ЖЕ ЗДЕ ГЛАДЕМЪ	7
ГЫБЛА • 18 ВЪСТАВЪ њДѠ КЪ ѠЦОУ МОЕМОУ •	8
њ РЕКѠ ІЕМОУ • ѠѢ • СЪГРЪШНХЪ НА НБО,	9
њ ПРЪДЪ ТОВОѠ • 19 ОУЖЕ НЪСМЪ ДОСТОИИЪ	10
НАРЕЦН СА СІЪ ТВОИ • СЪТВОРИ МА ІАКО ІЕ-	11
ДННОГО Ѡ НАІЕМННКЪ ТВОИХЪ :~	12

20 ИІ ВЪСТАВЪ њДЕ КЪ ѠЦОУ СВОЕМОУ • ІЕЦЕ ЖЕ	13
ІЕМОУ ДАЛЕЧЕ СѠЦОУ, ОУЗРЪ Н ѠЦЪ ІЕГО •	14
њ МНЛЪ ІЕМОУ БІ • њ ТЕКЪ НАПАДЕ НА ВЫ-	15
Ѡ ІЕГО, њ ѠБЛОВЫЗА Н • 21 РЕЧЕ ЖЕ ЕМОУ СІЪ •	16
ѠѢ СЪГРЪШНХЪ НА НБО њ ПРЪДЪ ТОВОѠ •	17
ОУЖЕ НЪСМЪ ДОСТОИИЪ НАРЕЦН СА СІЪ	18

1 Съюзът њ поправен от първоначално и от преписвача. 5 прн- полуизтрито (?), написано върху измит текст от преписвача. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 15:22–28

185v

ТВОИ • СЪТВОРИ МА ІАКО ІЕДІННОГО Ѡ НАІЕМНИ-
 КЪ ТВОИХЪ • 22 РЕЧЕ ЖЕ ѠЦЪ КЪ РАБОМЪ СВО-
 НМЪ • СКОРО ІЗНЕСЪТЕ ѠДЕЖДА ПРЪВѢА •
 І ѠБЛАЦЪТЕ ІЕГО • І ДАДІТЕ ПРЪСТЕНЪ НА
 РЪКЪ ІЕГО • І САПОГЫ НА НОЗЪ ІЕГО :-~

1
2
3
4
5

23 ІІ ПРНВЕДШЕ ТЕЛЕЦЪ ОУПНТАНЫН ЗАКОЛІТЕ •
 І ІАДШЕ ДА ВЪЗВЕСЕЛНМ СА • 24 ІАКО СІНЪ МОИ СЪІ,
 МРЪТВЪ БЪ І ѠЖИВЕ • ІЗГЫБЛЪ БЪ, І Ѡ-
 БРЪТЕ СА • І НАУАШѢ ВЕСЕЛНТИ СА 25 БЪ ЖЕ
 СІНЪ ІЕГО СТАРЪНИШНИ НА СЕЛЪ • І ІАКО ГРА-
 ДЫН ПРНБЛНЖИ СА КЪ ДОМОУ • СЛЫША ПЪ-
 НИНА І ЛНКИ • 26 І ПРНЗВАВЪ ІЕДІННОГО Ѡ О-
 ТРОКЪ ВЪПРАШААШЕ • ЧТО ДЕО СИНА СЪТЪ ;

6
7
8
9
10
11
12
13

27 ѠН ЖЕ РЕЧЕ ІЕМОУ • БРАТЪ
 ТВОИ ПРІНДЕ • І ЗАКЛА ѠЦЪ
 ТВОИ ТЕЛЕЦЪ ОУПНТАНЫН •
 ІАКО ЗДРАВА ІЕГО ПРНѢТЪ •
 28 РАЗГНЪВА ЖЕ СА І НЕ ХОТЪШ

14
15
16
17
18

1 Последната буква в наіемни- добавена тънко.

Lc 15:29–32;16:1–3

186r

вѣнѣти • ѡцѣ же ѿго ѡшедъ молѣаше ѡ •	1
29 ѡн же ѡвѣщавъ рече ѡцѣ своему • се ко-	2
лно лѣтъ работашъ тебѣ • ѡ нколно-	3
же заповѣди твоѣ не прѣстѣпихъ • ѡ	4
мнѣ нколноже далъ еси козлате • да	5
съ другы мнѣ възвеселилъ еси бихъ •	6
30 ѿгда же снъ твои снъ, ѡзѣдъ ѡмѣне	7
твоѣ, съ любовнцѣми прннде • за-	8
клатъ еси емоу телѣцъ пнтомын • 31 ѡнъ	9
же рече емоу • чѣдо • ты вьсегда съ мноѣ	10
исн • ѡ вьсе моѣ твоѣ сътъ • 32 възвесели-	11
ти же еси ѡ възрадовати пѣдаше • ѡко	12
братъ твои съ • мрѣтъ бѣ, ѡ ѡжне • ѡ	13
ѡзгивѣлъ бѣ, ѡ ѡбрѣте еси • к ѡне 16:1 Глѣше же ѡ	14
къ ѡученикомъ своимъ : за члкъ нѣкын •	15
ѡтъ богатъ • ѡже ѡмѣаше прѣставника ѡ	16
тъ ѡклеветанъ бы къ нему • ѡко ра-	17
стачашъ ѡмѣнѣ ѿго • 2 ѡ прнзавъ ѿго,	18
рече емоу • что се слышашъ ѡ тебѣ • възда-	19
ждъ ѡвѣтъ • ѡ прнставленн домовнѣ-	20
мъ • не възможешн бо к томуу домоу	21
стронти • 3 рече же въ себѣ прнставникъ	22

ѡѣ ѡ рече гъ прн снъ • члкъ нѣкын бѣ

16 -ѣставника написано тънко върху изтрит текст от по-късна ръка.

Lc 16:4–9

186v

Ὁ ἩΚΟΝΟΜΉΣ ΝΕΠΡΑΒΕΔΝΗΣ :

ДОМОУ • УТО СЪТВОРА ; ꙗ̀ко ГЪ МОИ, Ѡи́е-	1
МЛЕТЪ СТРОЕННІЕ ДОМОУ Ѡ МЕНЕ • КО-	2
ПАТИ НЕ МОГѢ • ПРОСИТИ СТЫЖДѢ СѦ •	3
4 РАЗОУМѢХЪ УТО СЪТВОРА • ꙗ̀ГДА ѠСТА-	4
ВЛЕНЪ БѢДѢ, Ѡ СТРОЕННА ДОМОУ, ПРІИ-	5
МѢТ МА ВЪ ДОМЫ СВОѢ • 5 ꙗ̀ ПРІЗВАВЪ	6
ꙗ̀ДННОГО КОГОЖДО ДЛЪЖНИКЪ ГОСПО-	7
ДНА СВОѢГО • ГЛАШЕ ПРЪВОМОУ	8
КОЛНКО ДЛЪЖЕНЪ ꙗ̀СН ГОСПОДННОУ МО-	9
ЈЕМОУ • 6 ѠН ЖЕ РЕЧЕ • СТО • МѢРЪ ЕЛѢА •	10
СН ЖЕ РЕЧЕ ꙗ̀ЕМОУ • ПРІИМН БОУКВЫ ТВОѢ •	11
ꙗ̀ СѢДЪ СКОРО НАПНШІ, ПАТЬ ДЕСАТЬ • 7 ПО-	12
ТОМЖЕ ДРОУГОМОУ РЕЧЕ • ТЫ ЖЕ КОЛН-	13
ЦѢМЪ ДЛЪЖЕНЪ ꙗ̀СН • ѠН ЖЕ РЕЧЕ СТО	14
МѢРЪ ПШЕНІЦЪ • ГЛА ЕМОУ • ПРІИМН	15
БОУКВН ТВОѢ, ꙗ̀ НАПНШН ОСМЪ ДЕСАТЬ •	16
8 ꙗ̀ ПОХВАЛН ГЪ ἩΚΟΝΟΜΑ ΝΕΠΡΑΒΕΔΝΑΓ •	17
ꙗ̀ко МѢДРѢ СЪТВОРН • ꙗ̀ко СНОВЕ ВѢКА	18
СЕГО • МѢДРѢШН ПАЧЕ СНОВЪ СВѢТА •	19
ВЪ РОДѢ СВОЈЕМЪ СѢТЪ • 9 ꙗ̀ АЗЪ ВАМЪ ГЛА •	20
СЪТВОРИТЕ СЕБѢ ДРОУГЫ Ѡ МАМОНЫ •	21
НЕПРАВЕДНЫѢ • ДА ꙗ̀ГДА СЪСКѢДѢТЕ,	22

Лс 16:10–16

сѣ дї рѣ гь вѣрнынъ въ малѣ ѱ въ мнозѣ

187г

прннмѣтѣ вы, въ вѣчныѣ крѣвѣ :	кѣ ѱѣ	1
10 Вѣрнынъ, въ малѣ ѱ въ мнозѣ вѣренъ ѱѣ •	рѣѣ	2
ѱ неправеднынъ, въ малѣ ѱ въ мнозѣ		3
неправеденъ ѣстѣ • 11 аще ѱѣ въ пра-		4
ведномѣ мамонѣ, вѣрнн не бысте, въ		5
нстнннѣмѣ кто вамѣ вѣрѣ ѱметѣ •		6
12 ѱ аще въ тоуждемѣ вѣрнн не бысте, ва-		7
ше кто дастѣ вамѣ • 13 Ннкынъ же рабѣ		8
ѱ можете двѣма господннма рабо-		9
татн ѱлн [бо] ѱдннго възненавнднтѣ,	~	10
а другааго възлюбнтѣ • ѱлн ѱднн-		11
го дрѣжнт сѣ, а ѱ друзѣмѣ не раднтн		12
въчнетѣ • не можете бѣу работатн		13
ѱ мамѣнѣ • 14 слышахѣ же снѣ вѣстѣ •	~	14
ѱ фарсен, сребролюбцн сѣще • ѱ подрѣ-	~	15
жаахѣ ѱго • 15 ѱ рече ѱмѣ • зѣ вы ѣсте ѱпра-	рѣг	16
вдаѣщен сѣ прѣдѣ ѱлкы • бѣ же вѣстѣ		17
сѣѣа ваша • ѱко ѱже ѣстѣ въ ѱлѣцѣхѣ вы-		18
соко, мрѣзостѣ прѣдѣ бѣгомѣ ѣстѣ • кѣ сѣ		19
16 Законѣ ѱ прѣцн, до ѱѣана • ѱтолѣ	рѣд	20
црѣвнѣ бѣне блговѣствоует сѣ • ѱ		21
вѣкѣ въ ѱѣ, ноуднт сѣ •	~	22

пѣ ѣ рѣ гь кѣ прншедѣшъ вы ѣсте ѱправа

10 Първото н в ѱлн написано тънко от по-късна ръка и во полуизтрито за поправка на оригиналното лѣво. 16 Втората средисловна точка подчертана с червеното мастило на маргиналното число. 17 стѣ във вѣстѣ добавено тънко. 18 сѣѣа ваша написано върху изтрит текст от по-късна ръка. 20 Маргиналният номер на Ам. гл. поправен от г на д от по-късна ръка, която добавя и двете предходни числа с яркочервено мастило.

Lc 16:17–24

187v

Ὁ ΒΟΓΑΤΕΜΪ Η̅ Ὁ ΛΑΖΑΡΗ :

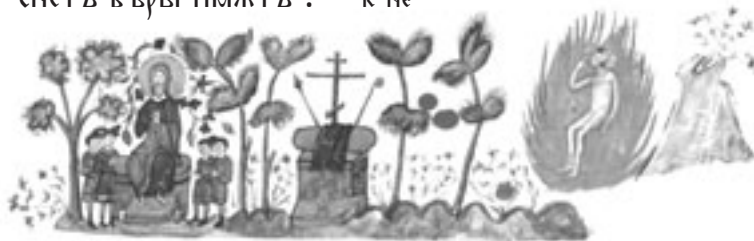
	17 οὐδὲν γὰρ ἐστὶν νόμος ἢ γῆρας πρῆναι,	1
ρ̅ςε	неже ꙗко закона ієдннѡн ѳрѣтъ пастн •	2
~	18 Πῶς οὐκ ἐπιτιμᾷ τὰς γυναῖκας, ἢ ἀποβάλλει	3
~	ἡνίκα, ἀγαπᾷ δῶναι • ἢ γυναῖκα σα ποῦ-	4
пр̅ѣ п̅ѧ̅ ρ̅ςз	щеноꙗ ꙗко мѣжа, ἀγαпѣ творитъ :	5
ρ̅ςс	19 Ψῆλον τις, βῆς βοῦν • ἢ же ὠβλαύσα-	6
з̅λ̅	σε σα въ порфирῆν ἢ βῆς • весела са на	7
~	всѣкѣ днѣ свѣтло • 20 нῆψъ же τις	8
~	βῆς, ἠμενέμενος λαζάρъ • ἢ же лежаше	9
~	πρὶν ἀποθῆναι αὐτοῦ γένος • 21 ἢ θέλησε	10
~	κορεθῆναι σα ꙗко κροῦνήψъ παλαστή-	11
~	ςъ сѣ τραπέζης βοῦν • н ꙗко н псн	12
~	πρὶν ἵστασθαι ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ • 22 βῆ	13
~	же οὐκ ἐπῆρθη ἠψομοῦ • ἢ несенῶν бы-	14
~	ти агглы на лонѡ ἀβραаме • οὐκ ἐ-	15
~	т же ἢ βοῦν, ἢ ἀποθῆναι αὐτοῦ • 23 ἢ въ	16
~	ἄδῃς ἐξῆλθε οὐκ ἐν σα, сынъ въ мѣка-	17
~	ςъ • οὐκ ἐπῆρθη ἀβραама ἠδῆ, ἢ λαζара	18
~	на лонѣ αὐτοῦ • 24 ἢ τῷ ἐξῆλθε ρεε •	19
~	ἠψομοῦ ἀβραаме помῆλῶν ма • ἢ послῆ	20
~	λαζара да ὀφῆναι τέλος πρῆς са сво-	21
~	αὐτοῦ въ водѣ • ἢ οὐκ ἐπῆρθη τῶν ρεε мон •	22

нѣ є̅ л̅δ̅ ρ̅ѣ̅ г̅ѣ̅ пр̅н̅ сн̅ ꙗко̅ н̅ѣкын̅ в̅ѣ̅ бог̅ѧ̅ :

Lc 16:25–31

188r

ѡко страѣѡ въ пламенн семъ • 25 рѣ же ѡвра-	1
амъ • ѡадо, помѣни ѡко възсприѡлъ ѣси	2
благаа твоя въ жнвотѣ своѣмъ • ѡ лаза-	3
ръ такоже злаа • нниѣ же здѣ оутѣшае-	4
т са, ѡ ты страѣеши • 26 ѡ надъ всѣмн снмї,	5
междѡ намн ѡ вамн, пропасть велїа оу-	6
тврѣдн са • ѡко да хотаѣен мниѡти	7
ѡсѡдоу къ вамъ, не възмогѡтъ • ни ѡже	8
ѡтѡдоу къ намъ, прѣходати • 27 рѣ же мола	9
та оубо ѡѣ • да послешн ѣго въ домъ ѡца	10
моего • 28 ѡмам бо пать братна • ѡко да за-	11
свѣтельствоуѣтъ ѡмъ • да не ѡ ти при-	12
дѡтъ на мѣсто сѣ мѡноѣ • 29 гла же ѡвраа-	13
мъ • ѡмать монсѣа ѡ прѣркы, да послуша-	14
ѡтъ ѡхъ • 30 ѡн же рѣ • ни ѡѣ ѡврааме • нѡ ѡце	15
кто ѡ мрѣтвухъ ѡдетъ къ нимъ, покаѡт са •	16
31 рѣ же ѣмоу • ѡце монсѣа ѡ прѣркъ не послу-	17
шаѡтъ • ни ѡце кто ѡ мрѣтвухъ възскрѣ-	18
снетъ вѣры ѡмѡтъ : ѡ нѣ	19

1 Последната буква добавена тънко от по-късна ръка.

Lc 17:1–8

сѣ̄ ѿ̄ рѣ̄ гѣ̄ възнемлѣ̄ себѣ̄ аще̄ сѣ̄грѣ̄

188v

ϣϥ	17:1	Рече̄ же̄ кѣ̄ оӯченникомъ̄ своимъ̄ • невъзъ-	1
пѣ̄		можно̄ е̄сть, да̄ прѣ̄ндѣ̄тъ̄ сѣ̄блазны̄ • ѿ̄ба-	2
		че̄ горе̄ томоӯ • ѿ̄мже̄ прѣ̄ходѣ̄тъ̄ • 2 оӯнее̄	3
		і̄емоӯ бѣ̄ было̄ • аще̄ бѣ̄ камень̄ жръно-	4
		вныӣ възложено̄ на̄ вы̄ і̄его, ѿ̄ възврѣ̄-	5
		женъ̄ въ̄ море̄ • неже̄ да̄ сѣ̄блазнятъ̄ ма-	6
ϣϥ		лыихъ̄ сѣ̄хъ̄ і̄едного̄ • 3 възнемлѣ̄те̄ же̄	7
		себѣ̄ • аще̄ сѣ̄грѣ̄шатъ̄ братъ̄ твоӣ запрѣ̄-	8
		тӣ і̄емоӯ • ѿ̄ аще̄ покаѣ̄тъ̄ сѣ̄, ѿ̄пущѣ̄тӣ емѣ̄ •	9
		4 ѿ̄ аще̄ сѣ̄дморнице̄ днѣ̄мъ̄ сѣ̄грѣ̄шатъ̄	10
		к тебѣ̄, ѿ̄ сѣ̄дморнице̄ ѿ̄братѣ̄тъ̄ сѣ̄ к те-	11
		бѣ̄, глѣ̄ ка̄ сѣ̄, ѿ̄пущѣ̄тӣ і̄емоӯ • ѿ̄ рѣ̄ша̄	12
ѣ̄		а̄плѣ̄н, гѣ̄ прѣ̄ложѣ̄ намъ̄ вѣ̄рѣ̄ • 6 Рече̄ же̄ гѣ̄ •	13
		Аще̄ бѣ̄сте̄ ѿ̄мѣ̄лӣ вѣ̄рѣ̄ ꙗ̄ко̄ зръно̄ горючѣ̄-	14
		чно̄ • глѣ̄лӣ бѣ̄сте̄ оӯбо, а̄годнѣ̄нѣ̄ сѣ̄н •	15
		встрѣ̄гнѣ̄ сѣ̄ ѿ̄ вѣ̄садӣ сѣ̄ въ̄ море̄, ѿ̄ послѣ̄-	16
ѣ̄		шала̄ бѣ̄ васъ̄ • 7 Которыӣ же̄ ѿ̄ васъ̄ ра-	17
		бѣ̄ ѿ̄мѣ̄тъ̄ • ѿ̄рѣ̄щѣ̄ ѿ̄лӣ пасѣ̄щѣ̄ • ѿ̄же̄	18
		прѣ̄ше̄дшоӯ і̄емоӯ сѣ̄ сѣ̄ла̄ • рече̄тъ̄ і̄емоӯ,	19
		а̄бѣ̄ мнѣ̄ възлазӣ • 8 а̄ не̄ рече̄тъ̄ лӣ	20
		і̄емоӯ ; ѿ̄готован̄ да̄ вѣ̄рѣ̄тъ̄ • ѿ̄ прѣ̄по-	21
		а̄савъ̄ сѣ̄ слѣ̄ужѣ̄ мӣ • доидѣ̄же̄ і̄амъ̄ ѿ̄ пѣ̄ •	22

16 вѣ̄стрѣ̄гнѣ̄ написано̄ тъ̄нко̄ вѣ̄рхӯ изтрито̄ възде̄р̄ от̄ по-къ̄сна̄ рѣ̄ка, тр̄ лигатура. В̄ долното̄ поле̄ еклибрис̄ на̄ БМ.

Лс 17:9–18

189r

ⲟ̅ ⲓ̅ прокажены̅

ⲛ̅ ⲡⲟⲧⲟⲙ̅ ⲛ̅ⲥⲏ ⲛ̅ ⲡⲛⲓⲈⲚⲏ ⲧⲩ . 9 ⲓ̅ⲉⲃⲁ̅ ⲛ̅ⲙⲁⲧ̅	1
ⲭⲱⲗⲗ̅ ⲣⲁⲃⲟⲩ ⲧⲟⲙⲟⲩ ; ⲛ̅ⲁⲕⲟ ⲥ̅ⲩⲧⲱⲣⲏ ⲡⲟⲱⲉ-	2
ⲗⲉⲛⲁⲁ ⲓ̅ⲙⲟⲩ, ⲛ̅ⲉ̅ ⲙⲛⲁ . ⲧⲁⲕⲟ 10 ⲛ̅ ⲱ̅ⲓ̅ [ⲉ̅Ⲓⲃⲁ]	3
ⲓ̅ⲉ̅Ⲓⲃⲁ ⲥ̅ⲩⲧⲱⲣⲏⲧⲉ ⲡⲟⲱⲉⲗⲉⲛⲁⲁ ⲱⲁⲙ̅ .	4
Ⲓⲗⲏⲧⲉ, ⲛ̅ⲁⲕⲟ ⲣⲁⲃⲏ ⲛⲉⲡⲟⲧⲣⲉⲃⲏⲏ ⲓ̅ⲉ̅ⲙⲩ .	5
ⲓ̅ⲉ̅ⲓⲉ ⲃⲗⲃⲓⲏⲏ ⲃⲉⲧ̅ⲭⲟⲙ̅ ⲥ̅ⲩⲧⲱⲣⲏⲧⲏ, ⲥ̅ⲩ-	6
ⲧⲱⲣⲏⲭⲟⲙ̅ . ⲕ̅ ⲥ̅ⲗ̅ 11 Ⲟ̅ ⲱ̅ⲓ̅ ⲛ̅ⲃⲗⲗⲟⲩⲟⲩ ⲓ̅ⲙⲟⲩ ⲱ̅	7
ⲓ̅ⲉ̅Ⲓⲗⲙ̅ . ⲛ̅ ⲧ̅ⲩ ⲡⲣⲟⲭⲟⲓⲃⲁⲁⲚ̅ ⲙⲉⲓⲃⲟⲩ ⲥⲁ-	8
ⲙⲁⲣⲏⲓⲈⲂ . ⲛ̅ ⲒⲗⲗⲏⲗⲉⲂ . 12 ⲱ̅ⲧ̅ⲭⲟⲃⲁⲩⲟⲩ ⲓ̅ⲉ̅	9
ⲓ̅ⲙⲟⲩ ⲱ̅ ⲛ̅ⲉ̅ⲕⲗⲁ̅ ⲱⲉⲥ̅ . ⲥ̅ⲣⲉⲧⲉ ⲓ̅ⲉ̅Ⲓⲟ ⲃⲉⲥⲁ-	10
ⲧ̅ⲩ ⲡⲣⲟⲕⲁⲓⲉⲛⲩⲭ̅ ⲙ̅ⲗ̅ⲓⲃ̅ . ⲛ̅ⲓⲉ ⲥⲧⲁⲚ̅	11
ⲛ̅ⲩⲃⲗⲗⲉⲩⲉ . 13 ⲛ̅ ⲧⲏ ⲱ̅ⲧ̅ⲃⲱⲛⲒⲟⲚ̅ Ⲓⲗⲁ Ⲓⲗⲁ-	12
ⲩⲉ . ⲓ̅ⲉ̅ ⲛⲁⲥⲧⲁⲱⲛⲏⲩⲉ, ⲡⲟⲙⲏⲗⲟⲩⲏ ⲛⲩ . 14 ⲛ̅	13
ⲱ̅ⲛⲃⲗⲗⲉⲱ̅ ⲛ̅ⲭ̅ ⲣ̅ⲉ̅ ⲛⲙ̅ . Ⲛ̅ⲉⲃⲟⲩⲉ ⲡⲟⲕⲁⲓⲏ-	14
ⲧⲉ ⲥⲁ ⲓ̅ⲉ̅ⲣ̅ⲉⲱⲙ̅ . ⲛ̅ ⲱ̅ⲓ̅ ⲛ̅ⲃⲗⲗⲟⲩⲉⲙ̅ ⲛⲙ̅	15
ⲛ̅ⲩⲩⲏⲥⲧⲏⲚ̅ ⲥⲁ . 15 ⲓ̅ⲉ̅ⲃⲏⲏⲓ̅ ⲓ̅ⲉ̅ ⲱ̅ ⲛⲏⲭ̅ . ⲱ̅ⲛ-	16
ⲃⲗⲗⲉⲱ̅ ⲛ̅ⲁⲕⲟ ⲛ̅ⲥⲗⲉⲗⲉ ; ⲱ̅ⲧ̅ⲱ̅ⲣⲁⲧⲏ ⲥⲁ ⲥ̅ⲩ Ⲓⲗⲁ-	17
ⲥⲟⲙ̅ ⲱⲉⲗⲛⲉⲙ̅, ⲥⲗⲁⲱⲗⲁ ⲃⲗⲁ . 16 ⲛ̅ ⲡ̅ⲁⲃⲉ ⲛ̅ⲏ-	18
ⲩ̅ⲩ̅ ⲛⲁ ⲛⲟⲒⲟⲩ ⲓ̅ⲉ̅Ⲓⲟ, ⲭⲱⲗⲗ̅ ⲓ̅ⲙⲟⲩ ⲱ̅ⲧ̅ⲃⲗⲗⲁ̅ .	19
ⲛ̅ ⲧ̅ⲩ ⲃⲉ ⲥⲁⲙⲁⲣⲉⲛⲏⲏⲛ̅ . 17 ⲱ̅ⲱ̅ⲱ̅ⲩⲱⲱⲁⲱ̅ ⲓ̅ⲉ̅	20
ⲓ̅ⲉ̅, ⲣ̅ⲉ̅ⲩⲉ . ⲛⲉ ⲃⲉⲥⲁⲧ ⲗⲏ ⲥ̅ⲩⲩⲏⲥⲧⲏⲚ̅ ⲥⲁ .	21
ⲁ̅ ⲃⲉⲱⲁⲧ̅ ⲕⲁⲕⲟ 18 ⲛⲉ ⲟ̅ⲃⲣⲉⲧⲟⲚ̅ ⲥⲁ	22

ⲛ̅ⲉ̅ ⲱ̅ⲓ̅ ⲱ̅ ⲱ̅ ⲱ̅ⲧ̅ⲃⲗⲗⲟⲩⲟⲩ ⲓ̅ⲉ̅Ⲓⲟⲩ ⲱ̅ ⲱ̅ ⲛ̅ⲉ̅ⲕⲗⲁ̅ ⲥ̅ⲣⲉⲧⲉ ⲛ̅ ⲓ̅ ⲓ̅ ⲙ̅ⲗ̅ :

3 ⲉ̅Ⲓⲃⲁ в края на реда измито. 9 Втората средисловна точка подчертана с червеното мас- тило на маргиналното число. В долното поле вдясно екслибрис на БМ.

Lc 17:19–25

пнѣ ꙗ В ѿ възпроше бы ꙗс ѿ фарисен :-

189v

ВЪЗВРАЩЬШЕ СѦ ДАТИ СЛАВѢ БОУ • ТЪ-
 КМО ННОПЛЕМЕННИКЪ СЪН • 19 Н РЕЧЕ
 ІЕМОУ ВЪСТАВЪ НДН ВЪРА ТВОА СПСЕ ТА :-

1
2
3

СВ

К Нѣ

20 Въпрошенъ же бывъ ѿ фарисен • кога
 прндеть црѣвн бжне • ѿвѣща-
 в же нмъ н рече • не прндеть црѣвнѣ
 бжне съ спмнѣнемъ • 21 сѣ зде, нли
 ѡвде • се бо црѣвнѣ бжне внатрѣ-
 ꙗдоу въ васъ естъ • 22 рѣ же къ ѡучени-
 комъ • прндѣтъ днне, іегда въ-
 ждеѣте іедного ѿ днн сна ѡлѣѣ-
 ѣскаго вѣдѣти, н не ѡзрите • 23 Н ре-
 кѣтъ вамъ сѣ зде сѣ ѡвде хс • не нзы-
 дѣте ни поженѣте • 24 ѡкоже бо млъ-
 нн блстаѣща сѣ, ѿ поднѣсныѣ
 до нѣсныѣ свѣтѣ сѣ • тако бѣдетъ
 снъ ѡлѣѣскын въ днъ свон • 25 прѣже же
 пѣбаѣтъ іемоу, много пострадаѣти •

4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

В горното поле във фарисен е вписано в с. Маргиналните числа към редове 9 и 12 с черно (от преписвача?), а към редове 14 и 16, както и средисловните точки – с яркочервено мастило.

Лс 17:26–33

вѣрѣ ꙗкоже бы въ днн ноѣвы :

190r

н ꙗкоже	ꙗкоже	1
бы въ днн ноѣвы, тако бѣдетъ н въ днн	ꙗкоже	2
сна ꙗлѣвскаго . 27 ꙗдѣхъ н пнахъ . женѣ-		3
хъ са н посагаахъ . до негоже дне вѣнн-		4
де ноѣ въ ковчегъ . н прѣнде потопа н по-		5
гоуби вса . 28 Такожде ꙗкоже бы въ днн ло-	ꙗкоже	6
товы . ꙗдѣхъ н пнахъ . коупо[у]ваахъ .		7
проддаахъ . саждаахъ . зндаахъ . 29 въ нже		8
днн ꙗзыде лотъ ꙗ содома, одьждн жоу-		9
пелъ н ѡгнь съ нѣсе, н погоуби вса . 30 по		10
томоужде бѣдетъ, н днн въ нже снъ		11
ꙗлѣвскын ꙗвнт са . 31 Въ тѣ днн . нже	ꙗкоже	12
бѣдетъ на кровѣ . н съсѣдн ѡго въ		13
домоу, да не съходнтъ възатн нхъ .		14
н нже на селѣ, такожде да не възвра-	ꙗкоже	15
тнт са вспатъ . 32 помннанте женѣ		16
лотовѣ :		17
нже ꙗще възыщетъ дшъ своѣ спстн,	ꙗкоже	18
погоубнтъ ꙗ . ꙗ нже погоубнтъ дшъ		19

6 Надредно же в ꙗкоже добавено от преписвача, номерът на Ам. гл. и средисловната точка отбелязани с яркочервено мастило. 7 Второто у в коупо[у]ваахъ измито, вероятно от преписвача. 11 днн написано върху измит текст от преписвача. 12, 15 Номерата на Ам. гл. изписани съответно с черно и с яркочервено мастило.

Лс 17:34–37; 18:1–6

190v

О СЪДНИ НЕПРАВЕДНЫМЪ :

СВИ	своѡ, ѡжнвнтъ ѿ . 34 ГЛА вамъ . въ тѣ но-	1
	щѣ бѣдетъ двѣ, на ложн ієднномъ . ѡдн-	2
	нъ поємлатъ, а другын ѡставлѣтъ .	3
	35 бѣдетъ въ коупѣ двѣ мелащн . ѡдн-	4
	нѣ поємлатъ, а другѣ ѡставлѣтъ .	5
	36 два на селѣ . ѡдного поємлатъ, а друг-	6
СГІ	лаго ѡставлѣтъ . 37 Н ѡвѣщавше гла-	7
	шѣ емоу . гдѣ гн . ѡн же рече нмъ . н-	8
САІ	деже тропъ, тоу н ѡрлн съверѣтъ са : кѣ вѣ	9
	18:1 ГЛаше же н прнтѣа къ нмъ . како пѣба-	10
	іетъ вьсегда молнтн са . н не стѣжатн	11
	сн 2 гла . за Сѣднн іетеръ бѣ, въ нѣкоіємъ	12
	градѣ . бѣ не боѣ са, н ѣлкѣ не срамлѣ-	13
	тъ са . 3 вдова же бѣ въ градѣ томъ . н прн-	14
	хождааше къ немоу глащн . мѣстн	15
	мене ѡ сѣперникѣ моего . 4 н не хотѣа-	16
	ше на длъзѣ врѣменн . По сѣх же рѣ въ	17
	себѣ . аще н бѣ не боѣ са, н ѣлкѣ не сра-	18
	млѣа са . 5 Зане творнт мн тропды вдо-	19
	внца снѣ . да ѡмыщѣ ен . да не до конца	20
	прнходѣщн застонѣ мене . 6 рече же	21
	гѣ слышнѣте . что сѣднн неправедны-	22

сѣ сі рѣ гѣ прн снѣ Сѣднн нѣкын бѣ

Лс 18:7–14

191r

О МЫТАРН И ФАРНСЕН :

И ГЛѢТЪ • 7 А БѢ НЕ ИМАТ ЛН СЪТВОРНТИ МЪ-	1
СТИ ИЗБРАННЫХЪ СВОИХЪ • ВЪПНѢЩИХЪ	2
КЪ НЕМОУ ДНЬ И НОЦЬ • И ТРЪПНТЪ НА	3
НИХЪ • 8 ГЛА ВАМЪ • ИАКО СЪТВОРНТЪ МЪ-	4
СТЬ НХЪ ВЪ СКОРѢ • КѢ СѢ ОБАЧЕ СЪНЪ УЛУКЫН	5
ПРНШЕДЪ ОУБО ВѢРАЩЕТ ЛН ВѢРѢ НА ЗЕ-	6
МЛН • 9 РЕ ЖЕ КЪ НѢКЫНМЪ • НАДѢЩИ-	7
М СѢ НА СѢ, ИАКО СѢТЪ ПРАВЕДНИЦН, И ОУ-	8
НИУНЖАЩЕ ПРОУАА ПРНТУА СНѢ •	9
10 ПЛКА ДВА ВЪННДОСТА ВЪ ЦРКВЪ ПОМОЛН-	10
ТИ СѢ • ИЕДННЪ ФАРНСЕН, А ДРОУГЫН МЫ-	11
ТАРЪ • 11 ФАРНСЕН ЖЕ СТАВЪ • СЪЦЕ ВЪ СЕБѢ	12
МОЛѢШЕ СѢ • БѢ • ХВАЛѢ ТЕБѢ ВЪЗДАѢ	13
ИАКО НѢСМЪ ИАКО И ПРОУИИ УЛЦН • ХЫЦНИ-	14
ЦН НЕПРАВЕДНИЦН • ПРѢЛЮБОДѢИ • ИЛИ	15
ИАКО И СЪИ МЫТАРЪ • 12 ПОЦѢ СѢ ДВА КРАТЫ	16
ВЪ СѢБОТѢ • ДЕСАТНИѢ ДАѢ ВЪ ВСЕГО ЕЛН-	17
КО ПРНТАЖѢ • 13 А МЫТАРЪ ИЗДАЛЕ СТОѢ,	18
НЕ ХОТѢШЕ НИ • ОУНЮ ВЪЗВЕСТИ НА НБО •	19
НѢ БИНАШЕ ПРЪСИ СВОѢ ГЛА • БѢ МНОСТН-	20
ВЪ БѢДН МНѢ ГРѢШНОМУ • 14 ГЛА ВАМЪ	21
СЪННДЕ СЪ ОПРАВДАНЪ, ВЪ ДОМЪ СВОИ ПАЧЕ	22

НЕ СІ РЕ ГЪ УЛКА ДВА ВЪННДО

10 Маргиналното число с яркочервено мастило. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 18:15–21

191v

срѣ̄ г̄ В ѿ̄ прншоаахѣ̄ кѣ̄ ісѣ̄ млада̄нца̄

	О̄ного̄ • Іа̄ко̄ вѣсѣкѣ̄ възносан̄ са̄, смѣрнт̄ са̄ •	1
с̄сі̄ •	н̄ смѣрѣѣн̄ са̄, възнесет̄ са̄ к̄ нѣ̄ • з̄а̄ 15 Прншоаахѣ̄ ж̄	2
	кѣ̄ немоӯ н̄ млада̄нца̄ • да̄ бӣ са̄ н̄хѣ̄ прнко-	3
	снѣлѣ̄ • н̄ видѣвше̄ оӯченнцн̄ прѣѣаахѣ̄	4
	н̄мѣ̄ • 16 іс̄ же̄ прнзвавѣ̄ ѣ̄ гла̄ нмѣ̄ • не̄ дѣнтѣ̄	5
	дѣтн̄ прнходнтн̄ кѣ̄ мнѣ̄ • н̄ не̄ браннтѣ̄	6
с̄зі̄	н̄мѣ̄ • таковыхѣ̄ бо̄ іе̄ црѣ̄вннѣ̄ бж̄ннѣ̄ :	7
	17 Ам̄ннѣ̄ гла̄ вамѣ̄ • н̄же̄ аще̄ не̄ прнметѣ̄	8
прѣ̄на̄ • с̄ка̄	црѣ̄внѣ̄ бж̄ннѣ̄ іа̄ко̄ о̄троӯа̄ сѣ̄, не̄ н̄матѣ̄	9
	вз̄ннтн̄ вѣ̄ нѣ̄ :	10
		
с̄нн̄	18 І̄н̄ възпросн̄ є̄го̄ нѣкын̄ кна̄зѣ̄ гла̄ • оӯчн̄те-	11
з̄а̄	лю̄ благын̄ • что̄ сѣтворѣ̄ жнвотѣ̄ вѣчѣ̄-	12
	нын̄ наслѣдоӯѣ̄ ; 19 рече̄ же̄ є̄моӯ іс̄ • что̄ ма̄	13
	глѣшн̄ блага̄ • ннкто̄же̄ благѣ̄, тѣкмо̄	14
	іе̄дннѣ̄ бѣ̄ • 20 заповѣдн̄ вѣсн̄ • не̄ оубнн̄ • не̄	15
	прѣлюбы̄ сѣтворӣ • не̄ оӯкрадн̄ • не̄ лѣже-	16
	свѣтель̄ бѣдн̄ • ѹтн̄ ѡ̄ца̄ твоего̄ н̄ мѣ̄рѣ̄ •	17
	21 О̄н̄ же̄ рече̄ іе̄моӯ • вѣсѣ̄ сн̄а̄ сѣхраннхѣ̄	18

нѣ̄ г̄ В ѿ̄ кна̄зѣ̄ нѣкын̄ прнстѣ̄ кѣ̄ ісѣ̄ӯ н̄ възпросн̄ є̄гѡ̄

Lc 18:22–31

192r

ѡ юности моеѧ ; 22 слышав же ꙗꙑ, рѣ ꙗемоуѣ • ꙗеще		1
ꙗѣдннѡго не докончѧлъ ꙗси • възсѣ ꙗлнка ꙗма-	ѣѡи	2
ши, продаждь ꙗ даждь нищѣимъ • ꙗ ꙗмѣ-		3
ти ꙗмашн скровнице на нѣсѣхъ, ꙗ граднѣ по		4
мнѣ • 23 ѡн же слышавъ снѣ, прнскрѣбенъ	ѣк	5
бы • вѣ бо богатъ зѣло • 24 видѣв же ꙗꙑ прн-		6
скрѣбна бывша, рѣ • како не оудобъ ꙗма-		7
щен богатство, въ црѣвнѣ бжнѣ възнн-		8
дѣтъ • 25 оудобѣ бо ꙗ ꙗелвѣдоу, сѣозѣ оуши		9
ꙗглѣнѣ прннн • неже богатѡу въ црѣвнѣ		10
бжнѣ възнннн • 26 рѣшѣ же слышавшен,		11
кто можетъ спсѣнъ быти • 27 ѡн же рече • не-		12
возможна ѡ ѡлкъ, возможна же ѡ бѧ спѣтъ : ꙗ ꙗнѣ		13
28 Рече же пѣтръ • сѣ мы ѡставнхомъ възсѣ, ꙗти сѣ	ѣска	14
ꙗ по тебѣ ꙗдохомъ • 29 ѡн же рече ꙗмъ • ѡмннъ		15
гѧ вамъ • ꙗко никтоже ꙗстъ • ꙗже ѡставнѣ		16
домъ • ꙗн ꙗроднѣла • ꙗн брѧтѣа • ꙗн сѣстры •		17
ꙗн женѣ • ꙗн ѡда • црѣвна бжнѣ радн •		18
30 ꙗже не възпрнѣметъ множнцѣѣ въ врѣ-		19
мѧ сѣ • ꙗ въ вѣкѣ градѣщнн, жнвотъ вѣчннѣ : ꙗ сѣ		20
31 Шоѣм же ѡба на десѧте • рече къ ннмъ • сѣ зѧ	ѣска	21
въсходнмъ въ ꙗерѧмъ • ꙗ скончѧѣт сѧ		22

ѡ ꙗ В ѡ по ꙗ ꙗ ꙗ на дѣ

2, 5 Маргиналните числа с яркочервено мастило. 9 ρ в сѣозѣ добавено тънко от по-късна рѣка. 17 домъ написано върху изтрит текст от преписвача, първите две букви са извън текстовата колона. 18 Първото н в ꙗн поправено върху сгрешено започната буква от преписвача.

Lc 18:32–43

192v

нѣ дѣ В ѿ бы егда прѣвѣнъ сѧ ісѣ

	въсѣ пнсанаа прѣркы о снѣ ѱлѣсцѣмь • 32 прѣ-	1
	дадѣть бо єго ꙗзыкомь • ѡ порѣгаѣ-	2
	ть сѧ ємоу • ѡ досададѣть ємоу • ѡ заплюѣ ѡ	3
	33 ѡ рѣны вѣлѣже нѣ нѣ, ѡ вѣють ѡ, ѡ третнн дѣнѣ	4
скг	въскрѣснетъ • 34 ѡ тѣ ннѣсоже ѿ снѣхъ	5
	не разоумѣшѣ • ѡ въ гла сѣн, сѣкрѣве-	6
ска	нѣ ѿ ннѣхъ • ѡ не разоумѣахѣ глѣмыхъ : ѡ ѣ	7
за	сѣд 35 ѿ бы же егда прѣвѣнѣнъ сѧ ісѣ въ ієрѣхонѣ •	8
	слѣпецъ нѣкын сѣдѣше прѣ пѣтн	9
	прѣса • 36 слышѣ же народѣ мнмоходѣщѣ •	10
	въпрашаашѣ что єсть сѣ • 37 повѣдашѣ	11
	же ємоу, ꙗко ісѣ на зарѣнннѣ мнмохо-	12
	днѣтѣ • 38 ѡ тѣ възпн гла • ісѣ снѣ дѣдѣвъ по-	13
	мнлоуѣ ма • 39 ѡ прѣдѣнѣдѣщн прѣща-	14
	ахѣ іємоу да оумлѣзѣнтѣ • ѿн же паѣ	15
	зѣло въпнаше гла • снѣ дѣдѣвъ помнлоу-	16
	н ма • 40 став же ісѣ, повелѣ прѣвестн єго	17
	къ себѣ • прѣвѣнѣнѣшѣмоу же сѧ іємоу	18
	къ нѣмоу въпросн ієго гла • 41 что хо-	19
	щѣшн да тн створа • ѿн же рѣ • гн да	20
	прозрѣ • 42 ісѣ же рѣѣ ємоу, прозрн • вѣра	21
	твоя сѣсе та • ѡ ѣвнѣ прозрѣ • 43 ѡ въ слѣ-	22

4 Целият ред до ѡ, (запетаята е повторена) написан тънко върху изтрит (?) текст от по-къс-на рѣка. 5 Маргинално то число и средисловнѣна то чѣка добавени с ѣркочервѣно мастило.

Lc 19:1–7

нѣ еѣ В ѿ прохѡжаше ꙗко ернхѡ :

193r

дѣ ꙗко ндѣаше славлѣ бѣ . ѿ всн люде
вндѣвшѣ въздашѣ хвалѣ боу :~ ꙗко нѣ

1
2

19:1 **И** вышедъ прохѡждааше ꙗко въ ѡернхѡнѣ .

сѣкѣ ·

3

2 ѿ сѣ мѡжѣ ѿменемъ нарнцаемын

4

закхѣн . ѿ сѣ бѣ старѣн мытаремъ .

5

ѿ тѣ бѣ богатъ . 3 ѿ ѿскааше вндѣ-

6

тн ꙗко кто ꙗко . ѿ не можааше ꙗко вн-

7

дѣтн народа радн . ꙗко тѣломъ ма-

8

лъ бѣ . 4 ѿ прнтекъ прѣжде, влѣзе

9

на ꙗгоднчннѣ . да внднтъ ꙗко .

10

ꙗко тѣдѣ хотѣаше мннѣтн .

11

5 ѿ ꙗко прѣнде на мѣсто ; възрѣвъ ꙗко

12

вндѣ ꙗко . ѿ рѣ к нему . закхѣе потъ-

13

щав са сънннн . дѣне бо въ домоу тво-

14

ѣмъ пѡбаѣтъ мн бытн . 6 ѿ потъ-

15

щав са съннде . ѿ прнѣтъ ꙗко радѡу-

16

ѣ са . 7 ѿ вндѣвшѣ ѿ всн рѣптѡахѣ гла-

17

ще . ꙗко къ грѣшноу мѡжоу вннде

18

10 ꙗгоднчннѣ написано тънко върху изтрития синоним снкемерѣа от по-късна рѣка. 14 тѣ в тво- лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 19:8–14

193v

Ὁ ΖΑΚΧΕΗ •

ВНІТАТИ • 8 ВЪСТАВ ЖЕ ЗАКХЕН РѢ КЪ ІСОУ •

1

СѢ ПОЛЪ НМѢНІА МОЕГО ГН • ДАМЪ НН-

2

ЦІИМЪ • Н АЩЕ ЕСМЪ КОГО УНМЪ ОБН-

3

ДѢЛЪ, ВЪЗВРАЩѢ УЕТВОРНЦЕА • 9 РѢ ЖЕ КЪ

4

НЕМОУ ІС • ІАКО ДНЕ СПСЕННІЕ ДОМОУ ТВО-

5

ІЕМОУ БЫ • ЗАНЕ Н СЪ СНЪ АВРААМЪ ІЕ •

6

СКЪ 10 ПРННДЕ БО СНЪ УЛЪЬСКИН, ВЪЗЫСКА-

7

ТИ Н СПСТН ПОГЫВШАГО⁺: К НѢ

8

СКЪ

11 СЛЫШѢЩЕМ ЖЕ НМЪ СѢ • ПРНЛОЖЪ РѢ

9

ПРНТУА • ЗАНЕЖЕ БѢ БАНЪ

10

ІЕРЛМА • Н МНѢХѢ ІАКЪ ХОЩЕТЪ

11

СКН АВНЕ ЦРѢВО БЖІЕ ІАВНТИ СА • 12 РЕЧЕ ЖЕ

12

ПЪ • ЗА УЛЪКЪ НѢКЫН ДОБРА РОДА • НДЕ НА

13

СТРАНѢ ДАЛЕЧЕ, ПРНѢТИ ЦРѢВНІЕ

14

СКФ Н ВЪЗВРАТНТИ СА • 13 ПРНЗВАВ ЖЕ ДЕСѢ

15

РАБЪ СВОИХЪ • ВЪДАСТЪ НМЪ ДЕСѢТЪ

16

МНАСЪ • Н РЕЧЕ КЪ НИМЪ КОУПЛА ДѢ-

17

НТЕ, ДОНДЕЖЕ ПРНДѢ • 14 Н ГРАЖДАНЕ

18

ПѢ І РѢ ГЪ ПРН СНѢ • УЛЪКЪ НѢКЫН ДОБРА РѢ

Lc 19:15–22

194r

емоу ненавнѣхѣ ꙗго • ѿ послашѣ молн-	1
тѣхъ въ слѣдѣ ꙗгѡ глаше • не хощемъ	2
семоу да црѣтвоетъ надъ нами • 15 ѿ бы	3
ꙗгда възврати са приемъ црѣво • ѿ	4
рѣ да призовѣтъ емоу рабы тыѣ, ѿмже	5
дасть серебро • да оубѣствѣ каковѣ коу-	6
пла сѣтъ сътворили • 16 прииде же прѣ-	7
выи гла • гн • мнасъ твоя, десѣтъ при-	8
дѣла мнасъ • 17 ѿ рѣ емоу • благыи рабе ѿ	9
добрыи, ѿ вѣрне • ꙗко въ малѣ вѣренъ	10
бы • бѣди оубласть ѿмыи на десѣтиѣ	11
градѣ • 18 ѿ прииде ѿ вторыи гла • гн • мна-	12
съ твоя сътвори пѣтъ мнасъ • 19 рѣ же ѿ	13
томоу • ѿ ты бѣди надъ пѣтиѣ градѣ •	14
20 ѿ другыи прииде гла • гн • сѣ мнасъ твоя	15
ѣже ѿмѣхъ въ оуброусѣ положенѣ •	16
21 боухъ бо са тебе ꙗко члкъ ѿръ ꙗси •	17
въземлиши ꙗгоже не положи • жнѣ	18
ѿдеже не сѣавъ • 22 гла емоу ѡ оустѣ тво-	19
нхъ сѣждѣ ти злыи рабе • вѣдѣаше	20
ꙗко азъ члкъ ѿръ есмъ • въземла ꙗго-	21
же не положи • ѿ жнѣ ꙗгоже не сѣахъ •	22

Lc 19:23–31

194v

О ПРИЕМШНІ ГІ МНАСЪ :

	Н СЪВНРАѢ АДОУЖЕ НЕ РАЗДААХЪ • 23 Н ПО-	1
	УТО НЕ ВДАДЕ СРЕБРО МОЕ ТРЪЖНИКОМЪ •	2
~	Н АЗЪ ПРИШЕДЪ СЪ ЛНХВОѢ НСТАЗАЛЪ	3
	БНХЪ • 24 Н ПРЪДЪСТОѢЩИМЪ РѢ • ВЪЗЪ-	4
СЛ	МѢТЕ Ѡ НЕГО МНАСЪ • Н ДАДНТЕ НМА-	5
	ЦОМОУ ДЕСАТЬ МНАСЪ • 25 Н РѢШѢ ІЕМОУ	6
	ГН • НМАТЪ ДЕСАТЬ МНАСЪ • 26 ГЛА БО ВА-	7
~	МЪ • ІАКО ВСѢКОМОУ НМАЦОМОУ ДАДАѢ :	8
	А Ѡ НЕИМАЦАГО, Н ІЕЖЕ НМАТЪ, ѠНМЕ-	9
СЛА	Т СА Ѡ НЕГО • 27 ѠБАУЕ ВРАГЫ МОѢ ТЫѢ •	10
	НЕ ХОТВЪШНХЪ МНѢ, ДА ЦРЬ БНХЪ БЫ-	11
	ЛЪ НАД НМН • ПРИВЕДѢТЕ НХЪ САМО •	12
	Н НСѢЦѢТЕ НХЪ ПРЪДЪ МНОѢ • 28 Н СѢ РЕКЪ	13
СЛВ	НДѢАШЕ ПРЪДЪ ВЪСХОДА ВЪ ІЕРЛМЪ : К ПѢ	14
ЗЛ	29 И БЫ ІАКО ПРИБЛАНЖИ СА ВЪ ВНОФАГНА	15
	Н ВНОФАННА, КЪ ГОРѢ НАРНЦАЕМѢН	16
	ЕЛЕѠНЪ • ПОСЛА ДВА Ѡ ОУЧЕНИКЪ	17
	СВОИХЪ 30 ГЛА • НДѢТА ВЪ ПРѢМНАА	18
~	ВЕСЬ • ВЪ НАЖЕ ВЪХОДАЩА ОБРАЩЕ-	19
	ТА ЖРѢБА ПРИВАЗАНО • НА НЕЖЕ НИ-	20
	КТОЖЕ Ѡ УЛКЪ НЕ ВЪСѢДЕ • ѠРѢШЬ-	21
	ША Е, ПРИВЕДѢТА МН • 31 Н АЦЕ КТО ВА	22

ПНѢ СЫ ЛОУ В Ѡ БЫ ІАКО ПРИБЛН СА ІС

КѢ

15 Надредното с във внофагна добавено тънко, вероятно от по-късна ръка.

Лс 19:32–40

пнѣ дї нѣ В ѿ прнвлнѣщї сѧ ісѡу кь ннсхоже

195r

въпрашаєтѣ поутѡ ѡрѣшаєтѡ ієго ;		1
такѡ рѣцѣтѡ іємоу . іако гѣ трѣвоу-		2
ієтѣ ієго . 32 шєдша же посланнаѡ . ѡбрѣ-		3
тѡста іакоже рѣ нма . 33 ѡрѣшаѣще-	сѣлг	4
ма же жрѣба . рекошѣ господне ієго		5
къ нма, что ѡрѣшаєтѡ жрѣба .		6
34 ѡна же рекѡста . іако гѣ ієго трѣвоу-		7
ієтѣ . 35 н прнведѡста ієго кь ісѡн . н въ-		8
зврѣгше рѣзы своѣ на жрѣба н възса-		9
дншѣ ісѡ . 36 ндѣщѡу же іємоу, постн-		10
лаахѣ рѣзы своѣ по пѣтн . зѡ 37 Прнвлн-	сѣлд	11
жаѣщѡу же сѧ іємоу ѡбнє кь ннсхо-		12
жденню горѣ єлєѡнсѣн . начатѣ		13
всє множество оуѣеннкѣ, радѡу-		14
ѣще сѧ хвалнтн бѡ гласомѣ велнкѡ .		15
ѡ всѣхѣ сѣлахѣ ѡже вндѣшѣ . 38 глѡ-		16
ѣ блвенѣ градѣн цѣрь въ нма гнє .		17
мнрѣ на нѣсн . н слава въ вышннхѣ .		18
39 Дѣроузїн же [ѡ] фарнсен ѡ народа реко-	сѣлє	19
шѣ кь немѡу . оуѣнтєлю запрѣтн		20
оуѣеннкѡмѣ твѡнмѣ . 40 н ѡвѣщѡавѣ		21
рєчє нмѣ . глѡ вамѣ . іако ѡцє снѣ		22

: ѡ жрѣбаѣтн :

Маргиналното число към ред 4 с яркочервено, при ред 11 с черно мастило. 19 Между же и фарнсен следи от изтрито ѡ. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 19:23–31

195v

прѣ на сѣг	оумльѹаТЬ • каменнѣ възъпнѣтъ •	1
САС	41 И ꙗко прѣблнжн сѧ • вндѣвъ гѣа плака	2
	сѧ о немь гла • 42 ꙗко аще бн разумѣлъ	3
	въ днѣ сѣн тѣи ꙗже къ мнроу твоемоу •	4
	ннѣ же сѣкры сѧ ѿ оуню твоѣю • 43 ꙗко	5
	прнндѣтъ днѣ на тѧ, ꙗ ѡбложѣтъ	6
	вразн твои острогъ о тебѣ • ꙗ ѡбѣн-	7
	дѣт тѧ ꙗ ѡбѣнмѣт тѧ всѣдоу 44 ꙗ ра-	8
	збнѣт тѧ • ꙗ ѹада твоа въ тебѣ • ꙗ	9
	не ѡстанѣтъ каменъ на каменн въ	10
	тебѣ • понеже не разумѣ времене	11
	посѣщенїа твоѣго : кѣ пнѣ	12
		
	45 И вшѣ въ црѣквь • наѹаТЬ ꙗзгонити	13
	продѣлѣща ꙗ коупоуѣща въ неи •	14
САН	46 гла ѡмъ, писано ꙗ храмъ мои храмъ	15
за	молитвѣ ꙗсть • вы же створнсте н	16
	врътопъ разбоннкомъ • 47 ꙗ бѣ оуѹа	17
	въ црѣквн по всѧ днѣ • архнѣрен же ꙗ	18
СЛѠ	вѣ дѣ В ѡ вшѣ ꙗс въ црѣквь наѹа	

6 Надредно є в днѣ поправка на преписвача. Маргиналното число и средисловната точка към ред 17 с яркочервено мастило.

Лс 19:48; 20:1–9

срѣ̂ дѣ̂ В ѿ̂ [въше] ѡуацѣ̂ ісѡу̂ лѡ̂

196r

книжници ѡскаахѣ̂ іего̂ поговѣнѣти • и	1
старѣншнны лѡ̂мь • 48 ѡ̂ не ѡбрътаахѣ̂	2
ѹто сътворѣнѣи іемоу̂ • людне бо всн	3
дръжаахѣ̂ сѧ послушаащѣ̂ іего̂ • к̂ вѣ̂ 20:1 ѡ̂ бы̂	4
ѿъ іедїнѣъ ѿ̂ дїїн, зѧ̂ ѡуацоу̂ люди въ црѣ-	5
кви, ѡ̂ блговѣствовашцоу̂ • съставше сѧ	6
архїереи ѡ̂ книжници съ старцы • 2 и рѣ-	7
ша къ нему̂ глаше • рци намъ коеѣ	8
властна сна творши • ѡ̂ кто іестъ да-	9
вын тебѣ̂ власть снѣ ; 3 ѡвѣщав же ре-	10
че къ нимъ • въроша вы ѡ̂ азъ єдїного	11
словесе • рцѣте ми • 4 крѣщенне іѡанно-	12
во съ нѣсе ли бѣ̂ ѡ̂ ѿ̂ ѹлкѣ̂ • 5 ѡ̂ни же по-	13
мышлаахѣ̂ въ себѣ̂ глаше • ꙗко̂ аще̂ рѣ-	14
мь съ нѣсе, рѣ̂тъ къ намъ • поѹто ѡубо не	15
вѣровасте іемоу̂ • 6 аще̂ ли речемъ ѿ̂ ѹлкѣ̂ ;	16
всн людне каменемъ побїѣт ны •	17
ѡ̂звѣсто бо бѣ̂ людемъ ѡ̂ іѡанѣ̂ ꙗко̂	18
прѣ̂къ бѣ̂ • 7 ѡ̂ ѡвѣщашѣ̂ не вѣмы ѡ̂ккѣ-	19
доу • 8 іс̂ же̂ рече̂ ѡ̂мъ • ꙗ̂ азъ̂ гла̂ вамъ	20
коеѧ̂ властнѣ̂ снѣ̂ творѧ̂ : к̂ срѣ̂ 9 наѹат же	21
глати къ людемъ прнѹа снѣ̂ :	22
ѡ̂ върошши̂ гѧ̂ архїереи̂ •	

В горното поле въше задраскано от писача на рубриката. 2 т в ѡбрътаахѣ̂ изписано върху погрешно започната буква, вероятно от преписвача. 12 Първото є в словесе преправено от ѡ с изтриване на половината буква от писача. 22 є в людемъ написано върху изтрита буква, вероятно от преписвача. В дясното поле еклибрис на БМ.

Лс 20:17–24

пѧ̅ дї̅ В ѿ̅ нскаахѧ̅ архїєрен н кнѧ̅ 197r

	Слышавше же рекошѧ̅ да не вѣдетъ •	1
	17 ѿ̅н же възрѣвъ на на рѣ̅ • что оубо іе̅ на-	2
	писано сѣ̅ • камень іегоже не брѣго-	3
	шѧ̅ зндѧ̅щен, сѣ̅ бѣ̅ въ главахъ ꙗ̅гловъ •	4
	18 ѿ̅ всѣкѧ̅ падын на каменн томъ, съ-	5
	кроушнт сѧ̅ • ѿ̅ на немже падеть съ-	6
кѡ̅ ѿ̅	треты-н̅ • зѧ̅ 19 ѿ̅ възыскашѧ̅ старѣншн-	7
	ны жрьубскы ѿ̅ кннжннцн възло-	8
	жнтн на нь рѣ̅цѣ въ тѣ̅ ѿ̅, ѿ̅ оубоашѧ̅	9
	сѧ̅ людї̅н • разумѣшѧ̅ бо ꙗ̅ко къ нн-	10
	мь рече прнтѣа снѧ̅ • 20 ѿ̅ оублюдше поу-	11
	стншѧ̅ прѣлога таѧ̅ • мнѧ̅ще сѧ̅ праве-	12
	днн сѧ̅ще • да ѿ̅мѧ̅ть іего въ словесн,	13
	да бншѧ̅ ѿ̅ прѣдалн вѣ̅ѣствоу ѿ̅ вѣла-	14
	стн воіеводѣ̅ • 21 ѿ̅ въпросншѧ̅ н глѣ̅ще •	15
	оу̅чнтелю • вѣ̅мы ꙗ̅ко право глѣ̅шн ѿ̅	16
	оу̅чншн • ѿ̅ не на лица зрншн • нѧ̅ въ	17
	нстннѧ̅ пѣ̅тн вѣ̅нню оу̅чншн • 22 досто-	18
	нт лн намь данъ датн кесаревн ѿ̅лн нн̅ ;	19
	23 разумѣв же лѣ̅кав'ство нхѧ̅, рече ѿ̅мъ •	20
	24 покажнте мн пѣ̅назъ • ѿ̅н ѿ̅матъ	21
	ѿ̅бразъ ѿ̅ напнсанне • ѿ̅вѣцѧ̅ше же	22
	: ѿ̅ лѣ̅щн̅ кннса радн •	

11 Маргиналното число с̅мг с черно мастило. В дясното поле екслибрис на БМ.

Лс 20:25–32

пнѣ вѣ В ѿ прнстѣпнѣ кѣзъ ꙗкоу нѣщнѣн ѿ садѣѣ

197v

рѣшѣ кѣсаревѣ • 25 ѿн же рѣ ѿ нмѣ • въздадѣнѣ-
те оубо ꙗже ꙗстѣ кесарево, кесаревнѣ •
нѣ еже ꙗстѣ бжне, бвнѣ • 26 нѣ не моглошѣ
зѣзрѣти глѣоу ꙗго прѣдѣ людемнѣ • нѣ днѣ-
вльше сѣ ѿ ѿвѣтѣ ꙗго оумльѣашѣ :

1

2

3

4

5

кѣ
пѣ

сѣ
зѣ

27 Шрнстѣпльше же нѣщнѣн ѿ садѣоукѣн глѣще •
въскрѣшенню не быти • нѣ възпрашахѣ
ꙗго 28 глѣще • оучителю моншѣ напнсалѣ
ꙗстѣ намѣ • аще комоу братѣ оумретѣ ;
нмѣѣ женѣ • нѣ тѣѣ бесѣденѣ оумретѣ •
да понметѣ женѣ ꙗго братѣ • нѣ възста-
внтѣ плѣмѣ брата своѣго : 29 сѣдмѣ оубо
братнѣ бѣше • нѣ прѣвын поемѣ же-
нѣ оумретѣ бесѣденѣ • 30 нѣ поѣтѣ вто-
рын женѣ ꙗго, нѣ тѣ оумретѣ бесѣде-
нѣ • 31 нѣ третнѣ поѣтѣ ѣ такожде • нѣ всн
сѣдмѣ оумрѣшѣ не ѡставльше сѣме-
не • 32 послѣжде же вѣсѣхѣ, оумретѣ нѣ

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

: ѿ садѣоукѣнѣ •

Лс 20:33–43

198r

женѧ • 33 въ възкрѣшенне оубо которааго Ѡ	1
вѣдетъ женѧ • сѣдмь бо Ѡмѣшѧ ѧ женѧ ;	2
34 Ѡ ѡвѣщавъ їсѣ Ѡмъ • сѣнове вѣка сего •	3
женѧт сѧ Ѡ посагаѧтъ • 35 ѧ спѣблъшен сѧ	4
вѣкъ ѡнъ оубо ѡуѣнѣти, Ѡ възкрѣшеніе	5
іеже ѡ мрѣтвѣхъ • ни женѧт сѧ ни по-	6
сагаѧтъ • 36 ни оумрѣти потомъ могѧтъ •	7
равни бо сѧтъ ѧггломъ • Ѡ сѣнове сѧтъ	8
вѣни • Ѡ възкрѣсеніа сѣнове сѧтъ • 37 іакоже	9
оубо вѣстаѧтъ мрѣтвѣни • Ѡ монси ска-	10
за при кѣпниѣ, іакоже гла • гла бѧ авраа-	11
мѣ • Ѡ бѧ ісаѧкова • Ѡ бѧ іаковѣ • 38 бѧ	12
же нѣ мрѣтвѣхъ, нѣ живѣхъ • всѧ	13
бо томоу живи сѧтъ • 39 ѡвѣщавше	14
же нѣщни, ѡ кнѣжнѣхъ рѣшѧ • оубо	15
телю добръ рече • 40 к томоу же не смѣахѧ	16
іего въпросити ниуьсоже • кѣ пѣ 41 рече же къ	17
нимъ • како глаѧтъ кнѣжнѣци, ѧ	18
сѧ сѧща дѣва • 42 сам бо дѣдъ глаѧтъ въ	19
кнѣгахъ псаломскѣхъ • рѣ гѣ гѣни мо-	20
іемоу сѣдн о дѣснѣа мене • 43 дондеже	21
положѧ врагы твоѧ подножне нога-	22
о въпрошенн гѣни къ фарисеѡ •	

сѣме

17 Маргиналноото число и средисловната точка с яркочервено мастило. В дясното поле еклибрис на БМ.

Лс 20:44–47; 21:1–4

сѣ̄ з̄г̄ р̄ѣ̄ г̄ь̄ сво̄н̄ ѿ̄ бл̄ю̄те̄ сѣ̄ ѿ̄ кн̄н̄

198v

ма тво́ма • 44 д̄д̄з̄ бо̄ г̄а̄ на̄р̄н̄ца̄ет̄з̄ ѿ̄го̄,
 т̄о̄ ка̄ко̄ с̄н̄з̄ і̄емо̄ӯ і̄е̄ • 45 Слы̄ш̄а̄ще̄м̄ же̄
 с̄мс̄ в̄с̄ѣ̄м̄ь лю̄де̄м̄ь • з̄а̄ Ре̄че̄ къ̄ о̄ӯче̄н̄нӣко̄-
 м̄з̄ сво̄н̄м̄з̄ • 46 бл̄ю̄д̄ѣ̄те̄ сѣ̄ ѿ̄ кн̄н̄ж̄н̄н̄-
 къ̄ • хо̄та̄щ̄н̄н̄х̄з̄ в̄з̄ ѿ̄де̄ж̄д̄а̄х̄з̄ хо̄д̄н̄-
 тӣ • ѿ̄ лю̄ба̄щ̄н̄х̄з̄ ц̄ѣ̄ло̄ва̄н̄і̄а̄ на̄ тр̄з̄-
 ж̄н̄щ̄н̄х̄з̄ • ѿ̄ пр̄ѣ̄д̄з̄с̄ѣ̄да̄н̄і̄а̄ на̄ с̄з̄бо̄р̄н̄-
 щ̄н̄х̄з̄ • ѿ̄ пр̄ѣ̄ж̄д̄ез̄ва̄н̄на̄ на̄ ве̄е̄р̄ѣ̄х̄з̄ •
 47 ѿ̄же̄ ѿ̄з̄ѣ̄да̄ѣ̄т̄з̄ до̄мы̄ в̄до̄в̄н̄ц̄з̄ • ѿ̄ в̄н̄-
 но̄ѣ̄ да̄ле̄че̄ мо̄ла̄т̄ сѣ̄ • с̄н̄н̄ пр̄і̄н̄м̄ѣ̄т̄з̄
 ѿ̄с̄ѣ̄ж̄д̄ен̄н̄і̄е̄ бо̄л̄ше̄е̄ :

с̄мс̄

21:1 в̄з̄ѣ̄р̄ѣ̄в̄ же̄ в̄н̄д̄ѣ̄ в̄ме̄та̄щ̄н̄х̄з̄ в̄з̄
 га̄зо̄ф̄на̄к̄н̄ѣ̄ да̄ры̄ сво̄ѣ̄ бо̄га̄ты̄ѣ̄ • 2 в̄н̄-
 д̄ѣ̄в̄ же̄ н̄ѣ̄к̄ѣ̄а̄ в̄до̄в̄н̄ц̄ѣ̄ о̄убо̄г̄ѣ̄ • в̄з̄-
 ме̄щ̄щ̄ѣ̄ дв̄ѣ̄ ца̄т̄ѣ̄ • 3 ѿ̄ ре̄че̄ в̄з̄ ѿ̄ст̄н̄-
 н̄ѣ̄ г̄ла̄а̄ ва̄м̄з̄ • і̄а̄ко̄ в̄до̄в̄н̄ца̄ с̄н̄ѿ̄ о̄убо̄-
 га̄а̄ • бо̄ле̄е̄ в̄с̄ѣ̄х̄з̄ в̄в̄р̄ѣ̄же̄ • 4 в̄с̄н̄ бо̄
 с̄н̄н̄ ѿ̄ ѿ̄з̄бы̄тка̄ в̄в̄р̄ѣ̄го̄ш̄ѣ̄ да̄ры̄ б̄в̄н̄ •

Ὁ ΔΕΥΟ ΠΕΝΑΖΟΥ •

Лс 21:5–10

срѣ̂ вѣ̂ В ѿ̂ гла҃щѣ̂ нѣ̂кы̂ і̄соу̂ о̄ храмѣ̂ стѣ̂:

199r

а̄ снѣ̂ ѿ̂ лишенїа̄ своего̄ все̄ нѣ̂мѣ̂нне̄ 1
 свое̄ вѣ̂рѣ̂же̄ . нѣ̄ снѣ̂ гла̄ възгласӣ . нѣ̄- 2
 мѣ̂н оӯшн̄ слышатн̄ , да̄ слышнтѣ̂ : к̄ сѣ̂ 3
 5 **И** нѣ̂мѣ̂ гла҃щѣ̂мъ̄ о̄ храмѣ̂ стѣ̂мъ̄ . **СМН** . 4
 ꙗ̄ко̄ каменнмъ̄ добромъ̄ нѣ̄ съсѣ̂ды̄ 5
 оӯкрашенъ̄ є̄сть . рече̄ б̄ сѣ̄ ꙗ̄же̄ вѣ̄днѣ̄ 6
 прї̄ндѣ̂тъ̄ днѣ̄нїе̄ , вѣ̄ на̄же̄ не̄ о̄стане̄ 7
 тѣ̄ каменъ̄ на̄ каменн̄ , нѣ̄же̄ не̄ разорѣ̄ сѣ̄ :~ 8

7 **Въ**просишѣ̂ ꙗ̄го̄ гла҃ще̄ . оӯчѣ̄телю̄ ко- 9
 ꙗ̄гда̄ оӯбо̄ снѣ̂ вѣ̂дѣ̂тъ̄ . нѣ̄ что̄ ꙗ̄є̄сть̄ зна- 10
 меннїе̄ ꙗ̄гда̄ хотѣ̂тъ̄ снѣ̂ бытӣ ; 8 **О**н̄ же̄ рече̄ : **СМ** 11
Влю̀дѣ̂те̄ сѣ̄ да̄ не̄ прѣ̂льщенн̄ вѣ̂дѣ̂те̄ . 12
 мнозӣ бо̄ прї̄ндѣ̂тъ̄ вѣ̄ нма̄ мое̄ гла҃- 13
 щѣ̄ . ꙗ̄ко̄ азъ̄ ꙗ̄смъ̄ нѣ̄ вѣ̂ма̄ прнѣ̂лн- 14
 жӣ сѣ̄ . не̄ нѣ̂дѣ̂те̄ вѣ̂слѣ̂дъ̄ нхъ̄ . 9 **К**гда̄ 15
 же̄ оӯслышнѣ̄те̄ вранн̄ , нѣ̄ нестроїеннїа̄ . 16
 не̄ оӯбонѣ̄те̄ сѣ̄ пѣ̂баѣ̄тъ̄ бо̄ снѣ̂мъ̄ прѣ̂же̄ прѣ̂ сѣ̂ на̄ снѣ̂ 17
 бытӣ . нѣ̄ не̄ тоӯ ѡ̄бне̄ конѣ̂цъ̄ + . 10 **Т**огда̄ 18

сѣ̂ ма̄поӯ рече̄ гъ̄ влю̀дѣ̂те̄ сѣ̄ да̄ не̄ прѣ̂льщѣ̄

5 В дясното поле следи от литургична бележка и число с розово-червено мастило.

Lc 21:11–20

ВТ̄Р̄ ВІ̄ Р̄Е̄ Г̄С̄ СВОӢ ѿ̄ ВЪНЕМЛѢТЕ СЕБѢ Ѡ̄ УЛКѢ ВЪЗЛОЖѢ

199v

	П̄ЛѦШЕ ИМЪ • ВЪСТАНЕТЬ БО ꙖЗЫКЪ НА Ꙗ-	1
	ЗЫКЪ • И ЦР̄ТВО НА ЦР̄ТВО • 11 ТР̄СН ВЕЛН-	2
ПР̄Ѣ ѿ̄ НА СНА	ЦН ПО МѢСТА И ГЛАДН • И ВЪ МОРН СТРАСН	3
	БѢДѢТЬ • И ЗНАМЕННА СЪ НѢСѢ ВЕЛНКА	4
СН	БѢДѢТЬ • 12 ПРѢЖДЕ ЖЕ СНХЪ ВЪСѢХЪ,	5
ЗА	ВЪЗЛОЖѢТЬ НА ВЫ РѢКЫ СВОѢ • И НЖДЕНѢ-	6
	ТЬ ПРѢДАЩЕ НА СЪБОРНЦА И ТЕМНН-	7
	ЦА • ВЕДОМЫ КЪ ЦР̄ЕМЪ И ВЛКАМЪ, ИМЕ-	8
	НН МОЕГО РАДН • 13 ПРИЛОУЧУТ ЖЕ СѦ ВАМЪ	9
СНА	ВЪ СВѢДѢТЕЛЬСТВО • 14 ПОЛОЖИТЕ НА СРЪ-	10
	ДЦНХЪ ВАШНХЪ • НЕ ПРѢЖДЕ ПОУЧАТИ	11
	СѦ ѠВѢЩАВАТИ • 15 АЗЪ БО ДАМЪ ВАМЪ	12
	ОУСТА И ПРѢМѢДРОСТЬ • ИЕНЖЕ НЕ ВЪЗМО-	13
	ГѢТЬ ПРОТНВНТИ СѦ • И ѠВѢЩАТИ ВЪ-	14
✓	СН ПРОТНВЛѢЩИНН СѦ ВАМЪ • 16 ПРѢДАНИ	15
	ЖЕ БѢДЕТЕ РОДНТЕЛН, И БРАТНѢ И РОДО-	16
	МЪ И ДРОУГЫ, И ОУМОРАѢ Ѡ ВАСЪ • 17 И БѢДЕ-	17
	ТЕ НЕНАВНДНМН Ѡ ВСѢХЪ, ИМЕНН МОЕ-	18
	ГО РАДН • 18 И ВЛАСЪ ГЛАВЫ ВАШЕѢ НЕ ПОГЫ-	19
	БНЕТЬ • 19 ВЪ ТРЪПѢНН ВАШЕМЪ, СТАЖН-	20
СНА	ТЕ ДѢШѢ ВАШѢ • КО ВТ̄ 20 УТИ ѿ̄ ЕГДА ЖЕ ОУЗРНТЕ ОБЪСТО-	21
	НМЪ ВОӢ ІЕР̄ЛМЪ • ТОГДА РАЗОУМѢНТЕ	22

10 Маргиналното число СНА с черно мастило. 21 ж в же написано върху погрешно започнато с. В долното поле екслибрис на БМ.

Лс 21:21–25

200r

іако прнблнжн сѧ запоустѣнне іемоу :~

1

21 Тогда сѣщїи въ іоудѣи, да бѣгаѣтъ въ
горы • ѱ нже посрѣдѣ іего, да ѱсходатъ •
ѱ нже въ странахъ, да не вѣходатъ въ нѣ •
22 іако дѣни мыщенню сѣтъ • да ѱсплѣ-
нат сѧ вѣсѣ напнсанаѧ • 23 гóре ѱмѧщн-
мъ въ ꙗтробѣ, ѱ дощнмъ въ тыѧ дѣни •
Бѣдетъ бо бѣда велнка на землн • ѱ гнѣ-
въ на людехъ снхъ • 24 ѱ падѣтъ ѿ острїа
мею • ѱ плѣненн бѣдѣтъ въ всѧ стра-
ны • іерлѧмъ бѣдетъ попрїемъ ѿ ꙗзы-
кѣ • ѱ тн сѧ дондеже скончѧѣтъ сѧ врѣмена
ꙗзыкѣ • 25 Бѣдѣтъ знаменїа въ сѣнцн
ѱ лоунѣ ѱ звѣздахъ • ѱ на землн тѧга

СНГ

2

3

4

5

СН^А ~

6

7

СНГ

8

9

10

11

12

13

СНС

14

Lc 21:35–38; 22:1–6

п̄а̄ в̄і В̄ ѿ бѣ ѡуе̄ іс̄ въ цр̄квн:

201r

н̄ п̄еуаааааа жнтенскымн • н̄ наандетъ	1
на вы възнезаап̄ д̄н̄ь т̄ъ • 35 ꙗко сътъ бо	2
пр̄їндетъ на вса съдащѣа на лицн въ-	3
сеа земаа • 36 бѣднѣ оубо на всѣ време-	4
на молаще са • да сп̄дбнѣ са оубѣжа-	5
ти всего того хотащаго быти • н̄ ста-	6
ти прѣдъ с̄н̄омъ ѡлѣвскомъ : к̄о с̄п̄ ма̄ 37 з̄а Бѣ же	7
въ д̄н̄е оуба въ цр̄квн • а̄ ноцна н̄схо-	8
да въдварѣаше са въ горѣ нарицае-	9
мѣн̄ іелевнъ • 38 н̄ всн люднѣ н̄зъ оутра	10
прнхождаах̄ къ нему въ цр̄квн послѣ-	11
шатн̄ ѡго: 22:1 Прнблжааше же са з̄а	12
Шр̄азннкъ ѡпрѣснока нарицаемн	13
пасха • 2 н̄ нскаах̄ архнер̄ен̄ н̄ кннжь-	14
ннцн, како н̄ бнш̄ оубнлн • боах̄ бо	15
са люднн • 3 Въндѣ же сатана̄ въ іоуд̄ѣ	16
нарицаемаго н̄скарнота • сп̄ща ѿ ѡ-	17
сла ѡбою на десате • 4 н̄ ншедъ гла архіе-	18
р̄ев̄мъ н̄ кннжннкомъ • н̄ воєвода-	19
мъ • како н̄мъ прѣдасть ѡго • 5 Н̄ възра-	20
доваш̄ са • Н̄ съвѣщаш̄ ему дати	21
сребро • 6 н̄ ѡвѣща са • н̄ нскааше подо-	22

: ѡ п̄асцѣ : ѡѣ в̄е на-ѡ • л̄ѣ • В̄ ѿ прнблжааше

10 тр в оутра лигатура. В долното поле ау в на-ѡ лигатура. В дясното поле екслибрис на БМ.

Lc 22:7–15

201v

	БНА ВРЪМЕНЕ, ДА ІЕГО ПРЪДАСТЪ БЕЗ НАРОДА •	1
УТН ПНѐ	7 ПРННДЕ ЖЕ ДНЬ ОПРЪСНЬКА • ВЪ НЖЕ ПЪБНО	2
	БЪ ЖРЪТН ПАСКЪ • 8 Н ПОСЛА ПЕТРА Н ІУАНА	3
~	РЕКЪ ШЕДША ОУГОТОВАНТА НАМЪ ПАСХЪ	4
	ДА ІАМЫ • 9 ОНА ЖЕ РЪСТА ЕМОУ ГДЕ ХОЩЕ-	5
	ШН ДА ОУГОТОВАЕВЪ • 10 ОН ЖЕ РЕЧЕ НМА • СЪ	6
~	ВЪШЕДШЕМА ВАМА ВЪ ГРАДЪ, СРАЩЕТ ВЪ	7
	УЛКЪ, ВЪ СЪДЕЛНИЦЪ ВОДЪ НОСА • ВЪ СЛЪ-	8
	ДЪ ІЕГО НДЕТА, ВЪ ДОМЪ ВЪ НЖЕ ВЪХОДН-	9
	ТЬ • 11 Н РЕЧЕТА ГНОУ ДОМОУ • ГЛЕТЪ ТЕВЪ ОУ-	10
	УНТЕЛЪ • ГДЕ ЕСТЪ УВНТЪЛЪ НДЕЖЕ ПАСХЪ	11
	СЪ ОУЧЕННИКЪ МОИИ СЪНЪМЪ • 12 Н ТЪ ВА-	12
	МА ПОКАЖЕТЕ ГОРНЦЪ ВЕЛЪ ПОСЛАНА •	13
	Н ТОУ УГОТОВАНТА • 13 ШЕДША ЖЕ ОБРЪТО-	14
	СТА ІАКОЖЕ РЕЧЕ НМА • Н ОУГОТОВАСТА ПА-	15
СѐА	СХЪ • 14 Н ЕГДА БЪ ВРЪМА ВЪЗЛЕЖЕ Н ОВА НА	16
	ДЕСАТЕ АПЛА СЪ ННМЪ • 15 Н РЕ К ННМЪ • ЖЕЛА-	17
	ННЕМЪ, СЪ ВЪХОТЪ • СНЪ ПАСХЪ ІАСТН СЪ ВАМН •	18
	ПРЪЖДЕ ДАЖЕ НЕ ПРІНМЪ МЪКЪ :	19

8 Надредното ѱ в сѣделницѣ вероятно добавено от по-късна ръка. 9 хó във възходна-
написано върху измити букви от преписвача. 16 б в бѣ написано върху измита буква от
преписвача? Предходното а написано върху петно от синя боя.

Lc 22:16–24

202r

16 ГЛА БО ВАМЪ • ꙗко не ѡмамъ ѡселѣ ꙗсти	с̄ае	1
ѡ него • дождеже конуаѣт са въ црѣвн бн •		2
17 ѡ въземъ ѡашѡ, хвалѡ въздавъ, рѣ • прн-		3
нмѣте сѣ ѡ раздѣлите себѣ • 18 ГЛА БО ВАМЪ •		4
ꙗко не ѡмамъ ѡселѣ пннѣ ѡ плода ло-		5
знааго • дождеже црѣво бжнне прнндѣ •		6
19 И прнѣмъ хлѣбъ, хвалѡ въздавъ прѣ-	с̄ас •	7
ломн • н дастъ ѡмъ гла • се ѣсть тѣло		8
моѣ даѣмоѣ за вы • сѣ творнте въ моѡ		9
паматъ • 20 И ѡашѡ такожде, по вечерѣ-	с̄аз	10
ннн гла • Снѡ • ѡаша новнн завѣтъ мо-		11
ѣѡ крѣвн[ѡ] • ꙗже за вы пролнваѣт са :		12
21 Ѡбаѣе сѣ рѡка прѣдаѡцаго ма • съ мноѡ ѣ	с̄ан	13
на трапезѣ • 22 ѡ снѡ ѡѡбо ѡлѣьскын по рече-		14
номоу ндетъ • Ѡбаѣе горе ѡлѡкоу томоу		15
ѡмже прѣданъ бѡде • 23 ѡ тн наѡашѡ ѡ-	с̄ѡ •	16
скатн въ себѣ • которнн ѡѡбо бѡдетъ		17
ѡ ннхъ • хѡтан сѣ створнн • 24 Бѡ же н	с̄о	18

12 ѡ в крѣвн[ѡ] изтрнто, вероятно от преписвача. Маргиналните числа към редове 16 и 18 с черно мастило. В долното поле еклибрис на БМ.

Lc 22:25–32

202v

О СТАЗАЖИИ СѦ КТО ІЕ БОЛІИ :

пѣ въ ннхъ • кѣи мннть сѦ нхъ быти 1
 боліи • 25 ѡн же рѣ нмъ • цѣне ꙗзыкъ, о- 2
 владаѣтъ нми • н ѡвладаѣщен нми, 3
 властеле нарцаѣт сѦ • 26 вы же не тако • 4
 нѣ боліи (!) васъ, да вѣдетъ ꙗко мннн • 5
 н старѣи, ꙗко слоужѣн • 27 которын оубо 6
 боліи • възлежѣи ли или слоужѣн ; 7
 не възлежѣи ли ; аз же посрѣдѣ васъ 8
 іесмы слоужѣн • 28 вы же есте прѣбы- 9
 вшен съ мноѣ въ напастехъ монхъ • 10
 29 н азъ завѣщаваѣ вамъ • ꙗкоже завѣ- 11
 ца ѡцѣ мон мнѣ 30 цѣтвнѣ • за іасте н 12
 пниете на трапезѣ моѣи въ цѣтвн моѣ :~ 13

И СѦДЕТЕ НА ПРѣСТОЛѣХЪ • СѣДАЩЕ ѦВѣМА 14
 НА ДЕСѦТЕ КОЛѣНОМА ІСАИЛЕВОМА • 15
 Рече же гѣ • 31 снмѡне снмѡне • сѣ сатана 16
 проснть васъ • да би сѣалъ ꙗко пшени- 17
 цѣ • 32 аз же молнх сѦ ѡ тебѣ • да не ѡскѣ- 18

О НСПРОШЕНИ САТАНИИѣ :

1 а в пѣ написано върху изтрито ѣ от по-късна рѣка.

Лс 22:33–38

203r

дѣтѣ въра твоа̑ • ѿ тѣи нѣкогда ѡбра-	1
ць са̑ • ѡутврѣдиши братна твоа̑ •	2
33 О̑н же рече̑ ѿмоу̑ • гла̑ • с тобоа̑ готовъ есмъ,	СОА 3
ѿ въ темнища̑ ѿ въ смръть ѿти • 34 ѡнъ	СОЕ 4
же рече̑ ѿмоу̑ • гла̑ ти пѣтре • не възгла-	5
снѣтъ патѣль дѣне̑ ; дондеже три крѣты	6
ѡврѣжеша̑ мене, не знаати :	7

35 И̑ рече̑ ѿмъ̑ ѿгда послахъ̑ вы безъ влага-	СОС • 8
лища̑ • ѿ безъ врѣтница̑ • ѿ безъ сапогъ •	9
ѿгда ѡсо лишенн бысте ; ѡнн же рѣ-	10
ша̑ ниѡсоже • 36 рече̑ же ѿмъ̑, ниѡѣ ѡ-	11
же ѿматъ скровнице да възметъ •	12
такоже ѿ врѣтнице̑ • ѿ ѿже не ѿматъ,	13
да продасть риза̑ своа̑ ѿ коупитъ ножа̑ •	14
37 гла̑ бо вамъ̑ • ѿко ѿ ѡще писаное сѣ̑, по-	СОЗ 15
баѣтъ да сконѡаѣтъ са̑ ѿ мнѣ̑ • ѿ еже	16
съ безаконны въмѣни са̑ • ѿже бо	17
ѿ мнѣ̑ конецъ ѿматъ • 38 ѡнн же рѣша̑	СОН 18

6 петѣль написано тънко върху изтрит коуръ от по-късна рѣка. 8 Надредното ѣ въвъ влага-
добавено тънко от по-късна рѣка. Маргиналните числа към редове 4, 15, 18 с черно мас-
тило. В долното поле еклибрис на БМ.

Lc 22:39–45

ВѢ СЫ В ѿ НШЕ ІС НДЕ ПО ѠБЫАЮ

203v

ГН СЕ НОЖА ЗДЕ ДВА • ѠН же РЕ ДОВО- 1
 ЛНО ЕСТЬ • ЗА 39 И НШЕДЪ, НДЕ ПО ѠБЫАЮ 2
 СВОЕМОУ ВЪ ГОРѢ ЕЛЕѠНСКѢ • ПО НЕ- 3
 МЪ НДОШѢ ОУЧЕНИЦН ІЕГО • КО ПНЕ 40 Н ЗАУ ВЕ ѠЕ БЫВШЕ 4
 же НА МѢСТѢ, РЕ НМЪ • МОЛНТЕ СѢ 5
 ДА НЕ ВРНДЕТЕ ВЪ НАПАСТЬ • 41 Н СѢМЬ 6
 ѠСТѢПН Ѡ ННХЪ ІАКО ВРЪЖЕННЕ КА- 7
 МЕНЕ • Н ПОКЛОНЫ КОЛѢНѢ, МОЛѢШЕ 8
 СѢ 42 ГЛА • ѠѠЕ АЩЕ ВОЛНШН МНМОНЕ- 9
 СН ЯШѢ СНѢ Ѡ МЕНЕ • ѠБАУЕ НЕ МОА 10
 ВОЛѢ, НѢ ТВОА ДА БѢДЕТЬ • ѠТН ВЕ ѠЕ : 43 ІАВН же СѢ 11
 ѠМОУ АГГЛЪ СЪ НБСЕ, ОУКРѢПЛѢН • 44 Н БЫ 12
 ВЪ ПОДВНЗѢ, ПРНЛЕЖНѢЕ МОЛѢШЕ 13
 СѢ • Н БЫ ПОТЪ ЕГО, ІАКО КАПЛА КРЪВЕ 14
 КАПЛАЩѢ НА ЗЕМЛА : 15

45 И ВСТАВЪ Ѡ МОЛНТВЫ 16
 Н ПРНШЕДЪ КЪ ОУЧЕНИ- 17
 КОМЪ Н ѠБРѢТЕ А СѢ- 18

АН ВЕГО ѠЕ СПГ Н ПА В МА СС

4 аѹ в заѹ лигатура. Маргиналните числа към редове 6 и 9 с по-дребно писмо и черно мастило.

Lc 22:46–53

204r

ѿѿ ѿ печалн • 46 ѿ рѣ ѿмъ что спѣте • въз-	1
ставше молнте же са да не възндете въз	2
напастъ • 47 Ище же ѿмоу глацоу, се	3
народъ, ѿ нарицаѿмын ѿуда • ѿдннъ	спѣ 4
ѿ обою на десате • ѿ прѣд нмн ѿдѣ-	5
ше • ѿ прнстѣпн къ ѿсоу лобзати ѿго •	6
се бо бѣ знаменнѣ далъ ѿмъ • ѿго-	7
же лобжѣ, тѣ ѿ ѿмѣте ѿ • 48 Ис же рече	спѣ 8
ѿмоу • ѿуда • лобзаннем лн сна улѣа	спз 9
прѣдаѿшн • 49 Воздѣвше же ѿже бѣхѣ	10
ѿ немъ бываѿмоѣ • рекошѣ ѿмоу	11
гн • аще ѿдаришъ ножемъ • 50 ѿ ѿдари	12
ѿдннъ ѿ ннхъ архнереѿва раба • ѿ	13
ѿрѣза ѿмоу ѿхо десноѣ • 51 ѿвѣща-	14
в же ис рече • ѿставнте до сего • ѿ ко-	спѣ 15
снѣ са въз ѿхо ѿго ѿ нсцѣлн н • 52 Рѣ же ис,	16
къ прншедшнмъ на нъ архнереѿмъ •	17
ѿ воѿводамъ црковнынмъ н ста-	18
рцемъ • ѿко на разбоннка лн прнн-	19
досте • съ ѿрѣжнѣмъ ѿ дрѣколмн ѣ-	20
тн мене ; 53 по вса днн спцоу мн въз црѣ-	21
квн ѿ не ѣсте мене • нѣ се ѿ годннѣ вашѣ •	22
ѿ ѿбласть темнаѣ :~	23

4-5 В междуредовото пространство следи от измита (?) червена литургична бележка. 17-ѿрѣѿмъ написано върху измит текст от преписвача, но надредните знаци вероятно добавени от друга ръка с по-светло мастило. Непозлатените маргинални числа до f. 205r10 добавени с по-дребно писмо и черно мастило. В дясното поле екслибрис на БМ.

Lc 22:54–60

204v

<p>с҃с</p> <p>с҃са</p> <p>с҃св</p>	<p>54 И ѿмше и ве дошѣ ѿго на дворѣ архіере- ѡвъ • петръ же нѣваше вѣслѣдѣ нѣзъ- далече • 55 възгнѣщешем же нѣмъ ѡгнь посрѣдѣ двора • нѣ въкупѣ сѣда- щнѣмъ нѣмъ • сѣдѣше нѣ петръ посрѣ- дѣ нѣхъ • 56 оузрѣвшн же ѿго раба нѣкаа • сѣдаща при свѣтѣ • нѣ възрѣвшн на нѣ рече • нѣ сѣ бѣ съ нѣмъ ; 57 ѡн же ѡврѣже са ѿго гла • не знаѣ ѿго жено • 58 И не на длѣзѣ другын видѣвъ рече, нѣ тѣ ѡ нѣ- хъ еси • петръ же рече, члѣе нѣсмъ • 59 нѣ мношедошу ꙗко часу еднемоу • нѣ нѣ нѣкын крѣплѣаше са гла • въ нѣ- стнѣ нѣ сѣ бѣ съ нѣмъ • нѣбо галлеа- ннѣ ѿ • 60 рѣ же петръ члѣе не вѣмъ ѿгоже глѣши :</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>7</p> <p>8</p> <p>9</p> <p>10</p> <p>11</p> <p>12</p> <p>13</p> <p>14</p> <p>15</p> <p>16</p>
------------------------------------	---	--

Lc 22:61–68

205r

И ѡбниѣ ѣще гл҃ащюу ѿемоу възгласи патель •	~	1
61 и ѡбращь сѧ г҃ь възрѣвъ на петра • и		2
шомѣнѣ петръ слово г҃не • ѡкоже рече ѿ-	с҃с҃г	3
моу • ѡко прѣжде даже не	~	4
въспоѣтъ патель, три кра-		5
ты ѡврѣжешн сѧ мене •		6
62 и ншедь вънз петръ, пла-	~	7
кааше сѧ горко • 63 и мѣжн дрѣжѣ-	с҃с҃д	8
щен ѿсѧ, рѣгаахѣ сѧ ѿмоу внѣще н • 64 и за-		9
крывше ѿго, внѣахѣ и по лицюу • въпра-	с҃с҃е	10
шаахѣ ѿго гл҃аще, прорци намъ кто		11
ѿѡударнвын тѧ • 65 и ино много хоулно		12
гл҃аахѣ на нъ :		13
		
66 И ѡко въ д҃нь, за събрашѣ сѧ старци людци и		14
и архіерѣн и кннжннцн на ѿсѧ • ведошѣ		15
ѿго на сънемь свои гл҃аще • аще тѣи ѣси	~	16
х҃с҃ь рьци намъ • 67 Рѣ же и мь аще рекѣ ва-	с҃с҃с	17
мь ; не и мѣте вѣры • 68 аще же въпрошѣ		18
		

въ стын вѣ пѧ ѡдъ ѿ В ѡ събрашѣ старци

Маргиналното число към ред 17 с червено мастило.

Лс 22:69–71; 23:1–4

Υ̅ε̅ ϑ̅ϑ̅ В̅ ѡ̅ арх̅їер̅ен̅ н̅ к̅н̅н̅ц̅н̅ пр̅н̅в̅ед̅ѡ̅ і̅с̅а̅

205v

	ВЫ, НЕ ѠВѢЩАЈЕТЕ МН НИ ЖЕ ПОУСТНТЕ •	1
С̅С̅Z	69 Ѡселѣ вѣдетъ с̅н̅ъ ѡлѣбскыи сѣда ѡ	2
С̅С̅Н	деснѣа слы в̅ж̅н̅ѡ̅ • 70 рекошѡ же вс̅н̅ •	3
	ты лн̅ єсн̅ оуб̅ѡ̅ с̅н̅ъ б̅ж̅ї̅н̅ ; ѡ̅н̅ же рече	4
С̅С̅Ѡ	к' нн̅мь в̅ѡ̅ гл̅ете̅ ꙗко̅ аз̅ъ єсмь • 71 ѡ̅н̅н̅	5
	же рѣшѡ что̅ н̅ ꙗще̅ трѣбу̅ѡ̅ѡ̅мъ свѣ-	6
	дѣтельства • самн̅ бо слышахомъ	7
	ѡ̅ оустъ̅ єго̅ • 23:1 н̅ вьставше̅ вьсе̅ мно-	8
Т̅ В̅Т̅	к̅ в̅т̅ жьство̅ н̅х̅ъ̅ к̅ : з̅а̅ Прн̅в̅ед̅ош̅ѡ̅ єго̅ к̅ь̅ пн̅-	9
	латоу̅ • 2 н̅ наѡашѡ на нь̅ ваднтн̅ г̅ла̅-	10
	ще̅ • сего̅ ѡбрътохомъ̅ развращаѡ̅-	11
	ща̅ ꙗзык̅ наш̅ • н̅ вьзбранѣща̅	12
	даатн̅ кесаревн̅ дань̅ • г̅ла̅ са̅ самъ̅	13
	ц̅р̅ь̅ бытн̅ • 3 пн̅лат̅ же̅ вьпросн̅ єго̅	14
	г̅ла̅ • ты лн̅ єсн̅ ц̅р̅ь̅ і̅о̅у̅д̅є̅н̅скы̅ ; ѡ̅н̅ъ̅	15
	же ѡвѣщавъ̅ рече̅ ємоу̅, т̅ѡ̅ гл̅ешн̅ •	16
	4 пн̅лат̅ же̅ рече̅ к̅ъ̅ арх̅н̅є̅р̅є̅в̅мъ̅ н̅ к̅ъ̅	17
	на̅ро̅до̅у̅ • н̅нк̅о̅є̅а̅ же̅ в̅н̅н̅ы̅ не̅ ѡ̅б̅р̅ѡ̅т̅а̅-	18
	ѡ̅ до̅ ѡл̅ка̅ сего̅ :	19

Lc 23:5–12

206r

5	Θ̅Η̅Ν̅Ι̅	же	крѣплѣхѣ	са	г̅л̅а̅ще	•	ѣко	развѣра-	τ̅α̅	1
								цаиѣтъ		2
								люди		
								• оуѣа		
								по		
								всен		
								іоуѣен,		
								на-		
								чень		
								ѡ		
								галлеа		
								до		
								зде		
								• б		
								пнлат		
								же		
								слы-		
								шавѣ		
								въ		
								въпроси		
								галлеа		
								• аще		
								ѣлкѣ		
								га-		
								лленскы		
								іѣ		
								• 7		
								н		
								разоумѣвѣ		
								ѣко		
								ѡ		
								обла-		
								сти		
								нрѡдѡвы		
								іѣстѣ		
								• посла		
								іѣго		
								къ		
								нро-		
								доу		
								• сѣщѡу		
								н		
								томоу		
								въ		
								іерлѡмѣхѣ		
								въ		
								тыѣ		
								днн		
								• 8		
								нрод		
								же		
								вндѣвѣ		
								іѣа		
								радѣ		
								бы		
								зѣло		
								• бѣ		
								бо		
								желаѣ		
								ѡ		
								многа		
								врѣмене		
								вндѣти		
								іѣго		
								• занѣ		
								слышашѣ		
								многа		
								ѡ		
								нѣмѣ		
								• н		
								надѣашѣ		
								са		
								нѣкое		
								знаме-		
								ннѣ		
								вндѣти		
								ѡ		
								него		
								бываѣмое		
								• 9		
								въ-		
								прашашѣ		
								н		
								словесы		
								многы		
								• ѡн		
								же		
								нн-		
								ѣсоже		
								не		
								ѡвѣщавашѣ		
								ѣмоу		
								• 10		
								стоахѣ		
								τ̅ε̅		
								τ̅ς̅		
								Жѣ		
								архнѣрен		
								н		
								кннжннцн		
								пнлежно		
								ва-		
								даще		
								на		
								нѣ		
								• 11		
								ѡуѣор		
								же		
								іѣго		
								нродѣ		
								съ		
								вон		
								своинн		
								• н		
								порѣгав		
								са,		
								ѡблѣкѣ		
								іѣго		
								въ		
								рнзѣ		
								свѣтлѣ		
								възвратн		
								іѣго		
								къ		
								пнлатѣ		
								• 12		
								быста		
								же		
								сн		
								дрѡуга		
								нродѣ		
								же		
								н		
								пнлатѣ		
								въ		
								тѣ		
								днѣ		
								съ		
								собоѣ		
								• прѣжде		
								бо		
								бѣста		
								враждѣ		
								нмаща		
								междѡу		
								собоѣ		
								•~		

: ☉ Ѹннѣннжнн нрѡдѡѣ :

От ред 14 нататѣк непозлатени маргинални числа добавени пак с по-дрѣбно писмо и черно мастило. В дясното поле екслибрис на БМ.

Lc 23:13–22

206v

ⲓⲗ	13 Пнлѧт же сѡбрѧвъ ѧрхнерѣѧ ѧ кнѧзѧ лю-	1
	дѡскыѧ, 14 рече къ ннмь • прнведосте мн	2
	ѧлѧ сего ѧко рѧзврѧщѧщѧ людн • ѧ сѣ	3
	ѧзъ ѧстѧзѧвъ прѣдъ вамн • не ѡбрѣ-	4
	тѧѧ на ѧлѧцѣ семъ ннѣдннѡѧже вннѧ,	5
ⲓⲏ	ѧже на нь глѣте, 15 нѧ нн ѧродъ • Послѧхъ	6
	бо ѧго къ немѡу • ѧ сѣ ннѧѡсоже досто-	7
	ннѡ сѡмрѧтн сѡтворено ѡ немь ѣсть •	8
ⲓⲑ	16 показѧвъ ѡѡбо ѡпоушѧ н • 17 Потрѣбѧ	9
	же ѧмѣѧше на всѧ прѧзннкы ѡпоу-	10
	шатн ѧмъ ѧдннѡго • 18 възьпншѧ же	11
	сѡ всѣмъ народѡмъ, глѧще • възмн	12
	сеѡ, ѡпоустн же намъ вѧрѧвѧѧ • 19 ѧже	13
	бѣ зѧ нѣкѧѧ крѧмолѧ бѡвшѧѧ въ	14
	грѧдѣ ѧ ѡѡбннства вѡврѡженъ въ	15
ⲓⲓ	темннцѧ • 20 Пѧкы же пнлѧтъ възь-	16
	глѧсн хотѧ ѡпоустнѧтн ѧсѧ • 21 ѡнн же	17
ⲓⲧ	вѡпѧхѧ рѧспнн рѧспнн • 22 ѡнн же трѣтн-	18
	цѣѧ рече к ннмь • ѧто бо стѡрн злѡ ;	19

Лс 23:23–29

207r

Ὁ ΠΛΑΥΑΪΝ Η ΖΕΝΑ̅.

ННУЬСОЖЕ ДОСТОИНО СЪМРЪТН ОВРЪТАѢ	1
Ѡ НЕМЪ • ПОКАЗАВЪ ОУБО ѠПОУЩѢ Н •	2
23 ѠННІ ЖЕ ПРИЛЕЖААХѢ ГЛАСЫ ВЕЛНКИ, ПРѠ-	тѢ • 3
САЩЕ ЕГО НА РАСПАТНЕ • Н ОУСТОАХѢ ГЛА-	4
СН НХЪ, Н АРХИЕРЕНСТНН • 24 ПИЛАТ ЖЕ ПО-	тѢ 5
САДН БЫТИ ПРОШЕННЮ НХЪ • 25 ѠПОУСТН	6
НМЪ РАЗБОИНИКА ВЪСАЖДЕНАГО ВЪ ТЕ-	7
МИНЦѢ, КРАМОЛЫ РАДН Н ОУВІИСТВА	8
ІЕГОЖЕ ПРОШААХѢ : ІСА ЖЕ ПРЪДА̅ ВОЛН Н :	9

26 И̅ ІАКО ПОВЕДОШѢ ЕГО, ІЕМШЕ СІМΩНА НѢ-	10
КОІЕГО КИРНИ́ЕА, ГРАДѢЩА СЪ СЕЛА, ЗАДѢ-	11
ШѢ ІЕМОУ КРЪТЪ НОСИТИ ПО ІСѢ • 27 Н НДѢА-	12
ШЕ ВЪСЛѢДЪ ЕГО МНОГЪ НАРОДЪ ЛЮДНН •	13
МѢЖН Н ЖЕНЫ • НЖЕ Н БНАХѢ СА Н ПЛА-	14
КААХѢ СА ЕГѠ • 28 ѠВРАЩЬ ЖЕ СА ІС̅ К ННМЪ	15
РѢ • ДЫЩЕРН ІЕΡΛΜСΚΥѢ НЕ ПЛАУНТЕ •	16
Ѡ МНѢ • ѠБАУЕ СЕБЕ ПЛАУНТЕ СА Н УАДЪ	17
ВАШНХЪ • 29 ІАКО СЕ ДННІЕ ГРАДѢТЪ • ВЪ НА-	18

В долното поле еклибрис на БМ.

Лс 23:30–33

ѣѿ ѿ стѣ стѣртѣн лѣ В ѿ ведѣхѣ съ ѿсѣомъ

207v

же рекѣтъ, блаженны неплодѣи • и урѣва 1
 ꙗже не родѣша, ꙗже не съсѣи ꙗже не доушѣ • 2
 30 тогда науанѣтъ глѣти горамъ падѣ- 3
 те на ны • ꙗже хльмомъ покрыте ны • 4
 31 зане аще въ соуровѣ дрѣвѣ снѣа творѣтъ, 5
 въ соурѣ что бѣдетъ ; ꙗже 32 Ведѣхѣ же съ ннмъ 6
 ꙗже ѿна два злодѣа ѣбнѣти • 33 ꙗже егда прнндо- 7
 шѣ на мѣсто нарнцѣеомѣе краннѣево, 8
 тоу распахѣ его • ꙗже злодѣа • ѿвого ѣво 9
 ѿ деснѣа а дрѣугааго ѿ лѣвѣа :~ прѣ ѿѣ 10

1 же добавено извън текстовата колона, вероятно от преписвача.

Лс 23:34–43

208r

О ПОКААВШИИ СѦ РАЗБОНИИЦѦ :

34	ꙸꙸ ꙗѣ глѣаше ѡѣ ꙸставн ѡмъ • не вѣда-	тк̄.	1
	тъ во сѧ что творѣше • Раздѣлѣѡше	тк̄а	2
	же рнзы ѣго, метаахѡ жрѣвнѡ • 35 ѡ сто-		3
	ахѡ людне зрѣше • Подрѣжаахѡ же с нмн		4
	н кназн глѣше • ѡны ѣсть спль, да спа-		5
	сетъ ѡ себе • аще сѣ ѣсть хс̄ снъ вѣнн		6
	ѡзбранннн • 36 Рѣгаахѡ же сѧ ѣмоу ѡ во-	тк̄г	7
	ннн рнстѡпаѡше • ѡ ѡцѣтъ рндаѡ-		8
	ше ѣмоу 37 ѡ глѣше • аще ты ѣсн црѣ ѡу-		9
	денскнн, спсн сѧ самъ • 38 Бѣ же ѡ напн-	тк̄'	10
	санне напнсано над, нмъ • кнѣгамн		11
	ѣлннскымн ѡ рнмскымн • ѡ ѣврѣнска-		12
	мн • сѣ ѣсть црѣ ѡудѣнскнн ⁺ • 39 Ёдѣнн же	тк̄е	13
	Ⓜ ѡвѣшеноу злодѣю хоуѣаше ѣго глѣ • что вѣ пѣ		14
	аще ты ѣсн хс̄, спсн сѧ самъ, н наю • 40 ѡвѣ-	тк̄с	15
	ѡав же дроугнн ррѣѡаше ѣмоу глѣ •		16
	нн лн ты воншн сѧ бѣ ; ꙗко въ томъ же		17
	ѡсѡжденн ѣсн • 41 вѣ ѡубо въ правдѡ ѡ до-		18
	стоннаа по дѣломъ наю възпрнемле-		19
	вѣ • а сѣ ннѡсоже зла не створн • 42 ѡ глѣа-		20
	ше ѡсѣн помѣнн ма гн, ѣгда рѣндѣшн		21
	въ црѣствн сн • 43 ѡ рѣ ѣмоу ѡс̄ • ѡмннъ глѣ		22

4 с нмн добавено от по-късна ръка с дребни, черни маргинални числа. 18 Надредно м във вѣ добавено от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 23:44–50

208v

ПѦ В МѦ НА ГЛЗ

ГКЗ
УТН
ГЕ

ТЕБѢ • ДНЕ СЪ МНОѢ БѢДЕШИ ВЪ РАИ : 1
 44 БѢ ЖЕ ІАКО УА ШЕСТЫИ • Н ТЪМА БЫ ПО ВСЕИ 2
 ЗЕМЛИ • ДО УАСА ДЕВАТАДГО 45 СЛНЦОУ ПОМРЪ- 3
 КШОУ • Н ЗАВѢСА ЦРКВНАА РАЗДРА СА НА 4
 ДВОЕ • Ѡ ГОРѢ ДО ННЗОУ • 46 Н ВЪЗГЛАСИ ІСЪ,
 ГЛАСѠМЪ ВЕЛНЕМЪ РЕЧЕ • ѠУЕ ВЪ РѢЦѢ 6
 ТВОИ ПРѢДАѢ ДХЪ МОИ • Н СЕ РЕКЪ, НЗДЫШЕ • 7
 47 ВНДѢВ ЖЕ СЪТНИКЪ БЫВШЕЕ, ПРОСЛАВИ 8
 БѦ ГЛА • ВЪ НСТНИѢ УЛКЪ СЪИ ПРАВЕДЕНЪ 9
 БѢ : 10

ГЛВ

48 И ВСИ ПРИШЕДШЕИ НАРОДИ НА ПОЗОРЪ СЪИ, 11
 ВНДАЩЕ БЫВШЕЕ • БНЩЕ ВЪ ПРЪСИ СВО- 12
 Ѣ ВЪЗВРАЩААХѢ СА • 49 СТОАХѢ ЖЕ ВСИ ЗНА- 13
 ЮМНИ ЕГО НЗДАЛЕЧЕ • Н ЖЕНЫ ВЪШЕДШѢ- 14
 А СЪ НИМЪ Ѡ ГАЛИЛЕА ЗРАЩЕ СХЪ : КЪ СТЪТМЪ • Н • 15
 50 И СѢ МЖЪ НМЕНЕМЪ ІѠСІФЪ • СЪВѢТНИ- Н УА Б 16

Лс 23:51–56

209r

О́ НСПРОШЕНН ТѢЛЕСЕ ГНѢ

КЪ СЫН • МѢЖЬ БЛАГЪ Н ПРАВЕДЕНЪ • 51 СЪН	1
НЕ БѢ ПРНСТАЛЪ СЪВѢТЪ Н ДѢЛЪ НХЪ • Ѡ	2
А́РНМАФНА ГРАДА ЮУДЕНСКА • НЖЕ Н ТЪ	3
УААШЕ ЦРѢВНА БЖНА • 52 СЪН ПРНСТѢПЛЬ	4
КЪ ПНАТОУ, НСПРОСН ТѢЛО ІСВО • 53 Н СЪ-	5
НЕМЪ ІЕ ѠБВНТЬ ПЛАННЦЕѢ • Н ПОЛОЖН Е	6
ВЪ ГРОБѢ НСѢУЕНЪ • ВЪ НЕМЖЕ НЕ БѢ НН-	7
КТОЖЕ ННКОГДАЖЕ ПОЛОЖЕНЪ • Н ПРНВА-	8
ЛН КАМЕНЬ ВЕЛНКЪ, КЪ ДВЕРЕМЪ ГРОБѢ :	9
54 И ДНЬ БѢ ПАТОКЪ Н СѢБОТА СВНТААШЕ	10
55 ВЪ СЛѢДЪ ЖЕ ШЕДШѢА ЖЕНЫ • АЖЕ БѢХѢ	11
ПРНШЛЫ СЪ ННМЪ Ѡ ГАЛНЛЕА • ВНДѢ-	12
ВШЕ ГРОБЪ Н ІАКО ПОЛОЖЕНО БЫ ТѢЛО ЕГО •	13
56 ШЪЗВРАЦЫШЕ ЖЕ СА • ОУГОТОВАШѢ ВОНА	14
Н ПОМАЗАННЕ • Н ВЪ СѢБОТѢ ОУМЛЪУА-	15
ШѢ ПО ЗАПОВѢДИ : КѠ УЕ	16

ТЛА:

ТЛС

Лс 24:1–10

ἐν̄ ῥ̄ β̄ δ̄ λ̄δ̄ В ѿ̄ в̄ ε̄δ̄нн̄ с̄̄ з̄ѡλ̄ò

209v

Ⲛ
ⲧⲗⲤ

24:1	Ⲓ̄з̄ ѱ̄д̄н̄н̄ же с̄ѡбот̄ з̄ѡло ρ̄ано̄ • пр̄ӣн-	1
	дош̄ жены на гроб̄ • н̄о̄с̄аще̄ а̄же	2
	о̄ӯготоваш̄ а̄роматы, њ̄ н̄ѡкы̄ с̄з̄	3
	нн̄н̄ • 2 ѡ̄бр̄ѡтош̄ же камен̄ ѡ-	4
	вал̄ен̄ ѡ̄ гроба̄ • 3 њ̄ вы̄ше̄д̄ш̄ не ѡ̄бр̄ѡ-	5
	тош̄ т̄ѡлесе̄ г̄а̄ і̄с̄а̄ • 4 њ̄ б̄ы̄ не̄до̄мыс̄ла-	6
	щем̄ с̄а̄ нн̄з̄ о̄ семь • њ̄ с̄е̄ м̄ѡжа̄ два	7
	стаста̄ в̄ нн̄х̄ • в̄ ρ̄н̄з̄а̄х̄ б̄ль̄ца̄ца-	8
	х̄ с̄а̄ • 5 њ̄ пр̄н̄страш̄нам̄ же б̄ыв̄шам̄з̄	9
	њ̄м̄з̄, њ̄ по̄клон̄шам̄з̄ л̄нца̄ на̄ з̄ем̄ла̄ •	10
	р̄ѡста̄ к̄ нн̄м̄з̄ • что̄ њ̄ц̄ете̄ ж̄н̄ва̄го	11
	с̄з̄ м̄р̄з̄т̄вы̄м̄н̄, б̄ н̄ѡ̄ з̄де̄ н̄ѡ̄ в̄ста̄ • по-	12
	м̄ѡн̄ѡте̄ ѡ̄ко̄же̄ г̄ла̄ вам̄з̄ • ѡ̄ще̄ с̄ы̄н̄	13
	в̄з̄ г̄ал̄л̄ен̄ 7 г̄ла̄ • ѡ̄ко̄ п̄ѡ̄ба̄ӣет̄з̄ с̄н̄о̄ӯ	14
	ѡ̄л̄ѡ̄в̄ско̄мо̄ӯ пр̄ѡ̄д̄ано̄ӯ б̄ы̄тӣ в̄з̄ ρ̄ѡ-	15
	ц̄ѡ̄ ѡ̄л̄к̄з̄ гр̄ѡш̄н̄н̄к̄з̄ • њ̄ рас̄п̄а̄то̄ӯ б̄ы̄-	16
	тӣ њ̄ в̄з̄ тр̄ет̄ӣн̄ д̄н̄ѡ̄ в̄ск̄р̄с̄н̄ѡ̄тӣ • 8 њ̄	17
	по̄м̄ѡн̄ѡш̄з̄ г̄лы̄ ѡ̄го̄ • 9 њ̄ в̄з̄з̄ра̄ц̄ь-	18
	ше̄ с̄а̄ ѡ̄ гроба̄, по̄в̄ѡд̄аш̄з̄ в̄с̄ѡ̄ с̄на̄ ѡ̄д̄н̄-	19
	но̄мо̄ӯ на̄ дес̄а̄те̄, њ̄ в̄с̄ѡ̄м̄з̄ про̄ѡ̄н̄м̄з̄ •	20
	10 б̄ѡ̄ же̄ ма̄р̄іа̄ ма̄г̄да̄лы̄н̄н̄, њ̄ ѡ̄ѡ̄нна̄ • њ̄	21
	ма̄р̄іа̄ і̄а̄к̄ѡ̄в̄ѡ̄ • њ̄ про̄ѡ̄ѡ̄ с̄з̄ нн̄н̄ •	22

Лс 24:11–18

ε̅ϛ̅ λ̅ β̅ ε̅ В̅ ω̅ петръ възставъ

210r

ѡже " гл̅ашѡ къ а̅пломъ сн̅а . 11 н̅ н̅авншѡ	1
са прѣд ннмн̅ н̅ако бл̅а̅дн̅ гл̅н̅ н̅хъ, н̅ не	2
и̅емѡхѡ н̅мъ вѣры : з̅а̅ 12 П̅етръ же възстав̅	3
Т̅еуе къ гробу . н̅ пр̅нннкъ вндѣ р̅н̅зы	4
ѣднны лежѡща . н̅ н̅де къ себѣ двѡ κ̅ο̅ β̅ε̅ δ̅	5
са бывшому :	6

13 И̅ с̅ε̅ двѡ ω̅ ннхъ вѣста н̅дѡща въ т̅ъ д̅н̅ь .	7
въ весъ ω̅стоѡщѡа стаднн̅ . з̅ . ω̅ и̅ε̅р̅λ̅ма .	8
и̅енже н̅ма и̅ε̅μμα̅ϛ̅ς̅ . 14 н̅ та бесѣдова-	9
ста къ себѣ . ω̅ всѣхъ снхъ пр̅нклюѡ-	10
шннх̅ са . 15 н̅ б̅и̅ бесѣдоѡщема н̅ма н̅	11
стазаѡщема са . н̅ самъ и̅с̅ пр̅нвнжн	12
са н̅ н̅дѣше съ н̅ма . 16 ѿ̅н̅ же и̅ε̅ю̅ о̅ϛ̅др̅-	13
жастѣ са да и̅го не познаи̅та . 17 ρ̅ε̅ же	14
къ ннма . ѡто с̅ѡтъ с̅ѡтъ̅ словеса сн̅а,	15
ѡ ннх̅же стазаи̅та са къ себѣ н̅дѡща .	16
н̅ ѣста др̅а̅хла . 18 ω̅вѣщав̅ же ѣдннъ	17
ѣмоу же н̅ма κ̅λε̅ο̅πα, ρ̅ε̅ и̅ε̅моу . ты лн	18
и̅дннъ пр̅ншлецъ ѣси въ и̅ε̅р̅λ̅мъ ; н̅ не	19

В горното поле в петръ т и ρ лигатура. 1 Надредно н вероятно вмъкнато от самия преписвач. 15 Второто с̅ѡтъ̅ задраскано, от преписвача?

Lc 24:19–26

210v

Ὁ ΚΛΕΟΠΕ

ΥΙΟΥ БЫВШІИХЪ ВЪ НЕМЪ ВЪ ДНІИ СЯ ;	1
19 ѿ рече ѿма о кихъ ; она же рекоста	2
іемоу, іаже ѿ ісѣ назарѣнинѣ • ѿже	3
бы мѣжь прѣрѣкъ, снленѣ дѣломъ ѿ	4
словомъ • прѣдъ бѣмъ ѿ всѣмн лю-	5
мн • 20 ѿ како прѣдашѣ єго, архіерѣн	6
ѿ князи нашн на ѡсѣжденне съ-	7
мрѣтн ѿ распашѣ ѿ • 21 мы же надѣ-	8
ахом са іако съ єсть хотан ѿзбавн-	9
тн ісраїлѣ • нѣ н надъ всѣмн снмн •	10
третїи сѣ днѣ ѿматъ днѣ • ѡнелн-	11
же сѣ бы • 22 ѿ жены нѣкыѣ ѡ на ѡуѣжа-	12
сншѣ ны, бывшѣа рано ѡу гроба, 23 ѿ	13
не ѡвѣрѣтшѣ тѣлесє єго • прїндѡ-	14
шѣ глѣще ѿ іавленнїє аггѣл вндѣ-	15
вшѣ • ѿже глѣть ієго жнва • 24 ѿ ѿдѡ-	16
шѣ нѣцїи ѡ на кѣ гробѡу, ѿ ѡвѣрѣ-	17
тошѣ тако іакоже ѿ жены рѣшѣ •	18
самого же не вндѣшѣ • 25 ѿ тѣ рече	19
кѣ ннма • ѡ несѣмыслѣнна ѿ кѣ-	20
сна срдѣмѣ • вѣроватн ѡ всѣхъ	21
іаже глѣшѣ прѣрѣцн • 26 не тако лн подѡба-	22

кѣ

20-21 кѣс- в кѣснаа написано върху изтрїто мѡуд, от по-кѣсна рѣка. В долното поле екслибрис на БМ.

Lc 24:27–35

211r

аше пострадаати хѡѣ ; ѡ вѣннѣти въ сла-	1
вѣ своѣ ; 27 ѡ наѣнь ѡ монсѣа, ѡ ѡ възсѣ-	2
хѣ прѣрѣкъ сказааше нма ѡ възсѣхѣ	3
пнсаниѣ ѡже бѣхѣ ѡ немь . 28 ѡ прѣблн-	4
жншѣ сѣ въ весь, въ наже ѡдѣста .	5
ѡ тѣ творѣаше сѣ дадеѣ ѡтѣ . 29 ѡ нѡудѣ-	6
ста ѡго глѣща ѡблѣзи сѣ нама . ѡко	7
прѣ вѣерѣ ѡстѣ ѡ прѣклоннѣ сѣ ѡ оѣ-	8
же дѣнь . ѡ вѣннѣ сѣ нма ѡблѣци .	9
30 ѡ бѣ ѡко възлеже сѣ нма . прѣнемѣ	10
хлѣбѣ блѣн . ѡ прѣломѣ дааше ѡма	11
31 ѡнѣма же ѡврѣзѣ сѣ ѡѣн, ѡ по-	12
знаста ѡго . ѡ тѣ ѡсѣзе ѡ нѣю . 32 ѡ рѣ-	13
ста къ сѣбѣ . не срѣѣ лн наю горѣ н бѣ	14
въ наю, ѡгда глѣаше нама на пѣти .	15
ѡ ѡко сказааше нама пнсаниѣ . 33 ѡ въ-	16
ставша въ тѣ ѡ възвратнѣ сѣ въ	17
ѡрѣлѣмѣ . ѡ ѡбрѣтѣста сѣвѣкомѣшѣ	18
сѣ ѡднѣного на десѣте . ѡ ѡже бѣхѣ сѣ нн-	19
мн 34 глѣще . въ ѡстннѣ ѡко възстѣ гѣ .	20
ѡ ѡвн сѣ снмѡнѣ . 35 ѡ тѣ повѣдаста	21
ѡже бѣшѣ на пѣти . ѡ ѡ позна сѣ нма	22
въ прѣломѣнн хлѣба :~ кѣ въ ѣ :	23

В средата на горното поле черно-кафяви остатъци от старата номерация на тетрадите. 3 в във възсѣхѣ поправено от самия преписвач. 11 Последното а добавено тънко с покъсен почерк. 13 сѣ в ѡсѣзе поправка върху изтрито ѣ, вероятно от по-късна ръка. 22 Надредните в ѡ° добавени от тънка, по-късна ръка с черно мастило. 23 Редът е добавен по-късно с по-дребен почерк от самия преписвач. В дяното поле екслибрис на БМ.

Лс 24:36–44

еѿ вѣ с̄ В ѿ възкрѣ ꙗс̄ ѿ мртвы ста посрѣ ѹѣ своѣ ꙗ гла ѡмъ мнрѣ 211v

36 Сна же ѡмъ глашемъ самъ ꙗс̄ ставъ посрѣ- 1
 дѣ ѡхъ . ꙗ ꙗ гла ѡмъ мнрѣ вамъ азъ есмъ 2
 не бонте са . 37 ѡубоѡвше же са ѡ прнстра- 3
 шнн бѡвше . мнѣхъ дѣхъ вѣдѡше . 4
 38 ѡ реѹе ѡмъ . ѹто сѡмѡщенн ꙗестѣ ѡ по 5
 ѹто помышленна възсходѡтъ на срѣца 6
 ваша . 39 вѣдѡнте рѡцѣ мон ѡ нозѣ мон . 7
 ꙗко самъ азъ есмъ . Сѡспжѡнте (!) ма ѡ вѡ- 8
 дѡнте ꙗко дѣхъ плѣтн ѡ костн не ѡмѡтъ . 9
 ꙗкоже ма вѣдѡнте ѡмѡща . 40 ѡ снѡ рекѣ 10
 показѡ ѡмъ рѡцѣ ѡ нозѣ . 41 ꙗещѣ же не вѣ- 11
 роѹѡщемъ ѡмъ ѿ радѡстн ѡ ѹѡдѡщем са . 12
 реѹе ѡмъ ѡмѡте лѡ ѹто сѡнѣдно зде ; 13
 42 ѡнн же дѡшѡ ѣмѡу рѡбы пѣѹены ѹѡсть . 14
 ѡ ѿ пѹелъ сѡтъ . 43 ѡ ꙗдѣ прѣд ннмн . 44 ѡ рѣ 15
 ѡмъ сѣ сѡтъ словеса ꙗже глахъ кѣ вамъ . 16
 ꙗещѣ сѡн сѡ вамн . ꙗко подѡбѡѡетъ ско- 17
 нѹѡтн са вѣсѣмъ ѡпнсанымъ . вѣ 18
 законѣ мѡнсѣѡвѣ . ѡ прѣрѣхъ ѡ пса- 19

на възнѣ на лѡ В ѿ възкрѣ :-

3 тр в прнстра-лигатура. 5 Пред ѹто измита буква с черно мастило, от която личи още над-редният знак. 18 ѡс вѣв вѣсѣмъ поправено от преписвача?

Lc 24:45–53

212r

лмѣхъ о мнѣ • 45 Тогда же ѿвръзе ѿ мѣ,	1
да разумѣхъ писаниѣ • 46 и рече мѣ ꙗко	2
такое естъ писано • и тако побѣдѣ пострада-	3
дѣти хѣ и въскрѣсѣти третни днѣ ѿ	4
мртвѣхъ • 47 и проповѣдати сѣ въ нма	5
ѣго покаянне, въ ѡставленне грѣхѣмъ •	6
въ всѣхъ ꙗзыцѣхъ • на ченше ѿ іерлѣма •	7
48 вы же есте свѣдѣтеле снмъ • 49 и сѣ азъ по-	8
сла ѡбѣтованне ѡца моего на вы • вы	9
же сѣдѣте въ градѣ іерлѣмѣстѣ • донде-	10
же ѡблѣчете сѣ сѣло ѡ съвыше • 50 и зведе	11
ѣ вънѣ до вѣданна • и въздвигъ рѣцѣ	12
свои блвѣ ѣ • 51 и бы егда блвѣаше нхъ, ѿ-	13
стѣпи ѿ нхъ, и възношаше сѣ на нбо •	14
52 и ти поклонишѣ сѣ емоу • и възвратишѣ	15
сѣ въ іерлѣмѣ, съ радостна ве-	16
лнкоѣ • 53 и бѣхѣ вынѣ въ црь-	17
кви • хвалаще и блвѣаще ба	18
амнѣнъ :~	19

3 тр в пострада- лигатура. 11 Надредното н добавено от преписвача.

Io Pinax

212v

ГЛАВЫ СВАТГО ЕВАНГЕЛІА ЄЖЕ О ІОАННА :	1
А О БРАЦѢ БЫВШИМЪ ВЪ КАНА ГАЛЛІЕН :	2
Б О ИЗГНАНЫХЪ ИЗЪ ЦРКВЕ :	3
Г О НИКОДІМЪ : Д О ВЪПРОШЕНІИ ОУНЦЕНІ :	4
Д О САМАРЪНИИ • Е О ЦРЬИ МЖИ :	5
Ж О ИМАЩИМЪ ЛН ЛѢТЪ ВЪ НЕДѢЗЪ :	6
И О ПАТН ХЛѢБЪХЪ : Ф О МОРСЦѢ ХОЖДЕНІИ :	7
І О РОЖДЕНІЕМЪ СЛѢПЪ : КІ О ЛАЗАРИ :	8
ЛІ О ПОМАЗАВШИИ ГА МУРЪМЪ :	9
ЛІІ О НИХЪ РЕЧЕ ІОУДА : ДІІ О ОСЛАТИ :	10
ЛІІІ О ПРИШЕДШИИХЪ ЕЛЛИНЪХЪ :	11
ЛІІІІ О ОУМЪВЕННИ : ЛІІІІІ О ОУТѢШЕНІИ :	12
ЛІІІІІІ О ИСПРОШЕНІИ ТѢЛЕСЕ ГИИ :	13

Io 1:1–5

НА СѢКА

ПАСКѢ

213r

ЕВАНГЕЛІЕ СТОЕ ѿ ІΩΑΝΝΑ : Ι'

1 **И** НАУАЛѢ БѢШЕ СЛОВО • Н СЛОВО БѢ
 2 **Ѡ** БА • Н БѢ БѢ СЛОВО • 2 **С**Ѣ БѢ НСКОНН
 3 **Ѡ** БА • 3 **В**СѢ ТѢМЬ ВЫШѢ, Н БЕЗ НЕ-
 4 **Г**О ННУТОЖЕ БЫ, ЕЖЕ БЫ • 4 **В**З ТОМЪ
 5 **Ж**НВОТЪ БѢ • Н ЖНВО БѢ, СВѢТЪ
 6 **У**ЛКОМЪ • 5 **Н** СВѢТЪ ВЪ ТЪМѢ, СВѢ-
 7 **Т**НТЪ • Н ТЪМА ІЕГО НЕ ѠБЪЖѢТЪ •
 8

1
2
3
4
5
6
7
8

6 ЖНВО ВМ. ЖНВОТЪ.

Io 1:6–14

213v

B	6 БЫ̄ УЛКЪ ПОСЛА́НЪ W̄ БА̄, Ы́МА ІЕ́МЪ ІУW̄А́НЪ •	1
	7 СЪ̄ ПРІ́НДЕ ВЪ СВѢДѢ́ТЕЛЬСТВО • ДА СВѢ-	2
	ДѢТЕЛЬСТВОУЕ́ТЬ О́ СВѢТѢ • ДА ВЪСН	3
	ВѢРѢ́ И́МѢТЪ ІЕ́МОУ • 8 НЕ БѢ́ ТЪ́ СВѢ-	4
	ТЪ, НѢ́ ДА СВѢ́ТЕЛЬСТВОУТЪ́ О́ СВѢТѢ :	5
P	9 БѢ́ СВѢТЪ́ И́СТИННЫИ • И́ЖЕ ПРОСВѢ́ЩА-	6
	Ю́ЕТЪ ВЪСѢ́КОГО УЛКА́ • ГРАДѢ́ЩАГО ВЪ МН-	7
	РЪ́ • 10 ВЪ МНРѢ́ БѢ́, Н́ МНРЪ́ ТѢ́МЪ БЫ́ •	8
D	И́ МНРЪ́ ІЕ́ГО НЕ ПОЗНА́ • 11 ВЪ СВОА́ ПРІ́НДЕ	9
	И́ СВОИ́ ІЕ́ГО НЕ ПРНѢ́ШѢ́ • 12 Ё́ЛЦИ́ ЖЕ ПРІ́-	10
	Ѣ́ШѢ́ ІЕ́ГО, ДАСТЪ́ И́МЪ W̄БЛА́СТЬ УА́-	11
	ДОМЪ́ БЖ́И́ЕМЪ́ БЫТИ́ • ВѢ́РОУѢ́ЩИ-	12
	МЪ́ ВЪ И́МА́ ІЕ́ГО • 13 И́ЖЕ НЕ W̄ КРЪ́ВНІ́ • НИ	13
	W̄ ПОХО́ТН ПЛѢ́ТСКЫ́Ѣ́ • НИ W̄ ПОХО́ТН	14
	МѢ́ЖЬСЬКЫ́Ѣ́, НѢ́ W̄ БА́ РОДНШѢ́ СА́ •	15
D	14 И́ СЛОВО́ ПЛѢ́ТЬ БЫ́ • И́ ВЪСЕ́ЛН СА́ ВЪ НЫ́, И́	16
	ВНДѢ́ХОМЪ́ СЛАВѢ́ ІЕ́ГО • СЛАВѢ́ • ІА́КО	17
	Ё́ДННО́РОДНА́АГО́ W̄ О́ЦА́ • И́СПЛѢ́НЬ ВЛЃО-	18

14 -Ѣ́ в плѢ́ТСКЫ́Ѣ́ поправено върху изтрита друга буква от преписвача. В долното поле екслибрис на БМ.

Юо 1:15–22

пнѣ свѣ 'іѡ бѧ ннктоже не вѣ

214r

тн н ѣстны • 15 Іѡѡннъ свѣтѣльствоу-
 іетъ ѡ немъ • н възвѣ гла • сѣ вѣ, его-
 же рѣхъ • гряди по мнѣ, прѣдъ мноѡ
 бы ꙗко прѣвѣн мене бѣ • 16 Н ѡ нсплз-
 ненна его, мы всн прнѡхомъ блго-
 ть въз блгтъ • 17 ꙗко законъ монсеѡ-
 мъ данъ бы • блготъ н ѣстна іс-хмъ бы : к пѧ

Г 1
 2
 3
 Г 4
 5
 6
 7

18 Шѧ ннктоже не вѣдѣ нгдѣже • іедіно- зѧ
 рѡднынъ снъ, сынъ въ лонѣ ѡѣн, тѣ н-
 сповѣда • 19 н се • естъ свѣдѣльство іѡѡ-
 ново • іегда послашѡ іѡѡден ѡ іерѡма •
 нѣреѧ н левіты къ нему • да възпро-
 сатъ его тѣ кто есн • 20 н нсповѣда н
 не ѡврѣже са, ꙗко нѣсмъ азъ хс • 21 н
 възпросишѡ его кто оубо тѣ есн • нліѧ
 лн есн ; гла нѣсмъ • прѣкъ лн есн ты ;
 н ѡвѣща нн • 22 рѣшѡ же емоу • кто
 есн да ѡвѣтъ дамы пославшнмъ на

Г 8
 9
 10
 11
 Г 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

1, 4 Маргинално число с черно мастило. 10 свѣдѣльство в. свѣдѣтельство. 12 Маргинално число и средисловната точка с яркочервено мастило. В дясното поле екслибрис на БМ.

Io 1:23–28

214v

УТО ГЛѢШН Ѡ ТЕБѢ САМОМЪ, 23 рече •

1

Г

Азъ гла възвѣщаю въ поустыни • испра-
вите пѣть гнѣ, ꙗкоже рече исана прѣкъ •

2

3

АИ

24 ѡ послани бѣхѣ ѡ фарисѣи, 25 ѡ вопрош-

4

5

ша егѡ, ѡ рекоша иѡмоу • что оубо крѣ-
щаешн, аще ты неси хс, ни нана, ни

6

БИ

прѣкъ ; 26 ѡвѣща имъ иѡанъ гла • азъ

7

крѣщаю въ водѣ • посрѣ же васъ стѡитъ,

8

иѡже вы не вѣсте • 27 тѣи естъ грады-

9

ни по мнѣ, ѡже прѣдъ мною бѣ • емоу-

10

же азъ не смѣю достоинъ • да ѡрѣша

11

ременъ сапогѡ егѡ • тѣи ѡ васъ крѣтн-

12

тъ дѡмѣ стѣимъ ѡ ѡгнемъ • 28 снѣ

13

въ вѣданіи быша, ѡ онъ полъ іордѡ-

14

на • ѡдеже бѣ иѡанъ крѣщаю : ко пнѣ

15

14-15 да в іордѡ- добавено в края на реда и а в -на написано тънко върху изтрито ѣ от по-късна ръка.

Ио 1:35–42

срѣ свѣѣ • В ѿ стоаше іѡѡ •

215v

31

35 **К**ѡ ѡутрѣн же днь пакы • зѡ Стоаше іѡѡнѡ

1

н ѿ ѡученикѡ его двѡ • 36 н ѡзрѣ ісѡ ходѡ-

2

ца • н гла сѣ агнецѡ бжїи • 37 н слышаста

3

н ѡба ѡученика глашѡ • н ндоста по

4

ісѡ • 38 ѡбрашѡ же са ісѡ, видѣвѡ нѡ по себѡ

5

градѡца • н гла нма 39 ѡсо нцѡта • ѡ-

6

на же рѡста іѡмоу • равви • еже глѣтѡ

7

са сказамо • ѡучителю, гдѣ живѡши •

8

32

40 гла нма прндѡта н видѡта • прндоста

9

же н видѡста гдѣ живѡше • н ѡу него

10

прѣбыста днь тѣн • бѡ же ѡѡ нѡко де-

11

вѡтын • 41 бѡ же андрѣѡ братѡ сїмѡна

12

пѣтра • едннѡ ѿ ѡбоу слышавшою ѿ

13

іѡѡнна • н по немѡ шѣдшою •

14

42 **В**ѡрѡте сѡ прѣжде брата своего сїмѡна •

15

н гла іѡмоу • ѡбрѡтохомѡ месїѡ •

16

Io 1:43–48

нѣ ѿ по́ 'іѡ · В ѿ́ възсхотѣ 'іс̄

216r

ѣже іѣ сказаемо х̄с̄ · 43 н̄ прнведе іего кз̄ іс̄оу
 възрѣв же на нз̄ іс̄, рече · тѣи іесн снмѡнз̄
 снз̄ іѡнннз̄ · тѣи нарѣши сѧ кнфа̄ · еже
 сказаіет сѧ петрз̄ : к̄

1
2
3
4

44 ѿз̄ оутрѣн же днз̄ · възсхотѣ іс̄ нзыти въ з̄ѧ
 галлеѧ · н̄ обрѣте фнлппа н̄ гла̄ ѣ-
 мою іс̄ · н̄дн възслѣдъ мене · 45 въ же фн-
 лппз̄ ѿ вѣсанды града, андрѣѡва
 н̄ пѣтрова · 46 ѡбрѣте фнлппъ нафа-
 нанѣ, н̄ гла̄ ѣмоу · єгоже пнса мон-
 снн въ законѣ н̄ прр̄цн · обрѣтохо-
 мз̄ іс̄а снѧ іѡснфова · н̄же ѿ назарѣ-
 та · 47 н̄ гла̄ іемоу нафананѣ · ѿ назарѣ-
 рета может ли что добро быти ; гла̄
 емоу фнлппз̄ · прндн н̄ вждь · 48 вн-
 дѣв же іс̄ нафананѣ градѣца къ се-
 бѣ, н̄ гла̄ ѡ немз̄ · сѣ въ нстннѣ ісра-
 нѣлтѣнннъ, въ немже лѣстн нѣсть ·

ⲛⲓ

5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

В долното поле екслибрис на БМ.

Io 1:49–52; 2:1–4

216v

49 ГЛА ІЕМОУ НА-ΦΑΝΑΗΛЪ, КАКО МА ЗНАЕШИ ;	1
ЪВѢЩАВЪ ІС, РЕЧЕ ІЕМОУ • ПРѢЖДЕ ДАЖЕ	2
НЕ ВЪЗГЛАСИ ТЕБЕ ФΗΛΗΠΠЪ • СѢЩА ПО-	3
ДЪ СМОКОВНИЦЕА ВΗΔΕΥΧ ΤΑ • 50 ЪВѢЩАВЪ	4
НА-ΦΑΝΑΗΛЪ, Η ΓΛΑ ІЕМОУ • ΟΥΥΗΤΕΛЮ ТЫ	5
ІЕСИ СΗЪ ВЖΗΗ • ТЫ • ЕСИ ЦРЬ ІСРАΗΛΕВЪ •	6
51 ЪВѢЩАВЪ ІС, РЕЧЕ ІЕМОУ • ΖΑΝΕ ΡΕΥΧ ΤΗ	7
ІΑΚΟ ВΗΔΕΥΧ ΤΑ ПОДЪ СМОКОВНИЦЕѢ •	8
ΑΨΕ ВѢРОУΙΕШИ, ΒΟΛШАА СΗΧЪ ΟΥΖΡΗ-	9
ШИ • 52 Η ΓΛΑ ІЕМОУ • ΑΜΗΝЪ ΑΜΗΝЪ ΓΛΑ	10
ВАМЪ • ΪΣΕΛѢ ΟΥΖΡΗΤΕ ΗΒΟ ΪΒΡЪΣΤΟ •	11
Η ΑΓΓΛЫ ΒЖΗѢ ВЪСХОΔΑΨИѢ Η НΗΣΧΟ-	12
ΔΑΨИѢ НАДЪ СНА ΥЛОВѢΥБСКАГО ∼ КѢ	13

2:1 ΪЪ ТРЕТНН ДНЬ • ΖΑ БРАКЪ БЫ ВЪ КАНА ГАЛЛ-	14
ΛΕΝΣΤѢИ • Η БѢ МАΤΗ ΙΣΒΑ ΤΟΥ • 2 ΖΒΑΝЪ	15
ЖЕ БЫ Η ІС Η ΟΥΥΕΝНЦИ ЕГО НА БРАКЪ •	16
3 Η НЕΔΟСТАВШΟΥ ВΗΝΟΥ • ΓΛΑ ΜΤΗ	17
ΙΣΒΑ К НЕМОУ • ВΗНА НЕ ΗΜΑΤЪ • 4 Η ΓΛΑ	18

ΠΗΕ Β ΗΕ ΙΩ В ΪΒ БРА БЫ ВЪ КАНА ГАЛΛΕ

Ио 2:5–11

217r

◌ БРАЦѢ БЫВШІИ ВЪ КАНА ГАЛЛІЕН :
 ІЕН ІС • УТО ЁСТЪ МНѢ Н ТЕБѢ ЖЕНО • НЕ 1
 ОУ ПРІИДЕ ГОДНА МОА • 5 Н ГЛА МТИ ІЕГО 2
 СЛОУГАМЪ • ЁЖЕ АЩЕ ГЛЕТЪ КЪ ВАМЪ, 3
 СЪТВОРИТЕ • 6 БѢ ЖЕ ТОУ ВОДОНОСЪ КАМѢ- 4
 НЬ ШЕСТЬ • ЛЕЖАЩЕ ПО УНЦЕННЮ НЪ- 5
 ДЕНСКОУ • ВМѢЩАЩЕ ПО ДВѢМА НЛИ 6
 ТРЕМЪ МѢРАМЪ • 7 ГЛА НМЪ ІС • НАПЛЬ- 7
 НИТЕ ВОДОНОСЫ ВОДЫ • Н НАПЛЬНИШѢ 8
 ДО ВРЪХА • 8 Н ГЛА НМЪ ПОУРЪПѢ НИИѢ • 9
 Н ПРИНЕСѢТЕ АРХИТРІКЛИНОУ • ОНИ 10
 ЖЕ ПРИНЕСОШѢ • 9 Н ІАКОЖЕ ВЪКОУСИ 11
 АРХИТРІКЛИНЪ, ВІНО БЫВШЕЕ Ѡ ВО- 12
 ДЫ • Н НЕ ВѢДѢАШЕ ѠКѢДОУ ЁСТЪ • 13
 А СЛОУГЫ ВѢДѢАХѢ ПОУРЪПШЕН ВОДѢ • 14
 ПРИЗВАВ ЖЕ ЖЕННА АРХИТРІКЛИНЪ • 15
 10 Н ГЛА ІЕМОУ • ВЪСѢКЪ УЛКЪ • ПРѢЖДЕ ДО- 16
 БРОЕ ВІНО ПОЛАГАЕТЪ • Н ЁГДА ОУПНѢТЬ 17
 СА ТОГДА ХОУЖДЫШЕЕ • ТЫ ЖЕ СЪБЛЮДЕ 18
 ДОБРОЕ ВІНО ДОСЕЛѢ • 11 СѢ СЪТВОРИ НАУА- 19
 ТОКЪ ЗНАМЕНЕМЪ ІС ВЪ КАНА ГАЛЛ- 20
 ЛЕНЦѢИ ІАВН СЛАВѢ СВОѢ • Н ВѢРОВА- 21
 ШѢ ВЪ НЪ ОУУЕНИЦИ ЕГО : К ПНѢ 22

9 поуръпѣ вм. поуръпѣте. В дясното поле еклибрис на БМ.

Ио 2:12–17

ПѦ СВѢ ІУѠ В Ѡ ВЪННДЕ ІС ВЪ КАПѢ

217v

4
3

4
3

12 **И** по семъ въннде въ капернаоумъ • самъ
 ѱ мѣн ѱго ѱ братїа ѱго ѱ оученнцн ѱго •
 ѱ тоу немногы днн прѣбы • 13 ѱ блнзъ въ
 пасха іуденска • ѱ възыде іс въ іерлмъ •
 14 ѱ обрѣте въ црквн продащщ ѱвца ѱ
 вола ѱ голѣвн • ѱ тръжннкы съда-
 щщ • 15 ѱ створи іако бнчъ Ѡ врѣнн • ѱ ѱзъ-
 гна ѱз цркве • ѱвца же ѱ вола • ѱ тръ-
 жннкомъ расыпа цѣты • ѱ дѣскы о-
 проврѣже • 16 ѱ продащщнмъ голѣвн рѣ •
 възмѣте сна Ѡсѣдоу • ѱ не творите
 домоу ѱца моего, домоу коуплѣна-
 го • 17 помѣнѣщщ же оученнцн іего
 іако напсано єсть • завнсть до-
 моу твоего снѣсть ма :

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

О ѱЗГНАНЫѠ ЦРКВЕ

Io 3:3–10

218v

© НИКОДИМЪ :

ЛЪ ОУЧЕНТЕЛЪ • НИКТОЖЕ БО НЕ МОЖЕТЪ	1
ЗНАМЕННИ СХЪ ТВОРИТИ • ІАЖЕ ТЫ • ТВО-	2
РИШИ : АЦЕ НЕ БѢДЕТЪ БЪ СЪ НИМЪ •	3
3 ѠВѢЩА ІС Н РЕЧЕ ЕМОУ • АМННЪ АМННЪ	4
ГЛА ТЕБЪ • АЦЕ КТО НЕ РОДИТ СѦ СВЫШЕ •	5
НЕ МОЖЕТЪ ВИДЕТИ ЦРѢВНА БЖНА • 4 ГЛА	6
ІЕМОУ НИКОДИМЪ • КАКО МОЖЕТЪ УЛКЪ	7
РОДИТИ СѦ СТАРЪ СЫНЪ ; ЕДА МОЖЕТЪ	8
ВТОРОЕ ВЛАСТИ ВЪ УРѢВО МТРЕ СВОЕѦ •	9
Н РОДИТИ СѦ ; 5 ѠВѢЩА ІС Н РЕЧЕ ЕМОУ •	10
АМННЪ АМННЪ ГЛА ТЕБЪ • АЦЕ КТО НЕ	11
РОДИТ СѦ ВОДОѠ Н ДХѠМЪ, НЕ МОЖЕТЪ	12
ВИНИТИ ВЪ ЦРѢВО БЖНЕ • 6 РОЖДЕННОЕ	13
Ѡ ПЛТИ, ПЛТЬ ЕСТЬ • Н РОЖЕНОЕ Ѡ ДХѠ,	14
ДХЪ ЕСТЬ • 7 НЕ ДВИ СѦ ІАКО РЕКОХ ТИ •	15
ПОДОБАЕТЕ ВАМЪ РОДИТИ СѦ СВЫШЕ •	16
8 ДХЪ НДЕЖЕ ХОЩЕТЪ ДЫШЕТЪ • Н ГЛА ЕГО	17
СЫШИШИ, НѢ НЕ ВЪСН ѠКѢДОУ ПРИ-	18
ХОДИТЪ, Н КАМО ИДЕТЪ • ТАКО ЕСТЬ	19
ВСѢКЪ РОЖЕНЫН Ѡ ДХѠ • 9 ѠВѢЩА НИ-	20
КОДИМЪ Н РЕЧЕ ІЕМОУ • КАКО МОЖЕТЪ	21
СѢ БИТИ ; 10 ѠВѢЩА ІС Н РЕЧЕ ЕМОУ • ТЫ ІЕ-	22

кн

12 ВОДОѠ написано върху изтрит текст от преписвача. 15 в в днви поправено от по-късна рѣка.

Ио 3:11–16

нѣ прѣ възвн крѣта рѣ гь ннктоже вѣ

219r

сн оучитель ꙗкоже н снх лн не вѣсн ;

1

11 амнн амнн гла тебѣ • ꙗко ꙗже

2

вѣмы, глѣмь • н ꙗже вндѣхомь, свѣ-

3

тельствуемь • н свѣтельства на-

4

шего ннктоже не прнмлеть • 12 аще

5

земнаа рѣхъ вамъ н не вѣроуєте ;

6

зѣ

како аще рекъ вамъ нбснаа, вѣрете ;

7

13 ꙗкоже възидѣ на нбо, тѣкмо съ-

ка

8

шедын съ нбсе, снъ ѡлвчьскын сѣн

9

на нбсн • 14 н ꙗкоже монсн възвнже

10

зъмнѣ въ поустынн • тако подоба-

11

етъ възнестн сѣ снѡу ѡлвчьскомуу •

12

15 да всѣкъ вѣроуѣн въ нъ, не погы-

13

внеть, нѣ иматъ животъ вѣчныи : ꙗкоже

14

16 Тако бо възлюбн бѣ мнра • ꙗко н снѣ

15

своего ѡдннороднааго, далъ єсть въ

16

мнрѣ • да всѣкъ вѣроуѣн въ нъ, не

17

втрѣ в нѣ ѡ ꙗкоже гь тако бѣ възлюбн

В долното поле еклибрис на БМ.

Ио 3:17–22

219v

погыбнеть, нѣ имать животъ въ-	1
чнынъ • 17 не посла бо бѣ сна своего въ мн-	2
ръ да спѣднтъ мнроу, нѣ да спѣсетъ са	3
мнръ іего радн • кѣ нѣ 18 Вѣроуѣнъ въ нъ, не	4
бѣдетъ ѡсѣженъ • а не вѣроуѣнъ,	5
ѡсѣженъ естъ • іако не вѣрова въ и-	6
ма еднороднаго сна бѣна • 19 н сѣ естъ	7
спѣдъ • іако свѣтъ прїнде въ мнръ • н	8
възлюбншѣ ѡцн паѣ тѣмѣ, неже	9
свѣтъ • бѣшѣ бо нхъ зла дѣла • 20 въ-	10
сѣкѣ бо дѣлаѣнъ зла, ненавнднтъ	11
свѣта, н не прнходнтъ къ свѣтоу, да	12
не іаватъ са дѣла єго, іако зла сѣтъ •	13
21 а творан истинѣ, ндетъ къ свѣтоу •	14
да іаватъ са дѣла єго іако о бѣтъ сѣтъ	15
сѣдѣлана • : кѣ 22 Шотомъ зѣ прїнде іс н оуѣ-	16
ннцн єго въ іоуденскѣа земаа •	17
н тоу жнвѣше съ нмн н крѣщааше :	18

кѣ вѣ

сѣ свѣ іѡ В ѡ прнде іс н оуѣнн єго въ іоу :

Іо 3:23–29

220r

О ВЪПРОШЕНИ ОУЩЕНИЮ :

23 **И** ꙗже ѿ іѡѡанъ крѣщаѣ въ ієніонѣ блнзъ
 саллма • ꙗко воды многы бѣхѣ тоу •
 ѿ прнхождаахѣ ѿ крѣщаахѣ са • 24 не оубо
 бѣ всажденъ въ темницѣ іѡѡанъ :

1
2
3
4

25 **И** ꙗже стазадне ѿ оуѣннкъ іѡѡановъ,
 съ іоуѡдѣн оуѡщени • 26 ѿ прндошѣ
 къ іѡѡану ѿ рекошѣ емоу • раввн, ѿ-
 же бѣ с тобоѣ ѡб онѣ полѣ іорданѣ,
 о немже ты свѣѣтельствова • сѣ ѿ сѣ
 крѣщаѣтъ ѿ всн ѿдѣтъ къ нему :

KS 5
6
7
8
9
10

27 **Ѡ**вѣща іѡѡанъ ѿ рѣ • не можетъ ѡлкѣ
 прннматн ннѣсоже • ѡще не вѣдетъ
 іємоу дано съ нѣсе • 28 Вы самн мнѣ по-
 слоушьствоуете • ꙗко
 рѣхѣ нѣсмѣ азъ хс, нѣ
 посланъ єсмѣ прѣд нн-
 мѣ • 29 Нмѣѣн неѣстѣ,
 женнхѣ єстѣ • ѡ другѣ женнховѣ, стоѣ-

KS 11
12
KH 13
14
15
16
KΦ 17
18

Ио 3:30–36; 4:1–2

220v

	н послушаѡшаѡ ѱго, радостнѡ радуютъ сѡ	1
	за гла женнхѡвѡ • сн ѡубо радость моа	2
	нспльнн сѡ • 30 ѡномуѡ подобаетъ ра-	3
	стн • ѡ мнѡ поннжати сѡ • 31 градын	4
	сѡвыше, надъ всѡмн ѳстѡ • сѡцинн	5
	ѡ земля, ѡ земля ѱстѡ • н земнаа	6
	глѣтъ • градын сѡ нѡсе надъ всѡмн	7
	ѳстѡ • 32 н ѳже видѡ н слыша сѡ свѣте-	8
	льствоуетъ • н свѣтельствѡ ѳго нн-	9
	ктоже не прнемлетъ • 33 прнемлан	10
	свѣтельство ѳго, знамена ѳко бѡ	11
л̄	нстнненѡ ѳстѡ • кѡ сѡ 34 ѱгоже бо посла бѡ	12
	глы бжнѡ глѣтъ • не въ мѡрѡ бо бѡ	13
	даетъ дхѡ • 35 ѡцѡ бо любнтѡ сѡна • н	14
л̄л̄	всѡ дастъ въ рѡкѡ ѳго • 36 Вѡроуѡн въ	15
	сѡна, нматѡ жнвотѡ вѡунын • ѡ нже	16
,	не вѡроуетъ въ сѡна, не ѳзрнтѡ жнво-	17
	та • нѡ гнѡвѡ бжн прѡбываетъ	18
л̄л̄	на немѡ • 4:1 ѳгдаже разоумѡ гѡ ѳко	19
	слышашѡ фарсен • ѳко ѱс множа-	20
	ншѡ ѡуѡеннкы творнтѡ • н крѡца-	21
	етъ, неже ѳѡанѡ • 2 ѱс же самѡ не крѡ-	22

12, 19 Маргиналните числа с черно мастило. 17 ѳзрн- написано върху изтрит текст нм.. от преписвача. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 4:3–10

221r

• Ⓒ САМАРѢНИНИ •

цааше, нѣ оубѣнниѣ ѿго • 3 остави ѿу-	1
дѣа • ѿ ѿтнде въ галилеѣ • 4 побаше же	2
ѿмоу протн скозѣ самарѣнѣ :	3
5 Прѣнде оубо въ градѣ самарѣнскыи, ꙗ	4
глѣмыи снхѣрь • блнзѣ весн аже да-	5
стѣ ѿквѣвъ ѿвѣсѣфѣу сѣоу своемоу •	6
6 бѣ же тоу клдаѣцѣ ѿквѣвъ • ѿ же	7
тѣрждѣ сѣ сѣ пѣтн • сѣдѣаше тако	8
на стѣденци • ꙗ же бѣ ѿко шестын •	9
7 прѣнде жена ѿ самарѣа поурѣстн	10
воды • гла еѿ ѿс, даждѣ мн пнтн :	11

8 Оубѣнниѣ бо ѿго ѿшли бѣхѣ въ градѣ,	12
да брашна коупать • 9 гла же ѿмоу	13
жена самарѣныи • како ты ѿудѣ-	14
н сын, ѿ мене пнтн просиши • же-	15
ны самарѣныи сѣциѣ • не прѣнка-	16
сѣтъ бо сѣ ѿудѣн самарѣнохѣ • 10 ѿ-	17
вѣща ѿс н рѣ еѿ • аще бн вѣдѣла да-	18

нѣ еѿ ѿ самарѣнѣ В ѿ прѣнде ѿс въ гѣа

Io 4:11–18

221v

рѣ бѣжѣи • ѿ кто ꙗѣсть гл҃ан ти д҃аждь ми	1
пнѣти • тѣи бн проснла оу него • ѿ дал ти	2
бн водѣ жнвѣ • 11 гл҃а ѣмоу жена, г҃н • ни	3
поурѣпала ѿ машн • ѿ стоденець ѣсть	4
гл҃абокъ • ѿкѣдоу ѿ машн водѣ жнвѣ •	5
12 ѣдѣ ты болни ѣси ѿца наше ꙗкоу ва ѿ-	6
же дастъ намъ стоденець сѣи ; ѿ тѣ	7
пнѣтъ ѿз него • ѿ снѣве ѣго ѿ скотн ѣго ;	8
13 ѿвѣща ꙗѣ ѿ рече ѣн • всѣкъ пнѣн ѿ во-	9
ды сѣа, вѣждет сѣ пакы • 14 ѿ ѿже пнѣ-	10
тъ ѿ воды ѿже ѿзъ дамъ ѣмоу, не вѣ-	11
ждѣждет сѣ вѣ вѣкы • нѣ вода ѿже	12
ѿзъ дамъ ѣмоу • бѣдетъ вѣ немъ ѿсто-	13
уннкъ воды текѣщѣ вѣ жнвотъ вѣуь-	14
нын • 15 гл҃а къ немоу женѣ • г҃н • д҃аждь ми	15
снѣ водѣ • да не жѣждѣ ни прнхождѣ	16
само поурѣпатн • 16 гл҃а ѣн ꙗѣ • ндн прнзовн	17
мѣжа твоѣго, ѿ прѣндн само • 17 ѿвѣща	18
жена ѿ рѣ ѣмоу, не ѿмамъ мѣжа • гл҃а ѣн	19
ꙗѣ • добръ рѣ ꙗко мѣжа не ѿмамъ • 18 патъ	20
бо мѣжъ ѿмѣла ѣси • ѿ ннѣ ѣгоже ѿ-	21
машн нѣ ти мѣжъ • сѣ вѣ ѿстннѣ рече •	22

Io 4:19–27

222r

19 ГЛА́ ѱМОУ ЖЕНА́ • ГН ВНЖДѢ ꙗ́ко прѣрѣкъъ	1
ѱсн тѣи • 20 ѠЦН НАШН ВЪ ГОРѢ СЕН ПОКЛО-	2
НИШѢ СѦ • Н ВЪ ГЛѢТЕ ꙗ́ко ВЪ ѱЕРЛАМѢ	3
ѱЕСТЬ МѢСТО • НДЕЖЕ КЛАНѢТН СѦ ПѠ-	4
БАЮТЬ • 21 ГЛА́ ѱЕНЪ ІСЪ • ЖЕНО ВѢРѢ МН НМНЪ •	5
ꙗ́ко ГРАДЕТЬ ѠДА́ • ІЕГДА НН ВЪ ГОРѢ СЕН	6
НН ВЪ ѱЕРЛАМѢ ПОКЛОНИТЕ СѦ ѠЦОУ •	7
22 ВЪ КЛАНѢТЕ СѦ ІЕГОЖЕ НЕ ВѢСТЕ •	8
МЫ КЛАНѢЕМ СѦ ІЕГОЖЕ ВѢМЫ • ꙗ́ко	9
СПСЕННІЕ Ѡ ІОУДАЕНЪ ІЕ • 23 НѢ ГРАДЕТЬ ГО-	10
ДННА Н НННЪ ІЕ • ІЕГДА НСТННННН ПО-	11
КЛОНННЦН, ПОКЛОНАТ СѦ ѠЦОУ, ДХОМЪ	12
Н НСТНОѢ • ѠЦЪ БО ТАЦѢХЪ НЩЕТЪ •	13
КЛАНѢЩНХ СѦ ѱМОУ • 24 ДХЪ ѱЕСТЪ БЪ	14
Н КЛАНѢЩНХ СѦ ІЕМОУ, ДХОМЪ Н НСТН-	15
НОѢ ДОСТОИТЪ КЛАНѢТН СѦ • 25 ГЛА́ ѱМОУ	16
ЖЕНА́ • ВѢМЪ ꙗ́ко МЕСНА́ ПРИНДЕТЬ, ГЛѢ-	17
МЫН ХСЪ • ІЕГДА ТЪН ПРИНДЕТЬ ВЪЗВѢ-	18
СТИТЪ НАМЪ ВЪСѢ СНА́ • 26 ГЛА́ ѱЕНЪ ІСЪ • АЗЪ	19
ѱЕСМЪ ГЛАН С ТОВОѢ • 27 Н ТОГДА ЖЕ ПРИ-	20
НДОШѢ ОУЧЕНИЦН ІЕГО • Н УЮЖДААХѢ	21
СѦ ꙗ́ко СЪ ЖЕНОѢ ГЛАДАШЕ • Н НИКТОЖЕ	22

15 тн в ѱстн- лигатура. В дясното поле еклибрис на БМ.

Io 4:28–35

222v

не рече чесо ѡщеши • ѡли что глѣши съ не-	1
ѡ • 28 ѡстави же водоносъ свои женѡ • ѡ	2
ѡде въ градъ, ѡ гла ѡкомъ • 29 приидѣ-	3
те ѡ видѣте ѡка • ѡже рѣ ми възѣ	4
ѡлка сътворихъ • ѡдѡ тѣ ѡ хс̄ :-	5

30 ѡзыдошѡ же ѡз града, ѡ ѡдѡхѡ къ не-	6
моу • 31 между же симъ, молѡхѡ ѡго	7
ѡѡенници глѡще • рабѡи, ѡждь • 32 ѡнъ	8
же рече ѡмъ • ѡзъ брашно ѡмамъ	9
ѡсти ѡгоже вы не възѣте • 33 глѡхѡ же ѡѡ-	10
енници къ себѣ • ѡдѡ кто принесе ѡ-	11
моу ѡсти ; 34 гла ѡмъ ѡс̄ • мое брашно	12
ѡстѣ, да сътвори ѡла пославаго	13
ма, ѡ сврѡшѡ дѡла ѡго • 35 не вы ли	14
глѣте ѡко ѡще ѡетире мѡи сѡтѣ •	15
ѡ жѡтва приидѣте • сѣ гла вамъ,	16
въздвигнѣте ѡи вашѡ ѡ видѣте	17
нивы, ѡко ѡже плавы сѡтѣ къ жѡ-	18

Io 4:36–44

223r

твѣ • 36 њ ѡнѣн, мѡздрѣ прїемлетѣ •	1
ѡ сѡвнрѣетѣ плодѣ въ жнзнь вѣчнѣа •	2
да сѡѡн вѡкоупѣ радует сѡ ѡнѣн •	3
37 ѡ семѣ слово ѣсть, ѡстнннѡ • ѡко ѡнѣ	4
ѣсть сѡѡн, ѡ ѡнѣ ѣсть жѡнѣн • 38 азъ же	5
послѡхъ вы жѡтн, ѡдеже вы не трѡудн-	6
сте сѡ • ѡнн трѡудншѡ сѡ, ѡ вы въ трѡ-	7
дѣ нхѣ вѡнндосте • 39 ѡ града же того	8
мнози вѡрѡвашѡ въ нѣ, ѡ самарѣнѣ	9
слова радн жены, свѣтѣльствоуѡщн •	10
ѡко рече мнъ все ѣлнко створнхѣ •	11
40 ѣгдаже прндошѡ къ нему самарѣ-	12
не • молѣхѡ ѣго, да бн прѣбылѣ оу	13
ннхѣ • ѡ прѣбѡ тоу • два днн • 41 ѡ мно-	14
го паѣ вѡрѡвашѡ за слово ѣго • 42 же-	15
нѣ же глѡхѡ • ѡко оуже не за твоѡ	16
бесѣдрѣ вѡроуѣемѣ, самн бо слыша-	17
хомѣ ѡ вѡроуѣемѣ • ѡко сѣ ѣсть въ	18
ѡстннѣ спсѣ мнроу хсѣ • кѡ не 43 По двою же	19
Дннѡ ѡзыде ѡтѡдоу, ѡ ѡде въ галн-	20
леѡ • 44 самѣ бо ѡ свѣдѣтельствова •	21
ѡко прѣркѣ въ своѣмѣ ѡтеѣствѣ	22

пнѣ г̄ В ѡ бѣ нѣкто црѣ м

7 Краередното 8 добавено от по-късна ръка.

Io 4:45–52

223v

	ⲟⲩ Ⲛⲓⲣⲏ ⲙⲓⲛⲓⲛⲏ :	
ⲗⲉ	БЕС УБСТН ЁСТЪ : 45 ЙЕГДАЖЕ ПРННДЕ ВЪ ГА-	1
	ЛНЛѢⲔ, ПРНЖШⲔ ЙЕГО ГАЛНЛѢАНЕ • ВЪСЪ	2
	ВНДѢВШЕ ЁЛНКА СЪТВОРН ВЪ ЙЕРЛМЪ	3
	ВЪ ПРЪЗНИКЪ • Н ТН БО ПРІНДОШⲔ ВЪ	4
ⲗⲚ	ПРЪЗНИКЪ • 46 ПРННДЕ ЖЕ ПАКЫ ЙС ВЪ КА-	5
ⲗⲚ	НЪ ГАЛНЛѢА, НДЕЖЕ СТВОРН Ⲛ ВОДЫ ВНО :	6
ⲗⲁ	47 ШЪ ЖЕ НѢКТО ЦРЬ МЖЪ • ЙЕГОЖЕ СЪНЪ БО-	7
	ЛѢШЕ ВЪ КАПЕРНАОУМЪ • 48 СЛЫШАВЪ	8
	ІАКО ЙС ПРННДЕ Ⲛ ЙОУДЕⲔ ВЪ ГАЛНЛЕⲔ •	9
	Н НДЕ КЪ НЕМОУ Н МОЛѢШЕ Н • ДА ПРНШЕ-	10
	ДЪ НЦѢАНТЪ СНА ЙЕГО • ХОТѢШЕ БО ОУ-	11
	МРѢТН • 49 РЕЧЕ ЖЕ ЙС КЪ НЕМОУ • АЩЕ ЗНА-	12
	МЕННН Н УЮДЕСЬ НЕ ВНДНТЕ, НЕ НМАТЕ	13
	ВѢРЫ ЖТН • ГЛА КЪ НЕМОУ ЦРЬ МЖЪ •	14
	ГН • СЪННДН ПРѢЖЕ ДАЖЕ НЕ ОУМРЕТЪ	15
	ОТРОУА МОЕ • 50 ГЛА ЙЕМОУ ЙС • НДН СЪНЪ	16
	ТВОН ЖНВЪ ЙЕСТЪ • Н ВѢРⲔ ЕМЪ УЛКЪ	17
	СЛОВЕСН ЕЖЕ РЕЧЕ ЕМОУ ЙС, Н НДѢАШЕ •	18
	51 АБНІЕ ЖЕ СЪХОДАЦОУ ЕМОУ • Сѐ РАВН	19
	ЙЕГО СРѢТОШⲔ Н ГЛАЦЕ • ВЪЗВѢСТН-	20
	ШⲔ ЙЕМОУ ІАКО СЪНЪ ТВОН ЖНВЪ ЁСТЪ •	21
	52 ВЪПРАШААШЕ УА Ⲛ ННХЪ • ВЪ КОТО-	22

ⲡⲏⲉ Ⲓ ⲏⲉ ⲓⲱ В Ⲛ ВЪ НѢКТО ЦРЬ МЖ

1 Маргиналното число с черно мастило. 9 йоудеѣт написано върху измит текст от преписвача.

Io 4:53–54; 5:1–4

224r

рѸНѸ ОУНѸ ІѸМОУ БЫ̄ • рѸШѸ ЖЕ ІѸМОУ •	1
ІАКО ВУѸРА ВЪ УА̄ • 5̄ • ОСТАВН ЕГО УГНЬ •	2
53 РАЗУМѸ ЖЕ УЦѸ ЕГО, ІАКО ТЪ УА̄ БЪ,	3
ВЪ НЖЕ РЕ̄ ІѸМОУ ІС, СНЪ ТВОИ ЖИВЪ ІЕ •	4
Н ВѸРОВА САМЪ, Н ДОМЪ ІЕГО ВЕСЬ • 54 СѸ • ПА-	5
КЫ ВТОРОЕ УЮДО СЪТВОРН ІС, ПРИШЕ-	6
ДЪ У ІΟΥДЕѸ ВЪ ГАЛІЛЕА : КО ПНѸ	7

5̄	5:1 Шо сѸх же бѸ прѸзникъ іудѸнскѸн •	АН	8
	взъиде іс̄ вѸ іерлѸмъ • 2 естѸ же вѸ		9
	іерлѸмѸ, оӯ уѸа кѸпѸлн • іаже нарнѸ-		10
	цает са̄ еѸрѸнскѸн вноѸздѸ • патѸ		11
	прнтворъ нмаѸн • 3 вѸ тѸхъ слѸ-		12
	жашѸ множѸство болаѸнхъ • слѸ-		13
	пы • хромы • соухы • уаѸнхъ взмѸ-		14
	ценне водѸ • 4 агглъ бо гнѸ, по вѸѸ лѸ-		15
та сѸхожаашѸ вѸ кѸпѸлъ • н̄ взмѸ-		16	
цаашѸ водѸ • н̄ н̄же прѸвѸѸ вѸлазѸѸ-		17	
ашѸ, по взмѸценн водѸ • здравъ		18	

нѸ д̄ о раслѸнѸмъ • В Ӯ взъиде іс̄

В дясното поле до миниатюрата слаби следи от число н̄ (?).

Io 5:5–12

224v

ⲟⲩ ⲛⲓⲙⲁⲓⲛⲓⲙⲃ ⲛⲉ ⲁⲓⲛⲓⲙⲃ ⲛⲉ ⲁⲓⲛⲓⲙⲃ ⲛⲉ ⲁⲓⲛⲓⲙⲃ

БЫВААШЕ • ІАЦЪМЖЕ НЕДѢГОМЪ ОДРЪ-	1
ЖНМЪ БЫВААШЕ • 5 БЪ ЖЕ ТОУ НѢКЫН	2
УЛКЪ, • ЛН • ЛѢТЪ НМЫН ВЪ НЕДѢЗЪ	3
СВОЮМЪ • 6 СЕГО ВІДѢВЪ ІС ЛЕЖѢЩА,	4
Н РАЗΟΥМѢВЪ ІАКО МНОГА ЛѢТА ОУЖЕ	5
НМѢАШЕ • ГЛА ЕМОУ • ХОЩЕШИ ЛИ	6
ЦѢЛЪ БЫТИ ; 7 ѠВѢЩА ЕМОУ НЕДѢ-	7
ЖНЫН, ГН • УЛКА НЕ НМАМЪ, ДА ІЕГДА	8
ВЪЗМѢТЪ СѦ ВОДА, ВЪВРЪЖЕТ МА	9
ВЪ КѢПѢЛЬ • ІЕГДАЖЕ ПРНХОЖДѢ АЗЪ,	10
ННЪ ПРѢЖДЕ МЕНЕ ВЪЛАЗИТЪ • 8 Н ГЛА	11
ІЕМОУ ІС • ВЪСТАНИ Н ВЪЗМИ ОДРЪ ТВОИ	12
Н НДИ ВЪ ДОМЪ СВОИ • 9 Н АБНЕ ЗДРАВЪ	13
БЫ УЛКЪ • Н ВЪЗАТЪ ѠДРЪ СВОИ Н ХО-	14
ЖДААШЕ • БЪ ЖЕ СѢБОТА ВЪ ТЪ ДНЬ •	15
10 ГЛАХѢ ЖЕ ІΟΥДѢИ НСЦѢЛѢВШОМОУ •	16
СѢБОТА ІЕСТЪ, НЕ ДОСТОИТЪ ТИ ВЪЗА-	17
ТИ ОДРА СВОЕГО • 11 ѠН ЖЕ ѠВѢЩА НМЪ •	18
НЖЕ МА СЪТВОРИ ЦѢЛА, ТЪ МНѢ РЕЧЕ •	19
ВЪЗМИ ОДРЪ ТВОИ Н ХОДИ • 12 ВЪПРО-	20
СИШѢ ЖЕ ЕГО, КТО ЕСТЬ УЛКЪ ТЪ •	21
РЕКЫН ТЕБѢ ВЪЗМИ ОДРЪ СВОИ Н ХО-	22

Io 5:13–18

225r

ДН • 13 њсцѣлѣвын же, не вѣдѣаше кто	1
іестъ • іс жє оу̀клонн сѧ народоу сѣщѣ	2
на мѣстѣ томъ • 14 потомже ѡвѣрте	3
ієго іс въ цр̀квн, њ рече іємоу • сѣ цѣлѣ	4
ѣсн, к томоу не сѣгрѣшан • да не горе	5
тебѣ что вѣдетъ • 15 њде же чл̀кѣ њ по-	6
вѣда іоудѣѣомъ • њко іс ѣстѣ њже ма	7
сѣтвори цѣла : кѡ нѣ 16 њ сєго радн гонѣахѣ	8
ісѧ іоудѣє • њ њскаахѣ єго оубнтн за-	9
не снѧ творѣше въ сѣботы • 17 іс жє	10
ѡвѣща њмъ • зѧ ѡцѣ мон доселѣ дѣлаѣ-	11
тъ • њ азъ дѣлаѣ • 18 сєго радн паѣ њска-	12
ахѣ єго іоудѣєн оубнтн, њко не тѣкмо	13
разарѣаше сѣботы ; нѣ н ѡцѣ своєго	14
глѧше бѧ, равенъ сѧ творѣ бѡу :	15

срѣѣ нѣ рѣ гѣ прншѣмъ к нѣ ісдѣѡ ѡцѣ мон •

3 ѣ в окончанието на мѣстѣ (от о) и томж в потомже (върху изтрити букви) поправени от преписвача. 12 Краередното ѧ добавено от по-късна ръка?

Io 5:19–25

Ѹѣ ѿ нѣ 'іѡ рѣ гѣ прншѣшн кѣ немъ 'іѡдѣѡ • амн̄ амн̄ гл̄а в̄а

225v

	19	Ѹѡвѣща іс̄ н̄ рѣче н̄мъ • амн̄нъ амн̄нъ	1
		гл̄а вамъ • не можете сн̄з творити	2
		ѡ себѣ ннѣсѡже • аще не еже вн̄-	3
		днть ѡца творѣща • еже бо ѡнъ	4
		творитъ, н̄ сн̄з такожде творитъ •	5
	20	ѡцъ бо любитъ сн̄а, н̄ всѣ покъза-	6
~		етъ іемоу еже самъ творитъ • н̄ бо-	7
		лшаа сн̄з, покажетъ іемоу дѣла,	8
		да вы ѹднте сѧ • 21	9
		іакоже бо ѡцъ вѣ-	10
		скрѣшаетъ мрѣтвыѧ н̄ живитъ ;	
		такѡ н̄ сн̄з іегоже хощетъ живитъ •	11
	22	ѡцъ бо не спднть ннкомѡже • нѧ	12
~		спдъ весь прѣдасть сн̄овн • 23	13
		да вси ѹ-	
ѡ		тѣтъ сн̄а, іакоже ѹтѣтъ ѡца • н̄ н̄-	14
		же не ѹтетъ сн̄а, не ѹтетъ ѡца посла-	15
ѡ		вшаго н̄ : 24	
ѡ		амн̄нъ амн̄нъ гл̄а вамъ •	16
		іако слѡшадѧ словесе моего, н̄ вѣрѧ	17
		іемаа пославшомѡ ма, н̄ матъ жи-	18
		вотъ вѣчннн • н̄ на спдъ не прнндѣ	19
		нѧ прѣндѣтъ ѡ сѣмрѣтн вѣ животъ : к̄ срѣ	20
	25	амн̄нъ амн̄нъ гл̄а вамъ • іако грѣдѣ	21
		ѹдѣ, н̄ нннѣ іестъ • егда мрѣтвнн ѡслы-	22

сѣ н̄ за мрѣтвыѧ ѣѹлане • рѣ гѣ амн̄ амн̄ :

3 ннѣсѡже поправено върху измита дума от преписвача. 11 т в хощетъ поправено върху измита буква от преписвача. 12 н в ннкомѡже поправено от е. В лявото поле еклибрис на БМ.

Io 5:34–42

226v

	ва ѿ истинѣ • 34 аз же не ѿ ѿлкъ при-	1
	мла свѣдѣтельства • нѣ сѣ гла, да	2
	вы спсѣни бѣдете • 35 ѿнѣ бѣ свѣтн-	3
	линкѣ гора ѿ свѣта • вы же [не] хо-	4
	тѣсте възрадовати са въ ѿа свѣвѣ-	5
	тѣнїа єго • 36 аз же ѿмамѣ свѣдѣ-	6
	тельство более іѿаннова • дѣла бо	7
	ѿже дастѣ мнѣ ѿцѣ да свѣрѣшѣ	8
	ѿа • сама тѣ дѣла ѿже творѣ свѣдѣ-	9
	тельствомѣ ѿ мнѣ, ѿко ѿцѣ ма	10
	послѣ • 37 ѿ пославын ма ѿцѣ, тѣ по-	11
ⲁⲓ	слушьствоуетѣ ѿ мнѣ • ѿ гла єго	12
	ѿнѣгдеже слышасте • ни лица єго ви-	13
	дѣсте • 38 ѿ словесе єго не ѿмате прѣ-	14
	бываѣща въ васѣ • занѣ єгоже тѣ	15
	послѣ, сеѿмѣ вѣ вѣрѣ не ѿмаете •	16
	39 ѿспытанте кнѣгы • ѿко вѣ мнѣ-	17
	те въ ннѣхѣ ѿмѣтн жнвѣтѣ вѣвѣ-	18
	нын • ѿ тыѣ сѣтѣ послушьствоу-	19
ⲁⲓ	ѣщѣ ѿ мнѣ • 40 ѿ не хѣщете приити	20
	къ мнѣ, да жнвѣтѣ ѿмаете • 41 Славы	21
	ⲉⲓ ѿлкъ не приѣмла • 42 нѣ разумѣхѣ	22

ⲁⲓ

4 ѿ поправено, между же и хо- следи от изтрито не. 21 Средисловната точка със злато.

Іо 5:43–47; 6:1–4

227r

вѣи, ꙗко любве бжнѣ не ѡмате въ себѣ •	1
43 азъ прнндохъ въ ѡма ѡца моѡго, ѡ	2
не прннмаете мене • аще ѡнъ прн-	3
ндетъ въ ѡма свое, того прннмаете	4
те • 44 како вы можете вѣровати, сла-	5
вѣ дроугъ ѡ дроуга, прннмлаще • ѡ	6
славы ꙗже ѡ ѡднорѡднааго сна бжиа,	7
не ѡцете • 45 не мнѡте ꙗко азъ на вы	8
рекѣ къ ѡцу • ѡсть ѡже на вы глѣтъ,	9
монѡ • на нже вѣи оуповасте • 46 аще	10
бо бнѡте вѣровали мо-	11
нсеоу, вѣрѣ бнѡте ѡлн	12
ѡ мнѣ • ѡ мнѣ бо тѣнѡ	13
пнса • 47 аще лн того кнѡ-	14
гамъ вѣры не ѡмаете, како монмѣ	15
глѡмъ вѣрѣ ѡмете : б:1 По снхъ ѡде ѡс, на	ms 16
ѡнъ полъ морѣ тнверѡдъскаго, 2 по	17
немже ѡдѣше народъ многъ • ꙗко	18
внѣхѣ знаменна ꙗже творѣше	19
на недѣжныхъ • ко пѣ 3 Възыде же на горѣ	ms 20
ѡс ; ѡ тоу сѣдѣше съ оуѣеннкы свон-	21
мн • 4 Бѣ же блнзъ пасха празннкѣ	ms 22

16, 22 Маргиналните числа с черно мастило.

Ио 6:5–12

ḥ̅ ḙ̅ В Ѡ̅ възвѣ̅ ḙ̅ ḙ̅ κλῆ̅ •

227v

МФ	Ἰουδαῖνскы • з̅а 5 Ѡ̅ възвѣдъ же ἰ̅с̅ ὄуη сvon •	1
	ἢ вндѣвз ἰ̅ако многъ народъ гра-	2
	детъ къ нему • гла къ φῆληп̅ου •	3
	у̅нмз ко̅уп̅нм̅ хлѣбы да ἰ̅да̅тз	4
	снн ; 6 с̅е̅ же глаше ἰ̅скоуша̅п̅ ἑ̅го •	5
	сам бо вѣдѣаше что хотѣше съ-	6
	творити • 7 Ѡ̅вѣща ему φῆληп̅ъ •	7
	двѣма стома пѣназъ не довлѣе-	8
	тъ ἡ̅мз • да кждо ἡ̅хз мало что	9
	прнметъ • 8 гла ἰ̅ему̅ ἰ̅ѣдннз Ѡ̅ оу̅-	10
	ченнкъ ἑ̅го ἀνδρ̅έα, братъ с̅ѡμωνα	11
	пѣтра • 9 е̅стз ὀ̅троу̅нц̅ь з̅д̅е̅ ἑ̅дннз •	12
	ἢ же ἡ̅матз п̅ат̅ь хлѣбз ꙗ̅ѡм̅внз	13
	ἢ двѣ рыбѣ • н̅п̅ с̅е̅ что е̅стз толц̅ѣ̅м̅ ;	14
	10 р̅е̅у̅е̅ же ἰ̅с̅ • сътворит̅е̅ у̅л̅ком̅з възле-	15
	ци • бѣ же тра̅ва̅ многа на мѣстѣ •	16
	възлеже оу̅бо м̅п̅ж̅и̅н̅ у̅н̅слом̅з, ἰ̅ако	17
	п̅ат̅ь т̅ы̅с̅щ̅ц̅ь • 11 прн̅п̅т̅ же хлѣбы ἰ̅с̅,	18
	ἢ хвал̅п̅ въздавз, дастъ оу̅ченнко-	19
	мз • оу̅ченици же възлеж̅щ̅нм̅з •	20
	такожде ἢ Ѡ̅ р̅н̅воу̅ е̅л̅нко хотѣах̅п̅ •	21
	12 ἢ ἰ̅ако насытнш̅п̅ с̅а • гла оу̅чени-	22

Іо 6:13–19

228r

КОМЪ СВОИМЪ • СЪБЕРѢТЕ НЪЗБИТКЫ ОУ-
КРОУХЪ, ДА НЕ ПОГЫБНЕТЬ НИЧЬСѠЖЕ •

1

2

13 СЪБРАШѢ ЖЕ НЪ НАПЛЪНИШѢ • ВІ • КОША,

3

ОУКРОУХЫ Ѡ ПАТЬ ХЛѢБЪ АУНѢНЫХЪ

4

НЪЖЕ НЪЗБИШѢ ІАДШНИМЪ :

5

14 ѠЦН ЖЕ ВНАѢВШЕ ІЕЖЕ СЪТВОРИ ЗНАМЕ-

Н

6

НИЕ ІС • НЪ ГЛАХѢ ІАКО СЪ ІЕСТЬ ВЪ НСТН-

7

НѢ ПРРѢКЪ ГРАДЫН ВЪ МНРЪ • КЪ СР 15 ІС ЖЕ РАЗЪ-

8

МѢВЪ, ІАКО ХОТАТЬ ПРННТИ ДА ВЪСХЫТА-

9

ТЬ ІЕГО НЪ ПОСТАВАТЫ-НЪ ЦРѢ • ОТНДЕ

10

ШАКЫ ВЪ ГОРѢ ЕДННЪ • 16 НЪ ІАКО ПОЗДѢ БЫ,

НА

11

СЪННОШѢ ОУЧЕНИЦН ІЕГО НА МОРЕ • 17 НЪ

12

ВЪЛѢЗШЕ ВЪ КОРАБЪ, НДѢХѢ НА ѠНЪ

13

ПОЛЪ МОРЕ ВЪ КАПЕРНАОУМЪ • НЪ ТМА

14

АБНЕ БЫ • НЪ НЕ ОУ БѢ ПРНШЕЛЪ КЪ НИМЪ

15

ІС ВЪ КОРАБЪЛЪ • 18 МОРЕ ЖЕ ВѢТРОУ ВЕЛНКЪ

16

ВѢЩЦОУ ВЪЗСТАШЕ • 19 ГРЕБШЕ ЖЕ ІАКО

17

СѢ БЪ ІѠ ВЪ Ѡ ВНАѢВШЕ ѠЦН ЗНАМЕНІЕ

Io 6:20–24

228v

Ὁ ΜΟΡΣΤΕΜΛΗ ΧΟЖЕНН

ДВА ДЕСАТЬ Н ПАТЬ ПЪПРНЦЬ • НЛН 1
 ТРН ДЕСАТЬ • ОΥΖΡΨШ̄ ΙΣΑ ПО МОРЮ 2
 ХОДАЦА • Н БЛНЗЬ КОРАБЛѢ БЫВША, 3
 ОΥΒΟΑШ̄ СА • 20 ΩΝ ЖЕ ΓΛΑ ΗΜΖ ΑΖΖ ΙΕ- 4
 ΣΜΖ НЕ ΒΟΗΤΕ СА • 21 ΧΟΤΨΑΧ̄ ЖЕ ΠΡΗ- 5
 ΠΤΗ ΕΓΟ ВЪ КОРАБЛѢ • ΑΒНЕ ΒΥΙ ΚΟΡΑ- 6
 ΒΛЬ НА ΖΕΜΛΗ ВЪ ΝΑЖЕ ΗΔΨΑΧ̄ :- 7

ΝΕ

22 ΗΖ ΟΥΤΡΨΗ ЖЕ ΔΝЬ • ΝΑΡΟΔΖ ΗЖЕ СТОΑШЕ 8
 ΩΒЬ ΟΝЬ ΠΟΛΖ ΜΟΡΨ • ΒΗΔΨШ̄ ΙΑΚΟ 9
 ΚΟΡΑΒΛѢ ΗΝΟΓΟ НЕ ΒΨ ΤΟΥ • ΤΨΚΜΟ ΕΔΗ- 10
 ΝΖ ΤΨΗ ВЪ ΝЖЕ ΒΥΝΗΔΟШ̄ ΟΥΨΕΝН- 11
 ЦΗ ΙΕΓΟ • Н ΙΑΚΟ НЕ ΒΥΝΗΔΕ СΨ ΟΥΨΕΝН- 12
 ΚΥ СВОИΜΗ ΙС ВЪ ΚΟΡΑΒΛѢ • ΝΨ ΙΕΔΗ- 13
 НН ΟΥΨΕΝНЦΗ ΙΕΓΟ ΗΔΟШ̄ • 23 Н ΗΝН 14
 ΠΡΗΝΔΟШ̄ ΚΟΡΑΒΛΗ Ω ΤΗΒΕΡΪΑΔΔΥ • 15
 БЛНЗЬ ΜΨСТА ΗΔΕЖЕ ΙΑΔΟШ̄ ΧΛΨ- 16
 ΒΥ, ΧΒΑΛ̄ ΒΥΖΔΑВШЕ ΓΟΥ • 24 ΕΓΔΑЖЕ 17
 ΒΗΔΨ ΝΑΡΟΔΖ ΙΑΚΟ ΙСΑ НЕ ΒΥΙ ΤΟΥ НН ΟΥ- 18

5 с в -смъ поправено от ε, вероятно от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Ио 6:25–32

вѣтѣ гѣ нѣ рѣ гѣ кѣ върѣвавѣши кѣ нѣ іѣсѣу • дѣлаантѣ

229r

уѣннкѣ іѣго • вѣлѣзошѣ самн вѣ ко-	1
рѣблѣ, н прѣндѣошѣ вѣ капѣрнаѣумѣ	2
нѣцѣцѣ іѣсѣ • 25 н ѡвѣрѣтѣше ѣго ѡвѣ онѣ	3
полѣ морѣ • рѣшѣ іѣмоу • рѣвѣнѣ • ко-	4
гда само прѣндѣе ; 26 ѡвѣща нѣмѣ іѣсѣ нѣ рѣ •	5
ѣмѣнѣ ѣмѣнѣ гѣла вѣмѣ • нѣцѣте	6
мѣне, нѣ ѣко вѣдѣстѣ знаменѣнѣ •	7
нѣ ѣко ѣлѣнѣ ѣстѣ ѡ хлѣвѣ ѣ насѣтѣстѣ сѣ :	8
27 Дѣлаантѣ нѣ брашно гѣбнѣцѣе •	9
нѣ брашно прѣбѣвѣаѣцѣе вѣ жн-	10
вѣтѣ вѣчѣнѣмѣ • ѣже сѣнѣ ѣлѣѣ да-	11
стѣ вѣмѣ • сѣго бо ѡцѣ знаменѣ бѣ : кѣ сѣ	12
28 Рѣшѣ же кѣ нѣмоу • ѣто сѣтворѣнѣмѣ •	13
да дѣлаіѣмѣ дѣла бѣжѣнѣ • 29 ѡвѣща іѣсѣ	14
нѣ рѣчѣ нѣмѣ • сѣ іѣстѣ дѣло бѣжѣнѣ • да	15
вѣроуѣте вѣ тѣ ѣгоже послѣ ѡнѣ •	16
30 рѣшѣ же іѣмоу • коѣ оѣбо тѣ творѣ-	17
шн знаменѣнѣ • да вѣдѣнѣмѣ нѣ вѣрѣ	18
нѣмѣ тѣбѣ ѣто дѣлаіѣшнѣ • 31 Ѡцѣнѣ	19
нашн ѣшѣ маннѣ вѣ поѣстѣннѣ	20
ѣкоже ѣстѣ пѣсѣно • хлѣвѣ сѣ нѣсѣ	21
дастѣ нѣмѣ ѣстѣнѣ • 32 рѣ же нѣмѣ іѣсѣ •	22

8 тн в насѣтѣстѣ лигатура. В дѣсноѣ полѣ еклибрис на БМ.

Io 6:40–47

Ѹѣ Г̄ нѣ іѡ Ѡѣ Г̄ кѡ вѣровавъшѣ Сѣ ѣ волѣ ѡца

230r

к̄ с̄р̄	н вѣ послѣднѣиѣ днѣ • 40 Сѣ бо ѣ волѣ ѡца нѣ	1
	моего • да всѣкъ видѣи снѣ, ѣ вѣроуѡнѣ	2
	вѣ нѣ, ѣматѣ животѣ вѣчнѣи • ѣ вѣ-	3
	скрѣшѡ н ѡзѣ вѣ послѣднѣиѣ днѣ • 41 рѣ-	4
	птаахѡ же іѡдѣн ѡ немѣ • ѣко рече	5
	ѡзѣ ѣсмѣ хлѣбѣ съшедынѣ съ нѣсе • 42 ѣ	6
	глаголюхѡ • оубо не съ ли ѣсть ісѣ, снѣ іѡсн-	7
	фѡвѣ ; ѣмоу же мы знаѣмѣ ѡца н	8
	мѣре ; како оубо глѣтъ, ѣко съ нѣсе съ-	9
	нидохѣ • 43 ѡвѣща ісѣ ѣ рече ѣмѣ • не рѣ-	10
	пциѣте междѡу собоѡ •	11
	44 ни кто же не можетѣ	12
	принти къ мнѣ, ѡце	13
	не ѡца пославѣи ма,	14
	привлѣчетѣ ѣго, ѣ ѡзѣ вѣскрѣшѡ нѣ	15
	вѣ послѣднѣиѣ днѣ • ко Ѹѣ 45 ѣкоже ѣ писано	16
	вѣ прѡрѣчѣхѣ • ѣ бѣдѣтъ всѣи оубѣни	17
	бѣмѣ • всѣа слышавѣ ѡ ѡца ѣ навѣ-	18
	киѡвѣ, прѣидетѣ къ мнѣ • 46 не ѣко ѡ-	19
	ца видѣлъ ѣ кто • нѣ тѣкмо сынѣ ѡ	20
	бѣ, сѣ видѣѣ ѡца • 47 ѡмнѣнѣ ѡмнѣнѣ гла	21
	вамѣ • вѣроуѡнѣ вѣ ма ѣматѣ живѡ-	22

В горното поле в Сѣ ѣ вписано в С. 1 Маргиналното число с черно мастило. 18 ѡ-ѡ в всѣа написано върху изтрито ѡ-ѡкъ от по-късна, тънка рѣка. 21 Второто ѡмнѣнѣ написано върху изтрита дума от преписвача. 22 н в ѣматѣ поправено от преписвача. В дясното поле до миниатюрата следи от число к̄.

Ио 6:58–56

п̄а̄ г̄ н̄е̄ і̄ѡ̄ р̄ѣ̄ г̄б̄ к̄ь в̄ѣр̄ѡ̄ к̄ н̄е̄ і̄ѡ̄ а̄з̄ь е̄см̄ь х̄л̄ѣ̄

230v

ѡ̄г̄	т̄ь в̄ѣӯныӣ . 48 а̄з̄ь е̄см̄ь х̄л̄ѣ̄б̄ь ж̄нвѡ- т̄ныӣ . 49 ѡ̄ц̄ӣ ва̄шӣ і̄а̄ша̄ ма̄нн̄ѡ̄ в̄ь поу- сты̄нӣӣ н̄ оӯм̄р̄ѣш̄ѡ̄ . 50 с̄ѣ̄ і̄ѣст̄ь х̄л̄ѣ̄б̄ь	1 2 3
ѡ̄а̄	с̄ьх̄о̄д̄а̄н̄ с̄ь н̄б̄с̄ѣ̄ . да̄ а̄ще̄ кто̄ с̄ьн̄ѣст̄ь ѡ̄ не̄го̄, не̄ оӯм̄р̄ет̄ь . 51 а̄з̄ь е̄см̄ь х̄л̄ѣ̄б̄ь	4 5
	ж̄нвот̄ныӣ с̄ьше̄ды̄ӣ с̄ь н̄б̄с̄ѣ̄ . а̄ще̄ кто̄ с̄ьн̄ѣст̄ь ѡ̄ х̄л̄ѣ̄ба̄ се̄го̄, ж̄нв̄ѡ̄ б̄ѡ̄-	6 7
	дет̄ь в̄ь в̄ѣк̄ы̄ . х̄л̄ѣ̄б̄ь бо̄ н̄же̄ а̄з̄ь да- м̄ь і̄ѣмоӯ, п̄л̄ть мо̄а̄ е̄ст̄ь, за̄ ж̄нво-	8 9
ѡ̄ѣ̄	т̄ь м̄н̄ра̄ . 52 Пр̄ѣх̄ѡ̄ же̄ са̄ і̄оӯде̄н̄ ме̄ж̄оӯ со̄во̄ѡ̄ г̄л̄ѣ̄ще̄ . ка̄ко̄ мо̄же̄т̄ь с̄ь п̄л̄ть	10 11
ѡ̄ѡ̄	сво̄ѡ̄ на̄м̄ь да̄тӣ і̄а̄ст̄ӣ . 53 Ре̄че̄ же̄ н̄м̄ь і̄с̄, а̄м̄н̄н̄ь а̄м̄н̄н̄ь г̄л̄а̄ ва̄м̄ь . а̄ще̄ не̄	12 13
	с̄ьн̄ѣст̄е̄ п̄л̄тьӣ с̄на̄ ѡ̄л̄ѣ̄ьска̄го̄, н̄ п̄н̄- і̄ете̄ к̄р̄з̄вь і̄е̄го̄, ж̄нвот̄а̄ не̄ н̄ма̄те̄	14 15
	в̄ь се̄б̄ѣ̄ . 54 і̄а̄ды̄ӣ мо̄ѡ̄ п̄л̄ть, н̄ п̄н̄ѡ̄ мо̄ѡ̄ к̄р̄з̄вь ; н̄ма̄т̄ь ж̄нвот̄ь в̄ѣӯны̄ .	16 17
ѡ̄з̄	н̄ а̄з̄ь в̄ѣск̄р̄ѣш̄ѡ̄ н̄ в̄ь по̄сл̄ѣд̄нӣӣ д̄н̄ь : і̄к̄ п̄а̄	18
	55 П̄л̄ть бо̄ мо̄а̄, н̄ст̄н̄н̄но̄ е̄ст̄ь б̄р̄а̄ш̄но̄ .	19
ѡ̄н̄	н̄ к̄р̄з̄вь мо̄а̄, н̄ст̄н̄н̄но̄ е̄ст̄ь п̄н̄во̄ .	20
з̄а̄	56 І̄а̄ды̄ӣ мо̄ѡ̄ п̄л̄ть, н̄ п̄н̄ѡ̄ мо̄ѡ̄ к̄р̄з̄вь, в̄ь м̄н̄ѣ̄ пр̄ѣб̄ыва̄ет̄ь, н̄ а̄з̄ь в̄ь н̄е̄м̄ь .	21 22

п̄н̄е̄ д̄ н̄е̄ р̄ѣ̄ г̄б̄ пр̄н̄ш̄н̄ к̄ н̄е̄ і̄а̄ды̄ӣ мо̄ѡ̄ :

Io 6:57–65

231r

57	ѡкоже посла ма жнвын ѡцѣ, ѡ ѡзѣ	1
	жнвѣ ѡцѣ радн . ѡ ѡдын ма, ѡ тѣ	2
	жнвѣ бѣдетѣ мене радн . 58 сѣ естѣ	3
	хлѣбѣ сѣшедѣн сѣ нѣсе . не ѡкоже	4
	ѡдошѣ ѡцѣ вашн маннѣ ѡ ѡмрѣ-	5
	шѣ . ѡдын хлѣбѣ сѣ, жнвѣ бѣдетѣ	6
	въ вѣкы . 59 Снѡ рече на сѣборнцѣн	7
	ѡѣа въ капернаѡѣмѣ . 60 мнози же	8
	слышавше ѡ ѡѣеннкѣ ѡго, рекошѣ .	9
	жестоко ѡ слово сѣ, кто можетѣ ѡго	10
	слышатн . 61 ѡдын же ѡсѣ въ сѣвѣ, ѡко	11
	рѣпцѣтѣ ѡ семь ѡѣеннцѣн ѡго, рече	12
	ѡмѣ . сѣ ли вы блазннтѣ ; 62 ѡще ѡзрѣ-	13
	те сѣна ѡлѣьскаго въсходѣща ѡдеже	14
	бѣ прѣде . 63 дѣхѣ естѣ ѡже жнвнтѣ .	15
	ѡ пльтн нѣ ннкѡеаже ползы . Глѣ	16
	ѡже ѡзѣ глѣхѣ вамѣ . дѣхѣ сѣтѣ ѡ жн-	17
	вотѣ сѣтѣ . 64 нѣ сѣтѣ въ васѣ нѣцѣн .	18
	ѡже не вѣроуѣтѣ . вѣдѣаше бо ѡспрѣ-	19
	ва ѡсѣ, кто сѣтѣ не вѣроуѣщен . ѡ кто	20
	ѡсть хотѣн прѣдатн ѡго . 65 ѡ глѣаше	21
	сѣго радн рѣхѣ вамѣ . ѡко ннкѡже	22

7 Маргиналното число с черно мастило. 14 н-же в ѡдеже поправено от преписвача върху сгрешено написани букви. В долното поле еклибрис на БМ.

Ио 6:66–71; 7:1–3

231v

	НЕ МОЖЕТЪ ПРИИТИ КЪ МНѢ, АЩЕ НЕ	1
	БѢДЕТЪ ДАНО ЕМОУ, Ꙗ ꙖЦА МОЕГО • 66 Ꙗ СЕГ	2
	МНОЗИ Ꙗ ОУЧЕНИКЪ ^{ЕГО} , НДОШѢ ВЪСПАТЬ •	3
	Н К ТОМОУ НЕ ХОЖДААХѢ СЪ НИМЪ • 67 Ꙗ ЖЕ	4
	ИС ОБЪМА НА ДЕСАТЕ • ЕДА Н ВЫ ХОЩЕТЕ	5
	ИТИ ; 68 ꙖВѢЩА ЕМОУ СИМОНЪ ПЕТРЪ •	6
	ГН • КЪ КОМОУ НДЕМЪ, ГЛЫ ЖИВОТА ВЪ-	7
	УНАГО НМАШН • 69 Н МЫ ВЪРОВАХОМЪ Н ПО-	8
к̄ пнѣ	ЗНАХОМЪ, ИАКО ТЫ ЕСИ ХС СЫНЪ БА ЖИВАГО :~ к̄о	9
	70 ꙖВѢЩА НИМЪ ИС • ОУБО НЕ АЗ ЛИ ВАСЪ, БИ • Н-	10
	ЗБРАХЪ ; Н Ꙗ ВАСЪ ЕДИНЪ ДІАВОЛЪ ІЕСТЪ •	11
	71 ГЛАШЕ ЖЕ ІОУДАѢ СИМОНОВА НСКАРНѢ-	12
ѡе	ТСКААГО • СЪ БО ХОТѢАШЕ ПРѢДАТИ ІЕГО •	13
• ис	ІЕДИНЪ СЫНЪ Ꙗ ОБОЮ НА ДЕСАТЕ : за 7:1 Н ХОЖА-	14
	АШЕ СЪ НИМН ' ВЪ ГАЛИЛЕН • НЕ ХОТѢАШЕ	15
	ВЪ ІОУДЕН ХОДИТИ • ИАКО НСКААХѢ ЕГО,	16
	ІОУДЕН ОУБИТИ • 2 БѢ ЖЕ БЛНЗЪ ПРАЗНИ-	17
	КЪ ІОУДЕНСКИН ПТЬУЕНИЕ КВЩЬ • 3 РѢШѢ ЖЕ	18
	ВТѢ Д' ІОУ В Ꙗ ХОЖДААШЕ ИС СЪ УЧЕНИ :	

3 'его над реда добавено от по-късна ръка. 13 Маргиналното число с черно мастило. 15 Добавка със съответния знак в лявото поле от преписвача. 18 птьуение квшь написано тънко от по-късна ръка върху изтрита дума скниепниѣ.

Io 7:4–12

232r

къ нему братна іего • прѣндѣн ѿсѣдоу	1
и ѣдѣн въ іудѣѣ • да и ѡученици твои	2
видѣть дѣла твоѣ, ѣже ты творши •	3
4 никтоже бо въ таиѣ ныѣсоже тво-	4
риѣ и ѣдетъ самъ ѣвѣ быти • ѣще	5
сиѣ творши, ѣви си всемоу миру •	6
5 ни братіа бо єго вѣроваахѣ въ нѣ • 6 гла	7
же нмѣ іс • вѣрма мое не ѡу прниде •	8
ѡ вѣрма ваше, всегда готово єсть •	9
7 не можетъ мирѣ ненавиѣти васъ •	10
мене же ненавиѣтъ • ѣко ѡзѣ послѣ-	11
шествоуѣ ѡ немѣ • ѣко дѣла єго зла	12
сѣтъ • 8 вы възидѣте въ празникѣ сѣ •	13
ѡзѣ не възидѣте въ празникѣ сѣ • ѣко	14
вѣрма мое, не ѡу испльни си • 9 сиѣ рекѣ	15
самъ, ѡставѣ галилен • 10 іегдаже въз-	16
зидошѣ братна єго въ празникѣ •	17
тогда и самъ възиде • не ѣвѣ, нѣ ѣко	18
тан • 11 іудѣи же нскаахѣ єго въ пра-	19
зникѣ • и глахѣ гдѣ єсть ѡнѣ • 12 и	20
рѣпытѣ многѣ бѣ ѡ немѣ въ наро-	21
дѣхѣ • ѡви глаахѣ ѣко благѣ єсть •	22

21 ѣ в рѣпытѣ написано тънко върху изтрито (?) є от по-късна рѣка?

Ио 7:13–22

срѣ̂ д̂ іѡ̂ въ прѣполовленне празн

232v

вѣ
 ѡс
 за

ннн же глахѣ нн нѣ льстятъ наро-	1
ды • 13 ннкторынже іавѣ гладаше ѡ	2
немъ, страха ради іудейска • ꙗко 14 ѡбне ж	3
ѡ прѣполовленне празника • възы-	4
де іс въ цркви н оураше а • 15 н двѣ-	5
хѣ са іудейн глаше • како съ кннги	6
оумветъ не оунв са • 16 ѡвѣща іс	7
н рече нмъ • мое оуенне, нѣ мое, нѣ	8
пославшаго ма • 17 аще кто хоцетъ	9
вола єго сътворити, разоумветъ	10
о оуенни коє ѡ ба єсть • нли азъ ѡ	11
себѣ гла ; 18 гла н ѡ себѣ, славы своєа	12
нцетъ • а нцн славы пославша-	13
го н, съ нстиненъ єсть • н неправъ-	14
да въ немъ нѣсть • 19 оубо не монси	15
ли дастъ вамъ законъ ; н нкто-	16
же ѡ васъ творитъ закона • что	17
мене нцете оубити • 20 ѡвѣща нарѡ	18
н рече • бѣса ли нмашн кто тебе	19
нцетъ оубити ; 21 ѡвѣща іс н рече	20
нмъ • єдино дѣло сътворихъ, н вѣ	21
днхте са ; 22 сего ради монси дастъ	22

Io 7:23–30

233r

вамъ ѡбрѣзаннїе • не ꙗко ѿ монсѣа	1
їестъ, нѣ ѿ ѡцѣ • ꙗ въ сѣботѣ ѡбрѣ-	2
заєте ѡлѣа • 23 аще ѡбрѣзаннїе прїе-	3
млетъ ѡлѣа въ сѣботѣ, да не разо-р-	4
т сѣ законѣ монсѣовѣ ; на ма ли	5
гнѣвате сѣ, ꙗко всего ѡлѣа здра-	6
ва створихъ въ сѣботѣ • 24 не сѣдѣте	7
на лица • нѣ правын сѣдѣ сѣдѣте •	8
25 глѣахѣ же нѣцнн ѿ іерлѣмѣнѣ • оу-	9
бо не сѣ ли єсть іегоже ꙗцѣтъ оубн-	10
ти ; 26 ꙗ сѣ не ѡбннотѣ сѣ глѣтъ • ꙗ нн-	11
ѣсоже іемоу не глѣтъ ; єда како ра-	12
зоумѣшѣ князн ꙗко сѣ єсть хс ;	13
27 нѣ сего вѣмы ѡкѣдоу єсть • а хс єгда	14
прїндѣтъ, ннктоже вѣстѣ ѡкѣдоу	15
вѣдѣтъ • 28 Възва же въ цркви, оуѣа іс	16
ꙗ глѣа • ꙗ мене вѣсте ꙗ вѣсте ѡкѣдоу	17
єсмъ • ꙗ ѡ себѣ не прїндохъ • нѣ єсть	18
нстнненѣ пославын ма • єгоже вѣ	19
не вѣсте • 29 азъ іего вѣда ꙗко ѿ него	20
єсмъ, ꙗ тѣ ма послѣ • 30 Нскаахѣ же ѡ-	21
ти єго • ꙗ ннктоже не възложн рѣ-	22

20 ꙗ в ꙗко написано върху изтрїт ѣ от преписвача. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 7:31–35

233v

	кы на нь • ꙗко не оу ^ѣ бѣ прншла годѣнна	1
кѣ сѣ	ѣго :	2
		
онѣ	31 Ѡ народа же мнози вѣровашѣ въ нь •	3
	и глѣахѣ ꙗко хсѣ ѣгда прндетъ • едѣ	4
	болшаа знаменїа сѣтворнтъ • ꙗже	5
	сѣ ѣсть сѣтвориъ • 32 слышашѣ же фа-	6
	рнсен, народъ рѣпщѣщѣ о немъ •	7
оѣ	послашѣ архнеѣен и фарнсен слогы	8
	да ѣмѣтъ ѣго :	9
		
пѣ	33 Ѡ ꙗже ꙗсѣ, еше мало врѣма сѣ вамн есмъ,	10
	и ѣдѣ къ пославшомоу ма • 34 понцете	11
	мене, и не ѡбращете • и ѣдеже есмъ	12
	азъ, вѣи не можете прннѣти • 35 рѣшѣ же	13
	ѡудѣен къ себѣ самн • камо хощетъ ѣ-	14
	ти ꙗко мы не ѡбращемъ ѣго • едѣ	15

8 Маргиналното число с черно мастило. 14 м в камо написано тънко от по-късна рѣка върху измита буква.

Іо 7:36–42

нѣ ст҃го д҃ха іѡ Въ послѣдніи днѣ :

234r

въ расѣанне ѣлннское хѡцетъ нѣти	1
нѣ оуѣнтн іѣлнны • 36 что ѣсть слово сѣ	2
ѣже рѣче • възыцете мене, нѣ не вѣра-	3
цете • нѣ нѣдеже ѣсмъ азъ, вы не мо-	4
жете прїитн : зѣ 37 Въ послѣдніи же днѣ	5
велнкын пражннкъ • стоаше ісѣ нѣ зва-	6
аше гла • аще кто жѣждетъ • да прї-	7
ндетъ къ мнѣ, нѣ пнетъ • 38 вѣроуѣнн	8
въ ма іакоже кннгы рѣшѣ • рѣкы	9
нѣс ѣрѣва ѣго нѣстекѣтъ воды жнвы :	10

па

39 Сѣ же рѣ ѡ дѣсѣ нѣже хотѣхѣ прнематн •	11
вѣроуѣщен въ нѣ • Не оуѣбо бѣ дѣхъ	12
стѣын данъ • іако ісѣ не оуѣ бѣ просла-	13
вленъ • 40 мнози же ѡ народа слыша-	14
ше словеса сна, глахѣ • сѣ іѣ въ нѣстн-	15
нѣ прѣркъ • 41 друзнн же глахѣ сѣ іѣ хѣ •	16
ѡвн же глахѣ ѣдѣ ѡ галнлеѣ хѣ прї-	17
ндетъ • 42 оуѣбо не писанне лнѣ рѣче, іако	18

пв

пг

12 Маргиналното число с черно мастило. 15 ст в нѣстн- лигатура.

Io 7:43–52

234v

					
		Ѡ сѣмене дѣва		н Ѡ вѣлеемскы-	1
~	πε	Ѡ весн ѡдеже		вѣ дѣз, хс прѣнде̄ .	2
~		43 Ϡаспра же бѣ въ		народѣ его ради .	3
		44 нѣцин же Ѡ ннхъ хотѣахѠ жѣтн егѡ .			4
		нѠ ннктоже възложн на нь рѣкоу .			5
		45 прнндошѠ же слоугы къ архнеѣѡмь			6
		н фарисѣѡмь, н рѣшѠ нмъ тѣ, поутѡ			7
		не прнведосте его . 46 ѠвѣцашѠ же слѡ-			8
		гы . ннколнже тако глаголаа ѣ ѡлкъ .			9
		ѡко сѣ ѡлкъ . 47 ѠвѣцашѠ нмъ фарисен .			10
		ѣдѡ н вѣ прѣльщенн бысте . 48 ѣдѡ кто Ѡ			11
~		кназѣ вѣрова вѣ нь, нлн Ѡ фарисен .			12
		49 нѠ народѣ сѣ нже не вѣстѣ закона про-			13
		клатн сѣтѣ . 50 гла ннкоднмъ к ннмь .			14
		прншедын къ немуу ноцинѠ . ѣдннѣ			15
		сын Ѡ ннхъ . 51 ѣдѡ законѣ нашѣ сѣднтѣ			16
		ѡлкоу ; ѡце не оуслышнтѣ прѣжде Ѡ не-			17
		го . н разоумѣѣтѣ что творнтн . 52 Ѡвѣ-			18
		цашѠ н рѣшѠ емоу . ѣдѡ н тѣ Ѡ галн-			19
		леѣ есн . нспытан н внждѣ . ѡко Ѡ			20
		галелеѣ прѣкѣ не прнходнтѣ .			21

λ

3 Крайното λ в Ϡаспра написано от по-късна ръка върху измит (?) ѣ. В долното поле екс-либрис на БМ.

Io 7:53; 8:1–8

235r

53 **И** ѿде кѣждо въ домъ свои • 8:1 **И**же ѿде
 въ горѣ елевѣнскѣ • 2 оутро же пакы
 прииде въ цркви • и вси людн ндѣ-
 ахъ къ нему, и сѣдѣ оутраше а • **к** пѣ прѣ пѣ
 3 **И**риведошъ же книжници и фарис- **з**а **и**с
 сен • женѣ въ любованіи жтѣ • и
 поставишъ а посрѣдѣ, 4 глѣшъ іе-
 му • оутелю • сна жена жта естъ
 въ любованіи • 5 а въ законѣ мо-
 нси намъ заповѣда • таковыѣ ка-
 менемъ побивати • ты же что глѣ-
 ши ; 6 се же рѣшѣ искоушающе и •
 да биша и малн на нь что глати •
 иже прѣклон са прѣстомъ писа-
 ше на землн • 7 и іакоже прилежа-
 хъ въпрашающе и • въсклоннв са
 рече имъ • иже въ васъ безгрѣха іе •
 прѣжде врѣзи камень на на • 8 и па-
 кы поклон са писаше на землн •

прѣпныи женѣ • В ѿ риведѣ женѣ •

Io 8:9–15

235v

	9	ОНИ ЖЕ СЛЫШАВШЕ Н СЪВѢСТНѢ Ѡ-	1
		БЛУДАЕМН, НСХОЖДААХѢ ЁДННЪ ПО	2
		ЁДННОМОУ • НАУЕНШЕ Ѡ СТАРЕЦЪ •	3
		Н ѠСТА ЁДННЪ ІС, Н ЖЕНА СТОПЦН	4
		ПОСРѢДѢ • 10 ВЪСКЛОН ЖЕ СА ІС РЕЧЕ ЁН •	5
		ЖЕНО ГДЕ СѢТЪ НЖЕ НА ТА ВАЖДАА-	6
		ХѢ • НИКТОЖЕ ЛИ ТЕБЕ НЕ ѠСѢДН •	7
		11 ѠНА ЖЕ РЕЧЕ НИКТОЖЕ ГН • РЕЧЕ ЖЕ	8
		ЁН ІС • НИ АЗЪ ТЕБЕ НЕ ѠСѢЖДАѢ •	9
		НДН ѠСЕЛѢ Н К ТОМОУ НЕ СЪГРѢЩАН : К ЖЕНѢ	10
ПЗ		12 ШАКЫ ЖЕ НМЪ РЕЧЕ ІС ГЛА • ЗА АЗЪ ЁСМЪ	11
УТИ ПЕ-		СВѢТЪ МНРОУ • ХѠДААН ПО МНѢ, НЕ Н-	12
НДНКѠ		МАТЬ ХОДНТИ ВЪ ТМѢ, НѢ НМАТЪ	13
		СВѢТЪ ЖИВОТНЫН • 13 РѢШѢ ЖЕ ЁМОУ	14
		ФАРНСЕН • ТЫ Ѡ СЕБѢ САМЪ СВѢДѢ-	15
		ТЕЛЬСТВОУЕШИ • Н СВѢДѢТЕЛЬСТВО	16
		ТВОЕ НѢ НСТННО • 14 ѠВѢЩА ІС Н РЕ	17
		НМЪ • АЩЕ АЗЪ СВѢДѢТЕЛЬСТВОУѢ Ѡ	18
		СЕБѢ САМОМЪ, СВѢДѢТЕЛЬСТВО МОЕ	19
		НСТННО ЁСТЪ • ІАКО ВѢДА ѠКѢДОУ	20
		ПРНДОХЪ Н КАМО НДАѢ • ВЫ ЖЕ НЕ ВѢ-	21
		СТЕ ѠКѢДОУ ГРАДАѢ Н КАМО НДАѢ • 15 ВЪ	22
		ѠЕ Д НЕ РЕ ГЪ ПРНШЕШН КЪ НЕМЪ ІѢ АЗЪ ЁСМЪ	

Io 8:16–23

236r

по пльти сѣднѣте, азъ не сѣждѣ ннко-	1
моу же • 16 аще ли сѣждѣ азъ, сѣдѣ мо-	2
нѣ-стнненъ естѣ • ꙗко ѱдннъ нѣсмъ,	3
нѣ азъ нѣ пославын ма ѡцѣ • 17 нѣ въ за-	4
конѣ вашемъ писано естѣ • ꙗко двою	5
члѣкомъ послушьство истинно естѣ •	6
18 азъ есмь послушьствоуѣн о мнѣ са-	7
момъ • нѣ послушьствоуетѣ о мнѣ	8
пославын ма ѡцѣ • 19 глахъ же емоу	9
гдѣ естѣ ѡцѣ твои • ѡвѣща ѱ • ни ме-	10
не вѣсте, ни ѡцѣ моего • аще ма бн-	11
сте вѣдѣли, нѣ ѡцѣ моего оубо вѣдѣ-	12
ли бисте • 20 Снѣ гла ѱ гла ѱ въ газофн-	13
лакѣи оуѣа въ цркви • нѣ никтоже не	14
ѣтъ ѱго • ꙗко не оуѣ бѣ пришеаъ годъ ко ѣ	15
его • 21 Рече же нмъ пакы ѱ • А зъ нѣдѣ за	16
нѣ възыщете мене, нѣ въ грѣсѣ ваше-	17
мъ оумрете • нѣ ꙗможе азъ нѣдѣ, вы	18
не можете принти • 22 глахъ же ѱудѣн •	19
ѣда са самъ оубнетъ ; ꙗко глѣтъ ꙗмо-	20
же азъ нѣдѣ, вы не можете принти •	21
23 нѣ глааше нмъ, вѣ ѡ нижнихъ естѣ,	22

пѣ д нѣ ѱ ѱѣ гѣ прѣ к немъ ѱ азъ нѣдѣ въ :-

2 мо вм. мон. В дясното поле еклибрис на БМ.

Io 8:24–29

236v

а азъ ѿ вышнихъ есмь • вы ѿ сего	1
мира есте • а азъ нѣсмъ ѿ сего мира •	2
24 рѣхъ оубо вамъ, ꙗко оумрете въ грѣ-	3
сѣхъ вашихъ • аще бо вѣры не емле-	4
те ꙗко азъ есмъ, оумрете въ грѣсѣхъ	5
вашихъ :	6

25 Глаголю же ѿмоу тѣи кто еси • и рече мнѣ	7
исъ • наѣтокъ ꙗко и глахъ вамъ • 26 мно-	8
го имамъ о васъ глати и спднати • нѣ	9
пославыи ма истиненъ естъ • и азъ	10
ѿже слысахъ ѿ него, сиѧ гла въ мирѣ •	11
27 и не разумѣшѣ ꙗко ѡца мнѣ глаше	12
ба • 28 рече же мнѣ исъ пакы • егда възне-	13
сете сѧ ѡлѣйскаго, тогда разумѣете	14
ꙗко азъ есмъ • и ѡ себѣ ныѣсоже не	15
твори • нѣ ꙗкоже наоучи ма ѡца мон,	16
се гла • 29 и пославыи ма, съ мноѣ естъ •	17
не ѡстѧви мене единаго ѡца • ꙗко азъ	18

1 ѿ написано върху измита буква от преписвача. 12 мнѣ вм. имамъ.

Io 8:30–39

сѣ̄ д̄ ѿ̄ р̄ѣ̄ гѣ̄ кѣ̄ вѣ̄ровавш̄н̄ к̄ не̄ ѿ̄

237r

о̀у̀го̀д̀на̀а̀ ѐмо̀у̀ т̀во̀р̀а̀ в̀с̀ѐг̀д̀а̀ . 30 С̄н̄а	1
ѐмо̀у̀ г̀л̄а̀щ̄о̀у̀ м̀н̄о̀з̀н̄ в̀ѣ̄ро̀ва̀ш̄ѣ̄ в̀ н̄ѣ̄	2
31 П̄л̄а̀ш̄ѐ ж̄ѐ ѿ̄с̄ кѣ̄ вѣ̄ро̀ва̀ш̄ѣ̄н̄м̄ь кѣ̄ нѐ	3
мо̀у̀ ѿ̀у̀д̄е̄ѡ̀м̄ь . а̀щ̄ѐ в̄ы̀ п̀р̄ѣ̄б̄ѣ̀д̄ѐт̄ѐ	4
в̀ с̀л̄о̀в̄ѐс̄н̄ м̄о̀е̄м̄ь . в̀ н̄с̀т̄н̄н̄ѣ̄ м̄о̀н̄	5
о̀у̀ч̄ѐн̄н̄ц̄н̄ б̄ѣ̀д̄ѐт̄ѐ . 32 н̄̀ р̄а̀з̄о̀у̀м̄ѣ̀т̄ѐ	6
н̄с̀т̄н̄н̄ѣ̄, н̄̀ н̄с̀т̄н̄н̄а̀ с̀в̄о̀б̄о̀д̄н̄т̄ в̄ы̀ . 33 ѡ̀-	7
вѣ̄щ̄а̀ш̄ѣ̄ ж̄ѐ ѐмо̀у̀ ѿ̀у̀д̄е̄н̄ . сѣ̄м̄а̀ а̀в̀р̄а̀а̀-	8
м̄л̄ѐ ѐс̄м̄ы̀, н̄̀ н̄н̄к̄о̀мо̀у̀ж̄ѐ нѐ р̄а̀б̄о̀т̄а̀х̄о̀-	9
м̄ь н̄н̄к̄о̀л̄н̄ж̄ѐ . к̄а̀к̄о̀ т̄ы̀ г̀л̄е̄ш̄н̄ с̀в̄о̀-	10
б̄о̀д̄н̄н̄ б̄ѣ̀д̄ѐт̄ѐ ; 34 ѡ̀вѣ̄щ̄а̀ н̄м̄ь ѿ̄с̄ .	11
а̀м̄н̄н̄ь а̀м̄н̄н̄ь г̀л̄а̀ в̄а̀м̄ь . н̄̀а̀к̄о̀ в̀сѣ̄кѣ̄	12
т̀во̀р̀а̀н̄ г̀р̄ѣ̄х̄ь, р̄а̀б̄ь ѐс̀т̄ь г̀р̄ѣ̄х̄о̀у̀ . 35 а̀ р̄а̀-	13
б̄ь нѐ п̀р̄ѣ̄б̄ы̀в̄а̀е̄т̄ь в̀ д̄о̀м̄о̀у̀ в̀з̄ вѣ̄к̄ы̀ .	14
с̄н̄ь п̀р̄ѣ̄б̄ы̀в̄а̀е̄т̄ь в̀з̄ вѣ̄к̄ы̀ . 36 а̀щ̄ѐ о̀у̀-	15
б̄о̀ с̄н̄ь с̀в̄о̀б̄о̀д̄н̄т̄ в̄ы̀, в̀з̄ н̄с̀т̄н̄н̄ѣ̄ с̀в̄о̀-	16
б̄о̀д̄н̄н̄ б̄ѣ̀д̄ѐт̄ѐ . 37 вѣ̄д̄ѣ̀ о̀у̀б̄о̀ н̄̀а̀к̄о̀ сѣ̄м̄а̀	17
а̀в̀р̄а̀а̀м̄л̄ѐ ѿ̄ѐс̀т̄ѐ, н̄ѣ̄ щ̄ѐт̄ѐ м̄ѐн̄ѐ о̀у̀б̄н̄-	18
т̄н̄ . н̄̀а̀к̄о̀ с̀л̄о̀в̄о̀ м̄о̀ѿ̀ нѐ в̄ьмѣ̄щ̄а̀е̄т̄ с̄а̀	19
в̀з̄ в̄а̀с̄ь . 38 а̀з̄ь н̄̀а̀ж̄ѐ в̄н̄д̄ѣ̄х̄ь о̀у̀ ѡ̀ц̄а̀ м̄о̀-	20
ѿ̀ѐг̄о̀, г̀л̄а̀ . н̄̀ в̄ы̀ о̀у̀б̄о̀ ѿ̀ѐж̄ѐ в̄н̄д̄ѣ̄с̀т̄ѐ о̀у̀	21
ѡ̀ц̄а̀ в̄а̀ш̄ѐг̄о̀, т̀во̀р̄н̄т̄ѐ . 39 ѡ̀вѣ̄щ̄а̀ш̄ѣ̄	22

7 сво в с̀в̄о̀б̄о̀д̄н̄т̄ по̀п̀р̄а̀в̄ѐн̄о̀ о̀т̄ п̀р̄ѐп̄ис̄в̄а̀ч̄а̀ вѣ̄р̀х̄у̀ о̀т̄м̄ӣт̄ѝ б̄у̀к̄в̄ѝ, о̀т̄ к̄о̀ѝт̄о̀ л̄ӣч̄ѝ о̀щ̄ѐ д̄о̀л̄н̄а̀т̄а̀ ч̄а̀с̀т̄ н̄а̀ у̀. 21 н̄̀ в̀в̄в̄ в̄н̄д̄ѣ̄с̀т̄ѐ по̀п̀р̄а̀в̄ѐн̄о̀ о̀т̄ п̀р̄ѐп̄ис̄в̄а̀ч̄а̀.

Io 8:40–45

237v

	н рѣша ꙗмоу • ѡцѣ нашъ авраамъ ѿ •	1
~	гла нмъ іс • аще ѡада авраамъ бн-	2
~	сте былн ; дѣла авраамъ творилн	3
~	бнсте • 40 ннѣ же мене ѡцете оубн-	4
	тн • ѡка нже нстннѣ вамъ глахъ •	5
	аже слысахъ ѡ ба • сего авраамъ нѣ	6
	сътворилъ • 41 вы творите дѣла ѡца ва-	7
	шего • рѣшѣ же ꙗмоу • мы ѡ любодѣ-	8
	анна нѣсмы рождени • мѣ еднего	9
	ѡца нмамы ба • 42 рече же нмъ іс :	10
ѡ	аще бѣ ѡцѣ вашъ бн былъ, любилн ма	11
	оубо бнсте • азъ бо ѡ ба нзыдохъ н	12
	прндохъ • ко сѣ не ѡ себѣ бо прндохъ, нѣ	13
	тѣ ма послѣ • 43 пошто глаы моѣ не разоу-	14
	мѣете • ꙗко не можете слышатн	15
	словесе моего • 44 вы ѡца днавола есте •	16
,	н вола ѡца вашего, хощете творити •	17
	ѡнъ ѡкооубница бѣ нсконн, н въ н-	18
	стннѣ не стонтъ • ꙗко нѣ нстнны	19
	въ немъ • н егда глѣтъ лжѣ, ѡ свон-	20
	хъ глѣтъ • ꙗко лжѣ ѿ, н ѡцѣ его •	21
	45 азъ вамъ нстннѣ гла • н не емлете	22
	пнѣ ѣ нѣ рѣ гѣ прншѣшн к немъ ѡдеѡ аще бѣ ѡцѣ :-	

17 хó в хóцете поправено върху изтрити букви, вероятно от по-късна ръка.

Io 8:46–52

238r

вѣры мнѣ • 46 кто ѿ васъ ѡблнѹаѣтъ	1
ма ѿ грѣсѣ, аще ѡстннѣ глѣа, поѹто	2
вѣры не ѡмлетѣ мнѣ • 47 ѡже ѡсть ѿ	3
бѣа, глѣ бжнн послѡшаѣтъ • сего радн	4
вы не послѡшаѣте, ѡко ѿ бѣа нѣсте •	5
48 ѿвѣщашѣ ѡудѣн ѡ рѣшѣ ѡмоу • не	6
добрѣ лн глѣмъ мѣ ѡко самарѣнннѣ	7
ѡсн ѡ бѣсѣ ѡмашн • 49 ѿвѣща ѡс, азъ	8
бѣса не ѡмамъ • нѣ ѹтъѣ ѡцѣа мо-	9
ѡго • а вы не ѹтетѣ мене • 50 азъ же не	10
ѡцѣа славы моѡа • ѡ ѡцѣн ѡ сѣдѣн :	11

51 ѡмннѣ ѡмннѣ глѣа вамъ • аще кто сло-	12
во моѡ сѣблѡдетъ, сѣмрѣтн не ѡмѣ	13
вндѣтн въ вѣкы : 52 Рѣшѣ же ѡмоу	14
ѡудѣн • нннѣ разѡумѣхомъ, ѡко бѣ-	15
сѣ ѡмашн • абраамъ ѡмрѣтъ ѡ прѣо-	16
цн • ѡ тѣ глѣшн ѡко аще кто слово моѡ	17
сѣблѡдетъ, сѣмрѣтн не ѡматъ • вѣкѣ-	18

вѣ ѡ ѡ ѡ рѣ гѣ прншѣшн к нѣ ѡдѣѡ амнѣ амнѣ ~

Io 8:53–59

238v

снѣи въ вѣкы • 53 ѿда тѣи болни еси ѿца	1
нашего авраама, нже оумрѣтъ н про-	2
роци оумрѣшѣ ; кого са самъ тѣи тво-	3
риши • 54 ѿвѣща ис • аще азъ слава са	4
самъ, слава моя ннѣтоже есть • есть	5
ѿца мои славан ма • егоже вы глѣ-	6
те яко бѣ нашъ естъ, 55 н не познасте	7
его • азъ же вѣдаю его • н аще рекѣ не	8
вѣдаю его, бѣдѣ подобенъ вамъ лѣ-	9
жь • нѣ вѣдаю его, н слово его съблю-	10
даю • 56 авраамъ ѿца вашъ радъ би бы-	11
лъ, да би видѣлъ днѣ мои, н видѣвъ	12
н възрадовал са • 57 рѣша же юудѣ к не-	13
моу • патъ деса лѣтъ не оу нмашн •	14
н авраама ли еси видѣлъ ; 58 рече же н-	15
мъ ис • аминъ аминъ гла вамъ •	16
прѣжде даже авраамъ не бы , азъ есмъ •	17
59 вѣдѣша же каменне да врѣгѣтъ на нь •	18
ис же скры са н нзыде нс цркве, н проше	19
посрѣ нхъ ндѣаше : ко вторици	20

13 н в юудѣ вторично добавено, от по-късна ръка? В лявото поле екслибрис на БМ, долу до миниатюрата следи от число лд.

Io 9:1–8

239r

О СЛЕПЪМЪ РОЖЕНЪ :

9:1 И мнѡнды ꙗко, видѣ ѹлка слѣпа ѡ ро- 1
 жѣнна • 2 и въпросишѡ и ѡученици 2
 ꙗко гл҃аще • ѡучителю кто съгрѣши, 3
 сѣ ли, или родителѣ ꙗко, да слѣпъ ро- 4
 ди са • 3 ѡвѣща ꙗко • ни сѣ съгрѣши, 5
 ни родителѣ егѡ • но да ꙗвѡт са дѣ- 6
 ла бж҃ни на немъ • 4 мнѣ пѡбѡитъ 7
 дѣлати дѣла послѡвшааго ма, до- 8
 ндеже днѣ естъ • приидет же ношь, 9
 егда никтоже можетъ дѣлати • 10
 5 ꙗкогда въ мнрѣ есмъ, свѣтъ мнрови 11
 есмъ • 6 сѣ рекъ, плюнѡ на зема, и съ- 12
 твори брени ѡ плюновениа • и по- 13
 маза ꙗкоу ѡун брениемъ • 7 и рече 14
 ꙗкоу нди ѡумын са въ кѡпѣли си- 15
 лоуамли • иже сказаѣт са посла- 16
 нъ • идеже и ѡумы са и приидѡ видѡ : 17

8 Ѣзсѣди же иже бѣхѡ видѣли егѡ прѣ- 18

нѣ сѣ о слѣпѣмъ В ѡ мнѡнды ꙗко видѣ •

В дясното поле горе екслибрис на БМ; долу, до началото на миниатюрата, следи от число лѣ с голям, тънък почерк и кафяво мастило.

Іо 9:9–16

239v

жде ꙗко слѣпъ бѣ ѿ прошааше • ѿ	1
глаголахъ • не съ ли естъ съда-ѿ про-	2
санъ • 9 ѿвн же глахъ ꙗко сън естъ •	3
ѿнн же глахъ ꙗко подобенъ емоу	4
ѿе • ѿн же глаше ꙗко азъ есмъ •	5
10 глахъ же емоу како ти са ѿврѣзо-	6
стъ ѿчн • 11 ѿвѣща ѿнъ ѿ рече • члкъ	7
глемын ѿс • брenne створи ѿ пома-	8
за мн ѿчн • ѿ рече мн ѿдн въ кѣпѣ-	9
ль снлоуамла ѿ оумын са • шедръ	10
же ѿ оумыв са прозрѣхъ • 12 рѣшъ	11
же емоу, гдѣ естъ ѿнъ • гла не вѣ-	12
мъ • 13 ведошъ его къ фа-	13
рнсеѡмъ • ѿже бѣ ѿно-	14
гда слѣпъ • 14 бѣ же сѣбо-	15
та егда створи брenne	16
ѿс, ѿ ѿврѣзе емоу ѿчн • 15 пакы же въ-	17
прашаахъ его фарсенъ • како про-	18
зрѣ ; ѿн же рече ѿмъ • брenne поло-	19
жн мнѣ на ѿчню, ѿ оумыхъ са ѿ вн-	20
ждѣ • 16 глахъ же нѣцн ѿ фарсенъ •	21
нѣ сън члкъ ѿ ба • ꙗко сѣботы не	22

Io 9:17–22

240r

хранитъ • ѡвн гл̄ах̄ѡ • како можетъ	1
чл̄кѡ грѣшенъ сн̄цева знаменна	~ 2
творити ; њ распрѣ бѣ въ ннхъ • 17 гл̄а-	~ 3
х̄ѡ слѣпцу пакы • тѣи что гл̄ешн	4
ѡ немь • ѡко ѡврѣзе ѡчн твои •	5
ѡн же р̄ѣ ѡко пр̄р̄кѡ естъ • 18 не ѡшѡ же	6
вѣры ѡуден ѡ немь • ѡко слѣпъ бѣ	7
њ прозрѣ • дондеже призвашѡ ро-	8
днтелѣ того прозрѣвшаго • 19 њ въ-	~ 9
просншѡ ѡ гл̄аще • сѣ ли естъ сн̄ъ	10
ваю ; егоже вѣи гл̄ете ѡко слѣпъ ро-	11
дн са • како оубо нннѣ виднтъ ;	~ 12
20 ѡвѣщааста роднтелѣ ѡго њ рѣста •	~ 13
вѣвѣ ѡко сѣн естъ сн̄ъ наю њ ѡко	14
слѣпъ родн са • 21 како же нннѣ видн-	~ 15
тъ не вѣмы њли кто емоу ѡврѣзе	~ 16
ѡчн • мѣи не вѣмы • самого въпросн-	17
те смысль њматъ • самъ ѡ себѣ	18
да гл̄етъ • 22 сн̄ рѣста роднтелѣ его,	19
ѡко боаста са ѡуден • оубо са бѣ-	20
х̄ѡ свѣщали, да аще кто њповѣ-	21
стъ х̄а, ѡлѣченъ събора бѣдетъ :	22

14 ѣ в ѣстѣ написано върху е от по-късна рѣка. 16 вѣмы написано върху изтрито вѣвѣ и њ- вмъкнато в междуредовото пространство от по-късна рѣка. 17 мы написано върху изтрито нѣ и вѣмы върху изтрито вѣвѣ от по-късна рѣка. В дясното поле еклибрис на БМ.

Ио 9:23–31

240v

23	Сего ради родителъ его рѣста, ꙗко съмы-	1
	слъ иматъ • самого выпрашанте • 24	2
	Въ-	3
	звашъ же второе члкъ ꙗже бѣ слѣпъ •	4
	ꙗже рекошъ ꙗко даждь славъ боу • мѣ	5
	вѣмы ꙗко члкъ сѣ грѣшенъ естъ • 25	6
	ѡвѣща же ѡнъ ꙗже рече • аще грѣшенъ естъ	7
	не вѣда • единого вѣмъ ꙗко слѣпъ бѣхъ,	8
	ниже же вѣждъ • 26	9
	рѣшъ же ꙗко пакы •	10
	что створи тебѣ, како ѡвръзе оун твои •	11
	27 ѡвѣща имъ • рѣхъ вамъ оуже ꙗже не слы-	12
	шасте • что пакы хощете слышати • еда	13
	ꙗже вы хощете оуученици его быти • 28	14
	они же оукорншъ ꙗже рѣшъ • ты оуученикъ	15
	еси того • мы же монсѣови есмы оу-	16
	ученици • мы вѣмы ꙗко монсѣови	17
	29 гла бѣ • сего же не вѣмы ѡкѣдоу те •	18
	30 ѡвѣща члкъ ꙗже рече имъ • о сем бо днв-	19
	но естъ ꙗко не вѣсте ѡкѣдоу естъ •	
	ꙗже ѡвръзе оун мои • 31	
	вѣмъ же ꙗко грѣ-	

Io 9:32–40

241r

шныхъ бѣ не послушають • нѣ аще	1
кто бгѡубицець естъ нѣ вола его тв[о]-	2
рнтъ, того послушаетъ • 32 ѿ вѣка нѣ	3
оуслышано, ꙗко ѿврѣзе кто оуби слѣ-	4
поу рожденноу • 33 аще би сѣ не былъ ѿ ба •	5
не могъ би творити ннѣсоже • 34 ѿвѣ-	6
щашъ нѣ рѣшъ емоу • въ грѣсѣхъ ты	7
родилъ са еси весь, нѣ ты ли ны оубишѣ ;	8
нѣ изгнашъ же нѣ вѣнъ • 35 слышавъ же исъ,	9
ꙗко изгнашъ нѣ вѣнъ • нѣ ѡвѣрѣти-нѣ рѣ	10
емоу • ты вѣроуеши ли въ сѣна бжѣна ;	11
36 ѡвѣща ѡнъ нѣ рече • кто ѣ гнѣ да вѣроуѣ	12
въ нѣ • 37 рѣ же емоу исъ, видѣлы-нѣ еси, нѣ гла-	13
н с тобоѣ тѣ естъ • 38 онъ же рече вѣроуѣ	14
гнѣ нѣ поклонн са емоу : ко нѣ	15

39 И рече исъ, за на сѣдъ азъ въ мнрѣ прѣндохъ •	16
да не видѣщен видѣтъ • нѣ видѣщен	17
слѣпи бѣдѣтъ • 40 слышашъ же ѿ фа-	18

ѣе е ѡ рѣ гѣ прншѣшн к немъ иѣ на сѣ азъ :

2 Масилото на крайното о избледняло и изронено. 8 е във весь написано върху ѣ, от по-късна ръка? 13 м в емоу написано върху измита бува от преписвача. В дясното поле екслибрис на БМ.

Ио 9:41; 10:1–6

Црѣю констанѣннѣ рѣе гѣ не въходан двѣр

241v

сѣн снѣа сѣщнн съ ннмь • н рѣшѣ ѡѣм̄ •	1
ѡѣдѣа н мѣ сѣщнн ѡсмѣ • 41 рѣе же нмѣ ѡс̄ •	2
ѡце внсте сѣщнн былн, не внсте нмѣ-	3
лн грѣха • нннѣ же глѣте ѡко вѣдн-	4
мь, н грѣхѣ вашѣ прѣбываѣтъ • 10:1 ѡм̄н̄	5
ѡм̄ннѣ глѣ вамѣ • зѣа не въходан двѣрми	6
ѣѣ дворѣ ѡвѣѣн, нѣ прѣлаза-н-нѣдоу,	7
сѣ татѣ ѡе н разбонннкѣ • 2 ѡ въходан	8
двѣрми, пастырѣ ѡсть ѡвѣамѣ • 3 н се-	9
моу двѣрннкѣ ѡвѣрѣзѣетѣ • н ѡвѣа	10
глѣ ѡго слышѣтъ • н своѣ ѡвѣа зове-	11
тъ по ѡменн, н ѡзгоннтѣ ѡ • 4 н ѡгда н-	12
ждѣетѣ нхѣ, прѣд ннмн ходнтѣ •	13
н ѡвѣа по немѣ ѡдѣтъ • ѡко вѣдѣтъ	14
глѣ ѡго • 5 по тоуждем же не ѡдѣтъ, нѣ	15
бѣжѣтъ ѡ него • ѡко не знаѣтъ тоу-	16
ждннхѣ гласѣ • 6 Снѣ прѣнтѣа рѣе нмѣ ѡс̄ •	17
ѡнн же не разѡумѣшѣ, что бѣ ѡеже глѣ-	18
ше нмѣ :	19

В горното поле -н двѣр поправено. В лявото поле до миниатюрата кръст със зелена боя.

Io 10:7–16

242r

7	Рѣ же ѿмъ пакы іс̄ • ѡмннъ ѡмннъ гла	1
	вамъ • азъ есмъ дверь ѡвцамъ • 8 всн	2
	ієлнкоже нхъ прїнде прѣжде мене ; та-	3
	тне сѣтъ н разбонннцн, нѣ не послон-	4
	шашѣ нхъ ѡвца • за 9 азъ есмъ дверь •	5
	Ѹмноѡ аще кто вьндетъ сѣсетъ сѣ • н вь-	6
	ндетъ н нзыдетъ н пажнтъ ѡбращѣ • к̄ ѡѣ н к̄ѡн	7
10	татъ не прнходнтъ • нѣ да ѡкрадетъ	8
	н ѡбнїетъ н погубнтъ • азъ прїндохъ	9
	да жнвотъ нмать, н более нматъ •	10
11	азъ есмъ пастырь добрын • пастырь до-	11
	брын полагаїетъ дѣшѣ своѣ за ѡвца •	12
12	а наїемннкъ нже нѣ пастырь • емоу-	13
	же нѣсѣтъ ѡвца своѣ • внднтъ влѣ-	14
	ка градѣща • н ѡставлїетъ ѡвца	15
	н бѣгаїетъ • н влѣкъ расхытѣтъ н ра-	16
	спѣднтъ ѡвца • 13 а наїемннкъ бѣжн-	17
	тъ іако наїемннкъ іе̄, н неврѣжетъ	18
	ѡ ѡвцахъ • 14 азъ іесъ пастырь добрын •	19
	н знаѣ моѣ, н знаѣтъ ма моїа • 15 іако-	20
	же знаїетъ ма ѡцѣ, н азъ знаѣ ѡцѣ •	21
	н дѣшѣ своѣ полагаѣ за ѡвца • 16 н ны	22

Ѹліе ѡвце архїереѡ рѣ гъ азъ есмъ дверь :

19, 22 Средисловните точки със злато. В долното поле екслибрис на БМ.

Ио 10:17–23

пѣ́ ѓ́ ѿ ѿ́ рѣ́ гѣ́ прншѣ́шнѣ́ кзъ нѣ́ іѣ́ • Сего радн ма любнѣ́

242v

ѿвѣца ѣ́мамъ ѣ́же нѣ́сѣтъ ѿ двора сего •

1

ѣ́ тыѣ́ мн подобаѣтъ прнвестн • ѣ́

2

гѣ́ла мон слышѣтъ • ѣ́ вѣ́детъ іѣ́дннѣ́

3

стадо ѣ́ іѣ́дннѣ́ пастырѣ́ : ѣ́ архіерѣ́ѿ

4

СВ

17 Сего радн ма ѿцѣ́ любнтъ • ѣ́ко ѡ́зъ пола-

5

гаѣ́ дѣ́шѣ́ моѣ́, да паки прннмѣ́ а • 18 ѣ́ нн-

6

ктоже възметъ ѡ́ ѿ мене • нѣ́ ѡ́зъ пола-

7

гаѣ́ ѣ́ ѡ́ себѣ́ • властѣ́ ѣ́мамъ положн-

8

тнѣ́ ѣ́, ѣ́ властѣ́ ѣ́мамъ паки прнѣ́тнѣ́ ѣ́ •

9

снѣ́ заповѣ́дь прнѣ́хъ ѿ ѡ́ца́ моего • 19 ра-

10

спрѣ́ же паки бы въ іѣ́удѣ́нхъ • за словѣ́-

11

са снѣ́ • 20 гѣ́лахѣ́ же мнози ѿ ннхъ • бѣ́сѣ́

12

ѣ́матъ ѣ́ неѣ́стовъ іѣ́ • ѣ́тѣ́ іѣ́го послѣ́-

13

шаѣ́те • 21 ѣ́ ѣ́нн гѣ́лахѣ́ • сѣ́нн гѣ́н нѣ́сѣ́-

14

тъ бѣ́сноуѣ́щаго са • іѣ́да бѣ́сѣ́ моѣ́

15

слѣ́помѣ́ ѡ́чн ѿвѣ́стн • ѣ́ 22 Быѣ́шѣ́ же

16

Тогда ѿбновленна въ іѣ́рѣ́лѣ́мѣ́ • ѣ́ знма

17

бѣ́, 23 ѣ́ хождаашѣ́ іѣ́с въ цѣ́рквн • въ прнтво-

18

на сѣ́неніѣ́ цѣ́рквн • В ѿ́ быша ѿбновленіа :

ла

Io 10:24–31

сѣ̄ ѿ̄ ѿ̄ рѣ̄ гѣ̄ пршѣ̄шн̄ ѿ̄вца̄ моѣ̄ гла̄

243r

рѣ̄ соломѣ̄нн̄ • 24 ѿ̄вѣ̄ндошѣ̄ ѿ̄го̄ ѿ̄оудѣ̄н	1
гла̄ще̄ ѿ̄моӯ • докѡлѣ̄ дшѣ̄ нашѣ̄ въ-	2
зѣ̄млѣ̄шн̄ • а̄ще̄ ты̄ ѿ̄сн̄ х̄с̄, рѣ̄цн̄ намѣ̄	3
не̄ ѡ̄бннѡӯа̄ са̄ • 25 ѡ̄вѣ̄ща̄ н̄мѣ̄ ѿ̄с̄ • рѣ̄-	4
хѣ̄ вамѣ̄ н̄ не̄ вѣ̄роуѣ̄те • дѣ̄ла̄ ѿ̄же̄ а̄зѣ̄	5
творӣа̄ въ̄ н̄ма̄ ѡ̄ца̄ моѿ̄го̄, та̄ свѣ̄дѣ̄-	6
тельствоӯѣ̄тъ ѡ̄ мнѣ̄, 26 нѣ̄ не̄ вѣ̄роуѣ̄-	7
те̄ • ѿ̄ко̄ нѣ̄сте̄ ѡ̄ ѡ̄вѣ̄цѣ̄ моӣхѣ̄ • ѿ̄ко̄-	8
же̄ рѣ̄хѣ̄ вамѣ̄ • 27 ѿ̄вца̄ моѣ̄ гласа̄ моѿ̄-	9
го̄ слыша̄ѣ̄тъ • н̄ а̄зѣ̄ знаѣ̄ нѣ̄ по	10
мнѣ̄ н̄дѣ̄тъ • 28 н̄ а̄зѣ̄ живѡтъ̄ вѣ̄чнн̄н̄	11
дѣ̄лѣ̄ н̄мѣ̄ • ꙗ̄ко̄ пѣ̄ н̄ не̄ погыбнѣ̄тъ въ̄ вѣ̄кы̄ •	12
н̄ не̄ всхы̄тнѣ̄ нѣ̄хѣ̄ ннкто̄же̄ ѡ̄ рѣ̄кы̄	13
моѿ̄а̄ • 29 ѿ̄ко̄ ѡ̄ца̄ моѿ̄ дасть̄ мнѣ̄	14
болнн̄ всѣ̄хѣ̄ ѣ̄стѣ̄ • н̄ ннкто̄же̄ не̄ мо-	15
жетѣ̄ възатн̄ нѣ̄хѣ̄ ѡ̄ рѣ̄кы̄ ѡ̄ца̄ моѿ̄г̄ •	16
30 а̄зѣ̄ н̄ ѡ̄ца̄ ѣ̄дннѡ̄ ѿ̄сѣ̄вѣ̄ • ꙗ̄ко̄ сѣ̄ 31 възашѣ̄ же̄	17
каменнѣ̄ пакы̄ ѿ̄оудѣ̄н̄ да̄ повнѣ̄тъ̄ ѿ̄го̄ :	18

Io 10:32–40

243v

32	Ⲙⲱⲃⲉⲛⲁ ⲓϥ̄ • многа дѣла добра, ꙗ̀внхъ ва-	1
	мъ • ⲱ̄ ⲟ̄ϥ̄а̄ моѣго • за кое дѣло каменіе	2
	на ма мечете • 33 ⲱ̄ⲃⲉⲛⲁⲥⲏⲧ̄ ⲉ̄моӯ ꙗ̀-	3
	дѣн глѣще • ⲟ̄ добръ дѣлъ не мечемъ	4
	каменне на та ; нѣ ꙗ̀ хоуѣ • ꙗ̀ко тѣ	5
	ѣлкъ сѣи, ꙗ̀ творнши себе бѣ • 34 ⲱ̄ⲃⲉⲛⲁ-	6
	ѣа̄ нмъ̄ ⲓϥ̄ • нѣ̄ лн̄ напн̄сано̄ въ за-	7
	конѣ вашемъ • ꙗ̀ко̄ азъ̄ рѣхъ̄ бѣ̄н	8
	іесте • 35̄ а̀ще̄ ꙗ̀нѣ̄ на̀рнѣте̄ бгѣ̄, къ	9
	нн̄мже̄ бѣ̄ слово̄ бж̄не̄ • ꙗ̀ не̄ могѣ-	10
	т са̄ разорн̄тӣ кн̄гы • 36̄ іѣгоже̄ ꙗ̀ѣ̄	11
	ꙗ̀стн̄, ꙗ̀ посла̄ ѣго̄ въ̄ мн̄ръ • бѣ̄ глѣ-	12
	те̄ ꙗ̀ко̄ хоуѣн̄шӣ • зане̄ рѣхъ̄ ꙗ̀ко̄	13
	сн̄ъ̄ бж̄ӣн̄ е̄смъ̄ • 37̄ а̀ще̄ не̄ твора̄ дѣлъ̄	14
	ꙗ̀ѣ̄а̄ моѣго̄, не̄ нмѣте̄ мн̄ вѣры̄ •	15
	38̄ а̀ще̄ лн̄ твора̄, ꙗ̀ мнѣ̄ вѣры̄ не̄ іемле-	16
	те̄, дѣломъ̄ монмъ̄ вѣроӯн̄те̄ • да̄	17
	разоумѣете̄ ꙗ̀ вѣроӯіете̄ ; ꙗ̀ко̄ въ̄	18
	мнѣ̄ ꙗ̀ѣ̄, ꙗ̀ азъ̄ въ̄ ꙗ̀ѣ̄н̄ : ⲓ̄ ⲥ̄ⲏ̄	19
Ⲛ̄	39̄ Ӣска̀л̄х̄ⲏ̄ іѣго̄ пакы̄ ꙗ̀тн̄ • ꙗ̀ н̄зыде̄ ⲱ̄	20
	рѣкы̄ н̄хъ̄ • 40̄ ꙗ̀ н̄де̄ пакы̄ на̄ ꙗ̀нъ̄ полъ̄	21
	іѡрд̄анѣ̄, на̄ мѣсто̄ н̄деже̄ бѣ̄ іѡ̄ан̄ ^в •	22

22 Краередното ^в вмъкнато от преписвача. В лявото поле екслибрис на БМ.

Ио 10:41–42; 11:1–6

Ὁ ΛΑΖΑΡΗ : сѣ сѣго лѣзара В ѿ бѣ нѣкто

244r

прѣжде крѣщаѣ, ѡ прѣвѣи тоу . 41 ѡ мно-	1
зи прѣидоша къ нему . ѡ глѣаха ꙗко	2
ѡ ѡаннѣ оубо знаменїа не створи ни-	3
ѡ ѡднѣногоже . всѣ ѡнка рѣ ѡанъ ѡ	4
семь ѡстїна бѣша . 42 ѡ мнози вѣро-	5
ваша въ нѣ тоу . 11:1 Бѣ же нѣкто бо-	6
ѡлан лазарѣ . ѡ вѣфанїа вѣсн марїи-	7
ны ѡ марѣнны сестры ѡ . 2 бѣ же ма-	8
рна помазавша глѣ мнромъ благо-	9
вонномъ . ѡ ѡтершн носѣ ѡго вла-	10
сы своннн . ѡюже братѣ лазарѣ бо-	11
лѣше . 3 посластѣ же сестрѣ ѡго къ не-	12
му глѣаши . гн . сѣ ѡгоже лѣвншн	13
болнѣ . 4 слышав же ѡс, рѣче . снѣ бо-	14
лѣзнь, нѣ къ сѣмрѣтн . нѣ ѡ славѣ	15
бнн . да прославнѣ сѣ снѣ бнн ѡ радн :	16

3 ѡлюбѣше же ѡс марїа ѡ сестрѣ ѡ ѡ лаза-	17
ра . 6 ꙗгда же оуслыша, ꙗко болнѣ,	18

3 Надредното ѣ в створн добавено от по-късна ръка. 12 ѡг в ѡго написано върху измита буква от преписвача.

Io 11:7–16

244v

ТОГДА ОУБО ПРѢБЫ НА НЕМЖЕ БѢ МѢ-	1
СТѢ ДВА ДНИ • 7 ПОТОМЖЕ ГЛА ОУЧЕНИ-	2
КОМЪ СВОИМЪ • НДѢМЪ ВЪ ЮДЕѢ ПА-	3
КЫ • 8 ГЛАШѢ КЕМОУ ОУЧЕНИЦИ КЕГО • РА-	4
ВВН • НИИѢ НСКААХѢ ТЕБЕ КАМЕННЕ-	5
МЪ ПОВИТИ ЮДЕИ, Н ПАКЫ ЛИ НДЕШИ	6
ТАМО ; 9 ѠВѢЩА ІС • НЕ ДВА НА ДЕСАТЕ	7
ЛИ ЧАСА ЕСТА ВЪ ДНЕ • Н АЩЕ КТО ХОДИТЪ	8
ВЪ ДНЕ, НЕ ПОТЪКНЕТ СѦ • ІАКО СВѢТЪ	9
МНРА СЕГО ВИДИТЪ • 10 АЩЕ ЛИ КТО ХОДИ-	10
ТЪ НОЩИѢ, ПОТЪКНЕТ СѦ • ІАКО СВѢТА	11
НѢ Ѡ НЕМЪ • 11 СНА РЕКЪ • Н ПО СЕМЪ ГЛА Н-	12
МЪ • ЛАЗАРЪ ДРОУГЪ НАШЪ ОУСПЕ • НѢ Н-	13
ДѢ ДА ВЪЗБОУЖДѢ КЕГО • 12 РѢШѢ ЖЕ ОУЧЕ-	14
НИЦИ КЕГО, ГН • АЩЕ ОУСПЕ СПСЕНЪ БѢДЕ •	15
13 ГЛА ЖЕ ІС, О СЪМРЪТИ КЕГО • ѠНИ ЖЕ М[Ъ]-	16
НѢХѢ ІАКО О ОУСПЕНИ СЪНА ГЛЕТЪ • 14 ТО-	17
ГДА ГЛА НМЪ ІС НЕ ОБНОВА СѦ • ЛАЗАРЪ	18
ОУМРѢТЪ 15 Н РАУА СѦ ВАСЪ РАДИ ДА ВѢРѢ	19
ИМЕТЕ ІАКО НЕ ВѢХЪ ТОУ • НѢ НДѢМЪ	20
КЪ КЕМОУ • 16 РЕ ЖЕ ФОМА НАРЦАЕМЫИ	21
БЛАЗНЕЦЪ КЪ ОУЧЕНИКОМЪ • НДѢМЪ	22

16-17 ѡ в мь/нѣхѣ в края на реда изтрит. 19 аѡ в раѡА лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 11:17–26

245r

1 И мѣ да оумрѣмь съ нимь • 17 прѣше же
 2 ѣ въ вѣанна, ѡбръте ѣго чѣтыри
 3 днѣ оуже нмаца въ гробѣ • 18 бѣ же вѣ-
 4 ѣанѣа блнзъ ѣрѣма ѣко, ѣ. пѣпрѣцъ •
 5 19 мнози же ѡ ѣудѣн бѣхѣ прѣшли къ
 6 марѣѣ н марѣн • да оутѣшѣтъ ѣ о
 7 брѣтъ ѣю :

8 20 Марѣѣ же ѣгда оуслѣша ѣко ѣ грѣдетъ •
 9 срѣте н • марѣѣ же дома сѣдѣашѣ • 21 рѣ
 10 же марѣѣ къ ѣсу • гн • ѡце бн здѣ былъ •
 11 не бн брѣтъ мон оумрѣлъ • 22 нѣ н ннѣ
 12 вѣмь • ѣко ѣгоже колнждо прѣсншн
 13 оу бѣ дастъ тебѣ бѣ • 23 гла ѣн ѣ въскрѣ-
 14 снетъ брѣтъ твон • 24 гла ѣмоу марѣѣ •
 15 вѣмь ѣко въскрѣснетъ, въ въскрѣсенѣ
 16 въ послѣднѣн днѣ • 25 рѣче же ѣн ѣ • ѡзъ
 17 ѣсмь въскрѣснѣ н жнвтѣ • вѣроуѣ-
 18 н въ ма, ѡце оумретъ ѡжнветъ • 26 н

Io 11:27–33

245v

всѣкъ живъ вѣроуѣн въ ма, не оумрѣ	1
въ вѣкы • вѣроуѣши ли се моеу ; 27 гла е моеу •	2
іен гн • азъ вѣровахъ іако тѣи іесн хс снъ	3
бжнн • градын въ мнрѣ • 28 н снѣ рекши,	4
нде н пригласи маріа сестрѣ своѣ тѣн •	5
рекши оучитель се іе н зоветъ та • 29 ѡна	6
же іако оуслыша встѣ скоро н нде к нем :	7

30 Не оуже бѣ пришеель іс въ весь • нѣ бѣ на	8
мѣстѣ н еше ндеже срѣте его марфа •	9
31 іуден же сѣщн съ неѣ въ домоу н оу-	10
тѣшаѣще ѣ • видѣвше марнѣ іако	11
скоро вставши нзыде • вслѣдѣ ндо-	12
шѣ глѣще • іако ндетъ на гробѣ да пла-	13
чет са тоу • 32 маріа же іако принде нде-	14
же бѣ іс • видѣвши н паде іе моеу на н-	15
гоу, глѣши іе моеу • гн • аще би былъ	16
здѣ, не би братъ мон оумрѣлъ • 33 іс же	17
іако видѣ ѣ плаѣщи са • н пришешиѣ	18

Io 11:44–50

246v

44 ѿ ѡблицѣ ѡзриде ѡчмери ѿ ѡбазанъ рѣ-
 кама ѿ ногама ѡкронми • ѿ лице
 ѣго ѡбросомъ ѡбазано • гла ѿмъ
 ꙗко • раздрѣшите ѿ не дѣйте ѣго ѿ-
 ти • 45 мнози же ѿ юдѣи пришеши
 къ маріи, видѣвше еже створи ꙗко,
 вѣроваши въ нь • ꙗко лазаръ 46 Нѣци же ѿ
 нхъ ѿдошъ къ фарисѣемъ, ѿ рѣшъ ѿ-
 мъ ѣже створи ꙗко :~

1
2
3
4
5
6
7
8
9

47 Сѣбрашъ же сѧ архіерѣи ѿ фарисѣи ѿ вѣ-
 снми на ꙗко • ѿ глахъ что створи мъ •
 ꙗко члкъ сѧ многа знаменіа творитъ •
 48 аще ѡставимъ ѣго тако, вси вѣрѣ ѿ-
 мѣтъ въ нь • ѿ приидѣтъ рѣмлене,
 ѿ възмѣтъ на ѿ мѣсто ѿ ꙗзыкъ • 49 іудеи
 же нѣкии ѿ нхъ • каіафа архіерѣи
 сынъ лѣтоу томоу, рече ѿмъ • вы не вѣ-
 сте ниу соже, 50 ни помышляете, ꙗко

10
11
12
13
14
15
16
17
18

ниѣ сѧ ꙗко В ѿ сѣбрашъ архіерѣи ѿ фарисѣи :~

Io 11:51–56

247r

оу̀не ѱѣтъ вамъ • да іѣдннѣ ѱлѣкѣ оу̀-	1
мрѣтъ за людн, а̀ не весь ꙗзыкъ по-	2
гыбнетъ • 51 сего же не рѣ ѡ себѣ • нѣ	3
а̀рхнїерен сын лѣтоу томоу • проꙗꙗ	4
іако хотѣше іс оу̀мрѣти за людн •	5
52 н не тѣкмо за людн • нѣ да н ѱада	6
бѣна растоуенаа съберетъ въ єдннѣ :	7
53 (Ѳ) того же днѣ съвѣщашѣ да бнша	8
іего оу̀бнлн • 54 іс же к томоу не іавѣ	9
хождааше въ іоу̀денхѣ • нѣ нде	10
ѡтѣдоу въ странѣ блнзѣ поусты-	11
на въ іѣфремѣ нарнцаїемѣн гѣра •	12
н тоу жнвѣше съ оу̀ченнкы своннн :~ кѣ пнѣ	13

55 ꙗѣ же блнзѣ пасха іоу̀денска • н възы-	14
дошѣ мнози въ іѣрлѣмѣ, ѡ странѣ	15
прѣжде пасхы да оу̀нстат са • 56 нска-	16
хѣ іса, н глѣхѣ къ себѣ въ цѣрквн сто-	17
ѡще • ѱто са мннтъ вамъ іако не н-	18

Io 11:57; 12:1–6

247v

О ПОМАЗАВШИ Г҃А МНРОМЪ :

	МАТ ЛН ПРННТН ВЪ ПРАЗННКЪ ; 57 ДА-	1
	ШѢ БО АРХИЕР҃ЕН Н ФАРИСЕИ ЗАПОВѢ-	2
	ДЬ, ДА АЩЕ КТО УЩОУТНТЪ І҃ГО ГДЕ	3
С҃	ВѢДЕТЪ, ПОВѢСТЪ ДА НМѢТЪ І҃ГО :	4
	12:1 І҃С ЖЕ, ПРѢЖДЕ ШЕСТЫН ДНѢ ПАСХЫ, ПРИ-	5
	НДЕ ВЪ ВНОАНИА • НДЕЖЕ БѢ ЛАЗАРЪ	6
	ОУМЕРЫН • ЕГОЖЕ ВЪСКР҃ЕСН Ѡ МРЪ-	7
	ТВЫХЪ • 2 СЪТВОРИШѢ ЖЕ ЕМОУ ВЕЧЕ-	8
	РА ТОУ • Н МАРФА ЖЕ СЛОУЖААШЕ, ЛАЗА-	9
	Р ЖЕ ЕДННЪ БѢ Ѡ ВЪЗЛЕЖѢЩИХЪ СЪ	10
	ННМЪ • 3 МАРНА ЖЕ ПРИЕМШИ СТЪ-	11
	КЛѢНИЦѢ МНРА, НАРДЫ ПНСТНКІА	12
	МНОГОЦѢННЫ • Н ПОМАЗА НОЗѢ І҃СѢ •	13
	Н ОТРЫ ВЛАСЫ СВОИМН НОЗѢ ЕГО • ХРА-	14
	МНА ЖЕ НСПЛНН СА Ѡ МАСТН БЛАГО-	15
С҃	ВОННЫѢ • 4 ПЛА ЖЕ ІЕДННЪ Ѡ ОУЧЕНИКЪ	16
	І҃ГО, ІОУДА СИМОНЪ НСКАРНѢТСКЫН •	17
	НЖЕ ХОТѢШЕ ЕГО ПРѢДАТИ • 5 УСО РА-	18
	ДН М҃РО СЕ НЕ ПРОДАНО БѢ, НА ТРН	19
	СТА ПѢНАЗЪ, Н ДАНО ННЦІИМЪ • 6 СЕ ЖЕ	20
	РѢ НЕ ІАКО О ННЦІИХЪ ПЕЧАШЕ СА, НѢ	21
	ІАКО ТАТЪ БѢ • Н КОВЧЕГЪ НМѢШЕ	22

НЕ ЦВѢ ІѠ ПРѢЖДЕ ШЕСТН ДНѢ ПАСХЫ

18 Междусловната точка позлатена. 19 м҃ро се написано върху изтрито масть си, и о в продано написано върху изтрито а от по-късна ръка. В долното поле еклибрис на БМ.

Іо 12:7–15

248r

ѿ възметамаа ношааше • 7 рѣ же іс не ѿдѣ-
 те еа • да въз дѣнъ погребенна моєго съ-
 блюдетъ ꙗ • 8 ници ꙗ бо възсегда ѿмате
 съ собо ꙗ • ѿ мене не възсегда ѿмате :~

1
 2
 3
 4

9 Разоумъ же многъ народъ ѿ іоудѣн, ѿко
 тоу • естъ • ѿ прндош ꙗ не іса радн тѣкъ-
 мо ; ꙗ да н лѣзара видѣтъ егоже възкрѣ-
 си ѿ мртвѣхъ • 10 съвѣща шъ же архіере-
 н ѿ книжницн, да н лѣзара оубиѣтъ • 11 ѿко
 мнози его радн ѿдѣах ꙗ жидове ѿ вѣрова-
 ахъ въз іса • 12 На оутрѣа же народъ многъ
 прншедын въз празникъ • слышавше
 ѿко іс, ѿдетъ въз іерлѣмъ • 13 прнѣшъ вѣтвіе
 ѿ фѣникъ, ѿ ѿзыдошъ протнѣ ꙗ моу •
 ѿ зваах ꙗ глаше ѡсанѣа • блвенъ грады-
 н въз ѿма ꙗне, црѣ ісрѣлѣвъ • 14 ѡбрѣт же іс ѡ-
 сла възсегде на не • ѿкоже іе ꙗсано • 15 не бо-
 н са дѣци сѣѡнова • сѣ црѣ твоѣ ѿдетъ

5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18

ⲓ

13 тв въз вѣтвіе лигатура. В долното поле еклибрис на БМ.

Ио 12:16–22

срѣ̄ вѣ̄ на-ѣ̄ ѿ̄ ѿ̄сладѣ̄ти • В ѿ̄ свѣ̄тѣ̄лствова̄ нарѣ̄

248v

сѣ̄да на жрѣ̄ватѣ̄ ѿ̄сли • 16 се̄го же̄ не ра-
 зѣ̄умѣ̄шѣ̄ оӯченѣ̄ци прѣ̄жде • нѣ̄ е̄га
 прослави са̄ і̄с̄ • тогда помѣ̄нѣ̄шѣ̄
 ꙗ̄ко се̄ бѣ̄ ѿ̄ немѣ̄ писано • ꙗ̄ сна сѣ̄тво-
 рѣ̄шѣ̄ е̄моу • зѣ̄ 17 свѣ̄тѣ̄лствоваше
 же̄ наро̀дѣ̄, ꙗ̄же бѣ̄ съ нѣ̄мѣ̄ • і̄е̄гда ла-
 зѣ̄ра възва ѿ̄ гроба, ꙗ̄ вскрѣ̄си е̄го ѿ̄
 мрѣ̄твѣ̄нхѣ̄ • 18 се̄го радѣ̄ прѣ̄тѣ̄вѣ̄ ꙗ̄е-
 ришѣ̄ фа-
 рѣ̄се̄н ѿ̄
 моу ꙗ̄зыде̄ наро̀дѣ̄ • ꙗ̄ко слышашѣ̄
 сѣ̄ знаменне̄ створша : кѣ̄ цвѣ̄ 19 зѣ̄ Фарѣ̄се̄н же̄
 ѿ̄бѣ̄шѣ̄ къ се̄бѣ̄ • вѣ̄дѣ̄те ꙗ̄ко нѣ̄коѣ̄ж
 полза̄ і̄е̄ • сѣ̄ весь мѣ̄рѣ̄ по немѣ̄ ꙗ̄детѣ̄ :

20 Бѣ̄хѣ̄ же̄ ꙗ̄ е̄лѣ̄ни нѣ̄цӣ ѿ̄ възше̄дшѣ̄хѣ̄
 въз̄ і̄ерѣ̄лѣ̄мѣ̄ • да поклѣ̄нат са̄ въз̄ празнѣ̄ •
 21 Сѣ̄ же̄ прѣ̄стѣ̄пѣ̄шѣ̄ къ̄ фѣ̄липпѣ̄, ꙗ̄-
 же̄ бѣ̄ ѿ̄ вѣ̄сѣ̄нды гѣ̄лѣ̄ленскѣ̄ • ꙗ̄
 молѣ̄хѣ̄ і̄е̄го глѣ̄ше̄ • гѣ̄н • хо̀щѣ̄мъ і̄с̄а вѣ̄-
 дѣ̄ти • 22 прѣ̄нде̄ же̄ фѣ̄липпѣ̄ ꙗ̄ гла̄ а̀ндрѣ̄-

ѿ̄ прѣ̄ше̄шѣ̄ е̄лѣ̄нѣ̄

В горното поле ѡ в на-ѣ̄ лигатура и на в нарѣ̄ поправено. 5 Маргиналното число с черно мастило. 4 тв в сѣ̄тво- лигатура.

Io 12:23–28

сѣмъ полнѣкарпѣ рѣ гѣ аще зръно пшеннѣно

249r

ѡвн • њ пакы а̀ндрѣа њ фнлнппѣ глѣста
 ꙗ̀сѣн • 23 ꙗ̀сѣ же ѡвѣща њма глѣа • прѣнде го-
 днна да прославнт сѣ снѣ ѡлѣьскын •
 24 а̀мннѣ а̀мннѣ глѣа вамѣ • зѣ аще зръно
 пшеннѣно падѣ на землн не оумретѣ,
 то̀ ѣднно прѣбываетѣ • аще лн оумрѣ,
 многѣ плодѣ створнтѣ :

р

1
2
3
4
5
6
7

25 ꙗ̀любѣн дѣшѣ своѣ, погубнтѣ ꙗ̀ • њ ненавн-
 дан дѣшѣ своѣ въ мнрѣ сѣмѣ, въ жнво-
 тѣ вѣьнѣмѣ съблюдетѣ ꙗ̀ • 26 аще кто
 мнѣ сложнтѣ, по мнѣ да ходнтѣ • њ
 њдеже ѣсмь а̀зѣ, тоу н слоуга мон бѣдѣ •
 њ аще кто мнѣ сложнтѣ, поубтетѣ
 ѣго ѡцѣ • 27 Нннѣ дѣша моѣ възмѣтн сѣ •
 ꙗ̀ что рекѣ • ѡѣ сѣсн ма ѡ ѡаса сего • нѣ
 сего радн прѣндохѣ на ѡѣ сѣн • зѣ 28 ѡѣ сѣын •
 прославн њма твоѣ • прѣнде же глѣа сѣ
 нѣсѣ • њ прославнхѣ, њ пакы прославла •

ре

рс

рз

рн

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

на възвнѣгѣ крѣта рѣ гѣ ѡ сѣы прославн

Io 12:29–37

249v

	29	на̀рѡ̀ же сто̀пн, слышавъ, гл̑ахѣ грѡ̀м̑	1
		бѣ̑ · н̑ н̑нн гл̑ахѣ · а̀гг̑лз̑ гл̑а̑ ѣ̀моу̑ ·	2
	30	ѡ̀вѣща̑ ꙗ̀с̑ н̑ р̑е̑ · не мене ра̀дн̑ гл̑а̑ сѣ̑ бѣ̑ ·	3
~		нѣ̑ наро̀да ра̀дн̑ · 31 н̑ннѣ̑ сѣ̑дз̑ бѣ̑ мнр̑ѡ̀	4
~		се̑моу̑ · н̑ннѣ̑ кн̑аз̑з̑ мнр̑а̑ се̑го̑ н̑згн̑а-	5
		нз̑ бѣ̑детъ̑ в̑з̑нз̑ · 32 н̑ аз̑з̑ а̀ще̑ в̑з̑несе-	6
		нз̑ бѣ̑дѣ̑ ѡ̀ з̑емл̑а, в̑с̑а̑ пр̑нв̑лѣкѣ̑	7
		къ̑ се̑бѣ̑ · 33 с̑е̑ же̑ гл̑а̀дше̑ на̀з̑на̀меноу̑ѣ̑,	8
		ко̑е̑а̑ сѣ̑мр̑з̑тн̑а̑ хо̀тѣ̑ше̑ о̀умр̑ѣ̑-	9
		тн̑ · 34 ѡ̀вѣща̑ ѣ̀моу̑ наро̀дз̑ · мѣ̑ слы-	10
		ша̀хо̀мз̑ ѡ̀ за̀ко̀на · ꙗ̀ко̑ х̑с̑ пр̑ѣ̑быва-	11
		ѣ̑тъ̑ в̑ вѣ̑кы̑ · н̑ како̑ тѣ̑ гл̑а̀го̀лешн̑	12
		в̑з̑нестн̑ с̑а̑ по̀доба̑ѣ̑тъ̑ с̑н̑оу̑ ѡ̀л̑ѣ̑ск̑-	13
		моу̑ · кто̑ сѣ̑ ѣ̑сть̑ с̑н̑з̑ ѡ̀л̑ѣ̑скын̑ · 35 р̑е̑	14
		же̑ н̑мз̑ ꙗ̀с̑ · ѐще̑ ма̀ло̑ в̑рѣ̑м̑а̑ свѣ̑тз̑	15
		в̑ в̑асз̑ ѐстз̑ · хо̀дн̑те̑ до̀нде̑же̑ свѣ̑тз̑	16
		н̑м̑ате̑ · да̑ т̑з̑ма̑ в̑асз̑ не̑ по̀стн̑гн̑етъ̑ ·	17
		н̑ хо̀д̑а̑н̑ в̑з̑ т̑мѣ̑, не̑ вѣ̑стз̑ ка̀мо̑ н̑д̑е̑ ·	18
ϞН		36 До̀нде̑же̑ свѣ̑тз̑ н̑м̑ате̑, вѣ̑роу̑н̑те̑ в̑з̑	19
з̑а̑		свѣ̑тз̑ · да̑ с̑н̑ове̑ свѣ̑та̑ бѣ̑дете̑ : к̑ѡ̀ в̑т̑ · н̑ по-	20
~		н̑ с̑е̑ гл̑а̑ ꙗ̀с̑, ѡ̀ше̑дз̑ сѣ̑кры̑ с̑а̑ ѡ̀ н̑нх̑з̑ · л̑н̑ка̀р̑п̑	21
		37 то̀л̑н̑ка̑ же̑ з̑на̀мен̑ѣ̑а̑ ст̑во̀ршоу̑ ѣ̑м̑ · н̑ к̑р̑т̑ѡ̀ ·	22
		с̑р̑ѣ̑ с̑̑ не̑ р̑е̑ г̑ѣ̑ пр̑н̑ш̑е̑ш̑н̑ к̑ не̑м̑ · до̀нде̑̑ свѣ̑	

6 в̑з̑нз̑ · н̑ написано̑ вър̑ху̑ из̑мит̑ текст̑ от̑ пре̑пис̑вач̑а. 17 В̑ по̀стн̑гн̑етъ̑ -з̑ по̀прав̑ено̑ от̑ уд̑ъл̑жен̑ ь. В̑ л̑я̀во̀то̑, до̀лно̑ по̀ле̑ ѐкли̑бри̑с̑ на̑ Б̑М̑.

Io 12:38–47

250r

прѣд ннмн, њ не вѣровашѣ въ нѣ . 38 да		1
слово њсанѣ прѣрка събѣдет сѧ еже рѣ .		2
гн . кто вѣрова слouxоу нашемоу . њ		3
мышца гнѣ, комоу ѡкры сѧ . 39 сего ра-	рѣ	4
дн не можаахѣ вѣровати . ѡко пакы		5
рече њсана . 40 ослѣпн оун њхѣ . њ ока-		6
меннлѣ ѣ срѣа њхѣ . да не вндатѣ оун-		7
ма, нн разоумѣтѣ срѣемѣ . њ ѡбра-		8
тат сѧ њ нцѣла ꙗ . 41 сѣ рече њсана, егда	рѣ	9
вндѣ славѣ ѡго, њ гла ѡ немѣ . 42 ѡбаче		10
оубо њ ѡ кназѣ мнози вѣровашѣ въ		11
нѣ . нѣ фарисен радн не њповѣдаахѣ .		12
да не њз снмнща њзгнанн бѣдѣтѣ .		13
43 възлюбншѣ бо паче славѣ ѡлѣвскѣ,		14
неже славѣ бжнѣ . 44 ꙗс же възва њ рече .	рѣ	15
вѣроуѣн въ ма, не вѣроуетѣ въ ма,		16
нѣ въ пославшѧго ма : 46 азъ свѣтъ	рѣ	17
ѡмнрѣ прѣндохѣ . да всѣкъ вѣроуѣн	✓	18
въ ма, въ тѣмѣ не прѣбѣдетѣ . 47 њ аще		19
кто оуслышнтѣ глѣ моѣ, њ не съблюде-		20
тъ њхѣ . азъ не сѣждѣ емоу . не прѣндо-		21
хѣ да сѣждѣ мнроу, нѣ да спсѣ мнрѣ . ꙗ срѣ		22

4, 9, 17 Средисловните точки със злато. 18 в и р в вѣроуѣн написани върху измити букви. В дясното поле екслибрис на БМ.

Ио 12:48–50; 13:1–3

ѣѣ прѣже оѣмьвеніа • В ѿ прѣже прѣзника

250v

	48 ѿмѣтаѣн сѣ мене, ꙗко не приѣмлаѣн	1
	глаголю мѡнѡхъ • ꙗкоже сѣдѣщаго ꙗкоу •	2
	слово ꙗкоже глаголю, то сѣдѣтъ ꙗкоу въ	3
	послѣдній дѣнь • 49 ꙗко азъ ѡ себѣ не	4
	глаголю • ꙗкоже послѣдній ма ѡцѣ тѣ • мнѣ	5
	заповѣдь дасть • что рекѡ ꙗкоже что	6
	възглаголю • 50 ꙗкоже ꙗкоже заповѣдь его	7
	жизнь вѣчна ꙗкоже • ꙗкоже бо азъ	8
срѣ нѣ мѣ зѣ	глаголю • ꙗкоже рече мнѣ ѡцѣ, тако глаголю : ꙗко	9
	13:1 Прѣжде же празника пасхи • вѣдѣн ꙗкоже	10
	ꙗкоже прѣжде ꙗкоже ꙗкоже • да прѣдѣтъ	11
	ѡ мѡра сего къ ѡцѣ • възлюбль сво-	12
	ѡ сѣдѣтъ въ мѡрѣ • до конца възлю-	13
рѣ	блѣнъ • 2 ꙗкоже вечерн бывши • дѣволу	14
	ꙗкоже възложившю, въ срѣце ꙗкоже сн-	15
	мѡнову ꙗкоже снѣжнѡмъ да ꙗкоже прѣ-	16
	дасть :	17
		
рѣ ꙗкоже ꙗкоже	3 Вѣдѣн же ꙗкоже, ꙗкоже всѣ дасть ꙗкоже ѡцѣ	18

лѣ

3 в вѣв въ поправено от по-късна рѣка. 13 Погрешно поставен двоен гравис над мѡрѣ, полуизмит от по-късна рѣка. 14 Първата средисловна точка със злато. 18 ꙗ в ꙗкоже поправено върху погрешно написана буква.

Io 13:4–10

251r

• ѿ оумьвєнн :

въ рѣцѣ • ꙗко ѿ бѣ нзыде, ꙗкъ бѣоу ндѣ •	1
4 вѣста съ вѣвѣра ꙗкъ положн рнзы • ꙗкъ въ-	2
земь лѣнтнѣ, прѣпоаса са • 5 потомъ	3
вѣлнѣ вѣдѣ въ оумывалннцѣ • ꙗкъ на-	4
чатъ оумывати носѣ оуѣеннкомъ	5
ꙗкъ оуѣратн лѣнтнемъ, ꙗкъже бѣ прѣ-	6
поасанъ • 6 прѣнде же къ сѣмоноу петроу	7
ꙗкъ гла ꙗмоу • гн • ты ли мон оумывєши	8
носѣ ; 7 ѿвѣща ꙗкъ ꙗкъ ꙗмоу • ꙗкъже азъ	9
твори, ты не вѣси ннѣ • разоумѣ-	10
ши же по семъ • 8 гла ꙗмоу петръ • не оу-	11
мывєши ногоу мою въ вѣкы • ѿвѣща	12
ꙗмоу ꙗкъ • ꙗкъже не оумывѣ тебѣ ногоу •	13
не ꙗмаши частн съ мноѣ • 9 гла ꙗмоу	14
сѣмонъ пѣтъръ • гн • не носѣ мон тѣ-	15
кмо, нѣ ꙗкъ рѣцѣ ꙗкъ главѣ :	16

10 гла ꙗмоу ꙗкъ : ꙗкъже вѣнн не трѣбуетъ •	17
тѣуна носѣ оумывѣти • ꙗкъ бо весь чнсть	18

Ио 13:11–19

по 8МВЕНН 'ІѠ В Ѡ ЕГДА 8МЫ ІС НОГЫ

251v

	нѢ ВЫ УНСТН ЁСТЕ, НѢ НЕ ВСН • 11 ВѢДѢШЕ БО	1
8МВѢ	ПРѢДАЩААГО Н • СЕГО РАДН РЕ ІАКО НЕ ВЪ-	2
рѢІ	СН УНСТН ІЕСТЕ : КѠ 12 ЗѢ ІСГДАЖЕ ОУМЫ ІС НОЗѢ	3
	ОУУЕННКОМЪ СВОИМЪ, ВЪЗА РНЗЫ СВОѢ	4
рѢІ	Н ВЪЗЛЕЖЕ • ПАКЫ РЕ НМЪ • ВѢСТЕ ЛН УТО	5
	СТВОРИ ВАМЪ • 13 ВЪ ГЛѢТЕ МА ОУУНТЕЛѢ	6
рѢІ	Н ГѢ • Н ДОБРѢ ГЛѢТЕ ЁСМЪ БО • 14 АЩЕ ОУБО	7
	АЗЪ ОУМЫХЪ ВАШН НОЗѢ ГѢ Н ОУУНТЕЛѢ •	8
'	Н ВЫ ДЛЪЖИИ ЁСТЕ ОУМЫВАТИ ДРОУГЪ	9
	ДРОУГОУ НОЗѢ • 15 УБРАЗЪ БО ДАХЪ • ДА ІАКО-	10
	ЖЕ АЗЪ СТВОРИХЪ ВАМЪ, Н ВЪ ТВОРИТЕ :	11
		
рѢІ	16 АМННЪ АМННЪ ГЛА ВАМЪ • НѢ РАБЪ БОЛНН	12
	ГѢ СВОЕГО • НН ПОСЛАНИИ, БОЛН ПОСЛАВША-	13
	ГО Н • 17 АЩЕ СѢ ВѢСТЕ БЛАЖЕНН ІЕСТЕ, АЩЕ ТВО-	14
рѢІ	РИТЕ ІѢ • КѠ + 18 НЕ У ВСѢХЪ ВАСЪ ГЛА • АЗЪ БО ВѢ-	15
8МВѢ +	ДА ПѢЖЕ НЗБРАХЪ • НѢ ДА ПИСАННЕ СЪБѢДЕ-	16
а ѠѢ • прѢ	Т СА • ІАКО ІАДЫН СЪ МНОѢ ХЛѢБЪ • ВЪЗДВН-	17
В МА НА	ЖЕ НА МА ПРѢВЪЩЕННЕ СВОЕ • 19 УСЕЛѢ ГЛА	18
сѠѢ		

7, 15 Маргиналните числа с черно мастило. 11-12 Маргиналното число със злато полуиз-
трито. 4 тв в тво- лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 13:20–28

252r

ВАМЪ, ПРѢЖДЕ ДАЖЕ НЕ БѢДѢ • ДА ЁГДА		1
БѢДЕТЬ, ВѢРѢ НМЕТЕ ІАКО АЗЪ ЁСМЪ •		2
20 АМННЪ АМННЪ ГЛА ВАМЪ • ПРИЕМЛАН	РК	3
АЩЕ КОГО ПОСЛА, МЕНЕ ПРИЕМЛЕТЬ •		4
А ПРИЕМЛАН МЕНЕ, ПРИЕМЛЕТЪ ПОСЛА-		5
ВШАГО МА • 21 СНА РЕКЪ ІСЪ, ВЪЗМѢТИ СА	РКА	6
ДХОМЪ • Н ПОСЛОУШЬСТВОВА Н РѢ • АМННЪ	РКВ	7
АМННЪ ГЛА ВАМЪ • ІАКО ІЕДННЪ Ѡ ВАСЪ		8
ПРѢДАСТЬ МА • 22 СЪЗНААХЪ ЖЕ СА МЕЖДУ		9
СОВОѢ ОУЧЕННИЦН НЕ ДОМЫСЛАЩЕ, О КО-		10
МЪ ГЛѢТЬ • 23 ШѢ ЖЕ ВЪЗЛЕЖѢ ІЕДННЪ Ѡ	РКГ:	11
ОУЧЕННКЪ ЁГО НА ЛОНѢ ІСѢ • ЁГОЖЕ ЛЮ-		12
БѢВШЕ ІСЪ • 24 ПОМАНѢ ЖЕ СЕМОУ СІМОНЪ		13
ПѢТРЪ • ВЪПРОСИТИ КТО ОУБО ІЕ Ѡ НЕМЪ-		14
ЖЕ ГЛѢТЬ • 25 НАПАД ЖЕ ТЪ ТАКО НА ПРѢСН		15
ІСѢ • ГЛА ІЕМОУ, ГН КТО ЁСТЬ • 26 ѠВѢЩА ІСЪ •		16
ТЪ ІЕ ІЕМОУЖЕ АЗЪ ХЛѢБЪ ѠМОУ ПОДА •		17
И ѠМОУНѢВЪ ХЛѢБЪ, ПРИѢТИ Н ДАСТЬ ІОУ-	РКА	18
ДѢ НСКАРНѢТ'СКОМОУ • 27 Н ПО ХЛѢБѢ ВЪ-		19
ННДЕ ВЪ НЪ САТАНА • ГЛА ЖЕ ЕМОУ ІСЪ, ЕЖЕ		20
ТВОРИШИ ТВОРИ СКОРО • 28 СЕГО ЖЕ НИКТО-		21
ЖЕ НЕ РАЗОУМѢ Ѡ ВЪЗЛЕЖѢЩНХЪ •		22

6, 7, 11 Средисловната точка със злато. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 13:29–35

Е҃ѵлане ст҃рѣтѣн іѡу • рѣ г҃ь своѣмъ ѡученикѣмъ • нннѣ прослави сѧ ~

252v

ѡуѣсомъ рече кѣмоу • 29 друзѣни бо мнѣ-
хѣ, нмже ковуежецѣ нмѣше іѡуда •
іако глѣтѣ кѣмоу іс, коупи іаже трѣ-
боуіемъ на празннкѣ • нли ннцїнмъ
да нѣѣто дастѣ • 30 прїем же хлѣбъ
ѡнъ нзыде ѡбнїе • бѣ же ноцѣ 31 егда
нзыде • гла же іс,:

1
2
3
4
5
6
7

р҃ке
зѣ

И ннѣ прослави сѧ снъ ѡлѣьскын • н бѣ про-
слави сѧ ѡ немъ • 32 аще бѣ прослави сѧ
о немъ • н бѣ прославити-н въ себѣ • н
ѡбнїе прославити н • 33 ѡдѣца н еше мало
врѣма съ вамн есмь • възыщете мене
іакоже рѣхъ іѡудѣемъ • іако іакоже азъ
ндѣ, вы не можете прїннѣти • н вамъ
гла нннѣ • 34 заповѣдь новѣ даѣ вамъ •
да любнѣ другъ друга • іакоже въз-
любнхъ вы, да н вы любнѣ другъ
друга • 35 ѡ семъ разоумѣѣтъ всн іако

8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

Io 13:36–38; 14:1–5

253r

мон оу҃ченници іесте • а҃ще любовь нма-	1
те между оу҃ совоѡ • 36 гла іемоу҃ снмw-	2
нѣ петръ • г҃н • камо ндешн • ѡвѣща	3
іемоу҃ іс҃ • іа҃може азъ ндѣѡ, не можешн	4
нннѣ въ слѣдѣ мене нтн • послѣдн	5
же по мнѣ ндешн • 37 гла іемоу҃ пѣтрѣ •	6
г҃н • поутѡ не могѡ нннѣ по тебѣ н-	7
тн ; нннѣ дѣшѡ моѡ за та положѡ •	8
38 ѡвѣща іемоу҃ іс҃ • дѣшѡ ли твоѡ за ма	9
положншн ; а҃мннѣ а҃мннѣ гла те-	10
бѣ • не възгласитѣ патель дождеже	11
ѡврѣжешн са мене три крѡты • за	12
14:1 да не сѣмѣщѡет са ваше срѣце • вѣр-	13
нте въ ба, н въ мене вѣроунте • 2 въ	14
домоу҃ ѡца моего, ѡвнѣлн мно-	15
гы сѣтѣ • а҃ще ли нн, рекль бнмѣ	16
вамѣ • іа҃ко ндѣѡ оу҃готоватн мѣсто	17
вамѣ • 3 пакы прнндѣѡ, н понмѡ вы	18
къ себѣ • да ндеже іесмѣ азъ, н вы бѣ-	19
дете • 4 н іа҃може азъ ндѣѡ, вѣсте пѣѡ •	20
5 гла іемоу҃ ѡмѡ • г҃н • не вѣмы камо	21
ндешн • н како пѣтѣ можемѣ вѣдѣ-	22
тн ;	23

пѣѡ с҃ нѣ іѡѡ рѣ гѣ своѡ оу҃ченнѡ • да не сѣмѣщѡ

В горното поле частичен отпечатък от синаксарното указание на f. 252v.

Io 14:6–12

253v

6 ГЛА ІЕМОУ ІС • АЗЪ ІЕСМЪ ПЖТЬ Н ІСТИНА Н
ЖИВОТЪ :

ИИКТОЖЕ НЕ ПРІНДЕТЬ КЪ ѠЦЮ, ТЪКЪ- 3
МО МНОЖ • 7 АЦЕ МА БИСТЕ ЗНААЛН, Н 4
ѠЦА МОЕГО ЗНААЛН ОУБО БІСТЕ • Ѡсе- 5
ЛЪ ЗНАИЕТЕ ЕГО, Н ВНАДЪСТЕ Н • 8 ГЛА ІЕ- 6
МОУ ФІЛІППЪ • ГН • ПОКАЖИ НАМЪ 7
ѠЦА, Н ДОВЛЕТЪ НАМЪ • 9 ГЛА ЕМОУ ІС • 8
ТОЛНКО ВРЪМА СЪ МНОЖ ЕСН, Н НЕ ПО- 9
ЗНА ЛН МЕНЕ ФІЛІППЕ ; ВНАДЪВЫН 10
МЕНЕ, ВНАДЪ ѠЦА • Н КАКО ТЫ ГЛѢШН, 11
ПОКАЖИ НАМЪ ѠЦА • 10 НЕ ВЪРОУЕШН 12
ЛН ІАКО АЗЪ ВЪ ѠЦН, Н ѠЦЪ ВЪ МНЪ ІЕ • 13
ГЛЫ АЖЕ ГЛАХЪ АЗЪ ВАМЪ • О СЕБЪ НЕ ГЛА • 14
ѠЦЪ ПРЪБЫВААЖН ВЪ МНЪ, ТЪ ТВОРН- 15
ТЪ ДЪЛА • 11 ВЪРОУНТЕ МНЪ • ІАКО АЗЪ ВЪ 16
ѠЦН, Н ѠЦЪ ВЪ МНЪ КЪ ПА • АЦЕ ЛН НН, ЗА ТА 17
ДЪЛА ВЪРЪ ІЕТЕ МН • 12 АМННЪ АМН 18

ρκζ
ζα

сѧ с' іω ρε гъ своѧ вѣкѡ глы аже азъ глахъ ва

7 на- в намъ изписано върху измити букви от преписвача. В дясното поле еклибрис на БМ.

Io 14:13–21

БЫТІЕ ЦР҃НГРАДА • Р҃Е Г҃Ь АЩЕ ЛЮБИТЕ МА :

254r

Г҃ЛА ВАМЬ • ВѢРОУѢИ ВЪ МА, ДѢЛА ІАЖЕ	1
А́ЗЬ ТВОРА, Н ТѢ СЪТВОРИТЪ • Н БОЛЪ-	2
ШАА СИХЪ СЪТВОРИТЪ • ІАКО А́ЗЬ КЪ	3
ВѢЩОУ ІАДѢ • 13 Н ІЕГОЖЕ КОЛЖДО ПРОСН-	4
ТЕ ВЪ ІМА МОЕ, ТѢ СЪТВОРА • ДА ПРО-	5
СЛАВНТ СѦ ВѢЩЪ Ѡ СІѢ • 14 ДА АЩЕ ЧТО	6
ПРОСИТЕ ВЪ ІМА МОЕ, А́ЗЬ СЪТВОРА •	7
15 АЩЕ ЛЮБИТЕ МА, ЗАПОВѢДИ МОѢ СЪ-	8
БЛЮДѢТЕ • 16 Н А́ЗЬ ѠМОЛА ВѢЩА, Н ІНОГО	9
ѠУТѢШИТЕЛѢ ДАСТЪ ВАМЪ • ДА БѢ-	10
ДЕТЬ СЪ ВАМИ ВЪ ВѢКИ • 17 ДѢХЪ ІСТН-	11
НЫИ ІЕГОЖЕ МНРЪ НЕ МОЖЕТЪ ПРИѢ-	12
ТИ • ІАКО НЕ ВИДНТЬ ІЕГО, НЕ ЗНАИЕТЪ	13
ІЕГО • ВЫ ЖЕ ЗНАИЕТЕ ЕГО ІАКО ВЪ ВАСЪ	14
ПРОБЫВАИЕТЪ Н ВЪ ВАСЪ БѢДЕТЬ •	15
18 Не ѠСТАВЛА ВАСЪ СІРЫ • ПРИИДѢ КЪ ВА •	16
19 Н ЕЩЕ МАЛО Н МНРЪ МЕНЕ К ТОМОУ НЕ	17
ВИДНТЪ • ВЫ ЖЕ ВИДНТЕ МА • ІАКО А́ЗЬ	18
ЖИВѢ, Н ВЫ ЖИВИ БѢДЕТЕ • 20 ВЪ ТѢ ДНѢ	19
РАЗѠУМѢИТЕ ВѢ • ІАКО А́ЗЬ ВЪ ВѢЩИ МО-	20
ИЕМЪ • Н ВѢ ВЪ МНѢ, Н А́ЗЬ ВЪ ВАСЪ • 21 ІМѢ-	21
ѢИ ЗАПОВѢДИ МОѢ, Н СЪБЛЮДАѢ НИХЪ,	22

Io 14:22–28

254v

	ТЪ́ ꙗ́есть любаи ма • а́ любаи ма, възлю-	1
	бленъ бѣдетъ ѡ́цѣмъ монмъ • н̄ азъ	2
	възлюбла н̄ н̄ ѡ́бла са́ ꙗ́емоу самъ • $\overline{\text{к}} \overline{\text{с}}$	3
	22 $\overline{\text{Г}}$ ла ꙗ́емоу $\overline{\text{ю}}$ да не н̄скариѡ́скын • $\overline{\text{Г}}$ н̄ • н̄	4
	ѹто ꙗ́есть ꙗ́ко намъ хоцешн ѡ́вннн	5
	са, а́ не мнроу ; 23 ѡ́вѣща ꙗ́с, н̄ $\overline{\text{р}}$ е ꙗ́емоу •	6
	а́ще кто любнн ма, н̄ слово мое съблю-	7
	детъ, н̄ ѡ́цъ мон възлюбнтъ ꙗ́го • н̄ къ	8
	немоу н̄деветъ, н̄ ѡ́вннѣль оу́ него сътво-	9
	рннѣ • 24 не любан мене, словесъ монхъ	10
	не съблюдаѣтъ • н̄ слóво ꙗ́же слыша-	11
рла	сте н̄ѣ мое, нѣ пославшаго ма ѡ́ца •	12
	25 $\overline{\text{С}}$ е глахъ вамъ въ васъ сын̄ • 26 оу́тѣшнтелъ	13
	же $\overline{\text{Д}}$ хъ стын̄ ꙗ́гоже послетъ ѡ́цъ въ н̄-	14
	ма мое ; тъ вы наоу́нтъ въсемоу •	15
	н̄ въспомѣнетъ вамъ, все еже рѣхъ ва̄ •	16
~	27 мнръ ѡ́ставлѣѣ вамъ • мнръ мон даѣ	17
црнгрѣ	вамъ • не ꙗ́коже мнръ съ • даѣтъ, азъ да-	18
рлв	ѣ вамъ $\overline{\text{к}}$ о • $\overline{\text{з}}$ а $\overline{\text{Д}}$ а не съмѣщаѣтъ са́ ваше срѣе	19
	нн оу́страшаѣтъ • 28 слышасте ꙗ́ко азъ	20
	рѣхъ вамъ • н̄дѣ н̄ прнндѣ къ вамъ •	21
	а́ще бнстѣ любнн ма • възрадовали са́	22
	пн̄е $\overline{\text{з}}$ ѡ́ $\overline{\text{р}}$ е $\overline{\text{Г}}$ ь своѣ да не съмѣщаѣтъ са́	

Io 15:5–13

255v

	аще въ мнѣ не прѣбѣдете • 5 азъ іесмъ	1
	внноградъ, вы же лозне • нже прѣбѣде-	2
	тъ въ мнѣ, н азъ въ немъ • створить	3
	плодъ многъ • іако без мене не можете	4
	творити ннѣсоже • 6 аще кто въ мнѣ не	5
	прѣбѣдетъ ; нзвержет сѧ вънъ іако ло-	6
	за н нсѣшетъ • н събнраѣтъ ꙗ н въ ѡгнѣ	7
	въметаѣтъ, н сгараетъ • 7 аще прѣбѣ-	8
	дете въ мнѣ • н глн мон въ васъ прѣбѣ-	9
	дѣтъ • н емоу же колнждо хощете, про-	10
пн̄ н̄ мк̄о̄	снте н бѣдетъ вамъ • 8 ѿ сем бо прослави	11
рлг	сѧ ѡцъ мон • да плодъ многъ створите •	12
	н бѣдете ми оученици • 9 іакоже възлюбѣ	13
	ма ѡцъ • н азъ възлюбихъ вы • бѣдѣте въ	14
	любви моеи • 10 аще заповѣди моѣ съблю-	15
	дете, прѣбѣдете въ любви моеи • іако-	16
	же азъ заповѣдь ѡца моего съблюдохъ •	17
рл̄	н прѣбываѣ въ него любви • 11 Сѣ глѣхъ	18
	вамъ, да радость моя въ васъ бѣдетъ •	19
	н радость ваша испльнит сѧ • 12 се же іестъ	20
	заповѣдь моя • да любите другъ друга •	21
	іакоже възлюбихъ вы • 13 Болшѣ сѧ лю-	22

11 Маргиналното число и средисловната точка с червено мастило. 17 Маргиналното указание с черно мастило. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 15:14–20

256r

БВЕ НИКТОЖЕ НЕ ИМАТЬ, ДА КТО ДѢШѢ СВОѢ		1
ПОЛОЖИТЬ ЗА ДРОУГЫ СВОѢ • 14 БЫ ДРОУЗН	ρλς	2
МОН ЕСТЬЕ, АЩЕ ТВОРИТЕ ЕЛНКО ЗАПОВѢДА-		3
Ѣ ВАМЪ • 15 ОУЖЕ КЪ СЕМОУ НЕ НАРНУА ВАСЪ		4
РАБЫ • РАБЪ БО НЕ ВѢСТЬ УТО ТВОРИТЬ		5
ГѢ ІЕГО • ВАСЪ ЖЕ РѢХЪ ДРОУГЫ • ІАКО ВСЕ		6
ІЕЖЕ СЛЫШАХЪ Ѡ ѠЦА МОЕГО, СКАЗАХЪ		7
ВАМЪ • 16 НЕ ВЫ МЕНЕ ИЗБРАСТЕ, НѢ АЗЪ И-		8
ЗБРАХЪ ВАСЪ • И ПОЛОЖИХЪ ВЫ • ДА ВЫ ИДЕ-	ρλз	9
ТЕ, И ПЛОДЪ ПРИНЕСЕТЕ • И ПЛОДЪ ВАШЪ ПРѢ-		10
БѢДЕТЬ ВЪ ВѢКЫ • ДА ЕГОЖЕ КОЛНЖДО		11
ПРОСИТЕ Ѡ ѠЦА ВЪ ИМА МОЕ, ДАСТЪ ВА :		12
17 СѢ ЗАПОВѢДАѢ ВАМЪ ДА ЛЮБИТЕ ДРОУГЪ	ρλн	13
ДРОУГА • 18 АЩЕ МНРЪ ВАСЪ НЕАВНДНТЬ,		14
ВѢДНТЕ ІАКО МЕНЕ ПРѢЖДЕ ВЪЗНЕАВН-		15
ДЪ • 19 АЩЕ Ѡ СЕГО МНРА БНСТЕ БЫЛН, МНРЪ		16
СЪ ОУБО СВОЕ ЛЮБИЛЪ БИ • ІАКОЖЕ Ѡ СЕГО		17
МНРА НѢСТЕ • НѢ АЗЪ ИЗБРАХЪ ВЫ Ѡ СЕГО		18
МНРА • СЕГО РАДН НЕАВНДНТЬ ВАСЪ МН-		19
РЪ • 20 ПОМНИТЕ СЛОВО ЕЖЕ РѢХЪ ВАМЪ •	ρλϕ	20
НѢ РАБЪ БОЛНН ГѢ СВОЕГО • АЩЕ МЕНЕ	ρλ	21
ИЗГНАШѢ, И ВАСЪ ИЖДЕНѢТЬ • АЩЕ СЛО-		22

сѢ Г' ІѠ ρѣ ГѢ СВОИ • СѢ ЗАПОВѢДАѢ ВА :

2, 9 Маргиналните числа с черно мастило. 3 Крайното л добавено тънко, от по-късна ръка? 19 ъ в неавнднтъ поправено от є. 20 Маргиналното число с черно мастило, ϕ пов-торено върху първоначално златно.

Ио 15:21–27; 16:1–2

256v

ὁ οὐτῶσιν τελεῖ :

ϣΑΑ	ВО МОЕ СЪБЛЮДОШѢ, ꙗко вѣше съблюдошѣ :	1
ϣΑΒ	21 ꙗко снѣ всѣ творѣть вѣмъ за нѣма мое .	2
ϣΑВ	ꙗко не вѣдѣть послѣдѣдѣго ма . 22 аще	3
ϣΑВ	не вѣхъ прѣшелъ ꙗко глаголю нѣмъ, грѣха	4
ϣΑВ	не вѣшѣ нѣмѣли . нѣнѣ же вѣннѣ не	5
ϣΑВ	нѣмѣтъ ѡ грѣсѣ своемъ . 23 ненавѣдѣли	6
ϣΑВ	мене, ꙗко ѡца моего ненавѣдѣтъ .	7
ϣΑВ	24 Аще дѣлъ не вѣхъ сътвориши въ нѣхъ .	8
ϣΑВ	нѣже нѣнѣ не створиши никтоже, грѣха	9
ϣΑВ	не вѣшѣ нѣмѣли . нѣнѣ же вѣдѣшѣ,	10
ϣΑВ	нѣ вѣзненавѣдѣшѣ, ꙗко мене ꙗко ѡца мо-	11
ϣΑВ	его . 25 ꙗко да съвѣдетъ сѣ слово писан-	12
ϣΑВ	ное въ законѣ нѣхъ . ꙗко вѣзненавѣ-	13
ϣΑВ	дѣшѣ ма безоума . 26 ѿгдаже прѣнде-	14
ϣΑВ	тъ оутѣшитель . ꙗкоже азъ посла	15
ϣΑВ	вамъ ; ѡ ѡца дѣхъ истиннын . нѣже	16
ϣΑВ	ѡ ѡца нѣсходѣтъ . тѣ свѣтѣльствоу-	17
ϣΑВ	ѣтъ ѡ мнѣ . 27 ꙗко вы же свѣдѣтельствѣ-	18
ϣΑВ	ѣте, ꙗко нѣсконн съ мноѣ ꙗко есте . 16:1 сѣ гла-	19
ϣΑВ	хъ вамъ, да не съблѣзните сѣ . 2 ѡ сѣнѣ-	20
ϣΑВ	мищѣ нѣждѣнѣтъ вы . ꙗко ꙗко прѣдетъ го-	21
ϣΑВ	дѣнна . да всѣкъ нѣже ѡбѣтъ вы, мнѣ сѣ	22

вѣрѣ ꙗко нѣ ꙗко гѣ свои ѡбѣтъ . ꙗко прѣдетъ годѣнна

6, 14 Средисловната точка със злато. 12 слово писан- частично написано върху измит текст от преписвача? 22 ꙗко в нѣже поправено.

Io 16:3–11

257r

слоу́жеѡ прннóснѡтн б̄оу · ꙗ́ко с̄ѡ 4 Н снà твóра-	1
тъ вàмь, ꙗ́ко не познàшѡ ѡ́ца нѡ мѣ-	2
не · 4 нѡ с̄ѡ гл̄ахъ вамь, да ꙗ́гда прнндѣ	3
годна помннante снхъ · ꙗ́ко азъ рѣ-	4
хъ · Сего же вàмь нспрѡва не рѣхъ, ꙗ́к	5
сѡ вамн бѣхъ · 5 нннѣ же н̄дѡ къ посла-	6
вшоумоу ма · н̄ ннктоже ѡ васѡ не	7
въпрашаѣтъ мене камо ндѣши ·	8
6 нѡ ꙗ́ко сна гл̄ахъ вамъ, скрѣбѣ нспль-	9
ни ср̄ца ваша · 7 нѡ азъ н̄стннѡ гл̄а	10
вамъ · оӯне ꙗ́ко вамъ да азъ н̄дѡ · аще б̄	11
не н̄дѡ азъ, оутѣшнтель не прннде-	12
тъ къ вамъ · аще ли н̄дѡ, посла ꙗ́ко	13
къ вамъ · 8 н̄ прншедѡ ѡнъ, с̄блнѣн	14
мнрѡ сѡ · ѡ грѣсѣ, н̄ ѡ правдѣ · н̄ о с̄ѡ-	15
дѣ · 9 о грѣсѣ оубо, ꙗ́ко не вѣроуѡтъ	16
въ ма · 10 о правдѣ же, ꙗ́ко н̄дѡ къ ѡ́цу	17
моемоу, н̄ к томоу не внднте мене ·	18
11 о с̄ѡдѣ же, ꙗ́ко кнѡзь мнра сего осп̄женъ б̄и :-	19

7 -е ѡ васѡ не написано върху изтрит текст, от по-късна рѣка?

Io 16:20–26

258r

те ма • 20	Ἀμίνης ἀμίνης	ГЛА	вамъ • ꙗко	1
въсплачете са ꙗ	взрѣдаѣте	вѣ	• а мн-	2
ръ сѣ възрадоуѣт са • вы же	скрѣбни	бѣ-		3
дете, нѣ печаль ваша въ	радость	бѣдѣ	•	4
21 жена ꙗгда раждаѣтъ, печаль	нѣматъ •			5
ꙗко прѣнде годъ ѣѣ • ѣгдаже	родитъ			6
сѣтроуа • к томоу не помнитъ	скрѣбни			7
за радость • ꙗко родит са	ѣлкѣ	въ	мнръ	8
сѣ • 22 ꙗ вѣ же оубо	ниѣ	печални	бѣдете •	9
па ^{къ} же оузра вы ꙗ	възрадоуѣт са	сѣ	сѣце ва-	10
ше • ꙗ радости вашеа	никтоже	не	въ-	11
зметъ ѡ васъ • 23 ꙗ въ тѣ	днѣ	мене	не	12
прашаѣте ни сѣ	ѣсомже •	зѣ	Ἀμίνης ἀμнѣ	13
ГЛА вамъ • аще ѣсо	просите	ѡ	ѡца	14
ма моѣ, дастъ вамъ • кѣ	сѣ	24	Доселѣ	15
сте ниѣсоже въ	нѣма	моѣ •	просѣте, ꙗ	16
прнмете • да	радость	ваша	нѣспльне-	17
на бѣдетъ • 25	Се	же	въ	18
вамъ • нѣ	прндетъ	годни	• ѣгда	19
моу въ	прнѣхъ	не	ГЛА	20
ѡбнѣуа са ѡ	ѡца	възвѣщаваѣ	ва-	21
мъ • 26	въ	тѣ	днѣ	22

ѣѣ зѣ нѣ ѣѡ рѣ Гѣ своѣ Ἀμнѣ Ἀμнѣ :

Ио 16:27–33; 17:1–2

258v

	снѣ, ꙗко не гла вамъ • ꙗко азъ оумола	1
	ѡца ѡ васъ • 27 сам бо ѡцъ любитъ вы •	2
	ꙗко вы мене възлюбисте ꙗко вѣроставте	3
	ꙗко ѡ ба ꙗзыдохъ азъ • 28 ꙗзыдохъ ѡ ѡ-	4
	ца ꙗко прндохъ въ мнръ сѣ • пакы ѡ-	5
~	ставлѣм мнръ ꙗко ꙗко къ ѡцѡу моему •	6
	29 глашѣ ꙗко оуменици его • се ꙗко	7
~	не ѡбнѡуа са глашѣ • ꙗко прнѣмъ ꙗко	8
	коѡже не глашѣ • 30 ꙗко вѣмы ꙗко	9
~	вѣсн всѣ • ꙗко не трѣбѡуешн, да кто та	10
	въпрашаѣтъ • ѡ семъ вѣроуѣмъ	11
	ꙗко ѡ ба ꙗко ꙗко ꙗко • 31 ѡвѣща ꙗко	12
~	ꙗко, ꙗко ꙗко вѣроуѣте • 32 ꙗко ꙗко ꙗко	13
~	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	14
	въ своа си • ꙗко мене ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	15
	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	16
ѡ	33 ꙗко глахъ вамъ да въ мнѣ мнръ ꙗко ꙗко	17
	ꙗко въ мнрѣ семъ ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	18
ѡ	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	19
ѡ	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	20
	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	21
	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	22
ѡ	ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко ꙗко	

12 с в нсшелъ поправено на з и над него написано ѡ от по-късна рѣка.

Io 16:3–10

259r

іѣмоу̑ власть всѣкоѡ пльти • да все іеже	1
існ̑ емоу̑ далъ, дастъ н̑мъ жнвотъ	2
вѣуныи • 3 сѣ же іестъ жнвотъ вѣуны,	3
да знаѡтъ тебе єдн̑но̑ истиннаго б̑а •	4
н̑ іегоже посла іу̑-ха̑ • 4 азъ прославнхъ та	5
на земли • дѣло съврѣшнхъ іеже да-	6
лъ існ̑ мнѣ да сътвори • 5 ннѣ просла-	7
ви ма ѡу̑ тебе самого, словоѡ	8
аже н̑мѣхъ, прѣжде даже мнрѣ не	9
бы̑ оу̑ тебе • 6 іавнхъ н̑ма твоє у̑лком̑ •	10
аже далъ існ̑ мнѣ ѡ мнрѣ сего • тво-	11
н̑ бѣшѡ, н̑ мнѣ ѡ далъ існ̑ • н̑ слово твоє	12
съблюдошѡ • 7 ннѣ разоумѣшѡ, іако	13
всѣ єлнко далъ існ̑ мнѣ, ѡ тебе сѡтъ •	14
8 іако гл̑ы аже далъ існ̑ мнѣ, дахъ н̑мъ •	15
н̑ ти прнѡшѡ н̑ разоумѣшѡ въ истн̑-	16
нѡ іако ѡ тебе н̑зыдохъ • н̑ вѣрвашѡ	17
іако ты̑ ма посла • 9 азъ ѡ снхъ мола •	18
не ѡ всемъ мнрѣ мола • нѡ ѡ тѣхъ аже	19
далъ існ̑ мнѣ, іако твои сѡтъ • 10 н̑ моа	20
всѣ, твоа • н̑ твоа, моа • н̑ прославнхъ са	21
въ ннхъ •	22

12 тв в твоє лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

Ио 17:11–15

259v

11 ꙗко к томоу нѣсмъ въ мнрѣ
семь • ꙗко снн въ мнрѣ сѣтѣ
ꙗко азъ к тебѣ ѿидѣ • ѿидѣ •
сѣтъи съблюди ꙗко въ ѿма

1

твое • ꙗже далъ ѿсн мнѣ, да бѣдѣтъ

2

ѿднно ꙗкоже ꙗко мѣ • 12 ꙗкогда бѣхъ съ нн-

3

мн въ мнрѣ • азъ съблюдахъ ꙗко въ ѿ-

4

ма твоѣ • ꙗже далъ ѿсн мнѣ съблю-

5

дохъ • ꙗко ннктоже ѿ ннхъ не погыбе •

6

тѣкмо сѣтъ погыбѣлыи • да събѣде-

7

тъ сѣ пнсаниѣ • 13 нннѣ же к тебѣ ѿидѣ •

8

ꙗко сѣ глѣ въ мнрѣ семъ • да ѿмать радо-

9

сть моꙗ ѿспльненъ въ себѣ : ꙗко нѣ

10

14 ꙗко азъ дахъ ѿмъ слово твоѣ • ꙗко мнрѣ възне-

11

навндѣ ꙗко нѣсѣтъ ѿ сего мнра •

12

ꙗкоже ꙗко азъ ѿ сего мнра нѣсмъ • 15 не

13

моꙗ да възмешн ꙗко ѿ сего мнра, нѣ

ѿидѣ

14 ꙗко азъ дахъ ѿмъ слово твоѣ • ꙗко мнрѣ възне-

14

навндѣ ꙗко нѣсѣтъ ѿ сего мнра •

15

ꙗкоже ꙗко азъ ѿ сего мнра нѣсмъ • 15 не

16

моꙗ да възмешн ꙗко ѿ сего мнра, нѣ

17

11 бѣ от тебѣ написано върху изтрѣти букви от преписвача, все още личат надредните знаци от ѿд.

Io 17:16–24

пѣ̄ з̄ В ѿ̄ възвѣ̄ іс̄ оуӣ своѣ̄ на̄ вѣнн̄ своѣ̄ рѣ̄ іакѣ̄ оуѣ̄

260r

да̄ сѣблюдѣшӣ ꙗ̄ ѿ̄ непрѣзънӣ . 16 ѿ̄ мнра̄	1
нѣсѣтъ̄ . іакѣже̄ н̄ азъ̄ ѿ̄ мнра̄ нѣсмъ̄ .	2
17 сѣ̄ ꙗ̄ въ̄ нѣстнӣ . слово̄ твоѣ̄ нѣстнӣ іѣ̄ .	3
18 ꙗ̄коже̄ ты̄ ма̄ ѿуѣ̄ послѣ̄ въ̄ мнрѣ̄ сѣ̄ . н̄	4
азъ̄ послахъ̄ ꙗ̄ въ̄ мнрѣ̄ . 19 н̄ за̄ на̄ азъ̄	5
сѣ̄ ꙗ̄ самъ̄ . да̄ бѣдѣтъ̄ н̄ тѣ̄ сѣ̄ннӣ	6
въ̄ нѣстнӣ . 20 не̄ ѡ̄ снхъ̄ мола̄ тѣ̄кмо̄,	7
нѣ̄ н̄ ѡ̄ вѣроуѣщнхъ̄ словомъ̄ нхъ̄ въ̄	8
ма̄ . 21 да̄ всн̄ ѣднно̄ бѣдѣтъ̄ . іакѣже̄ тѣ̄	9
ѿуѣ̄ въ̄ мнѣ̄, н̄ азъ̄ въ̄ тѣбѣ̄ . да̄ н̄ тѣ̄	10
въ̄ на̄ іѣднно̄ бѣдѣтъ̄ . да̄ н̄ мнрѣ̄ сѣ̄ вѣ-	11
рѣ̄ н̄метъ̄, іакѣ̄ тѣ̄ посла̄ ма̄ . 22 н̄ азъ̄ сла-	12
вѣ̄ ꙗ̄же̄ далъ̄ іѣсн̄ мнѣ̄, дахъ̄ н̄мъ̄ . да̄	13
бѣдѣтъ̄ ѣднно̄, іакѣже̄ н̄ мы̄ ѣднно̄ . 23 азъ̄	14
въ̄ ннхъ̄, н̄ тѣ̄ въ̄ мнѣ̄ . да̄ бѣдѣтъ̄ сѣ̄врѣ-	15
шенн̄ въ̄ іѣднно̄ . н̄ да̄ разоумѣеть̄ мнрѣ̄	16
іакѣ̄ тѣ̄ ма̄ послѣ̄ . н̄ възлюбилъ̄ ꙗ̄ ѣсн̄ .	17
іакѣже̄ н̄ мене̄ възлюбилъ̄ ѣсн̄ . 24 ѿуѣ̄ ꙗ̄же̄	18
далъ̄ ѣсн̄ мнѣ̄, хоуѣ̄ да̄ н̄дѣже̄ ѣсмъ̄ азъ̄,	19
н̄ тѣ̄ бѣдѣтъ̄ сѣ̄ мноѣ̄, да̄ видѣтъ̄ сла-	20
вѣ̄ моѣ̄ ; ꙗ̄же̄ далъ̄ ѣсн̄ мнѣ̄ . іакѣ̄ възлю-	21
бил̄ ма̄ ѣсн̄ прѣжде̄ науѣла̄ мнроӯ :	22

Ио 17:25–26; 18:1–2

ѐѡ̄ в̄ ст̄р̄тноѐ В̄ ѡ̄ н̄зыде ꙗ̄с̄ съ ѡ̄уенн̄

260v

р̄не

25 ѡ̄ѡ̄ праведныи • н̄ мнр̄ъ тебе не позна,

1

а̄зъ же та познахъ • н̄ снн познашѡ̄

2

ѡ̄ко ты ма посла • 26 н̄ сказахъ н̄мъ н̄-

3

ма твоѐ ; н̄ скажѡ̄ • да любн̄ а̄же ма

4

іесн̄ възлюбнл̄ъ, въ ннхъ б̄ждетъ н̄

5

р̄нс

а̄зъ въ ннхъ • 18:1 н̄ сн̄а рекъ ꙗ̄с̄ • з̄а̄ Н̄ н̄зыде

6

съ ѡ̄уеннкы своиин • на ѡ̄нъ полъ

7

потока кедр̄скаго, н̄деже б̄тъ вр̄зто-

8

к̄о̄ а̄ ст̄р̄м̄
н̄ п̄а̄

г̄ра • въ нже вьннде самъ, н̄ ѡ̄уеннцн

9

ѐго : 2 В̄ѡ̄дѡаше иже іоӯда мѡ̄сто н̄же н̄

10

прѡ̄дѡаше • ѡ̄ко множцеѡ̄ съвнраа-

11

ше с̄а̄ ꙗ̄с̄ тоӯ съ ѡ̄уеннкы своиин :

12

6 Следисловна точка със злато. 12 т в тоӯ поправено от п от преписвача.

Io 18:3–12

261r

3	И̇оу̇да же поиѣмъ вои̇ны, њ ѿ архіѣрен њ фа-	1
	рнсѣн слоугы • прїнде тамо съ свѣтн-	2
	лннкы њ свѣцамн њ ѡрѣжнн • 4	3
	іс̄ жє вѣдын всѣ њдѣцаа на нь • њзшѣ рече	4
	њмъ, кого њцете • 5 ѡвѣцашѣ ѣмоу	5
	іс̄а назорѣа • гла њмъ іс̄ азъ ѣсмъ •	6
	стоаше же съ ннмн іоу̇да, њже прѣда-	7
	аше іего • 6 да њкоже рече њмъ азъ іе-	8
	смъ, њдошѣ вьспатъ њ падошѣ на	9
	землн • 7 пакы же а вьпросн іс̄ кого	10
	њцете • Ѧнн же рѣшѣ іс̄а назорѣа	11
	8 ѡвѣца њмъ іс̄ рѣхъ вамъ њко азъ	12
	ісмъ • аще мене њцете, не дѣнте сн-	13
	хъ њтн • 9 да съвѣдет сѧ слово ѣже рече •	14
	њко аже даль ѣсн мнѣ, не погубн-	15
	хъ ннкогоже ѡ ннхъ • 10 снмѡн же пѣ-	16
	тръ іемъ нѡжъ њзвѣче • њ оу̇дарн	17
	архнереова раба • њ оу̇рѣза ѣмоу оу̇хо	18
	десное • бѣ же њма рабоу малхъ • 11 ре-	19
	че же іс̄ петровн • вьнъзн нѡжъ вѣ	20
	ножннцѣ • ѡашѣ ѣже дастъ мнѣ	21
	ѡцѣ • не њмам лн пнтн ѣѣ • 12 вои̇нн	22

18 хо в оу̇хо написано върху измита буква. 20 Над петровн две червени петна. 22 Точката след ѣѣ поправена в запетая от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Ио 18:13–18

261v

же њ тысѣщникъ њ слугы жидовскыѣ •	1
ѣшѣ ꙗса њ свазашѣ њ • 13 њ ведошѣ ꙗго	2
къ ѡннѣ прѣвѣе • бѣ бо тестъ канѡ-	3
фѣ • њже бѣ архіереѣ ^н лѣтоу томоу •	4
14 бѣ же канѡфа давын сѣвѣтъ іоудѣ-	5
вмъ • ꙗко оу не ꙗсть єдѣнномоу ѡлѣкоу	6
оу мрѣти за людн • 15 вслѣд же ꙗса њдѣ-	7
ше сѣмѣнъ пѣтръ, њ другын оуѣ-	8
никъ • оуѣеник же тѣ знаѣем бѣ	9
архіереѣоу • њ вѣнде сѣ ꙗсомъ вѣ дво-	10
рѣ архіереѣвѣ :	11
16 Шѣтръ же стоаше прн дѣрѣхѣ вѣнѣ •	12
њзыде же оуѣеникъ тѣ, њже бѣ зна-	13
ѣмъ архіереѣоу • њ рѣ дѣрѣннцн вѣвѣ-	14
дн пѣтра • 17 гла же раба дѣрѣннца пѣтръ •	15
єдѡ њ тѣ ѡ оуѣеникѣ єсн ѡлка сего ;	15
гла ѡнъ нѣсмъ • 18 стоахѣ же рабн њ	17
слугы ѡгнь створше, ꙗко зѣма бѣ	18

4 Надредно н в архіереѣ вероятно вмѣкнато от по-късна рѣка. 15 тр в пѣтръ лигатура.

Io 18:19–24

262r

<p> Ѡ грѣхѣ сѧ • вѣ же съ ннмн пѣтрѣ сто- ꙗ ꙗ грѣѣ сѧ • 19 архереѣ же въпроси ісѧ Ѡ оуѣеницѣхъ іего Ѡ Ѡ оуѣени іего • 20 ѡвѣ- ца ѣмоу ісѧ • азъ не Ѡбннн- ѧ сѧ глѧхъ мнроу • азъ всегда оуѣнхъ на съборннцнхъ Ѡ въ црѣквн • Ѡдеже въ- си іоуѣѣн сѣходѧт сѧ • Ѡ Ѡтан не глѧхъ ннѣѣсоже • 21 ѣто ма въпрашаешн ; въ- прашан слышавшнхъ, ѣто глѧхъ Ѡм' • сѣ снн вѣдѧтъ іѧко рѣхъ азъ • 22 сѣ же ре- кшоу іемоу ; ѣдннѣ ѡ прѣдѣстоꙗннцнхъ слоугъ, оуѣарн въ ланнѣтѣ ісѧ • рѣкъ, тако лн ѡвѣцаваешн архереоу ; 23 ѡвѣца іемоу ісѧ • ѧще злѣ глѧхъ, свѣ- тельствоун Ѡ злѣ • ѧще лн добрѣ, ѣто ма бнѣшн ; </p>	<p>1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17</p>
	
<p> 24 Шосла же іего ѧнна свѧзана, къ канѧфѣ </p>	<p>18</p>
	

Ио 18:25–31

262v

ἀρχιερεου • 25 БѢ ЖЕ СІМО-
 НЪ ПЕТРЪ СТОПЪ НЪ ГРѢА СѦ •
 РѢШѢ ЖЕ ІЕМОУ • ЁДА НЪ ТЫ
 Ѡ ОУЧЕННИКЪ ЁГО ІЕСИ • ОН ЖЕ ѠВРЪЖЕ СѦ
 НЪ РЕЧЕ, НѢСМЪ • 26 ГЛА ЁДНИНЪ Ѡ РАБЪ АРХИ-
 ІЕРЕѠВЪ • ПЖНКА СЫН ІЕМОУЖЕ ПЕТРЪ
 ОУРѢЗА ОУХО • ОУБО НЕ АЗ ЛН ТА ВНДѢХЪ
 ВЪ ВРЪТОГРАДѢ СЪ ННМЪ • 27 ПАКЫ ЖЕ ПЕ-
 ТРЪ ѠВРЪЖЕ СѦ • НЪ АБІЕ ПѢТЬЛЪ ВЪЗГЛАСИ :

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9

ρ̄ος
 ζ̄α

28 ВЕДОШѢ ЖЕ ІСА Ѡ КАНАФЫ НА СѢДНЦЕ • БѢ
 ЖЕ ЗАОУТРА НЪ ТН НЕ ВЪНДОШѢ ВЪ СѢ-
 ДНЦЕ • ДА НЕ ОСКВРЪНАТ СѦ, НѢ ДА ІА-
 ДАТЪ ПАСХѢ • КѠ ВЪ СТѢ 29 НЪЗЫДЕ ЖЕ ПНАЛТЪ КЪ
 ННМЪ ВЪНЪ • НЪ ГЛА • КѢА РѢУЪ ПРННОСИ-
 ТЕ НА УЛКА СЕГО • 30 ѠВѢЩАШѢ НЪ РѢШѢ
 ІЕМОУ • АЩЕ НЕ БИ БЫЛЪ ЗЛОДѢИ, НЕ БИ-
 ХОМЪ ПРѢДАЛИ ІЕГО ТЕБѢ • 31 ρ̄ѣ ЖЕ НМЪ
 ПНАЛТЪ • ПОНМѢТЕ ЁГО ВЫ, НЪ ПО ЗАКО-

10
 11
 12
 13
 14
 15
 15
 17
 18

ρ̄оз

ε̄ϕ̄λιε δ̄ σ̄τ̄ρ̄тно В Ѡ ВЕДѠ ІСА Ѡ КАІАФЫ :

9 ε (?) и с от ѠВРЪЖЕ СѦ написани върху изтрити букви от по-късна ръка. -іе пѣтьль написа-
 но върху полуизтрито -не коуръ от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 18:32–36

263r

ноу вашемоу спднѣ емоу • рѣшѣ же
 іемоу іоудѣн • намъ не достонѣтъ оубн-
 ти ннкогѣже • 32 да слово ісѣво съвѣде-
 т са іеже рѣ • назнаменѣкоѣа съ-
 мрѣтнѣ хотѣше оумрѣти ~

1
2
3
4
5

33 ѿзвнѣ же пакы пнлатъ въ спднѣце • ѿ
 възва ісѣа ѿ рѣче іемоу • тѣи ли ісѣн црѣ
 іоудѣнскы • 34 ѿвѣща іемоу ісѣ • ѿ себѣ ли
 сѣ тѣи • глѣши ; ѿли ѿни тебѣ рекошѣ
 ѿ мнѣ ;

6
7
8
9
10

35 ѿвѣща пнлатъ • іеда азъ жндовннѣ іе-
 смъ родъ твои ; нѣ архереи прѣдашѣ
 та мнѣ, оубо что єси сътворилъ • 36 ѿ-
 вѣща ісѣ • црѣтво мое нѣ ѿ мнѣ сего •
 аще ѿ мнѣ сего би было црѣтво мое,

11
12
13
14
15

Оттук до края на ръкописа във външното поле долу голямо петно с различни оттенъци, частично дупки и прокъсвания в пергаментата.

Ио 18:37–40; 19:1–2

263v

слоугы оубо моѡ подвнзали са бышѡ .	1
да не прѣданѡ бнхѡ былѡ юудеѡмѡ .	2
нннѡ же црѣтво мое нѣ ѡсѡдоу . 37 рѣ же	3
іемоу пнлатѡ . црѣ ли оубв іесн тѣи ;	4
ѡвѣща іс . тѣи глѣши ꙗко црѣ іесмѡ азѡ .	5
азѡ на се роднѡ са ꙗ на се прндохѡ въ мн-	6
рѡ, да свѣтѣльствоуѡ с ѡ истннѡ . въ-	7
сѡ ꙗже іесѡ ѡ истнны, послоушаѡтѡ	8
гласа моего . 38 гла іемоу пнла, что іе истн-	9
на . ꙗ сѣ рекѡ, пакы ꙗзы-	10
де кѡ юудеѡмѡ, ꙗ гла ꙗ-	11
мѡ . азѡ нн іеднноѡ вѣ-	12
ны не ѡбрѣтаѡ до него .	13
39 іесѡ же ѡбыѡан вамѡ . да іеднноѡ ва-	14
мѡ ѡпоушѡ на пасхѡ . хѡщете ли оубо	15
да ѡпоушѡ вамѡ црѣ юудеѡнска . 40 възпн-	16
шѡ же всн глѡще . не сеѡ, нѡ варавѡ .	17
бѡ же варавѡ разбонникѡ . 19:1 тогда пнла-	18
тѡ поѡтѡ ісѡ . ꙗ бнвѡ єѡ, прѣдастѡ ꙗ-	19
мѡ . 2 воннн же съплетше вѣнецѡ ѡ	20
трѣннѡ . възложншѡ на главѡ іемѡ .	21
н въз рнзѡ багрѣнѡ ѡблѣкошѡ іеѡ .	22

7-8 ѡ вѡв всѡ написано върху изтрит ѡ и ѡ върху изтрит ѡ (?) от по-кѡсна рѣка. 9 тн в истн- лигатура. Началото на что написано върху изтрити букви. 16 ѡ в црѣ написано върху изтрит ѡ от по-кѡсна рѣка. В долното поле екслибрис на БМ.

Ио 19:7–12

264v

	пѠНМѢТЕ ВЫ НѢ РАСПѢНѢТЕ • ѿЗ БО НЕ Ѡ-	1
прѢ	БРѢТАѢ ДО НЕГО ВѢНЫ ⁺ • 7 ѠВѢЩАШѢ	2
крѢ	ІЕМОУ ІОУДѢН • МЫ ЗАКОНЪ НѢМАМЫ,	3
	НѢ ПО ЗАКОНУ НАШЕМОУ, ДЛѢЖЕНЪ ЁСТЬ	4
	ОУМРѢТИ • ІАКО САМЪ СѢНЪ БЖІИ ТВО-	5
	РІТ СѢ • 8 ІЕГДА ЖЕ СЛЫША ПИЛАТЪ СѢ	6
	СЛОВО, ПАЧЕ ОУБѠА СѢ • 9 НѢ ВѢИДЕ СЪ СѢ-	7
	ДІЦЕ ПАКЫ ПИЛАТЪ, ^{УПН} НѢ ГЛА ІСВН • ѠКѢ-	8
	ДОУ ЁСН ТЫ ; ІС ЖЕ ѠВѢТА НЕ ДАСТЪ ЕМЪ •	9
	10 ГЛА ІЕМОУ ПИЛАТЪ, МНѢ ЛН НЕ ГЛѢШН ;	10
	НЕ ВѢСН ЛН ІАКО ВЛАСТЬ НѢМАМЪ РАСПА-	11
	ТИ ТА, НѢ ВЛАСТЬ НѢМАМЪ ПОУСТН ТА ;	12
	11 ѠВѢЩА ІС • НЕ НѢМАШН ВЛА-	13
	СТИ НА МНѢ НИКОЕѢЖЕ •	14
	ѦЦЕ НЕ БИ ТИ ДАНО СЪВЫШЕ :	15
[⁺ ..ѢѢ]	⁺ СЕГО РАДН ПРѢДАВИН МА	16
	ТЕБѢ, БОЛІН ГРѢХЪ НѢМАТЪ • 12 ѠТОЛН	17
	НѢКААШЕ ПИЛАТЪ ПОУСТНТИ ЕГО • ІОУ-	18
	ДЕН ЖЕ ВЪПНАХѢ ГЛАЦЕ • ѦЦЕ СЕГО	19
	ПОУСТНШН, НѢСН ДРОУГЪ КЕСАРЕВН •	20
	[В]ЕСЪ НѢЖЕ СѢ ЦРЬ ТВОРИТЪ, ПРОТНВИТ СѢ	21
	КЕСАРЕВН •	22
ВЪСА		

2, 8, 16 Бележките и отнасящите се към тях кръстчета червени. 12 поусти в. поусти. 21 в във весь полуизтрито. Маргиналната бележка въса с черно мастило в долното поле и проба на перото на молдавския коректор? Пак там еклибрис на БМ.

Io 19:13–19

265r

УТН КРЪТЪ

13 ПНЛАТ ЖЕ СЛЫШАВЪ СЛОВЕСА СНА̃ • НЪЗВЕДЕ	1
ВЪНЪ ІСА̃, Н СЪДЕ НА СЪДНЦН, НА МЪСТЪ	2
НАРНЦАЕМЪМЪ ЛНФОСТРАТО̃ • ІВРЕН-	3
СКИ ЖЕ ГАВАФА • 14 БЪ ЖЕ ПАТЬКЪ ПА-	4
ЦЪ, УАСЪ БЪ ІАКО ШЕСТЫН • Н ГЛА ІΟΥДЕ-	5
УМЪ СЪ ЦРЬ ВАШЪ • 15 ОНН ЖЕ ВЪПНАХЪ	6
ВЪЗМН ВЪЗМН РАСПНН РАСПНН • ГЛА	7
НМЪ ПНАТЬ • ЦРЬ ЛН ВАШЕГО РАСПНЪ ;	8
ВЪВЪЩАША АРХИЕРЕН • НЕ НМАМЫ ЦА-	9
РА, ТЪКМО КЕСАРА • 16 ТОГДА ЖЕ НМЪ ПРЪ-	10
ДАСТЪ ДА Н РАСПНЪТЪ • КЪ ОНН ЖЕ ПОЕМШЕ ДЪ СТРЪ М	11
ІСА̃, ВЕДОШЪ ЕГО НА СЪДНЦЕ • 17 Н НЕСЫН	12
СЕБЪ КРЪТЪ НЪЗЫДЕ • ВЪ НАРНЦАЕМОЕ	13
КРАННИЕВО МЪСТО • ЕЖЕ ГЛЕТ СА ЕВРЕ-	14
НСКИ, ГОЛГОФА̃, 18 НДЕЖЕ РАСПАШЪ ЕГО :	15

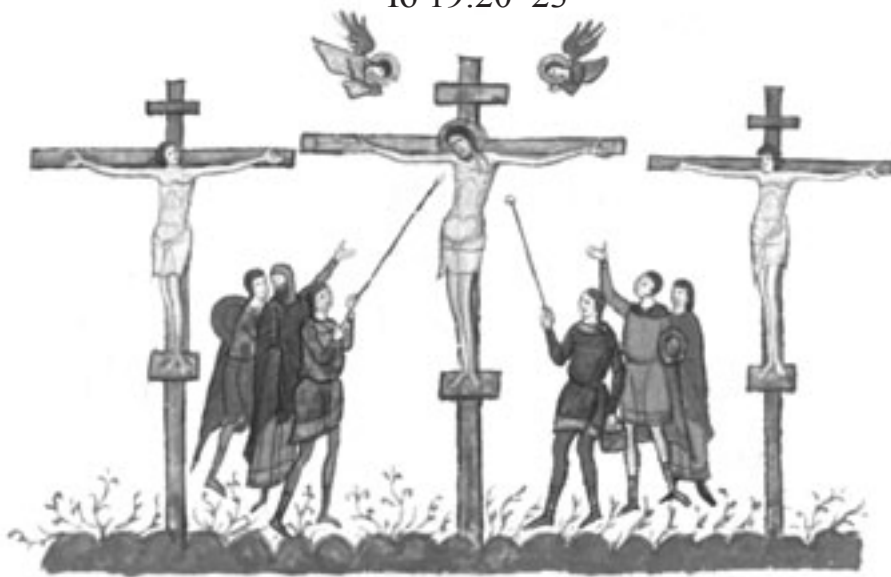

И СЪ ННМЪ ННА ДВА • СЪДОУ Н ОВЪДОУ ПОСРЪ-	16
ДЪ ЖЕ ІСА̃ • 19 НАПНСА ЖЕ ТНТАЪ ПНАА, Н ПО-	17
ЛОЖН НА КРЪТЪ :	18

3 Ѡ в лнфостратѡ написани тънко върху изтрито л от по-късна ръка. 9-10 крайното л в царл написано върху изтрито ъ от по-късна ръка.

Ио 19:20–23

265v

Бѣ же напнсано ꙗко назорен црѣ ѿудѣнскы •	1
20 снѣ же тѣтлѣ мнози ѡтошѣ ѡ ѿудѣн •	2
ѡко блнзѣ мѣсто града, ѡдеже распашѣ ꙗко	3
шѣ ꙗко • ѡ бѣ напнсано ѡвренскы ѡ рн-	4
мскы ѡ еленскы • прѣ 21 глѣхѣ же пнлатѣ	5
ѡрхнерѣн ѿуденсцѣн • не пншн црѣ ѿуде-	6
нскы • нѣ ѡко самѣ рѣ црѣ есмѣ ѿуде-	7
нскы • 22 ѡвѣща пнлатѣ • ѡже пнсахѣ •	8
пнсахѣ • 23 воѡннѣ же ѡгда распашѣ ꙗко •	9
вѣзашѣ рнзы ѡго, ѡ створншѣ ѡтѣ-	10
рн ѡстн • коемоуждо воѡноу ѡстѣ •	11
ѡ хнѣѡнѣ • бѣ же хнѣѡнѣ нешьвенѣ •	12

Io 19:24–27

266r

нѣ съвьше ѿстѣканъ • 24 рекошѣ же къ	1
себѣ не прѣдѣрѣмъ ѿго • нѣ мецамъ	2
жрѣбнѣ ѿ немъ кому бѣдетъ • да съ-	3
бѣдетъ сѣ писанне глаголюще • раздѣли-	4
шѣ себѣ рѣзы моѣ • ѿ ѿ мѣтнѣмъ мо-	5
ѿе меташѣ жрѣбнѣ • воѿннѣ же оубо	6
сна створишѣ :	7

25 Стоахѣ же при крѣтѣ ѿсѣвъ • мати ѿго ѿтнѣ крѣтѣ	ѿв	8
ѿ сестра мѣре ѿго • марїа клеѿпова •		9
ѿ марїа магдалннѣ • 26 ѿсѣ же видѣвъ		10
мѣрѣ, ѿ оубѣеннѣкѣ стоѣца, ѿгоже лю-		11
бѣашѣ • гла мѣрѣнѣ своѣнѣ женѣ сѣ снѣ	ѿ	12
твоѣнѣ • 27 потомѣ гла оубѣеннѣкоу сѣ мѣтнѣ твоѣнѣ :		14

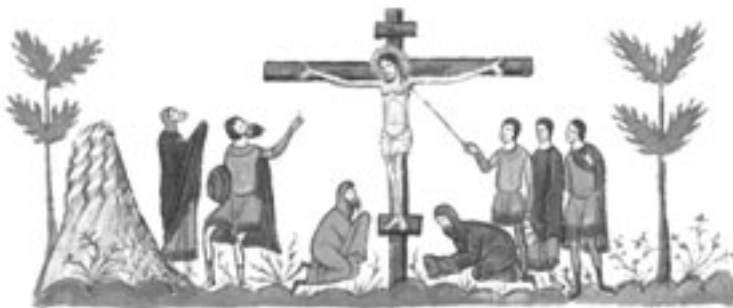

7 ѿ в створишѣ вмѣкнато тѣнѣко от по-късна рѣка. 14 тѣ в твоѣнѣ лигатура.

Io 19:28–32

266v

	И ѿ того часа, поѣтъ ꙗко оученикъ въ своа	1
	си • 28 По сем же вѣдынъ ꙗко • ꙗко всѣ съврѣ-	2
~	прѣшнъ сѧ ѡ немь • да събѣдетъ сѧ писаніе •	3
	Гла жѣждѣ • 29 съсѣдѣ же стоаше плѣ-	4
	нъ ѡцта • глѣбѣ же наплъннѣше ѡ-	5
~	цта на трѣсть възнѣзше, прндѣшѣ	6
	къ оустомъ ѡго • 30 ѡгдаже прнѣтъ	7
	ѡцетъ ꙗко • ꙗко съврѣшнѣшѣ сѧ • ѣти ѣ прѣ-	8
	клонъ главѣ, прѣдастѣ дѣхъ :-	9

~	31 Поуденъ же понѣже пѣтокъ бѣ • да не ѡста-	10
	нѣтъ тѣлеса на крѣтъ въ сѣботѣ •	11
~	понѣже пѣтокъ бѣше • бѣ бо велен	12
	дѣнь тоѣ сѣботы • молнѣшѣ пилата	13
	да прѣвнѣтъ голѣннѣхъ ѣ възмѣ-	14
	тъ ѧ • 32 прндѣшѣ же воннѣ • ѣ прѣ-	15

лѣ

б ѣ в прндѣшѣ написано върху изтрита буква от по-късна ръка. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 19:33–38

267r

✠ ѿ неспрошенн тѣлесе гнѣ : •

воу же прѣвншѣ голѣнн • ѿ другоу
 распатомоу съ ннмь • 33 на ісѣ же
 прншедше • ꙗко видѣшѣ ѿже оу-
 мерша, не прѣвншѣ іемоу голѣнн •
 34 нѣдннѣ ѿ воннѣ копнемѣ ребра
 іемоу прободѣ • ѿ ѡвнѣ ѡзыде крѣвь
 ѿ вода • 35 ѿ видѣвын свѣтѣльствова •
 ѿ истинно іестъ свѣтѣльство іѣго • ꙗко крѣв
 ѿ тѣ вѣсть ꙗко истиннѣ глѣтъ • да
 ѿ вы вѣрѣ ѡметѣ • 36 бышѣ во сна да
 събѣдѣт са кннги • ко́сть не съкрѣ-
 шнт са ѿ него • 37 ѿ пакы другоѣ пнса-
 ннѣ глѣтъ • вѣзратѣ на нь ѣгоже про-
 водошѣ • ꙗко стѣ ѣ 38 ѿ по сем же молн пнлатѣ
 ѡвѣнѣ • ѿже бѣ ѿ ѡрнмаѣнѣ • сын
 оуѣеннкѣ ісѣвѣ, танн же за страхѣ
 іоуденскы, да възметѣ тѣло ісѣво •
 ѿ повелѣ пнлатѣ • прнде же ѿ възатѣ
 тѣло ісѣво :

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19

Іо 19:39–42; 20:1–2

267v

✓	39 Прѣде же ѿ ннкоднмь прншедын къ ісѣвн	1
	нощнѣ • прѣжде несын смѣшенне	2
	змнрно ѿ ѡлѡн, мѣрѣ іако лнтрѣ стѡ •	3
	40 възаста же тѣло ісѣво • ѿ ѡбнста іе рн-	4
✓	замн • съ вонѣмн благоуханнымн •	5
✓	іакоже ѡбычаѿ іе іоудѣѡмь погрѣ-	6
	батн • 41 бѣ же на мѣстѣ ѿдеже єго ра-	7
	спашѣ врѣтогрѡ, ѿ въ врѣтоградѣ гро-	8
	бѣ новѣ • 42 въ немже ннколнже ннкѣ-	9
	тоже не бѣ положенѣ • тоу ѡбо пѡка	10
	радн іоудѣнска • іако блнзѣ бѣше гро-	11
	бѣ, ѿдеже положнста ісѡ :	12

СА

СІ

СА	20:1 Кѣ іедннѣ же сѣботѣ марна магдалин-	13
СІ	нн • прнде заоутра ѿ єще сѣщн тмѣ	14
	на гробѣ • ѿ вндѣ камєнь възатѣ	15
	ѡ гроба • 2 тече же ѿ прнде къ снмонѣ	16

въ з іѡ В ѡ въ єдннѣ сѣ

4 в в ѡбнста вмѣкнато с фин почерк от по-късна ръка. 12-16 В лявото поле до началото на текстовата колона петно; маргиналните числа и част от началните букви размити. В долното поле екслибрис на БМ.

Іо 20:3–10

268r

пѣтроу, ѡ кѣ дрогомоу ѡуѣни-	1
коу ѡгоже любѣаше ѡс • ѡ	2
гла ѡма • възашѡ гла ѡ гро-	3
ба ѡ не вѣмѡ гдѣ ѡ положншѡ • 3 ѡзыде	4
же пѣтрѡ ѡ дрогоу ѡуѣеникѡ, ѡ ѡдѣ-	5
ста кѣ гробоу • 4 теѡаста же ѡба вѡкоу-	6
пѣ • ѡ дрогоу ѡуѣеникѡ теѡе скорѣе	7
петра • ѡ прѡде прѣжде кѣ гробоу • 5 ѡ	8
прѡникѡ видѣ рѡзы ѡднны лежѡщѡ •	9
ѡбаѡе не видѣ • 6 прѡде же ѡ сѡмонѡ	10
петрѡ възслѣдѡ ѡго • ѡ видѣ прѣже	11
вѡ гробѡ • ѡ видѣ рѡзы лежѡщѡ • 7 ѡ ѡу-	12
броусѡ ѡже бѡ на главѡ ѡго • не сѡ рѡза-	13
мѡ лежѡщѡ, нѡ ѡсобѡ свѡтъ на ѡдн-	14
номѡ мѣстѡ • 8 тогда же видѣ ѡ дрѡ-	15
гоу ѡуѣеникѡ • прѡшедын прѣжде кѣ	16
гробоу • ѡ видѣ ѡ вѣрова • 9 не ѡу бо вѣдѣ-	17
хѡ кнѡгѡ, ѡко пѡбаѡтъ ѡмоу ѡ мрѡ-	18
твѡхѡ вѡскрѡсѡти • 10 ѡдѡста же па-	19
кѡ двѡца сѡ [кѣ себѡ ѡуѡ]ника :	20

20 кѣ себѡ ѡуѡ почти изтрѡто.

Ио 20:11–17

268v

САI

Зд̄

11	Маріа же стоаше оу гроба възнѣ плачущи	1
	са • ѿ ꙗкоже плакааше са, прннннѣ	2
	въ гробѣ • 12 ѿ видѣ два аггла въ бѣлахъ	3
	рнзачъ сѣдѣща • ієднно оу главы ѿ дрѣ-	4
	гаго оу ногу • ѿдеже бѣ лежало тѣло	5
	ісво • 13 ѿ гласта єн сна • жено что пла-	6
	чещи са ѿ кого ѿчещи • гла ѿма •	7
	възашѣ гла моего, ѿ не вѣмъ гдѣ ѿ	8
	положишѣ • 14 ѿ си рекши, ѡврати са	9
	въспать, ѿ видѣ ісѣ стоѣща • ѿ не вѣ-	10
	дѣше ꙗко ісѣ єсть • 15 гла єн ісѣ • жено	11
	что плачещи, ѿ кого ѿчещи • ѡна	12
	же мнѣ ꙗко вѣтоградарѣ єсть •	13
	гла іемоу • гн • аще ты възаль єси єго,	14
	повѣждь мнѣ гдѣ єси положишѣ ѿ	15
	ѿзъ възмѣ ѿ • 16 гла іен ісѣ • маріе • ѡна	16
	же ѡбращьши са гла ємоу єврѣнскы	17
	раввѣ • єже наричет са оучителю •	18
	17 гла єн ісѣ, не прнкасан са мнѣ • не ѿ во	19
	възыдохъ къ ѡцѣ моемоу • ѿдн же	20

въ ѿ іѡ В ѡ маріа стоаше ѿ гроба :

Io 20:18–23

269r

къ брати моиѣн ѡ рѣци ѡмъ • възсхождѣ	1
къ ѡцѣу моему ѡ ѡцѣу вашему • ѡ	2
бѣу моему ѡ бѣу вашему • 18 прѣде	3
же марїа магдалнинѣ, възвѣщаѣ-	4
ци ѡуѣеникомъ ꙗко видѣхъ глѣ, ѡ	5
сна рече ѣн :	6

19 Спѣшу же поздѣ въ днь тѣ • въ ѣднѣ-	зѣ	сѣ:	7
нѣ сѣботѣ • ѡ дверемъ затворено-			8
мъ • ѡдеже бѣхѣ събраннѣ ѡуѣени-			9
ци ѣго, страха ради ѡудѣнска • прѣ-			10
нде ꙗс ѡ стѣ посрѣдѣ нхѣ, ѡ глѣ ѡмъ			11
мнрѣ вамъ • 20 ѡ сѣ рекѣ показа ѡмъ			12
рѣцѣ ѡ нозѣ ѡ ребра своѣ • възрадо-			13
вашѣ же сѣ ѡуѣеници видѣвшѣ глѣ •			14
21 рѣ же ѡмъ ꙗс пакы мнрѣ вамъ • ꙗкѣ-			15
же посла ма ѡцѣ, ѡ азѣ сла вы • 22 ѡ сѣ			16
рекѣ, дѣуѣнѣ ѡ глѣ ѡмъ • прѣнмѣте			17
дѣхѣ сѣ • 23 ѡ ѡмѣ ѡпоустѣте грѣ-			18

ѣу ѣ въз ѡмъ • В ѡ спѣшѣ поздѣ въз тѣ + сѣ ѡ вѣрѣ на пѣ

Ио 20:24–27

269v

ХЫ, ѿпоустат са ѿмъ • ѿ ѿмже дръ-
жнѣ, дръжѣт са ѿмъ :

1
2

24 Фѿма же іѣдннъ ѿ ѿбою на десате, на-
рнцаіемын блнзнецъ • не бѣ тоу
съ ннмн іѣгда прннде іс • 25 глахѣ же
друузїи оуѣеннцн, вндѣхѿмъ гла •
ѿн же рече ѿмъ • аще не вждѣ на
рѣкоу іѣго іазвы гвоздннныѣ • ѿ
вложѣ прѣста моіѣго въ іазвѣ гво-
зднннныѣ • ѿ вложѣ рѣкѣ моѣ въ
рѣбра ѣго, не ѿмѣ вѣры • кѣ пѣ вѣ 26 По ѿсмнн
днѣ пакы, бѣхѣ внатрь оуѣеннцн
ѣго • ѿ фѿма съ ннмн • ѿ прїнде іс,
дверемь затвореномъ • ѿ ста посрѣ-
дѣ нхѣ ѿ гла ѿмъ мнрѣ вамъ • 27 по-
томъ гла фѿмѣ • прннесн прѣстѣ
твон само, ѿ вжѣ рѣцѣ мон • ѿ
прннесн рѣкѣ твоѣ ѿ вложн въ

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

сѣ

3 на- добавено по-тънко, може би още от самия преписвач. 11 Маргиналното число с черно мастило. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 20:28–31; 21:1–2

270r

рѣбра моа̀ • њ не бѣдн неврѣнѣ,	1
нѣ вѣренѣ • 28 Ѡвѣща ѳома њ рѣ емѣ •	2
гѣ мон, бѣ мон • 29 гла іемоу іс̄ • іако	3
вндѣв ма вѣрова ; блаженн не	4
вндѣвшѣ њ вѣровавшѣ • 30 многа-	5
же њ њна знаменіа створи іс̄ прѣ	6
оуѣеннкы свои • іаже нѣсѣтъ	7
писана въ книгахъ снхъ • 31 сна же	8
писана бышѣ, да вѣрѣ њмете іако	9
іс̄ іестъ хс̄ снъ бжїи • њ да вѣроуѣ-	10
щен жнвота њмате въ њма єго • кѣ ѳ вѣ	11

21:1 Шо сем же іавн са пакы іс̄ оуѣеннко-	12
мъ своимъ вѣставѣ Ѡ мрѣтвы-	13
хъ • на морн тнвернадсѣмь • іа-	14
вн же са снѣ • 2 бѣхѣ бо вѣкоупѣ	15
снмѣнѣ петрѣ • њ ѳома нарица-	16
мын блнзнецѣ • њ наѳанаїлѣ	17
њже бѣ Ѡ кана галленскаго • њ	18

ѣѣ вѣ г̄ іѣ В Ѡ іавн іс̄ ѣѣкѣ свои

16 а- в нарица- изписано тънко, вероятно от преписвача. В долната част на външното поле заради проникнала течност личат отпечатыци на крайните букви от съответните редове на срещуположната страница, f. 269v. В долното поле екслибрис на БМ.

Io 21:3–7

270v

СНА ЗЕВЕДЕОВА • Н НА ДВА Ѡ ОУЧЕ-	1
НИКЪ ІЕГО • 3 ГЛА СІМОНЪ ПЕТРЪ •	2
НАДѢ РЫБЫ ЛОВИТИ • ГЛАШѢ ІЕМОУ	3
НАДЕМЪ Н МЫ С ТОВОѢ • Н ИЗЫДОШѢ	4
Н ВЪСѢДОШѢ ВЪ КОРАБЛѢ • Н ВЪ ТѢ	5
НОЩЬ НЕ ПШѢ НИЧѢСОЖЕ • 4 ОУТРОУ	6
ЖЕ БЫВШОУ, СТА ІС ПРН БРЪЗЪ • НЕ	7
ПОЗНАШѢ ЖЕ ОУЧЕНИЦИ ІАКО ІС ІЕ •	8
5 ГЛА ЖЕ НМЪ ІС • ДѢТИ • ЕДА УТО СНѢ-	9
ДНО НМАТЕ ЗДЕ ; ѠВѢЩАШѢ ЕМОУ	10
НИ • 6 ОН ЖЕ РЕЧЕ НМЪ • ВРЪЗЪТЕ	11
Ѡ ДЕСНА СТРАНА КОРАБЛѢ МРЪЖѢ •	12
Н ѠВРАЩЕТЕ • ВЪВРЪГОШѢ Н К ТО-	13
МОУ НЕ МОЖААХѢ ПРНВѢЩИ ЕА	14
Ѡ МНОЖЕСТВА РЫБЪ :	15

7 ГЛА ЖЕ ОУЧЕНИКЪ ІЕГОЖЕ ЛЮБѢШЕ ІС •	16
ПЕТРОУ ГѢ ЕСТЬ • СІМОН ЖЕ ПЕТРЪ	17
СЛЫШАВЪ ІАКО ГѢ ІЕСТЬ • ЕПЕНТИ-	18

Іо 21:8–13

271r

ТОМЪ ПРѢПОА́СА СѦ БѢ БО НАГЪ, Њ ВЪ-	1
ВРЪЖЕ СѦ ВЪ МОРЕ • 8 А́ ДРОУΖИИ ОУЧЕНИ-	2
ЦИ КОРАБЛЕМЪ ПРИИДОШѦ • НЕ БѢШѦ	3
БО ДАЛЕЧЕ Ѡ ЗЕМЛА • НѦ ІАКО ДВѢ СТѢ	4
ЛАКЪТЪ ВЛѢКѦЩЕ МРѢЖѦ РЫБЪ •	5
9 ІАКОЖЕ ЊЗВЛѢКОШѦ НА ЗЕМЛА • ВЊ-	6
ДѢШѦ ѠГНЬ ЛЕЖѦЩЬ Њ РЫБѦ НА НЕ-	7
МЪ ЛЕЖѦЩѦ • Њ ХЛѢБЪ • 10 ГЛА ЊМЪ ІС	8
ПРИНЕСѢТЕ Ѡ РЫБЪ А́ЖЕ А́СТЕ НИИѢ •	9
11 ВЛѢЗ ЖЕ СЊМѠНЪ ПѢТРЪ ЊЗВЛѢЧЕ	10
МРѢЖѦ НА ЗЕМЛА • ПЛЪНѦ ВЕЛНКИ-	11
НХЪ РЫБЪ • ϩ·Н·Г· ТОЛНКОУ СѢЩОУ,	12
НЕ ПРОТРЪЖЕ СѦ МРѢЖА :	13
	14

12 ГЛА ЊМЪ ІС, ПРИИДѢТЕ ОБѢДОУИТЕ • Њ НИ-	15
КТОЖЕ НЕ СМѢАШЕ Ѡ ОУЧЕНИКЪ ВЪ-	16
ПРАШАТИ ЕГО ТЫ КТО ЕСИ • ВѢДАЩЕ	17
ІАКО ГЪ ІЕСТЪ • 13 ПРИДЕ ЖЕ ІС Њ ВЪЗЕМЪ	18
ХЛѢБЪ ДАСТЪ ЊМЪ • Њ РЫБѦ ТАКОЖЕ •	19

Ио 21:14–18

271v

14 сѣ оуѣже третнѣа ѡвн сѡ іс оуѣеннко-
мъ свонмъ вѣставъ ѿ мрѣтвнхъ : к̄ і

1
2

ске

15 ѿгдаже ѡвѣдовашѡ • зѡ глѡ снмвнѡу пѣ-

тρου • снмвнѣ іѡнннѣ любншн лн

мѡ паѣ снхъ ; глѡ ѣмоу іѣн гн • тѣ

вѣсн ѡко люблѡ тѡ • глѡ ѣмоу пасн

ѡгнѣа моѡ • 16 глѡ ѣмоу пакы вторн-

ѣа • снмвнѣ іѡнннѣ любншн лн м̄ ;

глѡ іемоу ѣн гн тѣ вѣсн ѡко люблѡ

тѡ • глѡ іемоу іс пасн ѡвѣа моѡ • 17 глѡ

іемоу третнѣа снмвнѣ іѡнннѣ лю-

бн лн мѡ ; ѡскрѣвѣ же пѣтрѣ ѡко ре-

ѣ ѣмоу третнѣа любншн лн мѡ •

глѡ іемоу гн всѣ тѣ вѣсн, тѣ вѣсн ѡк

люблѡ тѡ • глѡ іемоу іс • пасн ѡвѣа м̄ •

18 ѡмннѣ ѡмннѣ глѡ тѣвѣ • іѣгда бѣ ю-

нѣ прѣподѡсѡше сѡ самѣ • н ѡждаѡ-

ше ѡможе ѡтѣше • ѿгдаже сѣста-

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

ѿѣ дѣ вѣ іѡ • В ѡ ѡвн сѡ іс оуѣеннѡ свон вѣставъ ѿ

мрѣтвн

н глѡ снмвнѣ пѣтрѣ • снмвнѣ +

2-3 и 12-13 В лявото поле следи от изтрети или измити числа с различни почерци и различни черни мастила. 16 бѣ ю- написано върху изтрит (?) текст от преписвача. В долното поле еклибрис на БМ.

Io 21:19–25

272r

рѣиши сѧ, въздѣждѣши рѣцѣ твои, ѿ	1
нѣиши тѧ поашеть, ѿ вѣдѣть ѿможе не хо-	2
цѣиши • 19 сѣ же рѣѣ назнаменуѣ, коѣа	3
сѣмрѣтна прославитѣ бѧ • ѿ сѣ рекѣ,	4
гѣла ѿмоу, ѿдн по мнѣ • 20 ѿбрацѣ же сѧ	5
петрѣ видѣ ѿѣеника ѿгоже любѣ-	6
ше ѿсѣ, ѿдѣща възслѣдѣ • ѿже възле-	7
же на вѣчѣри на прѣсѣ ѿго • ѿ рѣѣ гѣн кто	8
ѣсть прѣдаѣн тѧ • 21 сѣго видѣвѣ петрѣ	9
гѣла ѿсѣн • гѣн • ѧ сѣ ѣто • 22 гѣла ѿмоу ѿсѣ •	10
ѧще хѣщѣ да тѣ прѣбываѣтъ донде-	11
же прѣдѣ ѣто ѣсть тебѣ • тѣ по мнѣ	12
гѣадн • 23 ѿзыде же слово сѣ въ братна •	13
ѧко ѿѣеникѣ тѣ не ѿмрѣтъ • не рѣѣ же	14
ѿмоу ѿсѣ ѧко не ѿмрѣтъ • нѣ ѧще хо-	15
цѣѣ да тѣ прѣбываѣтъ дондеже прѣ-	16
ндѣ ѣто ѣсть тебѣ • ⁺ 24 Сѣѣ ѣсть ѿѣе-	17
никѣ свѣтѣльствоуѣн ѿ сѣхѣ • ѣже	18
ѿ напнѣ сѣнѣ • ѿ вѣмѣ ѧко ѿстинно ѿ	19
свѣтѣльство ѿго • 25 сѣт же ѿ ѿна мн[о]-	20
гѣ ѧже створн ѿсѣ • ѧже ѧще по ѿднн[о]-	21
моу пнѣана вѣдѣтъ • нн самѣмоу	22

9 тр в петрѣ лигатура. 20, 21 Крайното о почти измито. В дясното поле екслибрис на БМ.

Io 21:25

272v

МНА ВСЕМОУ МНРОУ ВЪМѢСТНТИ
ПНШЕМОУХЪ КНИГЪ • АМННЪ ❖

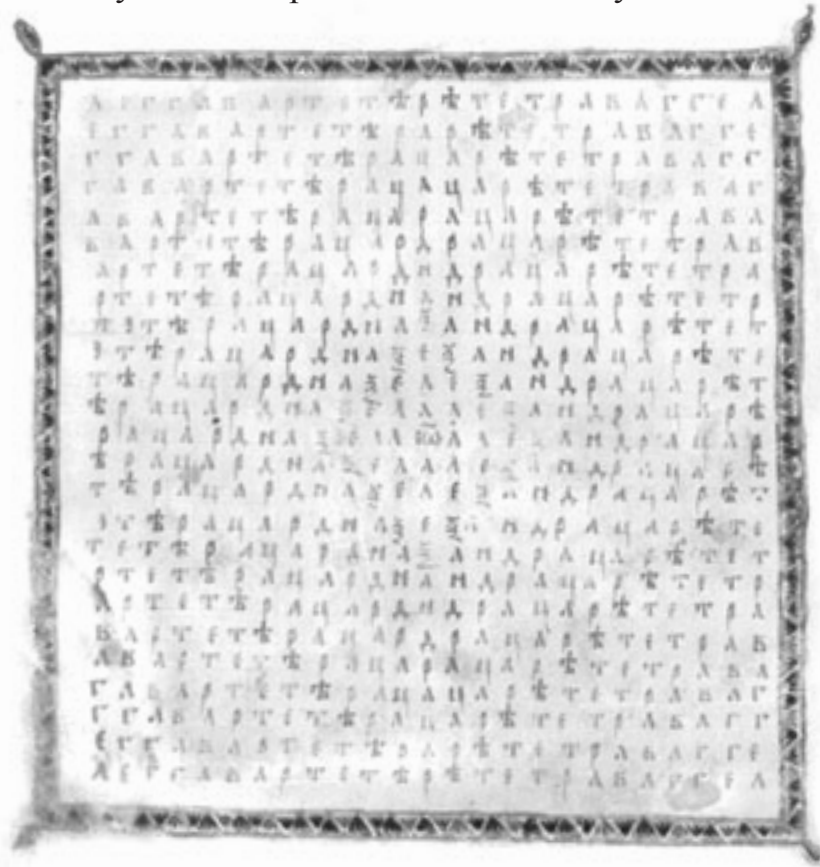
1
2

273r

празно / leer

Буквен лабиринт / Buchstabenlabyrinth

273v

Л	Е	Г	Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е	Л
Е	Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е	Л
Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е
Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г
А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А
В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г
А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Е
Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В
Т	Э	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А
Э	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г
Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А
Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е
Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т
Э	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р
Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т
Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е
А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А
В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г
А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А
Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е
Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Ц	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е
Е	Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	А	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е	Л
Л	Е	Г	А	В	А	Р	Т	Е	Т	Ъ	Р	Ъ	Т	Е	Т	Р	А	В	А	Г	Г	Е	Л	Л

Послеслов на Симон мних / Nachwort des Mönchs Simon

274r

Слава въ трѣцн, славномомоу боу • съврѣ-	1
шащомоу въсѣко научанне блго •	2
ѣже ѡ немь научаемомоу • ѡ да-	3
щомоу, по научалѣ ѡ концѣ :	4
Шнса са снн жнвотоунын ѡстоуннкѣ	5
новыѣ блгтн • прѣслѣго оученїа хѣа,	6
ѡ того бжтвнхѣ самовдѣцѣ, оуче-	7
нкѣ же, ѡ аплѣ • глѣмын ѡтвороблго-	8
вѣствннкѣ • не вѣшннмѣ тѣкмо	9
шаромѣ • ѡнн златомѣ • ѡнн вѣсомѣ прѣ-	10
соуканнмѣ, ѡнн каменїемѣ ѡ вѣ-	11
сромѣ оукрашанїемѣ, нѣ вѣнѣтрѣнн-	12
мѣ бжтвнаго слова, ѡзнанїемѣ ѡ	13
таннѣствнаго, сѣмотренїа ѡсплѣне-	14
ннїе • ѡже въ немѣ влѣнѣго ѡ бжтвна-	15
го вѣлѣченїа • ѡ ѡудодѣнства • ѡже	16
сѣврѣшн ѡ радн • млрдїа же, ѡ млтн •	17
даже до крѣта ѡ погребенїа • ѡ славнаго	18
трнднѣвнаго вѣскрсенїа • ѡ вѣзнесе-	19
нїа • ѡ кто доволѣнѣ по радоу ѡсѣстн	20
ѡнн ѡзглѣтн ѡже въ немѣ вѣображе-	21

Послеслов на Симон мних / Nachwort des Mönchs Simon

274v

нне дѣнствъ хвѣхъ • по ѣстнѣ ꙗкоже н-	1
стоуннкоу ꙗвльшоу са въ земан безво-	2
днѣн, н жѣждѣн кто пнетъ ѿ него, не	3
въжѣет са к томоу • тоунтъ бо строуѣ,	4
н наслаждатъ дшѣ • веселнтъ срѣе, въ-	5
коупѣ н помышленїа • нли ꙗкоже скро-	6
внцоу съкръвеноу, на селѣ срѣечномъ •	7
Снѣ възыскавъ ѡбрѣте, блговѣрнын,	8
н хтѡлюбнвын • прѣвысѡкын, н бгѡвѣ-	9
нчаннын самодръжецъ ꙗѡанъ александръ	10
црѣ • ꙗкоже свѣтнлннкоу положеноу въ	11
темнѣ мѣстѣ • н забъвеноу н въ нераде-	12
нне положеноу древннмн црн • ѣгоже	13
бжтвнымъ желаннемъ нзъѡбрѣте	14
сзн хртѡлюбнвын црѣ • ꙗѡ • александръ • н н-	15
зложнвъ прѣпнса • нзъ ѣлнннскы сло-	16
весь, въ нашѣ словѣнскѣ слогнѣ, н въ	17
ꙗвленне положн • сего нзъвѣноу зла-	18
тымн дьскамн покова, н внатрѣ-	19
адоу жнвотворнымн ѡбразы влѣны-	20
мн, н того славныхъ оученнкъ • шары	21

11 цр в црѣ лигатура. В долното поле екслибрис на БМ.

275v

празно / leer

Месецослов / Kalendarium

276v

к̄	СТГО велнко̄мка а̀рте̄міа • ѿ іѡ с̄к̄ г̄ по пасцѣ :р̄лн:	1
к̄а	СТГО велнкаго іларіѡна • ѿ лѡѣ п̄а̄ в̄ н̄е :	2
к̄в	пр̄п̄наго а̀веркіа е̄ппа • ѿ м̄ г̄ла̄ к̄а̄ :	3
к̄г	СТГО а̀пла іакѡва в̄р̄а г̄нѣ ѿ м̄ н̄е з̄:	4
к̄д	СТГО м̄ка а̀реѡы н̄ д̄р̄с̄ е̄го н̄е в̄сѣ ст̄х̄з:	5
к̄с	СТГО велнко̄мка днмнтріа • ѿ лѡѣ в̄т̄р̄ в̄і н̄е :	6
	МИЦЬ МОСЕРІИ • а̄ • ст̄ы̄ в̄ср̄е̄ н̄ ѡт̄ворецѣ козмы̄	7
	н̄ д̄аміана • ѿ м̄ г̄ла̄ о̄ѡ	8
в̄	ст̄ы̄ м̄к̄з̄ а̀кнн̄днна н̄ д̄р̄с̄ е̄го в̄т̄р̄ в̄і н̄е	9
г̄	ст̄ы̄ м̄к̄з̄ • а̀кеѡнмы • н̄е е̄ ѿ лѡѣ :	10
с̄	пр̄п̄наго павла н̄сповѣдннка ѿ лѡѣ г̄ла̄ р̄мс̄ :	11
н̄	с̄зборѣ архангела мнхана • ѿ лѡѣ г̄ла̄ р̄си :	12
а̄	ст̄х̄з̄ м̄к̄з̄ мнны̄ н̄ д̄р̄с̄ е̄гѡ • ѿ іѡ с̄к̄ г̄ по п̄а̄ :	13
в̄і	СТГО іѡ м̄л̄тнѡаго • ѿ м̄ с̄к̄ с̄ырна г̄ла̄ м̄в̄ :	14
г̄і	СТГО іѡ з̄ла̄ѡѣго : на-ѡр̄нн • ѿ іѡ г̄ла̄ н̄г̄ • а на лнѣс̄ г̄ла̄ п̄д̄ :	15
д̄і	СТГО а̀пла фнлппа • ѿ іѡ н̄е а̄ п̄о̄ :	16
с̄і	СТГО а̀пла м̄а̄ • ѿ м̄ с̄к̄ е̄	17
з̄і	СТГО гргоріа ѡт̄вѡрца • ѿ м̄а̄ с̄к̄ з̄ •	18
к̄а	в̄звѣденіе пр̄в̄ст̄ы̄ж̄ б̄ц̄п̄ • с̄е̄ н̄ :	19
к̄н	пр̄п̄наго ст̄е̄фана новаго • е̄ѡ̄ • пр̄п̄нны̄ :	20
л̄	СТГО а̀пла а̀ндр̄еа в̄ ср̄ѣ по п̄а̄ :	21
	МИЦА ДЕСЕРІА • а̄ • ст̄ы̄ж̄ м̄ц̄п̄ в̄арвары ѿ м̄ п̄н̄е̄ в̄і :	22
е̄	пр̄п̄наго ѡц̄а нашего с̄авы • ѿ м̄ в̄т̄р̄ а̄ н̄е :	23
с̄	СТГО ѡц̄а нашего ннко̄лы • ѿ лѡѣ п̄а̄ в̄ :	24
ѡ̄	[с]т̄ы̄ж̄ а̀нны • е̄гда заѡа̄ ст̄ы̄ж̄ б̄ц̄п̄ • ѿ лѡѣ с̄к̄ с̄ :	25
в̄і	пр̄п̄наго ѡц̄а спнр̄н̄до̀на • ѿ лѡѣ в̄т̄р̄ с̄ н̄е	26
д̄і	ст̄ы̄ м̄к̄з̄ фнлнмѡна н̄ д̄р̄с̄ е̄гѡ • ѿ лѡѣ с̄р̄ а̄ :-	27
к̄	с̄ц̄енно̄мка н̄гнатіа • ѿ м̄ п̄а̄ г̄і :-	28
	с̄к̄ пр̄е̄ р̄ѡ̄ ѡ лѡѣ с̄к̄ • в̄і • н̄е пр̄е̄ р̄ѡ̄ ѡ м̄ г̄ла̄ а̄ •	29
	н̄з̄ нав̄е̄р̄іе̄ рож̄ства х̄ѡа : ѿ лѡѣ г̄ла̄ е̄ :	30
к̄е	р̄ѡ̄ство г̄а нашего іѡ-х̄а̄ • ѿ м̄ г̄ла̄ г̄ • на лнѣ̄ • ѿ м̄ г̄ла̄ е̄ :	31

Месецослов / Kalendarium

277r

СЪБОРЪ ПРѢТѢА БЦѢ • ѿ М ГЛА С : СѢ ПО РѢ • ѿ М ГЛА РИ :	кs	1
НѢ ПО РѢ ХВѢ ѿ МА ГЛА С • СГГО ПРѢМКА СТЕФА • ѿ М НѢ Г :	кz	2
СТЫ МКЪ ДВѢТЪМѢ ѿ ЛОУ СѢ ДІ :	кн	3
СТЫ МАДАЕНЕЦЪ НЗБЕННЫ ХА РА : ѿ М ГЛА Е :	кф	4
МИЦЪ ІАНОВАРЪ ВЪ А: ѠБРЪЗАНІЕ ГА НАШЕГО ІУ-ХА • Н СГГО		5
ВѢКАГО ВАСИЛІА • ѿ ЛѢ ГЛА С • НА ЛНРГН ВЪЗВРАТНШѢ ПАСТЫР :		6
Н ПРПВНОМ ѿ ІѠ ГЛА НГ • : СѢ ПРѢ ПРОСВѢ ѿ М ГЛА З :		7
НѢ ПРѢ ПРОСВѢ ѿ М ГЛА А : СГГО ѠЦА СНЛВЕСТРА ѿ ЛѢ СѢ Г :	к	8
ВЪ НАВѢРІЕ СТЫ ПРОСВѢ ѿ ЛОУ ГЛА Ф :	е	9
БГОАВЛЕНІЕ ГА НАШЕ ІУ-ХА • НА-УР ѿ М ГЛА Е • НА ЛНР ѿ М ГЛА ГІ :	с	10
+ СЪБОРЪ СГГО ІѠ КРѢЛЪ : ѿ ІѠ ГЛА ГІ :	з	11
СѢ ПО ПРОСВѢ • ѿ М ГЛА ЕІ : [Н]Ѣ ПО ПРОСВѢ ѿ М ГЛА НІ :		12
СГГО ѠЦА НАШЕ ГРНГОРІА ННСКА ѿ М ГЛА КГ :	г	13
СГГО Девѣсія ѠБЩЕЖИТЕЛЪ • ѿ ЛѢ ПА В НѢ :	д	14
СТЫ ѠЦЪ НЗБЕННЫ НА СННАНСЦѢН ГОРЪ ѿ ЛѢ СѢ ДІ :	д	15
СПАДЕНІЕ ВЕРНГА СГГО АПА ПЕТРА • ѿ ІѠ ВЪСКНО ДІ :	с	16
ВЕЛКАГО АНТѠНІА : НА-У ПРПВНЫ • НА ЛНР • ѿ ЛѢ ПА В :	з	17
СТЫ (!) ѠЦЪ НАШН АФАНАСНА Н КНРІА • ѿ М ГЛА ЛВ :	н	18
СГГО ѠЦА НАШЕГО МАКАРІА ВѢКА • ѿ ЛѢ ПА В :	ф	19
СГГО ѠЦА НАШЕ ЕУФНІА ВѢКАГО • ѿ М УѢ Д НѢ :	к	20
СГГО ѠЦА НАШЕ МАДЖИМА НСПОВѢНКА • ѿ ЛѢ ГЛА РМС :	ка	21
СГГО АПА ТНМѠФЕА • ѿ М ГЛА ЦД :	кв	22
СЦЕННОМКА КЛІМЕНТА ѿ ЛѢ ВТР ВІ :	кг	23
СГГО ГРІГОРІА БГОСЛОВА : ѿ М ГЛА КГ :	ке	24
СГГО ІѠ ЗЛАУГО НОЕ ГІ :	кz	25
СГГО ѠЦА НАШЕ ЕФРЕМА СУРНА ѿ ЛОУ ПА В :	кн	26
СГГО НГНАТІА БГОНОЦА ѿ М ПА ГІ :	кф	27
СЦЕННОМКА НПОЛНТА • ѿ ІѠ ГЛА РД :	л	28
СТЫ МКЪ КНРА Н ІѠ • ѿ ІѠ ГЛА ОФ :	ла	29
МИЦЪ ФЕВРВАРЪ • А • СГГО МКА ТРНФОНА • ѿ ЛѢ СѢ Г :		30
СРѢНІЕ ГА НАШЕ ІУ-ХА ѿ ЛОУ ГЛА Г • НА ЛНР ГЛА З :	к	31

8 тр в снлвестра. 15 рѢ в горѢ. 16 тр в петра. 10, 17, 25 ау в на-У и зЛАУГО лигатура. 30 тр в трнфона лигатура.

Месецослов / Kalendarium

277v

Г	СТГО СЪМѢВѢ • НЪ АННѢ • ПРРЪУЦѢ • ВЪ ЛОУ ГЛА ЗЪ :	1
КД	ОБРЕТЕННЕ ГЛА ІВЪ КРЪЛѢ • ВЪ МЪ НѢ ДЪ :	2
	ЛИЦЪ МАРТА • СТЫ МЪКЪ МЪ ВЪ МЪ СРѢ • ФЪ :	3
КЕ	БЛГОВЪЩЕННЕ ПРЪСТЫПЪ БЦѢ • НА-УРЪ • ВЪ ЛОУ ГЛА ГЪ • НА АНЪ ГЛА ВЪ :	4
Н	ЛИЦЪ АПРЪНЪ НЪ СТЫ АПЪЛЪ НРЪДЪІВНА • ВЪ АЪ ГЛА РСИ :	5
ДІ	СЦЕННОМКА АНТНПЫ : ВЪ МЪ ПЪ СЪ :	6
ВІ	СТГО ВАСНІА НСПОВѢДНИКА • ВЪ ІВЪ ГЛА РЛГ :	7
ДІ	СЦЕННОМКА СМЕВНА • ВЪ ЛОУ СЪ ДІ :	8
ФІ	СТГО ІВАННА УЦА ВЕТХЫПЪ ЛАВРЫ • ВЪ МЪ УЕ ДЪ •	9
КГ	СТГО ВЕЛНОМКА ГЕВІА • НА-У • ВЪ АЪ • ВТЪ ВІ • НА АНЪ ВЪ ІВЪ СЪ ГЪ :	10
КЕ	СТГО АПЛА МАРКА • ВЪ МЪ СРѢ ЕІ :	11
КЗ	СЦЕННОМКА СМЕВНА • ВЪ АЪ ПНѢ ЗЪ :	12
КН	СТХЪ АПЪЛЪ ІАСОНА НЪ СОСНПАТРА • ВЪ ЛОУ ПЪ ЕЪ :	13
КФ	СТГО МЕМНОНА УДЪТВОРЦА ВЪ ЛОУ ПЪ ВЪ :	14
Л	СТГО АПЛА ІАКВА БРА ІВЪ БОСЛОВА ВЪ МЪ НѢ ВЪ :	15
	ЛИЦЪ МАРИА • СТГО ПРРКА ЕРЕМІПЪ • ВЪ МЪ СРѢ ДІ :	16
В	СТГО АФАНАСІА ВЕЛКАГО • ВЪ МЪ ГЛА АВЪ •	17
З	ПАМѢ НАВЪШАГО СЪ ЗНАМЕНІА УТНАГО КРЪА • ВЪ ІВЪ ГЛА РЗЪ :	18
Н	СТГО АПЛА НЪ ЕУЛСТА ІВЪ • НА-У ВЪ ЛОУ ПЪ ВЪ • НА АНЪ ВЪ ІВЪ РЪ СЪ :	19
І	СТГО АПЛА СМВНА ЗНАВТА • ВЪ ЛОУ СЪ ЗЪ :	20
ВІ	СТГО ЕПНФАНІА НЪ ГЕРМАНА • ВЪ ІВЪ ГЛА ПДЪ :	21
ЕІ	ПРЪБНАГВ ОЦА НАШЕГО ПАХЪМІА • ВЪ МЪ ВТЪ ДЪ :	22
КА	СТГО КОНСТАНТІНА НЪ МТРЕ ЕГО ЕЛѢНЫ • ВЪ ІВЪ ГЛА ПГЪ •	23
КЕ	ТРЕТНЕ ОБРЕТЕНІЕ ГЛАВЫ ІВЪ КРЪЛѢ • ВЪ ІВЪ ПНѢ ДЪ :	24
	ЛИЦЪ ІΟΥНИСЪ • СТГО МКА ІΟΥСТІНА • ВЪ ІВЪ СЪ ГЪ ПО ПЪ •	25
Д	СТГО МНТРОФЪ ПАТРИАРХА • ВЪ МЪ ГЛА АВЪ •	26
Н	СТГО ВЕЛНОМКА ФЕВРА СТРАТНА : ВЪ ЛОУ ВТЪ ВІ :	27
ДІ	СТЫ АПЪЛЪ ВАРФЛОМЕА НЪ ВАРНАВЫ • ВЪ МЪ СРЪ ЕІ :	28
ВІ	СТГО УЦА ОНОУФРІА : ВЪ МЪ УЕ ДЪ :	29
ДІ	СТГО ПРРКА ЕЛЕСЕА ВЪ ЛОУ ПЪ ДЪ :	30
ЗІ	СТЫ МЪКЪ МАНВІЛА • СЪВЕЛА • НЪ ІСМАНЪЛЪ • ВЪ ЛОУ ВТЪ ВІ :	31

4, 10, 19 ау в на-у лигатура. 13 тр в соснпатра лигатура. 26 тр и ар в патриарха лигатура. 27 тр и тн в стратна лигатура.

Месецослов, синаксарни указания /
 Kalendarium, Synaxaranweisungen

278r

ѸГГО прѣрка ѳзекнѣла • ѡ лѡѣ пѣ н •	ѳГ	1
рѡство ѡ ѡ крѣлаѣ • на-ѣ ѡ лѡѣ Г Д • на лн • ѡ лѡѣ гл д • по нѣ :	кД	2
ѸТЫ ѡ пѣлѣ петра н павла • на-ѣ • ѡ м Г Ѳѳ: на лн ѡ м Г рѣс :	кѳ	3
ѸБОРЪ ѸТЫ ѡ пѣлѣ вѣ • ѡ м Гл Ѳѳ:	л	4
МЦЪ ІΟΥΛΙѸ • ѡ ѸТЫ бесребрѣннѣ космы н дамїана • ѡ м Г Ѳѳ:		5
положенїе рнзѣ прѣтыѣ бѣѣ : ѡ лѡѣ гл д Г		6
ѸГГО ѡ фанасїа ѡ фонскаго • декеврїа ѳ днѣ:	ѳ	7
ѸГГО велнокѡма прокѡпна • ѡ ѡ ѡ сѣ Г по пѣ :	ѳ	8
ѸТЫѣ мѣѣ ѳфнмнѣ • ѡ лѡѣ нѣ д •	н	9
ѸТЫѣ мѣѣ кнрнка н ѡлнты : ѡ м сѣ Г гл рѣ :	дГ	10
ѸТЫѣ мѣѣ марнны • ѡ лѡѣ сѣ Г :	ѳГ	11
ѸГГО прѣрка ннѣ ѡ м Гл Ѳѳѳ	гГ	12
ѸТЫ ѡ нны мѣре прѣтыѣ бѣѣ • ѡ лѡѣ гл Ѳѳѳ	к	13
ѸГГО велнокѡма пантелеїмѡна • сѣ Г по пѣсѣ :	кѳ	14
ѸГГО ѳвдѡкнма • ѡ лѡѣ вѣ вѣ :	кз	15
МЦЪ ІΑΓΓѸ • ѡ ѸТЫ макавѣн • ѡ м сѣ Г нѣ :	л	16
ѸГГО прѣвоѣма стѣфана • ѡ м пѣ ѳГ :		17
прѣвѣбрѣ гл нашѣ ѡ ѡ хѣ • на-ѣ ѡ лѡѣ Г ѳн • на лн ѡ м Г рѣв :	ѳ	18
ѸГГО мѣѣнма нсповѣдннѣ • ѡ лѡѣ гл рѣс •	с	19
ѡѣспенїе прѣтыѣ бѣѣ • на-ѣ ѡ лѡѣ Г Г на лн • ѡ лѡѣ Г рѣв :	ГГ	20
ѡѣсѣкѡвенїе главы ѡ ѡ крѣлаѣ • на-ѣ ѡ м вѣ вѣ кѳ • на лн • ѡ м Г нѣ :	ѳГ	21
положенїе ѣтнаго поѣса прѣѣтыѣ бѣѣ • ѡ лѡѣ нѣ ѳГ :	кѳ	22
ѸКАЗЪ • како наѣннаѣт сѣ ѳѣстн ѣстн • н како н когда	лѣ	23
скѡнѣваѣт сѣ : ѳѣдѣ вѣдн • нѣко на сѣѣѣ пасѣѣ, наѣннаѣт ѡ ѡ		24
гл д • вѣ наѣѣло бѣ сѣѣ • н тако дѣрѣжнѣ рѣ • пнѣ • вѣ сѣѣ ѣѣ пѣ		25
н сѣ • н нѣ • до нѣ н • н тоѣ скѡнѣваѣѣ • ѡ на ѣтрѣнѣ в пнѣ • ѡ		26
по пѣдѣсѣтннѣ нѣ • наѣннаѣѣ м • гл рѣѣ • блѣдѣѣт сѣ • кѣ		27
по сѣѣ н • вѣ д нѣ ѡ м Гл кѣ проѡѡѣѣѣѣ ѣс • кѣ многа на :		28
н тако дѣрѣжнѣ м • ѡ пнѣ д нѣ по пѣдѣсѣтннѣ по рѣдѣ :		29
пнѣ • вѣѣ • н сѣѣ • н ѣѣ • н пѣ • н сѣ • н нѣ • даѣѣ до дГ нѣ :		30
Ѹ ѡсѣдѣѣ наѣннаѣѣт м • пнѣ вѣ сѣѣ ѣѣ пѣ • ѡ сѣѣ н нѣ		31

2, 3, 18, 20, 21 ѡѣ в на-ѣ лигатура.

Синаксарни указания / Synaxaranweisungen

278v

ВЪ М̄ • Н̄ ТАКО ДРЪЖН̄ М̄ ДО НѢ • СІ • ВЪ М̄ • СѢ ЗІ Г̄ ЦѢН̄ •	1
НѢ ЗІ Ѡ М̄ Г̄ РНЗ : ШДБНО ІЕ ВЪДВТН • ІАКО ЕӮ ЦѢ О ХА-	2
НАНЕН • ПОНѢ МНОГАЖН̄ ПРНКАЮУАЕТ СА БИВАТН ПАСЦЪ	3
ВЪНЪ • РЕКШЕ ДАЛЕУЕ • ЗЕ ВЕВ НЕ ВЪМЪЩАЕТ СА В СѢТѢ	4
Н̄ ВЪ НѢЛЪ М̄АВЪ • ПОНѢ НЪ ННКОЛНЖЕ УТЕНА ЗІ НѢ •	5
УБТѢ ЖЕ СА В ЛОӮ НѢ • ПРЪЖЕ ФАРНСЕУВА НѢ • АЦЕ ВВО	6
НЕ ДОСТАНѢ ЛОӮ ІАКО РВХ̄ ПОНѢ ДАЛЕУЕ БЫТН ПАСХА :-	7
ШДБАЕТЪ ВѢТН • ІАКО НАУННАЕТ СА ЛОУКА Ѡ НѢ ПО ВЪЗВНЖЕ	8
КРТА • СѢ ЖЕ Н̄ НѢ, ГЛН ВЪ М̄ • ІАКАЖЕ ПРНЛОУУНТ СА •	9
ПНѢ • А • ЛѢ • ГЛ • ВІ • Н̄ ТАКО ДРЪ ПО РА • ПНѢ • ВТР • ЦР • УЕ • ПА	10
Н̄ СѢ Н̄ НѢ ДО ВІ НѢ • А ѠТЪДОУ ДРЪ • М̄ • ПНѢ • ВТР •	11
СРѢ • УЕ • ПА • А В ЛОӮ СѢ Н̄ НѢ • ДАЖЕ ДО НѢ МѢПОӮ	12
Ш ПНѢ МѢПОӮ • Ѡ М̄ • ГЛ • РЗИ • ВТ МѢПОӮ Ѡ М̄ • Г̄ РНФ •	13
СРѢ МѢПОӮ Ѡ М̄ Г̄ РПА • УЕ МѢПОӮ Ѡ М̄ Г̄ РСН •	14
ПА • МѢПОӮ • Ѡ МА • Г̄ ЦЗ • СѢ МѢПОӮ Ѡ ЛОӮ Г̄ СМФ •	15
НѢ МѢПОӮ Ѡ М̄ Г̄ СОГ • ПНѢ СЫРНЪ Ѡ ЛОӮ ГЛѢ СЛВ •	16
ВТ СЫР Ѡ ЛОӮ Г̄ СОФ • УЕ СЫР • Ѡ ЛОӮ • Г̄ • Т • СѢ СЫРН̄ •	17
Ѡ М̄ Г̄ МВ • НѢ СЫР Ѡ М̄ Г̄ МД • СѢ А ПО Ѡ МА • Г̄ • КД :	18
НѢ А ПО Ѡ ІѠ Г̄ НІ • СѢ Б ПО Ѡ М̄ Г̄ ЗІ : НѢ Б ПО Ѡ М̄	19
Г̄ К : СѢ Г̄ ПО Ѡ МА Г̄ КА : НѢ Г̄ ПО Ѡ М̄ ГЛѢ ПЕ •	20
СѢ А ПО Ѡ М̄ ГЛ ОД : НѢ А ПО Ѡ М̄ • Г̄ ЦА • СѢ Е ПОУ	21
Ѡ М̄ Г̄ ПВ : НѢ Е ПО Ѡ М̄ Г̄ РВІ : СѢ С ЛАЗАРЕВА	22
Ѡ ІѠ Г̄ ПФ • НѢ С ЦВЪ НА-Ӯ Ѡ М̄ Г̄ • СС • А НА ЛН̄ Ѡ ІѠ •	23
ГЛ ЦЗ • ВЪ СТЫН ВЕЛНКЪ ПНѢ • НА ЛН̄ • Ѡ М̄ ГЛѢ СМГ :	24
ВЪ ВЕ ВТ • НА ЛН̄ • Ѡ МА Г̄ ЦѢА • ВЪ СРѢ ВЕ НА ЛН̄ Ѡ МА •	25
ГЛ СОС : ШЪ УЕ ВЕ НА-Ӯ Ѡ ЛОӮ Г̄ ЦѢ • НА ЛН̄ • Ѡ М̄ Г̄ СОД :	26
А СѢ ЕӮЛІА • ВІ • СТХЗ СТОТІН ГЛ НАШЕГО ІӮ-КА •	27
ЕӮЛІЕ А Ѡ ІѠ ГЛ РКЕ • ЕӮ В Ѡ ІѠ ГЛ РНС	28
ЕӮ Г̄ Ѡ М̄ ГЛ ТС : ЕӮ А Ѡ ІѠ Г̄ РОС •	29
ЕӮ Е Ѡ М̄ Г̄ ТФІ : ЕӮ С Ѡ М̄ ГЛ ЦЗ •	30
ЕӮ З Ѡ М̄ Г̄ ТЛВ : ЕӮ Н̄ Ѡ ЛОӮ ГЛ ТЗИ :	31

празно / leer

ΛS

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

280r

пнѣ	а	м	гла	рпа	ѣе	влюте	ко	по срѣ нхъ :	1	
втр	а	м	гла	кг	в	прохѡжа	ко	на нбсе :	2	
срѣ	а	м	гла	ле	ѣе	гъ	лице не нзвѣ	ко	кондрѣ :	
ѣе	а	м	гла	лз	ѣе	гъ	слышасте	ко	сѣетъ :	
пнѣ	а	м	гла	лн	ѣе	гъ	слысте	ко	снн двѣ :	
снѣ	а	м	гла	лф	ѣе	гъ	просащѣ	ко	сзврѣшенъ ѣе :	
не	а	м	гл	ца	ѣе	гъ	всѣ нже	ко	прѣвѣн :	
пнѣ	в	м	гл	мф	ѣе	не	пецѣ	ко	обрѣтащѣн :	
втр	в	м	гл	нс	ѣе	гъ	влюте	ко	на нбсехъ :	
срѣ	в	м	гл	н	ѣе	не	всѣкъ	ко	безаконіе .	
ѣе	в	м	гл	ѣф	в	вльзшѣ	исоу	ко	послашаѣтъ :	
пнѣ	в	м	гл	ов	в	прнстѣпнѣ	ко	сзблюде са .		
снѣ	в	м	гл	н	ѣе	гъ	не всѣжа	ко	обрѣзѣт са :	
не	в	м	гл	ка	в	хѡда	ис	ко	влюхъ .	
пнѣ	г	м	гл	оз	в	внѣ	ис	ко	аааhte :	
втр	г	м	гл	пв	ѣе	гъ	не стѣ	ко	градѣ томъ :~	
срѣ	г	м	гл	пс	ѣе	гъ	сѣ азъ	поснѣ	ко	тѣ . спсет са :
ѣе	г	м	гл	пф	ѣе	гъ	егда	нзыте	ко	есте вѣ :
пнѣ	г	м	гл	ца	ѣе	гъ	всѣ нже	ко	гѣ нхъ :	
снѣ	г	м	гл	ѣа	ѣе	гъ	всѣкъ н .	ко	сѣетельство :	
не	г	м	гл	мз	ѣе	гъ	сѣблннѣ	ко	вамъ :	
пнѣ	д	м	гл	рв	в	слыѣ	іѡ	ко	да слышнѣ :	
втр	д	м	гл	рз	ѣе	гъ	комъ	пѡ .	ко	свои :
срѣ	д	м	гл	рн	в	наѡатъ .	ко	прѣ тоѡѡ :		
ѣе	д	м	гл	рл	ѣе	гъ	всѣ мнѣ	ко	легко ѣе .	
пнѣ	д	м	гл	рг	в	прохожа	ко	члѣьскы .		
снѣ	д	м	гл	ѣз	в	прнше	ис	ко	оуѣеннцн еѣо .	
не	д	м	гл	ѣа	в	прнше	шѣ	исѣ	ко	здаѡа .
пнѣ	е	м	гл	рси	в	прнше	ис	ко	н дѣѡаа .	
втр	е	м	гл	рзи	в	фарнсен	ко	н расхытннѣ :		
срѣ	е	м	гл	ркз	в	прнстѣпнѣ	ко	лѡкавѡмѣ :		
ѣе	е	м	гл	рл	в	гльшѣ	исѣ	ко	прнѡамн глѣ :	
пнѣ	е	м	гл	рла	ѣе	гъ	прнѡа	ко	ѡ него :	

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

280v

СѢ	Ѳ	М	ГЛ	ОД	В ѿ прнхѡ ѿс	КѢ	НА ПОКААННЕ :	1
НЕ	Г	М	ГЛ	ѦФ	В ѿ прнше ѿс	КѢ	СВОИ ГРАДЪ .	2
ПНѢ	С	М	ГЛ	РЛВ	В ѿ прнстѣпн	КѢ	ДА СЛЫШНТЪ :	3
ВТР	С	М	ГЛ	РЛС	рѣ ГЪ вѡбн	К	ВЪ ЖИТНИЦѢ МОѢ :	4
СРѢ	С	М	ГЛ	РЛЗ	рѣ ГЪ прн вѡбн	КѢ	ДОМЪ СВОИ :	5
ѲѢ	С	М	ГЛ	РМ	В ѿ прнше ѡс ѿсѣ	КѢ	ДА СЛЫШН :	6
ПА	С	М	ГЛ	РМ	рѣ ГЪ прн вѡ	КѢ	СЪБОРНЦИ НХЪ .	7
СѢ	С	М	ГЛ	ОД	В ѿ кназѣ етер	КѢ	ЗЕМИ ТОИ .	8
НЕ	С	М	ГЛ	О	В ѿ влѣзѣ ѿс	КѢ	ТАКОВѢ ЧЛКѢ :	9
ПНѢ	З	М	ГЛ	РМА	В ѿ прнше ѿс	КѢ	НЕВѢРІЕ НХЪ :	10
ВТР	З	М	ГЛ	РМГ	В ѿ слышѡ нрѡ	КѢ	ПЪШИ ѡ ГРА .	11
СРѢ	З	М	ГЛ	РМГ	В ѿ познашѢ	КѢ	Ф ЧЛКА .	12
ѲѢ	З	М	ГЛ	РНЕ	В ѿ прнстѣпн	КѢ	И СИДОНСКИ .	13
ПА	З	М	ГЛ	РНФ	В ѿ прнде ѿс	КѢ	БА ИСРЛА .	14
СѢ	З	М	ГЛ	СЗ	рѣ ГЪ нже любн .	КѢ	МЪЗДЫ СВОЕѢ .	15
НЕ	З	М	ГЛ	ОѢ	В ѿ прѣхѡ ѿс	КѢ	ЖЗѢ В ЛЮХЪ .	16
ПНѢ	Н	М	ГЛ	РѦВ	В ѿ прнстѣпн	КѢ	САДВКЕНСКА :	17
ВТР	Н	М	ГЛ	РѦД	рѣ ГЪ внемлѢ	КѢ	САДВКЕНСКА :	18
СРѢ	Н	М	ГЛ	РѦН	В ѿ заповѣда ѿс	КѢ	ГРАДЕ :	19
ѲѢ	Н	М	ГЛ	РО	рѣ ГЪ нже хоше	КѢ	ЦРТВИ СВОѢ .	20
ПА	Н	М	ГЛ	РОВ	В ѿ въпросишѢ ѿсѡ	КѢ	ВЪ ТЪ ЧА .	21
СѢ	Н	М	ГЛ	РКГ	рѣ ГЪ нже нѢ	КѢ	ОСѢДНИШИ СА .	22
НЕ	Н	М	ГЛ	РМС	В ѿ вндѣвѣ ѿс	КѢ	ФВСТН НАРѢ .	23
ПНѢ	Ф	М	ГЛ	РОН	В ѿ прнпн	КѢ	ПОГЫБШАГО :	24
ВТР	Ф	М	ГЛ	РПА	рѣ ГЪ егѡ дше	КѢ	ОТНДЕ ѡТѢДА :	25
СРѢ	Ф	М	ГЛ	С	рѣ ГЪ прн снѢ .	КѢ	МАЛО ИЗБРАННЫ :	26
ѲѢ	Ф	М	ГЛ	СА	В ѿ възхѡ ѿс .	КѢ	ЗА МНОГЫ .	27
ПА	Ф	М	ГЛ	СА	В ѿ възннде ѿс	КѢ	СМОКОВНИЦѢ .	28
СѢ	Ф	М	ГЛ	РѦ	В ѿ прнзва ѿс	КѢ	МАГДАЛНИСКЪИ :	29
НЕ	Ф	М	ГЛ	РМН	В ѿ вбѣдн ѿс	КѢ	ГЕННАРЕТЦѢ .	30
ПНѢ	Г	М	ГЛ	СДИ	В ѿ втрѣ же	КѢ	ПРИМЕТЕ :	31
ВТР	Г	М	ГЛ	СЗИ	В ѿ оучаши	КѢ	СѢ ТВОРАТЪ .	32
СРѢ	Г	М	ГЛ	СНИ	рѣ ГЪ прн члкъ	КѢ	ВѢРОВАТИ ЕМЪ :	33

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

281r

Ѹѣ	Г	М	ГЛ	СФ	Ѹѣ Гь прѣ ГЛ	КѠ	ПѠррѠка нѠмъ •	1
ПѠ	Г	М	ГЛ	СКГ	В Ѡ прѣпншѠ	КѠ	ѠѸѣннѠн ѣго •	2
СѠ	Г	М	ГЛ	ѠОЗ	В Ѡ прѣпншѠ	КѠ	нѠснѠмъ •	3
нѣ	Г	М	ГЛ	ѠОД	В Ѡ прѣпн	КѠ	Въ тѠ ѸѠ •	4
Пнѣ	ДГ	М	ГЛ	СЛВ	Ѹѣ Гь горе вѠ	КѠ	нѠ немъ :	5
ВТѠ	ДГ	М	ГЛ	СЛД	Ѹѣ Гь горе вѠ	КѠ	Вѣз'ѠконѠа	6
СрѠ	ДГ	М	ГЛ	СЛН	Ѹѣ Гь горе вѠм	КѠ	нѠма гнѣ •	7
Ѹѣ	ДГ	М	ГЛ	СМС	Ѹѣ Гь прѣтрѠпѠ	КѠ	СъверѠ сѠ ѠрлѠ •	8
ПѠ	ДГ	М	ГЛ	СНС	Ѹѣ Гь Ѡкоже	КѠ	скрежетъ зѠбѠ :	9
СѠ	ДГ	М	ГЛ	рпѠ	В Ѡ прѣпншѠ	КѠ	ВѠмѠстнтъ •	10
нѣ	ДГ	М	ГЛ	рпн	Ѹѣ Гь спѠбн сѠ	КѠ	прѣгрѠшенѠа •	11
(Ѡ) Сѣлъ да вѣсте • Ѡко Пнѣ нѣ ВТѠ нѣ СрѠ • нѣ Ѹѣ н ПѠ ВлговѠствѣтъ								12
мѠ • а сѠ а нѣ ВлговѠствѣтъ мѠ :								13
Пнѣ	ВГ	М	ГЛ	ѣ	В Ѡ прѣдѣ Ѡс	КѠ	Въ ѣѸлнѣ :	14
ВТѠ	ВГ	М	ГЛ	Г	В Ѡ хѠдѠ Ѡс прѣ	КѠ	кннжннѠн •	15
СрѠ	ВГ	М	ГЛ	ДГ	В Ѡ бѠ ѸлѠзъ	КѠ	галленскы •	16
Ѹѣ	ВГ	М	ГЛ	ѣГ	прѣдѣ Ѡс	КѠ	ѠолѠше сѠ •	17
ПѠ	ВГ	М	ГЛ	КГ	В Ѡ бѠхѠ ѠѸенѠ	КѠ	ВѠнатн •	18
СѠ	ВГ	М	ГЛ	Сѣ	В Ѡ нѠхѠдѠщѠ	КѠ	по нѣ нѠдѠстѠ •	19
нѣ	ВГ	М	ГЛ	рѠГ	В Ѡ юношѠ ѣтѣ	КѠ	ВѠзможнѠ •	20
Пнѣ	ГГ	М	ГЛ	КС	В Ѡ сѠвѣтъ стѠѠ	КѠ	сѠтворѠтъ •	21
ВТѠ	ГГ	М	ГЛ	КН	В Ѡ вѠзыдѣ Ѡс	КѠ	нѣнѠстѠвъ ѣ :	22
СрѠ	ГГ	М	ГЛ	ЛѠ	В Ѡ прѣшѠ ѠсѸ	КѠ	рѠсхѠтнтъ •	23
Ѹѣ	ГГ	М	ГЛ	ЛД	Ѹѣ Гь ѠмннѠ	КѠ	ѠѠтн ѣ •	24
ПѠ	ГГ	М	ГЛ	ЛС	В Ѡ нѠѸѠ Ѡс	КѠ	ѠѠ слышнтъ •	25
СѠ	ГГ	М	ГЛ	СКГ	В Ѡ сѠвѣтъ сѠт	КѠ	ѠтнѠшѠ	26
нѣ	ГГ	М	ГЛ	СФ	Ѹѣ Гь прѣ ѸлѠзъ	КѠ	ѠѸнѠ нашѣю •	27
Пнѣ	ДГ	М	ГЛ	ЛЗ	В Ѡ прѣстѠпнѠ	КѠ	ѠѠ слышнтъ •	28
ВТѠ	ДГ	М	ГЛ	МѠ	Ѹѣ Гь блѠдѠте	КѠ	ѠѸѣннѠѠ своѠ •	29
СрѠ	ДГ	М	ГЛ	МЗ	Ѹѣ Гь прѣнѠѠмъ	КѠ	пѠслѠшѠѣтъ ѣго •	30
Ѹѣ	ДГ	М	ГЛ	МН	В Ѡ прѣдѣ Ѡс •	КѠ	ѠнѠѠѠхѠ сѠ •	31
ПѠ	ДГ	М	ГЛ	Н	В Ѡ прѣдѣ кѠ ѠсѸ	КѠ	ѠѸѣннѠн ѣго :	32

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

281v

СѢ	ДІ	М	ГЛ	СКЗ	ВѢ	ВЕСѢДОВА	КѢ	ВЪЗНЕСЕТ СѢ	1
НЕ	ДІ	М	ГЛ	СКЛ	РѢ	ГЪ СПѢВН	КѢ	ИЗБРАННЫ	2
ПНѢ	ЕІ	М	ГЛ	Н	ВѢ	ПО ІСѢ НДѢ	КѢ	ѠРАНЪ СВОИ	3
ВТѢ	ЕІ	М	ГЛ	НВ	ВѢ	ПРНДЕ ІС	КѢ	НЕУНСТЫХЪ	4
СРѢ	ЕІ	М	ГЛ	НД	ВѢ	ПРНЗВА ІС	КѢ	ИЦѢЛѢХѢ СѢ	5
ЧѢ	ЕІ	М	ГЛ	ЗД	ВѢ	СЪБРАШѢ	КѢ	ИДРѢ	6
ПѢ	ЕІ	М	ГЛ	ЗЕ	ВѢ	ВЪВѢДН ІС	КѢ	ГЕННСАРЕСКИН	7
СѢ	ЕІ	М	ГЛ	СМВ	ВѢ	ПРНПН	КѢ	ТЪ СПСЕТ СѢ	8
НЕ	ЕІ	М	ГЛ	СКЕ	ВѢ	ЗАКОННИ	КѢ	КТОМЪ	9
ПНѢ	СИ	М	ГЛ	ЗѠ	ВѢ	ШЕШѢ ІСѢ	КѢ	ФЛѢЗСКОЕ	10
ВТѢ	СИ	М	ГЛ	ОД	ВѢ	ВЪПРОСН	КѢ	ДА СЛЫШНТЪ	11
СРѢ	СИ	М	ГЛ	ОД	ВѢ	ПРНЗВА ІС	КѢ	И СНДѢНСКА	12
ЧѢ	СИ	М	ГЛ	ОВ	ВѢ	ПРНДЕ ІС	КѢ	ЛЕЖѢЩА НА ѠДРѢ	13
ПѢ	СИ	М	ГЛ	ОЕ	ВѢ	МНОГЪ НАРѢ	КѢ	ДААМАФНИСКИ	14
СѢ	СИ	М	ГЛ	СНѠ	РѢ	ГЪ АМННЪ ГЛА	КѢ	ФЛѢЗ ПРНДЕ	15
НЕ	СИ	М	ГЛ	СЗѠ	РѢ	ГЪ ЧЛѢЗ НѢКЫ	КѢ	СКРЕТЪ ЗѢВѢ	16
СѢ	ЗИ	М	ГЛ	СЗН	РѢ	ГЪ СПѢВН СѢ ЦР	КѢ	СНЪ ЧЛѢЗСКИ	17
НЕ	ЗИ	М	ГЛ	РНЗ	ВѢ	ПРНДЕ ІС	КѢ	ВЪ ТЪ ЧД	18
Потрѣбно іе вѣдѣ іако еѣліе сѣ ѡ хананен • понѣ многаѣхъ прнлѣча-									19
ет сѢ пѢцѢ вѣнѢ • рекше далече • зде вѣо не вѣмѣцаетъ сѢ да сѢ чѣте-									20
тѢ вѢ сѢхѢ • н вѢ нѣлѢхѢ мѡвѢ • понѣ нѢ чѣтено ннколнже ЗІ									21
нѢ • чѣтет же сѢ вѢ лѣцѢ • в нѢ прѣжде фарисеовѢ • ѡце ѡѣво									22
недостатѣѣ вѢдѣ лѡѣ іако рѣхѡмѢ • понѣ далече вѣтн пасѣѢ :									23
ПѢбает же вѣдѣтн іако наѡннаетъ чѣстн лѡѣ ѡ нѢ по вѢздѣннѢ :									24
[к]ѡга равенство дѣнн же нѢ ноѡнн вѣвѣ • нже нарнѣ сѢ ново лѣто •									25
нѢн ѡ кѢ дѣнѢ сектѢ мѣдѢ лѡѣ чѣтет сѢ • сѢ же нѢ нѢ • глѢ мѡвѢ •									26
іакаже прнлѣчнт сѢ • нѢн гѢ сѢ нѢ • нѢн дѢ • нѢн еѢ нѢн сѢ									27
н да не наѡвнѣшн новѡмъ лѣтѢ наѡлѡ • сѢ • нѢ лѡѣ чѣтѢ •									28
прѣвоѢ • нѢ чѣтн мѢ по рѢдѢ • Ѣже хоѡѣшн • сѢ нѢ ѡ нѢ									29
зѡвнѢнѢ еѢго • потѡмѢ глѢ • сѢ нѢ нѢ • по вѢздѣннѢ • нѢ тогда глѢ									30
на вѢрѢдѢ сѢго лѡѣ • нѢ потѡ сѢ нѢ нѢ • дѢ лѡѣ • нѢ тако чѣтн по рѢ-									31
дѢ лѣкѢ :									32

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

282r

ПНѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΒΙ	В ѿ нрѡ четврѣто	ΚΩ	ΕΛΓΟΝΖΒΟΛΗ •	1
ВТР	Δ	ΛΥ	Γ	ΔΙ	В ѿ н тѣ бѣ іс •	ΚΩ	ΑΔΑΜΟΒΖ ΒΗΗ :	2
СРѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΕΙ	В ѿ възнрѣтн	ΚΩ	ΕΒΣΒΜΗ :	3
ЧѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΗΙ	В ѿ прнѣ іс	ΚΩ	ΟΥΣΤΖ ΕΓΩ :	4
ПА	Δ	ΛΥ	Γ	ΦΙ	В ѿ днвлѣхѣ	ΚΩ	ΠΟ ΣΡѢ ΗΧΖ :	5
СѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΚΓ	В ѿ прнѣ іс	ΚΩ	ΔΧΟΜΖ ΗΣΧΟ :	6
НЕ	Δ	ΛΥ	Γ	ΚΦ	В ѿ стоаше іс	ΚΩ	ΕΓΟ ΗΔΟШЖ •	7
ПНѢ	Ε	ΛΥ	Γ	ΚΣ	В ѿ прнѣ іс	ΚΩ	ΣΛΟΒΟ ΒЖНЕ:	8
ВТР	Ε	ΛΥ	Γ	ΛΓ	В ѿ бѣше іс	ΚΩ	ΕΒ ΠΟΥΣΤΥΝΑ :	9
СРѢ	Ε	ΛΥ	Γ	Μ	В ѿ прнпншѣ	ΚΩ	ΛΥЧЕ ІЕ :	10
ЧѢ	Ε	ΛΥ	Γ	ΜΓ	В ѿ възыде іс	ΚΩ	ΗЦѢΛѢШЕ ВСΑ :	11
ПА	Ε	ΛΥ	Γ	ΜΕ	В ѿ стоаше іс	ΚΩ	ΝΑ ΝΒΣΕΧΖ •	12
СѢ	Ε	ΛΥ	Γ	ΛΣ	В ѿ оуѣ іс •	ΚΩ	ΣΛΑΒΝΑ ΔΗΕ :	13
НЕ	Ε	ΛΥ	Γ	ΗΔ	рѣ гѣ іакѡ •	ΚΩ	ΩΛΡΔΖ ІЕ •	14
ПНѢ	Γ	ΛΥ	Γ	Η	рѣ гѣ горе вѣ	ΚΩ	НЕ ΗΣΚΟΝΥΑ :	15
ВТР	Γ	ΛΥ	Γ	ΗΣ	рѣ не сѣднѣ	ΚΩ	ΟΥСТА ΕΓΩ •	16
СРѢ	Γ	ΛΥ	Γ	ΞΓ	рѣ гѣ что ма	ΚΩ	ΚΑΠΕΡΝΑΟΥΜΖ :	17
ЧѢ	Γ	ΛΥ	Γ	ΞΗ	в ѿ нзыде слѡ	ΚΩ	Ω ΝΕΓΟ :	18
ПА	Γ	ΛΥ	Γ	ΟΓ	рѣ гѣ комѣ	ΚΩ	ΥΑΔΖ ΣΒΟΗΧΖ :	19
СѢ	Γ	ΛΥ	Γ	ΛΗ	В ѿ мнмонѣ	ΚΩ	ΝΑ ΠΟΚΑΑΝΗ •	20
НЕ	Γ	ΛΥ	Γ	ΞΗ	В ѿ нѣѣѣ ісѣ	ΚΩ	ΑΙΩΗ ΣΒΟΗ •	21
ПНѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΟΔ	В ѿ млѣше ісѣ	ΚΩ	ΗΔΗ ВΖ ΜΗΡΖ •	22
ВТР	Δ	ΛΥ	Γ	ΟΕ	В ѿ прохѡждѣ	ΚΩ	ΗΜѢННЕ ΣΒΟΕ •	23
СРѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΠΒ	В ѿ вннѣ іс	ΚΩ	ΠΟСΛѢШΑѢΤΖ ΕΓΟ •	24
ЧѢ	Δ	ΛΥ	Γ	Ϛ	В ѿ слышавѣ нрѡ	ΚΩ	ΗЦѢΛѢШЕ ВΖΣΑ •	25
ПА	Δ	ΛΥ	Γ	ϚΓ	В ѿ прнстѣплѣ	ΚΩ	ΟΥЧΕΝΝЦΗ ΕΓΟ •	26
СѢ	Δ	ΛΥ	Γ	ΜΓ	В ѿ нѣѣше іс	ΚΩ	ΙΑΚΟ Η ΔΡΗΓΑΑ •	27
НЕ	Δ	ΛΥ	Γ	ΟΣ	рѣ гѣ прн нзыде	ΚΩ	ΔΑ ΣΒΥШΗ •	28
ПНѢ	Ε	ΛΥ	Γ	ϚΔ	В ѿ ѣгда млѣше	ΚΩ	ΕΒΣΚΡѢΣНѢ	29
ВТР	Ε	ΛΥ	Γ	ϚΣ	рѣ гѣ нже хоцѣ	ΚΩ	ЦРѢВО ΒЖНЕ	30
СРѢ	Ε	ΛΥ	Γ	ϚΛ	рѣ гѣ вложнѣ	ΚΩ	ΠΟ ΒΑΣѢ ІЕ •	31
ЧѢ	Ε	ΛΥ	Γ	ϚΓ	В ѿ прнстѣплѣ	ΚΩ	ΕΒ ΗΝѢ ВЕСЪ •	32

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

282v

П̄А̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄З	В̄ ѿ ѿВН ІС ННѢ	К̄О	СЪННДЕШН •	1
С̄П̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Ѧѣ	В̄ ѿ ВЪННДЕ ІС	К̄О	НЦ'ѢЛ'ѢВША :	2
Н̄Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄СЗ	Р̄ѣ Г̄Ъ УЛКЪ ѦТѣ •	К̄О	НМЖ ВЪРЫ :	3
ПНѢ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄Ф	Р̄ѣ Г̄Ъ ВСѢ МНѢ	К̄О	ДА СЛЫШНТЪ •	4
ВТР̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄КГ	В̄ ѿ Р̄ѣ ѦТЕРЪ	К̄О	ѠВРЪЗЕТ СА •	5
СР'Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄Кѣ	Р̄ѣ Г̄Ъ ПРОСНТЕ	К̄О	ОТ НЕГО :	6
Ч'ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄КС	В̄ ѿ Б'Ѣ ІС НЗГО	К̄О	РАСТАУАЖ •	7
П̄А̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄Л	Р̄ѣ Г̄Ъ НЖЕ НѢ	К̄О	ГОРША ПРЪВЫ •	8
С̄П̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	ОФ	Р̄ѣ Г̄Ъ ННКТОЖЕ	К̄О	КРАНАЩЕ :	9
Н̄Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	П̄Г	В̄ ѿ ПРНШѢШОУ	К̄О	СТВОРН ЕМ' ІС •	10
ПНѢ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ЛВ	В̄ ѿ НАР'О МНО	К̄О	ВНДА СВ'Ѣ •	11
ВТР̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ЛД	Р̄ѣ Г̄Ъ СВ'ѢТНАН	К̄О	ЧНСТА СЖТЪ •	12
СР'Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ЛС	Р̄ѣ Г̄Ъ ГОРЕ ВАМЪ	К̄О	ВР'ВМЕНЕХЪ •	13
Ч'ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄М	Р̄ѣ Г̄Ъ ГОРЕ ВА ФА	К̄О	АНЦЕМЪР'ИН •	14
П̄А̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄МЕ	Р̄ѣ Г̄Ъ ННКТОЖЕ	К̄О	ГЛАТН •	15
С̄П̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	П̄С	В̄ ѿ ПРНЗВА ІС	К̄О	НЦ'ѢЛ'ѢВШЖ •	16
Н̄Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	П̄ѣ	В̄ ѿ УЛКЪ ѦТЕР'	К̄О	ВЫВШАГО •	17
ПНѢ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄МФ	В̄ ѿ ОУЧАЩВ ІСУ	К̄О	ПРНЛОЖЖ СА ВА :	18
ВТР̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄НЗ	Р̄ѣ Г̄Ъ КТО ОУБО	К̄О	ПРОСА ѿ НЕГО :	19
СР'Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄НФ	Р̄ѣ Г̄Ъ ЕМЪЖЕ	К̄О	ВЪЗДАСН •	20
Ч'ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ЗГ	В̄ ѿ ПРНДОШЖ	К̄О	ПОС'Б'УЕШН А •	21
П̄А̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ОД	В̄ ѿ ПРНСТЖПН	К̄О	ВЪ НМА ѦГО •	22
С̄П̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	ЗФ	В̄ ѿ СЪШѢШВ ІСУ	К̄О	ВЕЛНЧ'ІА БЖІА •	23
Н̄Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄КА	В̄ ѿ ЗАКОНННКЪ	К̄О	ТАКОЖДЕ •	24
ПНѢ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄П	В̄ ѿ ВЪННДЕ ІС	К̄О	ЦР'ТВО БЖНЕ •	25
ВТР̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ПВ	В̄ ѿ НД'ѢШЕ ІС	К̄О	ДА СЛЫШНТЪ •	26
СР'Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ПС	В̄ ѿ Б'ѢХЖ ПРНХ'О	К̄О	КАЖЦНМ СА •	27
Ч'ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄СА	Р̄ѣ Г̄Ъ УЛКЪ ѦТЕРЪ •	К̄О	В'Б'УНЫЖ КРОВЫ :	28
П̄А̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄СВ	Р̄ѣ Г̄Ъ ВЪ ЕСТЕ	К̄О	ѠП'ВСТН ЕМЪ •	29
С̄П̄	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄ѣ	В̄ ѿ НД'ЖЩВ ІСУ	К̄О	ЦР'ТВН БНН •	30
Н̄Ѣ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	Р̄МФ	Р̄ѣ Г̄Ъ УЛКЪ ѦТѣ	К̄О	ѢА БОГАТ'ѢЖ •	31
ПНѢ	ѣ	А̄Ӯ	Г̄	СВ	В̄ ѿ ВЪПРОШЕНЪ	К̄О	РОДА СЕГ'Ѡ •	32

Синаксарна таблица / Synaxartabelle

283v

П ^а	Δ	М	Г	РФ	РѢ ГЪ КАКО НЕ ѸΔ ^б	К ^о	ВОАХѢ СА •	1
С ^к	Δ	ΛΥ	Г	РСА	РѢ ГЪ ВЪРНЫН ВЪ М	К ^о	ПРѢ БМЪ •	2
НѢ	Δ	ΛΥ	Г	С ^к Δ	В Ѱ БЫ ЁГДА	К ^о	ЖВАЛѢ БѢ :	3
ПНѢ	Ε	М	Г	РSI	В Ѱ НСХОДАЩ	К ^о	НДЕ ВЪ П ^а •	4
ВТ ^р	Ε	М	Г	РК	В Ѱ ВННДЕ ІС	К ^о	АЩЕ РЕЧЕТЪ •	5
СР ^ѣ	Ε	М	Г	РКΔ	РѢ ГЪ НМЪНТЕ	К ^о	ПРѢГРЪШЕНІА В ^а •	6
ЧѢ	Ε	М	Г	РКZ	В Ѱ ПРНДЕ ІС	К ^о	НЖЕ АЩЕ РѢТЪ •	7
П ^а	Ε	М	Г	РКН	РѢ ГЪ ВННОГР ^а	К ^о	ОСТАВЛЪШЕ ОТНД ^о •	8
С ^к	Ε	ΛΥ	Г	РСН	РѢ ГЪ ВЪНЕМЛѢ	К ^о	СТВОРНХОМЪ •	9
НѢ	Ε	ΛΥ	Г	С ^к ε	В Ѱ ПРОХ ^а ЖАШЕ	К ^о	СПСТН ПОГЫВШАГО :	10
ПНѢ	SI	М	Г	РЛ	В Ѱ ПОСЛАШѢ КЪ	К ^о	ЧЮШѢ СА W НЕМЪ :	11
ВТ ^р	SI	М	Г	РЛ	В Ѱ ПРНДОШѢ САΔ	К ^о	ВЛАДНТЕ •	12
СР ^ѣ	SI	М	Г	РЛА	В Ѱ ПРНСТѢПЛЪ	К ^о	ВЪ СЛАСТЬ •	13
ЧѢ	SI	М	Г	РЛЕ	РѢ ГЪ БЛЮДѢТЕ	К ^о	ЖНТНЕ СВОЕ:	14
П ^а	SI	М	Г	РЛZ	В Ѱ НСХОДАЩѢ	К ^о	МАУАЛО БОЛѢЗНИ •	15
С ^к	SI	ΛΥ	Г	С ^к Δ	РѢ ГЪ СѢДНТВѢ ЕТЕ	К ^о	ВЪ СКОРѢ •	16
НѢ	SI	ΛΥ	Г	С ^к Δ	РѢ ГЪ ΥЛКА ДВА	К ^о	ВЪЗНЕСЕТ СА •	17
ПНѢ	ZI	М	Г	РЛФ	РѢ ГЪ БЛЮДѢТЕ СА	К ^о	ТЪ СПСЕТ СА •	18
ВТ ^р	ZI	М	Г	РМВ	РѢ ГЪ ЁГДА ѸZPH	К ^о	ПРѢЖЕ РѢХЪ •	19
СР ^ѣ	ZI	М	Г	РН	РѢ ГЪ ВЪ ТЫ ДНН	К ^о	НЕ МНМОНДѢ •	20
ЧѢ	ZI	М	Г	РНВ	РѢ ГЪ НБО Н ZEM	К ^о	ГЛА ВЪДНТЕ •	21
П ^а	ZI	М	Г	РНS	В Ѱ БЪ ПАХА	К ^о	ПОБНО ВРѢМА •	22
С ^к	ZI	ΛΥ	Г	С ^к MS	РѢ ГЪ ВЪНЕМЛѢ	К ^о	ВЪВРЪЖЕ :	23
НѢ	ZI	ΛΥ	Г	РС	РѢ ГЪ ΥЛКЪ ЕТЕ	К ^о	ОБРѢТЕ СА :	24

16 сѢДНТВѢ: писачът неясно поправя т във вид на лигатура, без да коригира и следващите букви; да се чете СѢДНН въ етеръ, сравни f. 190v с вариант нѢКНН. В долното поле екслибрис на БМ.

284r-285v

празни / leer

286r

+ Σκρ' σα ε⁸ γάβρη^Λ : ερόμένο^ε : с8(°)в лλγè
 царá ρ8мπ̄наскб̄ фñññ λγα λλ
 άγείε πλβè ' . үнне вλ со знкó Δ8^м
 незе⁸ соль .òте

Γαβρηλ : ρωΔη(ακον /-ος ?)

Въпреки че приписката не се чете изцяло, няма съмнение, че става въпрос за духовник с името Гаври(и)л от Влашко (Țara Românească), който е обитавал в Атонския манастир „Св. Павел“. Срв. и гръцката приписка на f. 286v и подобна приписка в Томичовия псалтир (в Джурова 1990/2: f. 304v).

286v

τὸ παρὸν εὐαγγέλιον ἀγιοπαυλίτικο διὰ χιλια^δ εἰκοσὶ ἕξ.

Гръцката приписка свидетелства откупката на ръкописа за Атонската обител „Св. Павел“ за сумата на 1026 (от неизяснена парична единица). В средата на листа кръгъл червен печат на БМ; под него бяло библиотечно картонче с номера на ръкописа, броя на листовите, дата на проверка през февруари 1920 г., както и датата на изпращане на ръкописа в София (18.04.1996 г.).

ЧАСТ II: ИZСЛЕДВАНИЯ

TEIL II: UNTERSUCHUNGEN

БИБЛИОГРАФИЯ – BIBLIOGRAPHIE

Н. Ганчева – N. Gančeva

1849

1. R. Curzon, *Catalogue of Materials for Writing, Early Writings on Tablets and Stones, Rolled and Other Manuscripts and Oriental Manuscript Books in the Library of the Honourable Robert Curzon at Parham in the County of Sussex*, London 1849, p. 32–33 (№ 4), 3 ill.
2. R. Curzon, *Visits to Monasteries in the Levant*, 2. ed., London 1849, p. 386.

1854

3. R. Curzon, *Besuche in den Klöstern der Levante; Reise durch Aegypten, Palästina, Albanien und die Halbinsel Athos*, 2. Ausg., Leipzig 1854.

1870-1871

4. Ст. Захариев, *Описание на манастирските книгохранителници в Атонската гора, преведено от английски на гръцки език и побългарено от Стефан Захариев от гр. Татар Пазарджик*, в: Читалище, I, 1870-1871, № 9, с. 275–285, № 10, с. 308–315; II, 1871–1872, № 7, с. 296–303, № 8, с. 335–341, № 9, с. 397–401 (II, 1871–1872, № 8, с. 339–340).

1872

5. И. И. Срезневский, *Славянские рукописи Британского музея в Лондоне и Бодлейской библиотеки в Оксфорде*, в: Известия императорского Русского археологического общества, VII, 1872, № 3, с. 233–235.

1876

6. K. Jireček, *Geschichte der Bulgaren*, Prag 1876, p. 442.
Изд. на руски език – Одесса 1878; изд. на български език – София 1929, 1939, 1978, 1999, 2015.

1878

7. Ф. И. Успенский, *О некоторых славянских и по славянски писанных рукописях, хранящихся в Лондоне и Оксфорде*, в: Журнал Министерства народного просвещения, СХСІХ, 1878, № 2, с. 1–21.

1879

8. K. Jireček, *Altslawische Handschriften in England*, in: Archiv für slavische Philologie, III, 1879, p. 131–134.

1884

9. R. Scholvin, *Einleitung in das Johann-Alexander Evangelium*, in: Archiv für slavische Philologie, VII, 1884, p. 1–57, 161–221.

1887

10. К. Я. Грот, *Лондонские заметки: Славянские рукописи Британского музея. Славистика в Англии*, в: Русский филологический вестник, IX, 1887, № 17, с. 1–29.

1890

11. G. Schlumberger, *Un empereur byzantine au dixième siècle: Nicéphore Phocas*, Paris 1890, p. 551, 555.

1892

12. П. Т. Гудев, *Български ръкописи в библиотеката на лорд Zouche*, в: Сборник за народни умотворения, наука и книжнина, VII, 1892, с. 159–223; VIII, 1892, с. 137–155.

1893

13. E. A. Kozak, *Resultate meiner Forschungen im Kloster Sočawica*, in: Archiv für slavische Philologie, XV, 1893, p. 183–190.

1894

14. Г. А. Воскресенский, *Евангелие от Марка по основным спискам четырех редакций рукописного славянского евангельского текста с разночтениями из ста восьми рукописей Евангелия XI-XVI вв.*, Сергиев Посад 1894.

1898

15. П. А. Сырку, *Евангелие 1356 г.*, в: К истории исправления книг в Болгарии в XIV веке. Т. 1. Вып. 1. Время и жизнь Патриарха Евфимия Терновского, Санкт-Петербург 1898, с. 432–437.

1908

16. П. А. Сырку, *Славянские и русские рукописи Британского музея в Лондоне*, в: Сборник отделения русского языка и словесности Императорской Академии наук, LXXXIV, 1908, № 4, с. 1–22.

1916

17. G. Millet, *Recherches sur l'iconographie de l'évangile*, Paris 1916, p. 8, 12, 562, 591.

1919

18. *Иван-Александрово Четвероевангелие*, в: Б. Цонев, *История на български език*. А. Обща част. Т. 1. *Опис, история, миниатюри, библиография, писмо, палеографски анализ*, София 1919, с. 235–237 (Университетска библиотека. Кн. 8).
2. посмъртно изд., София 1940; Фототипно изд. на книгата от 1940, София 1984.

1924

19. S. M. Kul'bakin, *Du classement des manuscrits dits moyen-bulgares: manuscrits à ŷ valant ŷ*. in: Revue des études slaves IV, 1924, p. 24–52 (p. 33–34, 51).
20. Б. Филов, *Старобългарското изкуство с 85 образа в текста и 58 таблици във фототипия и цветна автотипия = L'ancien art bulgare avec 85 figures dans le texte et 58 planches*, София 1924, с. 50–51, табл. LVII.
2. изд., София 1993.

1925

21. Б. Филов, *Портретът на Иван Александра*, в: Сборник в чест на Васил Н. Златарски по случай на 30-годишната му научна и професорска дейност, София 1925, с. 502–504.

1927

22. B. Filov, *Die Miniaturen des Evangeliums Iwan Alexanders in London*, in: *Byzantion*, IV, 1927-1928, p. 313–319.
23. S. Der Nersessian, *Two Slavonic Parallels of the Greek Tetraevangelion Paris. 74*, in: *The Art Bulletin*, IX, 1927, № 3, p. 223–274.

1929

24. Б. Филов, *Лондонското евангелие на Иван Александра и неговите миниатюри*, в: *Списание на Българската академия на науките*, 38. Клон историко-филологичен и философско-обществен, 1929, № 20, с. 1–32, 6 табл.

1930

25. Б. Филов, *Старобългарската живопис през XIII и XIV век*, в: *Българска историческа библиотека*, III, 1930, № 1, с. 93–95.

1932

26. *Das Tetraevangelium des Zaren Ivan Alexander in London*, in: B. Filov, *Geschichte der altbulgarischen Kunst bis zur Eroberung des bulgarischen Reiches durch die Türken*. Mit 17 Textabbildungen und 48 Tafeln, Berlin – Leipzig 1932, p. 84–85, Tafeln 43a, 44a, b (Grundriß der slavischen Philologie und Kulturgeschichte).

1933

27. The British Museum, *Catalogue of Additions to the Manuscripts in the British Museum in the Years 1916-1920*, London 1933, p. 99–101.

1934

28. Б. Филов, *Миниатюрите на Лондонското евангелие на цар Иван Александра. Със 134 таблици във фототипия и 5 таблици в цветна автотипия = Les miniatures de l'Évangile du roi Jean Alexandre à Londres. Avec 134 planches en phototypie et 5 planches en couleurs*, София 1934, 56 с., 139 таблици. Рец.: N. Iorga, *Review of B. Filov, Les miniatures de l'Évangile du roi Jean Alexandre à Londres*. *Br. M. London, Add. 39627, Sofia 1934*, in: *Revue Historique du Sud-Est Européen*, X-XI, 1934, p. 375.

1943

29. Н. Мавродинов, *Старобългарската живопис с 66 образа в текста*, София 1943, с. 158, 163. 2. изд. 1946.

1944

30. *Послесловие към Лондонското евангелие на цар Иван Александра (1355/6 г.)*, в: Ив. Дуйчев, *Из старата българска книжнина*, 2. Книжовни и исторически паметници от Второто българско царство, София 1944, с. 150–152, с. 384 (бележки).

1946

31. Н. Мавродинов, *Търновската живописна школа в XIV век.*, в: *Славяни*, II, 1946, № 4–5, с. 108, 109.

1954

32. Д. Ангелов, *Култура на средновековна България през XIII и XIV в.*, в: *История на България в два тома*. Т. 1., София 1954, с. 232.
Същото и в: *История на България в три тома*. 2. прераб. изд. Т. 1., София 1961, с. 241.

1960

33. К. Кръстев, В. Захариев, *Стара българска живопис*, София 1960, с. 15.

1961

34. *Похвали за Иван-Александър. 2. Похвала от 1355/6 г.*, в: П. Динеков, К. Куев, Д. Петканова (състав.), *Христоматия по старобългарска литература*, София 1961, с. 275–276.

1963

35. Ив. Дуйчев, *Българские лицевые рукописи XIV века*, в: М. В. Щепкина, *Болгарская миниатюра XIV века. Исследование Псалтыри Томича*. Под редакцией и со вступительной статьей И. С. Дуйчева, Москва 1963, с. 11–13.
36. М. В. Щепкина, *Миниатюры Хроники Манассии 1345 года и Евангелия 1356 года (так называемого Лондонского)*, в: М. В. Щепкина, *Болгарская миниатюра XIV века. Исследование Псалтыри Томича*. Под редакцией и со вступительной статьей И. С. Дуйчева, Москва 1963, с. 84–100.

1964

37. *Byzantine Art, an European Art (ninth exhibition held under the auspices of the Council of Europe at Zappeion Exhibition Hall)* [Exhibition catalogue], Athens 1964, № 326.
38. Ив. Дуйчев, *Средневековые болгарские миниатюры*, в: *Болгарская средневековая культура*, София 1964, с. 93–94, 2 ил.
39. *Иван-Александрово евангелие*, във: Вл. Георгиев (главен ред.), *Кратка българска енциклопедия*. В 5 тома. Т. 2. Гера-Квал, София 1964, с. 438.

1968

40. *Миниатюрите в Евангелието на цар Иван Александър, XIV в., Британският музей, Лондон, Add. 39627*, в: Св. Босилков, *Старобългарски миниатюри*, София 1968, табл. IV, V (Старо изкуство в България. I).
41. M. Meiss, K. Morand, E. Kirsch, *French Painting in the Time of Jean de Berry: The Boucicaut Master (National Gallery of Art Kress Foundation Studies in the History of European Art, 3)*, London 1968, p. 148, № 2.

1969

42. B. Nichols, *Aspects of the Mediaeval Bulgarian Way of Life. According to Illustrations in the London Bible of Ivan Alexander*, in: *Byzantinobulgaria*, III, 1969, p. 225–229, ill.
43. Chr. Walter, *Lazarus a Bishop*, in: *Revue des études byzantines*, XXVII, 1969, № 1, p. 197–208 (p. 197).

1970

44. О. Неделъковић, *Редакције старословенског јеванђеља и старословенска синонимика*, в: Кирил Солунски. Симпозиум 1100-годишнина од смртта на Кирил Солунски. 2, Скопје 1970, с. 269–279.

1971

45. К. Кръстев, *Търновска миниатюристична школа*, в: К. Кръстев, *Наченки на Ренесанс в средновековна България*, София 1971, с. 183–184.
46. T. Velmans, *Le Tétraévangile de la Laurentienne, Florence, Laur. VI.23*, Paris 1971, p. 11–12.

1972

47. Ат. Божков, *Българската историческа живопис*. Ч. 1. *Миниатюри, икони, стенописи*. Глава 1. *Исторически теми и образи в старобългарската живопис*, София 1972, с. 63–78, 9 ил.

48. Ив. Дуйчев, *Търново като политически и духовен център през Късното средновековие*, в: Ив. Дуйчев, *Българско средновековие. Проучвания върху политическата и културната история на средновековна България*, София 1972, с. 413–431, с 4 с. ил.
49. М. Харисијадис, *Раскошни византијски стил у орнаментици јужнословенских рукописа из XIV и XV века*, у: В. Ј. Ђурић (ур.), *Моравска школа и њено доба*. Научни скуп у Ресави, 1968, Београд 1972, с. 211–227, с 13 с. ил. (с. 215, сл. 3).

1973

50. S. Der Nersessian, *Études byzantines et arméniennes = Byzantine and Armenian studies*. Т. 1, Louvain 1973, p. 231–263.
51. I. Talev, *Some Problems of the Second South Slavic Influence in Russia (= Slavistische Beiträge*. Bd. 67), München 1973, XIV, 430 p.

1974

52. П. Динеков, *Търновската книжовна школа в развитието на българската литература*, в: *Търновска книжовна школа 1371–1971. Международен симпозиум*, В. Търново, 11-14 окт. 1971, София 1974, с. 15–16 (с. 16).
53. Chr. Hannick, *The Old Slavonic Version of the New Testament*, in: *The Bible Translator*, XXV, 1974, № 1, p. 143–146.
54. At. Boschkov, *La peinture bulgare des origines au XIXe siècle*. Recklinghausen 1974.

1975

55. K. Weitzmann, *The Study of Byzantine Book Illumination: Past, Present, and Future*, in: *The Place of Book Illumination in Byzantine Art*, Princeton 1975, p. 42–43.

1976

56. *Иван Александрово (Лондонско) четириевангелие, 1356 г.*, в: *Българска ръкописна книга X–XVIII в. Каталог от изложба*, София 1976, с. 55 (№ 99), таблица XLI.
57. I. Spatharakis, *The Portrait in Byzantine Illuminated Manuscripts*, Leiden 1976, p. 67–70.

1977

58. L. Živkova, *Das Tetraevangeliar des Zaren Ivan Alexandar*. Aus d. bulgar. Ms. übers. von W. Brückner, Recklinghausen 1977, 229 p., ill.
59. Iv. Dujčev, *Slavonic Manuscripts from the British Museum and Library*, in: *Slavonic Manuscripts from The British Museum and Library*, London 1977-1978, p. 5–16.
60. *The Four Gospels of the Tzar Ivan Alexander (The London Gospel)*, in: *Slavonic Manuscripts from the British Museum and Library*. Scientific commissar A. Djourova, scientific consultant Iv. Dujčev, a decorative scheme of the Catalogue and person responsible for the printing A. Bobev, translated by At. Stoykova, London 1977-1978, p. 28–29, 6 ill. (plates X-XV) .
61. *Славянски ръкописи от Британския музей и библиотека. / Slavonic Manuscripts from the British Museum and Library*. Съставител на каталога и научен комисар: Аксиния Джурова. Научен консултант: Иван Дуйчев. София, Крипта „Александър Невски“, април – юни 1977г., № 4. Табл. X-XV.
62. J. Lowden, *Two Byzantine Manuscripts Dated 1285: B.L., Burney MS. 20 and Laur. Plut. 6.28*, unpublished M. A. dissertation, Courtauld Institute, London 1977.
63. К. Мечев, *Покровител на книжнината. Очерк за цар Иван Александър*, София 1977, с. 113–118.
Рец.: Д. Кенанов, *Труд за търновския владетел цар Иван Александър*, in: *Palaeobulgarica*, II, 1978, № 2, с. 86–88.

1978

64. The British Library, *The Christian Orient* [Exhibition catalogue], London 1978, № 11.

65. А. Джурова, „Традиционализъм“ *лицевых рукописей XIV в. (О рукописях, возникших во время царствования Ивана Александра 1331–1371)*, в: Славянские культуры и Балканы. 1, София 1978, с. 301–313.
66. М. Киров, *Миниатюрите в четвороевангелието от 1356 г. и епохата на цар Иван Александър*, в: Проблеми на изкуството, XI, 1978, № 1, с. 40–44.

1980

67. Л. Живкова, *Четвороевангелието на цар Иван Александър. С пълно черно-бяло възпроизвеждане на оригинала и шестдесет и четири цветни факсимилета*, София 1980, 227 с., ил.
Рец.: Е. Bakalova, *A Contribution to Contemporary Art Science*, in: *Palaeobulgarica*, V, 1981, № 1, с. 100–103.
68. Л. Живкова, *Четвороевангелие царя Ивана Александра. С ч.-б. репродукциями полного текста оригинала и 64 цв. факс.* Перевел с болг. Хр. Влахов, София 1980, 228 с., ил.
69. А. Джурова, *Украсените ръкописи от XIV в., излезли от Търново и околностите му*, в: Ученици и последователи на Евтимий Търновски. Втори международен симпозиум, В. Търново, 20-23 май 1976 (= Търновска книжовна школа. Т. 2), София 1980, с. 538–539.
70. А. Turyn, *Dated Greek Manuscripts of the Thirteenth and Fourteenth Centuries in the Libraries of Great Britain* (= *Dumbarton Oaks Studies*. XVII), Washington, D.C. 1980, p. 42–44.

1981

71. А. Джурова, *Ръкописната книга през Втората българска държава XII–XIV век*, в: А. Джурова, *1000 години българска ръкописна книга. Орнамент и миниатюра*. Изследването е придружено от 317 цветни и чернобели репродукции и 1186 рисунки, София 1981, с. 41–53, ил. № 179–187.
72. E. Gamillscheg, D. Harlfinger, *Repertorium der griechischen Kopisten 800-1600, 1: Großbritannien* (= *Veröffentlichungen der Kommission für Byzantinistik* 3.1), Vienna 1981, I, № 138.
73. I. Spatharakis, *Corpus of Dated Illuminated Greek Manuscripts* (= *Byzantania Neerlandica*. 8), Leiden 1981, № 195.
74. W. Zeil, *Slawistische Forschung und Lehre in Leipzig 1870-1917 und ihr Platz in der internationalen Slawistik*, in: Е. Георгиев и др. (ред.), *История на славистиката от края на XIX и началото на XX век*. София 1981, 225–250 (с. 239–243).

1982

75. С. Георгиева, *Материална култура и изкуство. 4. Изобразително изкуство*, в: История на България в четиринадесет тома. Т. 3. Втора българска държава. Културно развитие на България през XIII–XIV в., София 1982, с. 391–392.
76. В. Гюзелев, *Книжнина*, в: История на България в четиринадесет тома. Т. 3. Втора българска държава. Културно развитие на България през XIII–XIV в., София 1982, с. 430, 458–459, 463.
77. *Иван-Александрово евангелие*, във: Вл. Георгиев (главен ред.), *Енциклопедия България*. Т. 3, София 1982, с. 12–13.
78. H. Miklas, *Tradition und Innovation in der bulgarischen Hochsprache des 14.-15. Jahrhunderts*, in: *Anzeiger für slavische Philologie*, XIII, 1982, p. 45–76.

1983

79. *Иван-Александрово евангелие 1356*, в: Ив. Богданов, *Тринадесет века българска литература*. В две части. Събития, автори, произведения, библиография, синхронен репертоар. 681–1981. Ч. 1. Стара българска литература. Литература на Възраждането. 681–1878, София 1983, с. 141.

80. В. Д. Лихачова, *Съотношение между миниатюрите на „Лондонското“ и „Елисаветградското“ евангелие*, в: Първи международен конгрес по българистика. София, 23 май – 3 юни 1981 г. Доклади. Българската култура и взаимодействието ѝ със световната култура. 1. Културата на средновековна България, София 1983, с. 116–126.
Същото във: В. Лихачова, *Етюди по средновековно изкуство: Византия. България. Русия*. Съставителство, предговор и превод от руски език Е. Бакалова, София 1986, с. 148–160.
81. А. Попов, *Палеографска характеристика на археологическите находки в Търновската „Велика лавра“* в: *Palaeobulgarica* 1983, № 1, с. 64–74 (с. 69–70).

1984

82. Н. В. Коссек, *О лексике среднеболгарских евангелий*, in: *Palaeobulgarica*, VIII, 1984, № 3, с. 57–69.

1985

83. Е. Бакалова, *Ктиторските портрети на цар Иван Александър като израз на политическата и религиозната идеология на епохата*, в: Проблеми на изкуството, XVIII, 1985, № 4, с. 45–57.
84. Ат. Божков, *Търновска средновековна художествена школа*, София 1985, с. 23.
85. Ив. Добрев, К. Мирчев, *Евангелие*, в: Кирило-Методиевска енциклопедия. Т. 1. А-З, София 1985, с. 631–645.
86. Е. Коцева, *Развитие на българското кирилско писмо през XIV–XV век*, в: Славянска палеография и дипломатика. 2, София 1985, с. 23–47 (с. 45).
87. Хр. Матанов, *Кой е бил деспот Константин от миниатюрите на Лондонското евангелие*, в: Исторически преглед, XLI, 1985, № 7, с. 47–56.
88. М. Стоянова, *Някои въпроси около Иван-Александровото четвроевангелие*, в: Културно развитие на българската държава. Краят на XII–XIV век. Четвърти международен симпозиум, В. Търново, 16-18 октомври 1985 (= Търновска книжовна школа. Т. 4), София 1985, с. 404–411.

1986

89. Е. Bakalova, *Society and Art in Bulgaria in the 14th Century*, in: *Byzantinobulgarica*, VIII, 1986, p. 17–72.
90. К. М. Куев, *Иван-Александровото (Лондонското) четириевангелие*, в: К. М. Куев, *Съдбата на старобългарската ръкописна книга през вековете*, София 1986, с. 258–260.
91. В. Д. Лихачева, *Роль византийской рукописи XI века как образца для болгарского, так называемого Лондонского евангелия Ивана Александра XIV века*, в: Византийский временник, XLVI, 1986, 174–180 [= Лихачова, В. *Ролята на византийски ръкопис от XI век като образец за българското така наречено „Лондонско“ евангелие на цар Иван Александър от XIV век*, във: В. Лихачова, *Етюди по средновековно изкуство: Византия. България. Русия*. Съставителство, предговор и превод от руски език Е. Бакалова, София 1986, с. 118–133].
92. В. Д. Лихачова, *Национални особености на миниатюрите в Евангелието на цар Иван Александър*, във: В. Д. Лихачова, *Етюди по средновековно изкуство: Византия. България. Русия*. Съставителство, предговор и превод от руски език Е. Бакалова, София 1986, с. 134–147.
93. Ж. Мишченко, *Някои особености на Търновския устав от XIV в.*, in: *Palaeobulgarica*, X, 1986, № 1, с. 6–19; (XI, 1987, № 2, с. 74–84).

1987

94. Ж. Мишченко, *Някои особености на Търновския устав от XIV в.*, в: *Palaeobulgarica*, (X, 1986, № 1, с. 6–19;) XI, 1987, № 2, с. 74–84.

95. *Лондонско евангелие*, в: Т. Лалева, Т. Славова, И. Карачорова (състав.), *Христоматия по историческа граматика на българския език. Текстовете от XII до XIV век*, под научната ред. на Ив. Добрев, София 1987, с. 99–105.
96. И. Павлов, *Пролог Евангелия от Иоанна (I.1–18) в славянском переводе. К истории философской мысли в славянских землях в IX–XVI вв.*, in: *Palaeobulgarica*, XI, 1987, № 4, с. 3–17. Вж. и № 95.
97. Г. Чавръков. *Средища през епохата на Втората българска държава. Търновско средище*, в: Г. Чавръков. *Средища на българската книжовност IX–XVIII век*, София 1987, с. 74–75 (с. 71, 74сл., 132).

1988

98. Ат. Божков, *Цивилизацията на високите крепости*, в: Ат. Божков, *Българско изобразително изкуство*, София 1988, с. 170–175, 178–186.
99. Y. Burns, *The Linguistic Variants Found in a Group of Manuscripts Related to Czar Ivan Alexander's Gospel*, in: X. Международен конгрес на славистите. Резюмета на докладите, София, 14–22 септември 1988 г., София 1988, с. 105.
100. R. Cleminson (compiled by), *The Anne Pennington Catalogue. A Union Catalogue of Cyrillic Manuscripts in British and Irish Collections*, London 1988, p. 121–123 (№ 78).
101. Н. В. Коссек, *Лексико-фразеологическите раритети в езика на среднеболгарските евангелии*, in: *Palaeobulgarica*, XII, 1988, № 2, с. 15–24.

1989

102. H. Miklas, *Paläographische und graphematische Aspekte der kyrillischen Schriftentwicklung in Bulgarien (bis zum 14. Jahrhundert)*, in: *Kulturelle Traditionen in Bulgarien*, herausgegeben von R. Lauer und P. Schreiner (= *Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften in Göttingen, Phil.-hist. Kl. Dritte Folge, Bd. 77*), Göttingen 1989, p. 68–90.
103. Т. Славова, *Преславска редакция на Кирило-Методиевия старобългарски евангелски превод*, в: Кирило-Методиевски студии. Кн. 6, София 1989, с. 15–129.

1990

104. Т. Славова, *Някои предварителни наблюдения върху редактирането на евангелския текст в Света Гора*, in: *Palaeobulgarica*, XIV, 1990, № 1, с. 72–81.

1991

105. U. Mattejiet, *Art. Ivan (Johannes) Alexander, bulgarischer Zar (1331-71) (um 1301-1371)*, in: *Lexikon des Mittelalters*. Bd. 5, München-Zürich 1991, p. 834–835.
106. Т. Попова, *За една особеност в синаксара на Лондонското евангелие*, в: *Български език*, XLI, 1991, № 5, с. 445–448.
107. K. Sturm-Schnabl (ed.), *Der Briefwechsel Franz Miklosich's mit den Südslaven = Korespondenca Frana Miklošiča z Južnimi Slovani*. Maribor 1991, p. 483–485, № 353.

1992

108. Е. Дограмаджиева, *Названия на богослужебните календари в славянските ръкописни евангелия*, in: *Slavia*, LXI, 1992, № 4, p. 425–434.
109. Е. Коцева, *Миниатюра*, в: Д. Петканова (състав.), *Старобългарска литература*. Енциклопедичен речник, София 1992, с. 271–272. 2. прераб. и доп. изд. 2003, с. 302.
110. Е. Коцева, *Украса на българските ръкописи*, в: Д. Петканова (състав.), *Старобългарска литература*. Енциклопедичен речник, София 1992, с. 478–480 (с. 479). 2. прераб. и доп. изд. 2003, 526–528.
111. А. Милтенова, *Иван Александър, цар (неизв. – 1371)*, в: Д. Петканова (състав.), *Старобългарска литература*. Енциклопедичен речник, София 1992, с. 182–184.

112. Т. Попова, *За календара на Лондонското евангелие*, in: *Palaeobulgarica*, XVI, 1992, № 4, с. 13–16.
113. И. Христова, *Лондонско четириевангелие или Иван-Александрово евангелие*, в: Д. Петканова (състав.), *Старобългарска литература*. Енциклопедичен речник, София 1992, с. 257–258. 2. прераб. и доп. изд. 2003, с. 285.

1993

114. Е. Дограмаджиева, *Структура на славянските ръкописни четвроевангелия*, в: *Славянска филология*. Т. 21. Доклади и статии за XI Международен конгрес на славистите, София 1993, с. 22–30.
115. Е. Дограмаджиева, *Състав на славянските ръкописни четвроевангелия*, in: *Palaeobulgarica*, XVII, 1993, № 2, с. 3–21.
116. Е. Дограмаджиева, *Типове номерация в календара на средновековните славянски четвроевангелия*, в: *Хиляда и осемдесет години от смъртта на св. Наум Охридски*, София 1993, с. 173–178.
117. Д. Иванова, *Приемственост и традиция в новобългарските преводи на Евангелието*, in: *Palaeobulgarica*, XVII, 1993, № 4, с. 89–106.

1994

118. K. Aland, *Kurzgefasste Liste der griechischen Handschriften des neuen Testaments* (= Arbeiten zur neutestamentlichen Textforschung. 1), Berlin 1994, № 482.
119. D. Buckton (ed.), *Byzantium: Treasures of Byzantine Art and Culture from British Collections* [Exhibition catalogue], London 1994, № 207.
120. E. Dimitrova, *The Gospels of Tsar Ivan Alexander*, London 1994, 64 p., 71 ill. Отзив: *Четириевангелието на Иван-Александър*, в: *Ек*, 1995, № 3, с. 27–30.
121. Т. Попова, *Неделя на Хананейката – едно интересно четиво от богослужебния апарат на четириевангелията*, in: *Palaeobulgarica*, XVIII, 1994, № 4, с. 103–108.

1995

122. X. Миклас, *Къде са отишли парорийските ръкописи?*, в: Г. Данчев и др. (ред.), *Паметници, поетика, историография*. Пети междунар. симпозиум Велико Търново, 6–8 септември 1989 г. (= Търновска книжовна школа 5), Велико Търново 1994, 29–43 (с. 39).
123. П. Мутафчиев, В. Мутафчиева, *История на българския народ от наченките на човешки живот по нашите земи до Българското възраждане*, София 1995, с. 298–302.
124. Т. Славова, Ив. Добрев, *Проект за критическо издание на старобългарското Тетраевангелие*. Реконструиран Кирило-Методиев текст с разночетения и критически апарат, в: *Кирило-Методиевски студии*. Кн. 10, София 1995, с. 88–102.

1996

125. H. P. S. Bakker, *Towards a Critical Edition of the Old Slavic New Testament. A Transparent and Heuristic Approach*. Ph.D. diss, Amsterdam 1996, XII, 188 p. Рец.: Кр. Костова, *Принос в реконструкцията на старобългарския Нов завет*, in: *Palaeobulgarica*, XXI, 1997, № 3, с. 107–109; D. C. Parker, in: *A Journal of Biblical Textual Criticism*, II, 1997, <http://rosetta.reltech.org/TC/v02/Bakker1997rev.html>.
126. Н. Л. Горина, *Опыт оценки текстологической значимости разночтений (на материале списков славянского Евангелия XI–XV вв.)*, в: *Труды Отдела древнерусской литературы*, XLIX, 1996, с. 323–338.
127. Т. Славова, *Четириевангелието на цар Иван Александър – особености на превода*, в: *Българска реч*, II, 1996, № 2, с. 17–19.

1997

128. А. Джурова, „Скритото“ лице на ръкописите. *Още веднъж за Асеманиевото евангелие, Манасиевата летопис и Лондонското евангелие*, в: *Българи в Италия и италианци в България*. Приноси = *Bulgari in Italia e Italiani in Bulgaria*. Contributi, София 1997, с. 138–162.

1998

129. А. А. Алексеев, А. А. Пичхадзе, М. Б. Бабицкая, И. В. Азарова, Е. Л. Алексеева, Е. И. Ванеева, А. М. Пентковский, В. А. Ромодановская, Т. В. Ткачева (изд. подготовили), *Евангелие от Иоанна в славянской традиции = Evangelium secundum Ioannem*, Санкт-Петербург 1998: 53, 98, 82 с. (Novum Testamentum Palaeoslovenice. 1).
Рец.: Е. Дограмаджиева, *Капитален труд върху ранната история на славянското евангелие*, в: *Palaeobulgarica*, XXIV, 2000, № 2, с. 112–119.
130. А. Джурова, *Асеманиевото евангелие – Vat. Slavo 3 (Един кодикологичен ракурс)*, в: Археографски прилози, XX, 1998: с. 189–235.
131. Е. Дограмаджиева, *Озаглавяването на неделните дни в ранните славянски евангелски календари*, in: *Palaeobulgarica*, XXII, 1998: № 2, с. 3–13.
132. А. М. Пентковский, *Лекционариуми и четвороевангелия в византийской и славянской литургических традициях*, в: *Евангелие от Иоанна в славянской традиции*, Санкт-Петербург 1998: с. 3–54.

1999

133. The British Library, *Summary Catalogue of Greek Manuscripts*, I, London 1999-, p. 29.
134. Ив. Божилов, *Политическо безсилие и културен блясък: Иван Александър Асен (1331–1371)*, в: Ив. Божилов, В. Гюзелев. История на България в три тома. Т. 1. История на средновековна България VII–XIV век, София 1999, с. 623.
135. *Иван-Александрово евангелие*, в: Е. Головински (главен ред.), *Българска енциклопедия*. А-Я, София 1999, с. 408.
136. Т. Попова, *Фонетични и правописни особености на богослужебната част на Лондонското евангелие*, в: *Българската литература и изкуство от търновския период в историята на православния свят. Шести международен симпозиум*, В. Търново, 26–28 септември 1994 (= Търновска книжовна школа. Т. 6), В. Търново 1999, с. 255–261.

2000

137. Ат. Божков, *Ехото от славата на скриптория в Търновград*, в: Ат. Божков, *Българските приноси в европейската цивилизация*, София 2000, с. 185–192.
138. Е. Дограмаджиева, *Синаксарните четива в ранните славянски евангелски ръкописи*, in: *Palaeobulgarica*, XXIV, 2000, № 1, с. 3–40.
139. Z. Gavrilović, *The Gospels of Jacov of Serres (London, B.L., Add. MS 39626), the Family Branković and the Monastery of St Paul, Mount Athos*, in: R. Cormack and E. Jeffreys (eds.), *Through the Looking Glass: Byzantium Through British Eyes (= Society for the Promotion of Byzantine Studies. 7)*, Aldershot 2000, p. 135–144 (138).

2001

140. М. Garzaniti, *Die altslavische Version der Evangelien: Forschungsgeschichte und zeitgenössische Forschung*, Köln – Weimar – Wien 2001, 795 p., ill. (Bausteine zur Slavischen Philologie und Kulturgeschichte. Neue Folge. Reihe A: Slavistische Forschungen. Band 33).
Рец.: Е. Дограмаджиева, *Цялостен обзор на изследванията по славянските ръкописни евангелия*, in: *Palaeobulgarica*, XXVII, 2003, № 1, с. 108–110.
141. Т. Попова, *За някои правописни особености на два ръкописа от времето на цар Иван-Александър*, във: В памет на Петър Динев. Традиция – Приемственост – Новаторство, София 2001, с. 564.

2002

142. А. Džurova, *Analogies et différences codicologiques entre les manuscrits en parchemins grecs et slaves*, in: *Libri, documenti, epigrafi medievali: Possibilità di studi comparati. Atti del Convegno Internazionale di Studi dell'Associazione italiana dei Paleografi e Diplomatisti*, Bari, 2–5 ottobre 2000, Spoleto 2002, p. 397–443, tav. IX.

143. M. Evangelatou, H. Papastavrou, P.-T. Skotti (eds.), *Byzantium: An Oecumenical Empire* [Exhibition catalogue], Athens 2002, № 139.
144. Д. Иванова, *Традиция и приемственост в новобългарските преводи на Евангелието. Текстология и език*, Пловдив 2002, 548 с.
145. Д. Иванова, *Старата текстологична традиция и проекциите ѝ в новобългарските евангелски преводи*, в: Търновската книжовна школа и християнската култура в Източна Европа. Седми международен симпозиум, В. Търново, 8-10 октомври 1999 (= Търновска книжовна школа. Т. 7), В. Търново 2002, с. 305–319.
146. Ст. Филипова-Мердзимеки, *Сравнителен анализ на ктиторските миниатюри на тетраевангелие от Драгомирна (1614 г.) и на Лондонското тетраевангелие (1356 г.)*, в: Търновската книжовна школа и християнската култура в Източна Европа. Седми международен симпозиум, В. Търново, 8-10 октомври 1999 (= Търновска книжовна школа. Т. 7), В. Търново 2002, с. 705–716.

2003

147. П. Ангелов, *България и българите XI–XIV в. Царуването на Йоан Александър (1331–1371). Културен живот*, в: История на българите в осем тома. Т. 1. От древността до края на XVI в., София 2003, с. 368–369, 370.
148. H. R. Cooper, *Slavic Scriptures: The Formation of the Church Slavonic Version of the Holy Bible*, Madison-London 2003.
149. Н. Георгиева, *Иван-Александър, цар (неизв. – 1371)*, в: Д. Петканова (състав.), *Старобългарска литература. Енциклопедичен речник, 2. прераб. и доп. изд.*, В. Търново 2003, с. 208–209.
150. Е. Дограмаджиева, *Предупреждението на грешките в месецословните препратки*, в: Пътн достъпът. Сборник в памет на Стефан Кожухаров, София 2003, с. 302–310.
151. Б. Христова, Д. Караджова, Е. Узунова, *Бележки на българските книжовници X–XVIII век. Т. 1. X–XV век*, София 2003, № 56, с. 47–48, 104–105, 162.

2004

152. H. C. Evans (ed.), *Byzantium: Faith and Power (1261–1557)* [Exhibition catalogue], New Haven 2004, № 27.
153. М. Гардзанити, *Перевод и екзегеза на примере Евангелия царя Ивана Александра*, в: Преводите през XIV столетие на Балканите. Доклади от Международната конференция. София, 26-28 юни 2003 = Übersetzungen des 14. Jahrhunderts im Balkanraum. Beiträge zur internationalen Konferenz, Sofia, 26.-28. Juni 2003, София 2004, с. 59-69.
154. E. Dragnev, *O capodoperă a miniaturii din Moldova medievală*, in: Tetraevanghelul de la Elizavetgrad și manuscrisele din grupul Parisinus Graecus 74, Chișinău 2004.
155. Р. Кързън, *Описание на манастирските книгохранителници в Атонската гора. Предговор, съставителство и бележки Хр. Темелски*, София 2004, с. 45, 8 с. цв. ил.

2005

156. А. А. Алексеев, И. В. Азарова, Е. Л. Алексеева, М. Б. Бабицкая, Е. И. Ванеева, А. А. Пичхадзе, В. А. Ромодановская, Т. В. Ткачева (изд. подготовили), *Евангелие от Матфея в славянской традиции = Evangelium secundum Mattheum*, Санкт-Петербург 2005, 182 с. (Novum Testamentum Palaeoslovenice. II).
157. Т. Лалева, *За изданието на евангелския текст*, в: ...нѣсть оученикъ надъ оучителемъ своимъ. Сборник в чест на проф. д-р Иван Добрев, член-кореспондент на БАН и учител. Състав. А.-М. Тотоманова, Т. Славова, София 2005, 357–373.
158. И. В. Талев, *Български „предренесанс“: Митове и реалност*, София 2005, 174 с. с ч.-б. и цв. ил.
Рец.: А. Alberti, in: *Studi Slavistici*, III, 2006, p. 375–379.

2006

159. A. Alberti, *Il Vangelo di Ivan Aleksandăr e i Balcani del XIV secolo*. Tesi di dottorato in Slavistica discussa presso l'Università di Roma "La Sapienza", Roma 2006.
160. M. Garzaniti, *Il testo greco dei vangeli e la sua versione slava. Per uno studio dei rapporti fra le tradizioni manoscritte greca e slava*, in: Slovo, LVI-LVII, 2006-2007, p. 159–173.
161. A. E. Laiou, *Byzantium and the Neighboring Powers: Small-State Policies and Complexities*, in: S. Brooks (ed.), *Byzantium: Faith and Power (1261-1557): Perspectives on Late Byzantine Art and Culture*, New York 2006, p. 42–53 (pl. 39).
162. В. Савић, *Издавање средњовековних српских ћирилских споменика и савремена електронска стара ћирилица. О издавачкој пракси*, у: Јужнословенски филолог, LXII, 2006, с. 291–324 (с. 297–299).

2007

163. E. Bakalova, *The Image of the Ideal Ruler in Medieval Bulgarian Literature and Art*, in: *Les cultes des saints souverains et des saints guerriers et l'idéologie du pouvoir en Europe Centrale et Orientale. Actes du colloque international, 17 janvier 2004*, New Europe College. Vol. coordonné par Iv. Biliarsky, R. Păun, Bucarest 2007, p. 34–81.
164. E. Boeck, *Displacing Byzantium, Disgracing Convention: The Manuscript Patronage of Tsar Ivan Alexander of Bulgaria*, in: *Manuscripta*, LI, 2007, p. 181–208.
165. The British Library, *Sacred: Judaism, Christianity, and Islam and their Sacred Texts* [Exhibition catalogue], London 2007, p. 81.
166. М. Гардзанити, А. Альберти. *Славянская версия греческого текста Евангелия: Евангелие Ивана Александра и правка перевода Священного писания*, в: *Проблеми на Кирило-Методиевото дело и на българската култура през IX–X век (= Кирило-Методиевски студии. Кн. 17)*, София 2007, с. 180–190.
167. Е. Дограмаджиева, *История на богослужебния апарат в Четириевангелието на цар Иван Александър*, in: *Palaeobulgarica*, XXXI, 2007, № 3, с. 3–40.
168. D. Jackson, *Marvellous to Behold: Miracles in Medieval Manuscripts*, London 2007, pl. 49.
169. *Четвероевангелието на цар Иван-Александър = The Gospels of Tzar Ivan Alexander* [Мултимедия]. Коментар Е. Димитрова, Р. Савани, исторически бележки Пл. Павлов, музика Мъжки хор за църковна музика „Св. Патриарх Евтимий Търновски“ към Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“; софтуер и дизайн Н. Димитров, Г. Желев, Ст. Пенев. Електронно издание (9 директории, 2 файла: 1,46 GB), София 2007. 1 DVD.

2008

170. Ив. Божилов, *Византийският свят = Le monde byzantine*, София 2008, с. 560–566 (6.3. Българската миниатюра от XIV век).
171. R. Cormack, M. Vassilaki (eds.), *Byzantium 330-1453* [Exhibition catalogue], London 2008, № 287.
172. Н. Гагова, *Цар Иван Александър като покровител на книжнината*, в: *История на българската средновековна литература*, София 2008, с. 505–510.
173. Е. Димитрова, Р. Савани, *Между математика и поезията. „Nomina Sacra“ от Четвероевангелието на цар Иван Александър, The British Library, Add Ms 39627*, в: *Киприанови четения. 600 години от Успението на св. Киприан, митрополит Московски, септември 2006 г., Килифаревски манастир „Рождество Богородично“ – София – Москва. Велико Търново, 2008, с. 421–429.*
174. Ph. Howard, *The British Library: A Treasure House of Knowledge*, London 2008, № 14.
175. С. М. Vakareliyska, *The Curzon Gospel. An Annotated Edition and a Linguistic and Textual Introduction*. Vol. 1-2. Oxford: OUP, 2008.

2009

176. A. Alberti, M. Garzaniti, *Il Vangelo di Ivan Aleksandăr nella tradizione testuale dei vangeli slavi*, in: Studi Slavistici, VI, 2009, p. 29–58.

2010

177. A. Alberti, *Ivan Aleksandăr (1331-1371). Splendore e tramonto del secondo impero bulgaro*, Firenze 2010, p. 106–108, 168, 208–209 (Biblioteca di Studi Slavistici. 14).
178. Н. Гагова, *Владетели и книги. Участието на южнославянския владетел в производството и употребата на книги през Средновековието (IX-XV в.): Рецепцията на византийския модел*, София 2010, с. 80, 300. (История и книжнина).
179. Е. Дограмаджиева, *Месецословните четива в славянските ръкописни евангелия (X-XVII в.)* (= Кирило-Методиевски студии. Кн. 19), София 2010.

2011

180. Е. Димитрова, *Четвероевангелието на цар Иван Александър – уникален образец на християнската книжовна традиция*, в: Християнство и култура, X, 2011, № 1 (58), с. 153–164.
181. Н. Неделчев, *Образите на цар Иван Александър (по данни на изкуството, нумизматиката и сфрагистиката)*, в: Епископ-Константинови четения. Т. 17. “Vivat academia”, Шумен 2011, с. 216–217.
182. *Евангелие на цар Иван Александър*. <https://www.youtube.com/watch?v=6SgzEREE5Xg>. Hochgeladen am 06.02.2011, ITID1000, 5.247.

2012

183. Е. Бакалова, *В търсене на образците на румънските владетелски евангелия*, в: Средновековни текстове, автори и книги. Сборник в чест на Хайнц Миклас (= Кирило-Методиевски студии. Кн. 21), София 2012, с. 77–100.
184. E. Bakalova, *À la recherche du prototype des évangiles princiers roumains*, in: Analele Putnei, VIII, 2012, № 1, p. 349–375.
185. *Иван-Александрово евангелие*. Във: В. Гюзелев (главен ред.), Голяма енциклопедия България. В 12 тома. Т. 6. Зна – Кру, София 2012, с. 2083.

2014

186. А. Алберти, Так близко, так далеко ... Търновские евангелия XIV века и византийский текст, в: Трети международен конгрес по българистика, 23-26 май 2013 г. Пленарни доклади, София, 2014, с. 17–54.

2015

187. Е. Мусакова, *Писмо и писачи в българските ръкописи до края на XVII век*. София, 2015, с. 45, 47, 48, 62–63.
188. E. D. Zashev, *Lavrentiy's Miscellany (Tsar Ivan Aleksandăr's Miscellany of 1348). Phototype edition*. Edited and introduced by E. Zashev. Editorial board I. Iliev, A. Stoykova, A. Nikolov. Sofia, 2015, p. 20–39 (ch. 3).
189. J. Fuchsbauer, *Zum Fremdgut im Wortschatz des bulgarischen Kirchenslawisch des 14. Jahrhunderts*. In: E. Kelih, J. Fuchsbauer, S. Newerkla (Hrsgg.): *Lehnwörter im Slawischen. Empirische und crosslinguistische Perspektiven*. Frankfurt a. M. 2015, 171–182.

2016

190. The British Library. Digitised Manuscripts. *Add MS 39627. 1355-1356. The Gospels of Tsar Ivan Alexander. 579 images available*. http://www.bl.uk/manuscripts/Viewer.aspx?ref=add_ms_39627_fs001r The British Library Board (04.04.2016).

ИМЕНЕН ПОКАЗАЛЕЦ – NAMENSREGISTER

- Азарова, И. В. 129, 156
 Алберти, А. 166, 186
 Алексеев, А. А. 129, 156
 Алексева, Е. Л. 129, 156
 Ангелов, Д. 32
 Ангелов, П. 147
 Бабицкая, М. Б. 129, 156
 Бакалова, Е. 80, 83, 91, 92, 183
 Богданов, Ив. 79
 Божилев, Ив. 134, 170
 Божков, Ат. 47, 84, 98, 137
 Босилков, Св. 40
 Ванеева, Е. И. 129, 156
 Влахов, Хр. 68
 Воскресенский, Г. А. 14
 Гагова, Н. 172, 178
 Гардзанити, М. 153, 166
 Георгиев, Вл. 39, 77
 Георгиев, Е. 74
 Георгиева, Н. 149
 Георгиева, С. 75
 Головински, Е. 135
 Горина, Н. Л. 126
 Грот, К. Я. 10
 Гудев, П. Т. 12
 Гюзелев, В. 76, 134, 185
 Данчев, Г. 122
 Джурова, А. 61, 65, 69, 71, 128, 130
 Димитров, Н. 169
 Димитрова, Е. 169, 173, 180
 Динеков, П. 34, 52
 Добрев, Ив. 85, 95, 124
 Дограмаджиева, Е. 108, 114, 115, 116, 129, 131, 138, 140, 150, 167, 179
 Дуйчев, Ив. 30, 35, 36, 38, 48, 61
 Ђурић, В. Ј. 49
 Желев, Г. 169
 Живкова, Л. 67, 68
 Захариев, В. 33
 Захариев, Ст. 4
 Иванова, Д. 117, 144, 145
 Караджова, Д. 151
 Карачорова, И. 95
 Кенанов, Д. 63
 Киров, М. 66
 Косек, Н. В. 82, 101
 Костова, Кр. 125
 Коцева, Е. 86, 109, 110
 Кръстев, К. 33, 45
 Куев, К. 34, 90
 Кързън, Р. 155
 Лалева, Т. 95, 157
 Лихачева (Лихачова), В. Д. 80, 91, 92
 Мавродинов, Н. 29, 31
 Матанов, Хр. 87
 Мечев, К. 63
 Миклас, Х. 122
 Милтенова, А. 111
 Мирчев, К. 85
 Мишченко, Ж. 93, 94
 Мусакова, Е. 187
 Мутафчиев, П. 123
 Мутафчиева, В. 123
 Недельковић, О. 44
 Неделчев, Н. 181
 Павлов, И. 96
 Павлов, Пл. 169
 Пенев, Ст. 169
 Пентковский, А. М. 129, 132
 Петканова, Д. 34, 109, 110, 111, 113, 149
 Пичхадзе, А. А. 129, 156
 Попов, А. 81
 Попова, Т. 106, 112, 121, 136, 141
 Ромодановская, В. А. 129, 156
 Савани, Р. 169, 173
 Савић, В. 162
 Славова, Т. 95, 103, 104, 124, 127, 157
 Срезневский, И. И. 5
 Стоянова, М. 88
 Сырку, П. А. 15, 16

- Талев, И. 158
 Темелски, Хр. 155
 Ткачева, Т. В. 129, 156
 Тотоманова, А.-М. 157
 Узунова, Е. 151
 Успенский, Ф. И. 7
 Филипова-Мердзимеки, Ст. 146
 Филов, Б. 20, 21, 24, 25, 28
 Харисијадис, М. 49
 Христова, Б. 151
 Христова, И. 113
 Цонев, Б. 18
 Чавръков, Г. 97
 Щепкина, М. В. 35, 36
 Aland, K. 118
 Alberti, A. 158, 159, 176, 177
 Bakalova, E. 67, 89, 163, 184
 Bakker, H. P. S. 125
 Biliarsky, Iv. 163
 Bobev, A. 60
 Boeck, E. 164
 Boschkov, At. 54
 Brooks, S. 161
 Brückner, W. 58
 Buckton, D. 119
 Burns, Y. 99
 Cleminson, R. 100
 Cooper, H. R. 148
 Cormack, R. 139, 171
 Curzon, R. 1, 2, 3
 Dimitrova, E. 120
 Djourova, A. – вж. Džurova, A.
 Dragnev, E. 154
 Dujčev, Iv. 59, 60
 Džurova, A. 60, 142
 Evangelatou, M. 143
 Evans, H. C. 152
 Filov, B. 22, 26
 Fuchsbauer, J. 189
 Gamillscheg, E. 72
 Garzaniti, M. 140, 160, 176
 Gavrilović, Z. 139
 Hannick, Chr. 53
 Harlfinger, D. 72
 Howard, Ph. 174
 Iliev, I. 187
 Iorga, N. 28
 Jackson, D. 168
 Jeffreys, E. 139
 Jireček, K. 6, 8
 Kirsch, E. 41
 Kozak, E. A. 13
 Kul'bakin, S. M. 19
 Laiou, A. 161
 Lauer, R. 102
 Lowden, J. 62
 Mattejiet, U. 105
 Meiss, M. 41
 Miklas, H. 78, 102
 Millet, G. 17
 Morand, K. 41
 Der Nersessian, S. 23, 50
 Nichols, B. 42
 Nikolov, A. 188
 Papastavrou, H. 143
 Parker, D. C. 125
 Păun, R. 163
 Schlumberger, G. 11
 Scholvin, R. 9
 Schreiner, P. 102
 Skotti, P.-T. 143
 Spatharakis, I. 57, 73
 Stoykova, A. 188
 Stoykova, At. 60
 Sturm-Schnabl, K. 107
 Talev, I. 51
 Turyn, A. 70
 Vakareliyska, C. M. 175
 Vassilaki, M. 171
 Velmans, T. 46
 Walter, Chr. 43
 Weitzmann, K. 54
 Zashev, E. 188
 Zeil, W. 74
 Živkova, L. 58

КОДИКОЛОГИЯ, ПАЛЕОГРАФИЯ И ХУДОЖЕСТВЕНО ОФОРМЛЕНИЕ

Е. Мусакова и Х. Миклас

Физическо описание

Обем

Ръкописът съдържа в днешния си вид I + 286 листа, от които f. 276–283 са добавени по-късно. След f. 74 липсва един лист (вероятно с миниатюра, представяща Страшния съд) и текста на Мт 25: 39–46, който е бил откъснат в ново време. Съвременната фолиация 1–286 е направена с молив в горните външни ъгли на всеки лист в ръкописа и не отчита загубата. За нея свидетелстват бележките на бялото картонче, добавено към лист 286v в 1996 г.

Размери

Според данните на Британската библиотека¹ размерите на листовите са 330 x 240² мм; 327/328 x 250 за f. 136, 329/332 x 230 мм за f. 276–279 и 329 x 228 (324 x 220) мм за листовите 280–283³. Дебелина на книжното тяло е ок. 100 мм, а в затворено състояние (заедно с капците на подвързията) ок. 95 мм.

Материал за писане

Използваният в ръкописа пергамент е сравнително дебел, с не съвсем еднаква дебелина, но навсякъде от добро качество; по-тъмен, с жълтеникав оттенък и явни пори откъм външната страна и почти бял от вътрешната, но разликата между страната откъм косъма (нататък К) и откъм месото (нататък М) не е голяма. F. 276–283 са от различен пергамент, значително по-тънък, особено в първите добавени листове и с по-изявен кафеникав оттенък откъм К. Последните листове в ръкописа са повредени от обковите на десния (долния) капак, така че от f. 281 нататък намираме прогресивно нарастващи по размер и брой – до четири кафяви (ръждиви) петна, включително с прояждане на пергамента в последните листове, както и някои по-малки и по-големи дупки (вж. също Подвързия).

Подвързия

Дъски, обвити в мека, орнаментирана кожа с розов цвят, който се постига при недъбени кожи⁴; размери: 325/327 x 240/247 мм и дебелина ок. 10 до 12 мм (срв. по-долу)⁵. Ребрата на двата капаци са с прекъснати жлеbove, гърбът е гладък, без биндове според

¹ Вж. http://www.bl.uk/manuscripts/FullDisplay.aspx?ref=Add_MS_39627 [1.12.2014].

² 24,3 см по Филов 1934: 4.

³ Срв. и Филов 1934: 5; Cleminson 1988: 121, както и описанието в статията на Т. Попова в този том.

⁴ Дечева 2013.

⁵ Срв. Филов 1934: 8, който я описва като част от оригиналната.

византийската традиция⁶. Върху него има два библиотечни етикета от тъмночервена кожа с надписи, горе: ‘Parham MS. XLV./GOSPELS. SLAVONIC.’ и долу: ‘BEQUEATHED BY DAREA, LADY ZOUCHE. / BRIT. MUS. ADDITIONAL MS. 39, 627.’; най-долу малък овален бял хартиен етикет: ‘f 6’. От вътрешната страна на левия (горен) капак близо до подгъва е вписано с молив S 658 F. Капителбандовете, скрити под издигнатата кожа на гърба, са многоцветни, ушити от червени, зелени и жълти (които сега изглеждат почти бели) конци. Откъм вътрешната страна на левия капак личи захващане на тялото на пет канапа, но отворите от вътрешната страна на десния (долния) капак са повече (!). Закопчалките от типа „шип и петелка“ са били две, но са запазени само дървените шипове в челния ръб на горния капак и дупките (2 x 3) за кожените върви на долния капак.

Левият капак е с дебелина 10–15 мм; вдълбаният жлеб е дълбок; по дължината на вътрешното ребро са връзани пет отвора, служещи за прикрепването на конците на тетрадите. Двете дупки на късите страни очевидно са се получили при монтирането на металния обков от другата страна. В средата, при външното ребро, има „кръпка“, направена от друго дърво.

Десният капак е оформен по подобен начин – жлебовете са както при горната дъска, но във вътрешното ребро броят отвори са шест или седем, а по дъската има още няколко хоризонтални насечки. На късите страни на капака отново има по две дупки, които най-вероятно също са пробити при поставянето на обкова. Тази дъска показва скосявания, вдлъбнатини от фалца навън, които имат дължина на места ок. 5 мм, на други места до 25 мм.

Коженото облекло на капачите завършва от вътрешната им страна с много неравно изрязани подгъви.

Орнаментиката е нанесена със сляп отпечатък върху кожата на двата капака. Украсата върху горния капак се състои от централно поле 206 x 145/6 мм, оградено с външна рамка от бордюрен щемпел с мотив от две допрени, поставени една срещу друга сърцевидни рамки с вписани палметни трилистници с кръгли листенца, с малки „перли“ по външния контур. Вътрешната рамка се състои от единични вертикални и двойни хоризонтални бордюри, като вертикалните се прекъсват от двойните бордюри; бордюрите, обикалящи централното поле, са запълнени с щемпел (ок. 25 x 13 мм) от три палметни трилистника с кръгли листенца, всеки затворен в бъбрековидна рамка с по четири перли отвън, докато вторите хоризонтални редове са запълнени с кръгли щемпели с изображение на дракон (*d* приблизително 15 мм)⁷. Централното поле е разчертано с двойни връзани линии на мрежа от триъгълници и ромбове: в него са прекарани диагоналите и е вписан ромб, пресечен от хоризонтална линия през средата на полето, но я няма характерната за тази композиция вертикална линия, съединяваща срещуположните къси страни на правоъгълника. В точките на пресичане са щамповани малки мотиви „птиче око“. Около средното кръгче се разполага мотив, образуван чрез многократно нанесен единичен щемпел от палметен трилистник с издължени листа с двойно кръгче в основата; около останалите пресечни точки кръстообразният мотив се образува от трилистника, редуващ се с друг единичен, сърцевиден щемпел с вписан палметен трилистник – неговото средно листо е заострено. В оставащите празни полета е нанесен кръглият щемпел „дракон“. Върху кожата на долния капак е оформена сходна композиция с тази разлика, че допълнителните

⁶ Според общоприетата терминология – “подвързия в гръцки стил” (“Greek-style binding”).

⁷ Вж. подробно описание на подвързията и у Dimitrova 2007.

къси бордюри са вместени между непрекъснатия външен бордюр и централното очертаено поле и този бордюр е шампован с кръглия зооморфен щемпел; в късите (вътрешни) хоризонтални бордюри, т.е. директно над и под централното поле, е нанесен щемпелът с трите сърцевидни палмети.

Кожата на левия капак е нарушена от множество дупки, оставени от по-големи и по-малки пирони а както беше посочено, върху кожата на десния капак се виждат ясно кръглите очертания на четири ъглови и три, поместени в средата по вертикала метални бутони⁸. Дупките откъм вътрешното ребро на левия капак съответстват на дупките върху кожата от горната страна на капака, пробити при поставяне на металните украси. Останалите, неравномерно разположени групи от дупки върху кожата са евентуално частично покрити от подгъвите. Дупките върху дъската на долния капак също съответстват на отпечатъците върху кожата от поставената някога отвън украса. Многобройните малки дупки върху кожата на левия капак сочат, че върху шампованите бордюрни мотиви са били прикрепени пластини от скъпоценен метал.

Дупките от прикрепване на метални декорации са дали основание подвързията на евангелието да бъде определена като оригинална, съответстваща на описанието ѝ в приписката-колофон: „отвън го обкова със златни дъски“ (сега нъзвънмъ златымн дъскамн покoва) (Cleminson 1988: 122)⁹. Запазените следи са индикации за използването не на цяла плоча, а за отделни пластини, вероятно покриващи само част от коженото облекло¹⁰.

Вмъкването на допълнителни пергаментни листове към края на книгата, по-големият от използвания брой дупки за прикрепване на книжното тяло към подвързията, кръпката в дъската на левия капак, грубо изрязаните подгъви са подробности, които не само трудно се свързват с представата за перфектно изработен царски ръкопис, но говорят в полза на неговото преподвързване. Като се добави обрязването на листовете, възниква още по-основателното съмнение, че запазената в днешния ѝ вид подвързия не е тази, която е украсявала царския ръкопис. В изданието от 1980 г. е изказано мнение, че „част от тази богата обкова“ е изчезнала и е била заменена със сегашната подвързия (Живкова 1980: 47). Аксиния Джурова (1998: 198) говори за преподвързване на ръкописа при добавянето на двете допълнителни тетради, съдържащи месецослова и синаксара, най-вероятно в Молдавия през XVI в., когато са правени и копията от ръкописа на Иван Александър. Вторичната номерация на тетрадите с мастило, различно от останалите вписвания, е най-малкото една индикация за разподвързване на ръкописа, след което той може да е бил върнат в оригиналната си подвързия, но може и да е получил нова¹¹. Самото наличие на орнаментика върху кожата, при това грубо нарушена от пробитите дупки, също е факт в полза на допускането, че това не е оригиналната подвързия, тъй като обковаването прави излишно изработването на цялостна шампована украса, която няма да се вижда – изцяло, ако обковите са цели плочи, или частично, ако обковите са от пластини, покриващи определени части от кожата или цялата повърхност. От друга страна, не се изключва напълно

⁸ Бутоните обикновено се поставят само в ъглите на долните капаци на подвързиите.

⁹ Превод на приписката на съвременен български език вж. в Христова, Караджова, Узунова 2003: 105 (№ 56). Не е ясно дали книжовникът е имал предвид цяла метална плоча или отделни пластини.

¹⁰ Според Б. Филов (1934: 8) върху горния капак е имало една златна или позлатена плоча с релеф на Разпятието, а върху долния капак – „едно по-голямо металическо украшение само по средата и други по-малки кръгли украшения в ъглите на корицата“.

¹¹ Възможно е тази номерация да е била направена при използването на ръкописа за едно от по-късните молдавски копия.

възможността, приготвяйки подвързията на един царски ръкопис, майсторите да са се постарали всяка една нейна част да бъде завършена – затова поставянето на орнаментика върху кожата не изключва напълно покриването ѝ с обкова, а технологически зашиването на допълнителните пергаментни листове към ръкописа е могло да стане и без преподвързване¹². Съображенията за оригиналност или вторичност на автентичната подвързия не могат да доведат до напълно категоричен извод без нейното подробно изследване, което е непостижимо за краткото време, отпускано за работа с ръкописа в Британската библиотека, а и би изисквало разподвързване на ръкописа. Във всеки случай сегашният вид на подвързията говори за обковаване с отделни апликации, включително във варианта, в който една по-голяма централна пластина върху горния капак е била притисната от бордюрните пластини.

Примери за използване на кожа с розов цвят се откриват в подгъвите на кожата върху ръкопис Add.27442¹³, както и в ръкописите НБКМ88, сръбски апостол от 1362 г., чиято подвързия е възможно да е оригиналната, и апостол НБКМ891 от XV в., върху чиято подвързия обаче не личи орнаментиката¹⁴. В случая от специален интерес е подвързията на ръкописа в Британската библиотека, тъй като композиционната схема има общи елементи с тази върху Лонд, макар че щемпелите, включително кръгъл с дракон¹⁵, не съвпадат по вид. Още един пример е ръкопис от сбирката на ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ D.gr.89, с подвързия от XVI в., принадлежал на сбирката на манастира Косиница (Икосифиница) при Драма¹⁶. Неговата композиционна схема на украсата е аналогична с тази на Лонд. Сред другите примери на подвързии с розова кожа са критски късновизантийски подвързии от периода XV–XVI в.¹⁷, но при съвсем различна декоративна схема. Данните от щемпелите очертават един по-широк хронологически отрязък между XIV и XVI в., композицията на украсата също е по-близка до примери от XVI в. Ранната типология на декоративните композиции върху българските средновековни (а и южнославянските) подвързии не е изяснена поради липсата на достатъчен брой запазени екземпляри. Затова прецизирането на типологията и хронологията е въпрос на бъдещи специализирани изследвания, но то има ключово значение за подвързията на Лонд, защото би внесло яснота не само по въпроса с оригиналния или по-късния ѝ произход, а и с характера на преправките, с движението на ръкописа между Търново и Молдавия. За момента не изключваме и такава реконструкция, според която ръкописът е бил преподвързан в сегашната си

¹² Изказваме благодарността си на д-р Рени Марчева, реставратор, и Нона Петкова, изкуствовед, за споделените съображения около технологията на обковаването на ръкописа.

¹³ С него е работено *de visu* (2008 г.). Ръкописът е датиран от средата на XIV в., с български произход, съдържа Постнически слова на св. Василий Велики. Бил е притежание на Дечанския манастир, срв. Cleminson 1988: 80–86.

¹⁴ За ръкописите вж. Цонев 1910: 67–68 и Стоянов, Кодов 1964: 61. Според приписката първият ръкопис е писан от монах Варлаам по времето на цар Урош.

¹⁵ Според Деляна Радославова, на която благодарим за коментара, че точно тези специфични щемпели съвпадат, което обаче няхаме възможност да проверим. Нейната хипотеза е, че е възможно двата ръкописа да са били преподвързани в манастира Дечани, но остава и възможността да са запазени оригиналните подвързии.

¹⁶ Дечева 2013.

¹⁷ Напр. ръкописи Sin.gr.165 (писан през първата половина на XV в. в Крит от писача Йоанис Росоc); Sin. gr.375 (писан през 892/893 г.); Sin. gr. 968 (от 1429 г.); Sin. gr.2101 (писан през 1478 г.), Boudalis 2004/1: 52, 51, 49, 50 с посочена литература за ръкописите; за подвързиите вж. съответно Boudalis 2004/2: photos 1–6; 7–13; 18–22; 38–44.

подвързия преди да стигне до молдавския владетел, който го е обковал наново при вече съществуващата украса със сляп отпечатък. Следователно, за установяването дали подвързията е първоначалната, дали произхожда от молдавския период или от друго място на междинно пребиваване и употреба са необходими по-мощни сравнителни проучвания в кодикологически план.

В някакъв момент част от ръкописа са представлявали и парчетата червен копринен плат, покриващ миниатюрите (всички?), от които на места се забелязват съвсем малки останки¹⁸.

Тетради, линиране, номериране

Ръкописът е стегнато подвързан, което затруднява анализа на тетрадите. С изключение на първата тетрада (ff. 1–4), съставена от две бифолия (бинион), от f. 5 нататък тетрадите са преобладаващо кватерниони; в тетрада X (ff. 69–75) липсва предпоследният лист (f. 74²), чиито остатъци се виждат на фалца (ръбът не е гладък, както при отрязване, а неравен, както при откъсване); тетрада XV (f. 108–114) е от 7 листа, където f. 113 е единичен, с широк талон след f. 108; интересно е, че на него се появява златножълт знак с неясна функция (отрязана буква?), на височината на р. 15/16 (спрямо съседния f. 109).

Редовните тетради са съставени основно от бифолия, но в тетради XIV (ff. 100–107), XXIV (ff. 179–186), XXX (ff. 227–234), XXXI (ff. 235–242) и XXXII (ff. 243–250) са използвани по два единични листа; тези единични листове са вмъкнати от двете страни на вътрешното бифолио. В тетрада XXXV (ff. 267–275) листовите са 9, добавеният лист е днешен f. 273 с талон между ff. 268 и 269; на този лист се намира буквеният лабиринт с името на българския владетел. В сводния каталог на славянските ръкописи в Англия и Ирландия тетрада XV е описана като XV8(-2)¹⁹, но на съответното място между f. 108 и 109, където се вижда талонът на единичния f. 113, няма липса на текст, следователно тетрадата е била съставена от седем листа. По същия начин тетрада XXXV е описана като тетрада с 10 листа²⁰, от които липсва третият, но между ff. 268 и 269, където се вижда талонът на лист 273, няма липсващ текст, което ясно показва, че листът е вмъкнат след шестия, като седми в тази тетрада от 9 листа.

След добавената тетрада XXXVI (f. 279v: сигнатурата долу вляво е $\overline{\text{лs}}$) следва втората добавена, XXXVII (ff. 280–283, белязана с $\overline{\text{лz}}$), и двете съставени от по 4 листа (биниони), съдържащи месецослова и синаксара, съответно със среда на тетрадата между ff. 277–278 и 281–282. След тях идват още три оригинални листа (ff. 284–286), образувачи последната, XXXVIII (неномерирана) тетрада²¹. Последните листове (284–286), празни с изключение на вторични бележки, образуват непълен бинион, с талон след f. 285. Статусът на тези три листа не е съвсем ясен, но съдейки по конците между f. 285v и неговия

¹⁸ Филов 1934: 7 (с препратка към Гудев 1892: 163, бел. 2), посочва, че от тях не са запазени никакви следи.

¹⁹ Срв. Cleminson 1988: 121, No 78.

²⁰ Cleminson 1988: 121; също у Филов 1934: 6.

²¹ Вж. и Филов 1928: 8; Филов 1934: 6. В дигиталното издание на ръкописа, в което са включени няколко студии, е изразено мнението, че тетрадите, съдържащи синаксара и месецослова, са от оригиналния състав, защото тези листове са повредени от директния им контакт с ръждата на пироните върху подвързията, за разлика от другите листове, смятани за оригинални (Dimitrova 2007). Това не отговаря на действителното състояние; освен това процесът на окисляване изисква време, следователно е по-вероятно неговият ефект да се е проявил след като в ръкописа са били прибавени листове. Едва ли бихме очаквали, че в пригответия за царя ръкопис ръждата е избила почти веднага.

талон (f. 285^r) изглежда, че f. 284 и 286 образуват бифолио, в което е вмъкнат f. 285: доказателството за това виждаме между другото и в наблюдението, че f. 285^r е бил отрязан, когато тетрадата е била оформена, даже по-вероятно след като ръкописът е бил подвързан, тъй като f. 286 е силно повреден точно на мястото, където е бил направен срезът. Част от неговия талон по-късно е била подлепена с друг пергамент (отдолу и отгоре, но не в средата).

Съставът на общо 38-те тетради може да се отрази по следния начин: I4 (ff. 1–4); II–IX8 (ff. 5–68); X8(-7) (ff. 69–75); XI–XIV8 (ff. 76–107); XV7 (ff. 108–114); XVI–XXXIV8 (ff. 115–266); XXXV8(+7.); XXXVI–XXXVII4; XXXVIII4(-3.)²².

Тетрадите обикновено започват с тъмната страна, т.е. листовите са подредени по правилото на Грегъри и по схемата КММК; изключение правят тетради IV (ff. 21–28) и XXXI (ff. 235–242), които са подредени по схемата МККМ. Правилото е нарушено и в тетрада XXI, където първият лист (f. 155) е сложен с М навън и ясно личи, че той е бил подлепен допълнително, и в тетрада XXXV (ff. 267–275), f. 273 е добавен между шестия и седмия в първоначалната тетрада, с което е нарушено редуването КМ между ff. 273^v и 274^r. В последната тетрада (XXXVIII, ff. 284–286) правилото е нарушено между ff. 284^v (К) и 285^r (М).

Системата на комплектуването на тетрадите спрямо М/К-страните на листовите (без отчитане на талоните като особени листови) изглежда по следния начин:

I. К М М К К М М К

II. К М М К К М М К К М М К

III. К М М К К М М К К М М К К М М К

IV. М К К М М К К М М К К М М К К М

V–XX. К М М К К М М К К М М К К М М К

XXI. М К М К К М М К К М М К К М М К

XXII–XXX. както в V–XX

XXXI. М К К М М К К М М К К М М К К М

XXXII–XXXIV. както в V–XX

XXXV. К М М К К М М К К М М К К М М К

XXXVI–XXXVII. както в V–XX

XXXVIII. К М К М М К

Изглежда че в повечето случаи линирането е правено върху всяко бифолио, откъм К, т.е. по система Sautel – Leroy²³. Лошата видимост на част от линиите би могла обаче да е свързана с обстоятелството, че са били линирани наведнъж по 2 листа. По принцип листовите са линирани откъм К, но и това правило не е последователно спазено: така вертикалните ограничители на f. 47 са били направени от verso-страна (М), а не от recto (К). Също така на f. 49^v откъм М са изчертани само ограничителните вертикални линии. На f. 103 линирането е откъм М.

Разчертването на полето за писане е непоследователно дори в границите на една тетрада, с неравна дължина на редовете; срв. прегледа върху по-характерните варианти в илюстрация 1. В по-голямата си част начините на линиране не отговарят точно на типовете, установени от Sautel – Leroy. За линирането на писаческите редове таблиците на Жулиен Лъороа не дават такъв съответстващ вариант, в който редовете да пресичат двой-

²² Според Филов 1934: 6 е бил отрязан „крайният лист“, на който вероятно се е намирала и номерацията на тази последна тетрада.

²³ Отбелязана у Джурова 1997: 239, Джурова 1998: 199 и Džurova 2002: 431 и сл. като славянска система VI.

ните вертикални ограничители, без да излизат навън от тях, а такива варианти са чести в ръкописа. Размерите на разчертаното текстово поле варират, вертикалните линии, които в повечето случаи са три от външната страна (невинаги може да се направи разлика между вертикален ограничител и маргинална вертикална линия), понякога са изкривени (както на ff. 9r, 67r). Най-голям проблем при установяване на типовете линиране в този ръкопис представляват хоризонталните линии, защото в редица случаи е трудно да се определи има ли изтеглени маргинални линии или става дума само за редовете на текста. Много често е неясно дали линиите за редовете започват от вътрешния ръб на листа, или се поместват между вертикалните ограничители и в кои външни вертикални ограничители опират – при кодирането това дава колебание между шифри В, С и D, а неравните дължини на най-външните хоризонтални линии в редовете за писане би трябвало да определят специалния тип, който се бележи с Р преди останалата част от формулата. Има и хоризонтални линии, които опират до прободите, а не до външния ръб или до някоя от вертикалните. Затова поради твърде непоследователно вършената работа, е рисковано в описанието да се съставят кодовете на типовете линиране според репертоара на Sautel – Leroy. Вместо това ще обобщим, че за преобладаващия начин на линиране са характерни двойните вертикални ограничители от вътрешната и два (както в началото, така и в допълнените листове 276–283), три или четири – от външната страна и неравно изтегляне на хоризонталните линии до вертикалните ограничители от външната страна. Размерите на очертаното поле за писане не са еднакви, срв. на пример 252 x 165 (f. 1), 235 x 140 мм (f. 274), 260 x 145 мм (f. 275), 234 x 146 (f. 279v).

Що се отнася до съобразяването на изписаните редове с линираното поле, то текстът се помества приблизително точно между двойните вертикални ограничители; малките инициали, бележещи четивата, също сравнително постоянно се поместват в съответните ограничители или, ако са разположени без оглед на тях, спазват определено разстояние от текста. За маргиналните номерации на главите книжовникът използва полето на първия или на втория вертикален ограничител, според случая. На най-горната²⁴ и най-долната хоризонтална маргинална линия са разположени заглавията на обширните глави и литургичните добавки за подвижния цикъл от празниците.

Линирането на f. 273r е самостоятелно, откъм К, във вид на мрежа от квадратчета за целта на изписания на f. 273v буквен лабиринт (вариант 8). И тук е спазван основният модел от три външни вертикални линии (т.е. двоен вертикален ограничител на полето), докато хоризонталните линии естествено са много повече. Съседният лист 272 например показва 23 линирани реда, от които на 22 са с текст (без рубрики, които тук липсват), докато f. 273 показва общо 41 хоризонтални и 32 вертикални линии.

Листове 274–275 с колофона на преписвача са пак линирани нормално, т.е. с по 2 вертикални линии от вътрешната страна и по 3 вертикални линии от външната, К-страна (ff. 274r и 275v).

Вмъкнатите две тетради с месецослова и синаксара (ff. 276–283) също са линирани откъм К; последователността спазва правилото на Грегъри (за разлика от предишните и следващите тетради). И тук линирането е не съвсем систематично. Както и в оригиналната част на ръкописа, хоризонталните линии са с различни дължини и линирането е направено толкова леко, че някои линии по-скоро се усещат отколкото се виждат; естествено

²⁴ Най-често тя се отделя като маргинална, докато долната обикновено е на същото разстояние, каквото е между редовете.

най-лесно те се откриват на празните листове, вж. варианти 9 и 10.

Крайните, оригинални листове 284–286 не са линирани, а от самото начало са били предвидени като защитни. Тук в тетрадата К (f. 283v) е следвана от М (f. 284r).

Запазена е частично старата *номерація* на тетрадите в горното поле. На листовете 45r (+s), 92r (+vi), 100r (fī) тя е нанесена с черно мастило вляво от средата на полето, а на листовете 131r (+zi) и 147r (+fi) е изместена вдясно спрямо средата на полето и с жълто мастило, може би от ръката на книжовника; малки части от нея се виждат и на f. 115r. Нищожна следа от номерацията с черно мастило, почти напълно отрязана, има още на f. 139r, а на f. 211r остатъкът от номерация (?) би могъл да е от по-късна ръка. По-късна номерация $\bar{\lambda}-\bar{\lambda}z$ ²⁵ е нанесена с частично силно избледняло тъмно сивозеленикаво мастило от f. 4v до f. 283v във външния ъгъл на долното поле на всеки последен лист от тетрадата. Изключение е номерираният със същия почерк f. 46v ($\bar{m}\bar{s}$) в левия горен ъгъл.

Съвременна *фолиация* 1–286 е направена с молив в горните външни ъгли на всеки лист в ръкописа, като последните три листа са номерирани на 18 април 1996 г. в София, от Екатерина Димитрова, ако съдим от данните върху библиотечния етикет на f. 286v и сравнението на почерците. На същия етикет е отбелязано преброяване на листовете през 1920 г., когато вероятно е нанесена и основната съвременна номерація на листовете.

Вторично поставената номерація на тетрадите от една и съща ръка отначало докрай се разминава с един номер напред в сравнение с оригиналната, което показва, че в оригиналната номерація не е била включена първата тетрада с миниатюрите. Този факт прави неубедително допускането²⁶, че днешният първи лист кореспондира с този, на който е бил изписан буквеният лабиринт (днес на единичния f. 273, вмъкнат в тетрада XXXV, оригинално съставена от 8 листа) и че в началото на ръкописа е имало две тетради от по един двоен лист²⁷. Така описаната реконструкция не отговаря на състоянието на листовете, преди всичко заради текста на главите в Евангелието от Матей, който започва на гърба на втората миниатюра и завършва на следващия лист (recto).

Практическите опити показаха, в началото на ръкописа единственото място на лабиринта би било на първия лист, но евентуалното му отрязване и преместване на сегашното му място не е възможно с талона, който остава, дори и за целта да е бил подгънат обратно. Второто допускане, което направихме е, че листът с буквения лабиринт е принадлежал към последната тетрада от 4 (два двойни) листа, която сега е с три листа (ff. 284–286), с нарушено правило на Грегъри и с подлепване върху f. 286r, тъй като това е единствената възможна изходна конструкция. В тази тетрада от 4 листа външният (ff. 284–286) е двоен, а вътрешният е бил от два единични (f. 285 и f. 285' = f. 273), както са сглобени и други тетради на ръкописа. Само при такова състояние единичният лист с лабиринта (при това той е единственият линиран!), би могъл да бъде изваден и преместен на мястото, на което е днес, т.е. в пряко съседство с колофона, а не поставен доста по-назад след прибавените тетради. Защо обаче сегашната последна тетрада е била оформена по описания не особено елегантен начин, не ни е възможно да отговорим.

²⁵ Както отбелязва Б. Филов (1934: 4), тя е нанесена след прибавянето на допълнителните листове в края на ръкописа.

²⁶ Джурова 1998: 201–202.

²⁷ А. Джурова (1998: 198) влиза в противоречие със собственото си вярно твърдение, че първата тетрада с ктиторските портрети се състои от два двойни листа.

Палеографски особености²⁸

Текстът е изписан в една колона с текстово поле (т.е. без инициалите и маргиналните рубрики) при главния писач Симон ок. 235x135 мм, с 21–24 реда на страница. Изключенията като f. 41v, където долу са добавени 2 реда, обхващат ок. 253x135 мм. На f. 178r текстовото поле е ок. 250x165 мм (срв. по-горе!). В добавените тетради текстът също е в една колона с максимална ширина 237x150 мм за f. 276v и 250x140 мм (без инициалите – 245x135 мм) за f. 282.

Ръката на Симон

Писмото в оригиналните листове е устав, 4–5 мм, т. нар. „висок нов устав“ (Коцева 1985: 45) или „търновски устав“ (Miklas 1989)²⁹, с по-скоро издължена конфигурация на буквите (модул правоъгълник), с малки междубуквени полета и с колебания между прави и букви с лек десен наклон. Целият основен евангелски текст е писан от монаха Симон. Характерни особености на неговото писмо са бавният дуктус с разграничаване на тънки и дебели черти, триъгълните серифи на буквите в, г, д, ж, з, т, ъ, ъ, леките хоризонтални чертици извън буквените стъбла или петлиците, както и не съвсем равномерният наклон на буквените стъбла. В начертанията се наблюдават следните особености (срв. илюстрация 2):

- а – с тясна, издължена, заострена или леко заоблена в края петлица, най-често разположена симетрично спрямо горния и долния край на буквеното стъбло, но също може да бъде захваната в горния ѝ край; в край на реда буквата често се пише бързописно, с много дълго стъбло и малка кръгла петлица;
- б – с малка петлица и горна греда, която е по-дълга от основата на буквата;
- в – с малка, заострена горна петлица и значително по-едра долна, а когато буквата е начална на текстово подразделение, се изписва с кръгли, раздалечени петлици;
- г – в повечето случаи има къса греда, но има и варианти с изтеглянето ѝ вдясно до почти квадратен буквен модул;
- д – с тясна, почти затворена горна част и разширена встрани долна част, образувана от серифите;
- е – в консонантно започваща сричка е тясно, със съвсем къса долна пречка, често пъти заострена и с издаваща се средна черта („езиче“), което на много места е оформено от характерна правоъгълна или квадратна следа от перото;
- є – широко във вокална сричка е кръгло и с вариращо по дължина и форма езиче;
- ж – в два варианта – 3-махово, със силно скъсена горна част, като горе се добавят серифите; при 4-маховия вариант вместо оформянето на симетрични серифи, горната част се изписва с една хоризонтална линия и едно движение на перото, при което често пъти лявата горна част на стъблото завива нагоре, а дясната – надолу; страничните стъбла са или прави или леко дъговидно извити;

²⁸ За графематиката виж Попова 1999, приноса на Т. Попова в настоящия том и указаната там литература!

²⁹ Miklas 1989: 75 и сл. разделя книгите, писани в търновски устав, на две групи: от една страна стои строгият, по-висок и по-тежък вариант на Лонд и Томичовия псалтир (както и някои от най-добрите произведения на сръбското книжно изкуство, особено ПСав, възникването на което се свързва с Хилендарския манастир), от другата страна е по-малкият, частично лек вариант на Манасиевата хроника, Лаврентиевия сборник и на Рилския тактикон. По-подробно за това вж. Мишченко 1986 и 1987, който включва в групата на търновския устав Манасиевата хроника и Томичовия псалтир, но отнася Песнивеца на цар Иван Александър към друга традиция. Вж. също Мусакова 2015: 40–48 и по-нататък в текста.

- s – употребява се единствено с числена функция и има асиметрични, частично заострени дъги;
- z, z – с широка, преобладаващо закръглена дъга, слизаща до долния ред и по-къса, тясна горна част;
- n – сравнително тясно, с хоризонтална или леко издигната нагоре свързваща чертица, поставена към горните части на стъблата; често буквата се украсява чрез къса вертикална чертица или точка върху хоризонталната чертица;
- i – пред гласна, по-често с надредни знаци и понякога с лек наклон вдясно;
- k – с отделено от централното дясно стъбло („краче“) със силно скъсена горна част;
- l – сравнително тясно, като лявото стъбло или допира дясното малко по-ниско от края му, или започва оттам;
- m – без изключение има спусната под линията на реда свързваща дъга, понякога по-заоблена, но доста често подчертано висяща и заострена;
- n – тясно, с чертица, поставена в горната част, спускаща се от лявото стъбло, понякога без да достига горния му край;
- o, o – в четири варианта, които основно следват силабичния принцип – тясно и заострено в думите, когато не е под ударение (но има и изключения) и в диграфа ѱ; широко o в предлог, в начало и край на думата, както и когато е под ударение (но има случаи и на неударено широко o); понякога в начално o се вписва точка; ѱ се използва в случаи като ѱкопаѱ, ѱкръстъ, но и ѱдѱѱмь (f. 225r и др.); среща се и „очно“ ѱ в начало на дума (f. 169v и др.);
- p – сравнително тясно, подобно на n, n и ц;
- ρ – с малка, обикновено заострена в горния край петлица, с неравномерна дължина на стъблото, понякога стигащо до долния ред, в едни случаи право, в други извито навън, а когато е на последен ред, се спуска в полето;
- c – обикновено тясно и леко заострено, рядко широко и закръглено;
- t – в два варианта: по-често е ниско, със серифи, спуснати сравнително близо до горната част, като левият винаги е по-едър от десния, и високо T, обикновено към или в края на реда, но и като начална буква на текстова цялост, с вълнообразно изписана греда (тип „тау“); високата буква образува лигатури като Tв (ff. 16r, 179v, 254v, 266r и др.), Tн (ff. 129r, 263v и др.), Tи и Tρ (ff. 212r, 261v и др.);
- 8 – е тясно, с късо стъбло и дебела лява хаста, а надредното лигатурно ѱ се изписва с ясно разграничени съставни части, като горната може да бъде удължена или отделена от долната; в край на реда буквата се изписва с едно движение на перото, като външното стъбло се удължава в полето чрез калиграфска извивка и се маркира с надредни знаци;
- γ – показва три варианта – основният в отделна позиция с контрастна разлика между дебелото ляво и съвсем тънкото дясно стъбло; другите варианти в съчетанието ѱ показват силно извиване в ляво на края на тънкото стъбло или завиването му вдясно, като кука;
- φ – с широка, леко сплесната петлица във височината на реда и стъбло, излизачо в двете посоки от буквения ред; стъблото може да се стеснява клиновидно надолу;
- χ – при него стъблата се пресичат върху реда и най-често дясното (тънкото) се изтегля до долния ред и даже навлиза в него; в отделни случаи декоративен ефект се постига с късите чертици в долните краища на стъблата;
- w – обикновено със симетрични, изравнени по височина части, но има и случаи с широки части с къса или липсваща средна част;

- щ, ш – нямат специфични особености, ако се изключи средната черта на щ с или без наклон, стигаща до долния ред и чиято долна част е тънка; в единия вариант това стъбло се завива в долния си край като кука;
- ц – със слабо оформено самостоятелно „краче“, спускащо се до долния ред; калиграфски вариант е дългото спуснато стъбло, в края си завиващо нагоре преди да се допре или леко допиращо буква от долния ред;
- ч – в три варианта – с малка, много плитка петлица, разположена симетрично спрямо стъблото, леко закръглена, а понякога оформена изцяло от серифите; с наклонено вдясно, леко огънато стъбло и едностранно разположена петлица (f. 169v и др.) – преобладаваща в някои други, малко по-късни ръкописи от същия писач форма, напр. ПСав; по-редки са случаите на V-образна петлица.
- ъ, ь – с малки, леко трапецовидни петлици;
- ѣ – се пише без изключение с наклонено надясно стъбло, излизащо над реда; в края на реда може да има силно изтеглено нагоре стъбло и бързописна, вълнообразна хоризонтална черта;
- ю – с тясна заострена петлица и свързваща чертица, поставена към горната част на стъблото;
- ѡ – с чертица в горната част на буквеното стъбло, понякога украсена с точка или вертикална чертица;
- ѣ – със свързваща чертица в средата на стъблото;
- ѡ – с втори вариант ѡ;
- ѣ – се среща само веднаж на f. 242r10, може би като резултат от коректура;
- ѡ – с малка горна част;
- ѣ – има типичната за епохата форма с малка чавка отгоре и леко варираща форма на стъблото;
- ѣ – тясна и заострена, излизаща отгоре и отдолу извън буквения ред, с хоризонтална черта в средата, завършваща с триъгълни серифи;
- ѣ – се различава от ч не само с липсата на долна част, но и (подобно на горната част на ѣ) – с по-широката си форма.
- ѣ – цифрата няма отличителни белези, а представлява буква с с късо, остро краче.

Допълнителен калиграфски ефект на писмото придават освен бързописните варианти на краесловни ѡ и ѣ, също и по-редките случаи на издължени буквени стъбла в долното поле на листа, случаи на вписване на една буква в друга³⁰ (срв. ѣ в петлицата на калиграфски оформено ѣ на f. 40r).

На подменения лист 155 писмото е с височина 4 мм, 22 реда на страница и създава впечатление на писано от друга ръка по същата норма. Сравнението обаче с почерка на приписката показва, че ръката най-вероятно е същата. За надписите към миниатюрите на f. 2v–3r нормата в размера на писмото е 4 мм.

Богдан Филов отбелязва приликата на писмото в Лонд с това на ватиканския препис на Манасиевата хроника до степен на идентичност (Филов 1934: 6), но това твърдение не може да бъде подкрепено, не само защото става дума за писмо с квадратен модул, но и защото се наблюдават индивидуални разлики при начертанията на отделни букви (напр. в, ж, ѡ). В по-късната научна литература са изказвани мнения, че на ръката на монах Симон, подписващ се и като Симеон, могат да се припишат осем български и сръбски ръкописа,

³⁰ Този похват се използва в уставното писмо на търновски или свързани с търновската норма ръкописи от втората половина на XIII в. насетне (Търн, Търновския апостол, Ягичевия Златоуст и др.).

писани на пергамент или на хартия³¹: българските преписи са Манасиевата хроника, Томичовият псалтир от 60-те г. на XIV в.³² и една лествица от 60-те години на века Деч71, а в списъка на сръбските ръкописи се поставят служебникът от третата четвърт на XIV в. Погод37³³, псалтирът от XIV в. СевастII5, праксапостолът Хил46 + Ф.п.1.88, украсен със злато и в същия орнаментален стил като Лонд, който е бил приложен в Хилендарския Богородичен манастир през 1365 г. от монаха Атанасий, великолепно украсеното със заставки-миниатюри и с хризография ПСав, също свързано с Хилендар и писано преди 1375 г., както и още едно евангелие датирано от средата на XIV в., Хил17³⁴. В една от приписките в Погод37 писачът Симон/Симеон посочва, че е писал литургията на Света гора³⁵. В по-късния опис на ръкописите от Погодиновата сбирка е отбелязано, че сведенията за идентичната ръка в Погод37, СевастII5 и Ф.п.1.88 са дадени от Геролд Вздорнов (Рукописные книги 1988: 43). В започнатия през 1969 г., но излязъл наскоро опис на ръкописите от Дечанския манастир (Опис Дечани 2011: 260) за Лествицата (Деч71) са установени два варианта на писмо от една и съща ръка³⁶, без тя да бъде свързвана със Симон/Симеон, нито пък в литературата за ръкописа са цитирани авторите на посочените мнения. Контекстът, в който М. Харисиядис вижда връзката между ръкописите и техния общ писач, е луксозната, византийска по произход орнаментика – в Лонд, Томичовият псалтир, СевастII5, Хил46, служебникът Погод37, четириевангелието Хил13. Прегледът на достъпния ни сравнителен материал води до следните заключения: независимо от редица общи признаци, текстът в Манасиевата хроника не е писан с почерка на Симон. Същият извод важи по отношение на писмото в Дечанската лествица (Деч71), докато за Томичовия псалтир, Хилендарския апостол Хил46, евангелието Хил17, служебника Погод37, в който и част от украсата съответства на тази в Лонд³⁷, както за и Хил13, предположенията на цитираните автори са във висша степен приемливи. Такъв поглед към писмото на Лонд предполага съвсем различен сценарий за изработването на ръкописа и преобръща представите за съществуването на царски скрипториум в Търново³⁸ – ако се приемат съображенията на сръбските изследователи за възможния хилендарски произход на поне част от цитираните ръкописи, то поръчката на българския цар също би трябвало да е била изпълнена на Света гора, където евентуално се е пазел и гръцкият образец за миниатюри-

³¹ Харисиядис 1972: 215–220; Л. Цернич добавя още известна част от изборното евангелие на Никола Станевич от средата на XIV в. (Хил14), вероятно писано на Атон (Цернић 1981: 336, 345 [№ 6-7; табл. 30-31]).

³² А. Джурова стеснява датировката до 1360–1362 г. (Джурова 1990/1: 22).

³³ Грешно посочен от Мара Харисиядис и други автори като Погод27.

³⁴ Харисиядис отбелязва, че още Светозар Радойич смята ръкописите Хил13 (ПСав), Хил17, Хил46 и един свитък от същата сбирка за дело на един книжовник. Вж. също Турилов 2009: 337, който не поставя под съмнение идентичността на писача на Лонд и служебника от сбирката на Михаил Погодин. За Хил17 вж. Богдановић 1978, 1: 59; 2: сл. 38; отбелязано е, че в ръкописа е имало миниатюри и че в правописа личат следи от юсов извод.

³⁵ Гранстрем 1953: 106, табл. 19; Харисиядис 1972: 217; Иванова 1981: 199 (не отбелязва връзката с писача на Лонд); Рукописные книги 1988: 42–43.

³⁶ Авторите отхвърлят направената от Люпка Василиев идентификация на две различни ръце и твърдят, че прецизният анализ води до извода за ползване на устав и некалиграфски полуустав от един писач.

³⁷ Сравнението е между орнаментиката в заставката в Погод37 на f. 45v и в заставката на f. 135g в Лонд, както и разкошната заставка на f. 18g, с орнамент от четири кръга, с кръстно изображение.

³⁸ Скептицизъм в същата посока изразява и Gagova 2000: 148, п. 31 (и цитираната там литература), която посочва, че сведенията къде са били преписвани царските ръкописи са твърде оскъдни.

те. Тази не нова хипотеза очевидно се нуждае все още от много солидни палеографски и исторически доказателства, с каквито в този етап на работата не разполагаме.

Други ръце (илюстрация 3)

С по-едро (5–6 мм) писмо е писана по-късната бележка на f. 5r, докато буквите в рубриците от f. 6 нататък са дребни, с височина 3 мм.

От изключително важно значение за реконструирането на съдбата на ръкописа след изнасянето му от Търново – евентуално от царската библиотека – до пристигането му при молдавския владетел Иван Александър, са палеографските особености на писмото в добавените листове, съдържащи месецослов и синаксар. Според Ралф Клеминсън (Cleminson 1988: 121) те, заедно с маргиналните указания в основната част на ръкописа са писани с „неформален полуустав“ от XVII в.³⁹ Толкова късна дата е неприемлива, най-малкото защото изследванията на Тая Попова и Екатерина Дограмаджиева доказват, че календарният състав съвпада с ръкописи от XIV в., чието копиране три столетия по-късно би било абсурден анахронизъм. Други изследователи, без да се ангажират с датировка, разграничават писмото в двете богослужбени части съответно като „по-формален“ и „неформален полуустав“. С първия, напомнящ буквите в лабиринта, са писани месецословът и някои от маргиналните бележки, а с втория, с „по-ъгловат“ облик, са писани синаксарът и останалите бележки (Dimitrova 1994: 26), твърдение, което само отчасти издържа на палеографския анализ. В подкрепа на наблюдението за различните ръце трябва да се уточни, че червените мастила в добавените части също са различни – в първата то е с розов цвят (кармин)⁴⁰ и съответства на част от по-късно добавените рубрики в оригиналния текст, докато червеното мастило във втората част (синаксара) е най-вероятно киновар, близък по нюанс до киноара в оригиналната част на ръкописа.

Двете добавки имат сходни помежду си, но не и идентични палеографски характеристики. Първата ръка, която започва от f. 276r, пише по-красиво, с по-големи междубуквени разстояния, докато при втората дуктусът е значително по-бърз и с повече бързописни елементи. В двете части големината на буквите е 2–3 мм (с отделни изключения при п, ъ, н); големината на рубриците в първата част е 3–4 мм (без по-едрите заглавия), а във втората част – над 3 мм. С по-голяма височина са двата малки червени инициала п на f. 281v.

В облика на полуустава, използван в маргиналните литургични рубрики към основния текст – например на ff. 169v, 225r, 264r, но и на много други места, се разпознават редица характеристики на търновския тип уставен дуктус, каквито откриваме в наименованията на месеците, другите заглавия и в самия календарен текст на първата добавка (срв. началните редове на f. 276r, р. 2 и 3 на f. 278r и др.), при това в редица от тези указания или даже в отделни думи, букви или фрази в текста се използва уставно писмо, чиито начертания издават родство с писмото в основния текст. Според тези наблюдения няма съмнение, че поне първите добавени листове и литургичните указания би следвало да се отнесат към време и място, значително по-близки до преписа на основния евангелски текст.

Тук ще представим особеностите на буквените начертания в двете добавени части, със съответния илюстративен материал.

³⁹ Марфа В. Щепкина (1963: 89) посочва началото на XVII в. като време, в което е възможно да са били подновени миниатюрите в ръкописа и да е била поправена или заменена старата обкова.

⁴⁰ Това мастило е избледняло на места до жълтеникаво, явление, често наблюдавано в ръкописи със сръбски произход.

Месецослов и синаксарни указания (ff. 276r–279r)

В писмото на основния текст се смесват уставни и полууставни форми на буквите, които имат преобладаващо квадратен модул, а в дуктуса се забелязва колебание между право и леко наклонено вдясно писане. При отделни изключения (уставните варианти) перото се движи равномерно и с контрасти в отделните буквени части, за разлика от липсата на контраст между тънки и дебели черти и бързописно изтеглените стъбла на редица букви, особености, които определят като цяло полууставния характер на писмото. Прави впечатление също така, че първата страница е писана с повече старание и придържане към устава, докато полууставният облик на писмото е подчертан в останалите. За разлика от основния текст рубриците, писани с карминено⁴¹ мастило, спазват правилата на уставното писане.

В дуктуса на текста се наблюдават следните особености (срв. илюстрация 4):

- а – с много варианти; преобладават бързописните варианти със силно изтеглено под реда и огъващо се стъбло; уставният вариант включва хоризонтална чертица в горния край на стъблото;
- б – с варианти, преобладава формата с леко трапецовидна малка петлица и изтеглена извън нейната ширина гредна на буквата, завършваща със по-ясно или по-слабо изразен сериф;
- в – тенденцията е двете петлици да са еднакви по големина, но в повечето случаи горната е по-малка или линията на горната петлица слиза до основата на буквата; в друг вариант формата напомня правоъгълник, разделен с хоризонтална черта; в някои случаи долната черта се изтегля вдясно от вертикалното стъбло;
- г – с прав или леко закръглен вертикал, без или със сериф (триъгълен или като черта, спусната надолу), понякога излиза над хоризонталното стъбло;
- д – в уставния вариант, при спазване на тънко–дебело, долната част е оформена с два триъгълни серифа; в полууставните варианти късите стъбла под реда са с неравни дължини и наклони, а в някои случаи дясната черта в горната част е по-висока и започва с извивка;
- е – право или леко наклонено (при това и със „счупен“ наклон) вляво, хоризонталната чертица в повечето случаи леко вдигната и излиза навън, като завършва с точка или спусната надолу чертица;
- є – има подобен вариант, както и вариант с изтеглен прав хоризонтал с точка върху него; специфично е частичното леко огъване на линията в горната част на буквата;
- ж – тримахово, в уставния вариант страничните стъбла се пресичат близо до горния край на вертикалното стъбло и имат серифи; в бързописния вариант формата е панделковидна и пресичането на стъблата е в центъра на вертикалното стъбло;
- з – се среща само със числена функция в два леко различаващи се полууставни варианта⁴²;
- з – уставният и полууставният варианти следват пропорциите на формите, характерни за търновския устав от XIV в., а бързописният включва и съвсем свободно изписване на вълнообразна линия с едно движение на перото, както и калиграфски завъртания на перото;

⁴¹ По-нататък за удобство му даваме друго работно име.

⁴² В своята статия Т. Попова отбелязва, че „в литургичните указания към текста за 13 Нд Лк (18: 18–27) с се употребява вместо з в кнаѣсъ.“ (f. 191v).

- н – с доста варианти; съединителната чертица се мести по височината на страничните стъбла, понякога под ъгъл, при модули квадрат и правоъгълник; в едни от вариантите дясното стъбло се извива по посока на писането (но и обратно), с което начертанието попада в категорията на полуустава;
- і – с три главни варианта, различаващи се чрез надредните добавки (без, със чавка или с две точки); преобладава вариант с две точки, при който лявата точка е над буквата, а дясната встрани и леко нагоре;
- к – обикновено с недобре развита дясна част и голямо разстояние между нея и основното стъбло; в по-редки случаи има добре оформен триъгълен сериф на горното странично стъбло;
- л – в едните варианти дясното стъбло е по-високо от лявото;
- м – с варианти, но като цяло близко до уставното начертание, с удебеляване във вертикалните стъбла: с еднакво изписани заострени части; с леко слизаща под реда заострена средна част; с подчертано спусната под реда заострена средна част и леки съединителни чертици между нея и горните части на стъблата; спусната под реда и заоблена средна част с ясно изразени съединителни чертици;
- н – с прави или леко огънати, леко наклонени вдясно основни стъбла; съединителната черта започва от горния край на лявото стъбло, но се допира до дясното на различни места, включително в долния му край;
- о – с доста неправилни форми;
- о – за разлика от тясното о широкото се пише сравнително редовно с правилна кръгла форма, като един от вариантите има и точки горе и долу (о);
- п – с колебания между квадратен и правоъгълен модул; дясното стъбло често е извито в посоката на писане;
- р – с малка петлица, която е или заоблена, или леко заострена в горната част; стъблото мени наклона си – право, наклонено вляво, наклонено вдясно; понякога крайт е леко завит наляво;
- с – преобладава вариантът с ясно изразена дъга, но се пише и тясно, с леко заостряне в долната част;
- т – с варианти: уставно начертание с ясно изразен триъгълни серифи, от които десният е ограничен от наклонена по посока на писането линия; в полууставния вариант има спуснат към реда ляв сериф, оформен от чертица и стъблото е леко огънато по посока на писането; стъбло с хоризонтална чертица в долния му край; към бързописните и калиграфските варианти се отнася високото Т с вълнообразна греда, както самостоятелно, така и в лигатури Т_н, Т_р; специфичен калиграфски похват е лигатурата Т_г (f. 277v) със свързване по подобие на гръцкото минускулно писмо;
- ш – с 4 варианта: уставно начертание; разделени горна и долна част; съединени части и два бързописни варианта;
- у – с форма, близка до уставната и леки вариации в горните краища;
- ф – 3 варианта: с широка, леко сплескана и обла петлица; сплескана и заострена петлица; с кръгла петлица и калиграфски вариант, при който стъблото навлиза частично в петлицата отгоре и отдолу (f. 277v);
- х – с равни по дължина стъбла или с издължено ляво или дясно стъбло; стъблата слизат под реда; едностранно или двустранно горните (а частично и долните краища) или свършват със сериф, или се заоблят;

- w – с еднакви по големина части или с леко стеснена, или по-ярко изразена дясна част; вътрешната част може да завършва малко по-ниско от околните краища; диграфът \bar{w} няма специфични особености;
- ц – с дълга средна част, която може да е леко извита;
- ц – в повечето случаи се пише с 4 маха на перото, но има и единични случаи на архаизирано изписване с 3 маха, т.е. с непрекъснато дясно стъбло; често долната черта („крачето“ на буквата) е бързописна и се извива дъговидно;
- ч – с 4 варианта: много близък до уставното начертание, с леко изместване на петлицата вдясно; със заоблена петлица отляво на стъблото; със заострена петлица отляво на стъблото; без стъбло, във формата на v ;
- ш – няма отличителни особености;
- ъ – два основни варианта с лек или по-силен наклон: буквата, поместена в реда, е с модул квадрат и полууставно начертание с малка петлица и спуснат чрез чертица сериф; буквата се пише бързописно с едно движение, с високо изнесено стъбло и заоблена петлица; петлицата е ъловата, но стъблото е високо, с леко вълнообразна хоризонтална черта;
- ы – двете части се вписват в квадрат; петлицата на $ь$ може да бъде и заоблена, и четвъртитата;
- ь – редките случаи или с права вертикална чертица, или с лек наклон вдясно;
- ѳ – с начертания близки до тези на $ь$, с хоризонтална черта на височината на горната мислена линия на буквения ред и леко излизащо над нея стъбло;
- ю – няма специални особености, петлицата е по-скоро тясна, а съединителната черта между нея и стъблото няма постоянна позиция;
- Ѡ – трите варианта включват уставен, полууставен и частично (при λ) бързописен вариант;
- Ѳ – единичният пример на f. 278v2 съвпада с уставния вариант на тясното ϵ , с малко покъс вертикал и съединителна черта в средата;
- ѳ – с три варианта: уставната форма има високо поставена хоризонтална чертица и средна, вертикална, симетрична спрямо страничните стъбла чертица; при полууставната форма средната чертица се оформя от описващото две извити линии перо; бързописната е небрежна, с нарушена симетрия;
- ѵ – буквата запазва симетричната си конструкция и в уставния, и в полууставния вариант;
- Ѷ, ѷ – редките случаи имат полууставен вид, при това \mathfrak{z} с лек наклон вляво, докато вертикалът на ψ (употребено само веднъж на f. 276v10) със своята умерено вълнообразна линия се доближава до бързописния вариант;
- Ѹ – тясна и заострена петлица, излизаща под и над реда, но в някои случаи долната част е съвсем малко по-ниска от него; хоризонталната черта обикновено е на височина на средата на реда; в комбинации $\mathfrak{z}\epsilon$ и $\mathfrak{z}w$ хоризонталната черта се свързва със съседната буква на височината на мислената горна линия на реда; при самото изписване не се спазва постоянна форма;
- ѹ – крачето може да варира по дължина и наклон.

Надсловните варианти с изключение на \circ се отличават от съответните малки уставни варианти освен с големината си, и с правоъгълния си модул; особени, предимно епиграфски форми показват λ , ν (с разстояние между двете дъги), κ и μ , докато ζ е напълно поместено в междуредовото разстояние. Малките черни и по-големите яркорозови инициали показват и формално, и по цвета на мастилото, намесата на друга ръка.

Срещат се и редки грешки и поправки; така например основната ръка е задраскала в рубриката в горното поле на f. 196r сбърканата дума *въше*.

Основният въпрос, който си задаваме тук, е дали писмото в тази част е идентично с добавените в евангелската част розови литургични рубрики и номерации и особено, с нанесените със същото мастило букви в буквения лабиринт (вж. и раздела *Мастила и бои*).

Синаксар (ff. 280r–283r)

Обликът на писмото издава родство с писмото в предишните листове, но шрифтът е изцяло полууставен; дуктусът е бърз, наклонът вдясно по-изразен, буквеният модул е по-близък до правоъгълник. При описанието ще бъдат пропуснати отделни букви, които нямат специфика в начертанията: і, к, л, о, ъ, ю, ѓ (срв. илюстрация 5):

- а – както и при календарната ръка, буквата има множество варианти, с различна форма на петлицата и различни дължини и наклони на стъблото;
- б – с близка до квадрат петлица, с неправилна форма и греда, малко по-дълга от ширината на петлицата;
- в – с колебания при писането, при червените рубрикиращи букви е по-изразена триъгълната форма на петлиците; в текста формата е често неправилна като правоъгълник с хоризонтална средна черта; има и напълно бързописни варианти;
- г – вписва се в модул квадрат, има грубо оформени серифи;
- д – с неправилна форма, като хоризонталната черта излиза встрани или само отляво или от двете страни спрямо горната част на буквата;
- е – тясно, с варианти при оформянето на хоризонталната чертица, която понякога се пише със „счупване“ накрая, както и при календарната ръка;
- є – формата е правилна, с хоризонтална черта, изтеглена пред средата на височината на буквата, понякога издължена вдясно; в някои случая буквата е увеличена по размер по-скоро с декоративна цел, отколкото поради позицията ѝ в думата;
- ж – пише се бързо, с три или с два маха на перото, като при втория вариант се получава панделковидна форма, която преобладава;
- з – среща се само като цифра;
- з – с варианти, от които единият е близък до уставното писане, преобладава обаче бързописната форма, получена от едно движение на перото, със силно удължаване на цялата буква, която излиза и над реда и леко се надебелява долната си част;
- н – полууставно, с извити по посока на писането стъбла;
- к – дясната част е значително отдалечена от стъблото и се пише почти като дъга;
- м – в два основни варианта: с четири еднакви по височина черти, срещащи се под ъгъл; с по-къса средна част, писана с извивка;
- н – с непостоянно местоположение на свързващата черта;
- о – по-тясно, отколкото при календарната ръка и с остър горен край;
- п – с изключение на рубрикираните букви, формата е разкривена;
- р – в текста е с малка петлица; може да се отбележи вариантът със завита наляво долна част на стъблото;
- с – както и при є има случай на увеличен размер с декоративна цел; на f. 282v има калиграфски вариант на лигатурно свързани в една фигура С и є;
- т – със спуснати почти до реда серифи, така че на места буквата приема формата на „трикрако“ т; високото Т се пише рядко, с дъговидно или вълнообразно извита греда;
- ш, џ – формите са доста близки до тези на календарната ръка;
- ч – формата е по-проста и крачето по-дълго отколкото при календарната ръка;
- ф – петлицата е тясна и леко приплесната по средата на стъблото;
- х – чертите имат по-силен наклон в сравнение с буквата, писана от календарния писач;

- в някои случаи стъблата остават почти в границите на реда, а в други – излизат и над него;
- w – откриваме един път и в затворена форма, срв. ρϭ̅ϭ̅m̅z̅ f. 281v23.
- ц – за разликата от календарната ръка тук крачето е оформено като отделно щрихче, което често започва малко по-вдясно от средата на буквата;
- ц – формите са сравними с тези на календарната ръка;
- ч – има няколко варианта в рубрикираните букви, включително един близък до уставното начертание със заоблена петлица; в текста се пише най-често без стъбло, с вилкообразна форма, но се среща и вариант със заоблена петлица и стъбло отдясно;
- ш – при бързото писане се получават варианти, при които вертикалните стъбла пресичат хоризонталното;
- ъ – за полууставния вариант е характерен дългият сериф отляво; буквата се пише преобладаващо бързописно, с едно движение на перото, при което стъблото се удължава силно и се извива над реда;
- ы – петлицата понякога не се затваря в горния край; в бързописния вариант формата на ы е ярко изразена, а лявата и дясната част са свързани с хоризонтална чертица;
- ѣ – най-характерен и най-често използван е бързописният вариант, с високо стъбло и дълговидно извита греда;
- ѧ – пише се само в думата ѧко, с бързописни особености на ѧ;
- Ѧ – със същите движения на перото, както при първия писач; специфичен вариант е триъгълната форма с късо стъбло под нея;
- Ѧ – горната част понякога се накланя наляво и буквата става леко асиметрична, но постоянната тенденция е към запазване на симетричната форма;
- Ѧ – с издължена и заострена форма, често леко разкривена; хоризонталната черта е в средата на буквата и височината на реда.

За оформянето на рубриките в текста този писач използва маргинален знак, подобен на остри кавички (ditto marks)⁴³.

И двата почерка показват особености, които не могат да бъдат съпоставени с писмото на молдавската приписка от f. 5r. Освен това и ортографията коренно се различава. Това означава, че ако листовите са били добавени вече в молдавска среда, то тя е била различна от тази на владетелския двор, където е вписана приписката.

Към палеографските особености на ръкописа спада и номерацията на Ам. гл., частично нанесена с почерка на писача на ръкописа и която, както и надтекстовите заглавия и малките инициали, е писана със злато върху жълта подложка. Тази номерация, която ще бъде описана в следващия раздел, не е последователна и е допълвана с един вид мастило, което ще наречем розово, върху което понякога също е нанасяно, но не така плътно, злато.

Мастила и бои

Без проверка с технически методи, които биха позволили да определим химическите елементи на съответните мастила, пигменти и бои, точният брой на използваните мастила и бои е трудно да се установи⁴⁴. Тъй като само едно специализирано изследване би разрешило в голяма степен (ако не изцяло) проблема със съотношението между ориги-

⁴³ Наименованието вж. в: N. Nicholas (maintained by), The TLG Beta Code Manual, p. 11, URL <http://www.csad.ox.ac.uk/varia/unicode/BetaCode.pdf> (ползвано на 15.09.2016).

⁴⁴ Срв. напр. изследванията на синайските глаголически ръкописи: Miklas et al. 2012: 158–165.

налните и първите добавени листове в ръкописа, представените тук характеристики не претендират за абсолютна точност.

(а) Стари, т.е. принадлежащи на първичното изписване, изглеждат:

(1) Ярочервено мастило на надписите към миниатюрите на ff. 2v и 3r, в заставките на ff. 88r, 137r, 213r и на ff. 86v, 134v, 212v, 272v.

(2) С по-плътно, керемиденочервено са нанесени инициалите в приписката на монаха Симон. След многократни проверки можем почти със сигурност да кажем, че със същия нюанс, значи и от същото време, вероятно от ръката на Симон и несъмнено след първото нанасяне на номерациите, са както малките червени инициали в текста (f. 155r-v), така най-вероятно и буквените цифри с керемиденочервено мастило, обозначаващи Ам. гл., при дублираната номерация на f. 22r (от дясната страна на златножълтото число $\overline{\text{пг}}$ следва още веднъж $\overline{\text{пг}}$ в керемиденочервено със следи от злато). Същото се наблюдава и на ff. 144r, 145v, 147r, 148v, 149r, 149v. От f. 151r нататък нюансът частично се променя към наситено малиненочервено, съвсем различно от розовия цвят на мастилото в другите рубрики; на този лист с него жълтата номерация е поправена изцяло на лє (без титлата и ограничителната точка); следват ff. 152r, 153r, 153v – в златножълтата номерация $\overline{\text{мг}}$ е коригирана цифрата на единицата на Δ, при ff. 154r (малиненочервено), 154v (керемиденочервено), 155r – в двата нюанса, включително инициалите, f. 155v – с мънички поправки, f. 156r – отново с корекции на златната номерация (поправени са десетиците, в първоначалния вариант дадени като $\overline{\text{пв}}$ вм. $\overline{\text{жв}}$ и $\overline{\text{пг}}$ вм. $\overline{\text{жг}}$), ff. 156v, 157r, 158r-v, 160v, 161r-v, 164r-v, 165v, 167r-v, 168r-v, 169v – до р. 5–6 отляво има и знак \:, който отправя към маргинално допълнение на текста; 170r, 171v, 172v, 173v, 174v, 175r-v, 176r⁴⁵, 177r-v, 178r, 179v, 180r-v, 181v, 182r-v, 183r, 184r-v, на f. 187r – отново има коректура върху златножълтата номерация (в третия ред отдолу $\overline{\text{рж}}$ е поправено на $\overline{\text{ржΔ}}$), ff. 189v, 190r, 191r, 192r-v, 193v, 195r-v, 198r-v, 200v, 203r. Със същия червен цвят са нанесени номерациите и на ff. 214r, 215r-v, 217v (срв. f. 22r). Те са писани по-старателно и са правилно ориентирани спрямо текста, за разлика от първоначалните, но няма основания за тях да се търси отделна рубрицираща ръка.

Следователно можем да предположим, че след написването на текста са били нанесени както пропуснатите вътре в него малки инициали, така и липсващата номерация на Ам. гл., успоредно с което е станало и коригирането на грешките, допуснати от Симон.

(3) Черно мастило за евангелския текст от f. 3v нататък.

(4) Жълт цвят на инициалите, заглавията, надтекстовите заглавия и част от маргиналните номерации, от f. 3v нататък.

(5) Злато върху същите части от текста (срв. илюстрация 4), в миниатюрите и заставките – включително надписът в първата от тях на f. 6r; на f. 157r при р. 9 маргиналната номерация $\overline{\text{жж}}$ е останала непокрита със злато; позлатата, особено при малки инициали, понякога е нанасяна направо върху листа (вж. ff. 135v–136r), а в повечето случаи – като втори слой, върху жълта подложка.

(6) Бои на заставките на големите украсени инициали: доминират синя, зелена с различни отенъци, различни отенъци на кафява, червена, светлосиня и покривна бяла. Към тях спадат и боите в орнаментираната рамка на буквения лабиринт.

⁴⁵ Тук има грешка както в първата, писана със жълто (или жълто и злато) номерация – $\overline{\text{рм}}$, тъй като последната златна цифра преди това е $\overline{\text{пм}}$ (f. 175r), така и във втората – с керемидено мастило веднъж е нанесена номерация $\overline{\text{рмн}}$ на f. 175v и втори път, на f. 176r.

(7) В хода на нашите проучвания най-сложен остава въпросът за частично избледнялия към жълтеникаво-розов цвят (ще го наречем условно „розово-жълт“⁴⁶) на маргиналните номерации, които (или преобладаващата част от които) са писани от една ръка и допълват, подобно на керемиденочервените, маркираните със златната номерация Ам. гл. Част от тях са тънко покривани със злато. Доколкото може да се прецени, същите нюанси на избледнял розов цвят и златно покритие се намират и в лабиринта на f. 273v, но същите (?) или близки до тях са и нюансите на розовото в първата добавена част (месецослова). Именно тези външни прилики правят трудно извеждането на окончателно заключение. В редица листове от оригиналния текст има както съвсем ясна, така и по-колеблива разлика между тези „розово-жълти“ номерации и останалите литургични рубрики. След многократни съпоставки можем да посочим следните места, в които намираме по-ясно открити тези разлики, които ни дават сигнал за два различни етапа на писане: ff. 13r, 14r, 15r, 15v, 16r, 16v (?), 17v, 18r, 20v – тук обаче малкият (условно ще го наречем „розово-лилав“) инициал С най-вероятно е писан от писача на първата добавка, ff. 22r-v, 23r – тук е добавен и инициал М (р. 14) със същото мастило като това на главата, покриващо положен отдолу жълт (?) цвят; ff. 24r, 27v, 29v, 30r, 30v (?), на f. 31r обаче по неясна причина златният номер е дублиран и с „розово-жълт“⁴⁶, ff. 33v, 34r, 34v – сложен за определяне случай, но като че ли все пак нюансът е различен⁴⁷; 35v, 36v (?), 37r, 37v (?), 38r, 38v (?), 40r (?), 41v, 43r, 43v, 44r, 45r, 47v (?), 48v(?), 50v (?), 52v (?), 54v, 61v, 64r, 66v, 67v, 68v, 70r, 71r – розово-жълтото мастило е поправило номерацията до златната, 71v, 74r, 75r, 75v, 76r, 77v, 80r, 82r (?), 82v (?) – има поправка с едно от розовите мастила на златна номерация, 84v (?), 90r (?), 90v (?), 92r, 94r, 96v, 97r, 101r, 102r, 106r, 108r (?), 109r – със същото „розово-жълто“ мастило е добавен и малкият инициал, 109v, 110r, 111v, 112r – трудно доловима, но налична разлика, която обаче е много малка спрямо цвета на рубриката, 113v – трудно доловима, но все пак разлика (?), 116r, 116v, 117r, 118r – тук „розово-жълтото“ число е много грозно изписано; f. 122r (?) и 122v (?). Допълнителен детайл от палеографско естество е разликата в дебелината на перата, с които са писани номерациите и литургичните рубрики. Сигурно указание за това, че дописванията с „розово“ принадлежат на два етапа (и най-вероятно на различно време) намираме на f. 61v, където бледото розово-жълто мастило на числото $\overline{\text{гг}}$ е повторено с друго, което по цвят отговаря на рубриците и на f. 110v, където писаното с „розово-лилавото“ мастило $\overline{\text{жл}}$ ясно покрива Ам. гл. $\overline{\text{нп}}$.

Проблемът произлиза от факта, че и в първата добавена част с месецослова на ff. 276–279, и в инициали в текста (като на f. 23r, при р. 14 – М) намираме същото „розово-жълто“, при това покрито с тънък слой злато. Следователно, ръката, която използва розово мастило, би могла или да бъде идентична с тази на писача на първата добавка, или да принадлежи към оригиналния състав на ръкописа. Това предположение обаче може да се потвърди само от подробен палеографически и химически (спектроскопичен) анализ.

(8) Известна несигурност изпитваме при въпроса дали черното мастило на добавените с черно номерации на Ам. гл. е старо или пък е от по-късна дата. Въпросът се отнася и до посочените разлики в мастилата, използвани за номерацията на тетрадите. Мастилото за номерация на тетрадите се различава от това за основния текст, но може би това се дължи на факта, че то е било приготвено отделно за нанасяне на номерата след завърш-

⁴⁶ Ще отбележим, че златният номер на главата е изписан много криво, а цветът на дублиращата цифра е възможно да съвпада с другия розов цвят – на рубриката. В такъв случай бихме могли да допуснем „естетическа“ корекция.

⁴⁷ Може би играе роля и факторът повърхност за писане – К или М.

ването на текста (вероятно не от Симон). Съдейки по буквените начертания и факта, че те не съвпадат с двете по-късни ръце в добавените листове, сме склонни да приемем, че към оригиналния слой, но – както изглежда и поради разположението им – също добавени, принадлежат номерата на обширните глави в списъка на главите в Евангелието от Лука⁴⁸ (ff. 135r–136r), също така номерациите на Ам. гл. с черно мастило на ff. 40r, 42r, 53r, 57v, 110v, 124r, 145r (?), 165v, 169r, 172r, 178v, 181r, 189v, 190r, 195r, 197r, 199v, 202r, 203v, 204r, 204v, 205r, 206r, 206v, 208r⁴⁹, 213v, 214r, 215r, 218r, 220r, 220v, 223v, 226r, 227r, 230r, 230v, 231r, 233v, 234r, 248v, 249r, 251v, 255v, 256r, съчетани – с едно изключение – с писан със същото мастило откроен малък инициал на перикопата или най-често, със само леко увеличена буква на съответното начало на стиха/перикопата. Със същото мастило е добавеният малък инициал С в началото на перикопата на f. 236r, срещу номерацията със злато π̄, където е бил изпуснат златният. Съвременна на текста (от ръката на Симон?) е и добавената в полето пропуснатата част от евангелския стих на f. 169v: ἵακο δὲ σὶ βᾱ πο̄ινδατ σᾱ. Остава под въпрос дали добавените с черно и червено номера на глави са дело на една и съща ръка.

(9) На оригиналния слой би трябвало да принадлежи и черното мастило, с което са рисувани бесовете в миниатюрите на ff. 15v, 25v, 37r, 48r, 52r, 90r, 111v, 149r (по-късно изтрито), 154r, 162v, 169v, 172v, защото тяхното присъствие в сцените е напълно оправдано, а и начинът на изобразяване съответства на този във византийския ръкопис. В същото време оттенъкът изглежда по-различен от този на мастилото за основния текст и по-скоро съвпада с мастилото на гръцките приписки (срв. особено f. 48r). Дали то има същия химически състав като мастилото за тъмните контури в преобладаващата част от изображенията, е въпрос, на който може да отговори само съответният анализ.

(b) Очевидно от по-късно време са:

(1) Молдавската бележка на f. 5r (илюстрация 6).

(2) Литургичните рубрики, поместени в горните и долните полета на листовите, са писани с розово мастило; условно ще го наречем „розово-лилаво“ заради онези места, където категорично се различава от „розово-жълтото“ мастило (тук и по-нататък вж. илюстрация 5). С него са писани рубриците и началните букви в първата добавка (там също се наблюдават промени в цвета на мастилото – от наситено „розово-виолетово“ до жълтеникаво и кафеникаво избледняване (вж. по-горе, раздел 6). Трудността в разграничаването само с просто око между нюансите на розовото мастило в евангелските части на ръкописа води до несигурност дали тази по-късна ръка не е дописала все още липсващи номера на Ам. гл. – такива случаи се наблюдават на следните листове: ff. 16v и 18v – изглежда, като че късната ръка е добавила и главата λϕ, ff. 19v, 21v – където са избледнели (или са по-светли) именно буквите в рубриците и обозначенията $\zeta\lambda$ / $\kappa\delta$, f. 31v. На f. 33r случаят е особено труден, както и на ff. 35r и 39r – тъй като вписванията изглеждат направени с едно и също мастило (!). Подобна е ситуацията на f. 39v, където има, ако изобщо съществува, много малка разлика между двете розови мастила. Също така объркваща ситуация намираме на f. 45v, както и на ff. 46v, 49r, 49v, 50r, 83v – точно тук се питаме дали

⁴⁸ Нанесени единствено тук с черно; със злато са писани само в част от списъка на главите на Матей (f. 3v). Вторични, с розовото мастило на първата добавка, са номерата на главите в Йоан на f. 212v.

⁴⁹ На тази страница ясно се вижда, че размерът на буквите за цифрови означения, писани със злато, не е показателен за буквите, писани с черно – има както златни букви с големината на основното писмо, така и по-малки, съвпадащи по размер с черните. Тук се вижда и как същата ръка, писала с черно Ам. гл., е продължила в полето с по-малък шрифт пропуснатите думи: с ннмн.

ръката, писала с розово-лилавото мастило на първата добавка, е добавила два пропуснати номера на глави – $\overline{\Gamma M \Sigma}$ и $\overline{\Gamma M Z}$. На ff. 89v, 98r, 103r откриваме отново объркваща ситуация, в която розово-лилавото мастило е използвано за номерацията, а останалите рубрики са по-скоро „розово-жълти“. На f. 104r изглежда че втората розова ръка е добавила номерацията и продължава на обратната страна, f. 107r – на този лист не може да се определи коя „розова ръка“ е поправила златно число, а подобна ситуация има и на f. 113r с поправка в розово; докато на ff. 114r, 115r, 115v, 119v, 121v всичко, писано с розово мастило изглежда еднакво (?). Много очебиен е примерът на f. 119v, където с розово-лилавото мастило е поправена сбърканата, писана със злато върху жълто оригинална номерация на главата – $\overline{\rho \dots}$, поправено с добавяне на $\overline{\kappa \phi}$. Принадлежаща на този „слой“ е и рубриката на f. 42r2–3, където писачът е писал върху разура на оригинален текст с черно мастило.

(3) Проблем представлява и уточняването дали рубриците $\overline{z \lambda}$, $\overline{\kappa}$, $\overline{\psi \theta \eta}$ и други указания и знаци (напр. на f. 141r), които намираме или вътре в текстовото поле, или разположени маргинално, чийто розов цвят в редица случаи се отличава от този на рубриците, са от едно и също време с тях; така е напр. на f. 29v. Вторични изглеждат тези обозначения на споменатия f. 110v, където $\overline{\psi \epsilon}$ $\overline{z \lambda}$ припокрива буквите в полето $\overline{\eta \rho}$, писани не само с избледняло, но и частично изронено розово мастило; вторична е розовата корекция и на нанесения със злато номер $\overline{\eta \eta}$, в която писачът е надградил формата на η до ϕ ; същото виждаме и на f. 113r, където $\overline{z \lambda}$ е вписано между колоната на текста и нанесената със злато върху жълта подложка цифра и $\overline{\rho [r]}$, а със същото розово мастило втората цифра е основателно поправена на Δ , при което мастилото се е разляло; същият вид поправка се наблюдава и на f. 113v – $\overline{\rho \Delta}$ е поправено с ϵ .

(4) Черните мастила на двете добавки – различни помежду си и от мастилото на основния текст.

(5) Рубрикационното мастило на втората добавка е в ярко керемиденочервено, което не се среща другаде в ръкописа, т.е. не е идентично с никое от описаните досега мастила и на тази основа можем само да допуснем, че тук е работил друг писач; отделни места са били по-късно повторени със същото керемиденочервено мастило; особено добре се вижда това в левия долен ъгъл на лабиринта, където едно доста старо петно е покривало оригиналния текст.

(6) Бележките са от различни ползватели на ръкописа: на f. 37v – $\overline{\chi \delta \lambda \alpha}$ (към $\overline{\nu \lambda \sigma \phi \eta \mu \eta \nu \alpha}$ в текста), писана с черно мастило; маргиналните бележки от друга ръка, която пише на f. 78v (р. 3 вляво) – $\overline{\rho \psi \epsilon \sigma \tau \alpha \nu}$. На бързописна ръка, вероятно на читател, принадлежи маргиналната бележка $\overline{\nu \delta \zeta \alpha}$ $\overline{\beta \omega}$ $\overline{\epsilon}$ на f. 53v (до р. 1 отляво), с черно мастило. Пак от ръката на ползвател е бележката на f. 88v, написана вертикално, много близо до текста: $\overline{\alpha \kappa \rho \iota}$ $\overline{\nu \rho \eta \sigma \eta \epsilon}$, а на f. 103r горе, почти във външния ъгъл с червено е оставена проба на перото или нещо подобно.

(7) По-късни изглеждат и гръцките бележки към миниатюрите, като тези на f. 48r и др., но и тук е необходим подробен палеографски анализ; мастилото е черно (срв. горе под 9).

(8) Обикновено с четка и различни бои, подобни на използваните за самите миниатюри (тъмносив, червеникав⁵⁰, сивокафеникав или сивозеленикав цвят), са нанасяни и номерации при миниатюри, от външната страна на изображенията, частично избледнели, измити или изтрети, поради което често едва забележими: в Mt – f. 48r \overline{m} ; f. 56r \overline{n} или

⁵⁰ Същото червеникаво мастило срещаме и на ff. 80r, 129v в добавените рисунки на петела в сцената Отричането на Петър.

р̄. [?] (и в двата случая буквите за единиците не се четат), f. 57r н̄е или р̄е, f. 65v з̄ [?], f. 73r з̄ф (чете се съвсем ясно), f. 76v д̄е; в частта на Мк: f. 90v з̄, f. 91r н̄, f. 101r к̄, f. 108r к̄з̄ [?], f. 116r л̄, f. 122r м, f. 126r н̄ (в края на листа, написано с кафяво мастило и с нормален почерк, очевидно за да бъде отрязано при подвързването), f. 126v нв [?], f. 127v н̄г, f. 129v н̄н̄?; в Лк – на f. 143v тв [?], f. 160r л̄г?; в Йо: f. 224r н̄, f. 230r к̄, f. 238v л̄д, f. 239r л̄е, f. 240v л̄з̄. На f. 241v вляво от миниатюрата със сивозеленикава боя е отбелязан кръст. Тази номерация в редица случаи отговаря на поредния номер на миниатюрата в текста (ако не се брои миниатюрата-заставка в началото на всяко от евангелията)⁵¹. Случаите на несъвпадение подсказват възможността с тези номера да са били отбелязвани само миниатюрите, копирани в друг илюстриран препис на Лонд, но на такава картина не съответстват преписи като Елисаветгр, или двете копия от манастира Сучевица⁵². Дали тези номера са свързани с бележките на гръцки около някои от миниатюрите и дали тези данни говорят за още един препис на евангелието, направен в манастира Св. Павел на Атон – както допуска Б. Филов, от приписката на румънски, оставена „от йеродякона Гавраила“ на f. 286r (срв. Филов 1934: 9)⁵³, е въпрос за бъдещи проучвания.

(9) Един читател (с черно мастило подобно на това на рубриката) коригира в текста на f. 158r10 д̄внж̄^м; може би същият късен коректор е повторил думата свонхъ на f. 157v5, понеже е била силно избледняла и изронена; същата ръка е добавила и изпусната част от дума на f. 211r на предпоследния ред.

(10) На f. 138v по-късна ръка е правила корекция на р. 9–11 с черно мастило и писмо, което се опитва да наподобява оригиналното; не е изключено тази поправка да е правена в молдавска среда. Поправки от същата ръка са нанасени и на f. 192v4.

(11) Към по-късните мастила спада и сивозеленикавото мастило във вторичната номерация на тетрадите, което е употребено и за добавянето на растителен мотив в полето на f. 31r и кръст в полето на f. 241v.

След всичко казано по отношение на добавяните детайли в частта на преписвача Симон, на които досега не е обръщано внимание, е необходимо да обобщим хипотезата си за процеса на писане на ръкописа. След първоначалното изписване на текста от Симон самият той (евентуално негов помощник-рубрикатор или художник, който е правил надписите в заставките и миниатюрите с червено мастило) е попълнил липсващите номерации на глави с яркочервеното мастило. С „розово-жълтото“ мастило е работила същата ръка, която е направила лабиринта (Симон или друг писач). Не е изключено двете фази на това допълване да са едновременни, зависими от писането на лабиринта и на червенословите в миниатюрите, при разпределяне на тетрадите между писачи и художника-орнаментатор. Отделно текстът е бил предоставен на „коректор“ (ако отново не става дума за ръката Симон), който е трил сбъркани части от текста, дописвал е с черно (различно от по-късните поправки!) липсващи части или букви и е допълнил липсващи номерации, включително в списъка на главите пред Евангелието от Лука – възможно е неговата работа също да е текла паралелно с другата, без пълна координация при нанасянето на пропуснатите номера на глави. Такъв поглед към процеса в известна степен коригира

⁵¹ Така например на f. 73r се пада 69-а миниатюра, на f. 76v се пада 75-а миниатюра в Матей; на ff. 90v, 91r – съответно 7-а и 8-а миниатюра в Марко; на f. 224r е 18-а миниатюра в Йоан.

⁵² Срв. по Dragnev 2004. На този етап на проучване не намира обяснение и фактът, че в Йоан с номер 20 е отбелязана 24-а подред миниатюра (f. 230r), но с номера 34, 35 и 37 са маркирани съответно 33-а, 34-а и 36-а миниатюра.

⁵³ Срв. в *Притиски*.

слабостта на хипотезата, като предполага ситуация, в която на два (или даже на три) пъти са попълвани липсващи номерации на глави.

В някакъв период, не много отдалечен по време (а вероятно и по място) от направата на ръкописа, към него е била прибавена първата част, съдържаща месецослова. Тогава са нанесени и съответните литургически рубрики с мастилото, което условно нарекохме „розово-лилаво“ (но което в редица случаи придобива нюанси на избледняване, сравними с установената „първа розово-жълта ръка“). Основание да смятаме, че литургичните рубрики, както и обозначенията на перикопите в текста, а може би и някои останали ненаписани номера на глави, принадлежат на времето на първата добавка, е наличието на няколко нюанса на розовото мастило в първата добавка, които са аналогични на нюансите в изредените допълнения. Тази хипотеза взема предвид и отбелязаните контрасти на места между рубриците и обозначенията на перикопите.

Последна по време е втората добавка със синаксара, в която писачът използва черно и червено мастило, различни по цвят от оригиналната част на ръкописа. Остават отворени обаче големите въпроси: първият е кога и къде е правена добавената месецословна част – посочените по-горе трудности в разграничаването на различните розови мастила (реално карминови, с различни степени на избледняване и на гъстота на мастилото) навеждат на мисълта дали ръкописът не е бил допълнен след някакъв промеждутък от време (евентуално още преди смъртта на Иван Александър и със сигурност преди падането на Търново)⁵⁴ все в същото ателие, което е изработило писмото и украсата. Вторият въпрос е дали добавените „розово-жълти“ номерации на Ам. гл. са първични или и те са от времето на първата добавка заедно с останалите, които по цвета на мастилото изглеждат съвременни на нея. За допускането, че розовите букви в лабиринта (част от тях позлатени) са от същото време (т.е. от времето на завършването на ръкописа), когато са добавени „розово-жълтите“ номерации изхождаме от съображението, че не изглежда вероятно всички розови мастила да са по-късни, защото това би означавало и по-късното добавяне на лабиринта.

В същия ход на разсъждения трябва да се опитаме и да си представим състава и броя на участниците в изработването на оригиналното ръкописно тяло. Освен основния писач Симон, за когото предполагаме, че е нанасял и златните номерации, и златните надписи на главите, върху него се е трудил поне един „коректор“ – нанесъл добавките с черно мастило. Много е възможно червените добавки да са от ръката на самия Симон – освен ако един от художниците на миниатюрите не е добавил сам червените надписи и е дописал липсващите номерации. Че Симон пише и с червеното мастило, е очевидно от надписите към ктиторските портрети в началото на ръкописа – те не се отличават от неговия почерк в ръкописа. Да допуснем трета ръка за „розово-жълтите“ добавки и четвърта ръка за нанасяне на златото изглежда неикономичен разход на труд, затова сме по-склонни да видим в тях или отново ръката на Симон, или ръката на орнаментатора, изпълнил всички орнаментирани части, включително рамката на буквения лабиринт, както и нанасянето на златните щрихи в миниатюрите. Крайният вариант би предвидил ръката на един отделен „хризограф“ за всички части на ръкописа, в които е нанасяно злато (илюстрация 4)⁵⁵.

⁵⁴ Нямаме сведения кога ръкописът е напуснал библиотеката на царя. Нашите наблюдения, както и резултатите от изследването на правописа и езика в статията на Т. Попова (срв. нейната студия тук) показват, че допълването за богослужебна употреба е било направено най-вероятно по времето на цар Иван Шишман, който би трябвало да е наследил ръкописите на баща си.

⁵⁵ Срв. при *Украса*. В своята фундаментална статия за ролята на писача във византийските ръкописи Ирмгард Хутер (Hutter 1996: 4–5) посочва, че един професионален хризограф е можел да бъде

Към екипа принадлежат и художниците (вж. по-долу), за които (засега с някои променени изводи спрямо изказаните мнения на предишните изследователи) смятаме, че основните са били вероятно трима, които са имали помощници.

Още един довод за синхронното, но не идеално координиране на добавените номерации намираме в тяхното пъстро съжителство, в което обаче има известна закономерност. Дописването с розово-жълто приключва на f. 122 – като за тази част от ръкописа има вероятност някои от тях да са от ръката на писача в месецослова. Червената номерация е нанасяна между f. 144r и f. 217v, т.е. в Евангелието от Лука и част от Евангелието на Йоан, комбинирана с черна и златна. От f. 218r нататък до края намираме само съчетание от златна и черна номерация.

Знаците за интерпунктуация са със същото мастило, с което е написан основният текст, но са повтаряни с друг цвят в зависимост от описаните добавки, т.е. в тях се намират освен златни, също така и червени (пурпурни и розови), а има и писани с мастилото за рубрикиране, като например знакът точка и запетая на f. 155v6 вляво от малкия червен инициал в текста, за разлика от повторената със същото червено мастило редовна точка на р. 21. Същото важи за f. 157r, където на р. 6 точката е повторена с червено, за да се обозначи началото на главата, указана с маргиналният номер 23. Подобни примери намираме и на следващите листове. Тези наблюдения не изчерпват проблема, защото се забелязва голямо непостоянство в отбелязването на точките спрямо номерациите и рубриките за перикопите.

Колофон на преписвача и приписки

На f. 274r–275r е разположена приписката-колофон на монах Симон (сѣмѣнъ мнѣ⁵⁶), писана със същото мастило и писмо като основния текст на ръкописа.

На f. 5r: ✠ сѣѣ стѣфа воѣводе / ✠ ѿ ѿѣнъ алегѣнѣ въ хѣ бѣ вѣрны воѣ/вода ѣ гнѣ • Въсеѣ землн млѣдѣонскѣн / ѿкоупн сѣѣ, тетрѣѣуглѣ • цѣ ѣ бѣль / ѣ залоге • бѣ да га прѣстн, ѣ да мѣу / дарѣѣ жнѣѣ вѣѣны • ѣ зде • мнѣлѣтны жнѣѣ. Интересно е, но за това време не е необичайно, че езикът на приписката е повлиян от народния сръбски език, срв. воѣводе, ѣ залоге, га, дарѣѣ.

Освен приписките, отбелязани по-горе при мастилата, има и други: на f. 78v и f. 264v в долното поле вляво, с дребни букви и черно мастило трудно четливи бележки от една и съща ръка: съответно прѣѣставнѣ и вѣсѣ, вероятно коригиращи правописа на оригинала.

На f. 275r долу в средата приписка с бледо мастило: сѣѣ лѣѣ; тя очевидно се отнася до датата в колофона (1356+266=1622?).

Друга ръка е писала частично нечетливо, с черно мастило, на кирилица, но с форми на гръцки курсив или гръцки вметвания и на румънски език върху празния f. 286r – приписката съдържа четири реда с монокондилен подпис на влашки духовник⁵⁷ с името Гаври(и)л от Атонския манастир Св. Павел: ✠ Скѣ сѣ ѣ гѣврнѣ : ерѣмѣноѣ : сѣ(ѣ)в лѣѣѣ / царѣ рѣмѣнѣаскѣ фнѣѣ ѣѣ лѣ / ѣгѣѣ пѣѣѣ . ѣнѣѣ вѣ со знѣѣ дѣѣ/незеѣ соль .ѣте / Гѣврнѣ : рѣднѣ(ѣкон /-ос?)⁵⁸. Подобна

обучен като художник; на нейните доводи за разпределението на работата между хризографа-писач и художника не противоречи допускането, че хризографът може да е участвал в завършването на миниатюрите без непременно да ги рисува, както и да е работил в ръкописи, илюстрирани от различни художници.

⁵⁶ В повечето описания погрешно дават името му като Симеон.

⁵⁷ ерѣдѣѣкон според Филов 1934:9.

⁵⁸ Имаме възможност да дискутираме приписката с колегите Теде Кал (Tehde Kahl) от Университета в Йена и Еуген Мунтяну (Eugen Munteanu) от университета на Яш. На последния дължим следната интерпретация: „Scris-am eu, Gavriil Ierodiacon, suva lace / Țara Rumînească, fiind aicea la / Agheine Paue/ și cine va să zică Dum/nezeu să-l poarte. / [semnătura]“.

приписка с упоменаване на същия манастир и дата 1807 (?) има и на последния лист на Томичовия псалтир (срв. Джурова 1990/2: f. 304v).

Гръцки приписки около миниатюрите в дребен, небрежен минускул-курсив се намират на f. 15v (частично съкратено – ς, ϣ): εἰς τὸ ὄρος – διδάσκω(v?) – οἱ (?) μακαρι πτοχι; f. 37r: κουφὸς κ(αἰ) τιφλος; f. 41v: ροτουν ι μαθιται αυτου δια τον σ...; f. 46v: γραματις κ(αἰ) φαρισεῖ διατι διατι δε νιπτουσι τὰς χιρας; f. 48r: τίρου κ(αἰ) σιδονως – γινι χα<ναναῖα> – χολους τιφος; f. 48v: (σ)πλαχνίζομε/επι; f. 53r: να μι λεγου . τιναν πὸς .. – ἦπα/γ ὀπισο / μου (т.е. : τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ... ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ)⁵⁹.

На f. 286v горе с черно мастило приписка с хубав гръцки минускул: τὸ παρὸν εὐαγγέλιον ἀγιοπαυλίτικο διὰ χιλια^δ εἰκοσὶ ἔξ. Тя потвърждава горната приписка на Гавриил и свидетелства откупката на ръкописа за атонската обител Св. Павел за сумата на 1026 (паричната единица предстои да се изясни).

Украса

Украсата на ръкописа се състои от миниатюри на цял лист, миниатюри в текста или „интегрални миниатюри“ по определението на Сюзи Дюфрен (Dufrenne 1978: [1])⁶⁰ – разположени в, под и над колоната на текста, заставки, големи инициали в началото на всяко от четирите евангелия и по-малки инициали на четивата.

Миниатюри⁶¹

Многобройните миниатюри съставят основната украса на ръкописа. Миниатюрите на цял лист, от типа ктиторски портрет, се вписват в парадигмата на византийските ктиторски портрети. Изображенията на владетеля и членовете на царското семейство предшестват целия евангелски текст. В българската средновековна ръкописна традиция единствените подобни примери са царските портрети в началото и края на Ватиканската версия на Манасиевата хроника, също копие, предназначено за цар Иван Александър.

Миниатюрите, разположени в колоната на текста, най-често са композирани като фриз с един или два реда, включващ няколко последователни епизода от евангелския разказ. Фризовите миниатюри без изключение представляват визуален завършек на началото (перикопата), като в значителна част от случаите това е краят на съответна Ам. пл., т.е. изображенията в повечето случаи са поставени в края на текста⁶². Обикновено миниатюрата е в близко или непосредствено съседство с илюстрирания стих, включително когато се е наложило да бъде разположена над текстовата колона, но реално се отнася до стиховете на предходната страница. Врязаните в текста миниатюри, които по правило съдържат само една сцена, обикновено са в пряко съседство с илюстрирания стих. Изключенията с предшествващи съдържанието на текста изображения, са много малко. Такъв е случаят с миниатюрата на f. 127r, представяща Молитвата в Гетсиманската градина и Исус, който намира спящите ученици. По същият начин на f. 45r, разположената на два реда илюстрация – по-долната сцена с ходещия по водата Христос и потъващият Петър, се отнася до следващия стих, тъй като съответно на евангелския разказ, тя образува едно цяло с по-горната миниатюра с Чудото с петте хляба и двете риби, която илюстрира

⁵⁹ Изказваме искрена благодарност на Ирини Афентулиду от Австрийската академия на науките във Виена за оказаната при разчитането на тези приписки помощ.

⁶⁰ Валиден дотолкова, доколкото миниатюрите на Томичовия и Мюнхенския псалтири следват същия формален критерий по отношение на псалтирите с маргинални миниатюри.

⁶¹ Срв. Преглед на евангелските четива и миниатюрите.

⁶² Също Филлов 1934: 12.

края на предходния стих. На f. 227r сюжетът на изображението не отговаря на съседните ѝ стихове и трябва да се отнесе към следващите по-долу; заслужава да се отбележи, че в парижкия ръкопис същата сцена е разположена точно до стиховете Йо. 6:1–3. Принципът на разполагане на фризовите миниатюри преобладаващо в края на съответните четива, е приложен в гръцкото евангелие, най-вероятно послужило за директен образец на художниците в славянския ръкопис – Par.gr.74 от XI в.⁶³ В единствения друг запазен гръцки ръкопис с фризови миниатюри в текста – Laur.Plut.VI.23 от началото на XII в.⁶⁴, принципът на съотношение между образ и текст е по-често в полза на предхождащата текста миниатюра, но това не е постоянно правило⁶⁵. Преобладаващата част от илюстрациите в Лонд буквално отговарят по съдържанието си на наименованията на обширните глави, включително и в онези случаи, когато те не са дадени другаде, освен в оглавленията на евангелията. Този тип връзка между изображение и текст е много ясно подчертана в двете гръцки евангелия от групата, Par.gr.74 и Laur.Plut.VI.23⁶⁶, особено при второто: тя е фиксирана чрез маргиналната (над или под текста) рубрика с номера и наименованието на главата, кореспондиращи (също не винаги!) с ясно изписания номер на главата срещу съответния текст и още веднъж, при съответната миниатюра. В Лонд номерът на обширна глава в рубриката е поставен само веднъж, на f. 15v, δ: ὁ ὀχϵνν σ̄π̄σ̄ο̄ς̄: Така че „паратекстът“, който показва експлицитно словесно-изобразителния принцип, на който е подчинен този илюстраторски подход и за чието организиране работят и книжовникът, и художникът, в българския ръкопис, е спестен.

В края на всяко евангелие е представена еднотипна композиция с владетеля Иван Александър и съответният евангелист. Тези, също фризово композирани миниатюри, поемат ролята на концовки, маркиращи края на всяко евангелие. Единственото изключение е миниатюрата на f. 212v, която при очевидно недоброто разпределение на количеството текст и миниатюри се е оказала поместена пред списъка на главите в Евангелието от Йоан.

⁶³ За атрибуирането му на писача Теодор библиограф (или хризограф), както и за по-точното датирание на ръкописа около 1058–1059 г. вж. Hutter 1997. За дългогодишната дискусия дали парижкият ръкопис е непосредствен модел на Лонд вж. по-подробно Der Nersessian 1927, Филов 1934, Der Nersessian 1972; Стоянова 1985, Ц 1983, Лихачева 1986, Талев 2005, Costea 2001, Dragnev 2004, Бакалова 2012. Както и да завърши тази дискусия, към която взема отношение и Иван Божилов (2008: 561–562), единственото сигурно положение е, че миниатюрите в българския ръкопис не са директни копия от миниатюрите в гръцкия, а се ръководят от тях, като значително опростяват композиционните схеми, в много случаи пропускайки детайли, включително в самите фигури, не съобразяват разположението на фигурите в съответната среда и пр., несъвършенства, които Б. Филов справедливо е отбелязал (Филов 1934: 2–21). Що се отнася до неясните моменти в историята на парижкия ръкопис, едно по-свободно разсъждение в полза на директната връзка между двата ръкописа ни отвежда към обстоятелството, че в Студийския манастир, където е писан ръкописът, е пребивавал Симеон Нови богослов (949–1022), личност с голямо значение за исихастското движение и духовен ученик на Симеон Студит. Добре известните връзки на българския цар с атонските исихасти подсказват възможността именно чрез тях да е дошло сведението къде се е намирал ръкописът – да допуснем в Студийския манастир или на Атон. Най-големият проблем обаче извън съпоставките между всички копия, от които се извличат основните аргументи за съществуването и на друго гръцко копие, послужило за образец на Лонд, остава молитвата към Бога със застъпничество за владетел и неговото семейство на f. 215v в Par.gr. 74, вж. Бакалова 2012: 94–96.

⁶⁴ Velmans 1971; за по-прецизна датировка и нова литература за ръкописа вж. описанието в D’Aiuto et al. 2000: 252–256, № 56.

⁶⁵ Вж. и Velmans 1971: 11–12.

⁶⁶ По въпроса вж. Violette 1983a.

Навсякъде в ръкописа е употребено прахообразно злато – плътно нанесено във фоновете на заставките, в нимбовете, в отделни предмети, архитектурни детайли, определени контури, и линейно (т. нар. асист) – върху драпериите и понякога в растителността. В първата заставка-миниатюра ясно се вижда, че златото е полагано по същия начин както в рубриците, описани по-горе – върху жълта подложка. Тази подробност отново ни връща към разсъжденията възможно ли е не Симон, а майсторът-орнаментатор, евентуално и хризограф, да е нанесъл навсякъде златното мастило. Тази хипотеза допълнително се подкрепя от факта, че най-близкото по тип и ранг до Лонд произведение, излязла под перото а Сим(е)он, прочутото евангелие на сръбския патриарх Сава (ПСав), също е позлатено, но техниката на нанасянето на златото коренно се различава, т.е. в него орнаментаторът използва позлатяване с листово злато върху написания с червено мастило текст.

Миниатюрите са изработени с опростена живописна техника, на акварелен принцип, чрез полагане на тънък слой от най-често ярки, чисти цветове, без моделиране на драпериите и без нюансиране на цвета. В ликовете обикновено са нанесени с бърза четка прозрачни слоеве пигмент – розов, розово-охра, охра и/или оранжев за небрежно отбелязване на структурата на лицата, а бялата боя се нанася във вид на малки петна за отбелязване на бликовете по издигнатите части на лицата. В част от изображенията бялото се използва и за разбелване на телесния цвят. Ръцете и краката обикновено не са моделирани, а доста небрежно рисувани, понякога останали неоцветени, а нерядко стъпалата на фигурите са припокрити от синия пигмент, с който са оформяни по еднообразен начин терените – такива случаи, каквито се наблюдават и в ктиторската миниатюра на f. 212v, показват, че изпълнението на телесните части е било правено отделно, вероятно от майсторите, докато оцветяването на дрехите, архитектурата и природните мотиви са били възлагани по-скоро на чираци. Този принцип на разпределяне на работата, установен за византийската миниатюра, затруднява точното атрибутиране на изображенията, особено когато достъпът до оригинала, а и до сравнителните материали е ограничен или липсва. Като цяло, с изключение на миниатюрите в началните листове на евангелието от Матей, изработката на миниатюрите на доста места е лишена от финес, макар че фигурите са добре пропорционирани и движенията добре предадени.

Живописната техника в двата уводни ктиторски портрети е различна от описаната: цветът на лицата е постигнат с разбелване, боята е полагана плътно, с къси мазки по контура за придаване на известна обемност, която е в силен контраст с опростения рисунък на телата и на всички аксесоари и напълно плоскостното третиране на одеждите, респективно фигурите.

Казаното по отношение на писмото е валидно и по отношение на миниатюрите в ръкописа: без прецизен анализ със съвременни технически средства, способни да регистрират не само състава на боите и модулациите в живописната техника, но и евентуални по-късни намеси (т. нар. „освежавания“), визуалният стилев анализ, при това правен най-вече чрез дигитални копия, рискува да доведе до неточни или субективни резултати. Богдан Филов (1934: 13) всъщност избягва коментара върху броя на художниците, като допуска участието на няколко, добре школувани ръце, между които не се забелязва разлика. Атанас Божков е първият, който прави разграничение на ръцете в миниатюрите (Божков 1972: 68–72; Boschkov 1974: 98–100; Божков 1985: 171). Той определя поне трима художници – според него водещият майстор прави началните миниатюри и цели поредици в следващите листове; друга ръка той регистрира между f. 69 и 75; трети художник, чиито миниатюри „са малко по-твърди и сухи от миниатюрите на главния майстор“, рисува на

ff. 122, 123, 205, 207 и др. При възможността за по-продължителна работа с ръкописа Е. Димитрова се е опитала да конкретизира още повече разпределението между художниците, в които тя въвежда наречения от нея „ренесансов майстор“ (Dimitrova 1994: 34), да разграничи стиловете тенденции и броя на художниците. Тя допълва мнението за трима основни миниатюристи с наблюденията за по-несръчно подпомагащите ги техни ученици или помощници. На „доминиращия ренесансов майстор“ тя приписва царския портрет, последните сцени в края на евангелията, композициите Поклонението на влъхвите (f. 10r) и Страшния съд (f. 124r). Веднага се налага забележката, че независимо от внушителния размер и привличащите окото ярки цветове, тъкмо последната миниатюра не само е рисувана изключително небрежно, да не кажем неумело, що се отнася до ликовете, но издава различна живописна трактовка спрямо „ренесансовия“ майстор. Вторият главен художник, на чиито миниатюри е приписан реализъм, е усвоил техниката на първия, но се придържа към „нормативната църковна схема“⁶⁷ (?): неговият маниер се проявява в миниатюрите с родословието на Христос и циклите на Страстите в първите две евангелия. Тук също трябва да се отбележи, че тези цикли са работа на напълно различни по качество художници – ако първият от тях е майстор, то вторият трябва да е чирак. Определеният като трети майстор от вероятно по-старо поколение, представя монашеската линия⁶⁸ и неговият архаичен стил е характеризирани като „opaque style“, сроден на „съвременния стил на Търновската школа, както в Томичовия псалтир“ (Dimitrova 1994: 34–35)⁶⁹. Тримата майстори изглежда са работили заедно върху отделни сцени и тяхното сътрудничество се открива в различни комбинации, напр. портретът на владетеля е от „ренесансовия майстор“, в Родословието на Исус участват „ренесансовия“ и втория майстор, на f. 6v работи вторият майстор, а в сцената Рождество (изображенията на влъхвите) – първият и третият майстори. Вътре в трите стила по-малко успешни комбинации се получават чрез учениците на майсторите, като помощници и декоратори, което се наблюдава при сравнение на сцени с еднакъв сюжет⁷⁰: Рождество (f. 142r и f. 10r), Кръщение на народа (f. 12r) и Кръщение на Исус (f. 13r) – и съответните сцени на f. 88v и 89r, f. 145v и 146r, f. 214v и 215v; Преображение – f. 51r, 110v, 166v; Възкресение Христово (Слизането в ада) – f. 85r и 133r.

На базата на кодикологически метод на анализ Жан-Ги Виолет (Violette 1983b), установява девет фази в изработването на миниатюрите на ръкописа *Par.gr.74*, в които на иконографско ниво се проследява последователно развитие на формулите, използвани в началото. Стилистичният анализ, който, също както и иконографският, свидетелства за последователна, а не за синхронна изработка, определя в най-общ план наличието на два стила, единият по-близък до „класическия“ и втори, по-абстрактен. Крайният извод е за участието на малък екип от не повече от двама водещи майстори, които работят последователно за създаването на 371 миниатюри, всеки от които е имал поне по един помощник, както се съди от значителните разлики в качеството на миниатюрите от двете основни групи.

⁶⁷ Според авторката изразяващ се в: плосък стил и представяне на фигурите “from a ground-level perspective”.

⁶⁸ Която според авторката се изразява в „аскетична образност“, служеща на исихастката идеология и като „средство повече на богословието, отколкото на естетиката“, използва „перспектива отгоре, сякаш художникът вижда света от небесен поглед“.

⁶⁹ Сравнението не е убедително, а за критицизма към понятието „школа“, отнесено специално към миниатюрната живопис в ръкописите на Иван Александър вж. Джурова 1990/1: 70–71.

⁷⁰ Срв. наименованията в Преглед на евангелските четива и миниатюрите.

Независимо от посочения вече риск при работа с репродукции, нашият частичен анализ – без претенцията за решаване на въпроса, достига до някои по-различни изводи.

При многократните сравнения на миниатюрите в Лонд и без претенции, че въпросът е намерил категорично решение както и успех в установяването на етапите на изписване, направено от Ж.-Г. Виолет за *Par.gr.74*, бяха идентифицирани два водещи стила, които са близки в общите си особености, посочени по-горе. Те се отличават преди всичко по начина на моделиране на ликовете и според техните типологически черти. Единият, както и при парижкото евангелие, носи следи от едно „по-класическо“ третиране на живописната материя, което се отличава с правилни пропорции на фигурите и образите, по-голяма раздвиженост на фигурите, по-леко и майсторско полагане на боите в телесните части, с добре композирани групи участници, и ритъм на движенията и, макар и в слаба степен, в по-обемно предаване на драпериите. С тези качества, присъщи на несъмнен майстор, се отличават миниатюрите в началните части на Евангелието от Матей, особено от f. 6r до f. 21v, но дори и в тази част прозират индивидуални стилови разлики, част от които произтичат или от по-бързата работа, или от намесата на помощници, които все още се стараят да следват образа. В листовите, които можем да припишем на част от миниатюристиите – майстор с поне един помощник, работещи в това стилово направление, пределно общата, обединяваща ги характеристика е наситената с топли цветове карнация на ликовете. Именно нейното отсъствие и появата на друг характерен тип образи, оставени почти бели, с леко розово и синкаво тониране, обособява миниатюрите на ff. 7v, 8r, 9r, 9v, 10r, 10v, 11r, 11v, 12r. Фигурите и композициите в тези няколко листа се отличават с изтънченост, сравнима с най-добрите постижения в ръкописа на ff. 6r, 6v, 7r, 13r, 14r, 14v, 15r, 15v, 20r, 21v, 23r, 24r, 25r, 25v.

От f. 26r нататък се наблюдават по-отчетливи вътрешни промени в рамките на общия стил, една от които е по-активното използване на бяла боя в моделирането на лицата. Тази тенденция се засилва след f. 32r и особено след f. 61r вече може да се говори за значителен упадък на качеството, който се дължи или на излизането на преден план на един от помощниците, или на още един водещ художник, когото обаче трудно бихме нарекли майстор. Той, вероятно с поне един помощник, рисува миниатюрите в цялата част на Евангелието от Марко, включително, както беше казано, и ктиторския портрет на f. 134v. Пластически, а и по отношение на пропорциите на фигурите една спрямо друга, се отделя миниатюрата на f. 81r. Нееднородната работа на този екип, която на места, обратно на последния цитиран пример, превръща ликовете в доста неугледни маски, може да се проследи до f. 154v, а от f. 156r се вижда очебийна промяна на художествените особености.

Този втори основен стил, който бихме нарекли „по-абстрактен“ (по терминологията на Ж.-Г. Виолет), се отличава с белезникава карнация на лицата, с характерно подчертаване на скулите с цветна ивица, със значително по-сковани фигури, особено когато са на групи. Същите признаци, при наличие отново на вътрешни модуляции, обединяват миниатюрите в останалата част от Евангелието на Лука и цялото Евангелие на Йоан. Такова разпределение подсказва възможността за синхронна работа на два основни екипа, с помощници, чийто брой не можем да уточним. Проверките по бифолия показват, че в повечето случаи (тъй като има и изключения) едно бифолио е рисувано от един и същи екип, що се отнася до фигурите. Изработването на терените, растителността и архитектурата показва също варианти, които биха могли да бъдат групирани, но поне на този етап не е установено доколко те съвпадат с тези на водещите художници. Терените често пъти са рисувани много набързо, без оглед на разположението на фигурите върху или

в тях. Предстояща задача за изследователите е и синхронизирането на стиловите варианти с колоритния състав на миниатюрите, чиито разлики отбелязва още Филов. В така обрисуваната обща картина към по-ранните изводи за трима миниатюристи се прибавя майсторската ръка от f. 7v–12r, а идентифицираното тук разпределение на артистичната работа (ако е достоверно) показва, че използваният метод не следва приложения според наблюденията на Ж.-Г. Виолет в евангелието Par.gr.74.

Методът на сравнение при повтарящи се изображения (Violette 1983b), използван по отношение на Лонд (Dimitrova 1994), показва обикновено три, но понякога и четири различни ръце: сцените от циклите Кръщение на ff. 12r и 13r принадлежат на двете майсторски ръце, а качествата на живописца и при двамата контрастират с миниатюрите на ff. 88v, 145v и 146r, които попадат в дела на втория основен художник. На свой ред първата от тях се отличава от останалите две, което евентуално се дължи на упадък в работата, а от всички тях се различава миниатюрата на f. 215v. Тържествената сцена на Рождество (f. 10r) ярко се откроява над миниатюрата на f. 142r, макар че централната част от композицията с Богородица и младенеца, Къпането на младенеца и Благовестието на пастирите е повторена в опростен вид в другата миниатюра. Тайната вечеря на f. 76v, която приписваме на втората основна ръка преди „упадъка“ (?) или все по-небрежната работа на майстора от ff. 6r, 6v, 7r, 13r и др. (?), по начина на моделиране и според типа ликове стои отделно от останалите сцени на ff. 126r, 201v, 202v 250v и 251v, а в тях изглежда, че в различна степен си сътрудничат втората и третата основни ръце⁷¹. Композиционната схема от f. 76v е повторена с малки разлики в детайлите, с изключение на f. 201v, където броят на апостолите е 10 (!). В Призоваването на апостолите Симон и Андрей (ff. 14v, 89v) и на Яков и Йоан (f. 15r) е използвана същата схема, в единия случай обърната ляво–дясно. И в трите композиции има нюанси в моделирането, в пропорциите (силно скъсената фигура на Христос на f. 14v), като с високите си качества изпъква миниатюрата на f. 15r. Изцелението на Петровата тъща (ff. 25r, 90v, 149v) показва три живописни варианта по отношение на ликовете, в пределите на установения първи стил, от които първата миниатюра принадлежи на първия от двамата майстори. Съпоставката между изображенията в заставките-миниатюри също показва четири различни маниера. Примерите могат да бъдат увеличени.

При изследването на ктиторските портрети в края на всяко евангелие прави впечатление по-старателното, включително постигащо известен обем, моделиране на ликовете на ff. 86v, 212v и 272v. За жалост владетелският лик на f. 212v е размазан, но теоретично тези три портрета, както и уводните, биха могли да бъдат приписани на една ръка. Докато в първия и последния личи истинско умение да се предават портретните черти, да се моделира, да се изгражда фигура в движение, то засиленият розов цвят на лицата, неумелото моделиране, начинът на оформяне на очите, анатомически сбърканата лява ръка на владетеля на f. 134v, са индикации за работата на друг миниатюрист – същият, който е рисувал и предходните миниатюри в тази част на ръкописа. Умелото рисуване, добре композираните сцени, преобладаващият по-блед тон на карнацията на миниатюрите от f. 7r и следващите до f. 12r водят до предположението, което направихме след многобройни съпоставки, че именно вторият майстор е изработил както уводните миниатюри, така и трите портретни композиции в края на евангелията, без тази с евангелист Марко. Допълнителен аргумент се открива в стилизираната по същия начин растителност в

⁷¹ Допълнително затруднение при анализа е опадането на живописния слой в ликовете на ff. 126r и 251v.

портретните композиции на f. 272v и f. 86v и може да се твърди, че една и съща ръка (на помощник?) е правила дърветата и терените в тези листове.

И все пак портретите в края на евангелията от Матей, Лука и Йоан показват стилови вариации, тъй като не са рисувани със същата степен на подробност, нито (ако съдим дори по колоритния строй на одеждите) изглеждат правени като цяла група. Синьозеленият цвят откриваме в уводните два портрета и в портрета на царя с евангелист Матей; комбинацията от тъмносиньо и наситено лилаво, същото като в заставката с изображението на евангелист Лука, е използвана в царския портрет със същия евангелист и в одеждите на евангелист Йоан на следващата страница. В изображението на евангелист Лука обаче (f. 137r) лилавият цвят на химатиона е комбиниран със светлосиния цвят на хитона. Изображенията не си съответстват напълно в начина на предаване на очите, особено ако се сравнят с началните портрети, дори и с изображенията извън това на царя – всички те имат ясно очертани клепачи и вежди; в това отношение по-близък до тях е портретът с Йоан Богослов (f. 272v). Фигурата на евангелист Лука в царския портрет и фигурата на евангелист Йоан в заставката на f. 213r изглежда са дело на една и съща ръка, но що се отнася до ликовете, тяхното живописно изграждане по-скоро сочи две различни ръце, а и цялата фигура на царя от f. 212v изглежда по-скована. Пластичната разработка на образите на f. 212v, поне този при Лука, трудно може да се свърже директно с маниера на майстора от уводните миниатюри, тези на f. 7v и следващите, които му приписахме, включително лика на Йоан Богослов на f. 213r. Съпоставени едно с друго, изображенията на Лука в началото и в края на съответното евангелие не позволяват приписването им на една ръка. Затова, ако и царският портрет на f. 212v не може категорично да бъде отнесен към майсторската ръка, то трябва да допуснем, че образите са били поверени на някой/някои от помощниците.

Следователно, според предложената нова хипотеза, ктиторските портрети в ръкописа не са били изцяло поверени на един майстор, а броят на художниците и техните помощници изглежда да е по-голям от този в парижкия ръкопис. Едно възможно обяснение за по-големия екип при приблизително същия обем работа е наложилата се, по неизвестни причини, бързина за привършване на илюстрациите, както се вижда от многобройните недовършени детайли, включително в царските портрети: f. 80r, където петелът в Отричането на Петър е дорисуван, f. 83r – кръстовете в Разпятие са недовършени, f. 124r – нецветена е фигурата на дявола, дърпащ везните на Страшния съд, f. 129v – същият случай като на f. 80r, f. 134v – архитектурните детайли в ктиторската композиция не са оцветени, f. 140r – недовършена е главата на жената, която къпе малкия Иисус, f. 212v с недовършени орнаменти в архитектурната рамка около фигурите. За това, че в планираните илюстрации са настъпили промени в процеса на работа, свидетелстват запазените контури на променени сцени: нееднократно е коментирана промяната на иконографската схема в миниатюрата Рождество (f. 10r), където контурите на влъхвите на коне, идващи отляво, са замазани и друга, засега неидентифицирана, ръка е изобразила върху този слой влъхвите, поднасящи дарове на младенеца. Втори път, вече на коне, поели обратния си път, те заемат чисто място в полето на листа отдясно на композицията. Нито живописният маниер, нито мащабът на фигурите в тези две групи съответстват на основната композиция. На f. 142r отново в сцената Рождество фигурата на ангела, първоначално предвидена в десния край на композицията, е останала недовършена, преместена е над хълма с пещерата, а първоначалната рисунка е покрита от фигурите на двамата пастири.

Един от най-важните въпроси, които изследователите са си задавали във връзка с миниатюрите в Лонд, е техният произход. Докато Б. Филов (Филов 1927: 22; Филов 1934:

28), както и други автори (Божков 1985: 14–15, 155–202 – „за царския скрипторий на Царевец“; Дуйчев 1963: 10) са убедени в съществуването на Търновска миниатюрна школа или Търновска художествена школа, концепцията за школата е силно разколебана в последните години, но без да се отхвърля (или без да се изказва твърдо мнение) възможността миниатюрите да са рисувани в Търново (Джурова 1990: 70–71). Несигурност в някои от цитираните публикации се усеща и по отношение националната принадлежност на художниците – гърци или българи? Докато за И. Дуйчев художниците са българи (Дуйчев 1963: 12), то темата е подхваната с присъщия му злостен тон от И. Талев (2005: 147–163), за когото няма съмнение, че Търновската художествена (миниатюрна) школа е мит и че миниатюристите са византийци. Една съвсем нова научна публикация (Banev 2016), която предстои да излезе, хвърля неочаквана светлина върху проблема – лозарските инструменти (косерите) на работниците в лозето (f. 59r) съответстват по форма не на изобразените във византийската миниатюра, а на археологически находки от българските земи.

Заставки

Четири големи заставки от типа пано, също украсени с миниатюри, вписани в кръгли медальони, маркират началата на четирите евангелия. При запазването на композиционните принципи на орнамента и на общите особености на венчелистния стил (Blütenblattstil) от гръцкия оригинал, орнаментаторът, един и същ за всички тези заставки, е внасял отделни промени във формата на растителните мотиви, а също и в организацията на орнамента било в общото поле, било вътре в описаните от виещите се стъбла кръгове. Тази модификация на константинополския стил от XI и XII в., отнесен към паметниците на XIV в., се обозначава в палеографската литература като „неовизантийски стил“.

Композициите следват доста точно тези в гръцкия ръкопис *Par.gr.74*, но не съвсем. Позата на всеки от тях представя момент от писаческия труд, съответно вариант на „пишещия тип“⁷²: Матей държи на лявото си коляно разтворен неподвързан кодекс, при това обърнат по такъв начин, че в него не би могло да се пише; попитърът, върху който обикновено е положен ръкописът–образец, е празен – всъщност Матей е изобразен в момента, в който е завършил подготовката на кодекса за писане. Марко, положил ръка върху разтворените на коленете му страници и обърнат към висящия от попитъра свитък, е в поза на размишление; Лука е натопил перо в мастилницата, придържайки с другата ръка книгата, която е все още върху писалището; Йоан е единственият, който пише⁷³. Изобразени са поредица от моменти, в които от подготовка и съзерцание се преминава към същинското действие. Сравненията с *Par.gr.74* показват начините, по които изображенията в двата ръкописа се различават и съответно своеобразната концепция на авторите (художниците и техния „наставник“) в славянското копие. Във византийския ръкопис Матей пише на коляно, докато позата на Марко – тип „размишляващ“ или „почиващ си“ евангелист, съвпада с Лонд, макар че с отпуснатата надолу глава на Марко византийският художник е предал момент на дълбоко съзерцание; Лука във византийския вариант също потапя

⁷² Според У. Лоерке изборът на позата на евангелиста от страна на зографите не е произволен – тя е обвързана с неговия статут и с началото на съответното евангелие, вж. Loerke 1995: 379. Матей и Лука най-често са изобразявани пишещи или потапящи каламоса в мастилницата, докато Марко и Йоан са предимно в поза на размисъл.

⁷³ По-късна ръка, вероятно от времето, когато ръкописът вече е бил в атонския манастир „Св. Павел“, е добавила на гръцки с черно мастило началото на първата дума в Йоановото евангелие.

перото в мастилницата, но книгата е разтворена на коленете му; в изображението на пишещия Йоан в парижкото евангелие една малка подробност го различава от варианта в царския ръкопис: главата на евангелиста е сведена над текста, докато с вдигнатата глава на Йоан в Лонд художникът отправя към иконографския вариант, в който евангелистът получава вдъхновението си свише.

Съпоставката между заставките-миниатюри в гръцкия и българския ръкопис показва как едно първоначално послание може да бъде променено с минимална намеса в иконографския модел. Чрез илюстриращите заставки в Лонд художниците, или може би техният инструктор, са създали поредица от пасивни, подготвителни моменти, които се реализират в активния образ на Йоан, светеца-патрон на царя и автора на Евангелието, чиито начални думи стоят в основата на християнското богословие на въплътения Логос. Освен чрез портретите, по този изтънчен начин в ръкописа е прокарана и друга нишка, която го свързва с поръчителя и изявява по различен начин личния аспект на поръчката.

Най-голям научен интерес предизвиква значението на образите, съпътстващи портретите на евангелистите и тъй като те са еднакви в гръцкия и в славянския ръкопис, съществуващите публикации засягат само *Par.gr.74*. Без да навлизаме в темата, ще припомним, че основните дискусии по въпроса са изложени у Георгиос Галаварис⁷⁴, където съпоставените мнения на Сирарпи Дер Нерсесян и Шигебуми Цуи⁷⁵ служат за отправна точка на неговата собствена интерпретация, почиваща върху тълковните текстове на различни църковни автори, които обясняват смисъла на всяко от четирите евангелия или на цялата книга, съдържаща Благовестието.

Следващите в йерархията на знаците, подразделящи текста, са останалите, само орнаментирани заставки. Малка лентовидна заставка отбелязва единствено списъка на главите в Евангелието на Лука, на f. 135r. Тя е разделена на клетки в два реда, оградени със златни линии, положени върху основа от охра; във всяка от тях е вписан повтарящ се мотив на трилистник, така че четири съседни клетки съставят четирилистник; в клетките в средата мотивът е объркан. Оцветяването е в степенувани синьо и розово, с полагане на завършващи бели контури. На f. 87r е оставено празно място, очертано със златни контури като тесен правоъгълник за лентовидна заставка пред списъка на главите в Марко, но тя, както и самият списък не са довършени. Това е свидетелство, че украсата е била изработвана след писането на текста.

Пред списъка на главите в Матей няма и не е била предвидена заставка, няма и пред главите в Йоан, поради поместването там на завършващата миниатюра в цикъла на Лука (вж. по-горе).

Инициали

Големите инициали, заедно със заставките, бележат началата на евангелията. Те са изработени в стила на инициалите от гръцкия ръкопис *Par.gr.74*, но в неовизантийска модификация на венчелистния стил. Инициалите спадат към типа „коленчати“, като колената са образувани от двойки стъбълца, извити като волути, от които излиза разцъфнал цвят. Контурите са очертани със злато, запълването на растителните мотиви е със синьо, розово и червено. Своеобразно е оформянето на инициала *Z* пред Евангелието от Лука (f. 88r), тъй като виещото се, оцветено в синьо стъбло, изненадващо завършва с оцветена в зелено животинска (змейска) глава, от чиято паст излиза краят на растителното стъбло.

⁷⁴ Galavaris 1979: 93–100.

⁷⁵ Der Nersessian 1972, Tsuj 1975.

Това художествено решение е напълно в духа на южнославянската ръкописна украса, която познаваме още от паметници на XIII столетие и която отнасяме към славянския тератологичен орнамент.

Малките инициали са писани също със злато (срв. илюстрация 7), нанесено върху охриво-жълта или жълта подложка, която обаче на няколко места в ръкописа е останала непокрита. Тези инициали, тънки, очертани с една линия, са другата разновидност на неовизантийския стил, проявен в инициалите. В ръкописа те имат сравнително постоянна височина от около 1,5 писачески реда и са почти неукрасени; стъблото е гладко или прекъснато от листна пъпка, а в основата на буквата се оформя прост растителен завършек, реално, едно тънко стъбълце (къс ластар). С по-богата растителна украса и леко увеличена височина на буквеното стъбло се открояват инициалите на ff. 23r, 31v, 39r, 43v, 74v, 100v, 156v, 234r. Тъй като това са само букви € и С е ясно, че книжовникът не е поставял смислови или литургични акценти в текста чрез украсата.

Буквен лабиринт

Буквеният лабиринт⁷⁶ на f. 273v е изграден от 25 букви в 625 полета (Джурова 1998: 198). Ограден е с тънка рамка, запълнена от повтарящ се, алтернативно обърнат наляво или надясно растителен мотив от трилистна цветна чашка, в схема на зигзаг. Фразата, чиито букви образуват лабиринта, гласи: ꙗко александра царъ тетраваггел. Подробни описания на фигурата, начините на четене на текста в нея, тълкуването на смисъла ѝ и връзките ѝ с традициите на буквените игри са направени в по-ранните изследвания (Dimitrova 1994: 27; Джурова 1998: 198, 199–201; Dimitrova 2007; Димитрова, Савани 2008), но трябва да се отбележи, че типологическите препратки към *technopaignia* и *carmina figurata* не са коректни, тъй като в тези случаи става дума за текстове, които образуват различни фигури. Ще припомним обаче казаното от изследователите, че модата на буквените лабиринти в българските, а и в сръбските ръкописи се появява и изчезва през XIV в.⁷⁷ Хипотезата на А. Джурова, съгласно която мястото на лабиринта с името на ктитора и собственика на ръкописа е трябвало да бъде на един от началните листове, каквото е разположението на тази своеобразна украса – знак за собственост, в други ръкописи, беше спомената при описанието на тетрадите. Според нашето изследване ръкописът е завършвал с буквения лабиринт.

Физическо състояние и реставрации

Като цяло, ръкописът е добре запазен, но листовите имат износени ъгли и ръбове. Също така се забелязват по-стари и по-нови реставрации като подлепвания на отделни (не всички!) дупки на ръбовете на листовите; така например на ff. 4–8, както и на ff. 11v, 12v, 13v, 14v долу вдясно е залепен пергамент; подлепване с пергамент има и на f. 16v долу вляво. На f. 15v в долния десен ъгъл е залепена тънка, жълто-светлокафява хартия, вероятно в края на XIX или първата половина на XX век. Същата хартия служи на f. 59v и f. 62v за покриване на дупка в пергаментата в долния ръб на листа. На f. 280 (във втората добавка) също има една хартиена лепенка за прикрепването на фалца на f. 286 долу. В същото време малките дупки на фалца в f. 68 не са попълнени. Не са реставрирани и всички дупки на f. 17 и т. н., въпреки че ръбът на f. 17v вляво е подлепен с пергамент,

⁷⁶ По-често, но неточно наричан „магически квадрат“, вж.: Dimitrova 1994: 26–27. Б. Филов (1934: 5) го нарича „диаграма“.

⁷⁷ Други ръкописи с буквени лабиринти са българският НорПс и сръбският Хил13 от 1356/57, срв. Князевская 1989: 39–40.

също така на ff. 275v и 276v намираме по една лепенка от пергамент в долните полета, но липсващият долен ъгъл от f. 18 е оставен така. Както се вижда, по целия ръкопис има реставрации.

Върху най-често пипаните места, т.е. долу вдясно и вляво, има явни замърсявания. Както беше казано горе, обусловените от досега на човешката ръка повреди са частично реставрирани; така е например на f. 54. Върху значителна част от листовете петната са от намокряне.

Странна проба на перото с черно мастило виждаме на f. 58r долу, при вътрешния ръб на листа.

Изтриването на рубрика на f. 84r долу вдясно вероятно означава, че е била направена систематична проверка на текста. Потвърждение намираме в отделни задрасквания с червено, като е на f. 96r3, където е задраскано повторението на първите две думи.

На някои листове, особено откъм М, както на f. 89r, мастилото се рони; срв. и ff. 91r, 93r, където повърхността е доста грапава, вероятно от обработването; най-грапавите места са потъмнели.

В лявото поле покрай миниатюрата и до последния ред са отмити около пет числа (Ам. гл.?) и/или букви в черно мастило на f. 95v. Следи от отмити приписки, малки зацапвания, или следи от букви се забелязват и на доста други места: ff. 3r, 9r, 15v, 23r, 25r, 29r, 100r, 105r, 106v (?), 117r, 124r (?), 126r, 128r, 131v, 133r (?), 134v, 138v (?), 141r, 142r, 146r, 164r, 193v (?), 198v, 200r, 203r, 204v, 205r, 211v4 – зацапването е поради поправена буква, ff. 216r, 225r, 231v (?), 235r, 239r – леко размазване на синя боя, ff. 239v, 240v, 242v, 245r, 245v, 247r, 253v, 254v, 255r, 261v (?), 263r, 264r, 266r (!) – с почти изличен текст, в който се разчитат букви ε, Β, πρ (?), f. 266v – отпечатък от миниатюрата на съседната страница, f. 268v, 269v. С нищожни изключения тези допълнителни зацапвания са в съседство с миниатюри, поради което отново повдигаме въпроса за тяхното по-късно копиране.

Както неведнъж отбелязахме, и в тези случаи едно прецизно изследване би установило не само коректността на изложената тук информация, но вероятно би открило и невидими за окото подробности.

На редица места живописният слой на миниатюрите е опаднал, особено когато те са разположени на М-страни, както на ff. 102v, 103r, 106v и др. В това отношение се забелязват явни различия, предизвикани от обработката на пергамента, срв. например f. 106v (по-лошо) и f. 107r (добре обработен). Доколкото се вижда, от f. 116v нататък и особено от f. 119v нататък много миниатюри са допълнително покрити с фирнис, който се просмуква и на обратната или съседната страна на листа и предизвиква появата на тъмно-жълти петна в пергамента. Това лакиране не е систематично проведено; така например то не е направено на ff. 120v, 121r, може би и на f. 123, но е сигурно на ff. 126r, 127v, 128r и др. Особено ясно то се вижда на ff. 124r, 129v, 131v (но липсва на f. 132r), 133r. Трябва да се отбележи, че липсва на f. 134v (където се намира миниатюрата с образа на царя) и на f. 135r (където има заставка). Слой от фирнис свършва на f. 133v, подновява се вероятно на f. 157r, със сигурност обаче се появява на ff. 159r и 160r, 166v, 183v и 184r, после чак на ff. 200r и 204v; появява се още веднъж най-вероятно на f. 231v, но тук е толкова слаб, че на съседната страна виждаме само „сянка“ от петно (липсва на ff. 161r, 167v, до f. 183r). Някои М-повърхности създават впечатлението, че цялата страна на листа е била покрита с фирнис или восък преди писането, но петната не са съвсем последователни и могат да имат и друга основа, например на f. 249r (с петна) vs. f. 248v (където са разпространени сравнително равномерно, както на ff. 250v и 251r). Трябва специално да се изтъкне, че

такива вторични слоеве могат да се открият както върху К (напр. на f. 124r), така и върху М-страна на пергаментата (напр. на f. 133r). След f. 231v не се виждат вече никакви явни покривания на миниатюри с фирнис или восък.

Рядко се виждат зацапвания, включително на бои в миниатюрите, както на f. 146 долу или на f. 149r, където са размазани синята боя в миниатюрата и червеното мастило в номерацията, а изображението на беса е умишлено размазано.

История на ръкописа

Няколко момента в историята на Лонд остават неизяснени – преди всичко мястото на неговото написване. Изследователите приемат, че това е станало в Търново, но в приписката-колофон на Симон такова специално указание няма⁷⁸. Няма данни за съдбата на ръкописа във времето между неговото изработване за цар Иван Александър и появата му в Молдова, в двора на воеводата Йоан Александър, отъждествен от изследователите с Александър Добрия (1402–1432)⁷⁹. Също така неясни остават моментът, в който ръкописът е бил пригоден за богослужение (вж. тук статията на Екатерина Дограмаджиева) и пътуването на евангелието до манастира „Св. Павел“ на Атон⁸⁰.

За самото намиране на книгата там и за начина, по който тя е била дадена от монасите на Робърт Кързън, 14-и барон Зуш (1810–1873) многократно цитираните сведения са почерпени от неговия собствен разказ (Curzon 1849: 386). През 1876 г. Робърт Кързън, 15-и барон Зуш (1851–1914) предоставя книжната колекция (218 ръкописа и 69 печатни книги) на своя баща лорд Кързън на Британския музей за временно ползване, а през 1917 г. Дариа, дъщеря на 14-ия барон и 16-ата баронеса Зуш (1860–1917) подарява колекцията на Музея⁸¹. С обособяването на Британската библиотека като Национална библиотека на Обединеното кралство (актът, издаден от Парламента през 1972 г. влиза в сила от 1 юли 1973 г.), библиотечните фондове на Музея, включително ръкописните сбирки, стават част от състава на Библиотеката.

Някои заключения

След така изложените особености в изработката на царския ръкопис се налага да направим някои заключения, като преповторим и някои от направените по-горе изводи. Още Б. Филов се изказва с неособено похвални думи за качеството на живописата в миниатюрите (Филов 1934: 20–21). В последно време критичният тон с иронични нотки прозвуча в книгата на И. Талев (Талев 2005). Подробното проучване, правено от нас отчасти върху оригиналния ръкопис, но в много по-голяма степен върху дигиталните изображения, допълва впечатленията в посока на още по-голям брой пропуски или несъвършенства, които влизат в конфликт с представите ни за перфектния вид, който трябва да има поръчан от (или за) царя ръкопис. Дали кодикологичните особености на Лонд се дължат на небреж-

⁷⁸ Особено пристрастен защитник на търновския произход е Иван Божилов (2008: 560), който нарича „еретическа“ хипотезата на И. Талев за светогорския произход на ръкописа, Талев 2005: 135–136. Но без всестранно сравняване на всички ръкописи от т.нар. „търновски кръг“ (срв. между другото списъка у Миклас 1994: 29–43, където Лонд фигурира на с. 39) помежду им, както и със съвременни на Лонд ръкописи със сигурен агонски произход, този въпрос едва ли може да бъде разрешен. Важни звена в тази група представляват ръкописите на втория прочут писач на епохата, иеромонах Лаврентий, който също изработва два екземпляра за царската библиотека, вж. Zshev 2015: 20–39 (ръкописите на с. 32–33).

⁷⁹ Филов 1934: 4; Живкова 1980: 47 и статията на Е. Бакалова в този том.

⁸⁰ Във връзка с това виж напоследък Gavrilović 2000 (за Лонд на стр. 138).

⁸¹ Вж. http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FkkIixEFqZUJ:www.bl.uk/manuscripts/FullDisplay.aspx%3Fref%3DAdd_MS_39627+&cd=1&hl=bg&ct=clnk&gl=bg [ползвано на 06.06.2014]

ност към детайлите, водеща до по-ниско качество в сравнение с изтънчените столични византийски ръкописи, писани за императорите и аристокрацията, или са следствие на някакво прибързване, чиято причина не знаем? Дали повечето от тях не са реалностите на всяка направена от човешките ръце книга, които вероятно се откриват или биха се открили при щателно проучване и на „съвършените“ екземпляри? Отговор, както и на още много от поставените тук въпроси, може да бъде даден само след нови проучвания на ръкописа и допълване на материалите за сравнение. Бъдещите резултати от технически по-прецизните анализи с помощта на микроскоп, мултиспектрални снимки и спектрокопи вероятно ще допринесат за разрешаването на много от странностите, които ние виждаме в ръкописа и не успяваме докрай да обясним. Каквито и да са тези резултати, те ще потвърдят описаната от наслоените по неговите листове физически белези сложна история на движение през различни ползватели в различни епохи. Такова наслояване на личности и време е неразделна част от същината на достигналите до нас средновековни ръкописи, поне на онези, които не са лежали заключени в един сандък в течение на столетия.

ПОРТРЕТИТЕ НА ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДЪР В ЛОНДОНСКОТО ЕВАНГЕЛИЕ. ОБРАЗЦИ И ПАРАЛЕЛИ

Елка Бакалова

Иван Александър е единственият български владетел, от когото сравнително голям брой портрети са стигнали до нас¹. Най-ранните от тях са запазени сред миниатюрите на известния ръкопис с българския превод на Манасиевата хроника, днес във Ватиканската библиотека, която се датира от 1344–1345 г. (Дуйчев 1962). На f. I цар Иван Александър е изобразен в облекло, сходно с това на византийските императори, върху червен субпеданеум. Над него е изобразен ангел, поставящ втора корона върху главата му. От дясната страна на царя е Христос, пообърнат към него и със свитък в ръце, а от другата му страна – авторът на хрониката, летописецът Константин Манаси. Няма съмнение, че това изображение възпроизвежда в общи линии византийска иконографска формула. Ангелът с корона над главата на царя означава, че царят, подобно на византийския император, получава властта си от небето. Съществува предположение, че като модел за тази начална миниатюра е използван образът на византийския император Мануил I Комнин (1141–1180), при чието царуване е била написана самата хроника (Дуйчев 1962). Според Ханс Белтинг византийският текст на хрониката не е имал подобна миниатюра, а българският майстор е използвал като образец хрисовулите на византийските императори, без да ги следва пряко. Сам по себе си фактът, че Христос е изместен от центъра и е „деградиран“ до положението на една от съпътстващите българския цар фигури, изключва използването на готов византийски образец (Belting 1970: 21). Още по-категорична е Елена Бьок, която подчертава, че българският препис на Манасиевия летопис „агресивно усвоява императорската иконография и дори надминава византийската визуална риторика в дръзката начална миниатюра“ (Воеск 2010: 230). От друга страна, Йоанис Спатаракис обръща внимание върху факта, че не Мануил I Комнин, а севастократорката Ирина е посочена като поръчител в заглавния текст на гръцката хроника (Spatharakis 1976: 161), което още повече поставя под съмнение съществуването на пряк византийски образец.

Всъщност такава е и заключението на Ив. Божилов, който посвещава специално изследване на съотношението между текста и миниатюрите на Манасиевата хроника: „[...] миниатюрата илюстрира добавката или, за да бъде по-точен, подмяната на гръцкия с български текст на f. 91v; там е споменат Иван Александър и българският цар е изобразен на въпросната миниатюра. Това, че в гръцкия текст стои името на Мануил I Комнин не води автоматично до идеята, че е съществувал византийски ръкопис, където е бил изобразен императорът“ (Божилов 1966: 11). По тази причина това изображение засега остава уникално.

¹ Бакалова 1985: 45–57; Bakalova 1986: 17–72; Bakalova 2007: 34.

Тук е мястото да подчертая, че почти всички по-нови изследвания върху миниатюрите на Манасиевия летопис стигат до извода за липсата на илюстриран византийски ръкопис с хрониката на Манасий, който да е бил използван като образец за българския ръкопис. Този извод е формулиран у нас най-категорично от Ив. Божилов: „Неизвестните творци са създали нова книга – различна от гръцкия първообраз (добавки и заглавия); нова книга, различна от българския архетип, както и от Синодалния и Тулчанския ръкопис („Троянската притча“ и 79 миниатюри), нова книга, която е трябвало да украсява царската библиотека, да радва членовете на царската фамилия и да открива пътя на царските деца към миналото на човечеството – такова, каквото го е видял Константин Манасий и така, както са го преработили неизвестните български книжовници“.² Миляна Каймакамова твърди, че Ватиканският препис на Манасиевата хроника би могъл да се разглежда като „самостоятелен български хронографски труд, съставен специално за идеологическата програма на цар Иван Александър“ (Каймакамова 2008: 89–90). Дори по-малко категоричните изследователи считат, че проблемът за произхода на миниатюрите на ватиканския Манасий остава все още открит³.

През последните години в специализираните изследвания се изтъкват редица доказателства за това, че съществуващите илюстрирани ръкописи на византийски хроники *не са илюстрирани в самата Византия, нито имат илюстрирани византийски модели*. Те са създавани извън Византия по специална поръчка и със специална цел. Най-кратко това е формулирано от Габриеле Шпигел: „Поръчителството на съвременни хроники може да бъде разглеждано като форма на политическа активност, опит да се контролира сюжета на историята“ (Spiegel 1993: 641). Решаващо значение имаше публикацията на Игор Шевченко от 1984 г., който доказва, че известният илюстриран вариант на Хрониката на Скилица е създаден в средата на XII в. в Сицилия (Ševčenko 1984: 117–130). По-нататъшните проучвания добавиха аргументи за това, че мадридският Скилица „отразява сицилийски контекст“ чрез деликатно изявени тенденции и избрани сцени, „включени във визуалния наратив“ (Воеск 2010: 221). А процесът на „визуализация на събитията и персонажите изисква многобройни политически избори в процеса на оформяне и представяне на византийското минало“⁴. Същото се отнася и до визуалния наратив, включен в Манасиевата хроника. Елена Бьок изтъква (наред с други специфични изображения) тенденциозното илюстриране на добавените текстове от българската история с миниатюри, заемащи цяла страница, като тези на f. 145r и 145v (пак там: 222). На друго място тя изтъква, че във Ватиканския превод „българската история е включена в разказа за световните събития“ с оглед „интересите на българския притежател на ръкописа“ (Воеск 2007: 202).

Най-новото изследване на Елена Бьок на известните илюстрирани хроники на Константин Манасий и на Йоан Скилица, направени по поръчка на местни владетели, донася много нови аргументи в подкрепа на становището, че те нямат византийски илюстрирани образци (Воеск 2015).

* * * * *

Като имаме предвид казаното по-горе, тук ще разгледаме специално някои портрети на българския цар в известното Лондонско четириевангелие на Иван Александър (понататък Лонд), за образец на които е използвано византийско четириевангелие от XI век

² Пак там: 12.

³ Цветкович 2000 (срв. Цветковић 2003: 125).

⁴ Пак там: 235.

(Par.gr.74). Освен това съществуват изследвания, според които миниатюрите, включващи портрети на българския цар, намират известен паралел в портретите на румънски владетели в ръкописни евангелия от XVI–XVII век.

Изследователите отдавна са признали значимостта на Лонд – един от най-люксово оформените ръкописи в изкуството на православните народи от XIV век. “The Parthenon friezes are not the only treasures in the British Museum, there is also Tsar Alexander’s Gospel Book” писа преди повече от 30 години Кристофър Уолтър⁵. Много от свързаните с него проблеми са многократно проучвани, най-вече миниатюрите.

Припомням, че най-интересната хипотеза във връзка с евангелието на Иван Александър бе лансирана още през 1927 от Сирарпи дер Нерсесян. Изследователката убедително показва, че византийско ръкописно четириевангелие от XI век (Par.gr.74) или негово копие е било използвано за образец на българския ръкопис (Der Nersessian 1927). Нещо повече, тя разглежда Парижкото евангелие като образец и за някои румънски евангелия – евангелието Суч23, известно и като Евангелие на Мирча, поръчано от влашкия княз Александру II (1568–1577), чието евангелие е занесено в Молдова преди 1605 г.; и друго, работено по поръчка на молдовския княз Йерекия Мовила (1595–1606), днес Суч24, което известно време се намираще в Националния исторически музей в Букурещ, а днес е отново в манастира) и така нареченото Елисаветградско евангелие (Елисаветгр) (Der Nersessian 1933). Оттогава насетне изследванията са много и се занимават с въпроса кое евангелие какъв точно образец използва. Почти всеки един изследовател предлага различна схема за аналозиите, базираща се върху частично изучаване на паралелите. За трудностите при тези изследвания ще отбележа само, че за Par.gr.74 не се знае нищо. Най-пълното изследване на този ръкопис принадлежи на Жан-Ги Виолет, чиято дисертация, работена под ръководството на проф. Сюзи Дюфрен, за съжаление остава непубликувана. Ето какво пише той: „On ne sait rien des pérégrinations du manuscrit, on ne sait pas, non plus, quand il est entré dans la bibliothèque du roi de France...”⁶

По данни от приписката на f. 5 през XV век евангелието на Иван Александър вече се е намирало на територията на Молдовското княжество и вероятно е останало там до пренасянето му на Атон през XVII век. Но, естествено, това се оспорва днес от някои румънски изследователи. В последните десет години специално изследване на Елисаветгр посвети Емил Драгнев (Dragnev 2004), а Констанца Костя – на Лвовското ев. на Анастасий Кримка (Anastasiu Crimca), митрополит на Молдова, украсено през 1616–1617 г. от художника Стефан от Сучава (Ștefan de Suceava) и вероятно предназначено за манастира на св. Николай в Крехов, Галиция, което тя разглежда като паралел за византийското евангелие Par.gr.74 (Weitzmann 1971: 247–270; Costea 2003).

Въпросът, който бих искала да поставя тук е, защо тъкмо Par.gr.74 от Студийския манастир в Константинопол е послужило за образец на Лондонското евангелие на цар Иван Александър и вероятно и на евангелията, поръчани от румънските владетели? Случайно ли е това? Като имаме предвид, че по-голямата част от стигналите до нас византийски илюстрирани евангелия, дори поръчани от представители на висшата аристокрация и висшия църковен клир, нямат подобен вид украса. Най-често те са с портретни ктиторски миниатюри и освен това имат портретни композиции на четиримата евангелисти (често

⁵ Walter 1969: 197; idem 1977.

⁶ Violette 1976: 399. Имах възможност да се запозная с нея по време на лекциите ми в Сорбоната през 2001 г.

заедно с техните символи), сцени, представящи големите църковни празници и таблици с каноните на Евсевий. Тази украса всъщност представлява достатъчно скромна серия от миниатюри⁷. А това, което намираме в *Paг.gr.74*, а по-късно и в Лонд, е една много развита и подробна визуализация на повечето епизоди от евангелския текст, с многобройни сцени, които в Парижкия ръкопис са 300, а в българския – най-малко 366⁸. Освен това в *Paг.gr.74* са включени дванадесетосрични епиграми, които са рядкост и които свидетелстват за специални грижи при създаването на тази книга⁹.

Сходството в иконографията на ктиторските миниатюри между евангелието от Студион и това на българския цар е поразително. Като поръчител на ръкописа цар Иван Александър се появява в миниатюрите няколко пъти. Тук не се занимаваме с ктиторската начална миниатюра, която представлява разгънат портрет на царската фамилия¹⁰, а само портретите на царя заедно с евангелистите.

1. На f. 86v, под изображението на Христос, който заръчва на дванадесетте апостоли да кръщават народите, българският цар е представен в молитвена поза, получаващ благослов от св. Матей Евангелист. Дори бегъл поглед към миниатюрата на византийския образец (на f. 61v) е достатъчен, за да се отбележи фрапиращото сходство на композициите. Разликата е само в това, че в Студийското евангелие *Paг.gr.74* вместо изображение на царя е изобразена фигура в монашеско облекло, която представя игумена на Студийския манастир в Константинопол. (Има още една малка разлика – евангелист Матей подава книга на игумена, а не го благославя.)

2. По-нататък, на f. 134 в Лонд, под композицията Възнесение цар Иван Александър е изобразен отново в молитвена поза, получаващ благослов от св. Марко Евангелист. И тук композицията изцяло възпроизвежда съответната композиция на f. 101v във византийския образец (с малка разлика в конфигурацията на жеста на Евангелиста), като е повторена дори формата и украсата на двойната аркада, под която са разположени фигурите на действащите лица. Византийският ръкопис съдържа дванадесетосричен поетичен текст в края на евангелието от Марко, в който св. Марко се явява в ролята на посредник и застъпник за поръчителя пред Христос, както в други произведения на изкуството тази функция се изпълнява от св. Богородица. Този текст е публикуван от Й. Спатаракис (Spatharakis 1976: 63–64), а неотдавна специално внимание му отдели Ненси Шевченко¹¹. В този текст, наричан от изследователите понякога „епиграма“, св. Марко се обръща към Христос с молба за покровителство спрямо игумена на манастира, по чиято поръчка е изработен самият ръкопис. По-точно казано, този текст всъщност представлява диалог между св. Марко и Христос:

“Oh Christ, You see in what a pitiful and desperate attitude (i.e. pose, the Greek word is Schema) your servant and worshipper comes before you”.

Christ: “But state the request which he brings, you yourself, as he is utterly silent”.

Mark: “Appointing me as intercessor, O Divine Word, he has decided to keep silent out of respect. He requests, however, that he receive the salvation of his soul and reward of unfailing leadership, so that beautifully leading

⁷ Пак там.

⁸ Според данните на Е. Димитрова броят на миниатюрите се различава при различните автори в зависимост от наложените критерии.

⁹ Тези текстове са възпроизведени в книгата на Й. Спатаракис; вж. Spatharakis 1976: 61–67.

¹⁰ За тази портретна композиция вж. по-подробно у Бакалова 1985.

¹¹ Patterson Ševčenko 1994: 269–271.

the venerable institution – i.e. the monastery –, he will receive the reward (given to?) wise counselors”. Christ’s response is brief and encouraging: ”He will not fail in his requests, Mark.”¹²

Напомням, че миниатюрата представя св. Марко и игумена на манастира Студион един срещу друг, като игуменът отправя молитва към евангелиста, а той, от своя страна, отправя молитва към небето, откъдето се появява Божията десница, благославяща игумена.

3. Според интерпретацията на Н. Шевченко „Христос държи на думата си: на друг лист, където е представен Страшният съд виждаме игумена, стоящ отдясно на св. Богородица в Рая с група монаси зад гърба му.“ (Пак там: 271). По същия начин, както на f. 93v от *Par.gr.74*, цар Иван Александър замества фигурата на игумена на Студион в Райската градина между Авраам и св. Богородица в сцената на Страшния съд в миниатюрата на f. 124v и изразява надеждата му да заема съответното място и в Рая. Така изображенията в разглежданите ръкописи показват не само моленията, но и отговора на Христос, както отбелязва Н. Шевченко и изтъква, че не познава друг подобен пример и паралел за *Par.gr.74*, освен това на българския цар (Пак там). Тук считам за необходимо да отбележа, че и в румънските евангелия сцената на Страшния съд има подобна иконография, но никъде съответният румънски владетел не е показан в райската градина.

4. В края на евангелието на Евангелист Лука на f. 212v цар Иван Александър е изобразен получаващ благослов от св. Лука. Зад двете фигури са представени техните атрибути: зад Иван Александър щит, копие и меч, а зад св. Лука – масичка за писане. И въпреки, че в *Par.gr.74* тази миниатюра липсва (съответният лист е изгубен), вероятно и тук е следван достатъчно точно византийския образец, както това е и в последната миниатюра, представяща българския цар с Евангелист Йоан на f. 272v.

5. Образецът за тази последна ктиторска миниатюра – на лист 213 във византийския ръкопис – е особено съществен за нас. Той изяснява смисъла на цялостната ктиторска иконография на студийския ръкопис от XI век. А оттам – и възможните основания за използването ѝ при украсата на българския ръкопис от XIV век, както и внасянето на някои промени. Тук в края на евангелието от св. Йоан в Студийския ръкопис под редицата на дванадесетте апостоли е представен игуменът, получаващ от евангелиста игуменската патерица като инсигния за неговата функция. Горната част на композицията се оформя от две триъгълни арки, а между тях – Божията десница благославя игумена. Тук всъщност е представена символична инвестирура и тъкмо тук постът на игумена е акцентиран като символ на духовната власт, предоставена от Христос и предадена чрез апостолите на земните служители на Христос. Смисълът на тази сцена отново е изяснен чрез поетичния текст, изписан под нея. Той подчертава факта, че властта на игумена идва от небето, от небесния Йерусалим и че игуменската патерица – символ на духовното водачество, – е Божи дар. Ето как гласи този текст:

“Not from Sion, oh father, but from heaven comes
This spokesman of God, beloved Christ,
bringing you the staff, the gift of God.
Accept the gift, the seal of leadership, or
Better, the staff of divine power, and while
winning out in the middle of all enemies, as

¹² Английският превод на гръцкия текст заедно с ремарките възпроизвеждаме по N. Patterson Ševčenko, *op. cit.*

the prophet writes, singing with the spirit,
Give praise gladly to the Cause of Good.”¹³

Иконографската формула на символична инвеститура, въпреки че не е така широко разпространена като инвеститурата на император, все пак е достатъчно добре позната от някои византийски ръкописи от XI век. Нейното присъствие тук дава основание да се свързва изработването на Pag.gr.74 в скриптория на Студийския манастир в Константинопол, въпреки че Й. Спатаракис справедливо отбелязва, че подобна сцена би била уместна и понятна във всеки манастир и всяка монашеска среда.

По-интересен, според нас, обаче е последният поетичен текст в Pag.gr.74 на f. 215v, който съдържа молитва към Бога със застъпничество за императора:

To the King:
Oh King of All, You have given the crown on this
Earth to the king and master who delights the
World, You have adorned him with a chain of
Virtues and You have made him thrice beloved
By all. Accordingly, grant him as well the
Power of reigning as permanently as possible,
And guard him, oh Saviour, with Your strength,
Along with his whole family.

Този текст дава основание на Й. Спатаракис да предположи, че и Студийският ръкопис е бил поръчан от император, портретът на чиято фамилия е бил разположен в началото, а днес е изгубен. Също както в Лонд това е семейството на цар Иван Александър¹⁴.

Очевидно е, че идеите, върху които се изграждат двете иконографски формули са сходни – символично предаване на светската (държавната) власт или духовното водичество – и са изразени по сходен начин със сходни композиции, жестове и т.н., но различни облекла и атрибути. Индивидуалните различия в отделни детайли на композициите също са добре обмислени. Така например в последната миниатюра, представяща българския цар заедно с евангелист Йоан, небесният сегмент с благославящата Божия десница липсва. Тук св. Йоан не връчва на Иван Александър игуменската патерица (което би било абсурдно), а книга. Той му връчва завършеното Четириевангелие, съдържащо Божието слово. Така първоначалната иконографска формула от византийския образец е трансформирана и с нов смисъл, изтъкващ Иван Александър като поръчител на ръкописното Четириевангелие. А самата книга символично му се връчва от св. Йоан Богослов, който е патрон и небесен покровител на българския цар¹⁵.

И точно по същия начин, на същото място, в същата поза и със същите жестове е представен румънският принц Александър Добрия в ръкопис Суч23. В другия ръкопис Суч24 – на Йеремия Мовила – иконографската схема е променена и владетелят е показан с цялото си семейство.

Посещението на манастира Сучевица през септември 2008 г.¹⁶ ми предостави възможността да се запозная с два от най-интересните румънски украсени ръкописи, които

¹³ Английският превод е на Й. Спатаракис, вж. Spatharakis 1976: 64–65.

¹⁴ Пак там: 66–67.

¹⁵ Бакалова 1977: 164–166 (Bakalova 2003: 117–124); ср. и Бакалова 1985: 45–57.

¹⁶ Специална благодарност за любезното гостоприемство дължа на игуменията на манастира Сучевица Михаела, на колегата проф. Тереза Синегалия, както и на г-н Дан Кисилевич от Министерството на културата на Румъния, които осигуриха най-добри условия за запознаването ми с тези ръкописи.

са създадени по поръчка на румънски владетели. В тях принципите за илюстриране на евангелския текст съвпадат с тези в Лонд на българския цар Иван Александър. За това сходство има определени причини, свързани със съдбата на ръкописа. Но и гледните точки са различни.

Сведенията за непосредственото използване на образците са твърде оскъдни. За съдбата на Pag.gr.74, което напуска Константинопол и стига до Париж, Жан-Ги Виолет съобщава само данните от по-стари сигнатури и подвързията, които са от XVII в. (Violette 1976: 15). От друга страна, по данни от приписката на f. 5 през XV в. Лонд вече се е намирало на територията на Молдовското княжество и вероятно е останало там до пренасянето му на Атон през XVII в. (Пак там). Тази приписка, която съобщава, че ръкописът е бил откупен от молдовски воевода на име Александър, е отбелязана най-напред от Робин Шолвин (Scholvin 1884), след това от С. дер Нерсесян и от Б. Филов¹⁷.

Най-убедителна е идентификацията на тази личност, предложена от Николае Йорга в неговата рецензия на частичното факсимилно издание на Лонд, направено от Б. Филов, който счита, че това е Александър, синът на Стефан Велики, чиято титла „воевода“ се среща от началото на 1491 г. (Iorga 1934: 375). Значението на тази приписка като доказателство за присъствието на Лонд в Молдова се оспорва от някои изследователи.

Същевременно едни от последните публикации на неотдавна напусналата ни Екатерина Дограмаджиева представят нови аргументи за присъствието на Лонд в Молдова, при това още преди то да е било откупено от румънския владетел (Дограмаджиева 2007: 3–40). Тя припомня, че тъй като „Четириевангелието от 1356 г. е предназначено за четиво на цар Иван Александър, то съдържа само евангелския текст. Съхраняваната в Лондон книга обаче включва добавен по-късно богослужебен апарат. Той би могъл да предостави сведения за късната история на ръкописа“ (Пак там: 3). Тук е мястото да отбележа, че още в първата си публикация Богдан Филов посочва, че между f. 273 и 284 са вмъкнати 8 листа друг пергамент, различни по качество и размер от пергамента на евангелието. Ето какво пише той: „Лист 274 до 275 включително съдържа послесловието на преписвача. Лист 275 е оставен празен. Лист 276 до 279 съдържат менология, а лист 280 до 283 – синаксара ... менологията и синаксарът са били прибавени по-късно и не съставляват, следователно, част от първоначалния ръкопис, който е завършвал с послесловието на преписвача“ (Филов 1929: 6).

Специалният сравнителен анализ на литургичния апарат и на неговия автор, който Е. Дограмаджиева провежда като част от многобройните си изследвания на подобни текстове, я води до следния извод за мястото и времето на добавянето на богослужебния апарат: „Допълването е станало в скромно селище с малък брой стари богослужебни книги. Това средище е било изолирано до голяма степен от останалите богослужебни центрове на молдовска територия, където са били преписани голям брой Евангелски книги по новоизводната практика“ (Дограмаджиева 2007: 30). Същественото в изводите на Дограмаджиева е разглеждането на богослужебния апарат независимо от оспорваната приписка на f. 5. Тя специално отбелязва, че „По местоположение, палеографска характеристика и съдържание тя няма пряка връзка с новата част на ръкописа. Приписката е вмъкната на празната страница между списъка с обширните глави и началната страница на Евангелието от Матей. Тя не е писана от ръката на преписвача на календара и по графични особености предполага по-късен етап. По съдържание приписката информира само, че книга-

¹⁷ Der Nersessian 1927: 232; Филов 1929: 1–12. И едва много по-късно Щепкина 1963: 85.

та е откупена от Йоан Александър, воевода на молдовската земя, син на Стефан воевода. Най-вероятно, това е станало заради представителния вид на кодекса и съвпадението на имената на владетелите“ (Пак там).

Иначе казано, разглежданият от Дограмаджиева богослужебен апарат сам по себе си е едно възможно доказателство (извън приписката на f. 5r) за пребиваването на Лондонското евангелие в Молдова преди да бъде прехвърлено на Света гора. Тя специално подчертава, че „литургичен апарат е необходим на свещенослужител, а не на владетел“. И поради това заключава: „Затова по-правдоподобно е да се предположи, че богослужебната част е била добавена още преди покупката. По-ранната датировка може да се мотивира от избора на староизводни образци за допълването. Те по всяка вероятност са съпровождали началните фази от въвеждането на новоизводните образци – последните десетилетия на XIV в. и първите десетилетия на XV в.“ (Пак там).

Новите изследвания в този том до голяма степен потвърждават тези изводи. При внимателен преглед на палеографията и всестранно изследване на литургичните добавки се оказва обаче, че поне първото допълване може да е станало още на българска територия¹⁸.

Тук няма повече да дискутираме тези въпроси, нито ще се занимаваме с конкретни иконографски разлики между отделните миниатюри. Ще си позволя само отново да обърна внимание върху поразителното сходство в принципите на илюстриране на онези евангелия, с които съм се занимавала лично и които показват сходство не само в ктиторските миниатюри, но и в иконографията на отделни сцени.

Бих искала да отбележа, че и моите наблюдения показват по-голямо сходство по отношение на иконографията и дори на стила между миниатюрите на Лонд и Суч23. Това се отнася не само за ктиторските, но и за всички миниатюри. Посочвам само един пример – изображението на Рождество Христово. На тази сцена обръща внимание и Богдан Филев: „В парижкото евангелие (Par.gr.74, б. а.) – пише той, – вляво от централната група, е представено пристигането на тримата влъхви, които се приближават на коне в галоп като живо жестикулират. В лондонското евангелие (Лонд, б. а.) на това място е поставено Поклонението на влъхвите, които в този случай са без коне и които с дълбоки поклони поднасят своите дарове. Те са представени обаче още един път в същата миниатюра и като конници, а именно вдясно от централната група. В този случай те спокойно се отдалечават от мястото на поклонението, като при това един от тях обръща главата си назад“ (Филев 1929: 30). Разбира се, Филев анализира и стиловите отличия на съответните миниатюри в Par.gr.74 и Лонд.

По-съществена за нас в случая е съпоставката между Лонд и румънските евангелия. Както в Лонд, така и в Суч23, композицията не само се намира на същото място в текста, но има идентична, особено разгъната иконография, която включва и Поклонението на влъхвите, и Отпътуването на влъхвите, и Благовещението на пастирите, като всички иконографски елементи са разположени по един и същи начин. Същата сцена в Суч24, въпреки че се намира на същото място в текста, вече има друга иконография и композиционни особености. Още по-фрапиращи са стиловите различия (тук имам предвид изграждането на човешките фигури и архитектурните фонове, колоритното изграждане и т.н.) не само между Лонд и Суч24, но между Суч23 и Суч24. Поради това възгледите на Емил Драгнев ми изглеждат най-приемливи. Ето какво пише той за интересуващите ни

¹⁸ Виж тук статиите на Е. Мусакова и Х. Миклас от една страна, и на Т. Попова и Е. Дограмаджиева от друга.

ръкописи: „...ръкописът Suçevița 23 несъмнено следва българския образец, а Suçevița 24, не по-малко безспорно, произхожда от редакцията на Елисаветградския кодекс и по този начин следва с пълна убеденост да се откажем от изказаните по-рано мнения за произхода на Suçevița 24 от редакциите на Curzon 153¹⁹ (М. В. Щепкина, В. Д. Лихачова), или Suçevița 23 (Г. Попеску-Вълча), или от общ с българския кодекс прототип.“²⁰

Напомням (вж. по-горе), че миниатюрата представя св. Марко и игумена на манастира Студион един срещу друг, като игуменът отправя молитва към евангелиста, а той, от своя страна, отправя молитва към небето, откъдето се появява Божията десница, благославяща игумена. Същата композиция със същата иконография и на същото място съдържа и Суч23. В другия румънски ръкопис – на Йеремия Мовила (Суч24), – иконографската схема е променена и владетелят е показан с цялото си семейство пред Христос.

Предварителният извод, който бих могла да направя е, че изборът на прототип за илюстриране на владетелските евангелия в България и Румъния съвсем не е случаен. Разкошно украсените византийски ръкописи със специфична иконография на портретите като тази в Par.gr.74 не са стандартно явление. Отбелязвам този факт, тъй като той досега не е вземан под внимание при разглеждане на споменатите румънски евангелия, а би могъл да послужи като допълнителен аргумент за онези изследователи, които специално изтъкват сходството не само в принципите на илюстриране, но и в самите миниатюри на Лонд и на евангелието Суч23. Това е отбелязано още от Дер Нерсесян и най-убедително аргументирано от Е. Драгнев.

Изследователите през последните години вече говорят за “la famille de Grec 74” (Jean-Guy Violette)²¹, или за „групата Parisinus graecus 24“ (Е. Драгнев)²², или “members of the Parisinus family”, в която вече се включват не само Лонд и румънските евангелия, но някои грузински ръкописи и др. Всички те са поръчани от владетели – български цар и румънски владетели, и заемат уникално място в историята на византийската украсена книга. И още. Интересното в случая е, че собствено византийският образец е само един. Но използването на византийския образец в никакъв случай не е механично и сляпо копиране, а е резултат на дълбоко разбиране на идейното съдържание на съответната формула *с оглед на конкретния исторически и идеологически контекст*. Миниатюристът свободно владее моделиращите принципи на византийската иконография и създава уникална – според желанието на поръчителя! – композиция, спазвайки всички правила на византийската „знакова система“²³. В дадения случай изследването на взаимовръзките между включените около миниатюрите на Par.gr.74 поетични текстове хвърля допълнителна светлина върху проблемите на илюстрирането на евангелията във византийската културна общност²⁴. Тези текстове определено акцентират темата за водачеството и са тясно свързани с дарение или поръчка на представители на светската или духовната власт – царе, висши аристократи, представители на висшия църковен клир. Поради това те не са широко разпространени и типични изобщо за продукцията на византийските илюстрирани ръкописи, а отразяват специфични идеи на поръчителите. Те ни помагат да се ориентираме по отношение на предпочитанията и интересите на българския и румънските владетели.

¹⁹ Предишната сигнатура на Лонд.

²⁰ Dragnev 2004: 185–187, 218.

²¹ Така е озаглавена глава VI в дисертацията на Жан-Ги Виолет (Violette 1976: 397–405).

²² В книгата си Емил Драгнев дава засега възможно най-пълна библиография за “Manuscritele grupului Parisinus graecus 74”; вж. Dragnev 2004: 220–226.

²³ По този въпрос вж. по-подробно Bakalova 1986: 17–72.

²⁴ Възприемаме формулировката на Д. Оболенски, вж. Obolensky 1971.

ЛЕКСИКАТА НА ИВАН-АЛЕКСАНДРОВТО ЕВАНГЕЛИЕ И ТЕКСТОЛОГИЧЕСКАТА ТРАДИЦИЯ НА СЛАВЯНСКИТЕ ЕВАНГЕЛИЯ

А. Алберти

От самото си откриване Лондонското четириевангелие на Иван Александър (по-нататък Лонд) привлича вниманието на учените със своята богата украса. Още в края на XIX в. неговият цикъл миниатюри е идентифициран с цикъла миниатюри в гръцкия минускулен ръкопис № 74 от XI в. от Националната библиотека в Париж (Par.gr.74). Неговата изключителна орнаментална украса е била многократно и задълбочено анализирана (за историята на проучванията вж. Талев 2005). Ръкописът е представлявал интерес и от гледна точка на езикознанието, особено по отношение на правописа, морфологията и словообразуването на текста. В края на XIX в. се появява задълбоченото проучване на Р. Шолвин (Scholvin 1884), последвано стотина години по-късно от монографията на И. Талев (Talev 1973)¹.

Преди няколко години анализът на основните текстологически варианти на гръцката традиция на Евангелието на Марко показва огромна и неочаквана разлика между гръцкия Par.gr.74 и Лонд: докато славянският ръкопис често предава „частни“ или „архаични“ варианти на гръцкия текст, Par.gr.74 следва вярно „византийския текст“. В случаите, когато Лонд показва по-голяма самостоятелност в рамките на славянската традиция, то тя никога не съвпада с лексиката на Par.gr.74. По същия начин характерните за парижкия ръкопис четения, които са в по-голяма или по-малка степен варианти спрямо византийския текст, по никакъв начин не намират отзвук в Лонд (Alberti 2006b; срв. Aland et al. 1998/I: 162).

Езикова съпоставка на този паметник с ръкописи от същото време показва, че езикът му (съдейки особено по правописа) е много повече запазен, отколкото би се очаквало от текст, писан в средата на XIV в. Учените са единодушни, че той представя сравнително архаично състояние на езика, иновациите в него са малобройни, а доколкото се появяват, то това са преди всичко вече разпространени в по-старите ръкописи варианти.

Досега липсва подробно описание на лексиката на Лонд, което би хвърлило светлина по въпроса за мястото, което ръкописът заема в текстологичната традиция на славянските евангелия извън архаизмите, които се съдържат в него. Тъй като вече имах възможност да анализирам подробно този проблем (срв. Alberti 2006a), тук ще представя само основните резултати от моите изследвания.

Лонд в текстологичната традиция на славянските евангелски текстове

Някои от предишните изследвания, посветени на текстологичната традиция на славянския евангелски текст, могат да ни дадат първоначалната картина на сложните отно-

¹ Вж. също Miklas 1982, Fuchsbaueг 2015 и статията на Т. Попова в настоящия том.

шения между Лонд и славянската традиция². С изключение на приноса на Н. Косек (Косек 1988), която разглежда основно лексиката, тези проучвания взимат пред вид всякакъв вид варианти (лексикални, морфологични, синтактични и текстологични), поради което имат косвено значение за характеристиката на лексиката на Лонд. Във всеки случай те ни показват съвременното състояние на познанията ни за този ръкопис и за мястото, което той заема в историята на текста. В частност се забелязва как учените често достигат до противоположни заключения (срв. напр. Т. Славова 1990, която свързва Лонд с Чуд).

0.1. За анализа на лексиката на среднобългарските евангелия (между които и на Лонд) Н. Косек (Косек 1988) използва ‘метода на Колуел’³. Тя извлича 100 гнезда на варианти в четивото за Лазарова събота (Йо 11: 1–45). Нейният анализ показва, че Остромировото евангелие (ОЕ) текстологично прониква във всички изследвани ръкописи. Според Л. П. Жуковска ОЕ принадлежи към ‘Симеоновата школа’, особено що се отнася до лексиката, а ОЕ, Лонд и Търн се оказват изключително близки един до друг. По-голямата част от вариантите от среднобългарските евангелия, и въобще късните средновековни ръкописи вероятно имат за основа Асем, Зогр, ОЕ „или аналогичные им списки“ (Косек 1988: 17). В известна степен в страни остава текстът на Врач.

0.2. Т. Славова съпоставя архаичната редакция на евангелския текст с ‘атонския’ и ‘евтимиевския’. Според нея „необходимостта от нови светогорски преводи се налага най-вече от някои нововъведения в литургическата практика на източноправославните църкви – замената на Студийския устав с Йерусалимския, които водят до промени в състава и структурата на богослужебните сборници“ (Славова 1990: 74). Общоприето е мнението, че през среднобългарския период съществуващите преводи са били подложени на ревизия, за да станат по-верни на гръцкия оригинал. Според Т. Славова „в процеса на работата от привлечените старобългарски, среднобългарски, староруски и старосръбски евангелски ръкописи се оформи една група преписи, за които предварителните наблюдения показват, че техният текст се отдалечава значително от текста на архаичната първа евангелска редакция (апракос и тетраевангелски тип) и от втората, преславската лекси-

² Когато подготвихме това изследване все още не разполагахме с изданието на Кърз, направено от С. Вакарелийска (Vakareliyska 2008). Затова трябва да отбележим, че от текстологична гледна точка това евангелие стои доста далеч от Лонд, но представлява важен свидетел на балканската традиция на XIV век, виж Альберти 2014 и Alberti 2016.

³ Школата на Е. С. Колуел, наричана още ‘Чикагската школа’, в началото на 30-те години изработва методология на изследване, която показва съществуването на един ‘Lectinary text’ на евангелието. Основа на текстологическия анализ на този метод е единичната перикопа. Е. С. Колуел се базира на двадесет и шест перикопи от четирите евангелия, като ги анализира в 56 ръкописа. При някои перикопи по-голямата част от четивата се оказват изключително близки до *Textus Receptus*, докато други текстове определено са по-отдалечени. При всички перикопи ясно се откроява един по-разпространен текст (което определено е подчертано, напр. в GNT4, цитиран със сигнатура Lect.). За съжаление ‘Чикагската школа’ не успява да изработи издание на ‘lectinary text’, което остава и един от основните проблеми на критиката на новозаветния текст (срв. Osburn 1995). Освен това идентификацията на текста от лекционария като ‘типичен византийски текст’, в който са представени серия варианти „от Цезарея“ трябва да бъде правена много предпазливо, тъй като връзката на вариантите от лекционария е поставена на базата на *Textus Receptus*, неправилно идентифициран с ‘византийския текст’. Колкото до това, че този метод се радва на внимание от страна на доста славистични изследвания, трябва да припомним, че „Die Untersuchungen zum byzantinischen Lektionar, die im Westen in der dreißiger Jahren des 20. Jahrhunderts aufgenommen wurden (Colwell-Schule), werden bei der Evangelienforschung erst in den achtziger Jahren berücksichtigt, als sie schon seit Jahrzehnten fast gänzlich aufgegeben worden waren oder sich in andere Richtungen entwickelt hatten. Es steht außer Frage, daß eine Abschottung, die die Slavistik von der Diskussion in der zeitgenössischen Philologie allgemein isoliert, heutzutage nicht mehr zu rechtfertigen ist.“ (Garzaniti 2001: 475).

кална редакция, и се покрива почти изцяло с текста на Търговищкото печатно евангелие от 1512 г. (Търг),⁴ което възпроизвежда среднобългарската евангелска редакция от епохата на Патриарх Евтимий“ (Славова 1990: 74–75). Към тази група принадлежи също и „така наречената поправена редакция най-късно от началото на XII в., запазена отчасти в Добромировото и Николското евангелие“ (Славова 1990: 80), и представена в следните ръкописи:

Лонд	четириевангелие, 1356 г.
НБКМ470	четириевангелие, сръб., 1342 г.
Рил	четириевангелие, сръб., 1361 г.
Чуд	Нов Завет, рус., ок. 1355 г.
Як	четириевангелие, сръб., 1355 г.

Текстовете на тези ръкописи частично съвпадат с Терт от 1322, „което много често рабски предава гръцкия текст“ (Славова 1990: 81). Според Т. Славова събраните данни показват, че атонската редакция „е послужила като основа на т. нар. Евтимиева среднобългарска новозаветна редакция, въведена в Търново през 70-години на XIV в.“ (Славова 1990: 75, срв. 80).

О.З. Н. Л. Горина (1996) също използва ‘метода на Колуел’, в конкретния случай за да анализира четири глави от Йо (13: 31–18: 1) в 42 евангелски преписа (между които не фигурира Лонд). Тя дава сполучлива дефиниция за ‘контролирана текстова традиция’: „разночтенията се намират в различните сочетания, не систематизират и не дават възможности да се определят текстове групировки“ (Горина 1996: 327; срв. Алексеев 1999: 50 и сл.). Въпреки това, според нея, групите, които могат да се отделят чрез анализ на гнездата индивидуални варианти, са следните: 1. група на ОЕ; 2. група на ГБ; 3. група на Гилфердинг–Титов, в която влизат Гилф2, Деч, Гилф18 и Тит3364. Четвърта, пета, шеста и седма група са представени само от по една двойка ръкописи: за четвърта група те са Ф.п.І.13 и Кир-БелозІ/1; за пета – Гилф5 и Зогр56 (препис, характерен с вмъкване на цели фрази в евангелския текст); шестата група, характерна с близостта си с гръцкия текст, е представена от Чуд и Погод21 и накрая седмата група, която формират Ф.п.І.64 и Гилф1.

Н. Горина определя 5 типа текстологични варианти: а) преместване; б) лексикални варианти; в) граматични варианти; г) липси; д) вмъквания. Най-ясна картина (т.е. най-ясно противопоставяне между групите) дават гнездата от тип а), докато лексиката, граматичните варианти, липсите и вмъкванията са по-малко показателни (Горина 1996: 337).

Като се съпостави текстът на Лонд с получените от Горина резултати, се вижда неговата голямата близост с групата Гилфердинг–Титов. Лонд не само споделя голяма част от текстологичните варианти на тази група, но често използва и една и съща лексема. Тук обаче става дума за един много тесен кръг съвпадения: в този случай общите лексикални варианти са 3, докато в други 4 пункта Лонд и тази група дават различни лексеми. Все пак тази група е важна за характеристиката на Лонд заради времето, в което се оформя среднобългарските четвороевангелия от XIII – началото на XIV в., именно защото „текстовые приметы здесь выделить сложно, так как большинство чтений является общим либо с группой ОЕ, либо с группой GB (=ГБ), причем чаще с последней. Это говорит

⁴ Става дума за първото печатано на кирилица евангелие, направено от монаха Макарие, вероятно в Търговище във Влахия (факсимилно издание Miklas 1999, срв. Garzaniti 2001: 8, п. 5).

о промежуточном характере текста южнославянских тетров. Возможно, что этот текст содержит *начальный этап развития 4-й редакции*“ (Горина 1996: 329, курсивът мой, б.а.).

И така ръкописите, които представят тази група са:

Гилф2	четириевангелие от манастира Печ, първа пол. XIV (и XV) в.
Деч	четириевангелие от манастира Дечани, вт. пол. XIII в.
Гилф18	четириевангелие от манастира Печ, кр. XIII–нач. XIV в.
Тит3364	четириевангелие, втора пол. XIII в.

Втората по съвпадения с Лонд група е тази на ОЕ, която, обаче, не показва общи лексикални особености с него. В третата група, представена от F.p.I.64 и Гилф1, броят на общите лексикални варианти с Лонд е почти същият като при групата Гилфердинг – Титов (3 прилики и 5 разлики). В лексикално отношение най-отдалечен от Лонд остава Чуд.

0.4. Тук трябва да споменем групирането на текстологична основа по ‘метода на Колуел’, представено от Алексеев в неговото издание на Евангелие от Йоан (Алексеев и др. 1998: 11). В групата на Лонд попадат следните ръкописи:

Слепч	четириевангелие, ср. XIV в.
Терт	четириевангелие, 1322 г.
Увар93	четириевангелие, вт. пол. XIV в. (и ср. XVII в.)

Можем да добавим, че от изследванията върху текстологичните варианти от евангелието на Марко (срв. главата върху текстологичните варианти в настоящото изследване, срв. също и Alberti 2006a: 297–327), ръкописите от първата редакция, които споделят по-голямата част от текстологичните варианти с Лонд са Ник, Терт и Мар. Както ще видим, става дума за същите ръкописи, които се свързват с Лонд и от лексикална гледна точка. Архаичността (преди всичко лексикална) на ‘босненските’ или ‘богомилските’ евангелия (Ник, Дан и Хвал) е била констатирана още от Ягич, Сперански (който включва и Мир и Карп в групата на ‘богомилските евангелия’, срв. Алексеев 1999: 174 и сл.), Вайс и Хоралек. Най-новото изследване на правописа на Ник води до хипотезата за използването на два различни протографа – един за евангелията на Матей и Марко и друг за Лука и Йоан (срв. Garzaniti 2001: 456).

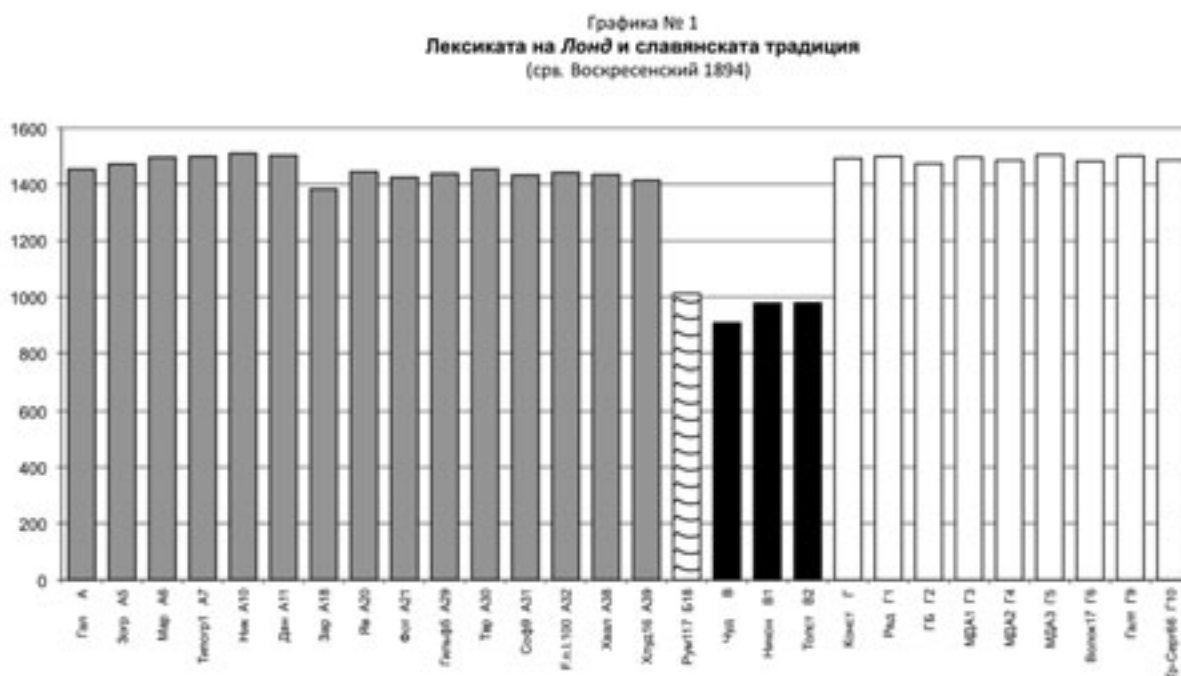
0.5. За лексиката на Лонд Талев отбелязва, че “in more than 1500 cases there was some kind of lexical innovation in comparison with the classical Gospel texts.” (Talev 1973: 205). По отношение на евангелския текст: “IAG (= Лонд, б. а.) reflects deep and serious lexical changes” (Talev 1973: 354), върху които обещава специална публикация. В своето изследване той се ограничава с това да очертае основните характеристики на лексиката на Лонд: 1. Гръцките и еврейските заемки са “systematically purged” (Талев 1973: 355). В действителност дори и да стеснява употребата им, текстът на Лонд съдържа още много заемки (срв. § 5 по-долу). 2. Втора голяма група от “systematically avoided” лексеми в текста на Лонд са думи, в по-голямата си част “unknown in today’s Bulgarian dialects” (Talev 1973: 357 и сл.).

Накратко, според Талев “the lexicon of IAG (= Лонд, б. а.) is much more stabilized, with fewer foreign borrowings and fewer words used in free alternation, and with a more precise contextual usage of those words attested in the classical texts. There are almost no neologisms in IAG (= Лонд) [...]. There is no doubt, from the lexicological point of view, that the language of IAG (= Лонд) is far superior to that of any of the classical OCS Gospel texts.” (Talev 1973: 363).

0.6. Направеният дотук преглед показва ясно, че цитираните изследвания, независимо от тяхната несъмнена научна значимост, не дават възможност да се определи по безо-

рен начин лексиката на Лонд. Поради тази причина тук ще обърна специално внимание на анализа на лексикалните варианти, представени в евангелието от Марко при сравняването на Лонд с цялостната славянска традиция, така, както е представена в изданието на Воскресенски (1894).

В процеса на работа от евангелието на Марко бяха изолирани 1888 варианта, без да се вземат предвид предлозите, с изключение на дублета радн – д'блѧ. Сложната картина на лексиката на Лонд спрямо славянската традиция (като изоставям засега лекционарите, които не съдържат целия евангелски текст) е представена в Графика № 1 (височината на колоните означава броя на съвпаденията с всеки препис, а цветът – четирите редакции на текста).

Ръкописите, които споделят голяма част от четенията с Лонд са следните (във низходящ ред): Ник (А10, XIV–XV в.), МДА3 (Г5, XV–XVI в.), Дан (А11, XIV в.), Галт (Г9, вт. пол. XIV в.), Типогр1 (А7, XII в.), Рад (Г1, XIV–XV в.), Мар (А6, нач. XI в.), МДА1 (Г3, вт. пол. XV в.), Конст (Г, 1382/3 или 1393г.) и ТрСерг66 (Г10, 1472 г.). Не е случайно, че с изключение на Мар и Типогр1 всички тези ръкописи са по-късни по време от Лонд, който вероятно представлява нещо като ‘брънка’ между архаичния текст и четвъртата редакция (по-точно ‘атонския текст’). Ще припомня, че Лонд се доближава до ‘групата–посредник’ Гилфердинг–Титов (срв. по-горе Горина 1996). Следователно най-интересният аспект на лексиката на Лонд не би бил представен от – общо взето малкото ‘дълбоки и значими изменения’ по отношение на архаичния текст, за които говори Талев (срв. по-горе), а най-вече от многобройните случаи, в които Лонд съвпада напълно с Мар или с архаизирания Ник.

0.7. След като анализът върху евангелието на Марко вече е показал до каква степен текстът на Лонд е близък до най-ранната версия (Мар, срв. Ник, Дан), можем да разширим изследването с включване на текстовете на Матей и Йоан, като използваме новите издания на Алексеев (Алексеев и др. 1998 и 2005). За да поставим анализа върху един

относително единен корпус и като имаме предвид, че изследванията върху Матей и Йоан се базират на текста в Мар, ще подберем от една страна само четения, които противопоставят Лонд на Мар и при евангелието от Марко, а от друга – ръкописите, които се съдържат в изданията на Алексеев (за ‘атонския текст’ на Марко взимаме за сравнение Конст).

Получава се следната картина:

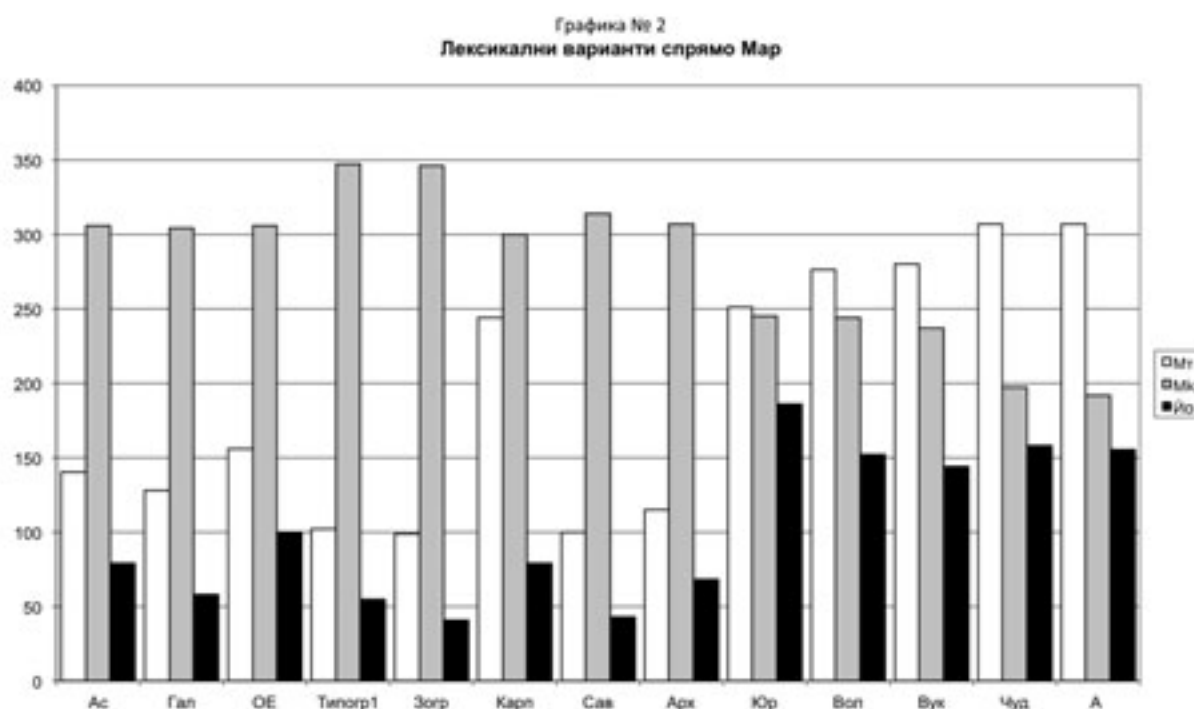
Матей: 650 варианта (0,61 за стих)

Йоан: 412 варианта (0,47 за стих)

Марко: 391 варианта (0,58 за стих)

Както може да се види, от гледна точка на лексиката средната вариативност спрямо архаичния текст е приблизително еднаква и за трите евангелия, но при Йоан се забелязва чувствителна близост до текста в Мар.

Сега да видим по-отблизо кои ръкописи са по-близки до Лонд, когато той се отдалечава от Мар:

Веднага става ясно, че близостта с ‘архаичния текст’ (Асем, Гал, ОЕ, Типогр1, Зогра, Карп, Сав) е забележима при Марко, докато при Матей се наблюдава по-голяма близост до атонския текст и до Чуд, но също така и до ръкописи от втората редакция (‘преславския текст’: Юр, Вол, Вук)⁵. Евангелието от Йоан също се характеризира с по-малко съв-

⁵ В изданието на славянския текст на евангелието от Йоан (Алексеев и др. 1998) Лонд е поставен в центъра на една отделна група, докато в по-късното издание (евангелието на Матей), ръкописът попада между основните паметници на ‘преславския текст’ („в ядро кластера Преславского текста“, Алексеев и др. 2005: 166 – формулировката е на Д. М. Миронова) и по-нататък е изключен от критическия апарат на изследването!

Въпреки несъмнената близост, която се наблюдава при евангелието Матей между текста в Лонд и този от ‘втората редакция’, включването на Лонд в ‘преславския текст’, по мое мнение, е излишно, тъй като маркира границите на определени стилистични оценки, които в основата си са безразлични към детайлите. Миронова (пак там) припомня, че „коэффициентът на близост“ между преписите от ‘преславската група’ е по-скоро нисък (85%), но този коефициент е получен на базата на един-единствен фрагмент (Mt14:14–34)

падения с ‘архаичния текст’ (трябва да се отбележи, че в Графика № 2 са отразени само четенията, в които текстът на Лонд се отклонява от този на Мар; те са малобройни също така и при Матей и Йоан).

Този факт би трябвало да подсказва, че текстът на Лонд произлиза от стар, близък до Мар, но все пак различен от него текст. Много е вероятно същият тип текст да стои в основата на ‘босненските’ Ник, Хвал и Дан. Иновациите в този текст докосват само маргинално евангелието на Марко и са много по-ясно изразени в текстовете на Матей и Йоан. Като алтернатива може да се приеме, че текстът на Лонд произлиза от различни протографи – един за Марко и друг за Матей и Йоан, хипотеза, която, макар и да не е напълно изключена, изглежда малко вероятна, като се има предвид изключителната прецизност, с която Лонд хармонизира лексиката в цялостния евангелски текст.

Макар и необходим, този предварителен анализ е определено количествен и не отдава необходимото значение на отделните четения. Затова ще обърнем внимание преди всичко на лексикалните варианти, съвпадащи само с една от четирите редакции, представени от Воскресенски за евангелието на Марко. Да се задоволим с изследване на текста на Марко е цената, която трябва да платим, за да имаме на разположение огромния апарат на Воскресенски, който наброява повече от 100 ръкописа и който, макар понякога и недостатъчно прецизен (срв. Алексеев 1999: 128), дава най-добри гаранции за изчерпателност. По същия начин ще обособим индивидуалните четения на Лонд, т. е. тези, които не съвпадат с изданието на Воскресенски.

След като изолираме вариантите, които имат изявена текстова мотивираност, ще сравним използването на всяка една изолирана лексема в целия текст на четирите евангелия, като сравняваме резултатите с текста на Мар (с който Лонд има забележителни съвпадения като предвестник на следния корпус ръкописи):⁶

съкр.	тип	датировка	редакция	
			Воскр.	Алекс.
Арх	ℓesk	1092 г.	A(3)	Pr1
Бан	ев.	кр. XIII		Pr2
Вук	ℓe	ок. 1200 г.	Б (51)	Pr2
Добр	ев.	XII		Vt2
Мир	ℓe	1180-1190 г.		Vt1
Ник	ев.	XIV-XV	A(10)	Vt1

– наистина много малък за обширен текст като този на Матей. Що се отнася до „групата на Лонд“ (срв. Алексеев и др. 1998), Увар⁹³ този път отива при „архаичния текст“, а Слеч и Терт повече не се споменават.

Като оставим настрана текстовата типология на Лонд, изключването на паметника от апарата буди недоумение: извън всяко съмнение е, че „редакцията“ на Лонд е съчетана (за някои стихове може да се каже, че произхождат от всяка една от редакциите на славянските евангелия). Това, обаче, в никакъв случай не означава, че тя не дава важна информация за историята на текста, нещо, което се надявам да докажа в това изследване.

⁶ Сравнението е направено по следните издания: Жуковская, Миронова 1997 (Арх); Дограмаджиева, Райков 1981 (Бан); Lehfeltd 1898 (Чуд); Велчева 1975 (Добр); Ягич 1883 (Мар); Остромирово евангелие 1988 (ОЕ); Vrana 1967 (Вук). За Мир (изд. Родић, Јовановић 1986) и Ник (изд. Даничић 1864) е използвано прекрасното електронно издание на ръкописа на сайта на Народната библиотека в Белград (<http://digital.nbs.bg.ac.yu/scg/tukopisi.php>); Як и Терт са сравнявани от микрофилм: за Терт искрено благодаря на М. А. Джонсън от Hilandar Research Library (Ohio), за Як на Е. Мусакова от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в София. И двете колеги имат значителен принос за осъществяването на това изследване.

ОЕ	lesk	1056-57 г.	A(1)	Vt1
Терт	ев.	1322 г.		IA
Чуд	NT	ок. 1355 г.	B	Cd
Як	ев.	1355		A

Ако се ограничим с отбелязването на някои изолирани наблюдения върху една дума, наистина по никакъв начин не можем да достигнем до обобщаващи заключения върху лексиката: трябва да разберем дали текстът на това евангелие е резултат на съзнателна редакция или става дума за най-обикновено предпочитане на по-разпространените, създадени от традицията, варианти.

Евангелието на Иван Александър е един разкошен ръкопис, чието изготвяне е изискувало изключително внимание. Естествено е да се очаква, огромните усилия, положени за украсата на ръкописа⁷, да са били проявени и по отношение на текста.

1. Съвпадение на Лонд с първата редакция:

Както стана дума по-горе, съвпадението с първата редакция е решително на по-високо от средното ниво: в евангелието на Марко са изолирани варианти с очевидна текстова мотивация, от които 53 четения освен в Лонд се срещат само в ръкописи от първата редакция:

вѣдноу (Мк 9: 43), варшѣ (Мк 6: 3), велнемъ (Мк 1: 26), велна (Мк 4: 37), велен (Мк 16: 4), внднтѣ (Мк 8: 15), вндѣѣ (Мк 8: 24), възвашѣ (Мк 6: 49), вьсоуѣ (Мк 7: 7), дьскы (Мк 11: 15), єднн (Мк 4: 34), запрѣтн (Мк 6: 8), знаѣ (Мк 14: 68), зра (Мк 8: 24), нскрѣнѣго (Мк 12: 33), колнждо (Мк 6: 10), колнждо (Мк 14: 9), конуннѣ (Мк 3: 26), (прнспѣ) конунна (Мк 14: 41), кромѣ (Мк 5: 10), крѣщенїа (Мк 7: 4), коупла (Мк 7: 4), (любы) дѣн (Мк 10: 19), мастн (Мк 14: 3), мнлн (вышѣ) (Мк 6: 34), множнцѣа (Мк 5: 4), мыслнѣ (Мк 12: 30), вѣласть (Мк 3: 15), вѣдѣ (Мк 13: 21), ѡво (×3) (Мк 4: 8), огладаашѣ са (Мк 5: 32), озмнрѣно (Мк 15: 23), окрѣтныѣ (Мк 6: 6), омраунт са (Мк 13: 24), онѣма (Мк 16: 13), отроча (Мк 5: 40), отрочаѣ (Мк 9: 21), ѡмѣтаѣте са (Мк 7: 9), петлоглашеннїе (Мк 13: 35), плодѣт са (Мк 4: 20), потомѣ (Мк 4: 28), прнтекошѣ (Мк 6: 33), пропенше (Мк 15: 24), прѣѣшѣ (Мк 14: 65), патѣль (Мк 14: 68), патѣль (Мк 14: 71), стоѣщѣа (Мк 3: 34), оубнѣтѣ (Мк 14: 55), оубѣдн (Мк 6: 45), оустѣѣтѣ (Мк 10: 42), (вѣ) оутрѣнїн (Мк 11: 12), храмѣ (Мк 2: 26), цѣтвнїе (Мк 11: 10).

Голяма част от така изолираните лексеми са използвани в целия текст на Лонд точно така, както в Мар. Случаите, в които двата текста редовно се различават, са малко:

1.1. По употребата на велнкъ Лонд се свързва основно с лекционария (празничния архаичен лекционар от типа на ОЕ и ежедневния от втората редакция от типа на Вук) и само спорадично с Чуд и атонския текст. По употребата на велнн Лонд се свързва с първата редакция в редица случаи (Мк 1: 26; 4: 34; 16: 4), в сравнение с велнкъ в останалата традиция. Четиридесет и три от употребите на велнн в текста на Лонд отговарят почти винаги на тази в Мар, с изключение на две:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Лк 7: 16	велїн	велнкъ	Арх, Бан, Мир, Ник, ОЕ, Терт, Як	
Йо 19: 31	велен	велнкъ	Добр, Мир, Ник (Терт)	ОЕ

⁷ Сrv. обаче съдържаната оценка относно украсата в частта Кодикология, палеография и художествено оформление.

Действително разликата с текста в Мар е минимална. По същия начин и в Мт 27: 60 в Мар откриваме велнн, а Лонд изпуска прилагателното заради текстологичен вариант. В текста на Лонд, напротив, е много по-широка употреба на формата велнкъ (20 случая, 9 в Мар).

Ето разликите между двата преписа:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 15: 28	вѣлнка	вѣльѣ	Арх Вук ОЕ Чуд	Добр
Лк 4: 25	вѣлнкъ	<i>от.</i>	Вук Добр Терт Як	
Лк 4: 33	вѣлнкомъ	вѣлнѣмь	Вук	Арх (не се чете Терт)
Лк 19: 37	вѣлнкѣ	вѣлнѣмь	Вук (108) ⁸ Терт	Арх Мир ОЕ
Лк 21: 11	вѣлнка	вѣлнѣ	Вук Терт Чуд	Арх Бан Мир ОЕ
Лк 21: 23	вѣлнка	вѣлнѣ	Вук Терт Чуд	Арх Бан ОЕ
Лк 23: 23	вѣлнкы	вѣлнн	Бан Вук Терт Чуд (Як) ⁹	Арх ОЕ
Лк 23: 53	вѣлнкъ	<i>от.</i>	Терт	Арх Мир ОЕ
Лк 24: 52	вѣлнкоѣ	вѣлнѣѣ	Арх Добр ОЕ Терт Чуд Як	
Йо 6: 18	вѣлнкоу	вѣлню	Бан Добр ОЕ Терт Чуд	Арх
Йо 21: 11	вѣлнкынхъ	вѣлнн	Арх Бан Вук Мир ОЕ (Чуд) Як	Ник Терт

В сравнение с т. нар. ‘преславски текст’ (в нашия корпус срв. Бан) двете по-нови четения (велнкъ) са много разпространени вече в паметниците на ‘архаичния текст’ (срв. Алексеев и др. 1988) в лекционарите (в частност Карп и ОЕ), както и в четириевангелията (Гал, Добр, Типогр1, Зогр, Григ10). Съвпадението с лекционария (срв. Карп и ОЕ) може да се открие и в Мт15: 28. Интересно е да се отбележи, че в Марко няма отклонения в текста спрямо Мар. Това от една страна изглежда подкрепя тезата, че в Лонд евангелието на Марко е било подложено на ревизия само частично, а от друга може би показва влиянието на определено литургически ръкописи, от момента, в който перикопите от евангелието на Марко намаляват в сравнение с останалите евангелия (Aland, Aland 1987: 320, срв. Алексеев 1999: 129). Ако приемем, че текстът на Лонд е бил подложен на ревизия на базата на лекционар, естествено е да се очаква, че промените могат да засегнат само маргинално евангелието на Марко, тъй като в него цикълът на Марко е бил много съкратен в сравнение с този на другите евангелия. В частност текстът на Вук изглежда е бил частично променен съобразно този в Лонд, но веднага трябва да се отбележи почти пълното съвпадение с четириевангелието Терт. Влиянието на лекционария, на практика, вероятно не се е отразило непременно на Лонд, а може би на неговия протограф, или по-общо – на традицията, която Лонд представя. Остава да покажем как в тези четения атонският текст често запазва архаизма велнн.

1.2. Лексемата власть също често се променя в лекционария от втората редакция (понякога във велнкъ, което вече четем в Добр). Область се среща 10 пъти в Лонд, и то във

⁸ Когато един лекционарий (в конкретния случай Вук) съдържа един и същ стих повече от един път, в скоби се указва листът, на който текстът от лекционария съпада с Лонд. В случаите, в които има пълно съвпадение при всички употреби на стиха, листовете не се отбелязват.

⁹ Сиглата на кодекса, поставена в скоби, показва общи лексикални съвпадения при различен текстологичен вариант.

всички случаи, в които и Мар представя същото четене. Във всеки случай Лонд разширява значително използването на власт (37 пъти) в сравнение с 'архаичния текст' (26 пъти в Мар), най-вече там, където стихът не влиза в стария лекционар¹⁰:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 8: 9	властнаѣ	владькоѣѡ	Вук Чуд Як	Добр
Мт 20: 25	властн	кѣнаѡн	<i>lectio sing.</i> (Алексеев и др. 2005)	Арх Добр ОЕ
Мк 1: 27	властна	областнѣ	(Бан) Вук (Чуд)	Арх Добр ОЕ
Мк 11: 28	властнѡ	областнѡѡ	Вук (73v) Добр Терт Чуд	Арх ОЕ
Мк 11: 29	властнѡ	областнѡѡ	Бан Вук Добр Терт Чуд	Арх ОЕ
Лк 7: 8	властнѡ	властѣлы	Добр Терт Чуд	Арх
Лк 20: 2	властнѣ	областнѡѡ	Бан Вук Добр Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Лк 20: 2	власть	область	Вук Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Йо 10: 18	власть	область	Терт Чуд	

В някои случаи Мар, следван от голяма част от традицията, използва различна лексема, докато Лонд, както и в много други случаи, набляга на хармонизирането на лексиката: срв. Мт 8: 9 и Лк 7: 8. В Мт 20: 25 нашият текст е изолиран в сравнение с останалата традиция, която изцяло следва 'стандартния текст' – οἱ ἄρχοντες (на други места власт / област превежда гр. ἐξουσία). В този случай е трудно да се каже дали вмъкването на власт е просто грешка или е съзнателен опит за намеса в текста: в паралелния пасаж в Лк 22: 25 Лонд следва вярно 'стандартния текст' с ц.(ѣс)лрнѣ (βασιλεῖς). На други места кѣнаѡѡ, се появява на същите места както и в Мар (с изключение на Мт 12: 24, където в Лонд е изписано грешно кннѡн).

В този случай също можем да забележим известна близост между текстовете на Терт и Вук. Лексемата власт е предпочитана и в Чуд (припомняме, че той е приблизително съвременник на Лонд), с изключение на Мт 20: 25. Също като Чуд, с разширяването на употребата на власт Лонд се сближава с 'преславските' лекционари като Юр, Вол и Ф.п.І.14 (срв. Алексеев и др. 1998 и 2005).

Както за вѣанкѡ, така и в случая с власт атонският текст дава по-малки иновации в сравнение с Лонд, като прибегва по-често до вариантите в Мар (в Як формата владькоѣѡ – също както и в Лонд, липсва в Мт 8: 9, но присъства в паралела Лк 7: 8).

1.3. По-голяма разлика между текста на Лонд и Мар дава преводът на гр. μύρον. Иновацията масть на практика не се среща в Мар. Думата се появява в ограничени случаи, извън първата редакция (срв. Воскресенский 1894).

Ето местата, на които се среща в Лонд:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 14: 3	мастн	хрнѡмы	Добр Ник	Арх
Мк 14: 5	масть	хрнѡма	Ник	Арх
Лк 7: 38	мастнѡ	мврѡмь	Ник	
Лк 7: 46	мастнѡ	мнѡрѡѡ	Ник	
Мк 14: 4	мастнаѡ	хрнѡмѡнаѣ	Ник	Арх

¹⁰ Архаизмът властѣл (със суфикс, непосредствено прибавен към корена на думата – срв. Цейтлин 1986: 152), въпреки че присъства в Лк 7:8, е използван в Лонд (най-вероятно поради грешка при преписването) в Лк 22:25, където в Мар четем благодѣтеле (благодѣтеле в Зогр, Ник – срв. Ягич 1883).

Както може да се види, съпадението с текста на Ник е пълно (четенията в Марко се споделят и от Хвал, срв. Воскресенский 1894). Както и при употребата на *πικτήτης*, Лонд се отдалечава значително от Терт, който в този случай използва последователно заемката *μύρο*, с изключение на Мк 14: 5, където лексемата липсва поради текстологичен вариант.

Отстраняването на *χρῖσμα* (явление, което се разширява в тетраевангелията от XIV-XV в., и в частност в Ник), е вече фиксирано в Гал (срв. Воскресенский 1894). Мир използва *πομαζάνη* – лексема, използвана и в Лонд в Лк 23: 56 (вж. по-долу), позната от Синайския псалтир (срв. Цейтлин, Вечерка, Благова 1994). Употребата на *μαστή* в м. *μύρο* в Лк 7: 46 в Лк 7: 46 е засвидетелстван и в Мст (срв. Славова 1989: 76).

Вариантът в Йо 12: 3 е от текстологично естество и се характеризира с по-изразено съвпадение с ‘преславския текст’. В този случай се наблюдава един вид семантична метатеза – от ‘маслени благовония’ (т.е. ‘благовоние на масло’, срв. τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου, NA₂₇) в ‘благовонни масла’.

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 12: 3	мастн благовонныѣ	вона χρῖσμъныѣ	Вук Ник Терт (Як)	Арх Бан

От тази гледна точка Як представя много интересен вариант, който ясно произлиза от *conflatio* (вонѣ мѣстн блговонныѣ, f. 265r), докато атонският текст като цяло следва четенето в Лонд (срв. Алексеев и др. 1998). Заместването на гръцките заемки е доста непоследователно: обикновено Лонд използва *μύρο* (*μύρο*), в пет от случаите на същите места, на които го намираме и в Мар (Мт 26: 7, Мт 26: 12, Лк 7: 37, Йо 12: 5 и Йо 11: 2), но с форма за мъжки род *μύρομъ*, характерна за голяма част от ръкописите, срещу женски род *μύροηѣ* в Мар. Понякога обаче Лонд го заменя:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Лк 23: 56	помазанне	<i>μύρο</i>	Вук Терт	Арх Мир ОЕ

или лексемата липсва поради текстологичен вариант:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 26: 9	<i>om.</i>	<i>μύρο</i>	Бан	Добр

В един-единствен случай Лонд използва *μύρο* в м. *χρῖσμα* (в този случай Ник прибегва до *μαστή*):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 12: 3	<i>μύρα</i>	<i>χρῖσμα</i>	Добр Мир ОЕ Терт Чуд Як	Арх Бан

Лексемата *χρῖσμα* и нейни производни не се откриват в Лонд (срв. по-горе, Мк 14: 4 *μαστῆνα*). За разлика от другите, двете четения в Йо 12: 3 (*μύρα* в м. *χρῖσμα* и *μαστῆ* *благовонныѣ* на мястото на *вона χρῖσμъныѣ*) навлизат и в атонския текст (в нашия корпус Як, срв. Алексеев и др. 1998). Замяната на *χρῖσμα* в евангелския текст е процес, който започва много рано: “Nejstarší evangeliáře, z nichž zvláště A (= Асем, б. а.) se vyznačuje [...], dávají na rozdíl od čtveroevangelií důsledně přednost z řečtiny přejetému *myro* před *xrisma*, jež je v tomto významu původu románského. V některých případech je v evangeliářích *myro* nepochybně sekundární a je možné, že jde o dodatečné přejetí ve všech případech. Že bylo i v evangeliářích a v původním stsl. překladě vůbec Jo 12.3, 5 původně *xrisma*, ukázal Vajs, který jinak ještě v rekonstruovaném textu dává přednost z řeč. originálu přejetému *myro*. V prvním případě svědčí pro to adjektivní přívlasky ženského rodu i v rukopisech, které mají

místo původního *xrizma* již *myro* [...]. Čtveroevangelia, hlavně M a Z (= Мар и Зорг, б. а.), kolísají mezi *xrizma* a *myro*, ale i tam je již *xrizma* na ústupu. Pro posouzení stavu původního evangeliaře jsou rozhodující také doklady na $\chi\rho\eta\zeta\mu$ v P a Kp (= Путна и Карп, б. а.). Původní překlad mohl mít docela dobře jen *xrizma*].” (Horálek 1954: 77сл., срв. 119). Лонд представля един по-напреднал етап на този процес, който редуцира употребата на $\mu\upsilon\rho\omicron$ за сметка на славянската дума масть.

1.3.1. Вече отбелязахме, че поради текстологичен вариант, в Йо 12: 3 Лонд не следва четенето $\omega\nu\alpha$ на Мар. За Мар това е единствен случай, докато Лонд използва лексемата на още две места:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Лк 23: 56	$\omega\nu\alpha$	ароматы	Вук Терт	Арх Мир ОЕ
Йо 19: 40	$\omega\nu\beta\mu\eta$	ароматы	(Арх) Вук Терт	

И в този случай гръцката заемка не е заместена едновременно, тъй като в останалите две употреби на ароматы (Мк 16: 1 и Лк 24: 1) Лонд и Мар съвпадат. Остава да отбележим, че в старославянския канон за евангелския текст е характерна лексемата ароматъ (срв. Цейтлин 1986: 50).

1.4. Характерен за лекционария (Коссек 1984: 66; в нашия корпус ОЕ и Мир), но и с употреба и в Чуд и частично в атонския текст, е съществителното оставленне в израза оставленне грѣхомъ (грѣховъ), на места, на които четвороевангелията предпочитат отъпоуштенне или отъданне:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 26: 28	оставленне	отъданне	Арх Бан ОЕ Терт Чуд Як	Добр
Мк 1: 4	оставленне	отъпоуштенне	Мир Ник Терт Чуд	Добр Вук
Лк 1: 77	оставленне	отъпоуштенне	Добр Мир Ник Чуд Як	Арх ОЕ Вук
Лк 3: 3	оставленне	отъпоуштенне	Мир Ник Терт Чуд Як	Вук
Лк 24: 47	оставленне	отъпоуштенню	ОЕ Ник Терт Чуд	

С предпочитанието си към оставленне, вече отбелязано в Асем (срв. Алексеев и др. 2005, Воскресенский 1894), Лонд съвпада с много балкански четвороевангелия от XIII–XIV в., между които са Ник (XIV–XV в.), Терт (1332 г.) и Як (1355 г., ‘атонският текст’), т.е. всички, освен Чуд.

Трябва да се отбележи, че извън израза отъпоуштенне (оставленне) грѣхомъ, лексемата отъпоуштенне се среща в Лонд на същите места, на които е употребена и в Мар (Мк 3: 29 и Лк 4: 18). Изглежда, че тук има проява на съзнателна лексикална редакция, но не на нивото на превъзходство на един вариант пред друг. Между ръкописите, които споделят с Лонд последователната употреба на израза оставленне грѣхомъ, единствено по-късният ръкопис Ник дава отъпоуштенне както в Мк 3: 29, така и в Лк 4: 18, докато Терт използва отъпоуштенне в Лк 4: 18, но оставленне в Мк 3: 29. Стандартният гръцки текст и в двата случая използва $\alpha\phi\epsilon\sigma\iota\varsigma$.

1.5. В Мк 13: 35 както Бан и Ник, така и Лонд използва петлоглашенне. Останалата традиция по-често употребява $\kappa\omicron\upsilon\rho\omicron\gamma\lambda\alpha\sigma\eta\nu\epsilon$ (в Мар – $\kappa\omicron\kappa\omicron\tau\omicron\gamma\lambda\alpha\sigma\eta\nu\epsilon$). Втората редакция дава варианта $\kappa\epsilon\upsilon\rho\upsilon$ поюща. Терминът, част от който е дериватът $\pi\epsilon\alpha\tau\epsilon\lambda\eta\varsigma$, се включва с абсолютна последователност в евангелския текст (в Мк 13: 35 и Йо 18: 27 личи сръбска

ортография с деназализация). Кокотъ е заменена систематично, тя не се открива в Лонд, също както и коуъръ (типична за ОЕ и Чуд) и алекторъ (характерна за Терт, а и спорадично в атонския текст, срв. Мт 26: 34, Мк 14: 68 и 72, Йо 13: 38 в Як):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 13: 35	петлоглашенне	кокотоглашенне	Бан Ник Як	Арх
Мт 26: 34	ПАТЬЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Ник	Добр
Мт 26: 74	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Ник Як	Добр
Мт 26: 75	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Ник Як	Добр
Мк 14: 30	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Вук Добр Ник Як	Арх Мир ОЕ
Мк 14: 68	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Вук Добр Ник	Арх Мир
Мк 14: 72	ПАТЬЛЪ	КОКОТЪ	Вук Добр Ник	Арх Мир
Мк 14: 72	ПАТЬЛЪ	КОКОТЪ	Вук Добр Ник Як	Арх Мир
Лк 22: 34	ПАТЬЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Ник Як	ОЕ
Лк 22: 60	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Ник Як	Арх Мир
Лк 22: 61	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Ник Як	Арх Мир
Йо 13: 38	ПАТЕЛЪ	КОКОТЪ	Бан Вук Добр Ник	
Йо 18: 27	ПЕТЬЛЪ	<i>deest</i>	Бан Добр Ник Як	

Както се вижда, влиянието на т. нар. ‘преславски текст’ (срв. Вук и Бан) в този случай е извън съмнение. Въпреки това, в текста на Марко (срв. Воскресенский 1894), с изключение на Вук, съпадението е само с ръкописи от първата и от четвъртата редакция. В Марко Бан винаги запазва четенето (кокотъ) на Мар. Естествено се забелязва и съпадението с ‘богомилското’ Ник, и най-вече липсата на думата в Терт, който използва последователно алекторъ. В същото време Лонд, макар и не последователно, запазва и употребява гърцизми. Въпреки че използва заемката в четири случая¹¹, Як съпада основно с Лонд.

1.6. Архаичният и среднобългарският лекционар са единни в предпочитането на распатн ‘разпъвам на кръст’ (там, където в четвороевангелията има пропатн)¹². В Мк 15: 24 почти цялата традиция използва распънъшен, докато пропенше е запазено само в част от първата редакция и в Лонд. В текста на Лонд много често се наблюдава точно обратната тенденция – глаголт пропатн (‘разпъвам на кръст’) се среща само 7 пъти срещу 33 в Мар. В останалите 25 употреби Лонд заменя пропатн, и то именно с распатн:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 27: 23	РАСПАТЬ	ПРОПАТЬ	Арх Вук (Мир) ОЕ (Терт) Чуд	Добр
Мт 27: 26	РАСПЪНЪТЪ	ПРОПЪНЪТЪ	Арх Вук ОЕ Чуд	Добр
Мт 27: 35	РАСПЕНШЕ	ПРОПЪНЪШЕ	Арх Вук ОЕ Терт Чуд Як	Добр
Мт 27: 38	РАСПЕАНШЪ	ПРОПАША	Арх Вук Мир ОЕ Терт Як	Добр
Мк 15: 15	РАСПЪНЪТЪ	ПРОПЪНЪТЪ	Бан (Терт Чуд)	Арх Мир ОЕ
Мк 15: 27	РАСПАШЪ	ПРОПАША	Арх Вук Бан Добр ОЕ Терт Чуд Як	
Мк 15: 32	РАСПАТАА	ПРОПАТАЪ	Арх Бан Терт Чуд	Вук Мир ОЕ

¹¹ В тези стихове гърцката дума е използвана и от други представители на атонския текст, срв. Алексеев и др. 2005 (Мт 26: 34) и Алексеев и др. 1998 (Йо 13: 38), Воскресенский 1894 (Мк 14: 68, 14: 72).

¹² Н. Косек оборва мнението за числено надмощие на распатн и в лекционарите Врач (XIII–XIV в.) и Кох (втора половина на XIII в.) (Косек 1984: 57).

Мк 16: 6	распѣтаго	пропѣтааго	Бан ОЕ Терт Чуд	Арх
Лк 23: 21	распнн	пропънн	Вук Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Лк 23: 33	распѣшѣ	пропѣса	Арх Вук ОЕ Ник Терт Чуд Як	
Лк 24: 7	распѣтоу	пропѣтоу	Арх Вук ОЕ Ник Терт Чуд	
Лк 24: 20	распѣшѣ	пропѣса	Вук (3) Добр Мир Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Йо 19: 6	распнн	пропънн	Арх Вук Мир (152) ОЕ Чуд Як	
Йо 19: 6	распнн	пропънн	Арх ОЕ Терт Чуд Як	
Йо 19: 6	распънѣте	пропънѣте	Арх Вук Мир (152) ОЕ Терт (Чуд) Як	
Йо 19: 10	распѣтн	пропѣтн	Арх Вук ОЕ Чуд Як	Бан
Йо 19: 15	распнн	пропънн	Арх Вук ОЕ Терт Чуд Як	Бан
Йо 19: 15	распнн	от.	<i>lectio sing.</i> Лонд (Алексеев и др. 1998)	
Йо 19: 15	распнѣ	пропънѣ	Арх Вук ОЕ Терт Чуд Як	Бан
Йо 19: 16	распнѣтъ	пропънѣтъ	Арх Вук ОЕ Терт Чуд Як	Бан
Йо 19: 18	распѣшѣ	пропѣса	Арх Вук Терт Чуд ОЕ	Бан
Йо 19: 20	распѣшѣ	пропѣса	Арх Вук Добр ОЕ Терт Чуд	Бан
Йо 19: 23	распѣшѣ	пропѣса	Арх Добр Терт Чуд	Бан Вук Мир ОЕ
Йо 19: 32	распѣтоумоу	пропѣтоумоу	Арх Вук Добр ОЕ Терт Чуд Як	
Йо 19: 41	распѣшѣ	пропѣса	Арх Вук Добр ОЕ Терт Чуд (Як)	

Както вече беше отбелязано, формата *распѣтн* е типична за лекционария (както може лесно да се заключи и от изданието на Алексеев), докато *пропѣтн* е повече използвана в четвороевангелията. Според Ягич *распѣтн* произлиза от кирилометодиевската традиция, докато Вондрак, обратно, смята за оригинална формата *пропѣтн* (срв. Horálek 1954: 94).

В един от случаите (Йо 19: 15) текстът от Лонд е твърде особен, но вариантът на фона на традицията е от текстологичен тип (единственото изключение е представено в Ник, който следва същия текст като Лонд, но се различава от него в употребата на *пропѣтн*). Освен това трябва да се отбележи честата близост на Лонд с Арх (пълен апракос от края на XI в., поставен от Воскресенски между представителите на ‘първата редакция’ [A₃] и от Алексеев между представителите на ‘преславския текст’) и ОЕ, но заедно с това и с ‘обикновените’ Терт и Вук. В употребата на *распѣтн* Лонд често съвпада с Чуд и по-малко с атонския текст (което също личи от изданията на Алексеев). Въпреки че предпочита *распѣтн*, Як е много по-малко свързан с Лонд и прибягва до формата *пропѣтн* едва в 10 употреби, т.е. в 40% от цитираните по-горе случаи.

1.7. В Мк 11: 10 Лонд и първата редакция дават формата *цѣтвнѣ*, докато останалата традиция използва *цѣство*¹³. Обикновено когато Лонд използва *цѣтвнѣ* (69 употреби), тя се открива и в текста на Мар. Изключенията са редки:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 12: 25	<i>цѣтвнѣ</i>	<i>цѣство</i>		Арх Добр ОЕ
Лк 11: 18	<i>цѣтвнѣ</i>	<i>цѣство</i>	Вук (Добр) Мир Терт	Арх ОЕ

¹³ От формална гледна точка формите *цѣство* и *цѣствнѣ* са морфологични варианти, но се използват в лексикални анализи, както и в това изследване, поради тяхното текстологично значение. Общо взето често е трудно (или най-малкото непродуктивно) да се намери границата между двете групи варианти. Става дума за двойки от типа на *пастѣхъ* и *пастырь*, в които основната разлика е в суфикса, но въпреки това фигурират като отделни лексеми сред лексикалните варианти.

Много по-често (т.е. почти винаги) се забелязва обратното – основна форма в Лонд и разширена в Мар (39 случая):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 5: 3	цѣтво	<i>deest</i>	Бан Вук Мир ОЕ Терт Чуд	Арх Добр Ник
Мт 6: 10	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Ник Терт	Добр
Мт 6: 13	цѣтво	цѣрѣствне	Арх Вук Бан Ник Терт	Арх Добр
Мт 7: 21	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Арх Добр
Мт 11: 12	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 13: 24	цѣтво	цѣрѣствне	Вук Мир Ник Терт Чуд	Бан Добр
Мт 13: 31	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Арх Добр ОЕ
Мт 13: 33	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Арх Добр ОЕ
Мт 13: 44	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Арх Добр ОЕ
Мт 13: 45	цѣтво	цѣрѣствне	Арх Вук Бан Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 13: 47	цѣтво	цѣрѣствне	Арх Бан Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 18: 3	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд Як	Арх Добр
Мт 18: 23	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 19: 14	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Ник Терт Чуд	Добр Мир ОЕ
Мт 19: 23	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 19: 24	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 20: 1	цѣтво	цѣрѣствне	Арх Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Добр
Мт 21: 43	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Ник Чуд	Арх Добр ОЕ
Мт 22: 2	цѣтво	цѣрѣствне	Арх Бан Вук Мир Ник ОЕ Терт Чуд	Добр
Мт 23: 14	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Ник Терт Чуд	Арх Добр ОЕ
Мт 25: 1	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Мир Ник Терт Чуд	Арх Добр
Мк 1: 15	цѣтво	цѣрѣствне	Ник Чуд	Арх Добр ОЕ
Мк 4: 26	цѣтво	цѣсарѣствне	Вук Добр Ник Терт Чуд	Арх ОЕ
Мк 4: 30	цѣтво	цѣрѣствне	Вук Добр Ник Терт Чуд	Арх ОЕ
Мк 10: 14	цѣтво	цѣрѣствне	Вук Добр Мир Ник Чуд	Арх ОЕ
Мк 10: 15	цѣтво	цѣрѣствнѣ	(Вук Добр Мир Чуд)	Арх ОЕ
Мк 10: 23	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Чуд Добр Мир Ник Терт Вук	Арх ОЕ
Мк 10: 24	цѣтво	цѣсарѣствне	Бан Вук Добр Мир Ник Терт Чуд	Арх ОЕ
Мк 10: 25	цѣтво	цѣрѣствне	Бан Вук Добр Мир Ник Терт Чуд	Арх ОЕ
Лк 1: 33	цѣтвоч	цѣрѣствню	Бан Добр Мир Ник ОЕ Терт Чуд	Вук
Лк 6: 20	цѣтво	цѣствне	Бан Вук Добр Ник Терт Чуд	Арх
Лк 9: 62	цѣтво	цѣсарѣствне	Вук Ник Чуд	
Лк 13: 18	цѣтво	цѣрѣствне	Добр Ник Чуд	Арх Вук Мир ОЕ
Лк 13: 20	цѣтво	цѣсарѣствне	Арх Вук Добр Ник Чуд	ОЕ
Лк 19: 11	цѣтво	цѣрѣствне	Добр Ник Терт Чуд	Арх Вук Мир ОЕ
Лк 19: 15	цѣтво	цѣрѣствне	Добр Ник Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Лк 21: 31	цѣтво	цѣрѣствне	Добр Ник Терт Чуд	Арх Бан ОЕ
Лк 22: 18	цѣтво	цѣрѣствне	Арх Вук Ник Терт Чуд	ОЕ
Йо 3: 5	цѣтво	цѣрѣствне	Добр Мир Ник ОЕ Чуд	Арх

Останалите 14 употреби на $\widehat{\text{ц}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ в Лонд са в синхрон с Мар. Съпадението с Ник в цитираните по-горе четения е почти пълно (37 от 39), по същия начин Терт (31) и Вук (30) съвпадат с ‘босненския’ Ник (и с Лонд). От друга страна можем да отбележим голямото отдалечаване на Лонд от атонския текст: в тези четения Як използва винаги формата със суфикс - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$, с две маловажни изключения в Мт 18: 3 и Лк 19: 15. Неочаквано, обаче, Як използва $\widehat{\text{ц}}\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ и там, където Лонд прибъгва до мекия вариант (срв. Мт 12: 25 и Лк 11: 18, по-горе). В атонския текст увеличаването на формите на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ е понякога наследено от лекционария (срв. Цейтлин 1986: 188), чиито варианти, в този случай, могат да се възприемат като вторични (дори когато Асем съвпада с Ник – Horálek 1954: 82). В Лонд можем да видим и нарастване на формите на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$, например в $\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 6: 1	$\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$	$\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$	Бан Вук Добр Ник Терт Чуд	Арх ОЕ
Лк 2: 4	$\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{а}}$	$\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{ѣ}}$	Арх Бан Добр Мир Ник Терт Як	Вук
Йо 4: 44	$\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{ѣ}}$	$\widehat{\text{о}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{ч}}\widehat{\text{е}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{нн}}$	Добр Ник Терт	Арх Мир ОЕ Вук

Докато съществителните на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ се откриват във всички ръкописи, тези на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$, въпреки, че са много разпространени, се откриват само в 4 ръкописа: Охридските листове, Хилендарските листове, Зографските листове и в Синайския служебник (Цейтлин 1986: 176, 181). В частност вариантът $\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ се среща по-често в евангелските текстове, отколкото в останалите старославянски ръкописи, срв. следващата таблица (данните са извлечени от Цейтлин 1986: 184):

	Мар	Сав	Унд	Супр	СинЕвх	СинПс
$\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$	107	46	2	29	8	2
$\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$	13	10	1	40	36	5

Според проучванията на Р. М. Цейтлин $\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ се среща повече от 300 пъти в изследваните от нея евангелски текстове, докато $\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ не повече от 100. По отношение на всички лексикални двойки на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ /- $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$, в този случай съотношението между двата суфикса е точно обратното (1 на 3). Става ясно, че $\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ е единствената дума на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$, създадена от не-славянска основа (общо взето тези корени образуват абстрактно съществително със - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$). Тези данни водят Р. Цейтлин до заключението, че: „возможно, $\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ – архаизм¹⁴ в ДЯ (древнеболгарский язык, б.а.), а $\widehat{\text{ц}}(\widehat{\text{ѣ}})\widehat{\text{а}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ – более новое слово, вероятно восточноболгарское по своему происхождению“ (Цейтлин 1986: 184).

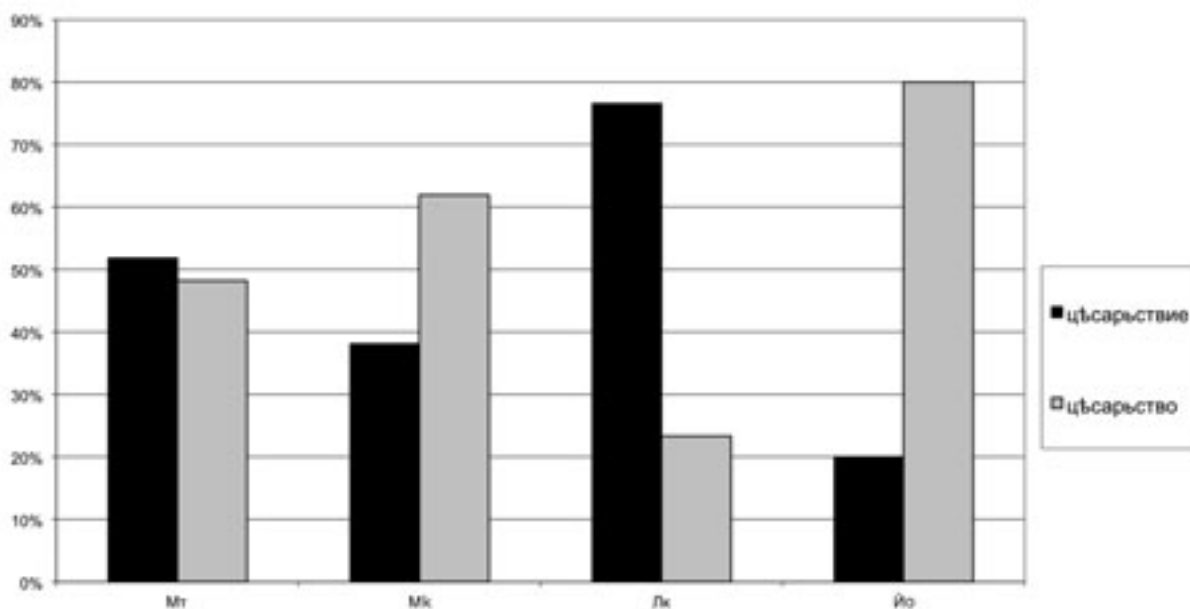
Що се отнася до текста на Матей, то, ако се изключат Чуд и представителят на ‘Чудовската редакция’ Погод21, ръкописите, които най-много се доближават до Лонд по отношение на формите на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$, са представителите на ‘втората’ (или ‘преславска’) редакция: преди всичко Бан (краят на XIII в.), Добрил (1164 г.) и Гилф1 (ок. 1284 г.) и освен това Юр (1119-1128 г.) и Вук (1119-1128 г.). Може да се отбележи и честото съвпадение с Асем, свидетелство за разпространението на формите на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ още във втората половина на X в. (срв. Алексеев и др. 2005).

Както се вижда, замяната на $\widehat{\text{ц}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ с $\widehat{\text{ц}}\widehat{\text{р}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{о}}$ е активна преди всичко в евангелията от Матей и Марко, в които двете форми са разпространени почти в равен брой, докато в текста на Лука е забележително надмощието на формите на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ (79% от случаите). Фактът, че в евангелието от Йоан има само в един случай, в който Лонд се разминава с Мар,

¹⁴ Според А. Ваян формите на - $\widehat{\text{с}}\widehat{\text{т}}\widehat{\text{в}}\widehat{\text{н}}\widehat{\text{е}}$ трябва да се смятат за моравизми (срв. Цейтлин 1986: 188).

сам по себе си е показателен – характерното за синоптичните евангелия; цѣтвнѣ / цѣтвѣ (βασιλεία) на практика се среща само пет пъти в текста на Йоан.

Графика № 3
Употреба на цѣсарѣвнѣ и цѣсарѣство в Лонд

От същата гледна точка Вук, който, както видяхме, е много близък до Лонд при евангелията на Марко и Матей, се отдалечава забележително при евангелието от Лука. В почти 40% от случаите, в които Лонд пази мекото окончание, Вук последователно използва формата цѣтвѣ по същия начин, по който тя влиза в другите синоптични евангелия. По употребата на меката форма по-близък до Лонд при текста на Лука е Бан, тъй като съвпада в 82% от случаите с Лонд. От своя страна, противно на Вук и Лонд, Вук почти не използва твърдото окончание (фиксирано само в два случая, Лк 1: 33 и 6: 20). Точно обратното се забелязва в Ник, който фактически използва само твърдото окончание (голямата част от приликите с Лонд са в текстовете на Матей и Марко, въпреки че, за разлика от Ник, и при Матей, и при Марко Лонд използва доста често формата цѣтвнѣ). Единственият ръкопис, който съвпада с Лонд и в употребата на мекото окончание в Лука, е Терт – с 91% съвпадения. Изключенията са само три – Лк 4: 5, 4: 45 и 18: 25, в които Терт използва цѣтвѣ, на мястото на цѣтвнѣ в Лонд и Мар.

2. Съвпадение на Лонд с втората редакция

В текста на евангелието на Марко близостта между Лонд и 'архаичния текст' се потвърждава от анализа на четенията, в които евангелският текст от 1356 г. съвпада изключително с 'втората редакция'. Броят на съвпаденията сам по себе си е показателен: от общо 53 изведени четения, само 8 противопоставят текста на Марко в Лонд с първата редакция, а именно:

(нѣ) вѣсхотѣшѣ (Мк 12: 10), вѣрныѣ (Мк 14: 3), дѣлманочѣскыѣ (Мк 8: 10), пѣуаленѣ (бѣ) (Мк 10: 22), прѣзовѣтѣ (Мк 10: 49), прѣкоснет сѣ (Мк 10: 13), прѣшѣдше (Мк 6: 53), скрѣушнѣ (Мк 1: 26).

2.1. За разлика от съпадението с първата редакция, съпаденията с т. нар. 'преславски текст' са напълно епизодични: едно-единствено четене навлиза в текста и не променя общата картина на лексиката. Погледнати в светлината на евангелието на Марко, Лонд и

‘преславският текст’ изглеждат по-скоро две паралелни деривации на ‘архаичния текст’, първата – решително по-консервативна, а втората – иновационна и с характерна лексика.

2.1.1. Типична за лекционария от втората редакция (Вук и Юр, срв. Алексеев и др. 1998 и 2005), но също така и за архаичния пълен лекционар (срв. Арх, който е сред представителите на ‘първата редакция’ у Воскресенски, но сред тези на ‘преславския текст’ у Алексеев), е честата замяна на архаичното *прѣнѣти* (и на други глаголи) с *възѣти*:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 25: 3	въземше	прѣнѣша	(Терт)	Арх Добр
Мт 25: 4	възѣшѣ	прѣнѣша	Вук ОЕ (148) Терт Чуд	Арх Добр
Мт 25: 24	възѣвыи	прѣнемы	(Вук 72)	Добр
Лк 6: 29	въземлащомоу	от{т}емляштвоу		Арх ОЕ
Лк 22: 17	въземъ	прѣнѣмъ	Вук	ОЕ
Йо 10: 29	възѣти	въсхытити	Терт	
Йо 13: 4	въземъ	прѣнѣмъ	Арх Вук Терт Чуд	
Йо 13: 12	възѣ	прѣнѣтъ	Вук Терт	Арх
Йо 19: 23	възѣшѣ	прѣнѣса	Арх Добр Терт	Вук Бан Мир ОЕ
Йо 19: 40	възѣста	прѣнѣсте	Арх (Бан Добр) Вук Терт Чуд	
Йо 21: 13	въземъ	прѣнѣтъ		Ник Терт

И в този случай голяма част от четенията, споделени от Лонд и ръкописите от втората редакция, са представени в Терт. Атонският текст, обаче, следва абсолютно точно текста на Мар (Як се различава от него единствено в Лк 6: 29, където е представена формата *въвъзнимающаго*).

2.1.2. Както вече видяхме (срв. § 0.7.), съвпадението на Лонд с втората редакция е проявено по-слабо при евангелието на Марко, поради което ще потърсим влиянието на ‘преславския текст’ на други места. Неслучайно употребата на *възѣти* на мястото на *прѣнѣти*, която свързва Лонд с някои ръкописи от втората редакция, не засяга текста на Марко. Освен него друг, изолиран, но показателен случай на съвпадение с втората редакция, се вижда в употребата на *възѣти*:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 6: 18	възѣщоу	дыхаиѣштю	Терт	Арх

В цялата старославянска традиция *възѣти* е лексема, характерна за Супр (срв. Цейтлин и др. 1994: 166). Вариантът *възѣщоу*, отбелязан в нашия корпус единствено в Терт, е запазен още в два пълни апракоса – Юр (1119-28) и Гилф1 (ок. 1284; срв. Алексеев и др. 1998). Същите два ръкописа споделят и употребата на *съмыслъ* (нматъ) на мястото на гр. *ἡλικίαν* (ἔχει) в Йо 9: 21, докато останалата славянска традиция следва без изключение Мар (в евангелския текст *въздѣрастъ* – *ἡλικία* не се открива на друго място):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 9: 21	съмыслъ	въздѣрастъ	Терт	–
Йо 9: 23	съмыслъ	въздѣрастъ	Терт	–

Както ясно се вижда от дадените по-горе примери, пътят за четенията от втората редакция в текста на Лонд е представен от Терт или от ръкопис, който го следва.

2.1.3. Както Мар, така и Лонд използват ковчегъ в два случая (Мт 24: 38 и Лк 17: 26) на мястото на κιβωτός ‘ковчег’ в гръцкия ‘стандартен’ текст. Освен това Лонд използва ковчегъ (ковчегецъ) и в два стиха от Йоан, в които стандартният гръцки текст дава ὑλωσσοκομον ‘кутия’. Думата σκρнннцѧ, използвана в Мар и от голяма част от традицията, не се открива в Лонд, който и в този случай набляга на хармонията в лексиката (този път в съзвучие с атонския текст, срв. Алексеев и др. 1998).

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 12: 6	ковчегъ	скрнннцѧ	Вук Терт (ковчегецъ Добр Чуд Як)	Арх Бан
Йо 13: 29	ковчегецъ	скрнннцѧ	Бан Добр Терт Чуд Як	Арх Вук Мир ОЕ

2.1.4. Забележително още в архаичния лекционар (ОЕ, Арх), но по-късно разпространена и в пълния лекционар (особено в Юр, срв. Алексеев и др. 1998), е предаването на гр. φυλάσσειν / τηρεῖν ‘наблюдавам’ със съблюстн (съблюдатн). Както може да се види, Лонд намалява значително употребата на съхраннтн (4 употреби, срещу 8 в Мар). Особено интересен е фактът, че свиването на употребата е характерно единствено за евангелието на Йоан (съхраннтн продължава да се използва в Мт 19: 20; Мк 10: 20; Лк 4: 10 и 18: 21):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 23: 3	съблюстн	блястн	<i>lectio sing.</i> (Алексеев и др. 2005)	Добр
Йо 12: 25	съблюдетъ	съхраннтъ	Бан Терт	
Йо 12: 47	съблюдетъ	съхраннтъ	Арх (88a) Терт	
Йо 17: 6	съблюдошѧ	съхраннша	Вук (167) Добр ОЕ (174) (Чуд)	Бан
Йо 17: 12	съблюдохъ	съхраннхъ	Вук (167a) Терт	Бан

С избора на тази лексема, евангелието от Йоан като че ли избягва един от няколко извора за синоптичните текстове, но е възможно това да е отзвук на по-внимателна редакция от страна на преписвача. Лонд показва повече последователност от Терт, който задържа съхраннтн в Йо 17: 6, но използва сънавдѧтн в Мт 19: 20. Както и в други случаи, и тук атонският текст следва Мар (Як се различава единствено в Йо 12: 47, където вариантът е текстологичен: не вѧрочуетъ повтаря по-разпространеното четене μὴ πιστεύση, срв. NA₂₇: 293).

2.2. ‘Преславският’ текст

В последните години се обръща много внимание на реконструкцията на т. нар. ‘преславска литургическа редакция’, представена в Зографския палимпсест, чието откриване хвърли нова светлина върху познатата от времето на Воскресенски (що се отнася до евангелския текст) ‘втора редакция’, запазена частично в източнославянските лекционарии от XII в. нататък (срв. Пентковская 2003: 19 и сл.). По мнението на Т. Славова (1989: 19), тази систематизирана и съзнателна редакция е извършена по времето на цар Симеон I през X в. На базата на събраните от нея данни може да се заключи, че Лонд отразява ‘преславската редакция’¹⁵ или, по-точно, заменя част от архаизмите с по-нови форми (иновации) в употребата на следните 28 лексеми:

¹⁵ Широко разпространеното в последно време в литературата определение „преславска редакция“ (срв. Алексеев и др. 1998) трябва да бъде използвано много внимателно (в настоящия труд терминът винаги се поставя в кавички), тъй като твърдото противопоставяне между лексикалното наследство от Преслав и западнобългарското/македонското често пренебрегва съществуването на синонимия (т.е. на лексикални двойки) още от кирилometодиевската епоха, въпреки възможното навлизане на източнославянската редакция в балканския ареал от XII в. нататък (срв. Garzaniti 2001: 245). Затова вместо „охридизми“ и „преславизми“ предпочитам да използвам термините „архаизми“ и „иновации“.

БАГРЪННА, БАГРЪНЪ (~ ПРАПРЪДЪ, ПРАПРЪДЪНЪ); БЛАГОВОННА МАСТЪ (~ МΥΡΟ); ВОННА (~ АРОМАТЪ); ВЪСТАТН (~ ВЪСКРЪСНѢТН); ВЪТОРОКЕ (~ ВЪТОРНЦЕИѢ); ЖИЗНЬ (~ ЖИВОТЪ); ЖИДЪ, ЖИДОВЬСКЪ (~ НЮДЪН, НЮДЪНСКЪ); ЗДОУТРА (~ ОУТРО); КЛАДАЪЗЪ (~ СТОУДЕНЬЦЪ); КОНЬЦЪ (~ КОНЬУННА); ПИСАННЕ (~ КЪНИГЫ); МАСЛО (~ ОЛЪН); МЪНОГАЖДН (~ МЪНОГЫ КРАТЫ); НЪКЫН (~ ЁДННЪ, ЁТЕРЪ); ОСТАВЕННЕ (~ ОТЪПОУЩЕННЕ, ОТЪДАННЕ); ОТАН (~ ТАН); ПОПЪРНИЦЕ (~ СТАДНН); ПОСЛОУШЬСТВО (~ СЪВЪДЪТЕЛЪСТВО); ПОСЛОУШЬСТВОВАТН (~ СЪВЪДЪТЕЛЪСТВОВАТН); ПОУСТНТН (~ СЪЛАТН, ПОСЪЛАТН); ПАТЪКЪ (~ ПАРАСКЕВЪНН); СТРОПЪ (~ СКЪДЪЛЪ); СЪБОРНЦЕ, СЪБОРЪ (~ СЪНМНЦЕ, СЪНМЪ); ТЪУНИѢ (~ ТЪКЪМО); ОУТЪШНТЕЛЪ (~ ПАРАКАНТЪ); ЦАТА (~ ПЪНАЪЗЪ); ЯГОДНУННА (~ СУКОМОРНА); ПРЪДЪ (~ БОУН).

Веднага се забелязва, че замяната на архаизмите в Лонд е доста ограничена. Едва 22% (28 от 125) от изброените от Т. Славова иновации са характерни за Лонд, а само 6 лексеми са използвани последователно, като покриват най-малко половината от употребите на лексикалните двойки. Това са преди всичко нъкын, ѳтѳшнтелъ и патъкъ, към които се присъединяват коньць, масло и попьрнице. Голяма част от тези четения са широко разпространени в текстологичната традиция, затова не е изненадващо да се открият и в Лонд. Например патъкъ се среща средно в 15 евангелия (от общо 35 в основния корпус ръкописи, използван от Т. Славова). От събраните от нея данни, респективно 28 лексеми, цитирани по-горе в общо 118 употреби (срв. Славова 1989), можем да заключим, че в ‘преславските варианти’ Лонд съвпада най-вече със следните ръкописи (с курсив са маркирани ръкописите, които не са част от нашия корпус):

Терт (81) Трг (78) Як (73) Чуд (70) Гал (61) Вук (57)

В тези данни е включен големият брой употреби на нъкын, типичен за тези 6 ръкописа. Ако изключим тази лексема, се получава следният резултат:

Терт (45) Мст (34) Як (24) Търг (23) Добрейш (23) Атин (23)

В останалите случаи на замяна Лонд най-често съвпада с Терт, което е в една подгрупа с него по схемата на Алексеев. Терт е с около тридесет години по-стар от Лонд и е бил поръчан от Георги Тертер II по време на неговото кратко царуване (1322-1323 г.). Най-вероятно този ръкопис има първостепенно значение за историята на текста на Лонд. Ще припомним, че дори когато Лонд съвпада с първата редакция, а не с Мар (срв. по-горе §1), Терт представя в многобройни случаи същите лексикални варианти като Лонд.

Сега ще се спрем на някои особено интересни лексикални двойки.

2.2.1. БАЛНН (архаизъм) ~ ВРАЧЪ (иновация)

В текста на Мар има две употреби на врачъ (Мт 9: 12 и Лк 5: 31) и 4 на балнн. Както голяма част от традицията, и Лонд унифицира употребата с предимство на първата дума:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 2: 17	врача	балннѡ	Арх Бан Вук Добр Ник ОЕ Терт Чуд Як	Мир
Мк 5: 26	врачевъ	балнн	Арх Бан Вук Добр Мир Ник ОЕ Терт Чуд Як	
Лк 4: 23	врачу	балнн	Бан Вук Добр Мир ОЕ Ник Чуд Як	Арх
Лк 8: 43	врачевъ	балнѳмъ	Арх Бан Вук Добр ОЕ Мир Ник Терт Чуд Як	

2.2.2. ЁДННЪ, ЁТЕРЪ (архаизъм) ~ НЪКЫН (иновация)

В Лонд ёдннъ е употребено повече от средното ниво (249 случая), но много по-малко в сравнение с текста на Мар (309 употреби). Както може да се предположи, многобройни

са случаите (преди всичко в евангелието от Лука), в които на мястото на *ѣдннѣ* или *ѣтерѣ* откриваме *нѣкын* (70). Поради големия брой употреби, ще се ограничи да посоча само най-интересните стихове. Ръкописите, които, като Лонд, предпочитат *нѣкын*, са Терт, Търг, Як, Чуд, Гал и Вук, на следните места:

Мт 9: 3; 27: 47; 28: 11. Мк 2: 6; 5: 25; 7: 1; 7: 2; 9: 1; 9: 38; 10: 17; 11: 5; 12: 13; 14: 4; 14: 57; 14: 65; 15: 21; 15: 35. Лк 1: 5; 6: 2; 7: 36; 8: 2; 8: 27; 8: 49; 9: 19; 9: 27; 9: 57; 10: 30; 10: 31; 10: 33; 10: 38 (*bis*); 11: 1 (*ter*); 11: 15; 11: 27; 11: 36; 11: 37; 12: 16; 12: 13; 13: 1; 13: 6; 13: 23; 13: 31; 14: 2; 14: 15; 14: 16; 15: 11; 16: 19; 16: 20; 17: 12; 18: 2; 18: 9; 18: 18; 19: 12; 20: 27; 20: 39; 21: 2; 22: 56; 23: 19; 23: 26; 24: 22; 24: 24. Йо 5: 5; 6: 64; 7: 25; 7: 44; 9: 16; 11: 37; 11: 46; 12: 20.

Доста често *нѣкын* се появява на мястото на *ѣтерѣ* (14):

Мт 12: 38; 16: 28; 21: 28. Мк 14: 51. Лк 7: 2; 7: 18; 7: 41; 9: 7; 10: 25; 16: 1; 18: 35; 22: 59; 23: 8. Йо 11: 49.

В изолирани случаи на мястото на *нѣкын* в Лонд, в Мар има *ннын* или *дрогын* (Лк 9: 8; 24: 1; Мк 8: 3). В Лонд *нѣкын* се среща общо 90 пъти (срещу 2 пъти в Мар), като само в един случай (Лк 9: 8) съвпада с него. По същия начин само в един случай в Мар е употребено *нѣкын* срещу *ѣдннѣ* в Лонд (Лк 22: 50). На изолирани места в Лонд се появява *ѣтерѣ*, като съвпада с Мар (Лк 9: 49), но може да се открие и в стихове, в които Мар използва *ѣдннѣ* (Лк 14: 1; 18: 2). В Лк 18: 2, както често се случва и при други лексеми, текстът на Лонд използва вариант, за да избегне повторението: *Сѣднн ѣтерѣ бѣ, въ нѣкоемѣ градѣ* (срв. Мар *Сѣдн бѣ ѣдннѣ · въ ѣднномѣ градѣ*). Вероятно традицията, към която принадлежи Лонд, за първи път фиксира редовната замяна на *ѣтерѣ* с *нѣкын* и тези изолирани случаи се запазват и по-нататък.

Безспорно постоянната употреба на *нѣкын* представлява една от най-значителните разлики между текста на Лонд и Мар. Размерът на явлението е по-голям от тези, които могат да се извлекат от изследването на Т. Славова (1989), която изброява само 58 подобни употреби (и съответно в текста на Лонд). Тъй като тя използва голям брой ръкописи, данните, които привежда, заслужават внимание. В нейния анализ последователната употреба на *нѣкын*, която наблюдаваме в Лонд, прилича на тази, която срещаме в Гал, който съвпада в 50 от 58 четения с нашето евангелие. Почти пълна е идентичността и с Търг (55 от 58), „което възпроизвежда среднобългарската евангелска редакция от епохата на патриарх Евтимий“ (Славова 1990: 75). Як (49) и Чуд (48) също са сред ръкописите, лексикално близки в това отношение до Лонд. Славова отчита и голямата разлика с Ник (Славова 1989: 49 и сл.), който не използва *нѣкын*.

2.2.3. *кѣннѣ* (архаизъм) ~ *пнсаннѣ* (иновация)

Много често Лонд използва *пнсаннѣ*, където в Мар има *кѣннѣ* (25 случая в Лонд срещу 38 в Мар). Това е характерна черта на ‘преславската редакция’ (Коссек 1984: 60), въпреки че някои четения идват по-скоро от архаичния лекционар (Арх в Йо 19: 24; ОЕ в Лк 24: 45; срв. също Асем Йо 19: 28 и 19: 37, Алексеев и др. 1998). Забелязва се съвпадението на Лонд с Терт, което и този път изглежда служи за пътека на ‘преславската редакция’ към Лонд. Както и за *нѣкын*, и тук се откроява честото съвпадение на Чуд с атонския текст (Як):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 22: 29	<i>пнсаннѣ</i>	<i>кѣннѣ</i>	Терт Чуд Як	Арх Добр Мир ОЕ
Мк 12: 10	<i>пнсаннѣ</i>	<i>кѣннѣ</i>	Терт Чуд Як	Арх Мир ОЕ
Мк 12: 24	<i>пнсаннѣ</i>	<i>кѣннѣ</i>	Терт Чуд Як	Арх Мир ОЕ

Лк 24: 27	пнсанин	къннгъ	Терт Як	Арх ОЕ
Лк 24: 32	пнсанна	къннгы	Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Лк 24: 45	пнсанна	къннгы	ОЕ Терт Чуд Як	
Йо 7: 42	пнсанне	къннгы	Терт Чуд	
Йо 13: 18	пнсанне	къннгы	(Бан Добр) Терт (Чуд)	Вук Арх Мир ОЕ
Йо 17: 12	пнсанне	къннгы	Вук (167б) Добр Терт Чуд	Бан
Йо 19: 24	пнсанне	къннгы	Арх Терт (Чуд) Як	Бан Вук Мир ОЕ
Йо 19: 28	пнсание	къ[нн]гы	(Бан) Вук Терт (Чуд) Як	
Йо 19: 37	пнсанне	къннгы	Бан Вук Терт (Чуд) Як	

2.2.4. олѣн (архаизъм) ~ масло (иновация)

Лонд показва по-широка употреба на иновационната форма по отношение на Мар, но и в този случай замяната не е направена последователно (срв. Мк 6: 13; Лк 7: 46; 16: 6):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 25: 3	масла	олеа	Вук Терт Чуд	Арх Добр
Мт 25: 4	масло	олѣн	Вук Терт Чуд	Арх Добр
Мт 25: 8	масла	олѣа	Вук (74v) Терт Чуд Як	Арх Добр
Лк 10: 34	масло	олѣн	Бан Вук Як	

2.2.5. В заключение трябва да подчертаем, че влиянието на т. нар. ‘преславски текст’, макар и несъмнено, не е толкова голямо. Преди всичко иновационните лексеми, които се откриват в Лонд, са обикновено много разпространени, така че въпросът, кои са изворите на Лонд в тези пасажии не е от голямо значение. Въпреки това може да се отбележи, че пнсанне и масло (както и голяма част от ‘преславизмите’), се съчетават в Терт (1322). Той използва широко също така и нѣкын, но малко по-малко, отколкото Лонд, който от своя страна по този детайл се доближава повече до Гал, Чуд, Як и Търг. На края трябва да отбележим и чувствителното съвпадение между Лонд и Чуд по отношение на общите четения от ‘преславския текст’.

3. Съвпадение на Лонд с третата редакция

При евангелието на Марко съвпадението на Лонд с третата редакция е още по-повърхностно от това с втората: вариантите, в които Лонд съвпада с ръкопис от третата редакция, са само 14, а в повечето случаи съвпадението има епизодичен характер:

дверамовъ (Мк 12: 26), двернкоу (Мк 13: 34), днвншѣ са (Мк 12: 17), кончннѣ (Мк 2: 21), лъжепослоудшѣствоун (Мк 10: 19), любви (дѣн) (Мк 10: 19), невѣрне (Мк 6: 6), нѣцнн (Мк 8: 3), послѣдоун (Мк 10: 21), послѣдоуѣщен (Мк 11: 9), прѣдварѣѣ (Мк 10: 32), сѣдно (Мк 4: 32), таковыѣ (Мк 10: 14), тамо (Мк 1: 13).

3.1. Единственият случай, в който се забелязва определена зависимост в съвпаденията между Лонд и Чуд, е по отношение на употребата на послѣдоватн, което заменя архаичното въ слѣдъ нтн преди всичко в евангелието от Марко. Изненадващо Лонд, заедно с някои преписи от втората редакция, използва израза въ слѣдъ нтн дори там, където той липсва в Мар; този път обаче най-вече в текста на Йоан. Това е един от многото случаи (срв. § 2.1.4), които ни позволяват да предположим съществуването на повече извори, които произлизат от архаичния текст, един за Марко и друг за Йоан. Ако вариантите при евангелието от Йоан произлизат от антиграфа, трябва да се предположи, че става дума за много старинен ръкопис (по-стар и от Мар), който може би е бил избран именно заради своята архаичност.

раме се пред един от редките случаи, в които по отношение на една разлика между III и IV редакция, Лонд е по-близък до III, и то системно. Освен това в малобройните случаи, в които Лонд и Чуд съвпадат, общото четене е това от ‘преславския текст’. Това би трябвало да подсказва, че в предисторията на двата текста трябва да се търси обща ‘балканска’ традиция. Като се има предвид, че Лонд споделя четения, значими както за III, така и за IV редакция и че тези редакции представляват в известен смисъл два ‘паралелни’ (в хронологичен план) опита за кодифициране на текста, единият от които е по-разпространен от другия, остава впечатлението, че групата, с която Лонд е свързан, представлява една по-късна фаза на текстологична типология, която можем да наречем ‘балкански текст’. Той събира и в градация систематизира цяла серия варианти, разпространени в сръбска и българска среда през този период. Именно от този ‘балкански текст’¹⁶ (често консервативен и понякога в хармония с богомилските Дан, Хвал и Ник) изглежда са проникнали някои от характерни особености на Чуд и ‘атонския текст’.

4. Съвпадение на Лонд с четвъртата редакция

Съвпадението на Лонд с Четвъртата редакция няма особено системен характер. В числено изражение броят на съвпаденията с ‘атонския текст’ е много по-голям от този с втората и третата редакция, но това често произлиза от факта, че четвъртата редакция много по-точно възстановява ‘архаичния текст’ в сравнение с II и III редакция, които вече анализирахме от гледна точка на лексиката. Когато Лонд съвпада с четвъртата редакция, четенето почти винаги е вече представено в ‘архаичния текст’. В Марко пълните съвпадения са 17:

жнвотъ (Мк 9: 45), ѡбвнтъ (Мк 15: 46), нсѡхшѡ (Мк 11: 20), невѣрнѡ (Мк 9: 24), недѡоумѣахѡ (Мк 14: 40), ношн сѡшн (Мк 1: 35), ѡбвнемъ (Мк 9: 36), ѡдѣанннхѡ (Мк 12: 38), ѡдѣанъ (Мк 14: 51), ѡдѣанъ (Мк 16: 5), повншѡ (Мк 12: 4), прѣдверне (Мк 14: 68), прѣпрѡдѡ (Мк 15: 17), прѣстанн (Мк 4: 39), патълъ (Мк 14: 72), радншн (Мк 12: 14), (безъ) ѡстн (Мк 6: 4).

4.1. От лексикална гледна точка най-важната обща точка между Лонд и ‘атонския текст’ със сигурност представлява предаването на гр. *μονογενής*: докато най-ранната традиция използва лексемата *ѣдннѡѡдъ* (в Мар *ннѡѡдъ* е в най-архаичната форма на числителното – т.е. *oi-n-os-, без праславянското разширение *jed-, Черных 1999: срв. под *один*), Лонд употребява иновацията *ѣдннѡродень*, която характеризира именно атонските версии. Думата е употребена на следните места:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Лк 7: 12	ѣдннѡродна	ннѡѡдъ	Чуд Як	
Лк 9: 38	ѣдннѡродень	ннѡѡдъ	Як	
Йо 1: 14	ѣдннѡроднааго	<i>deest</i>	Як	
Йо 1: 18	ѣдннѡроднын	<i>deest</i>	Як	
Йо 3: 16	ѣдннѡроднааго	ннѡѡддааго	Як	
Йо 3: 18	ѣдннѡроднааго	ннѡѡддааго	Як	Арх

¹⁶ Определението ‘балкански текст’ е на О. Неделкович (‘балканска редакция тетра-јеванђела’ – Неделковић 1970: 278). Понякога критикувана за това, че базира хипотезите си само върху лексиката (Алексеев 1999: 68, вж. 148), тя предполага формирането на Балканите на един особен вид текст, повлиян от празничния лекционарий, който се открива в ръкописи като Търн, Богд и Ник. Този текстов вариант, който се развива в сръбско-българско-македонски *continuum*, се отразява в полицентризма в ‘балканската литературна цивилизация’ от пред-Евтимиево време (Неделковић 1970: 275).

Въпреки че не намира паралел в ‘атонския текст’, който следва архаичния текстологичен вариант отъ єдннааго б̄а, четенето на Лонд в Йо 5: 44 (єдннороднаго) показва разпространението на един важен лексикален елемент, който се запазва в по-късните атонски версии. Лексикалният вариант, последовател на който е Лонд с употребата на єдннороденъ в Йо 5: 44, вече е регистриран в значителна част от славянската традиция (във вариант [єд]ннорудъ) от по-рано и води началото си от архаичния лексиконар (Асем и ОЕ, срв. Алексеев и др. 1998). Вероятно вмъкнатото в началото єд- се дължи на влиянието на литургическата традиция и е реминисценция на друг стих от Йоан:

Лонд		Мар	
Йо 5: 44	славѣ ꙗже ѿ єднноруднаго сна б̄жїа	славѣ ѣже отъ єдннааго б̄а	
		NA ₂₇ δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ	
Йо 1: 14	славѣ ꙗко єднноруднааго ѿ оца	(Деч славѣ ꙗко иноруднааго отъ оца)	
		NA ₂₇ δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός	

Този случай е един от многобройните, в които Лонд може би отразява редакционни промени, проведени за хармонизиране на лексиката и текста на паралелните пасажи. По-важно е, че можем да изкажем хипотезата, че тази редакционна намеса е била направена или директно в текста на това евангелие или на неговия антиграф, тъй като не намира отглас в останалата текстологична традиция, освен в НБКМ509, хартиен ръкопис от третата четв. на XIV в., почти съвременник на Лонд. Б. Цонев (Цонев 1923: 46 и сл.) го датира само „XIV в.“, без да отчита филиграните, най-късният от които е от 1356 г. Този ръкопис споделя много от лексикалните особености на Лонд (срв. Alberti 2006a).

Трябва да се подчертае, че Чуд, който обикновено следва архаичния вариант єдннорудъ, е единственият, който използва єдннороденъ в Лк 8: 42, докато Лонд и атонският текст (срв. Як и Зогр48, по-горе) дават єдннорудъ. Само създаденият към средата на XIV в. Зогр24 представя четенето от Чуд, но, за разлика от него, използва єдннороденъ последователно (ако се вземе предвид случаят с Йо 5: 44).

4.2. Друг текстов фрагмент, в който Лонд представя едно изключително характерно за ‘атонския текст’ четене, е началото на евангелието на Йоан; там на мястото на архаичното нсконн четем въ науалѣ:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 19: 4	въ науалѣ	нсконн	(Терт Чуд отъ н.)	Добр Мир
Йо 1: 1	въ науалѣ	<i>deest</i> (Типогр1 нсконн)	Терт Як	Арх
Йо 17: 24	прѣжде науала	прѣжде съложеннѣ	Терт	

Както вече беше отбелязано по отношение на єдннороденъ, също и използването на науало в действителност е по-разпространено в Лонд, отколкото в атонския текст (в Мт 19: 4 и Йо 17: 24 Як следва текста на Мар). Но този път вариантите в Лонд изглеждат пролизат от Терт, който никога не използва єдннороденъ, а редува ннорудъ / єдннорудъ.

4.3. В Мк 12: 14 Лонд и четвъртата редакция използват формата (не) радншн, докато останалата традиция дава родншн. Лонд отделя внимателно роднтн¹ ‘раждам’ и (не) роднтн² / раднтн ‘(не) вземам под внимание’, като пише втората лексема винаги с а (в Мар това се наблюдава единствено в Лк 10: 40 и Йо 10: 13):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 6: 24	нераднтн	нероднтн	Арх Бан ОЕ Як	Добр
Мт 18: 10	не нераднте	нероднте	Арх ОЕ	Добр
Мт 22: 5	нераждъше	нерождъше	(Арх) Бан	Добр
Мт 22: 16	нерадншн	неродншн	Бан Як	Добр
Мк 4: 38	нерадншн	неродншн	Бан Терт Як (<i>singularis</i> Воскресенский)	Арх ОЕ
Мк 12: 14	нерадншн	неродншн	Як	Арх ОЕ
Лк 16: 13	нераднтн	нероднтн	Бан Добр Терт Як	

Спорадично Лонд използва друга глаголна форма в случаи, в които атонският текст (представен в Як) използва последователно *нераднтн*, като прибъгва до *пръзърѣтн* в Мт 18: 10 и *небрѣѣн* в Мт 22: 5):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 18: 17	прѣслоушаѣтъ	нероднтн въѣнѣтъ	Чуд	Добр Вук
Йо 10: 13	небрѣѣтъ	нераднтѣ	Добр ОЕ Терт (Чуд)	Вук

4.4. В изданието на Воскресенски атонският текст до Мк 1: 31 се характеризира с използване на причастието *ѣмъ* (*ѣтн*) срещу *нмъ* (*нмѣтн*) в останалата традиция. Същото може да се види в Лонд (срв. Мк 5: 41, 8: 23, 9: 27, 12: 8 и префигираните форми *прнѣмъ* в Мк 8: 6, 9: 36, 14: 22, 14: 23; *поѣмъ* в Мк 10: 32; *ѡбъѣмъ* в Мк 9: 36). Тези форми в действителност често се срещат в Мар. Възможно е те да са били сметнати от Воскресенски за незначителни варианти, тъй като не са включени в апарата на евангелието на Марко.

Понякога Лонд заменя *нмѣтн* с *ѣтн*. Най-вече трябва да отбележим случая с Лк 24: 11 в Мар, където глаголът е част от израза *върѣ нмѣтн*, който преминава в по-разпространения вариант *върѣ ѣтн*:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 22: 6	ѣмше	нмъше	Бан Вук Мир Ник Як	Добр
Лк 22: 54	ѣмше	нмъше	Бан Вук Добр Ник Терт Як	Арх Мир
Лк 24: 11	ѣмѣахѣ (...) въры	нмѣахѣ (...) въры	(Арх) Бан Вук Добр Мир (Ник)	ОЕ Терт Як

Наблюдава се обаче и обратното – в Йо 5: 47 Лонд използва *нмѣтн*, докато Мар представя написанието *ѣмѣте*, както е в цялата традиция:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 5: 47	върѣ нмѣте	върѣ ѣмѣте	(Бан) Вук Добр Мир Ник	ОЕ Терт Як Арх

На практика в голяма част от случаите в евангелския текст глаголът *ѣтн* / *нмѣтн* произлиза от съчетанието *ѣтн върѣ*, което предава гр. *πιστεύειν*. Изразът *ѣтн върѣ* е “*tyríská pro hláholské rukopisy a zároveň jako dědictví velkomoravských předloh*” (Horálek 1954: 40). Трябва обаче да се подчертае, че едновременното присъствие на *ѣтн върѣ* и *въроватн*, за предаване на гр. *πιστεύειν*, е представено още в най-архаичните ръкописи. Двата начина на превеждане се редуват свободно, макар че не липсват известни правила: гръцкият перфект, например, винаги се предава с ароистната форма на *въроватн*: срв. Йо 11: 27 *въровахѣ* – *πεπίστευκα*; Йо 16: 27 *въровасте* – *πεπίστευκατε*; Йо 20: 29 *върова* – *πεπίστευκας*; и във

всички тези случаи славянската традиция не използва перифразата ѱтн вѣрѣ. Формите с ѱтн (за гр. πιστεύειν) се отделят от тези с нмѣтн, които в най-стриктните преводи предават буквално гр. ἔχειν πίστιν ‘имам вяра’, както в нмѣнтѣ вѣрѣ Мк 11: 22 и внстѣ нмѣлн вѣрѣ Лк 17: 6.

Както трябва да се очаква, всички форми на ѱтн (нмѣтн) вѣрѣ (39), които се съдържат в Лонд, се намират и в Мар, с изключение на Йо 1: 7 поради лакуна в ръкописа. Единствено в представените по-горе примери (Лк 24: 11 и Йо 10: 38) двата ръкописа се различават в избора на глагола. В Лонд по-често е предаването на израза ѱтн (нмѣтн) вѣрѣ само с глагол, което често съвпада и с атонския текст (Як), срв.:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 21: 26	вѣрѣвастѣ	ѱса (...) вѣры	Як Терт (<i>videtur</i>) Чуд	Арх Добр ОЕ
Мк 11: 23	вѣрѣчѣте	вѣрѣ нмѣтъ	(Вук Терт Чуд)	
Мк 16: 16*	вѣрѣчѣтъ	нмѣтъ вѣры	(Терт (<i>videtur</i>) Чуд)	
Йо 5: 46*	внстѣ вѣрѣвалн	внстѣ вѣрѣ нмалн	(Мир) Ник Терт (Чуд) Як	Арх
Йо 9: 36	вѣрѣчѣ	вѣрѣ нмѣ	Вук Добр Ник Чуд Як	
Йо 10: 38*	вѣрѣчѣнтѣ	вѣрѣ нмѣтѣ	Терт Чуд Як	
Йо 11: 26*	вѣрѣчѣшн	ѱмѣшн лн вѣрѣ	Чуд	Арх
Йо 12: 38	вѣрѣва	вѣрѣ ѱ	Бан Вук Добр Ник Терт Чуд Як ОЕ	
Йо 14: 11*	вѣрѣчѣнтѣ	вѣрѣ нмѣтѣ	Добр Терт (Чуд) Як	

В Йо 9: 36 простият глагол (вѣрѣчѣ) е представен в четириевангелията, които възстановяват ‘архаичния текст’ (Добр, Типогр1), но се вмѣква и в ‘преславския текст’ (Ф.п.І.14, Гилф1, Вук), за да навлезе в по-късните редакции (Чуд, Тълковното евангелие на Теофилакт, ‘атонския текст’ и Острожката библия). Тези ръкописи съдържат и четенето в Йо 12: 38 (вѣрѣва), което, обаче, е много по-разпространено, преди всичко в лекционарите (Арх, Асем, Добрил, Юр, Карп, ОЕ, Вол, Увар379), но и в такива като Бан и Зогра (Алексеев и др. 1998: 60). Съвпадението с Чуд, макар и само частично, е разбира се знаково; но още по-важно е, че в текста на Лука няма разлика с текста на Мар. В него вѣрѣватн се среща 4 пъти (Лк 8: 50; 20: 5; 24: 25; 24: 41) и е предадено точно по този начин, както и в Лонд. Ще припомним, че и в употребата на послѣдоватн (вм. въ слѣдъ нтн) Лонд се приближава понякога към Чуд, този път в евангелието на Йоан (срв. по-горе, § 3).

Освен това трябва да се отбележи, че вѣрѣватн замества израза, представен в Мар, преди всичко в стиховете (в предишната таблица отбелязани със звездичка), в които πιστεύειν се повтаря на близко разстояние:

Мк 16: 16	Лонд	нже вѣрѣ нмѣтъ	... ἃ нже не <u>вѣрѣчѣтъ</u>
	Мар	нже вѣрѣ нмѣтъ	... ἃ нже не нмѣтъ вѣры
	NA ₂₇	ὁ πιστεύσας	... ὁ δὲ ἀπιστήσας

Единствените ръкописи от I редакция, които показват заместването, са два късни лекционара (Ф.п.І.13 и Кир-Белоз1/1), които представят вѣрѣчѣтъ и в двата случая (нже вѣрѣчѣтъ... нже не вѣрѣчѣтъ). По подобен начин III редакция дава вѣрѣваын на същите две места. Вариацията на Лонд е характерна за II редакция (с изключение на един клон ръкописи с текст, близък до този на Мар, срв. Воскресенский 1894: 400 и сл.).

Йо 5: 46	Лонд	ѧще бо	БНСТЕ ВЪРОВААН МОНСЕУ,	вѣрѣ бнсте ѧлн н мнѣ
	Мар	аште бо	бнсте вѣрѣ нмалн мосеовн •	вѣрѣ бнсте ѧлн н мнѣ
	NA ₂₇	ἐπιστεύετε	ἐπιστεύετε	

И в този случай четенето от Лонд е много разпространено в ‘преславския текст’, но се открива и в един ръкопис на ‘атонския текст’ – лекционария Мир (XII в.). Освен в Тълковното евангелие и в Новото литургическо тетраевангелие, то навлиза и в атонския текст и в Острожката библия. В същото време Чуд използва инверсияния израз *вѣрѣ бнсте* (Алексеев и др. 1998: 24).

Йо 10: 38	Лонд	вѣры не ѧмлете	вѣрѣнтѣ	вѣрѣнтѣ
	Мар	вѣры не емлете	вѣрѣ нмѣте	вѣрѣнтѣ
	NA ₂₇	πιστεύητε	πιστεύετε	γινώσκητε

В този случай Чуд, Тълковното евангелие, ‘втората атонска редакция’ (B) и Острожката библия възстановяват единството на византийския текст (според византийското четене, което дава *πιστεύσητε* на мястото на *γινώσκητε*, NA₂₇: 284): *не вѣрѣнтѣ... вѣрѣнтѣ... вѣрѣнтѣ*. Лекционарите ОЕ и Вук също търсят хармония, но точно по обратен начин: *вѣры не емлете... вѣрѣ нмѣте... вѣрѣ нмѣте*. Вариацията на текста в Лонд е представена в единствен атонски текст A (ръкопис F.п.I.109, сръбско тетраевангелие, XIV-XV в., срв. Алексеев и др. 1998: 50)

Йо 11: 26	Лонд		вѣрѣнтѣн въ ма, не оумрѣ въ вѣкы.	вѣрѣнтѣн лн семѣ
	Мар		вѣрѣнтѣн въ ма • не оумрѣтѣ въ вѣкѣ •	ѧмѣн лн вѣрѣ семѣ
	NA ₂₇		πιστεύων	πιστεύεις

Това четене в Лонд е опит за хармонизиране. Неслучайно то е представено единствено в Чуд (с вторичен представител Погод21) и в Тълковното евангелие (Алексеев и др. 1998: 52).

Йо 14: 11		вѣрѣнтѣ мнѣ ...	вѣрѣ ѧмѣте мн
	Мар	вѣрѣ нмѣте мнѣ ...	вѣрѣ емѣте мн
	NA ₂₇	πιστεύετε ...	πιστεύετε

В Йо 14: 11 текстовата традиция е много разнообразна: единствено Чуд дава *вѣрѣнтѣ... вѣрѣнтѣ*; Тълковното евангелие, Острожката библия и различните версии на атонския текст (както и зависимият от Чуд Погод21) предават още по-буквалното *вѣрѣнтѣ... вѣрѣнтѣ*; Добрил представя вариация, но продължението е точно обратното на това в Лонд (*вѣрѣ нмѣте... вѣрѣнтѣ*). Част от традицията е в синхрон с Лонд, въпреки някои различия в превеждането на второто *πιστεύετε*: Асем ...ѧмѣте (f. 29v) / ...ѧмѣте (сopг., f. 93r – Алексеев 1998: 67, Kurz 1955: 185, срв. и 58), ОЕ Вук ...нмѣте, Мир ОЕ Вук ...нмѣте. Четенето от Лонд може да се види в Добр и F.п.I.14 (Алексеев и др. 1998: 67). Особеност на текста на Лонд е фиксирането на *нмѣтн* във форма без *l*-епентеза. Трябва да отбележим, че формите без епентеза са изключително редки в нашето евангелие (срв. Talev 1973: 271), а подобна форма се открива в Зогра (ѧмѣте, Алексеев и др. 1998: пак там).

Що се отнася до тълкуването на *вѣрѣ ѧтн*, можем да заключим, че Лонд запазва две четения от архаичния лекционар (Йо 5: 46 и 12: 38), две четения от архаичното четириевангелие (Йо 9: 36 и 14: 11) и едно ‘преславско четене’ (Мк 16: 16). Някои варианти са

запазени само в типологични текстове, съвременни на Лонд (Йо 10: 38 в ‘първа атонска версия’; Мк 11: 23 и Йо 11: 26 в Чуд). В случаи като този естествено е нелогично да се мисли за различен антиграф за всеки израз. По-скоро в Лонд се забелязва силна тенденция към хармонизиране на текста, и то много по-малко по отношение на склонението, отколкото по отношение на изразите, където, както видяхме, Лонд често търси вариации.

5. Заемки

Славянската традиция постоянно се колебае между употребата на гръцкия термин за теологична лексика и неговата замяна със славянско съответствие. По-голямата част от учените се обединява около мнението, че ‘архаичният текст’ използва относително песеливо гърцизмите (част от тях вече изчезват в ръкописите от втората редакция) и вече ръкописите от XIII-XIV в. се характеризират с намаляване на заемките. В преводаческата дейност през XIII-XIV в. могат да се отделят два момента. Докато първият атонски период, свързан с дейността на Стареца Йоан, се характеризира с масивно присъствие на гърцизми, ‘втората вълна’, нормирана по времето на патриарх Евтимий, заменя голяма част от гръцката лексика със славянски думи (често новообразувани калки от гръцки).

Вече видяхме как, както пише Талев, Лонд се характеризира с редовна замяна на гръцките и еврейските заемки (Talev 1973: 355; срв. по-горе). В действителност, въпреки значителното разширяване на употребата на славянски думи в сравнение с архаичния текст, Лонд не търси съзнателно отстраняване на заемките. В този случай лексикалните особености на ръкописа вероятно се дължат на обикновено наслояване на вариантите.

На практика в текста на Лонд изчезват много гърцизми в сравнение с ‘архаичния текст’. Много често обаче става дума за думи, които се срещат един-единствен път в текста на Мар (гнафен, енкеннѣ, кентоурнонѣ, олокавтоматѣ, скннопнгна, стратнгѣ, тетрархѣ, всопѣ). Други са заменени само един път, а продължават да се употребяват на други места (архнерѣн, геона, декаполь, катапетазма, пнстнкнн, свдарѣ, свкамнна, свкомарна). Замените, макар и чести, не надвишават половината от употребите на заемката. В текста се откриват думи като ароматѣ, власфнмнѣ, пнра, спнра. Много гърцизми продължават да бъдат употребявани по същия начин, както и в Мар (алавастрѣ, газофнакнн, крннѣ, коустодна, лентнѣ, порфнра, талантѣ, тнтла, хнтонѣ, матнзмѣ). Бихме казали, че сме далече от процеса на ‘почти пълна замяна’, за която говори Талев (1973: 355, 357). Това, разбира се, не означава, че в Лонд не протича процес на редакция на лексиката, който да не засяга и отношението към гърцизмите. Употребата на някои термини е значително намалена в сравнение с Мар, напр. муро (на 2 места, на които стои масть), олѣн (срещу 4 масло), прѣторѣ (срещу 4 сѣднѣ), стаднн (2 пъти попърнѣ), впокрнтѣ (6 пъти лнцемѣрѣ). Систематично са изчистени мнса и паропснда (на място, на което 6 пъти има блюдо), паракантѣ (4 пъти оутѣштѣль), параскевѣн (7 патѣкѣ), сканѣдалѣ (5 съблазнѣ), скнннн (2 сънѣ) и хрнзма (5 масть, 1 мнро).

Все пак ако не се ограничаваме да броим изолираните четения, а търсим някакви правила в употребата на думите, може да забележим известна близост между Лонд и Мст (масло, попърнѣ, оутѣштѣль, патѣкѣ). В нашия текст са представени различни четения, като се започне от най-старата традиция (срв. съблазнѣ, блюдо в Зогр, лнцемѣрѣ в ОЕ, Сав) или разпространени (срв. сънѣ в Ник), най-вече в тетраевангелията от XIV в. (масть).

5.1. Единствената лексикална двойка, в употребата на която Лонд показва изключително силна индивидуалност е сѣднѣ – прѣторѣ. На практика Лонд употребява заемката единствено в Мк 15: 16 (във форма прѣторнѣ, която не е представена в изданието на Воскресенски 1894). В този случай, доколкото можем да съдим от изданието на Алексеев

(Алексеев и др. 1998), текстът на Лонд е изключително нетрадиционен, като се доближава до този на Вук и Терт, и то в същото време, в което Чуд и Як прибягват до заемката преторъ (в Чуд направо претворнонъ в Йо 18: 28):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 15: 16	преторне	прѣторъ	<i>lectio sing.</i> Лонд (Voskresenskij 1894)	
Йо 18: 28	сѣднице	<i>deest</i>	Вук (169) Терт	
Йо 18: 28	сѣднице	<i>deest</i>	Вук Терт	
Йо 18: 33	сѣднице	преторъ	Вук Терт	
Йо 19: 9	сѣднице	преторъ	Терт (<i>lectio sing.</i> Алексеев и др. 1998)	Арх Бан ОЕ
Йо 19: 16	сѣднице	<i>om.</i>	(Вук) Терт	

В останалите 3 употреби на сѣднице (Мт 27: 19, Мт 27: 27 и Йо 19: 13) Лонд съвпада с Мар.

Следователно можем да заключим, че и по отношение на заемките Лонд се опира на една ‘балканска’ традиция, която се характеризира с подчертана тенденция към лексикално и текстологично уеднаквяване (срв. също и § 7) и е предвестник на ‘атонския’ текст.

6. Индивидуални четения в Лонд:

Сега ще се върнем към евангелието от Марко, за да анализираме лексикалните варианти в Лонд, които не се откриват в традицията, така, както е представена у Воскресенски. И в този случай различни четения имат изявен текстологичен характер (Мк 1: 21, въшедшемъ, срв. вѣнидоша, входаѣ; Мк 10: 23, оуповаѣцимъ, срв. нмоуце; Мк 4: 24, како, срв. что). Като ги изключим (за анализа на вариантите вж. следващия параграф), четенията, характерни само за Лонд, са следните:

бѣсновавын (*om.* сѣ Мк 5: 18), вѣкамн (Мк 13: 9), вторницеѣ (Мк 14: 71), възведе (Мк 1: 12), възгѣлѣ (Мк 6: 50), възлюбн (Мк 10: 14), възыде (Мк 11: 11), вѣлагалнша (Мк 6: 8), выпнтн (Мк 10: 47), въставъ (Мк 10: 21), годъ (Мк 12: 2), двѣлаѣхѣ сѣ (Мк 10: 24), двѣлаѣхѣ сѣ (Мк 10: 32), дѣтн (Мк 10: 29), нзъ вънатрѣ (Мк 7: 23), ѣшедшн (Мк 7: 30), любнмааго (Мк 12: 6), наѣмыкы (*sic!* Мк 1: 20), невѣрню (Мк 16: 14), ѣблоза (Мк 14: 45), ождѣте (Мк 14: 34), поѣмын (Мк 8: 32), преторне (Мк 15: 16), прнѣмлетъ (Мк 9: 37), прнзрѣнїе (Мк 6: 49), прншѣ (Мк 1: 31), прѣкрыватн (Мк 14: 65), прѣшедъшоу (Мк 5: 21), пѣстншѣ (Мк 12: 3), радншн (Мк 4: 38), снѣ (Мк 11: 6), слышнтѣ (Мк 8: 17), странѣ (Мк 3: 8), оубоашѣ (Мк 1: 27), оукорѣтъ (Мк 9: 12).

Дори когато засягат елементи от лексиката, индивидуалните четения в Лонд имат предимно текстологичен характер, т.е. вмъкването или замяната на една дума на определено място в текста не се повтаря на друго място, а зависи преди всичко от антиграфа. Въпреки това могат да се открият някои правила.

6.1. На първо място ще отбележим честата замяна на архаичното грѣстн с нтн или други глаголи, което често се случва при съвпадение с архаичния лекционар и с много малко изключения, единствено в текста на евангелието на Йоан. Това може да означава, че източникът, използван за Йоан е бил именно кратък лекционар или ръкопис, значително повлиян от този тип текст. Да тръгнем от Мк 1: 31, където единствено Лонд дава прншѣ, докато останалата традиция прибягва до глагола прнстѣпнтн: прнстѣпль (-пнѣвъ). В много по-голямата част от случаите прнстѣпнтн предава гр. *προσέρχεται*. Глаголът се среща почти само в Матей (гръцкият глагол *προσέρχεται* на практика е характерен за това евангелие, срв. NA₂₇: 821). В употребата на думата текстът на Лонд е изключително близък до този на Мар, където глаголът прнстѣпнтн се среща 64 пъти. Единствените различия са на следните места:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 15: 1	прннΔошѡ	прнстѡпншѡ		Арх Добр ОЕ
Мт 25: 20	прншеΔѡ	прнстѡпъ		Добр
Мк 1: 31	прншӗ	прнстѡпъ	Терт (<i>lectio sing.</i> Воскресенски)	Арх Добр ОЕ
Мт 8: 25	прнстѡпльшӗ	прншеΔѡшӗ	Бан Вук Мир Ник Чуд	Добр ОЕ

Преди всичко може да се забележи как замяната в Мт 8: 25 е напълно завършена в сравнение с Мк 1: 31. Пасажът в Матей използва глагола в израза прнстѡпльшӗ οὐρανῶν ἰέγο, дори без да взема предвид гръцкия текст. Честотата на този израз, който е фразеологизъм (среща се в 20% от употребите на прнстѡпнѡтн), прави много възможно неговото вписване в текста.

В Мт 25: 20 може да се предположи стилистична вариация (вариантът не се открива в традицията, освен в Погод²¹ във форма прншеΔѡ, както и в следващия пасаж в Мт 25: 22, срв. Алексеев и др. 1998):

Мт 25: 20	Лонд	н прншеΔѡ нже пѡтъ талантѡ прнемы ...	Мт 25: 22	прнстѡпнѡ же прнемы два таланта
	Мар	и прнстѡпъ прннмы ѡ талантѡтъ ... προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν		прнстѡпъ же н прнемы два таланта προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα (λαβὼν ¶)

Подобни съждения могат да се направят и за Мт 15: 1–3, където изразите от Мар прнстѡпншѡ (15: 1) ... прѡстѡпѡѡтъ (15: 2) ... прѡстѡпѡете (15: 3) са резултат от употребата на различен корен в първата глаголна форма в Лонд.

Ако изключим текстологичните варианти (т.е. произлизащи от различни гръцки четения) и замените на прнстѡпнѡтн, цитирани тук по-горе, разликите в употребата на прнѡтн (прнхοΔнѡтн) в Лонд в сравнение с Мар (върху около 400 употреби на думата) са следните:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 14: 25	прннΔӗ	ѡдӗ	Бан	Добр
Мт 15: 29	прннΔӗ	ѡдӗ	Вук Мир Чуд Як	Арх Добр ОЕ
Мт 19: 14	прнхοΔнѡтн	прнѡтн	(Бан Вук Чуд)	Арх Добр Мир ОЕ
Мт 23: 37	прнхοΔѡщѡѡ	посѡланыѡѡ	<i>lectio sing.</i> Лонд (Алексеев и др. 2005)	Добр
Лк 12: 33	прнхοΔнѡтъ	прнѡнѡѡѡтъ сѡ		Терт
Лк 17: 1	прнхοΔѡтъ	прнΔѡтъ		Арх Бан Мир Ник ОЕ
Йо 3: 8	прнхοΔнѡтъ	прнΔӗтъ	Бан Вук Добр Мир ОЕ Терт Як	Арх
Йо 4: 47	прншеΔѡ	сѡннΔӗтъ	Терт (<i>lectio sing.</i> Алексеев и др. 1998)	Арх
Йо 11: 34	прнΔн	грѡΔн	Добр ОЕ Терт Як	Арх

В по-голямата част от случаите има обикновена замяна на перфектната форма с имперфектна и обратното. В Лк 12: 33 (ндеже тѡтъ не прнхοΔнѡтъ – Мар прнѡнѡѡѡтъ сѡ) е възможно да се открие влияние на Йо 10: 10 (тѡтъ не прнхοΔнѡтъ ... = Мар).

Интересно е да се отбележи също как и в Йо 4: 47 (срв. Мк 1: 31) Лонд използва прнтн в изявително наклонение в сравнение със славянската традиция (Алексеев и др. 1998: 19). Но употребата на перфект в Йо 3: 8 е характеристика на Мар.

Формата в Мт 23: 37 (прнхѡдѡщѡ) се появява въпреки паралелните пасажи – в Лк 13: 34 в Лонд четем посланыѡ к тебѣ (Мар използва посъланыѡ и в двата случая).

Не липсват и случаи, в които Мар употребява прнтн (или прнхѡднтн) там, където Лонд дава друг глагол:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 8: 28	прѣшѣдшоу	прншѣдъшоу	Ник Терт	Мир Добр
Мт 12: 1	хождааше	прндѣ	Мир	Арх Добр ОЕ
Мт 15: 29	прѣшѣдъ	прншѣдъ	Бан Терт (<i>videtur</i>) Чуд Як	Арх Вук Добр Мир ОЕ
Мт 19: 14	прнхѡднтѣ	прнтн	(Бан Вук Чуд)	Арх Добр Мир ОЕ
Мк 1: 17	грѡдѣта	прндѣта	(Чуд)	Арх Добр Мир ОЕ
Мк 10: 17	прнтѣкъ	прндѣ	Бан Вук (118) Мир Ник Терт Чуд Як	Арх ОЕ
Мк 10: 21	въставъ	прндн	<i>lectio sing.</i> Лонд (Воскресенски)	Арх ОЕ

Както може да се забележи, ситуацията е изключително сложна: в Мк 1: 17 Лонд използва грѡдѣта, както е в някои ръкописи от същото време (Чуд, F.p.I.100) или малко по-късни (Никон, Толст, срв. III редакция – и Хвал). В Йо 11: 34 (срв. по-горе) наблюдаваме обратното: Мар използва формата грѡдн, докато в Лонд четем прндн. В този случай Лонд следва архаичната традиция на лекционария (срв. ОЕ), която се разпространява в ‘преславския текст’ и прониква в атонския (но не и в Чуд). Лексикалната двойка грѡстн – нтн, е отбелязана отдавна от учените и вероятно произлиза от архаичния текст: “jistě mnoho z lexikálních dublet pochází z původního znění. Některé měly stilistickou hodnotu [...], a pro původnost jejich celkově dobře svědčí právě odstraňování takových variant v mladších rukopisech” (Hogálek 1954: 64). На практика употребата на грѡстн е много разпространена в Лонд, но – обърнете внимание – единствено в Йоан, което показва влиянието на празничния лекционар. В синоптичните евангелия думата се среща в същите места, на които е и в Мар с малки разлики. Вярно е, че грѡстн се среща по-често в евангелието на Йоан, но не толкова много, че да оправдае такава разлика в употребата. Вариантите в Лонд в сравнение с Мар са следните:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 10: 32	послѣдоуѡще	послѣдъ грѡдѡште	Чуд (-ств- Терт)	Арх Мир ОЕ
Лк 14: 27	ндѣтъ	грѡдѣтъ	Вук Мир Ник Терт	Арх Бан ОЕ
Лк 18: 43	ндѣаше	грѡдѣаше	Арх (Бан) Вук Добр ОЕ Терт Як	
Йо 1: 36	хѡдѡща	грѡдѡшта	Бан Вук Добр Мир Ник Терт (Чуд)	Арх
Йо 1: 43	ндн	грѡдн	Вук Терт	Арх
Йо 3: 21	ндѣтъ	грѡдѣтъ	Бан Терт	Арх ОЕ
Йо 3: 26	ндѡтъ	грѡдѡтъ	Бан Терт	Арх
Йо 4: 30	ндѣахѡ	грѡдѣахѡ	Бан Вук ОЕ Терт	
Йо 8: 14	ндѡ	грѡдѡ	(Мир) ОЕ Терт Чуд	Арх Бан
Йо 10: 27	ндѡтъ	грѡдѡтъ	ОЕ Терт	

Йо 11: 34	прндн	грѣдн	Добр ОЕ Терт Як	Арх
Йо 12: 12	ндѣтъ	грѣдѣтъ	Вук ОЕ Терт	Арх
Йо 12: 15	ндѣтъ	грѣдѣтъ	<i>lectio sing.</i> Лонд (Алексеев и др. 1998)	Арх
Йо 13: 3	ндѣ	грѣдѣтъ	Арх Бан Вук ОЕ Терт	
Йо 14: 12	ндѣ	грѣдѣ	Бан Вук ОЕ Терт Чуд	Арх
Йо 16: 32	ндѣтъ	грѣдѣтъ	Вук Терт	Бан
Йо 17: 11	ндѣ	грѣдѣ	Вук ОЕ Терт	Бан
Йо 17: 13	ндѣ	грѣдѣ	Терт	Бан
Йо 18: 4	ндѣща	грѣдѣшта	(Вук ОЕ) Терт	Арх

Предпочитанието към нтн в стиховете от Йоан може да се открие още в архаичния лекционар (срв. най-вече ОЕ и в по-малка степен Сав). Много е вероятно тази характерна особеност да е навлязла в типа текст, от който е част Лонд с посредничеството на лекционариите от втората редакция (срв. в частност Вук), докато Вол показва по-висок брой замени (срв. Йо 3: 31; 10: 12; 11: 20; 14: 30; 16: 13). На някои места обаче Лонд съвпада с архаичните тетраевангелия, които употребяват грѣстн, а не характерния за лекционария нтн, срв. Йо 1: 30; 4: 21; 4: 23; 6: 5; 21: 22.

Що се отнася до изолираното четене в Йо 12: 15 трябва да се има предвид паралелният текст от Мт 21: 5, в който Лонд използва грѣдѣтъ. Достоен за отбелязване е вариантът в Мк 10: 32, в който съвпадението е единствено с редакцията на Чуд. В употребата на послѣдоватн Лонд следва изключително III редакция и в Мк 10: 21 и 11: 9 (срв. по-горе, § 3).

Следователно в Лонд използването на грѣстн е значително намалено, най-малкото при Йоан (с 40 % по-малко от формите в сравнение с Мар, срв. Мт 0%, Мк 8%, Лк 7%). Много по-рядко се среща обратното, т.е. Лонд да използва грѣстн при разминаване с Мар. В този случай в текста на Лонд изпъкват две индивидуални четения (срв. Алексеев и др. 1998; 2005), подобни на отбелязаните по-горе в Йо 12: 15.

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 20: 30	мнмо грѣдѣтъ	мнмо ходнтъ	<i>lectio sing.</i> Лонд (Алексеев и др. 2005)	Добр
Мк 1: 17	грѣдѣта	прндѣта	(Чуд)	Арх Добр Мир ОЕ
Лк 9: 59	грѣды	ходн	–	
Лк 21: 27	грѣдѣща	от.	(Арх) Добр Мир Ник Терт Чуд Як	
Йо 1: 38	грѣдѣща	ндѣшта	<i>lectio sing.</i> Лонд (Алексеев и др. 1998)	Арх

За разлика от разгледаните по-горе, тези варианти са разпространени еднакво и в четирите евангелия и доколкото може да се съди от Марко и Йоан, са засвидетелствани само в съвременни на Лонд или по-късни ръкописи. В тези случаи вмъкването на грѣстн представлява по-скоро търсене на архаична дума.

6.2. В три случая независимо от останалата славянска традиция Лонд замества глагола оѹжасатн сѣ, представен в останалите ръкописи по следния начин: в Мк 1: 27 четем оѹбоашѣ, (срв. оѹжасоша сѣ, Чуд ѹѹдншѣ), в Мк 10: 24 днвѣахѣ сѣ (срв. оѹжасахоу сѣ в Чуд). По подобен начин в Мк 10: 32 Лонд използва днвѣахѣ сѣ (срв. оѹжасахоу сѣ в Чуд).

В славянската текстологична традиция употребата на тези глаголи е по-скоро стабилна: като цяло *оубоѡтн сѡ* (31 употреби в Лонд – 26 в Мар), *боѡтн сѡ* (30 Лонд – 32 Мар), *оужасѡтн сѡ* (12 Лонд – 15 Мар), *днѡтн сѡ* (41 Лонд – 34 Мар) и *чюднѡтн сѡ* (8 Лонд – 12 Мар) се появяват на едни и същи места.

В следващата таблица са представени разликите в Лонд в сравнение с Мар:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 10: 28	оубонте сѡ	бонте сѡ	(Бан) Вук Мир Ник ОЕ Терт Чуд Як	Арх Добр
Мк 1: 27	оубоашѡ	оужасѡ сѡ	<i>lectio sing.</i> Лонд (Воскресенски)	Арх Добр ОЕ
Мк 4: 41	оубоашѡ сѡ	възбоѡша сѡ	Терт Як	Арх ОЕ
Лк 12: 7	оубонте сѡ	бонте сѡ	Арх Мир ОЕ Терт Чуд	

Тези четения произлизат от определен рефлекс на превеждания гръцки текст: в Мт 10: 28 Лонд предава архаичния гръцки израз *φοβεῖσθε... φοβεῖσθε* с *оубонте сѡ... оубонте же сѡ* (срв. обаче Мар *оубонте сѡ... бонте же сѡ*). Трябва да се отбележи, че двете императивни форми (*φοβεῖσθε... φοβεῖσθε*) се откриват само в два много архаични преписа (κ и С). Между другото *φοβεῖσθαι* обикновено се предава в славянски с непрефигиран глагол. Четенето от Лонд по-вероятно произлиза от две форми в императивен аорист *φοβήθητε... φοβήθητε* (срв. гр. ръкописи D, Θ и 33 и разклонението минускулни ръкописи ^{f1}). За обяснение на замяната на формите в Мар има две възможности: а) да се обърнем направо към гр. ръкописи B, W, 892 и ℓ2211, чийто текст съвпада напълно с Мар (*φοβήθητε... φοβεῖσθε*); и б) по-просто е за се приеме, че Мар съдържа свободен превод на византийския текст (*φοβεῖσθε... φοβήθητε*), като представя разликата между двете глаголни форми без да запазва напълно тяхната темпорална форма.

В Лк 12: 7 Лонд отново поставя префигирана форма *оубонте сѡ* на мястото, където Мар дава *бонте сѡ*. Стандартният гръцки текст в този случай използва *φοβεῖσθε* (без варианти по NA₂₇), по-често предаван с непрефигиран глагол. Както вече казахме, *оубонте сѡ* обикновено превежда *φοβήθητε* (или винителната форма *φοβήθητε*): в Мт 10: 31, например, и Мар, и Лонд поставят префигиран глагол на мястото на *φοβεῖσθε* в стандартния текст. В този случай четенето, върху което ляга славянската традиция, е от византийския текст: *φοβήθητε* (NA₂₇: 26). Затова е много вероятно в Лк 12: 7 четенето в Лонд също да произлиза, съзнателно или не, от хармонизацията на паралелните пасажи:

Лк 12: 7 не *оубонте сѡ* (Мар *бонте сѡ* – *φοβεῖσθε*) *оубо мнозѡхъ птнцъ лоуѡышн ѳете въ* ·

Мт 10: 31 не *оубонте сѡ* (Мар *оубонте сѡ* – *φοβεῖσθε*, var. *φοβήθητε*) *оубо мнозѡхъ птнцъ ...*

В Мк 4: 41 Лонд дава *оубоашѡ сѡ*, докато Мар представя четене *възбоѡша сѡ* (форма, която не се среща в Лонд). Четенето на Мар е характерно за I и II редакция у Воскресенски, с изключение на Чуд, докато това в Лонд се открива в два късни славянски ръкописа от I редакция (Карп и Дан от XIV в.) и се опира на редакции III и IV. И в този случай мотивацията на варианта в Лонд вероятно произлиза от паралелните пасажи:

Мк 4: 41 не *оубоашѡ сѡ* (Мар *възбоѡша сѡ* – *ἐφοβήθησαν*) *страхомъ велнемъ* ·

Лк 2: 9 не *оубоашѡ сѡ* (Мар *оубоѡша сѡ* – *ἐφοβήθησαν*) *страхомъ велнемъ* ·

Що се отнася до Мк 1: 27 (*оубоашѡ* ~ Мар *оужасѡ сѡ*), обяснението е по-сложно. Тук трябва да се имат предвид две неща: а) това е единствената употреба на *оубоѡтн* не във възвратна форма; б) гръцкият стандартен текст дава *ἐθαμβήθησαν*. Естествено изданието на Нестле-Аланд представя гръцката традиция непълно, поради което не могат да се направят по-точни изводи за сравнението с гръцкия текст. Все пак е интересно да се отбележи, че докато композитата на *θαμβεῖν* са нормално преведени и се предават с *оужасѡтн сѡ*

и в Лонд, и в Мар (срв. оужасатн сѧ – ἐκθαμβεῖσθαι Mk 14: 33; оужасанте сѧ – ἐκθαμβεῖσθε Mk 16: 6; оужасошѧ сѧ – ἐξεθαμβήθησαν Mk 9: 15; 16: 5), простият глагол в Лонд винаги се предава по друг начин. По-голямо впечатление прави фактът, че тук нашето евангелие постъпва по напълно свободен начин в сравнение с текстологичната традиция (така, както е представена у Воскресенски):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мк 1: 27	оубоашѧ	оужасѧ сѧ	<i>lectio sing.</i> (Воскресенский)	Арх Добр ОЕ
Мк 10: 24	днвѧахѧ сѧ	оужасаахѧ сѧ	<i>lectio sing.</i> (Воскресенский)	Арх ОЕ
Мк 10: 32	днвѧѧахѧ сѧ	оужасаахѧ сѧ	<i>lectio sing.</i> (Воскресенский)	Арх Мир ОЕ

Съществителното също е предадено различно в сравнение с Мар, но само в един случай (срещу 3 случая в Лонд):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Лк 4: 36	страхъ	оужасъ	–	Арх

Лонд не се задоволява да замени формите на оужасатн сѧ, а понякога заменя и тези на юднтн сѧ. Разбира се, замяната не е систематична (юднтн сѧ се среща 8 пъти в Лонд), но и в този случай може да се забележи много ясно изразена тенденция за превеждане на простия глагол (в този случай θαυμάζειν) с днвнтн сѧ:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 8: 27	днвншѧ сѧ	юднша сѧ	Арх	ОЕ Добр
Мт 9: 8	днвншѧ сѧ	юднша сѧ	–	Добр
Мк 12: 17	днвншѧ сѧ	юднша сѧ	Терт	Арх ОЕ
Лк 7: 9	днвн сѧ	юдн сѧ	Вук Мир	Арх
Йо 20: 10	днвѧѧа сѧ	<i>от.</i>	(Вук) Терт	–

В Мт 9: 8 е ясно, че четенето в славянския текст (днвншѧ сѧ, юднша сѧ) идва от византийския текст (ἐθαύμασαν, срв. ἐφοβήθησαν в стандартния). Извън нашия корпус лексикалният вариант от Лонд днвншѧ сѧ се открива още в Сав (срв. Алексеев 2005).

В Мк 12: 17, освен с Терт, Лонд съпада по лексикалния избор и с още два ръкописа, произлизащи от III редакция на Воскресенски, които, обаче поставят имперфектната форма на днвнтн сѧ на мястото на аористната. Става дума за Никон и Толст. Чуд, както и цялата останала традиция, употребява юдншѧ.

В Йо 20: 10 употребата на днвѧѧа сѧ е от текстологичен характер. Това четене е също изключително изолирано: в текстологичната традиция освен Лонд, единствено Вук и Терт вмъкват причастие (за разлика от Лонд, Вук пропуска къ себѧ): ндоѧа же паки днвѧѧа сѧ (къ себѧ) оученна.

Може да се заключи, че по-голямата част от индивидуалните четения в Лонд за евангелието на Марко не говорят за частна употреба на лексемите по отношение на пълния текст на тетраевангелието, но някои думи дават ясна характеристика на неговия текст. В известна степен Лонд се отличава с употребата на днвнтн сѧ и оубоашѧ (на мястото на оужасатн сѧ и юднтн сѧ), с употребата на прѧнтн (с представка прѧ-, форма по-скоро разпространена в ‘балканските’ тетраевангелия от XIII-XIV в.) и в израза нзъ вьнатрѧ.

Ако се погледне целият текст на Лонд, ясно проличава неговата зависимост от архаичния лекционар – за това говорят употребата на лексеми като зъватн и композита (срв. вьпнтн), замяната на гѧстн (ограничена само в евангелието на Йоан), съчетания с нтн и употребата на снѧе и слышатн. Освен това Лонд се доближава до атонския текст със сис-

тематичната употреба на $\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$ вместо архаичното $\rho\omicron\delta\eta\eta\alpha$. Тази характерна особеност е представена още в Зогр и не е нищо друго освен един от многото случаи, в които версиите от XIV в. се стремят да възстановят по-архаични текстологични форми, като ги систематизират или най-малкото увеличат употребата им.

6.3. В Лонд процесът на замяна на архаичното $\rho\omicron\delta\eta\eta\alpha$ с $\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$ е много напреднал: $\rho\omicron\delta\eta\eta\alpha$ остава характерна почти само в Йоан, въпреки че има много замени и в неговия текст. В Мк 12: 2 единствено Лонд използва $\rho\omicron\delta\eta$ срещу $\nu\rho\acute{\iota}\mu\alpha$ в останалата традиция. По същия начин в Йо 8: 20 Лонд използва $\rho\omicron\delta\eta$, докато Мар дава $\rho\omicron\delta\eta\eta\alpha$ (другите три употреби на $\rho\omicron\delta\eta$ съвпадат с Мар). Лонд заменя $\rho\omicron\delta\eta\eta\alpha$ с $\nu\rho\acute{\iota}\mu\alpha$ в Лк 22: 14, но преди всичко почти систематично го заменя с $\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$ (общо 35 замени):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 20: 3	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Мир Терт Чуд	Добр
Мт 20: 5	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Мир Терт Чуд	Добр
Мт 20: 6	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Мир Терт Чуд	Добр
Мт 20: 9	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Мир Терт Чуд	Добр
sМт 24: 36	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Вук (71) ОЕ (1466) Терт Чуд Як	Добр
Мт 24: 42	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Вук ОЕ (147) Терт Чуд Як	Добр
Мт 26: 45	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Арх ОЕ Чуд Як	Добр (<i>non leg.</i> Терт)
Мт 27: 45	$\chi\alpha\varsigma\alpha$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\eta$	Арх Терт Чуд Як	Добр
Мт 27: 45	$\chi\alpha\varsigma\alpha$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\eta$	Арх Терт Чуд Як	Добр
Мт 27: 46	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Арх Терт Чуд Як	Добр
Мк 6: 35	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Терт Чуд	Арх ОЕ
Мк 15: 25	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Бан Терт Чуд	
Мк 15: 33	$\chi\alpha\varsigma\omicron\upsilon$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Терт Чуд	Арх Мир ОЕ
Мк 15: 33	$\chi\alpha\varsigma\alpha$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\eta$	Терт Чуд	Арх Мир ОЕ
Мк 15: 34	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Терт Чуд	Арх Мир ОЕ
Лк 12: 46	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Бан Чуд	Арх Мир ОЕ
Лк 22: 59	$\chi\alpha\varsigma\omicron\upsilon$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Чуд Як	Арх Мир
Лк 23: 44	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Терт Чуд	–
Лк 23: 44	$\chi\alpha\varsigma\alpha$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\eta$	Терт Чуд Як	Арх
Йо 1: 39	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Терт (Чуд) Як	–
Йо 4: 6	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	(Чуд) Як	–
Йо 4: 21	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	–	–
Йо 4: 52	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\eta$	Терт Як	Арх
Йо 4: 52	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Терт Як	Арх
Йо 4: 53	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Терт Як	Арх
Йо 5: 25	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	–	Арх
Йо 5: 35	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	Як	Арх
Йо 11: 9	$\chi\alpha\varsigma\alpha$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	(Арх) (Вук) Терт(Чуд) Як	Бан
Йо 12: 27	$\chi\alpha\varsigma\alpha$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\eta$	Арх Бан Як	–
Йо 12: 27	$\widehat{\chi\alpha}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\bar{\alpha}$	(Арх Бан) Як	–
Йо 13: 1	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Як	Арх Мир
Йо 16: 32	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Чуд	Бан ОЕ
Йо 19: 14	$\chi\alpha\varsigma\acute{\upsilon}$	$\rho\omicron\delta\eta\eta\eta\alpha$	Арх Добр(Чуд) Як	Бан

В Лонд годнна се среща само 11 пъти (срещу 46 в Мар), преди всичко в текста на Йоан: Мт 14: 15, Лк 22: 53, Йо 2: 4, 4: 23, 5: 28, 12: 23, 16: 2, 16: 4, 16: 25 и 17: 1. Докато в синоптичните евангелия съвпадението на Чуд с Лонд е най-голямо при евангелието на Йоан, Чуд продължава да използва предимно архаизма, като използва само маргинално часъ. Именно тази употреба характеризира по хомогенен начин атонския текст (най-вече версия **В**), докато някои употреби на лексемата годнна могат да се открият във версия **А**, както например в Йо 4: 23 и 5: 28 (срв. Алексеев и др. 1998). В сравнение с Чуд, текстът на Лонд показва по-напреднал стадий на замяната, но не толкова, колкото в атонските версии. Трябва да се отбележи, че Чуд използва часъ там, където Лонд пази годнна. Затова е ясно, че става дума за паралелни и независими процеси на замяна.

В единичен случай Лонд пази архаизма годнна на място, което в Мар има годъ. Тук, обаче, единствено атонският текст използва часъ (срв. Як в нашия корпус). Четенето от Як се открива и в един късен препис на ‘преславския текст’ (F.п.I.14 от кр. на XIV в.):

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Йо 7: 30	годнна	годъ	Вук Мир ОЕ Терт Чуд	Арх

Що се отнася до врѣма, използването на думата много прилича на това в Мар. Почти всичките 44 употреби в Лонд съвпадат с архаичния текст. Незначителните от гледна точка на лексиката разлики са следните:

	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	<i>deest</i>
Мт 26: 18	врѣма	<i>от.</i>	Арх Бан Вук Мир Ник ОЕ Чуд Як	Добр (non leg. Терт)
Лк 22: 14	врѣма	годнна		ОЕ
Йо 13: 33	врѣма	<i>от.</i>	Вук Терт	–
Мк 12: 2	годъ	врѣма	<i>lectio sing.</i> Лонд (Воскресенский)	Арх Мир ОЕ
Лк 1: 57	днѣ	врѣма	Арх Бан Ник ОЕ	Вук
Лк 13: 9	<i>от.</i>	врѣма	Ник ОЕ Терт Чуд Як	Арх

7. Паралелни пасажи:

Анализът на Лонд се сблъсква често с четения, мотивирани от хармонизацията на паралелни пасажи. Явлението е твърде широко, за да бъде предмет на изчерпателен анализ в това изследване, но без такъв анализ не би могло да се достигне до точното разбиране на генезиса на текста на Лонд. Данните, които са приведени тук, са твърде откъслечни и прости анотации, които в края на изследването на лексиката имат единствено задачата да посочат пътя за бъдещи проучвания.

Влиянието на паралелни пасажи се забелязва при следните четения:

Стих	Лонд	Мар	съвпадение с Лонд	Паралели	<i>deest</i>
Мт 7: 12	такожде	тако	Бан (Вук)	← Лк 6: 31	Арх Добр
Мт 9: 36	яко (2)	ѣкоже	(Терт) Чуд Як	← Мк 6: 34	Арх Добр ОЕ
Мк 1: 12	възведе	нзведе	–	← Мт 4: 1; Лк 4: 1	Арх Добр ОЕ
Мк 4: 41	оубоашѣ са	възбоѣша са	Терт Як	← Лк 2: 9	Арх ОЕ
Мк 10: 29	дѣтн	ѣда	<i>lectio sing.</i> Лонд	← Мт 19: 29; Лк 14: 26	Арх ОЕ
Мк 11: 26	небнын	нже въ небсхъ	Вук Добр ОЕ	← Мт 6: 14	
Мк 15: 35	зоветь	глашаатъ	Арх Бан Вук Добр	← Мт 27: 47	Мир ОЕ

Лк 9: 1	пнзѡав	сѡзѡѡавѡ	(Арх Вук) Добр Мир ← Мт 10: 1; Мк 6: 7 ОЕ (282) Терт
Лк 12: 7	ѡубонтѣ сѡ	бонтѣ сѡ	Арх Вук Мир ОЕ ← Мт 10: 31 Терт Чуд

Както се вижда, някои от вариантите в Лонд са вече представени в архаичния лекционар (ОЕ, но също така в Мт 7: 12, срв. Алексеев и др. 2005). В един случай (Мк 1: 12) хармонизацията на паралелните пасажи, представена в Лонд, се пресреща единствено в съвременника му НБКМ 509: четенето възвѡдѣ не се открива нито в нашия корпус, нито в доста по-обширния корпус от ръкописи на Воскресенски (1894). Имах възможността да работя и някои балкански ръкописи от XIII-XIV в., запазени в Народната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ в София: Рил, НБКМ421, НБКМ470 и НБКМ509. Можех да направя справки по микрофилм с Търн и Вид. След като сравних колацията на тези ръкописи с всички индивидуални лексикални варианти и с основните разночетения на Лонд за евангелията на Марко и Йоан (срв. Alberti 2006a), се оказа, че ръкописът, който споделя най-голям брой варианти с Лонд, е именно НБКМ509 – чийто най-късен филигран е датиран 1356 г., годината, в която е бил преписан Лонд. Дванадесет варианта, които според данните от съществуващите издания биха били уникални за Лонд, са фиксирани и в този ръкопис. Единствено НБКМ509 и Лонд споделят два важни текстологични варианта при Йоан, а Вид споделя с него три варианта при Марко. Взаимното допълване, което изглежда отново се откроява между синоптичните евангелия и Йоан, е много интересно.

Четенето в Мк 10: 29 е характерно само за Лонд (срв. Воскресенский 1894). Ясно е, че текстологичната традиция, към която той принадлежи, обръща голямо внимание на хармонизацията на текста: случаят показва, че преписвачът на Лонд се е постарал да направи текста по-хомогенен.

Голяма част от вариантите, които отразяват уеднаквяването на паралелните пасажи (срв. в частност тези, в които Лонд носи по-специфични черти, като напр. Мк 1: 12 и 10: 29, или тези, в които съвпадението е само с един ръкопис от XIV в. (като Мт 9: 36 и Мк 4: 41), се появяват в стихове, които не са представени в краткия архаичен лекционар (Арх, ОЕ).

Както вече казах, паралелните пасажи в това евангелие трябва да бъдат проучени много по-надълбоко. Мисля обаче, че не може да се изключи хипотезата лексикалната и текстологичната ревизия на атонския текст, отразена в Лонд, да е била пълна при пасажите, в които това е било възможно на основата на кратък апракос от ахраичен тип, по онова време смятан за достоверен именно поради своята старинност. Когато позоваването на авторитета на такъв ръкопис е било невъзможно поради липса на стихове в лекционария (както в показаните по-горе случаи), преписвачът-редактор е избирал да се опре на паралелните пасажи, вместо да използва друг, може би “по-развален” източник. В случая става дума за хипотеза, която все още трябва да се докаже, но като имаме предвид многобройните случаи, в които Лонд в крайна сметка, следва лексикален вариант, типичен за лекционария (срв. велнкѡ, власть, расплѡтн, оставленне грѣхомѡ, цѣтво, възлѡтн [vs. прнлѡтн], сѡблѡстн [vs. сѡхрѡнтн], нтн [vs. грѡстн]), смятам тази хипотеза за възможна.

8. Заключение

От гледна точка на лексиката Лонд е много повлиян от архаичната славянска традиция: от 1888 четения, в които текстът на Марко представя варианти в апарата на Воскресенски, Лонд съвпада с Мар в 77,8% от случаите (1469) и с Ник в 80% (1510). В абсолют-

ни стойности броят на съвпаденията с първата и четвъртата редакция е много по-голям от този с втората и третата.

8.1. Предпочитанието към някои лексеми лесно може да се изведе от архаичния лекционар, в частност Асем, например велнкъ, оставленне, расплатн, цѣство. Въпреки това използването им в Лонд е забележително по-широко, отколкото в архаичния текст и сближава Лонд с групата ръкописи, които представляват т. нар. ‘преславски текст’, най-вече с Бан и Вук. В тези случаи Терт също съвпада почти буквално с Лонд, докато атонският текст (Як) показва само спорадични съвпадения. Разпространението на формите цѣство и цѣствне е особено интересно: цѣство се появява в голяма част от случаите срещу цѣствне в Мар, но не и в евангелието на Лука, където Лонд – както и Терт – показват забележително надмощие на формите на -не. Разбира се знаменателното навлизане на литургичните варианти не говори непременно за съзнателна редакция от страна на кописта или на неговите предшественици. Наблюденията на Н. Дурново върху ортографията, на практика могат да се разширят и в други посоки, на първо място в лексикално отношение: „Опытные переписчики богослужебного еванг[ельского] текста [...] должны были знать его почти наизусть и при переписке вряд ли руководились правописанием оригинала, лежавшего у них перед глазами, и воспроизводили не столько его, сколько тот текст, который отложился в их памяти. Непосредственный оригинал был только одним из привходящих элементов; чем опытнее был писец, тем меньше была его зависимость от непосредственного оригинала при переписке богослужебного еванг[ельского] текста и тем устойчивее выдерживалась писцом традиционная орфография, которая могла совершенно расходиться с правописанием непосредственного оригинала, так же как и с произношением писца. Тот идеальный или типичный текст, который сложился в памяти в представлении писца, мог быть не вполне устойчивым, т. к. слагался из представлений о различных текстах; в одном и том же реальном тексте повторялись сходные места, которые в представлении писца могли ассоциироваться друг с другом. Отсюда – неустойчивость еванг[ельского] текстов и неоднородность текстов, писцы которых, судя по их графике и правописанию, принадлежали к одной школе“ (Дурново 1926-1927: 567-568). Естествено наученият наизусть текст е бил преди всичко този на лекционария, повтарян постоянно по време на литургията. Навлизането на литургическите варианти е една от ‘физиологичните’ черти на текстовата евангелска традиция и в продължение на дълъг период представлява важен фактор за стабилизирането на текста (срв. Alekseev 1999: 49). Като цяло изявеният лексикален архаизъм на Лонд е израз на много точна идеология: през XIV–XV в. авторитетът на архаичните текстове е бил съзнателно търсен, както показва случаят с Ник – изборът на антиграф, от който да се прави препис, често се е основавал на архаичността му в общата атмосфера на възстановяване и издигане на значението на славянското минало.

Втора група лексеми, която различава съществено текста на Лонд от този на Мар, е по-скоро иновативна, тъй като е типична за лекционариите от ‘втората редакция’, например думи като власть, патель и вона. И в този случай Вук е между ръкописите, по-често в синхрон с текста на Лонд. В употребата на масть (която измества напълно хнзм), все пак Лонд е много близък до Гал (от 1144 г., базата на ‘архаичния текст’ в изданието на Воскресенски), но също така и до ‘богомилския’ Ник (XIV–XV в.). Ник често съвпада с Лонд и в употребата на оставленне и патель. Трябва да се отбележи, че Терт, чийто текст също е много близък до Лонд, се раздалечава от него решително именно в тези места, в които близостта на Лонд до Ник е по-голяма и най-вече при замяната на заемките: на местата на масть и патель в Лонд и Ник, Терт поставя винаги гърцизмите мнро и алекторъ.

Единствената показателна допирна точка с атонския текст в този случай е в употребата на *πατέρ* (въпреки че и атонският текст понякога прибъгва до заемката).

8.2. При лексикалните съвпадения по-точно с втората редакция също можем да отделим две групи лексеми. Някои форми се откриват в атонския текст и в Чуд (*нѣкын*, *пнсанне*, *масло* и *ковѣгъ* / *ковѣжъць* – като превод на *ἰλιόστομον*), докато други остават встрани от тези текстови типологии (*вѣѣтн*, *смысль* – за *ἰλικία*, *съблѣстн* – за *φυλάσσειν* / *τηρεῖν* за заместване на *сѣхрантн* и известно разширяване на употребата на *вѣзѣтн* на мястото на *прнѣтн*). И двете групи показват ‘обичайното’ съвпадение с Терт и абсолютно разминаване с текста на Ник.

Отстраняването на *сѣхрантн* и неговата замяна със *съблѣстн* е проведена единствено в евангелието на Йоан, което в този случай вероятно се опира на традиция, различна от тази на синоптичните евангелия.

Ще добавим, че, въпреки, че са характерни за втората редакция, т. нар. ‘преславизми’, които навлизат в текста на Лонд, често водят началото си от архаичния лекционар и постепенно превземат пълния балкански апракос (например от типа на Вук). Такъв е случаят с *вѣзѣтн*, *съблѣстн* и *пнсанне*.

8.3. По-забележимото намаление на употребата на *послѣдовѣтн* (по-значителен брой в Марко), заедно с разширяването на употребата на архаизма *въ слѣдъ нтн* в сравнение с този в Мар (преди всичко при Йоан), показва отново, че и двата различни източника се базират на архаичния текст, много вероятно един за синоптичните текстове и различен за Йоан. Така в Марко текстът на Лонд съвпада с този в Чуд, който обаче, за разлика от Лонд, използва в същото време *послѣдовѣтн* и в Йоан. Анализът на тези четения откроява отново необичайната връзка между текста на Лонд и този на Терт поради факта, че ръкописите, които съвпадат по-често с Лонд (Як, Ник и Вук), в тези случаи следват доста последователно ‘архаичния текст’ (Мар).

Замяната на архаизма *годнна* с *часъ* също доближава много Лонд до Чуд (и в по-малка степен до Як и Терт), но не и при евангелието на Йоан. Ако в Йоан Чуд съдържа много следи от *годнна*, докато атонският текст се уеднаквява в полза на *часъ*, в отстраняването на архаизма Лонд вероятно отразява един по-напреднал от Чуд, но независим от него междинен етап.

8.4. Съвпадението с четвъртата редакция, както и с третата, често не е систематично. В повечето случаи става дума за лексеми, вече представени в архаичния текст и ‘възстановени’ от атонските версии. Изборът на някои общи за Лонд и Як лексеми срещу лексемите в архаичния текст показва ‘балканско’ влияние. Такъв е случаят с *нѣраднтн* и с *ѣтн* (срв. преди всичко Бан), които за изненада само маргинално се откриват в Терт, който сам по себе си е отличен пример за навлизане на варианти от този тип. Тук става дума по-скоро за изолирани четения, от които е трудно да се направят категорични изводи. Поинтересна е употребата на простия глагол *вѣрѣватн* на мястото на архаичния *ѣтн* (*нмѣтн*) *вѣрѣж* за предаване на гр. *πιστεύειν*, често при съвпадение с Як, Терт и Чуд. В този случай изборът на думата може би произлиза от търсенето на *variatio* в синтагматичен план и показва съзнателна преработка на текста, обща с атонската версия *Α* (както е при Йо 10: 38) и Чуд (срв. Мк 11: 23 и Йо 11: 26). И началото на евангелието на Йоан носи чисто ‘атонски’ отпечатък (*въ началъ вм. нсконн*), но отново Терт е ръкописът, който показва еднаквото отношение на Лонд към другите евангелия. В Лонд търсенето на вариации може да се забележи и в разпространението на формите *прнстѣпнтн* и *прнтн*.

Точката, в която Лонд се доближава най-много до Як и атонския текст като цяло, е в последователната употреба на *ѣдннороденъ* за предаване на гр. *μονογενής*. В този случай

се вижда как Як (един от най-старите представители на атонския текст) и Лонд се опират на една обща традиция, или поне са израз на същия опит за редакция на текста, който ще се проведе в следващите десетилетия на Атон и в Гърново. Лонд направо разширява употребата на думата в сравнение с атонския текст и Чуд, като в Йо 5: 44 следва вариант от архаичния лекционар, по-късно разпространен в славянската традиция и вмъква – единствен в цялата традиция – новата дума.

8.5. Въпреки че е напреднал, процесът на замени на заемките със славянски думи в Лонд няма систематичен характер и в някои случаи е буквално извън това, което се очаква от един ръкопис от третата четвърт на XIV в. Не по-малко показателен е фактът, че един много близък до Лонд ръкопис като Терт (1322 г.), се раздалечава от него именно по запазването на някои гръцки заемки (срв. *мнро* и *алекторъ*, по-горе), които Лонд елиминира последователно. Трябва да уточним, че Терт не прибъгва винаги към заемките; не е рядко неговото съвпадение с Лонд в употребата на славянската дума (например *воннъ*, *оутъшнтель*, *патъкъ*, *пырнцъ*, срв. *ароматъ*, *паракантъ*, *параскевънн*, *стаднн* – срв. Alberti 2006a). Все пак в Лонд *преторъ* почти винаги е заменено със *сѣднцѣ* (в този случай евангелието на Марко прави изключение, тъй като носи единствената употреба на *преторнѣ* в ръкописа). Докато в Матей употребата на славянската дума вече е представена в Мар, четенията в Йоан са общи само с Терт и (в по-малка степен) с Вук – там, където Чуд и атонският текст избират заемката.

8.6. Някои от индивидуалните четения на Лонд (поне доколкото може да се съди по изданията на Алексеев) увеличават употребата на *гѣстн* и *нтн*. Употребата на първата лексема в Лонд е силно ограничена, но това важи предимно за текста на Йоан, и то често при съвпадение с Терт, въпреки че по последни данни замяната на *гѣстн* и *нтн* води началото си от текста на лекционария. В този случай отново можем да видим забележителната несъразмерност при третирането на лексиката в синоптичните евангелия в сравнение с евангелието на Йоан. Съществува, но в по-малка степен, и обратното явление – употреба на *гѣстн* на мястото на *нтн* в архаичния текст, но в този случай текстът на Лонд е много по-обособен (срв. двете индивидуални четения).

Една ярка черта на Лонд се наблюдава в предаването на гр. *θαυβεῖν*, със замяна на *оужасатн сѣ* за сложните форми на глагола. Изолиран от цялата славянска традиция (срв. Воскресенский 1894), Лонд дава един път *оубоѣтн* и два пъти *днвнтн сѣ* (всички примери са в евангелието на Марко). В частност употребата на *днвнтн сѣ* заслужава внимание, тъй като е използвано в Лонд в различни случаи и за предаване на гр. *θαυμάζειν* и заменя *ѣднтн сѣ* в по-голямата част на традицията. В този случай Лонд частично съвпада с Терт и Вук.

8.7. Накратко ‘пластовете’ на вариантите, които могат да се открият в текста на Лонд, са три:

а) Първият и най-голям пласт е представен от архаичния текст, навлязъл чрез краткия апракос. Това показва началният анализ на паралелните пасажи. Възможно е също несъответствието, което се среща в много случаи между синоптичните евангелия и Йоан (срв. *сѣблѣстн*, *послѣдоватн*, *годнна*, *гѣстн*) да е резултат от влиянието на лекционария именно поради това, че тези лексикални различия се появяват именно там, където съпадението на Лонд с лекционария е най-голямо. Като цяло (§ 0.7.) този пласт на по-архаични варианти вероятно се е запазил най-много в евангелието на Марко.

б) Почти всички ‘преславизми’ показват съвпадение между Лонд и Терт, който отразява и някои архаични особености на Лонд. Затова е много вероятно евангелието от 1322 г., което според една хипотеза по времето на Иван Александър е било все още част

от царската библиотека (срв. Гюзелев 1985: 124, 171), да е било включено направо в създаването на текста на Лонд. При всички положения е безспорна необикновената близост между двата ръкописа от лексикална гледна точка. Затова честото съвпадение на Лонд с лексиконария от втората редакция се дължи на антиграф, приличащ на Терт (а може би самият Терт). Към този пласт принадлежат и по-явните лексикални съвпадения между Лонд и Чуд.

в) Третият пласт, който най-точно характеризира Лонд, се раздалечава от текста на Терт и се доближава в различни случаи до ‘богомилските’ евангелия (Ник) или до атонския (Як). Този пласт доказва, че редактирането на текста, който по-късно ще доведе до създаване на атонската редакция, последвано от разпространението на Евтимиевата реформа, е започнало в първите десетилетия на четиринадесети век. Работата по подбора и систематизацията на лексикалните варианти с доближаване до архаичния славянски текст и замяната (не по едно и също време) на заемките е била започната преди формирането на истинския ‘атонски текст’. ‘Атонският текст’ често е по-малко последователен от Лонд (срв. *расплатн, оставленне, пекателъ, въ научалъ*) или показва по-свита употреба на думите (срв. *єдннороденъ* поради текстологични причини). Всичко това води до извода, че текстът на Лонд може да се дефинира като ‘пред-атонски’. В действителност Лондонското евангелие от 1356 г. представлява по-напреднал етап на този тип текст. Почти съвременният му Як (1355 г.), един от най-ранните ръкописи, който съдържа ‘атонския текст’ (А), очевидно се свързва със същата ‘пред-атонска’ традиция, от която произлиза и Лонд.

ЦИТИРАНИ ЕВАНГЕЛСКИ РЪКОПИСИ

название	тип	Воскр.	редакция Алексеев
<i>Арх</i>	<i>lesk</i>	A3	Ar[Pr1]
<i>Асем</i>	<i>lesk</i>	A4	As[Vt1]
<i>Ат</i>	ев.		
<i>Бан</i>	ев.		Bn[Pr2]
<i>Богд</i>	ев.		
<i>Вид</i>	ев.		
<i>Вол</i>	<i>le</i>	B3	Tr[Pr1]
<i>Волок17</i>	ев.	Г6	А
<i>Врач</i>	<i>lesk</i>		[Vt2]
<i>Вук</i>	<i>le</i>	B51	Vk[Pr2]
<i>Гал</i>	ев.	A	Gl[Vt1]
<i>Галт</i>	ев.	Г9	
<i>ГБ</i>	АГ + NT	Г2	[B]
<i>Гилф1</i>	<i>le</i>		Gf[Pr1]
<i>Гилф2</i>	ев.		[TL]
<i>Гилф5</i>	ев.	A29	
<i>Гилф18</i>	ев.		[TL]
<i>Григ10</i>	ев.		Gr[Vt12]
<i>Дан</i>	ев.	A11	
<i>Деч</i>	ев.		[TL]
<i>Дион</i>	ев.		[A]
<i>Добр</i>	ев.		Db[Vt2]
<i>Добрейш</i>	ев.		Pr2
<i>Добрил</i>	<i>le</i>	B2	Dl[Pr1]
<i>Зар</i>	ев.	A18	[Pr]
<i>Зогр</i>	ев.	A5	Zg[Vt1]

<i>Зогр24</i>	ев.		
<i>Зогр48</i>	ев.		[\mathfrak{B}]
<i>Зогр56</i>	ев.		[TL]
<i>Карп</i>	$\ell e + \ell a$	A9	Kr[Vt2]
<i>Кир-Белоз1/1</i>	ℓesk	A34	
<i>Конст</i>	ев.	Г	[\mathfrak{A}_1]
<i>Кързън</i>	ев.		
<i>Унд</i>	ℓesk		
<i>Лонд</i>	ев.		IA
<i>Мар</i>	ев.	A6	ME[Vt1]
<i>МДА1</i>	ев.	Г3	\mathfrak{A}
<i>МДА2</i>	ев.	Г4	
<i>МДА3</i>	ев.	Г5	
<i>Мир</i>	ℓe		Mr[Vt1]
<i>Мст</i>	ℓe	Б	Mst[Pr1]
<i>НБКМ421</i>	ев.		
<i>НБКМ470</i>	ев.		
<i>НБКМ509</i>	$e + a$		
<i>НБС 648</i>	ев.		[\mathfrak{B}]
<i>Ник</i>	ев.	A10	Nk[Vt1]
<i>Никон</i>	ев.	B1	Cd
<i>НСтан</i>	ℓe		[\mathfrak{A}]
<i>ОЕ</i>	ℓesk	A1	OE[Vt1]
<i>Погод21</i>	ев.		Pg[Cd]
<i>ПСав</i>	ев.		[\mathfrak{A}]
<i>Путна</i>	ℓesk		Pr
<i>Рад</i>	ев.	Г1	\mathfrak{A}
<i>Рил</i>	ев.		
<i>Рум117</i>	ев.	Б18	
<i>Сав</i>	ℓesk	A2	Sk[Vt2]
<i>Слепч</i>	ев.		IA
<i>Соф9</i>	ев.	A31	
<i>Твр</i>	ев.	A30	[Vt2]
<i>Терт</i>	ев.		IA
<i>Типогр1</i>	ев.	A7	Tr[Vt1]
<i>Типогр11</i>	ℓe		
<i>Типогр13</i>	ℓe		
<i>Тит3364</i>	ев.		
<i>Толст</i>	ев.	B2	[Cd]
<i>Тр-Серг66</i>	ев.	Г10	[\mathfrak{B}]
<i>Търг</i>	ев.		
<i>Търн</i>	ев.		TL
<i>Увар93</i>	ев.		[IA]
<i>Увар379</i>	$\ell^{ra} sk$		Uv[Vt]
<i>Фот</i>	ев.	A21	
<i>Хвал</i>	NT + псалтир	A38	Vt1
<i>Хил17</i>	ев.		[\mathfrak{A}]
<i>Хил20</i>	ев.		[\mathfrak{A}]
<i>Хлуд16</i>	ев.	A39	
<i>Хлуд29</i>	ℓe		[\mathfrak{B}]
<i>Холм</i>	ℓe		
<i>Чуд</i>	NT	В	Cd
<i>Юр</i>	ℓe	Б1	Ju[Pr1]
<i>Яв</i>	ев.	A20	[Pr]
<i>Як</i>	ев.		\mathfrak{A}
<i>F.n.I.13</i>	ℓesk	A35	
<i>F.n.I.14</i>	ев.		Fl[Pr2]
<i>F.n.I.64</i>	ℓe	Б46	[Pr1]
<i>F.n.I.100</i>	ев.	A32	
<i>F.n.I.109</i>	ев.		[\mathfrak{A}]

ЧЕТИРИЕВАНГЕЛИЕТО НА ИВАН АЛЕКСАНДЪР В ТЕКСТОЛОГИЧНАТА ТРАДИЦИЯ НА СЛАВЯНСКИТЕ ЕВАНГЕЛИЯ¹

А. Алберти и М. Гардзанити

Славянският превод на евангелието е съхранен в огромна ръкописна традиция, сред която са запазени много ръкописи от края на X до средата на XVI в. Заедно с фрагментите и повече или по-малко запазените ръкописи техният приблизителен брой надминава две хиляди и двеста (Garzaniti 2001, Anhang II.1: 509-584). Славянските ръкописи (с изключение на хърватско-глаголическите мисали, които, разбира се, трябва да се отчетат), имат еднаква структура с ръкописите от гръцката ръкописна традиция. Техните кодикологични характеристики и структура, често пренебрегвани в текстовата критика на гръцкия Нов Завет, са проучени по-задълбочено в изследванията на славянския превод². В тесен текстологичен план е очевидно, че начините на предаване на текста за гръцката и славянската ръкописна традиция са еднакви. Така например, както вече е установено, и в двата варианта, се откриват случаи на контаминация, които се дължат на употребата на по-голям брой ръкописи (Алексеев 1986, Алексеев 1999: 49-50)³.

Благодарение на усилията на няколко поколения учени и най-вече на сведенията от папирусите, изследването на гръцката текстологична традиция днес вече е достигнала до изработването на т. нар. „стандартен текст“. Тук имаме предвид изданията на Неслеланд (по-нататък NA27, най-новото двадесет и седмо издание) и изданието на Greek New Testament (по-нататък GNT4). Двете издания се основават на различни апарати и имат различни цели.

Ако векове наред усилията на текстовата критика на Новия Завет са били ориентирани към реконструкция на оригинала, в последните години се показва по-голям интерес към историята на традицията, преди всичко византийската. Институтът за изследвания на Новия завет в Мюнстер подготвя Editio Critica Maior на Новия завет, от което досега са излезли няколко тома на Lettere Cattoliche (Aland et al. 1997, 2000, 2004, 2006), едно

¹ Това изследване е резултат от съвместната работа на М. Гардзанити и А. Алберти за изучаване на ръкописната традиция на евангелието. М. Гардзанити е автор на методологическите аспекти и анализа на евангелието на Йоан, а анализът на синоптичните евангелия и обработката на данните принадлежи на А. Алберти.

² За съвременното представяне на структурата на книгите евангелие, апракос и четириевангелие и за тяхно богослужебно използване, вж. Garzaniti 2013a, 2013b.

³ Тези явления Паскуали дефинира като „вертикална или хоризонтална традиция“. Той извежда своето първо правило така: È un pregiudizio credere che la trasmissione dei testi sia unicamente “verticale”. Essa è spesso, e in testi molto letti e in testi propriamente scolastici, si potrebbe dir sempre “trasversale” o “orizzontale”; vale a dire varianti buone o cattive anche errori che a noi parrebbero evidenti, penetrano spesso nei manoscritti per collazione. Solo le lacune sono, almeno di regola, trasmesse direttamente (Pasquali 1952: XVII).

фундаментално издание, което има амбицията да документира цялостната ръкописна традиция на Новия Завет⁴.

Междувременно чрез комплексен анализ по метода “Coherence-Based Genealogical Method”, са изолирани няколко основни „гнезда от варианти“, които, ако приемем за база от традиционното разделение на ръкописите по групи и клонове, могат да обособят сведенията за гръцката ръкописна традиция. На базата на тези „гнезда“ са били изследвани различни варианти от многобройни евангелски текстове⁵. Следователно разполагаме с един реален инструмент за изследване на гръцката ръкописна традиция, който може да се окаже извънредно полезен за изучаването и на славянската, както ще се опитаме да докажем. За съжаление, от изследването, провеждано в Мюнстер, са изключени многобройните лекционари (повече от 1500), които още очакват по-задълбочено проучване⁶.

Може да се каже, че в последните години в областта на критиката на гръцкия новозаветен текст е направено много. Това обаче като цяло, досега не е привлякло вниманието на славистите. По отношение на славянските евангелия по-задълбочено са анализирани предимно текстовата структура и особеностите на текстовата традиция на лекционарите. За проучването на отношенията между гръцкия и славянския евангелски текст все още се използват изследванията, започнати от Й. Добровски и Г. А. Воскресенски и продължени от Й. Вайс, които най-вече потвърждават зависимостта на славянския превод от византийския текст. Силно критичните бележки на К. Хоралек към изследванията на Й. Вайс⁷, а вероятно и други, още по-големи препятствия в изучаването на Новия Завет пред учените от зоната на социалистическите страни до края на осемдесетте години, попречиха на реалното осъвременяване на изследванията, като концентрираха вниманието им основно върху славянската традиция, и преди всичко върху „националните“ редакции на църковнославянския език.

Разбира се, днес вече не е валидно определянето на старинността на славянските кодекси на базата на варианти, които отговарят на най-консервативните гръцки ръкописи, както се правеше по-рано. Що се отнася до така наречените „западни варианти“, представени в някои славянски ръкописи, то трябва да се отхвърлят тези, които Й. Вайс избира за своя „реконструиран текст“⁸. При разработване на проект за изследване на отношенията между славянската и гръцката ръкописна традиция, който е от голямо значение за новозаветната критика и преди всичко за славистиката, изданията на Вайс би трябвало да се имат предвид, но като се преодолява неговият предрешен избор (срв. за това Hannick 1998).

⁴ Виж за това бележките на Б. Аланд за целите и структурата на *Editio Critica Maior* (Aland 1992), и най-новите постижения в тази насока, представени в публикацията на Евангелието от Йоан (Wachtel, Parker 2005, Head 2010).

⁵ Виж за това Aland et al. 1998, 1999a, 1999b, 2005.

⁶ За гръцката традиция вж. по-специално статията на Метцгер (Metzger 1972). Изследването на гръцките лекционарии, започнато през тридесетте години в Чикаго с проучванията на Е. К. Колуел, за съжаление не достига до своята основна задача, а именно издание на „текста на лекционария“; затова и неговите резултати трябва да се използват предпазливо. Кратък преглед на трудовете на Чикагската школа вж. в изследването на С. Д. Осбърн (Osborn 1995, срв. също Garzaniti 2001: 269, n. 7).

⁷ Сравни по този въпрос главата “Die kyrillo-methodianische Übersetzung” в книгата на М. Гардзанити (Garzaniti 2001) и по-специално Garzaniti 2001: 173-182).

⁸ За мястото на изследванията на Й. Вайс вж. монографията на М. Гардзанити (Garzaniti 2001: 153-161 и сл.), където този въпрос е разгледан по-обстойно; срв. също и изследването на К. Ханик, който анализира издадените от Вайс евангелски текстове и привежда редица примери в тази насока (Hannick 1998).

Преди всичко, обаче, трябва да се анализира по-дълбоко до каква степен славянската текстова традиция зависи от гръцката.

Първите изследвания, направени именно на основата на четириевангелието на цар Иван-Александър (по-нататък Лонд), анализирани в светлината на основните гнезда от варианти на гръцката традиция и в контекста на славянската ръкописна традиция, потвърждават наблюдението, че сравнението с гръцкия текст служи не само за по-точно обяснение на определена серия текстологични варианти, но е и от огромно значение за установяване на отношенията между самите славянски ръкописи⁹. По този начин като че ли за първи път се разграничават по-ясно някои ключови точки в текстовата история на славянския текст. Разбира се, в никакъв случай не искаме да поставим вариантите със славянски произход на втори план, но трябва да отбележим, че те имат по-скоро лексикално, отколкото текстологично значение.

За да можем да покажем важността на идентификацията на основните гнезда варианти в гръцката традиция за изследването на славянския превод, ние направихме разбор на 467 гнезда, анализирани в изследванията на евангелския текст в Института за изучаване на Новия завет (Aland et al. 1998: 1999a, 1999b, 2005¹⁰) в корпус от 12 славянски ръкописа: Арх, Бан, Чуд, Добр, Як, Лонд, Мар, Мир, Ник, ОЕ, Терт и Вук¹¹, подбрани след детайлно проучване като основни представители на славянската традиция:

съкр.	тип	редакция	
		Воскр.	Алекс.
Арх	<i>lesk</i>	А (3)	Pr1
Бан	ев.		Pr2
Вук	<i>le</i>	Б (51)	Pr2
Добр	ев.		Vt2
Мир	<i>le</i>		Vt1
Ник	ев.	А (10)	Vt1
ОЕ	<i>lesk</i>	А (1)	Vt1
Терт	ев.		IA
Чуд	NT	В	Cd
Як	ев.		<i>A</i>

Изборът на тези ръкописи се налага от липсата на издание, което да позволи да се проследи славянската традиция в един корпус от паметници и да обобщи основните ѝ текстологични типове. Цялостната работа е базирана на корпуса от 12-те ръкописа, които сме посочили, а предшестващите издания – под редакцията на А. Алексеев на Еванге-

⁹ За това виж нашия доклад на конгреса, посветен на кирило-методиевски въпроси, който се проведе в София (Garzaniti, Alberti 2007). Описание на предлагания метод вж. у Garzaniti 2006-2007.

¹⁰ Изказваме искрената си благодарност на ръководителя на проекта К. Вахтел, за това, че ни предостави материалите за Евангелието на Йоан преди то да бъде издадено.

¹¹ Колацията е изработена въз основа на следните издания: Жуковская, Миронова 1997 (Арх); Дограмаджиева, Райков 1981 (Бан); Lehfeldt 1989 (Чуд); Велчева 1975 (Добр); Ягич 1883 (Мар); Остромирово евангелие 1988 (ОЕ); Vrana 1967 (Вук). За Мир (изд. Родиф, Јовановић 1986) и Ник (Даничић 1864) е използвана прекрасната фоторепродукция на тези ръкописи на сайта на Белградската Народна библиотека (<https://www.nb.rs/collections/index.php?id=9469>); Як и Терт са използвани по микрофилм: за Терт благодарим на М. А. Джонсън от Хилендарската изследователска библиотека (Охайо), за Як на Е. Мусакова от Националната библиотека „Кирил и Методий“ в София. И двете имат определена заслуга за успеха на този труд.

лието на Йоан (1998) и на Матей (2005) и изданието на Евангелието на Марко от Г. А. Воскресенски (1894)¹², служат за коректив на изводите, до които достигаме.

Резултатите са показателни: от 231 основни четения в Матей, Марко и Йоан само в 34 случая (15%) нашият корпус не регистрира съответен гръцки вариант, който, обаче, е фиксиран в изданията на Алексеев и Воскресенски. Почти винаги става дума за частни, слабо разпространени варианти, естествено не безинтересни, но които рядко носят информация за историята на славянския текст. Само в 7 случая нашият корпус не отчита разлика от стандартния текст на гръцката традиция¹³.

Преди да представим резултатите от нашия анализ обаче е необходимо внимателно да разгледаме избора на гнездата от варианти в гръцката традиция. Този избор взема под внимание, както вече казахме, цялостната гръцка текстова традиция на тетраевангелието и е изработена за да направи по-лесна работата по избора на ръкописи за *Editio Critica Maior* за гръцкия Нов Завет (вж. по-горе). Публикацията на първия том на *Lettere cattoliche* “have demonstrated that the test passages provide sufficient criteria for the selection of manuscripts” (Aland et al. 1998: 27*)¹⁴.

В колацията от Мюнстер вариантът на стандартния текст е указан под номер (2), вариантът във византийския текст под номер (1), а разночетенията на мажоритарния текст са представени под номер (1/2). След това са изложени серия частни варианти на гръцката традиция, указани в Мюнстерската колация с прогресивна номерация (3, 4, 5 и т.н.). Трябва да уточним, че когато говорим за „византийски текст“, не разбираме просто Лукиановата редакция, която може би се е запазила непокътната в църковните книги, а текста, формиран в продължение на няколко столетия след началния антиохийски период. Неговата история, за която е свидетелство и славянската традиция, все още не е реконструирана напълно. В последните години е търсена дефиниция за „византийския текст“ на базата на „мажоритарния текст“ (majority text), т.е. текстът се реконструира по стихове, без варианти и разночетения, според това как е представен в по-голямата част от ръкописите¹⁵.

¹² Изданието на Воскресенски (1894) невинаги е надеждно, особено за изследвания от текстологичния характер (срв. Алексеев 1999: 128).

¹³ Мт 18:10 и Йо 8:38 (2) (Асем), Йо 7:46 и Йо 10:7 (1) (Вол), Йо 1:37 (Гилф1, Вол), Мк 14:19 (Вол, Рум105), Йо 10:29 (2) (Ф.п.1.14).

¹⁴ Гнездата варианти са разпределени по евангелията така: 64 (Мт), 196 (Мк), 54 (Лк), 154 (Йо). Преди всичко прави впечатление неравностойният брой гнезда, представени при Матей и Лука, от една страна, и при Марко и Йоан, от друга, което несъмнено се дължи на различната степен на компактност на гръцката текстова традиция. Това ще бъде взето предвид при изводите за славянската версия (в която по-голяма степен на вариативност се наблюдава в текста на Матей (срв. Алексеев 1999: 65). Трябва също да се отбележи, че тъй като изборът покрива целия синоптичен текст, за евангелието на Йоан гнездата се отнасят само до първите десет глави (Aland et al. 2005).

¹⁵ Това е определението на „мажоритарния текст“, създадена от К. и Б. Аланд: “Als Mehrheitslesart wird an einer variierten Stelle die Lesart bezeichnet, die von der Mehrheit aller Handschriften bezeugt wird, unabhängig davon, ob sie vom konstituiertem Text abweicht oder nicht. Der Mehrheitstext umfaßt entsprechend die Summe aller Lesarten 1 (Abweichungen der Koine vom konstituierten Text des NA27) oder 1/2 (Übereinstimmungen der Mehrheit mit dem konstituierten Text des NA27). Der Byzantinische Text bzw. die Koine ist durch die Lesarten definiert, durch die sich die Mehrheit vom konstituierten Text unterscheidet“ (Aland et al. 1998, p. 2; n. 2). И още: “Der Mehrheitstext des NT besteht aus den unvariiert überlieferten Textabschnitten und der Summe aller Mehrheitslesarten. Eine Mehrheitslesart ist die von der Mehrheit aller griechischen Handschriften des Neuen Testaments bezeugte Lesart einer variierten Stelle... Als Byzantinischer Text wird diejenige Textform bezeichnet, der seit dem 9. Jahrhundert in vielen hundert Exemplaren weitgehend identisch reproduziert wurde. Diese Textform ist seither, nicht zuletzt durch die Lektionare, in der griechischen Christenheit allgemein verbreitet und als der Text des Neuen Testaments anerkannt...” (Wachtel 1995: 7). Правилата на „локално-генеалогичния“ метод (“Lokal-

След като гръцките варианти са представени по този начин, заключението е, че разликите между „стандартния“ и „мажоритарния“ текст представляват вариантите, характерни за „византийския“ текст. Затова за мажоритарния текст е избрана сигла 1/2, която показва съвпаденията между 1 и 2¹⁶.

Още при първото сравнение на гнездата от гръцката традиция със славянската версия, представена от нашите 12 ръкописа, могат да се направят някои впечатляващи наблюдения. От общо 467 гнезда от варианти, само 4 нямат релативни варианти в славянската традиция¹⁷. Сред останалите 463 гнезда има 192 случая (41%), в които славянската версия следва като цяло едно-единствено гръцко четене, без да дава варианти. В по-голямата част от тези случаи славянският превод следва византийския (82) или мажоритарния текст (78), но има и случаи на съвпадение със стандартния текст (2) или с частен гръцки вариант (5).

Сред останалите гнезда (271), в които славянският превод показва вариативност, в 65 случая се открива запазване на стандартния текст. Тези случаи са едва 15%, но по броя на гнездата, в които славянският превод показва варианти, представляват почти една четвърт (24%) от общия брой. Свидетелствата на стандартния текст са представени не само в архаичната версия, но и в по-късни или изолирани ръкописи, като показват как детерминирани варианти са се запазили доста дълго време.

Анализът на „гнездата на варианти“ в гръцката ръкописна традиция в съотношение с данните, извлечени от Лонд, е бил обект на голям интерес за реконструкцията на преводаческото изкуство в балканския ареал и в частност за идентифицирането на началото на процеса на редактиране на църковнославянските книги, който протича през следващите десетилетия, преди всичко по инициатива на българския патриарх Евтимий.

На първо място трябва да представим някои от основните характеристики на Лонд в съотношение с гръцката ръкописна традиция. За 271 гнезда можем да кажем, че:

- броят на вариантите, в които Лонд следва византийския текст е 97;
- броят на вариантите, в които Лонд следва мажоритарния текст е 50;
- броят на вариантите, в които Лонд следва стандартния текст е 32;
- броят на вариантите, в които Лонд следва частни четения е 72;
- съмнителните случаи са 16;
- случаите, които не могат да се идентифицират са 4.

На базата на 12-те избрани от нас представителни за цялостната славянска традиция ръкописа в следващата таблица е обобщено различното им отношение към гръцкия текст, като при това са отчетени и гнездата, при които славянската традиция не представя варианти¹⁸:

genealogische Methode”), за разделяне и интерпретиране на разночетенията, са представени в изследването на К. и А. Аланд (Aland, Aland 1987: 275). В колацията, изработена от Вахтел, която не взема предвид ръкописната традиция на лекционариите, са открити само някои гнезда от варианти, които са представени в съотношение със стандартния текст.

¹⁶ В колацията от Мюнстер трябва да се има предвид неравностойния брой на гнездата, които противопоставят византийския на стандартния текст спрямо броя на гнездата, които представят мажоритарния текст: той се открива в 44% от гнездата в Йоан, в 38% в Марко, в 30% в Матей и едва в 15% в Лука.

¹⁷ Мк 6:27 (1), Мк 15:46, срв. Aland et al. 1998: 82, 109; Йо 6:58 (1), Йо 10:36, срв. Aland et al. 2005: 78, 148.

¹⁸ Процентите са закръглени към най-близкото число, поради което общата сума в някои случаи е различна от 100%.

	брой гнезда	византийски текст	мажоритарен текст	стандартен текст	изолирани варианти	неясни случаи
Арх	203	87 (43%)	44 (22%)	16 (8%)	34 (17%)	22 (11%)
Бан	462	152 (33%)	116 (25%)	46 (10%)	97 (21%)	51 (11%)
Вук	426	151 (35%)	104 (24%)	40 (9%)	76 (18%)	55 (13%)
Добр	361	133 (37%)	91 (25%)	30 (8%)	64 (18%)	43 (12%)
Лонд	467	179 (38%)	130 (28%)	34 (7%)	76 (16%)	48 (10%)
Мар	451	172 (38%)	132 (29%)	41 (9%)	61 (14%)	45 (10%)
Мир	396	136 (34%)	102 (26%)	34 (9%)	71 (18%)	53 (13%)
Ник	458	165 (36%)	123 (27%)	49 (11%)	76 (17%)	45 (10%)
ОЕ	283	108 (38%)	74 (26%)	21 (7%)	47 (17%)	33 (12%)
Терт	463	205 (44%)	133 (29%)	30 (6%)	51 (11%)	44 (10%)
Чуд	466	237 (51%)	151 (32%)	15 (3%)	22 (5%)	41 (9%)
Як	466	217 (47%)	149 (32%)	20 (4%)	37 (8%)	43 (9%)
<i>средно</i>		39%	27%	8%	15%	11%

Очертават се следните три групи:

1. Чуд, Як и Терт представят в голям процент византийския и мажоритарния текст, в сравнение с малкия брой варианти от стандартния текст и частните четения.

2. Арх, Добр, Лонд, Мар и ОЕ регистрират стойности, по-високи от средната. Арх регистрира малко по-висок процент за византийския текст, но попада в тази група заради малкия брой на данни от мажоритарния текст. Добр не регистрира стойности, много по-различни от тези на Ник, който попада в следващата група, но при съвпаденията със стандартния текст разликата е чувствителна.

3. Бан, Мир, Ник и Вук се характеризират с нисък процент съвпадения с византийския текст и значителен превес на частни варианти (най-многобройни в Бан) и на стандартния текст (с най-голям брой в Ник).

Както се вижда, Лонд регистрира по-високи от средните стойности във всички категории: незначително по-ниски за византийския и стандартния текст, малко по-високи в мажоритарния текст и в частните четения. Най-много се забелязва близостта на Лонд до най-архаичния текст, представен в средната група. Разбира се, броят на съвпаденията не означава непременно, че става дума за едни и същи четения: понякога Лонд показва близост до византийския текст (Мт 15: 6, Мк 5: 41, Мк 11: 32 (2), Йо 7: 42) или до мажоритарния (Мт 27: 49, Мк 1: 15, Мк 1: 35), в съзвучие с Як и Чуд (често и с Терт) срещу частните или стандартните варианти, представени в архаичния текст. Много интересни и показателни за точното място, което Лонд заема в славянската традиция, са четенията, в които той следва византийския текст, за разлика от Чуд и Як, например при Лк 9: 54 (като Мар), Йо 4: 1 (1) (като общата славянска традиция). При предаването на византийския или мажоритарния текст по-често Лонд съвпада само с един от двата ръкописа, като обикновено следва славянската традиция. Така в 11 случая Лонд съвпада с Чуд (при разлика с Як) и по-често (20 случая) с Як (при разлика с Чуд).

Гнездата, в които четенето, на което се опира Лонд, е представено в стандартния текст са Мт 4: 1, Лк 9: 55, Лк 9: 56 (съвпадение с Як), Мт 5: 47, Лк 8: 52, Йо 1: 27, Йо 4: 3 (съвпадение с Чуд). Най-интересен е случаят с Йо 4: 3, при който византийското четене следват единствено Лонд, Чуд, кодексите, които зависят от Чуд и Тълковното евангелие на Теофилакт (срв. Алексеев 1998).

Сега ще погледнем към съвпадението на Лонд с отделните паметници. Както вече беше подчертано, изследването е ограничено в тези пасажи, в които славянският превод дава варианти. Под ‘съвпадение’ в този случай разбираме текстологичното съвпадение на славянския превод, а не само споделянето на един и същи гръцки вариант. Например в Мк 3: 6 и Лонд, и Терт използват имперфектна форма, както е във византийския текст (εποιοουν, 1, Aland et al. 1998: 43), но Лонд, както в общи линии и цялата славянска традиция, използва простото творѣахѣ, докато Терт прибегва до префигираната форма сътворѣахѣ. В този случай Терт не е между ръкописите, които съвпадат с Лонд.

	гнезда	съвпадения с Лонд
Арх	115	44 (39%)
Бан	267	100 (39%)
Вук	251	105 (43%)
Добр	217	104 (47%)
Мар	265	131 (48%)
Мир	228	97 (42%)
Ник	265	131 (52%)
ОЕ	158	85 (53%)
Терт	268	136 (52%)
Чуд	270	88 (37%)
Як	270	125 (48%)

Тъй като цялостният текст на евангелието (без лакуните в текста, срв. Добр), е представен единствено в четвроевангелия, в абсолютни стойности броят на общите четения, естествено, е по-висок именно при този тип текст (срв. Терт, Ник и Мар). Но в проценти съвпадението на Лонд е най-често с архаичния лекционар (ОЕ), следвано с малка разлика от Ник и Терт, Як и Мар. Все пак на цифрите не трябва да се придава особена тежест, тъй като от 85 случаи, в които ОЕ съвпада с Лонд, в 63 (74%) текстът съвпада и с този на Ник, в 58 (68%) – с Мар, в 54 (64%) – с Як, в 52 (61%) – с Терт. ОЕ показва изключително съвпадение с Лонд единствено в Йо 3: 5 (1) (в Мк 9: 38 четенето се споделя и от други кодекси, срв. Воскресенски 1894), срещу 15 съвпадения с Терт (срв. по-долу).

Като цяло честите съвпадения на ОЕ с Лонд (а и с останалите упоменати по-горе ръкописи) доказва не само архаичния характер на текста на Лонд, но и показва, че в историята на славянския текст (и съответно сред антиграфите на Лонд) е съществувала архаична литургическа традиция.

На другата остават Чуд и Бан. Силно изразената разлика в текстовете между Чуд и Лонд, обусловена от изключителната нестандартност на текста на Чуд, не ни учудва: към многобройните случаи, в които Чуд следва византийския текст, а Лонд – стандартния или някой частен вариант, трябва да се прибавят и тези, в които и двата отразяват едно и също четене, но предаването на текста в Чуд е различно от славянската традиция (срв. Мт 11: 19 от ѿаѣдъ еѣа Чуд срещу отъ ѿаѣдъ свонхѣ Бан, Як, Лонд, Мар, Ник, Терт срв. *ало των текτων αυτης* 1 Aland et al. 1999a: 34).

Четенията, в които Лонд съвпада само с един от паметниците от нашия корпус, са 33: в половината случаи (15) вариантите са еднакви с Терт (почти винаги в Марко или Йоан). Често съвпадението е в морфологично-лексикалните особености и няма голямо текстологично значение. Въпреки това, някои от четенията се оказват много интересни. В три случая Лонд и Терт споделят един и същи частен вариант на гръцкия текст: Лк 17:

9, Йо 8: 59, Йо 10: 19 (в тези стихове и двата ръкописа остават встрани от славянската традиция, с изключение на Йо 8: 59, тъй като четенето се открива и в Тълковното евангелие на Теофилакт (срв. Алексеев и др. 1998). В Йо 6: 52 традицията следва предимно един частен вариант (6B), докато Чуд и Як предават мажоритарния текст. В този случай вариантът в Терт и Лонд вероятно е плод на *conflatio* от двете традиции. Текстът на Терт показва *conflatio* и в Йо 6: 71(2). Още по-интересен е случаят с Йо 6: 42(3), при който единствено Лонд и Терт представят стандартния текст (срв. Алексеев и др. 1998), срещу византийския в останалата славянска традиция. Приема се, че това съвпадение отразява частни варианти на гръцкия текст, но всъщност става дума за случай на пряко отразяване на стандартния текст, въпреки предимно ‘византийския’ характер на Терт (срв. по-горе). Тези данни, сумирани като брой съвпадения между Терт и Лонд, не оставят съмнение за съществуването на близка връзка между двата кодекса (срв. също и предходната статия върху лексиката на Лонд).

Вторият ръкопис, който дава достатъчно голям брой изключителни съвпадения (6) с Лонд, е представителят на ‘атонския текст’ (Як): срв. Мк 1: 35, Мк 9: 35, Мк 10: 43(1), Лк 2: 15, Йо 1: 18, Йо 6: 71. С изключение на Йо 1: 18, който е много показателен от лексикална гледна точка (срв. *единороднын*), става дума за маловажни варианти, широко разпространени извън нашия корпус (срв. Воскресенский 1894, Алексеев и др. 1998).

Индивидуалните варианти в Лонд са 40. Разбира се, голяма част от тях имат лексикален или морфо-синтактичен характер (например Лонд използва винително-родителна форма за прекия обект в Мк 6: 55, Мк 14: 4, Лк 9: 54), или се откриват и извън корпуса. Общо 15 индивидуални четения в Лонд имат голямо текстологическо значение. Доколкото може да се заключи от наличните издания, Лонд следва гръцки вариант, неизвестен на славянската традиция в Мт 5: 44 (1), Мк 12: 6, Лк 2: 33, Лк 22: 68, Йо 1: 27(3), Йо 6: 17, Йо 8: 28 и Йо 10: 39. В два пасажа на евангелието от Марко (Мк 1: 7 и Мк 12: 21) той е единственият, който отразява ‘западния’ текст, запазен в ръкописа на Беза (05). В Мк 10: 13 Лонд е изолиран и от славянската, и от гръцката традиция. Към неговата индивидуална характеристика принадлежат и явленията на *conflatio* в Мк 1: 27, Мк 14: 65 и Йо 5: 39. И накрая, индивидуалните варианти в Мк 1: 29 и Мк 8: 7 могат да разкрият влиянието на литургическата традиция.

Единичните варианти на гнезда, в които Лонд предлага много интересни различия в сравнение и със славянските ръкописи, и с гръцката традиция, могат да бъдат обект на широко изследване. Ние тук няма да представяме детайлно тези варианти, а ще се ограничим с общи наблюдения, които могат да очертаят мястото на Лонд сред славянската ръкописна традиция.

Очевидно е, че Лонд се базира на евангелски ръкопис с архаични особености, много близки до Мар. Показват го серията общи варианти, които отразяват не само стандартния (Мк 12: 14 (3), Мк 15: 41) или мажоритарния текст (Йо 4: 9), но и един голям брой четения, запазени в частни групи гръцки ръкописи (Мт 8: 25, Мк 3: 20, Йо 10: 7(1), които представляват преди всичко интересни добавки или липси в текста, често общи за балканския празничен лекционар (Мир, Вук) или с Ник. Понякога корените на старинността на Лонд са в архаичния лекционар (ОЕ), като например Лк 12: 40 (стандартен текст) или Йо 3: 5 (частен вариант). Четенията от този тип значително отдалечават Лонд от атонския текст, който поначало следва византийския. Така или иначе, дори когато Лонд и Як следват един и същи гръцки вариант, Як често се отдалечава от архаичния славянски превод, фиксиран в Мар, докато Лонд го следва вярно. Разликите могат да бъдат в съзвучие било

с византийския текст (например в Мт 5: 44 [Лонд, Мар: молнтѣ; Як: молнтѣ сѧ] и Мк 10: 1 [Лонд, Мар: по ономѣ полѣ; Як: объ онъ полѣ]), било с мажоритарния текст (например в Мк 8: 15(1) [Лонд, Мар: виднтѣ блѣдѣтѣ сѧ; Як: зърнтѣ блѣдѣтѣ сѧ] и Мк 14: 25 [Лонд Мар: ѡже не нмамы пнтн; Як: къ томѣ не нмамы пнтн]), или да отразяват частно четене (например Лк 20: 21, Лк 23: 16 [Лонд, Мар: потрѣбѣ же нмѣаше; Як: нѣждѣ же нмѣаше]).

Основната разлика между Лонд и атонския текст представлява не толкова количеството четения, които водят към византийския текст (вече констатирахме, че в различни случаи Лонд следва византийския текст срещу частен вариант в Як), колкото изключителната архаичност на Лонд. И тъй като атонският текст също произлиза от възстановена по-старинна славянска версия „едва ли это было стремление к архаизации“ (Алексеев 1999: 186). Характерна черта, която обединява Лонд с атонския текст и като цяло с ръкописите от XIV в., е силната тенденция към уеднаквяване. Това се забелязва преди всичко в лексикален план, където Лонд често е по-последователен от Як, но също така и в текстологичен (срв. в предходната студия, § 7).

Както беше отбелязано вече няколко пъти, Терт е между ръкописите, които най-много съвпадат с Лонд, било на лексикално, било на текстологично ниво. Основните разлики между двата ръкописа се открояват в последователната замяна на гърцизмите, извършена в Лонд, и в по-голямото съвпадение с византийския текст, представено в Терт. Ако се изключат четенията, в които славянската традиция не представя варианти, Терт следва византийския текст в 124 гнезда, срещу 97 в Лонд. При 27 гнезда, при които и двата ръкописа се различават, Лонд почти винаги следва варианта от Ник (21 случая срещу 17 в Мар). Това потвърждава наблюдението, направено при лексиката (срв. тук в статията на А. Алберти, 8.7), че когато текстът на Лонд се отдалечава от този на Терт, всъщност възстановява ‘балканската’ архаична (или архаизирана) традиция на Ник.

Стигаме до извода, че от гледна точка на текстологията, Лонд и Терт са особено близки при евангелието на Йоан, където в 80% от случаите представят един и същ гръцки вариант. При половината случаи от Йоан, в които Лонд и Терт се различават (8 от 16), вариантът в Лонд съвпада с този в Ник (Йо 4: 51(2), 10: 19, 6: 71(2), 10: 7(1). Неясни остават Йо 3: 15, Йо 5: 37, Йо 8: 16(1) и Йо 10: 29(1).

В антиграфа (или антиграфите) на Лонд се наблюдават четения от архаичните лекционари и се откроява евангелската традиция от българския ареал. Това показват някои допирни точки с Бан (срв. например Мк 15: 27, където Лонд съвпада с Бан, Як и ОЕ), Мк 2: 19 (срв. Бан, Мир), Лк 10: 22 и Йо 5: 16 (срв. Бан, Ник, Терт). Въпреки това в Лонд може да се види началото на ревизията на евангелския текст на базата на византийския (Мт 15: 6, Мк 5: 41, Мк 11: 32(2), Йо 7: 42) или на мажоритарния (Мт 27: 49, Мк 1: 15, Мк 1: 35) текст, както показват някои варианти, които го приближават до Чуд или до атонските редакции, които са много по-последователни в коригирането на базата на гръцкия текст. Разбира се, в Лонд процентът на вариантите, които следват стандартния текст, е много нисък (7%), но все пак е по-голям от ръкописите от същото време (срв. по-горе), със знаковото изключение на архаичния Ник. Вече не е невъзможно да заключим, че когато Лонд не следва вариантите на стандартния текст, представени от Ник, тези, към които се придържа, почти винаги са от византийския текст и съвпадат с Терт (Мт 4: 10, Мт 28: 9, Мк 1: 2(1), Мк 1: 4, Мк 5: 41, Мк 9: 41, Лк 16: 14, Йо 1: 27(1), Йо 6: 22, Йо 7: 42, Йо 10: 29(3); срв. също и Йо 4: 51(1), в който Лонд и Терт предават един и същи частен вариант).

Все пак текстът на Лонд съдържа и четения, които следват по-близко архаичния гръцки текст, и то дотолкова, че да се противопоставят на ръкописите от по-старата славянска

традиция (но почти винаги със съвпадение с Бан, срв. Лк 19: 42, Мк 15: 41, Йо 4: 37). Не трябва да забравяме, че понякога определени архаични гръцки варианти са влезли по-късно или със закъснение в славянския превод. Като цяло вероятно текстът на Лонд е бил ревизиран на базата на повече славянски антиграфи – един ‘византийски’ като Терт и един ‘балкански’ като Ник и (в по-малка степен) Бан. Редакцията в славянска среда е указана и от някои случаи на *conflatio* или на ‘хоризонтална традиция’, които срещаме в Лонд, както в Мк 1: 27, Мк 14: 65 и Йо 5: 39 (и вероятно в Лк 2: 33). В никакъв случай не може да се изключи и сравнение с гръцки ръкописи. Това показват някои варианти, характерни само за Лонд и може да се заключи от достъпните издания на Алексеев и Воскресенски: срв. Мт 5: 44(1), Мк 1: 7, Мк 12: 6, Мк 12: 21, Йо 1: 27 (3), Йо 6: 17, Йо 8: 28, Йо 10: 39, също така и Лк 2: 33, Лк 22: 68.

Въпреки че тези наблюдения се базират на един все още експериментален метод, те показват, че най-новите достижения на гръцката новозаветна критика, и в частност идентификацията и анализът на вариантни гнезда, могат да бъдат използвани плодотворно и за славянската ръкописна традиция. Връзките, установени между славянските ръкописи (както успяхме да ги изолираме при Лонд), потвърждават, че този метод може бъде основен инструмент за изучаването на славянската ръкописна традиция и е в състояние да съпътства и потвърди резултатите от лексикалния анализ и кодикологичното проучване.

В пространството, ограничено между реконструкцията на единични школи и единна езикова редакция, сравнението с гръцката текстова традиция ни изправя пред сложната и многообразна, но единна в основата си реалност на кирило-методиевския евангелски превод в славянско-православна среда. Многократното редактиране на славянския евангелски текст, било на базата на други славянски текстове, било на базата на гръцки ръкописи, поставено в контекста на по-изразеното придържане към оригинала, все по-силно обвързва различните традиции – гръцката и славянската – в едно и също познание, дори при различие в изразителните средства.

Анализ на гнездата варианти¹⁹

МАТЕЙ

Неутрални четения: 0

Обща славянска традиция: 32

Неясни случаи: 1 (Мт 27: 5 – Aland и др. 1999a: 62)

Византийски текст: 21

Мт 4: 10: ндн за ма. Както в архаичния лекционар (Арх, ОЕ), Лонд следва византийския текст *υλαυε οπισω μου*, 1, Aland et al. 1999a: 9). Същия вариант следва и атонският текст (ндн за мноѡѡ, Як), за разлика от Чуд (Бан, Ник), както и Асем и Зоґр (срв. Алексеев и др. 2005), в които е отразен стандартният текст (*отндн* срв. *υλαυε*, 2). Има и ръко-

¹⁹ Правописът на примерите от славянския текст е нормализиран според речника на Цейтлин и др. 1994. Когато стихът се среща повече от един път, след съкращението на лекционарите (Арх, Мир, ОЕ, Вук) се указва номерът на листа, на който се среща. Спазва се практиката, приета в изданията на Института за изучаване на Новия завет, да не се поставят ударения в евангелските цитати на гръцки език.

писи (срв. тук Терт), които, вероятно поради *conflatio*, се доближават повече до гръцки и използват префигиран глагол и във варианта на византийския текст (οτηδν за ма).

Мт 4: 23: вѣсѣѣ галнлѣѣ нѣоусъ. Славянската традиция като цяло следва византийския текст (ολην την γαλιλαιαν ο ιησους, 1, Aland et al. 1999a: 10). Единствено Вук (от f. 29, но не и на f. 33) превежда частен гръцки вариант (ο ιησους εν τη γαλιλαια, 6), представен в един-единствен маюскулен ръкопис 01 (преди поправка в текста). Една постоянна част от славянската традиция, като се тръгне от Добрил (срв. Алексеев и др. 2005) следва разпространен гръцки вариант (ο ιησους ολην την γαλιλαιαν, 3). В славянския превод няма данни за стандартния текст, който, между другото, за това четене е запазен в един-единствен гръцки ръкопис (03).

Мт 5: 22: своєго add. безъ оума. Славянският превод следва като цяло византийския текст (αυτου εικη, 1, Aland et al. 1999a: 13), но наречието е предадено по различни начини. Лексикално съвпадение с Лонд (безъ оума) има единствено във Вук. Стандартният текст, който пропуска наречието, е запазен в Терт, но това четене вече е фиксирано при Добрил (срв. Алексеев и др., 2005).

Мт 5: 44(2): н молнтѣ за творѣщаѣ вамъ напастн н нзгонѣщаѣ вы. Както славянската традиция като цяло, така и Лонд следва византийския текст (και προσευχεσθε υπερ των επηρεαζοντων υμας και διωκοντων υμας, 1, Aland et al. 1999a: 15), но най-точно текстът съвпада по форма единствено с Мар и Терт. Трябва да се отбележи, че Бан и Вук пропускат началния съюз, което е характерно за 15 гръцки ръкописа (προσευχεσθε υπερ των επηρεαζοντων υμας και διωκοντων υμας, 1B). И двата славянски ръкописа пропускат и следващия съюз (...напастн [Бан напастъ] нзгонѣщаѣ вы), който се появява в гръцката традиция. За стандартния текст няма данни (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 5: 47: мытарне ли такожде. Славянската традиция, дори и разнообразна в лексикално отношение, следва предимно византийския текст (τελωναι ουτως, 1, Aland et al. 1999a: 16). Единствено атонският текст с израза ѡзычьннцн ли такожде (Як, срв. версии А и В и Острожката библия у Алексеев 2005), отговаря на стандартния текст (εθνικοι το αυτο, 2).

Мт 6: 13: непрѣзн add. ѡко твоє естъ цѣсарство н сна н слава въ вѣкы амннѣ. Както и цялата славянска традиция, Лонд възстановява византийския текст (οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην, 1, Aland et al. 1999a: 19). Единствено Арх представя друг, по-малко разпространен византийски вариант (в 8 минускулни ръкописа οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα του πατρος και του υιου και του αγιου πνευματος εις τους αιωνας αμην, 1S). В славянските ръкописи няма свидетелства за стандартния текст (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 8: 10: нн въ нздранан толнкы вѣры обрѣтохъ. Както славянската традиция, и Лонд следва византийския текст (ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν ευρον, 1, Aland et al. 1999a: 24). Интересно е да се отбележи, че Терт поставя обекта във вин. пад. (толнкѣ вѣрѣ) и така се доближава до гръцкия текст. Отново Арх следва един по-малко разпространен вариант, като прибавя към фразата съюза ѡко (52 ръкописа οτι ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν ευρον, 1L). Същото четене следва и Чуд. Досега не са изолирани данни за стандартния текст (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 9: 8: днвнша сѣ. Подобно на славянската традиция, Лонд следва византийския текст (εθαυμασαν, 1, Aland et al. 1999a: 27). Освен него единствено Сав използва глагола днвнтн сѣ (срв. Алексеев и др. 2005), докато останалите дават ѡуднша сѣ. Като изпуска глагола, само Мир следва частен гръцки вариант (οι. εθαυμασαν, 3).

Мт 11: 5: мрътвни въстаѣтъ и ннѣнн благавѣствовѣѣтъ. Лонд отново следва византийския текст, както по-голямата част на славянската традиция (νεκροὶ εγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 1, Aland et al. 1999a: 31). Единствено Мир и Ник изпускат съюза н, като се свързват с един частен гръцки вариант (7 ръкописа νεκροὶ εγείρονται πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 3). Бан също изпуска съюза, но за сметка на това вмъква един в началото (н мрътвни въстаѣтъ ннѣнн благавѣствовѣѣтъ) и по този начин частично съвпада със стандартния текст (καὶ νεκροὶ εγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 2).

Мт 11: 19: отъ ѡдъ свонхъ. Лонд отново следва византийския текст, както цялостната славянска традиция (απο τῶν τεκνῶν αὐτῆς, 1, Aland et al. 1999a: 34). В Чуд се забелязва сближаване с гръцкия текст (отъ ѡдъ ѳа). Стандартният текст (απο τῶν ἐργῶν αὐτῆς, 2) частично рефлектира във Вук, който дава отъ дѣлъ ѡловѣускъ. Тѣй като прилагателното ѡловѣускъ няма гръцки паралел, по всяка вероятност това четене се дължи на лош прочит на текста, както този в Зогра отъ дѣлъ ѡдъ свонхъ (Ягич 1879), от своя страна плод на контаминация между два вида текстове.

Мт 14: 9: печальнъ бытъ цѣсарь. Както славянската традиция като цяло, така и Лонд се приближава максимално до византийския текст, който използва индикативен аорист (ἐλυτήθη ὁ βασιλεὺς, 1, Aland et al. 1999a: 44). Пълният апракос (Мир, Вук) показва влияние на стандартния текст, който използва причастие (печальнъ бывъ цѣсарь, λυτήεις ὁ βασιλεὺς, 2).

Мт 14: 26: н видѣвъше ѳго оуѣеннн. Заедно със славянската традиция, Лонд следва реда на думите във византийския текст (καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταί, 1, Aland et al. 1999a: 46), но както и останалите ръкописи от четиринадесети век (Чуд, Як, Терт) заменя архаичното н с винително-родителна форма (ѳго). Бан, също и Юр и Гилф1 (срв. Алексеев и др. 2005) следват един частен вариант (11 ръкописа), като пропускат местоимението (καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταί, 3).

Мт 15: 6: заповѣдь божнѣ. Лонд, Чуд и атонския текст (Як) се доближават до византийския текст (τὴν ἐντολὴν, 1, Aland et al. 1999a: 47). Същото четене е фиксирано в Добрил и Юр (Алексеев и др. 2005). Стандартният текст (τὸν λόγον, 2) няма славянско съответствие, докато по-разпространеният вариант (законъ) е представен в 19 гръцки ръкописа (τὸν νόμον, 3).

Мт 15: 35/36: повелъ народоу възлещн по землн н прнемъ. Лонд, както и най-старата традиция (Арх, ОЕ, Мар, срв. също така Мир, Ник и Вук) следва един по-малко разпространен вариант на византийския текст, в който е употребено единственото число τῷ ὄχλῳ (ἐκέλευσε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ λαβῶν, 1E, Aland et al. 1999a: 48). Единствено Мир съвпада с Лонд в употребата на предлога по (в останалите на землн). Ръкописите от XIV в. (срв. народомъ в Як, Чуд, Терт, но вариантът е познат още от Бан и Асем, срв. Алексеев и др. 2005), заедно следват византийския текст (ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ λαβῶν, 1).

Мт 16: 8: възасте. Както славянската традиция в своята цялост, Лонд следва византийския текст (ἐλαβετε, 1, Aland et al. 1999, 49). Единствено Терт с въздохомъ отразява частен гръцки вариант (10 ръкописа) (ἐλαβόμεν, 3).

Мт 19: 17: ѡто ма глаголешн блага ннкѣтоже блага тѣкъмо ѳдннъ богъ. Както в цялостната славянска традиция (макар че понякога тя представя някой по-малко разпространен вариант), Лонд следва византийския текст (τί με λέγεις ἀγαθὸν οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ θεός, 1, Aland et al. 1999a: 55). Бан вмъква копулата естъ, представена в стандартния текст

(τι με ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος, 2). Случаи на контаминация между два типологично еднакви текста са известни и от гръцки ръкописи, но не и във вида, засвидетелстван в Бан и Зогра: ѱѣто ма творнши блага ннктоже естѣ благѣ тѣкъмо едннѣ бѣ, Ягич (1879).

Мт 20: 16: послѣдннн add. мнози бо сѣтъ зѣваннн мало же нзбранныѣ. Лонд, както цялостната славянска традиция, възстановява византийския текст (add. πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι, 1, Aland et al. 1999a: 56). С изпускането на частицата и поставянето на глагола в бъдеще време (мнози бѣдѣтъ), като че ли единствено Вук се свързва с един от по-малко разпространените византийски варианти, представен само в два кодекса, в които формата е коригирана според византийския текст (add. πολλοι εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι, 1С). В случаи като този е много трудно да се определи дали вариантът бѣдѣтъ предава гръцкия или по-скоро отразява лошо четене на бо сѣтъ. Стандартният текст, който е без допълнение, вероятно не е запазен в славянската версия.

Мт 21: 12: цръкѣвь add. божиѣ. Лонд, както като цяло славянската традиция, следва византийския текст (add. του θεου, 1, Aland et al. 1999a: 57). Вук и Гилф1 (срв. Алексеев и др. 2005) предават стандартния текст, който изпуска του θεου (sine add., 2).

Мт 24: 6: въсѣмъ быти. Както в по-голямата част от славянската версия, Лонд следва византийския текст (παντα γενεσθαι, 1, Aland et al. 1999a: 59). Вук (от f. 68, но не и на f. 149v) представя един частен вариант, представен в 29 гръцки ръкописа (παντα ταυτα γενεσθαι, 4). В различни форми този вариант е много разпространен в славянската традиция (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 25: 13: ѱаса add. въ нѣже сынѣ ѱловѣѣьскын прндѣтъ. Лонд, както по-голямата част на славянската традиция, представя добавката в съзвучие с византийския текст (add. εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται, 1, Aland et al. 1999a: 61). Мар и Бан, обаче, следват стандартния текст (sine add., 2).

Мт 28: 9: ѱкоже ндѣсте възвѣстннн оуѣеннкомъ его н се. Лонд представя същия текст като Терт, Вук, Чуд, Як, Мар и ОЕ, които се опират на един и същи вариант от византийския текст (ως δε εпорευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου και ιδου, 1, Aland et al. 1999a: 64). Старият превод следва стандартния текст (και ιδου, 2, срв. н се в Мар, Бан и Ник).

Мажоритарен текст: 6

Мт 1: 11: ρодн нехоннѣ. Лонд следва мажоритарния текст (εγεννησεν τον ιεχονιαν, 1/2, Aland et al. 1999a: 1). Четенето е общо за голяма част от славянската традиция. В същото време Терт предава един частен вариант (ρодн ноакнма ноакнмъ же ρодн нехоннѣ, cf. εγεννησεν τον ιωακειμ ιωακειμ δε εγεννησεν τον ιεχονιαν, 3), по-разпространен в гръцки (155 ръкописа) и познат в славянски превод и от Типогра1 (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 3: 12: своѣ въ жнтѣннцѣ както е в мажоритарния текст (αυτου εις την αποθηκην, 1/2, Aland et al. 1999a: 6). Четенето е общо за по-новите славянски версии (Чуд, Як и Терт), докато по-архаичната традиция, представена в нашия корпус от Бан и Ник (срв. също и Алексеев и др. 2005) задпоставят притежателното местоимение, както е в една голяма група гръцки кодекси (207 ръкописа: εις την αποθηκην αυτου, 3).

Мт 9: 4: н видѣвъ. Славянската традиция като цяло следва мажоритарния текст (και ιδων, 1/2, Aland et al. 1999a: 26). Бан, който изпуска съюза, вероятно следва един много разпространен в гръцки вариант (590 ръкописа), в който перфектното причастие на глагола ‘виждам’ добавя нюансирано значение ‘зная, разбирам’ (και ειδως, 3, срв. ραζοумѣвъ Бан).

Мт 12: 15: народн мнозн. Множественото число е използвано в Лонд както и в славянската традиция в съзвучие с мажоритарния текст (οχλοι πολλοι, 1/2, Aland et al. 1999a: 37), докато ОЕ, Вол и Тълковното евангелие на Теофилакт (срв. Алексеев и др. 2005) се свързват с гръцки ръкопис 1465, в който е използвано единствено число (οχλος πολυς, 6, срв. народъ многоъ ОЕ).

Мт 13: 45: ѱловѣкѹ. Цялостната славянска традиция и Лонд отразяват мажоритарния текст (ανθρωπω, 1/2, Aland et al. 1999a: 42). Арх, както и Тълковното евангелие на Теофилакт (срв. Алексеев и др. 2005), пропускат субстантива, както е фиксирано в 39 гръцки кодекса (om. ανθρωπω, 3).

Мт 27: 49: еґо. Лонд, Чуд, Як и Терт следват мажоритарния текст, в който няма добавки (sine add., 1/2., Aland et al. 1999a: 63). Архаичната версия в различни варианти следва група от 18 гръцки кодекса, като прибавя αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηληθεν υδωρ και αιμα (3); срв. Мар: дꙋꙋгын же прнемъ копне прободе емоу ребра н нзнде вода н крѣвь.

Стандартен текст: 0

Частни четения: 4

Мт 5: 44(1): ваша add. добро творѣте ненавѣдѣциннмъ васъ благословѣте кльнѣщѣмаѣ вы. Сред цялата славянска традиция единствен Лонд възстановява един частен гръцки вариант, представен в 9 минускулни ръкописа (καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας ευλογειτε τους καταρωμενους υμας, 8, Aland et al. 1999a: 14). Като цяло славянската версия следва византийския текст, който представя двете изречения в обратен ред (ευλογειτε τους καταρωμενους/-ομενους υμας καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας, 1), или един негов по-малко разпространен вариант (ευλογειτε τους καταρωμενους υμας και καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας, 1L, срв. Вук). Стандартният текст, който е без добавки, изглежда не е запазен в славянския текст (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 6: 4: въздасть тебѣ ѱвѣ. Както по-архаичната славянска традиция (Мир, ОЕ, срв. Бан, Мар, Ник, Вук), Лонд следва текста, представен в една група гръцки ръкописи (198 ръкописа, срв. αποδωσει σοι εν τω φανερω, 3, Aland et al. 1999a: 17). Чуд, Як и Терт предават византийския текст, който вмъква местоимението преди глагола (αυτος αποδωσει σοι εν τω φανερω, 1). Не са открити данни за стандартния текст (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 8: 25: прншьдъше add. ουτενѣнцн еґо. Както по-старинната славянска традиция (Арх, Мар, срв. Мир, Ник), Лонд следва един частен вариант, запазен в 301 гръцки кодекса (add. οι μαθηται αυτου, 3, Aland et al. 1999a: 25). Останалите ръкописи от XIV в. (Чуд, Як и Терт) превеждат византийския текст (add. οι μαθηται, 1), следван и в Бан. Стандартният текст, който е без вмъквания, не се открива в славянската традиция (срв. Алексеев и др. 2005).

Мт 18: 10: add. прнде бо сынъ ѱловѣчьскын възнскатн н спасѣн погыбѣшадго. Стихът е изписан в Лонд в типична за архаичната славянска традиция форма, докато в славянския текст са представени многобройни варианти. При това единствено Ник и Вук съвпадат напълно с Лонд, макар че и Арх, Мар, Мир и ОЕ следват (както и Лонд) частен гръцки вариант (add. ηλθεν γαρ ο υιος του ανθρωπου ζητησαι και σωσαι το απολωλος, 3, Aland et al. 1999a: 54). Текстът в Чуд, Як и Терт, макар и с малки разлики, се базира на византийския текст (add. ηλθεν γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος, 1). Як съдържа 11 стих, но атонската традиция *А*, на която той е един от най-ранните представители, го изпуска (срв. Алексеев и др. 2005), в съзвучие със стандартния текст (sine add., 2).

МАРКО

Неутрални четения: 2**Обща славянска традиция: 77**

Неясни случаи: 7 – 1: 16 (Aland et al. 1998: 13); Мк 2: 18 (Aland et al. 1998: 35); Мк 3: 31(1) (Aland et al. 1998: 54); Мк 6: 17 (Aland et al. 1998: 79); Мк 6: 22 (Aland et al. 1998: 81); Мк 8: 23(1) (Aland et al. 1998: 113); Мк 15: 44 (Aland et al. 1998: 188).

Византийски текст: 35

Мк 1: 2(2): пѣть твоѧ add. прѣдъ тобою. Лонд, както по-късните версии (Чуд, Як, Терт), представя характерната добавка на византийския текст (add. εμπροσθεν σου, 1, Aland et al. 1998: 3), славянският текст на която се открива още в архаичния лекционар (Арх, ОЕ). Стандартният текст, в който няма вмъкване, е запазен в Мар и в по-късни ръкописи, както лекционари (Мир), така и четвроевангелия (Бан и Ник).

Мк 1: 4: крѣщаѧ въ поустыинѧ н. Славянската традиция използва предимно кратката форма на причастието (срв. Як, Лонд, Мар, ОЕ, Терт), която по-точно отговаря на византийския текст, в който липсва определителният член (βαπτίζων εν τη еρημω και, 1, Aland et al. 1998: 4). Мир и Ник използват пълната форма, в по-голямо съзвучие със стандартния текст (ο βαπτίζων εν τη еρημω και, 2). Бан и Чуд (с пълна причастна форма) и Арх (със съществителното кръстнѣтель) изпускат съюза н, както е в една група от три гръцки ръкописа (ο βαπτίζων εν τη еρημω, 3).

Мк 2: 10: на землѧ отъпоущатѧ грѣхы. В съзвучие с архаичния лекционар (ОЕ), но едновременно с Бан и атонския текст (Як), Лонд следва византийския текст (επι της γης αφιεναι αμαρτιας, 1, Aland et al. 1998: 28). Славянската традиция като цяло следва един вторичен вариант на византийския текст (αφιεναι επι της γης αμαρτιας, 1С, 757 ръкописа). Стандартният текст е отразен единствено в Терт (αφιεναι αμαρτιας επι της γης, 2, срв. отъпоущатѧ грѣхы по землѧ).

Мк 2: 16(1): видѣвъше его ѡдѣща. Както славянската традиция като цяло, Лонд следва византийския текст (ιδοντες αυτον εσθιοντα, 1, Aland et al. 1998: 31). Единствено Бан изпуска местоимението според един вариант на византийския текст (ιδοντες εσθιοντα, 1С, 5 ръкописа.).

Мк 2,16(3): ѡто ѡко. Лонд, заедно със славянския превод, предава вярно византийския текст (τι οτι, 1, Aland et al. 1998: 1). Бан отново прави изключение, тъй като неговият вариант (поѡто) отговаря по-точно на така наречения ‘западен текст’, запазен в кодекса на Беза (05) и в още четири гръцки ръкописа (δια τι, 3; срв. също и τι, 4).

Мк 2: 16(4): ѡстъ н пнѣтъ. Заедно със славянската версия Лонд следва византийския текст (εσθιει και πινει, 1, Aland et al. 1998: 34), докато Бан още веднъж се отдалечава от нея (оучѣтель вашъ ѡстъ н пнѣтъ) и повтаря текста от гръцките ръкописи 04 и 427 (ο διδασκαλος υμων εσθιει και πινει, 6).

Мк 2: 22: нѣ вно новоє въ мѣхы новы вѣлнѧтѧ. Четенето от Лонд е представено в Мир, за разлика от цялостната славянска традиция, която, въпреки различните варианти (срв. вно ново Як, Вук, Бан, Терт; мѣхы новыѧ Ник, лнѧтѧ Мар, вѣлнѧтѧ Чуд), се опира на византийския текст (αλλ(α) οινον νεον εις ασκους καινους βλητεον, 1, Aland et al. 1998: 37). Единствено Добр, който използва изявително наклонение (вѣлнѧѡжтъ) на мястото на

инфинитива, отразява един частен вариант на гръцкия текст (*ἀλλ(α) οἶνον νεον εἰς ἀσκούς καινοὺς βάλλουσιν*, 7), който се открива в ръкопис 032.

Мк 3: 6: *творѣхѣ*. Както и цялостната славянска традиция, Лонд използва имперфект в съзвучие с византийския текст (*ἐποιοῦν*, 1, Aland et al. 1998: 43). Единствено Вук и Карп (срв. Воскресенски 1894) поставят аористната форма *створишѣ*, както е в една група от 85 гръцки ръкописа (*ἐποίησαν*, 3).

Мк 3: 7: *по нѣмь ндѣ н отъ нюдѣѣ*. Както общата славянска традиция, Лонд следва византийския текст (*ἠκο(υ)λουθησεν αὐτῷ καὶ ἀπο τῆς ἰουδαίας*, 1, Aland et al. 1998: 44). За този стих могат да се открият рефлексии, както на по-малко разпространени варианти, като в Бан (*по нѣмь ндѣ отъ нюдѣѣ*, срв. *ἠκολουθησεν αὐτῷ ἀπο τῆς ἰουδαίας*, 1E, 3 ръкописа), така и на много разпространени варианти: например текстът в Чуд (*послѣдоваш[ѣ] емоу н отъ нюдѣѣ*) репродуцира четенето *ἠκουλουθησαν αὐτῷ καὶ ἀπο τῆς ἰουδαίας* (1B, 836 ръкописа), който е един от вариантите от византийския текст.

Мк 3: 19: *нскарънотъскаго*. Както по-голямата част от славянската традиция (Добр, Як, Мар, Терт), Лонд използва съгласувано прилагателно и е по-точен спрямо византийския текст (*ἰσκαριωτῆν*, 1, Aland et al. 1998: 48), отколкото към стандартния текст (*ἰσκαριῶθ*, 2). Текстът на Чуд (*нскарънота*) може да се изведе от същия вариант. Южнославянските кодекси – както четириевангелието (Бан, Ник), така и лекционариите (Мир, Вук) като че ли отразяват един по-малко разпространен вариант (*σκαριωτῆν*, 1G, 1 ms.): *скарънотъскаго*. Във всички случаи ръкописът от Беза (05) съдържа подобен вариант (*σκαριῶθ*, 3), който може да е оказал влияние на славянската традиция.

Мк 4: 41: *послоушаѣтъ его*. Както общата славянска традиция, Лонд следва византийския текст (*ὕπακουουσιν αὐτῷ*, 1, Aland et al. 1998: 63), който поставя глагола в множествено число. Вук, който дава *послоушаѣтъ его* (с *ѣтъ* изписано над реда), отразява обаче употребата на ед.ч. в стандартния текст (*ὕπακουει αὐτῷ*, 2).

Мк 5: 41: *талнѣѣ коумн*. В този случай графиката на византийския текст (*ταλιθα κουμι*, 1, Aland et al. 1998: 70), отразена в Лонд, Чуд, Як и Терт, е фиксирана в късни ръкописи. В същото време останалата традиция е по-близка до стандартния текст (*талнта коумъ*, срв. *ταλιθα κουμι*, 2).

Мк 6: 16: *ноанна сын ѣтъ тъ*. Както цялата славянска традиция, Лонд следва византийския текст (*ἰωαν(ν)ῆν οὗτος ἐστὶν αὐτός*, 1, Aland et al. 1998: 78). Вариантът в Як (*ноанна тъ ѣтъ тъ*) може би произлиза от един по-малко разпространен византийски вариант (*ἰωανῆν αὐτός ἐστὶν αὐτός*, 1E, 10 ръкописа), докато текстът на Бан, който изпуска второто местоимение (*ноанна тън ѣтъ*), предава един от вариантите на стандартния текст (*ἰωανῆν οὗτος ἐστὶν*, 2C).

Мк 6: 20: {много} *творѣашѣ*. Славянската традиция обикновено следва византийския текст (*ἠποιεῖ*, 1, Aland et al. 1998: 80). Арх, който изпуска много *творѣашѣ*, повтаря липсата на израза в два гръцки ръкописа (от. *πολλά ἠπορεῖ*, 3).

Мк 7: 8: *чловѣчьска add. крьщеннѣ чъваномъ н стьклѣнницамъ н нна подобьнѣѣ такоуѣѣ мънога творѣнѣ*. Лонд, както по-архаичната традиция (Добр и Мар, срв. Ник, Вук, f. 69v) и атонският текст (Як) предават вярно византийския текст (*βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἀλλα παρομοῖα τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε*, 1, Aland et al. 1998: 94). В славянската традиция има отглас на по-малко разпространени византийски варианти, като например в Мар, който изпуска съюза преди *нна подобьнѣѣ* (срв. *βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων ἀλλα παρομοῖα τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε*, 1B, 2 ръкописа) или в Терт, който размества местата на

последните думи творитѣ многа (срв. βαλτισμοὺς ζεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα ποιειτε πολλα, 1G, 88 ръкописа). Без гръцко съответствие остава дателният падеж в Бан (такъвнмъ) и в Чуд (снмъ). Стандартният текст, който е без допълнение, е отразен във Вук (на f. 69, но не и на f. 69v, където следва византийския текст).

Мк 7: 16: add. аще кѣто нматъ оушн слышатн да слышнтъ. Славянският превод следва византийския текст (add. ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω, 1, Aland et al. 1998: 97). Изолитаният от традицията Чуд използва имперфекта нмаше, докато текстът на Терт (нже нматъ...), вероятно предава частен вариант (ο εχων ωτα ακουειν ακουετω, 3, 5 ръкописа).

Мк 7: 31: н сндоньскыѣхъ прндѣ. Славянската традиция следва единно византийския текст (και σιδωνος ηλθεν, 1, Aland et al. 1998: 98). Единствено Як вмъква съюз (н сндоньскъ н прндѣ), известен от един вариант на византийския текст (και σιδωνος και ηλθεν, 1D, 6 ръкописа).

Мк 8: 23(2): аще чѣто виднтъ. Както общо славянската традиция, и Лонд следва византийския текст, като поставя глагола в трето лице (ει τι βλεπει, 1, Aland et al. 1998: 114). Лекционарият Вук, обаче, използва второ лице (...видншн), както е в стандартния текст (ει τι βλεπεις, 2).

Мк 9: 24: съ създамн глаголааше. Лонд, както общата славянска традиция, следва византийския текст (μετα δακρυων ελεγε(v), 1, Aland et al. 1998: 121). Една част от традицията представя аориста глагола, който отговаря на варианта от византийския текст (μετα δακρυων ειπε(v), 1B, 11 ръкописа).

Мк 9: 38: бѣсы нже не ходнтъ по насъ н възбраннхомъ емоу. Лонд, както ОЕ, отразява един по-малко разпространен вариант на византийския текст (δαμονια ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον, 1ZB, 69 ръкописа, срв. δαμονια ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτω, 1ZA, 2 ръкописа, Aland et al. 1998: 126). Същото четене се открива и в Добр и Ник, въпреки че е с различна глаголна форма (срв. ходнтъ въ слѣдъ насъ). Останалата традиция, която добавя ъко не послѣдова намъ (срв. Мар), следва цитирания византийски текст (δαμονια ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ ακολουθει ημιν, 1).

Мк 9: 41: нма моѣ. Като част от славянската традиция (Бан, Чуд, Добр, Як, Терт, Вук), Лонд следва византийския текст (ονοματι μου, 1, Aland et al. 1998: 127). По-архаичната версия (Ахр, Мар, ОЕ, срв. Мир и Ник) изпуска притежателното местоимение, както е в стандартния текст (ονοματι, 2).

Мк 9: 49: всѣко бо огнѣмъ осолнтъ сѧ н всѣка жрѣтва солнѣ осолнтъ сѧ. Лонд, както голяма част от славянската традиция, следва византийския текст (πας γαρ πυρι αλισθησεται και πασα θυσια αλι αλισθησεται, 1, Aland et al. 1998: 129). Трудно е да се каже дали четенето в Бан (...огнѣмъ осѣднтъ сѧ...) произлиза от лошо четене на осолнтъ сѧ от антиграфа, или по-скоро отразява един частен гръцки вариант (πας γαρ πυρι δοκιμασθησεται και πασα θυσια αλι αλισθησεται, 8). Вук също представя глагола по различен начин (...огнѣмъ съжнгатъ с). Това четене може да произлиза от желанието на кописта да подобри текста на базата на една догадка: най-близкият гръцки вариант се намира в ръкопис 038 и в три минускулни ръкописа, които използват глагола αναλωθησεται (5).

Мк 10: 1: по ономоу полоу. Славянската традиция предава различно византийския текст (δια του περαν, 1, Aland et al. 1998: 130). Единствено Ник вмъква съюз (н по ономоу полоу), както гръцки ръкопис 1071 (και δια του περαν, 1B).

Мк 10: 12: н аще жена поушышн мѣжа посагнетъ за нного прѣлюбы творнтъ. Славянската традиция е много разнообразна: четенето в Лонд (срв. Добр, Мар, Мир и по-неточният

Бан), предава един по-малко разпространен вариант на византийския текст, представен в три минускулни ръкописа (και εαν γυνη απολυσασα τον ανδρα γαμηθη αλλω μοιχαται, 1S, Aland et al. 1998: 132). Ник и Як вмъкват съюз η, както е в гръцки ръкопис 1446 (και εαν γυνη απολυση τον ανδρα και γαμηθη αλλω μοιχαται, 1H). Използването на причастна форма във Вук (...пoуcтнвшн мѣжа сн н посагнетъ...), отговаря на един вариант на византийския текст (και εαν γυνη απολυσασα τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω μοιχαται, 1P, 14 ръкописа). Точният византийски текст (και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω μοιχαται, 1) следват само Чуд (η αще жена поустнтъ мѣжа еѣ η посагнетъ за нного любви творнтъ) и с различно предаване на гръцкия Терт (η αще жена поустнтъ мѣжа своего η βραυнтъ сѣ нномъ прѣлюбѣствоуетъ).

Мк 10: 21(2): въставъ послѣдoуи ми въземъ кръстъ Лонд, както като общо славянската традиция (макар и доста разнообразна в лексикално отношение), следва византийския текст (δευρο ακολουθει μοι αρας τον σταυρον, 1, Aland et al. 1998: 138). Добр добавя притежательно местоимение (кръстъ свон) следвайки един от вариантите на византийския текст (δευρο ακολουθει μοι αρας τον σταυρον σου, 1D, 29 ръкописа).

Мк 10: 24: естъ оупъважщнмъ на богатство. Както цялата славянска традиция, макар и с лексикални разлики, и Лонд следва византийския текст (εστιν τους πεποιθοτας επι χρημασι, 1, Aland et al. 1998: 139). Як пропуска глагола (оупъважщнмъ на богатство), както в гръцките кодекси 732 и 2106 (τους πεποιθοτας επι χρημασι, 1B).

Мк 10: 43(1): не тако же бѣдетъ. Освен Лонд, единствено атонският текст (Як и четвъртата атонска редакция, предшествани от Гал, срв. Воскресенский 1894) поставя глагола в действителен залог на бъдеще време в съзвучие с византийския текст (εσται, 1, Aland et al. 1998: 145). Една част от архаичната традиция (Добр, ОЕ, срв. Мир, Ник, Терт, Вук) използва сегашно време (естъ), както е в стандартния текст (εστιν, 2). Същото четене е представено и в Бан, който обаче обръща словоредата (нѣстъ такоѣъ). Широко е разпространен и вариантът бѣдн (Арх, Чуд, Мар, срв. още Конст и втората редакция, Воскресенский 1894), който отговаря единствено на гръцки ръкопис 2263 (εστω, 3).

Мк 11: 32(2): ѣко въ истинѣ пророкъ бѣ. Лонд, заедно с представителите на по-късната традиция (Чуд, Як, срв. ѣко сѣщн пророкъ бѣ Терт), следва византийския текст (οτι ουτως προφητης ην, 1, Aland et al. 1998: 153). Най-ранната редакция (Мар) и пълният апракос (Мир, Вук) следват един частен вариант (ως προφητην, 9, 12 ръкописа, срв. също и ως προφητης, 7B, 1 ръкопис). Същото четене намираме в Бан, където, обаче, в края е вмъкнато името на Йоан Кръстител (ѣко пророка ноана). Добр (ѣко η пророкъ бѣ) и Ник (ѣко пророкъ выстъ) добавят глаголна форма и се доближават до едно частно четене (οτι προφητης ην, 6, 53 ръкописа, но трябва да отбележим, че глаголт присъства и в стандартния текст: ουτως οτι προφητης ην, 2).

Мк 12: 27: вы оубо много блѣднѣ. Лонд и славянската традиция следват византийския текст (υμεις ουν πολυ πλανασθε, 1, Aland et al. 1998: 161). Единствено Як и Терт (вы оубо мнози блѣднѣ) отразяват текста на един по-малко разпространен византийски вариант (υμεις ουν πολλοι πλανασθε, 1E, 107 ръкописа).

Мк 13: 15: сълазнтъ въ домъ. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва византийския текст (καταβατω εις την οικια, 1). Стандартният текст (καταβατω, 2) е запазен в Мир, който изпуска въ домъ, но поставя глагола в мн. ч. (сълазѣтъ = сълазѣтъ). Същата форма за множествено число използват и Добр и Вук, които обаче следват византийския текст (сълазѣтъ въ дома).

Мк 14: 40: възвращъ сѧ обрѣте нхъ пакы. Лонд, заедно със славянската традиция, запазва словоредата във византийския текст (υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν, 1, Aland et al, 1998: 175). Единствено Добр предава един частен гръцки вариант (υποστρεψας παλιν ευρεν αυτους, 5), запазен в ръкопис 038 и 31 минускулни ръкописа.

Мк 14: 51: н єдннъ нѣкын юноша. Лонд, както и по-късните ръкописи (Чуд, Як, Ник, Терт, но четенето вече е фиксирано в Добр и Бан), следва византийския текст (και εις τις νεανισκος, 1, Aland et al. 1998: 176). По-архаичната версия (н єдннъ юноша єтеръ Мар, срв. н нѣкы юноша єдннъ Вук), за която липсва гръцки паралел, изглежда е резултат от *conflatio* с четене, което отразява стандартния текст (και νεανισκος τις, 2).

Мк 14: 52: нагъ бѣжа отъ ннхъ. Както и общата славянска традиция, Лонд следва византийския текст (γυμνος εφυγεν απ αυτων, 1, Aland et al. 1998: 177). Единствено Терт изпуска нагъ, в съзвучие с 12 гръцки кодекса (εφυγεν απ αυτων, 6).

Мк 15: 27: его add. н събысть сѧ писанне еже глаголетъ н съ беззаконьнкома прнхътенъ бысть. Вариантът от Лонд може да се прочете в Бан, Як и ОЕ, но като цяло славянската традиция, макар и в различни форми, приема византийския текст (add. και επληρωθη η γραφη η λεγουσα και μετα ανομων ελογισθη, 1, Aland et al. 1998: 184). Вук пропуска съюза след глагола (...еже глаголетъ съ беззаконьнкома...), който липсва и в някои варианти на византийския текст (add. και επληρωθη η γραφη η λεγουσα μετα ανομων ελογισθη, 1R, 9 mss., срв. също 1Н, 1 ръкопис).

Мк 16: 20: знаменнмн амннь. Краят на евангелието на Марко в славянската традиция е според византийския текст (σημειων αμην, 1). Единствено пълният апракос (Мир и Вук) пропуска амннь, който липсва в 34 гръцки кодекса (σημειων, 3).

Мажоритарен текст: 34

Мк 1: 11: {гласъ} бысть съ небесе. Както Як и Вук, и Лонд отразява един частен вариант на мажоритарния текст (ευενητο εκ του ουρανου, 1/2B, Aland et al. 1998: 9, 4 mss.). По същия начин Бан, Мар и Мир (f. 165v) могат да бъдат причислени към този вариант, но редът на думите не съвпада с нито един гръцки ръкопис (бысть {гласъ} съ небесе). Същият словоред откриваме и в Мир (f. 53v), където е добавено причастие (бысть {гласъ} съ небесе глагола) – както в 8 гръцки ръкописа (ευενητο εκ του ουρανου λεγουσα, 7). Цитирания мажоритарен текст (ευενητο εκ των ουρανων, 1/2) следват Арх, Чуд, Ник, ОЕ и Терт, в който, обаче, е спазен славянският словоред: бысть {гласъ} съ небесъ).

Мк 1: 15: н глагола. С вмъкването на съюз Лонд, Терт и атонския текст (Як) показват близост до мажоритарния текст (και λεγων, 1/2, Aland et al. 1998: 12). Останалата славянска традиция изпуска съюза, следвайки един много разпространен частен гръцки вариант (λεγων, 3, 321 ръкописа, между които и кодексът на Беза, гръцки ръкопис 05).

Мк 1: 21(1): възшѣдъ. Както цялостната славянска традиция, Лонд следва мажоритарния текст (εισελθων, 1/2, Aland et al. 1998: 14). По-архаичната версия (Мар, срв. също Ник) обаче предава частен гръцки вариант, който изпуска причастиято (om. εισελθων, 3, 17 ръкописа).

Мк 1: 27: нмъ къ себѣ самѣмъ глаголющѣмъ. Четенето в Лонд, като това в Як (нмъ къ себѣ глаголющѣмъ) не отговаря точно на нито един гръцки или славянски ръкопис и изглежда е резултат от *conflatio* от разпространени славянски варианти: мажоритарен текст (προς εαυτους λεγοντας, 1/2, Aland et al. 1998: 18, срв. къ себѣ глаголющнмъ Ник, Терт и

Чуд [совѣ]) и частен вариант, отразен във Вук (4 ръкописа *αυτους λεγοντας*, 4, срв. нмъ глаголищѣмъ). По-архаичната версия се опира на един много разпространен в гръцката традиция вариант на мажоритарния текст (297 ръкописа), която използва причастие в именителен падеж (*προς εαυτους λεγοντες*, 1/2B, срв. къ съвѣ глаголищѣ Бан, Мар и Мир).

Мк 1: 34: {вѣдѣхѣ} н. Лонд, заедно с голяма част от славянската традиция задпоставя към глагола само местоимение, както е в мажоритарния текст (*αυτον*, 1/2, Aland et al. 1998: 20). Вук (н *χριστος*а бытн) и Як (его *χριστος*а соуца) подражават на една група много разпространени в гръцката традиция варианти (*αυτον χριστον ειαι*, 3, 477 ръкописа; срв. *αυτον τον χριστον ειαι*, 4, 148 ръкописа). Причастието в Як вероятно е резултат на *conflatio* с вариант, който отразява частно гръцко четене (*αυτον οντα τον χριστον*, 6, срв. гръцки ръкопис 2538).

Мк 1: 35: нзыдѣ н ндѣ. Лонд, както и славянските ръкописи от XIV в. (Чуд и Як), следва мажоритарния текст (*εξηλθεν και απηλθεν*, 1/2, Aland et al. 1998: 21). Забелязва се доближаването до гръцкия текст в Чуд (*нзндѣ н ѳтндѣ*). Като цяло славянската традиция е много разнообразна: литургическият вариант, представен в лекционарите (*нзндѣ нсоуъ* Мир ОЕ, *взнндѣ нсоуъ* Арх, Вук [f. 141r]) отговаря на този, представен в 6 гръцки ръкописа (*εξηλθεν ο ιησους*, 6B). Традицията в четириевангелието, обаче, се обръща към други частни гръцки варианти: *нзыдѣ н ндѣ нсоуъ* Бан (срв. *εξηλθεν και απηλθεν ο ιησους*, 3, 438 ръкописа), *нзндѣ нсоуъ н ндѣ* Мар (срв. *εξηλθεν ο ιησους και απηλθεν*, 4, 9 ръкописа; срв. също и Вук, f. 58r). Единствено в Терт е запазен вариант само с един глагол *ндѣ*, който може би отразява текста от ръкопис 032 и два минускулни ръкописа (*απηλθεν*, 7).

Мк 2: 26(2): *πρн авнаϕαρѣ архнѣрен*. Лонд, както и славянската традиция като цяло, следва мажоритарния текст (*επι αβιαθαρ αρχιερεως*, 1/2, Aland et al. 1998: 39). Единствено Терт (*videtur*) вероятно предава името така, както е изписано в ръкопис 019 (*επι αβιαθα αρχιερεως*, 1C).

Мк 3: 32: н сестры твоѣ. Както втората редакция на Воскресенски (1894), Лонд следва един вариант на мажоритарния текст (*και αι αδελφαι σου*, 1/2B, Aland et al. 1998: 55), представен само в два гръцки ръкописа. По-голямата част от славянската традиция удвоява притежателното местоимение *твоѣ* според цитирания мажоритарен текст (*σου και αι αδελφαι σου*, 1/2). Друг частен, но много разпространен гръцки вариант (*σου*, 3, 476 ръкописа) следват Бан, Добр, Ник и Терт.

Мк 3: 35: нже во. Както славянската традиция в цялост, и Лонд възстановява мажоритарния текст (*ος γαρ*, 1/2 Aland et al. 1998: 56). Единствено Бан предава текста, представен в ръкопис 032 (*και ος αν*, 7).

Мк 4: 6: *πρнсвѣдѣ*. Лонд, както и като общо славянската традиция, въпреки лексикалните различия, поставя глагола в единствено число, в съзвучие с мажоритарния текст (*εκαυματισθη*, 1/2, Aland et al. 1998: 57). Отново Бан се раздалечава от славянската традиция, като използва множествено число (*πρнсванѣша*), както в кодекса на Беаза (05) и в гръцки ръкопис 03 (*εκαυματισθησαν*, 3). Същият вариант е отразен в два лекционария от втората редакция (Холм и Типогр13, срв. Воскресенский 1894).

Мк 5: 21 (2): *нсоуоу въ корабн пакы на онѣ полѣ*. Славянската традиция, и с нея Лонд, следва вярно мажоритарния текст (*του ιησου εν τω πλοιω παλιν εις το περαν*, 1/2, Aland et al. 1998: 66). Единствено Добр представя различен словоред (*пакы нсоуоу въ корабн на онѣ полѣ*), който съвпада частично с този, запазен в група гръцки ръкописи (*του ιησου παλιν εν τω πλοιω εις το περαν*, 9, 12 ръкописа).

Мк 5: 22: нменѣмь ннрѣ. Написанието на собственото име, представено в Лонд, Чуд, Як и Терт, но познато още от Мар, отразява това в мажоритарния текст (ονοματι ια(ε)ιρος, 1/2, Aland et al. 1998: 67). Голяма част от славянската традиция дава нменѣмь ннрѣ (Бан, Добр, Вук, срв. също Мир и Ник), с правопис, който съществува и в гръцката традиция (ονοματι αειρος, 1/2E, 9 ръкописа), където често е подлаган на корекция.

Мк 6: 14 (2): крѣцаѣн. Както общата славянска традиция (в която по-често се среща крѣстѣн), Лонд използва причастие, както е в мажоритарния текст (βαπτίζων, 1/2, Aland et al. 1998: 76). Бан, Чуд и Ник, които използват субстантива крѣстнтѣль, отразяват по-скоро вариант на ‘западния текст’, представен в 134 гръцки ръкописа (βαπτιστης, 3).

Мк 6: 38: хлѣбъ нматѣ. Като следва традиция, която стига и до Добр (срв. Чуд, Як, Ник и Вук), Лонд се свързва по словоред с мажоритарния текст (αρτους εχετε, 1/2, 84). Както и в други случаи Терт се отклонява от славянския синтаксис и предава буквално оригинала, срв. хлѣбы нматѣ (единственото число не се открива в гръцката традиция). По-архаичната версия (Мар, срв. Бан и Мир) отразява една група от осем гръцки ръкописа (εχετε αρτους, 3).

Мк 6: 44: хлѣбы. Лонд, както и една голяма част от славянската традиция, вмъква съществително, както е във византийския текст (τους αρτους, 1/2, Aland et al. 1998: 86). Пълният лекционар (Мир, Вук) и Бан изпускат хлѣбы, в съзвучие с един частен вариант на гръцкия текст (om. τους αρτους, 3), запазен в 29 ръкописа, между които и кодекса на Беза (05) и папирус P45.

Мк 6: 47: бѣ. Глаголът се появява в Лонд, както и в славянската версия (вар. бѣше, бы), в съзвучие с мажоритарния текст (ην, 1/2, Aland et al. 1998: 87). Бан пропуска глагола, както се случва в гръцки ръкопис 037 (om. ην, 4).

Мк 6: 50: вѣсн бо єго вндѣша. Версиите от XIV в. (Чуд, Як, Терт) заедно с Лонд повтарят вярно мажоритарния текст (παντες γαρ αυτον ειδον, 1/2, Aland et al. 1998: 88). По-ранните ръкописи (Мар, Добр, срв. Мир) задпоставят местоимението (...вндѣша н), следвайки един вариант от същия тип текст (παντες γαρ ειδον αυτον, 1/2E, 67 ръкописа). Същото може да се каже за Бан и Ник, които, обаче, използват причастие (...вндѣвъше н), което не се среща в гръцкия текст. Вук пропуска местоимението, като следва частния вариант на шест гръцки кодекса (παντες γαρ ειδον, 6).

Мк 6: 51(1): зѣло нзлнха въ сѣбѣ. Както голяма част от славянската традиция (Як, Мар, Мир, Терт), Лонд следва мажоритарния текст (λιαν εκ περισσου εν εαυτοις, 1/2, Aland et al. 1998: 89). Вариантът на текста във Вук (зѣло нзлнха самн въ сѣбѣ) може да се реконструира от същия текст, докато този в Чуд (зѣло нзлнха о снхъ) изглежда по-скоро зависи от варианта, представен от 17 гръцки ръкописа (λιαν εκ περισσου εν αυτοις, 1/2B). В някои кодекси (зѣло нзлнха Добр, срв. зѣло же нзлнха Бан) може да се забележи рефлексът на един частен вариант (λιαν εκ περισσου, 4, 21 ръкописа). Четенето в Ник (зѣло) няма гръцко съответствие.

Мк 7: 13: вашнмь. Както цялата славянска традиция, Лонд представя притежателното местоимение, както е в мажоритарния текст (υμων, 1/2, Aland et al. 1998: 96). Единствено Терт изпуска вашнмь, което се среща в пет гръцки ръкописа (om. υμων, 4).

Мк 7: 33: възложн прѣсты своѣ въ ουση єго н плюнѣвъ коснѣ н въ ѣзыкѣ. Текстът от Лонд може да се прочете единствено в Терт, но общата славянска традиция от Мар до Як следва варианта от мажоритарния текст (εβαλεν τους δακτυλους αυτου εις τα οτα αυτου και πτυσας ηψατο αυτου της γλωσσης, 1/2C, Aland et al. 1998: 99). Цитираният византийски текст, който задпоставя местоимението (...ηψατο της γλωσσης αυτου, 1/2), се открива в

пълния апракос (...коснѣ сѧ въ ѡззыкѣ его Мир) и в още по-буквален вид в Чуд (...коснѣ сѧ ѡззыка его). Трябва да се отбележи, че още в ОЕ може да се открие *conflatio* между двата варианта (...коснѣ н въ ѡззыкѣ его).

Мк 8: 10(1): страны. Както общата славянска традиция, и Лонд възстановява мажоритарния текст (та мерη, 1/2, Aland et al. 1998: 103). Думата от Чуд и Терт (уастн) показва опит за по-точно предаване на гръцкия текст. Добр и Ник с горы следват ‘западния текст’, запазен в кодекса на Беза (05) и в още 21 гръцки ръкописа (та ορια, 4, срв. също и та ορη, 3, 6 ръкописа).

Мк 8: 10(2): далмануѣьскыѡ. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва мажоритарния текст (δαλμανουθα, 1/2, Aland et al. 1998: 104). Може да се забележи доближаването до гръцкия текст в Чуд (Δαλμανουθα). Вариантът δαλμαθα (1/2М, 1 ръкопис) е базата на текста във Вук (Дальматиньскѣ) и Ник (Дальматаньскы), докато Добр (Магдалнньскыѡ) следва четене, представено в 21 гръцки ръкописа (μαγδαλα, 11).

Мк 8: 15(1): виднѣ блудѣте сѧ. Славянската традиция, и заедно с нея Лонд, препредава мажоритарния текст (ορατε βλεπετε, 1/2, Aland et al. 1998: 107). Бан и Ник вмъкват съюз между двата глагола и се свързват с едно частно четене (ορατε και βλεπετε, 3, 67 ръкописа).

Мк 8: 25: възложн. Лонд използва аорист за славянския превод, при което се свързва с мажоритарния текст (ελεθηκε(v), 1/2, Aland et al. 1998: 115). Единствено в Бан причастната форма отразява текста от кодекса на Беза (05) и още 12 гръцки ръкописа (επιθεις, 4).

Мк 9: 8: нъ нсоуса єднного съ совоѡѣ. Славянската традиция, макар и разединена лексикално, отразява мажоритарния текст (αλλα τον ιησουν μονον μεθ εαυτων, 1/2, Aland et al. 1998: 120). Текстът в Чуд (нъ нсоуса тѣкъмо съ ннмн) представя един по-малко разпространен вариант от същия тип текст (αλλα τον ιησουν μονον μεθ αυτων, 1/2С, срв. също αλλα τον ιησουν μονον μετ αυτων, 1/2Н). Четенето в Мир (тѣкъмо нсоуса самого) се свързва с едно частно гръцко четене (ει μη τον ιησουν μονον, 5, 15 ръкописа, срв. също αλλα τον ιησουν μονον, 6, 7 ръкописа).

Мк 9: 34: сътазашѧ сѧ на пѣтн. Лонд, заедно с част от славянската традиция, вмъква аористната форма според мажоритарния текст (διελεχθησαν εν τη οδω, 1/2, Aland et al. 1998: 124). Различни паметници поставят имперфект (сътазаахѣ сѧ Арх, Бан, сътазаахѣ бо сѧ Мир, вѣстазаахѣ сѧ Вук, вѣсѣдоваахѣ Чуд), както една група от 22 гръцки ръкописа (διελογιζοντο εν τη οδω, 5).

Мк 9: 35: н глагола нмъ аще кѣто хоцетѣ старѣн быти да вѣдетѣ вѣсѣхѣ мьннн н вѣсѣхѣ слоуга. Както голяма част от славянската традиция, която представя многобройни варианти, Лонд следва мажоритарния текст (και λεγει αυτοις ει τις θελει πρωτος ειναι εσται παντων εσχατος και παντων διακονος, 1/2, Aland et al. 1998: 125). Както често се случва, Чуд се приближава най-много до гръцкия текст (н глаголетѣ нмъ аще кѣто хоцетѣ прѣвын быти да вѣдетѣ вѣсѣхѣ послѣжнн н вѣсѣхѣ слоуга). Бан, обаче, вмъква въ васѣ (...кѣто хоцетѣ въ васѣ старѣн...) и отразява текста в гръцки ръкопис 979 (και λεγει αυτοις ει τις θελει εν υμιν πρωτος ειναι εσται παντων εσχατος και παντων διακονος, 1/2М).

Мк 10: 2: н прнстѣплыше фарнсен. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва мажоритарния текст (και προσελθοντες φαρισαιοι, 1/2, Aland et al. 1998: 131). Изразът липсва в Бан, както в само два минускулни ръкописа (προσελθοντες οι φαρισαιοι, 1/2С). Литургическите версии адаптират стиха в различни форми (срв. прнстѣпншѧ фарнсен Мир, прнстѣпнвѣше фарнсен кѣ нсоусоу Вук), като възстановяват началото на перикопата.

Мк 10: 19(2): не обндн. Както цялостната славянска традиция, Лонд отразява мажоритарния текст μη αλοστερησης (1/2, Aland et al. 1998: 135). Единствено Мир изпуска императива, който липсва и в 264 гръцки ръкописа (om. μη αλοστερησης, 3).

Мк 10: 26: {глаголюще} къ себъ. Както по-голямата част от славянската традиция, Лонд следва мажоритарния текст (προς εαυτους, 1/2, Aland et al. 1998: 140). Ник и Терт задпоставят глаголюще, както три гръцки ръкописа (προς εαυτους {λεγοντες}, 1/2B). Четенето в Терт (въ себъ глаголюще) в частност изглежда произлиза от *conflatio* с частен вариант (εν εαυτοις, 7), представен от гръцки ръкописи 68 и 2400 и вече намерило място в текста на Вук (въ себъ, f. 118v). Бан пропуска израза, следвайки друг вариант на гръцката традиция (om. προς εαυτους, 6, 14 ръкописа).

Мк 10: 43(2): да вѣдѣтъ вамъ слоуга. Лонд използва повелителна форма в бъдеще време, както мажоритарния текст (εσται, 1/2, Aland et al. 1998: 146), в съзвучие със славянската версия. Единствено Чуд използва императив (вѣдн), както е в една група гръцки ръкописи (εστω, 3, 94 ръкописа).

Мк 12,23: въ въскръшенне оубо егда въскръснѣтъ. Лонд, както голяма част от славянската традиция, следва един много разпространен вариант на мажоритарния текст (εν τη ουν αναστασει οταν αναστωσιν, 1/2E, 525 ръкописа, срв. и 1/2F, 1/2O, 1/2P, Aland et al. 1998: 159). Добр, Як и Чуд изпускат частицата оубо, както е в мажоритарния текст (εν τη αναστασει οταν αναστωσιν, 1/2).

Мк 14: 25: оуже не нмамъ пнтн. Лонд, заедно със славянската традиция (с вариантите на предаване на наречието ουκετι), следва мажоритарния текст (ουκετι ου μη πιω, 1/2, Aland et al. 1998: 174). Единствено Добр изпуска наречието (не нмамъ пнтн), което липсва в 42 гръцки преписа (ου μη πιω, 3; срв. също ου πιω, 3B, 1 ръкопис).

Мк 15: 12: сътвори ѿ негоже глаголете. Славянската традиция, и заедно с нея Лонд, репродуцира мажоритарния текст (ποιησω ον λεγετε, 1/2, Aland et al. 1998: 182). Чуд, който предполага съюза да, предава мажоритарния текст според един по-малко разпространен вариант, представен в 14 гръцки ръкописа (ινα ποιησω ον λεγετε, 1/2B). Съюзът е използван още в Добр, чието четене (да сътвори вамъ) няма съответствие в гръцката традиция и може би представлява влияние на Мк 10: 36.

Стандартен текст: 12

Мк 1: 8(1): водѣ. Лонд, както голяма част от славянската традиция, отразява стандартния текст, който използва обикновена дателна форма (υδατι, 2, Aland et al. 1998: 7). Късните версии (Чуд, Як) вмъкват предлог (въ водъ), както е във византийския текст (εν υδατι, 1).

Мк 1: 40: н на колѣноу падаѣ. Лонд, както и по-архаичната славянска традиция (четенето обаче се открива и в Чуд), следва стандартния текст (και γουνητων, 2, Aland et al. 1998: 23). Единствено Терт и Як показва известно доближаване към византийския текст, който вмъква местоимение (και γουνητων αυτον, 1). Докато Як го прави без да променя славянския синтаксис (н на колѣноу падаѣ прѣдъ ннмь), Терт, както и на други места, предава буквално гръцкия текст (н на колѣноу падаѣ его).

Мк 2: 1: въ домоу. Лонд, както общата славянска традиция, използва косвен падеж, както е в стандартния текст (εν οικω, 2, Aland et al. 1998: 27). Естествено, в славянския

превод изборът е наложен от следващото *εστъ*, но може отново да се забележи буквалният превод на Терт, който отразява византийския текст (*εις οικον*, 1, срв. въ домъ).

Мк 2: 27: н глаголаше нмъ сѣбота чловѣка радн бытъ а не чловѣкъ сѣботы радн. Лонд, както цялостната славянска традиция, следва стандартния текст (*και ελεγεν αυτοις το σαββατον δια τον ανθρωπον εγενετο και ουχ ο ανθρωπος δια το σαββατον*, 2, Aland et al. 1998: 40), който дава съюз пред *ουχ*. Византийският текст, който изпуска съюза, няма славянско съответствие. Все пак може да се открие следа от един по-малко разпространен вариант (2 ръкописа) в контаминирания текст в Ник, който представя съюза като в славянската традиция, но поставя глагола *εστъ* в сегашно време (срв. *και ελεγεν αυτοις το σαββατον δια τον ανθρωπον εστιν ουχ ο ανθρωπος δια το σαββατον*, 1К).

Мк 8: 1: пакы многоу. Лонд, както по-архаичната традиция (срв. Бан, Добр, Мар, Ник) следва стандартния текст (*παλιν πολλου*, 2, Aland et al. 1998: 101). Мир изпуска пакы и следва текста, представен в десет гръцки ръкописа (*πολλου*, 5). По-късните версии следват, всяка по свой начин, византийския текст (*παμπολλου*, 1): срв. прѣмногу (Чуд), въсе многоу (Терт), зѣло многоу (Як).

Мк 10: 47: назарѣнинъ. По-старата славянска традиция, и с нея Лонд и Як, изписва името 'назарянин' според стандартния текст (*ναζαρηνος*, 2, Aland et al. 1998: 148). Единствено Терт и Чуд (*назорен*) следват византийското четене (*ναζωραιος*, var. *ναζοραιος*, 1).

Мк 12: 14(3): датн кннъзъ кесаревн. Редът на думите в Лонд е същия като в Мар, Ник и Вук и отговаря на стандартния текст (*δουναи κηνσον καισαρι*, 2). Бан, Як и Мир показват реда според един частен вариант (*κηνσον δουναи καισαρι*, 3, 26 ръкописа). Византийския словоред, фиксиран вече в Добр (*κηνσον καισαρι δουнаи*, 1), следват Чуд и Терт.

Мк 12: 25: ангелн. Лонд, както голяма част от славянската традиция, следва стандартния текст (*αγγελοι*, 2, Aland et al. 1998: 160). Ник вмъква божнн (*αγγελн божнн*), в съзвучие с едно частно четене (*αγγελοι θεου*, 6, 56 ръкописа, срв. също *αγγελοι του θεου*, 7, 3 ръкописа). Византийският текст (*αγγελοι οι*, 1) е отразен единствено в Чуд (*αγγελн нже*).

Мк 13: 2(1): нматъ остатн съде. Лонд, както голяма част от славянската традиция, вмъква причастие, което се открива в стандартния текст (*αφεθη ωδε*, 2, Aland et al. 1998: 163). Липсата на *съде*, която отговаря на византийския текст (*αφεθη*, 1) е характерна за Мир (*нматъ остатн*) и Терт (*останетъ*). В Чуд стих 13: 2 липсва.

Мк 13: 28: оуже вѣтвн еѧ. Редът на думите, следван в славянската версия (доста разнообразен от лексикална гледна точка) е по стандартния гръцки текст (*ηδη ο κλαδος αυτης*, 2, Aland et al. 1998: 169). Вук изпуска *еѧ*, в съзвучие с осем гръцки ръкописа (*ηδη ο κλαδος*, 7), докато Добр пропуска *оуже*, следвайки един по-разпространен гръцки вариант (*ο κλαδος αυτης*, 10, 43 ръкописа). Византийският текст (*αυτης ηδη ο κλαδος*, 1) е предаден единствено в Чуд (*еѧ оуже вѣтвь*).

Мк 14: 65: прѣѡша. Архаичната славянска версия превежда свободно този пасаж (*και οι υπηρεται ραπισμασιν αυτον ελαβον*, срв. Мар н слоугы бнѣще за ланнтѡ прѣѡса н), като дава възможност за многобройни варианти. Удвояването на местоимението в трето лице, което се забелязва в текста на Лонд (*н слоугы бнѣще его по ланнтама прѣѡша его*), както и в този на Ник (*...бнѣще н... прѣѡша н*), Терт и Вук (*...бнѣще н... прѣѡша н*), вероятно произлиза от *conflatio* с литургическата версия (срв. н слоугы бнѣще н прѣѡша ОЕ). В славянската традиция все пак формата на глагола отговаря на тази от стандартния текст (*ελαβον*, 2, Aland et al. 1998: 178). Единствено Як реконструира фразата, като търси по-голяма близост с гръцкия текст (*н слоугы набненне по ланнтама его вѡлагаахѡ*) и променя глаголната форма според византийския текст (*εβαλλον*, 1).

Мк 15: 41: ѿжє. Началото на стиха в Лонд, както в по-архаичната славянска традиция, отразява стандартния текст (αι, 2, Aland et al. 1998: 187). Византийският текст (αι και, 1) може да се открие единствено в Чуд и Терт (videtur): ѿжє н. Бан изпуска анафоричното местоимение и представя вариант, за който няма свидетелства в гръцката традиция.

Частни четения: 25

Мк 1: 7: грѣдѣтъ въ слѣдъ мене крѣплен мене. Единствено Лонд сред цялата славянска традиция (срв. Воскресенский 1894) предава словореда, представен в кодекса на Беза (05) и в гръцки ръкопис 26 (ερχεται οπισω μου ο ισχυροτερος μου, 4, Aland et al. 1998: 6). Славянската традиция следва мажоритарния текст (ερχεται ο ισχυροτερος μου οπισω μου, 1/2) с изключение на Арх, който изпуска крѣплен мене, следвайки един частен вариант (om. οπισω μου, 5, 33 ръкописа).

Мк 1: 21(2): въ сънъмнѣ оуѣаашє ѿ. Единствено Лонд и Мар (заедно с някои ръкописи от най-архаичната версия, срв. Воскресенский 1894) вмъкват местоимение, както е в ръкописа на Беза (05) и още пет гръцки ръкописа (εις την συναγωγην εδιδασκε αυτους, 5, Aland et al. 1998: 15). Останалите паметници (Бан, Чуд, Як, Ник, Терт, Вук) пропускат местоимението, като се доближават до мажоритарния текст (εις την συναγωγην εδιδασκεν, 1/2).

Мк 2: 15/16: по немь ндѣще кѣннжѣннцн н фѣрсен н. Славянската традиция е доста разнообразна: текстът на Лонд и Ник отговаря приблизително на този в ръкопис 047 (ηκολουθουν αυτω οι γραμματεις και οι φαρισαιοι και, 4B, Aland et al. 1998: 30), докато Вук отразява подобен вариант, който се съдържа единствено в кодекса на Беза (αυτω και οι γραμματεις και οι φαρισαιοι και, 4). Византийският текст (ηκολουθουν αυτω και οι γραμματεις και οι φαρισαιοι, 1) се открива още в Арх (по немь ндоша н кѣннжѣннцн н фѣрсен) и е използван и в атонския текст (Як). Може да се забележи опит за доближаване към гръцкия текст в Чуд (послѣдова ємоу н ...) и Терт (послѣдъствоваша ємоу ...). Бан (по немь ндоша кѣннжѣннцн же н фѣрсене ...) очевидно следва един византийски вариант (8 ръкописа), в който има енклитика на мястото на съюза (ηκολουθουν αυτω οι δε γραμματεις και οι φαρισαιοι, 1D). *Conflatio* на последния вариант с византийския е на базата на текста в ОЕ (по немь ндоша н кѣннжѣннцн же н фѣрсен). Стандартният текст (αυτω και οι γραμματεις των φαρισαιων, 2) е отразен в Мар (по немь {ндѣ} н кѣннжѣннцн фѣрсен).

Мк 2: 19: вѣнъ єанко же бо вѣрма нмѣтъ съ собоюѣ женнха не нмѣтъ постнѣ са. Въпреки че вмъква две енклитики (!), Лонд следва реда на думите, според един частен вариант (οσον χρονον εχουσιν μεθ εαυτων τον νυμφιον ου δυναται νηστευειν, 4, 19 ръкописа, Aland et al. 1998: 36). Същото може да се прочете в Бан и Мир. Останалата славянска традиция следва словореда на византийския текст (οσον χρονον μεθ εαυτων εχουσιν τον νυμφιον ου δυναται νηστευειν, 1). В използваните ръкописи няма свидетелства за стандартния текст.

Мк 3: 3: нмѣщомоу соухѣѣ рѣкѣ. Както по-архаичната славянска версия (Арх, Добр, Мар, ОЕ, срв. Бан, Ник, Вук), Лонд следва реда на думите, споделен от два гръцки преписа (εχοντι ξηραν την χειρα, 6; срв. εχοντι την ξηραν χειρα, 7, Aland et al. 1998: 41), докато останалите преписи от XIV в. (соухѣ нмѣщомоу рѣкѣ в Чуд, Як, Терт) се доближават до византийския текст (εξηρα(μ)μενην εχοντι την χειρα, 1).

Мк 3: 20: нарѣдн. Както по-голямата част от славянските ръкописи, Лонд използва множествено число, което отговаря на един частен вариант (οχλοι, 5, 20 ръкописа, срв. също οι οχλοι, 6, 3 ръкописа, Aland et al. 1998: 49). Късните версии (Чуд, Як, Терт), които

дават единствено число народъ, вероятно се опират на византийския текст (οχλος, 1), но четенето може да отговаря също и на стандартния текст (ο οχλος, 2).

Мк 3: 31(1): матн его н братна. Както Мар и Бан (и като цяло първата редакция, доколкото може да се съди по изданието на Воскресенский 1894), Лонд следва словоредата на един частен вариант (η μητηρ αυτου και οι αδελφοι, 5, 24 ръкописа, Aland et al. 1998: 53). Византийският текст (οι αδελφοι και η μητηρ αυτου, 1) е отразен в ръкописите от XIV в. Чуд, Як и Терт (братна н матн его). Една част от традицията все пак следва стандартния текст (η μητηρ αυτου και οι αδελφοι αυτου, 2, срв. матн его н братна его, Добр, Мир, Ник, Вук).

Мк 4: 16: такождє сѣтъ. Славянската традиция, и заедно с нея Лонд, отразява реда на думите в един частен вариант (ομοιως εισιν, 3, 25 ръкописа, Aland et al. 1998: 58). Чуд и Як, които дават сѣтъ такождє, са адекватни на византийския текст (εισιν ομοιως, 1). Четенето в Терт (тако сѣтъ подобьнн), което представлява независима преработка на базата на гръцкия текст (срв. предаването на ομοιως с подобьнн), очевидно е плод на *conflatio* с по-архаичната славянска версия.

Мк 4: 40(1): тако страшнвн естє. Както по-старата славянска версия (но и атонския текст, срв. Як), Лонд следва реда на думите на един частен вариант (ουτω(ς) δειλοι εστε, 3, 19 ръкописа, Aland et al. 1998: 61). Чуд (страшнвн естє снцє) и Терт (страшнвн естє тако) отговарят на византийския текст (δειλοι εστε ουτω(ς), 1).

Мк 5: 1: гергеснньскѣ. Четенето в Лонд и Ник, запазено и в по-ранни ръкописи като Добр (срв. също Гал, Дан, БАН 24.4.25 при Воскресенский 1894), отразява частно четене на византийския текст (γεργεςηνων, 3, 66 mss., Aland et al. 1998: 64). По-разпространено в славянската традиция обаче е византийското гадарнньскѣ (Чуд, Як, Мар, Мир, Терт, Вук и кадарнньскѣ Бан, срв. Гадарηνων/-ινων, 1).

Мк 6: 14(3): възста отъ мрътвяхъ. Редът на думите, следван в славянската традиция, се открива и в десет гръцки ръкописа (ηγερθη εκ νεκρων, 3, Aland et al. 1998: 77 – стандартният текст, запазен в единадесет преписа, следва същия ред, но с перфект εγηγερται). Единствено Чуд (отъ мрътвяхъ възста) се доближава до византийския текст (εκ νεκρων ηγερθη, 1).

Мк 6: 51(2): add. днвлѣхѣ сѣ н {ουγασααχѣ сѣ}. Лонд и архаичната славянска версия следват един частен вариант (add. εθαυμαζον και {εξιςταντο}, 5, 13 ръкописа, Aland et al. 1998: 90). Чуд, Як и Терт се доближават до византийския текст ({ουγασααχѣ сѣ} н днвлѣхѣ сѣ, срв. add. και εθαυμαζον, 1). Стандартният текст, който е без добавки, не се открива в славянските ръкописи, с които разполагаме.

Мк 7: 35: н абнє разврѣзоста. Цялостната славянска традиция вмъква наречие (абнє), което съществува в пет гръцки ръкописа (add. ευθυς, 3, Aland et al. 1998: 100). Единствено Бан го изпуска в съгласие с мажоритарния текст (sine add., 1/2).

Мк 8: 7: снѣа благословн нсоусъ н. Четенето в Лонд с вмъкването на нсоусъ н и употребата на аорист, който вероятно фиксира влиянието на литургическата традиция, възстановява текста на голяма група гръцки ръкописи (αυτα ευλογησας, 3, 127 ръкописа, срв. също и ταυτα ευλογησας, 4, 153 ръкописа, Aland et al. 1998: 102), както като общо славянската традиция. Обърнатият словоред, който е характерен за стандартния текст, не се открива в славянските ръкописи, с които разполагаме. Единствено Чуд и Терт (срв. също и втората редакция на Воскресенский 1894) се приближават до византийския текст, като пропускат местоимението (ευλογησας, 1).

Мк 8: 20(1): н егда же. Лонд, както Добр и Ник дават било съюз, било енклитика, както в гръцки ръкопис 372 (και οτε δε, 6, Aland et al. 1998: 110). Славянската традиция, както тази на четириевангелието (Бан и Мар), така и лекционария (Мир, Вук), следва по-често друг вариант (και οτε, 4, 7 ръкописа). Късните версии (Чуд и Як) репродуцират византийския текст (οτε δε, 1). Трябва да се отбележи и четенето в Терт (εгда), което отразява стандартния текст (οτε, 2).

Мк 10: 19(3): матерѣ твоѣѣ. Лонд, както Добр (преди корекцията) и Ник (срв. също Вук матерѣ своѣѣ), добавя притежателното местоимение, като отразява едно частно четене на гръцкия текст (add. σου, 3, 202 ръкописа, Aland et al. 1998: 136). Останалата традиция изпуска твоѣѣ, както е в мажоритарния текст (sine add., 1/2).

Мк 10: 36: ѹто хоцѣта да сътвориѣ. Лонд, както като цяло славянската традиция, възстановява едно частно гръцко четене (τι θελετε ινα ποιησω, 4, 35 ръкописа, Aland et al. 1998: 144). Вариантът в Чуд ѹто хоцѣте сътвориѣ намира паралел в 42 ръкописа, между които маюскулите 04 и 038 (τι θελετε ποιησω, 3). Византийският текст с глагол в инфинитив и с вмъкнато местоимение (τι θελετε ποιησαι με, 1), е представен единствено в Терт (ѹто хоцѣте сътворити ми).

Мк 12: 6: къ ннмѣ. Лонд е изолиран в славянската традиция и следва един частен вариант (προς αυτους, 4, 26 ръкописа, Aland et al. 1998: 154). Общата славянска традиция (срв. къ ннмѣ послѣдѣ Мар) възпроизвежда византийския текст (προς αυτους ερχατον, 1), но има и свидетелства за стандартния текст (ερχατον προς αυτους, 2, послѣдн къ ннмѣ Добр, срв. Ник и Вук).

Мк 12: 21: н нн тѣ не оставн съмене. Двойното отрицание се появява единствено в Лонд, както и в кодекса на Беза (και ουδε αυτος ουκ αφηκεν σπερμα, 3, Aland et al. 1998: 158). Текстът в архаичната версия (н тѣ не оставн съмене Добр, Мар, срв. Вук) няма точно съответствие в гръцката традиция и представлява приобщаване на византийския текст към славянската граматична система (και ουδε αυτος αφηκε(v) σπερμα, 1), към която се доближават по-късните версии (н нн тѣ оставн съмене Як, ...сѣма Терт, н нн тѣ же оставн съмене Чуд). Текстът в Ник (нн тѣ оставн съмене) отговаря на този в гръцки ръкопис 2487, който изпуска началния съюз (ουδε αυτος αφηκε(v) σπερμα, 4). Пропускането на текст между две еднакви думи (homoioteleuton) в Бан може да се наблюдава и в 25 гръцки ръкописа (σπερμα (VS 20) ... σπερμα (VS 21), U2).

Мк 12: 30: крѣпостниѣ твоѣѣ сн прѣвѣншии всѣхѣ заповѣднн. Лонд, както и най-архаичната версия (Мар, срв. Вук) отразява едно частно много разпространено четене в гръцкия текст (ισχυος σου αυτη πρωτη παντων εντολη, 3, 198 ръкописа, Aland et al. 1998: 162). Добр, Чуд, Як и Терт изпускат всѣхѣ, в съзвучие с византийския текст (ισχυος σου αυτη πρωτη εντολη, 1). Мир вмъква глагол (крѣпостниѣ своѣѣ сн прѣва заповѣдѣ есть), който се открива в още шест византийски ръкописа, но в друга позиция (ισχυος σου αυτη εστιν πρωτη εντολη, 1D, срв. 1E, 1F). Ник също вмъква глагол на мястото, на което се появява и в гръцки ръкопис 339 (ισχυος σου αυτη εστι πρωτη παντων εντολη, 3B), въпреки че една част от текста и този път липсва поради хомойотелеутон (Δουσηѣ [своѣѣ... крѣпостниѣ] своѣѣ сн есть прѣвѣншиа всѣхѣ заповѣднн). Същата липса характеризира Бан, който обаче следва архаичния текст (Мар).

Мк 13: 33: н бѣднѣ н молнѣ сѣ. Текстът в Лонд и Вук отговаря на този в гръцки ръкопис 038 и още десет минускулни ръкописа (και αγγυλινετε και προσευχεσθε, 4, Aland et al. 1998: 170). Славянската традиция (Бан, Чуд, Ник, ОЕ, Терт) по-често следва визан-

тийския текст (αγρυπνεите και προσευχεσθε, 1), като пропуска първия съюз. Много гръцки ръкописи дават четенето αγρυπνεите προσευχεσθε (3, 229 ръкописа), отразено в Як и Мир (бѣднѣ молнтѣ сѧ). Стандартният текст, който пропуска και προσευχεσθε, не се открива в славянските ръкописи, с които разполагаме. Четенето в Мар (н молнтѣ сѧ) изглежда няма гръцко съответствие.

Мк 16: 14(1): възставъша нъз мрътвыхъ. Лонд, заедно с най-архаичната славянска традиция, следва един частен, доста разпространен гръцки вариант (εγηγεμενον εκ νεκρων, 3, 171 ръкописа, Aland et al. 1998: 191). Чуд и Як дават възставъша, в съзвучие с византийския текст (εγηγεμενον, 1), който е следван и в Терт (за съжаление в него текстът се чете изключително трудно: възскръша?).

Мк 16: 17: послѣдѣствовѣхъ снѧ. Словоредът в Лонд и в известна степен в славянската традиция (Бан, Добр, Ник, ОЕ и Вук) може да се открие още в десетина гръцки ръкописа (παρακολουθησει ταυτα, 3, срв. ακολουθησει ταυτα, 4, Aland et al. 1998: 193). Словоредът във византийския текст (ταυτα παρακολουθησει, 1) е отразен още в Мар (сн послѣдѣствовѣхъ), Арх, Чуд, Як, Мир и Терт.

Мк 16: 18: н въ рѣкахъ змнѧ. Лонд, както и по-архаичната славянска традиция, възстановява текста на един частен вариант (και εν ταις χερσιν οφεις, 3, 35 ръкописа, Aland et al. 1998: 194). По-късните версии (Чуд, Як, Терт), които дават само змнѧ, се приближават до византийския текст (οφεις, 1).

Мк 16: 19: господь {же} нсѣсѣ. Лонд, заедно със част от славянската традиция (Бан, Мар, Мир, Ник, ОЕ, Вук) вмъква нсѣсѣ, както е в една голяма група гръцки ръкописи (κυριος ιησους, 4, 85 ръкописа, Aland et al. 1998: 195). Арх, Чуд, Добр, Як и Терт не отбелязват добавката и следват византийския текст (κυριος, 1).

Варианти, които не могат да се реконструират от гръцкия текст: 4

Мк 1: 29: нъздѣ нъз сънъмнѣ прнндѣ. Отново Лонд е изолиран сред славянската традиция: словоредът и употребата на ед. ч. (прнндѣ) отразяват един частен вариант (εξελθων εκ της συναγωγης ηλθεν, 6B, 7 ръкописа, Aland et al. 1998: 19), но неговият текст може да покаже влиянието на литургическия текст, който разделя фразата и поставя началния глагол в изявително наклонение (срв. прнндѣ нсѣсѣ Мир и Вук). По-архаичната версия (ншедъше н-сънъмнѣ прндѣ Мар, ... прндѣша Бан) следва друг частен гръцки вариант (εξελθοντες εκ της συναγωγης ηλθον, 5). Чуд, Як, Ник и Терт следват словореда, представен в мажоритарния текст (εκ της συναγωγης εξελθοντες ηλθον, 1/2).

Мк 6: 55: прноснтн ндеже слышаахъ его ѧко тоу естѣ. Текстът на Лонд, който отговаря на Добр и Ник, вмъква местоимение, както е в един рядък вариант на гръцкия текст (περιφερειν οπου ηκουον αυτον ειναι, 6, гръцки ръкопис 79, Aland et al. 1998: 91). Бан, Мар и Вук се различават по реда на думите. Като цяло славянската традиция отразява *conflatio* с византийското четене (περιφερειν οπου ηκουον οτι εκει εστιν, 1), следвано буквално в Чуд, Як и Терт, които изпускат местоимението (...слышаахъ ѧко тоу естѣ).

Мк 10: 13: прноснетъ сѧ. Четенето в Лонд е единствено по рода си, но по-вероятно е резултат от грешка в текста, като тази във Вук (прноснетъ сѧ нхъ, срв. коснетъ сѧ нхъ Чуд, Як, коснетъ ѧ Терт), която отразява византийския текст (αψηται αυτων, 1, Aland et al. 1998: 133). По-ранните версии използват стандартния текст (αυτων αψηται, 2), срв. ѧ коснетъ в Бан, Добр, Мар, Мир и Ник.

Мк 11: 23: нѣ вѣроуѣте ꙗко еже глаголетѣ бываѣтъ бѣдетѣ емоу еже аще речѣтъ. Текстът на Лонд и Вук (f. 73r), които поставят глагола във второ лице вѣроуѣте и глаголетѣ (във Вук, f. 121r също и речѣте), няма точно съответствие в гъцки и в славянския превод, но второлитното πιστευετε може да се открие в някои гръцки ръкописи (*αλλα πιστευετε οτι ο λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη*, 1T, ръкопис 1071, срв. *αλλα πιστευσητε οτι α λεγει...*, 1ZB, ръкопис 69, Aland et al. 1998: 150). Останалата традиция (срв. нѣ вѣрѣ нметѣ ꙗко еже глаголетѣ бываѣтъ бѣдетѣ емоу еже аще речѣтъ Мар) следва византийския текст (*αλλα πιστευση οτι α λαλει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη*, 1) или един негов вариант (...бѣдетѣ емоу еже речѣтъ, OE, срв. ...εσται αυτω ο ειπη, 1R). Изключения представляват Бан, който изпуска част от стиха (... морѣ [om.] бѣдетѣ же аще, речѣтъ) и Мир, който следва византийския текст, но с незапазена в гръцки инверсия (бываѣтъ глаголетѣ).

ЛУКА

Неутрални четения: 0

Обща славянска традиция: 13

Неясни случаи: 1 (Лк 13: 27 – Aland et al. 1999b: 29).

Византийски текст: 16

Лк 2: 15: н чловѣци пастырѣ. Макар и с лексикални различия, славянската традиция и заедно с нея Лонд, следва византийския текст (*και οι ανθρωποι οι ποιμενες*, 1, Aland et al. 1999b: 2). Бан следва един малко разпространен вариант от този тип текстове, които изпускат съюза (3 ръкописа, *οι ανθρωποι οι ποιμενες*, 1B). Не са открити славянски съответствия на стандартния текст.

Лк 4: 44: на сънмнѣнхъ галнѣнскыхъ. Въпреки лексикалните различия (срв. на съборнѣнхъ Бан Вук) цялата славянска традиция следва византийския текст (*εν ταις συναγωγαῖς της γαλιλαιας*, 1, Aland et al. 1999b: 5). Единствено Мир (на сънмнѣнхъ нхъ) отразява един частен вариант на гръцкия текст (*εις τας συναγωγας αυτων*, 10, както и *εν ταις συναγωγαῖς αυτων*, 11 – съответно 4 и 5 ръкописа). Не са открити данни за стандартния текст.

Лк 5: 17: {нѣѣѣѣ} нхъ. Местоимението е във винително-родителна форма, както в Терт и Як. Останалата традиция използва винителния ѣ. И двете форми намират пълно съвпадение с византийския текст (*αυτους*, 1, Aland et al. 1999b: 6). Вариантът в Мир (нмѣ) отговаря на гръцки ръкопис 2497 (*αυτοις*, 1B). Стандартният текст с единствено число *αυτον* (2) не е открит в славянската традиция (срв. Ягич 1883).

Лк 6: 1: въ сѣботѣ второпрѣвѣѣ. Лонд, както и цялостната славянска традиция, следва византийския текст (*εν σαββατω δευτεροπρωτω*, 1, Aland et al. 1999b: 8). Ник (...вѣторѣѣ н прѣвѣѣ) и преди всичко Добр (...вѣторѣѣ прѣво) вероятно предават един по-малко разпространен вариант в гръцките ръкописи (94 ръкописа, *εν σαββατω δευτερω πρωτω*, 1I). Стандартният текст (*εν σαββατω*, 2) е запазен в OE и Вук (в които стихът е адаптиран към лекционария, срв. OE *въ вѣма оно хождѣашѣ нсоуъ въ сѣботѣ*) и в Бан.

Лк 8: 27: отъ лѣтъ мѣногъ н. Както цялата славянска традиция, Лонд поставя съюза след мѣногъ, в пълно съответствие с византийския текст (*εκ χρονων ικανων και*, 1, Aland

et al. 1999b: 13). Чуд изпуска съюза, както е и в един изолиран византийски ръкопис (εκ χρονων καιων, 1J).

Лк 8: 52: нѣстъ. Лонд, следвайки славянската традиция, възстановява византийския текст, който използва просто отрицание преди глагола (ουκ {απεθανεν}, 1, Aland et al. 1999b: 14). Стандартният текст, който вмъква енклитика (ου γαρ, 2), се е запазил в лекционарите Арх и Мир (нѣстъ бо), но и в късните тетраевангелия като Як и Терт (*videtur*) – с различно предаване в славянския превод: не {оумрѣт} бо.

Лк 9: 54: нхъ ѿкоже н нлна сътвори. Византийският текст (αυτους ως και ηλιας ελοιησεν, 1, Aland et al. 1999b: 17) е следван вярно единствено в Лонд и Мар (където, обаче, е изпозван винителен падеж: ѿ ѿкоже...). Славянската традиция предпочита един по-малко разпространен вариант (29 ръкописа) от текст, в който изпуска съюза (αυτους ως ηλιας ελοιησεν, 1F). Мир пропуска и местоимението (ѿкоже нлна сътвори), както е в 3 гръцки кодекса, които обаче запазват съюза (срв. ως και ηλιας ελοιησεν, 1C). Без гръцко съответствие е текстът в Добр, където вса вероятно е резултат от лошо четене на ѿ (вса ѿкоже нлна сътвори). Стандартният текст не се открива в славянските ръкописи.

Лк 9: 55: нма н рече не вѣста са коего доуха еста вы. Както голяма част от славянската традиция, Лонд отразява византийския текст (αυτοις και ειπεν ουκ οιδате οιου πνευματος εστε υμεις, 1, Aland et al. 1999b: 18). Съпадението е частично с Добр и Ник, но също и с атонския текст (Як), докато Бан, Вук и Терт следват (между другото неточно) по-малко разпространени византийски варианти (срв. 1N, 1ZG). Стандартният текст, който дава само αυτοις (2), има съответствие още в Мар и Мир, но е използвано и в Чуд (нма).

Лк 9: 56: еста вы add. сынъ бо чловѣчь нѣстъ прншьлъ доушь чловѣчьскынхъ погубити нъ спастн. Лонд съдържа добавка в съзвучие с голяма част от славянската традиция (от Добр до Як, с малки разлики в предаването от гръцкия), както и с византийския текст (add. ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι, 1, Aland et al. 1999b: 19). Както в предишния стих, Мар, Мир и Чуд следват стандартния текст, този път без добавки (*sine add.*, 2).

Лк 10: 21: доухомъ нсоусъ. Както цялостната славянска традиция, Лонд следва словоред на византийския текст (εν τω πνευματι ο ιησους, 1, Aland et al. 1999b: 20). Бан и Терт представят инверсиран словоред, както е в 35 гръцки ръкописа (ο ιησους εν τω πνευματι, 6).

Лк 11: 48: зждѣте нмъ гробы. Както цялостната славянска традиция, Лонд следва реда на думите, представен във византийския текст (οικοδομειτε αυτων τα μνημεια, 1, Aland et al. 1999b: 24). В частност текстът на Лонд съпада с този в Ник, Терт и Чуд, докато атонският текст (Як), който дава по-буквалното нхъ, се свързва с по-старата традиция (Мар и Добр). В лекционарите Мир и Вук, както и в Бан, е следван обаче словоредът, представен в 15 гръцки ръкописа (οικοδομειτε τα μνημεια αυτων, 3; срв. също οικοδομειτε τους ταφους αυτων, 4 [10 ръкописа.]). Не са открити данни за стандартния текст.

Лк 12: 56: како не нскоушаѣте. Лонд, в съзвучие с по-късната славянска традиция (и с пълния апракос, срв. Мир и Вук), следва византийския текст (πως ου δοκιμαζετε, 1, Aland et al. 1999b: 27). Архаичната традиция (Мар и Добр) от своя страна следва един частен вариант, представен от 3 гръцки ръкописа (между които кодекса на Беза (05): срв. ου δοκιμαζετε, 3).

Лк 16: 14: сна вса н. В този случай славянската традиция е много разнообразна. Лонд, както и Бан, Чуд, Мар, Мир, ОЕ и Терт отразяват византийския текст (ταυτα παντα και, 1, Aland et al. 1999b: 33) с малки разлики в предаването на гръцкия израз. Стандарт-

ният текст, който изпуска съюза (*ταυτα παντα*, 2), е характерен за Арх, Добр, Ник и Вук. Трябва да се отбележи, че атонският текст (*всѣа снѣ н*, Як) е напълно изолиран и следва един частен вариант, представен от 6 минускулни ръкописа (*παντα ταυτα και*, 4).

Лк 16: 20: *нѣтъкын вѣ нменемъ лѣзарѣ нже*. Както Чуд, Добр, Ник и Терт (с малки разлики в предаването на гръцкия текст), Лонд следва византийския текст (*τις ην ονοματι λαζαρος ος*, 1, Aland et al. 1999b: 34). Останалата традиция (срв. Як, Мар, Мир, ОЕ, Вук) следва един по-малко разпространен вариант (*ην τις ονοματι λαζαρος ος*, 1D), запазен в единствен препис (гръцки ръкопис 1335). И в този случай е интересно да се отбележи, че именно този вариант е бил използван в атонския текст (срв. *вѣ нѣкто нменемъ лѣзарѣ нже*, Як).

Лк 21: 11: *н знаменна съ небесе велнка вѣдѣтъ*. Лонд следва една традиция, която, въпреки лексикалното несъответствие, тръгва от Мар и достига до Чуд, следвайки едно разклонение във византийската традиция, което поставя глагола в множествено число (*και σημεια ал ουρανου μεγαλα εσονται*, 1O, 68 ръкописа, срв. също 1I, 3 mss., Aland et al. 1999b: 44). Друг византийски вариант (запазен единствено в ръкопис 1567) се открива в текста на Добр (*н знаменна съ небесн вѣдѣтъ*, срв. *και σημεια ал ουρανου εσονται*, 1N). Атонският текст (Як) следва словореда на един частен гръцки вариант, представен в 89 ръкописа (*και σημεια μεγαλα ал ουρανου εσται*, 3), но и той, както и останалата традиция, поставя глагола в множествено число: *н знаменна велна съ небесе вѣдѣтъ*. Единственото число във византийския текст (*και σημεια ал ουρανου μεγαλα εсται*, 1), както и словоредът на стандартния (*και ал ουρανου σημεια μεγαλα εсται*, 2) не се откриват в славянската версия,

Лк 23: 23: *нхъ н архереенстнн*. Лонд, както като цяло славянската традиция, следва византийския текст (*αυτων και των αρχιερεων*, 1, Aland et al. 1999b: 48). Добр, Мир и Ник изпускат съюза, който липсва и в една двойка гръцки ръкописи (*αυτων των αρχιερεων*, 3, срв. също *αυτων αρχιερεων*, 3B, 1 ръкопис).

Мажоритарен текст: 3

Лк 18: 24: {вндѣвъ жє} *нсоусъ прнскръбьна бывъша рече*. Както по-старата славянска традиция, Лонд следва една частна форма на мажоритарния текст (*ο ιησους περιλυτον γενομενον ειπεν*, 1/2B, Aland et al. 1999b: 38), който изпуска местоимението *αυτον*. Като вмъкват местоимението, Чуд и атонският текст (*его нсоусъ...*) се доближават до мажоритарния текст (*αυτον ο ιησους περιλυτον γενομενον ειπεν*, 1/2). Все пак трябва да се отбележи, че вариантът присъства още в Добр (*н нсоусъ прнскръбьна бывъша рече*) и е отразен и в Ник, който обаче вмъква и един съюз, за който няма гръцки паралел (*н нсоусъ прнскръбьна бывъша н рече*).

Лк 19: 25: *н рѣша емоу господн нматъ десѣтъ мѣнасъ*. Славянската традиция, и заедно с нея Лонд, следва мажоритарния текст (*και ειπεν(-ον) αυτω κυριε εχει δεκα μνας*, 1/2, Aland et al. 1999b: 40). Единствено Вук, като пропуска местоимението, се доближава до един слабо разпространен вариант, представен само в два гръцки преписа (*και ειπεν κυριε εχει δεκα μνας*, 1/2J).

Лк 21: 6: *камень на каменн*. Лонд, както и ръкописите от XIV в. Чуд, Як и Терт (представен още в Мар във форма на каменѣ), следва вярно мажоритарния текст (*λιθος επι λιθω*, 1/2, Aland et al. 1999b: 43). За разлика от тях традицията, следвана от Бан, Добр, Мир и Ник (и

фиксирана още в Зогр, срв. Ягич 1879), вмъква зѣдѣ, като се доближава до текста, представен от 9 гръцки ръкописа (λιθος ἐπὶ λίθῳ ὠδε, 3, срв. също 3B, 3C). От своя страна Вук предполага наречието, както е в 9 гръцки ръкописа (ὠδε λιθος ἐπὶ λίθῳ, 5, срв. също 6).

Стандартен текст: 10

Лк 6: 26(2): вѣсн ѹловѣцн. Както цялата славянска традиция, Лонд следва стандартния текст (παντες οι ανθρωποι, 2, Aland et al. 1999b: 10). Византийският текст, който пропуска παντες, откриваме единствено в Добр и Терт (*videtur*).

Лк 7: 11: {оученницн} его. Както архаичната славянска традиция, Лонд следва стандартния текст (αυτου, 2, Aland et al. 1999b: 12). Византийският текст (αυτου ικανοι, 1), обаче, се открива в по-късните ръкописи. Трябва да се отбележи различното предаване на гръцкия текст: его мѣнозн в Чуд и Як, его достоннн в Терт. Първият текст вероятно отговаря на един частен гръцки вариант (αυτου πολλοι, 4), който се открива единствено в маргиналните глоси на гръцки ръкопис 830. Частният вариант, отразен в Мир (мѣнозн) е запазен в 9 минускулни ръкописа (ικανοι, 3).

Лк 10: 22: вѣсѧ. Началото на стиха в Лонд, както и в балканските ръкописи Бан, Ник и Терт, репродуцира стандартния текст, който използва простото παντα (2, Aland et al. 1999b: 21). Четенето е запазено още в Зогр (Ягич 1879, 1883). Добавката във византийския текст (και στραφεις προς τους μαθητας ειπεν παντα, 1) може да се прочете още в Мар и Добр, Чуд и Як. Як, както и в други случаи, показва влиянието на литургическата традиция: н обращъ сѧ къ оученномъ рече {В пѣе ѣ ѣе} рече господъ своимъ оученномъ вѣсѧ (срв. рече господъ своимъ оученномъ вѣсѧ Мир, рече господъ вѣсѧ Вук).

Лк 12: 40: н вы вѣдѣте готовн... Както една част от по-старата традиция (и Ник, и Терт), Лонд следва стандартния текст (και υμεις γινεσθε ετοιμοι..., 2, Aland et al. 1999b: 26). Византийският текст, който вмъква енклитика (και υμεις ουν γινεσθε..., 1), е отразен също в Мар и Добр и по-късните Вук, Чуд и Як (н вы оубо вѣдѣте готовн).

Лк 15: 16: насытнтн сѧ отъ. Лонд следва стандартния текст (χορτασθηvai εκ, 2, Aland et al. 1999b: 31), както и голяма част от славянската традиция. Византийският текст (γεμισαι την κοιλιαν αυτου αλο, 1, срв. също варианта, представен в 14 минускулни ръкописа γεμισαι την κοιλιαν αυτου εκ, 5) е представен още в Мар и ОЕ (насытнтн ѹрѣво свое отъ), откъдето навлиза и в Як. Чуд също предава византийския текст, но с лексикална промяна: напльнтн ѹрѣво свое отъ.

Лк 19: 15: каковѧ коуплѧ сѧтъ сѧтворнлн. Лонд запазва свободния превод от гръцки, който е характерен като цяло за славянската традиция. Изпускането на личното местоимение води към стандартния текст (τι διεπραγματευσαντο, 2, Aland et al. 1999b: 39). Единствено Чуд реконструира фразата *ex novo* (къто ѹто прнорѹдова) в пълно съответствие с византийския текст (τις τι διεπραγματευσато, 1).

Лк 19: 42: вѣ днь съ н ты. Славянската традиция, представена в Лонд, Мир, Ник и Терт, предава точно стандартния текст (εν τη ημερα ταυτη και συ, 2, Aland et al. 1999b: 41). По-късните версии репродуцират византийския текст (και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη, 1) или един от неговите варианти (και συ γε εν τη ημερα σου ταυτη, 1F): срв. н ты ѧже вѣ днь твои си Чуд и по-неточното н ты вѣ днь съ твои в Як. Текстовете в Мар (вѣ днь съ твои н ты) и Вук (вѣ днь съ твои ты) са резултат от контаминация между два типологични текста. Вероятно основата на четенията в Добр (вѣ днь сѣдънын ты) и Бан (вѣ днь сѣцааго ты) трябва да се търси във вмъкната в текста екзегетична глоса.

Лк 23: 45: слънцьоу помръкъшоу. Една част от славянската традиция, представена от Бан, Добр, Лонд, ОЕ, Ник и Терт (*videtur*) заема конструкцията *dativus absolutus* от стандартния текст (του ηλιου εκλιποντος, 2, Aland et al. 1999b: 50). Византийският текст (και εσκοτισθη ο ηλιος, 1) представен в Мар (н помръуе слънцье, срв. Арх, Як, Мир, Вук), е използван и в Чуд (н отъмси са слънцье, *videtur*).

Лк 24: 19: назарѣннѣ. Цялостната славянска традиция следва стандартния текст (ναζαρηνου, 2, Aland et al. 1999b: 51). Единствено Терт (ναζορεα) показва явно доближаване до формата на името според византийския текст (ναζω(ο)ραλου, 1).

Лк 24: 47(1): въ оставленне. И в този случай Лонд следва стандартния текст (εις αφεσιν, 2, Aland et al. 1999b: 53), както Чуд, Ник и Терт (но също така Арх и Бан, които дават въ отъпоущенне). Византийският текст (και αφεσιν, 1) е представен в ОЕ (н оставленню) и Мар (н отъпоущенню). Четенето в Мар е използвано и в Як. Ръкопис 2446 показва *conflatio* на двата варианта още в гръцки (και εις αφεσιν, 3), което можем да открием и в Добр (н въ отъпоущенне). Без гръцко съответствие остават вариантите в пълния апракос: срв. Мир (който дава само отъпоущенне) и Вук (който пропуска и отъпоущенне).

Частни четения: 11

Лк 2: 33: отьць н матн его. Лонд е изолиран от цялата славянска традиция и вероятно следва един частен вариант на гръцкия текст, запазен в ръкописи 01 (преди да бъде коригиран според стандартния текст) и 019 (ο πατηρ και η μητηρ αυτου, 4, Aland et al. 1999b: 3). Славянската версия следва предимно византийския текст (ιωσηφ και η μητηρ αυτου, 1, срв. носнѣ н матн его). Ник (както Асем, Сав и Зогр, срв. Ягич 1883 и 1879), отразяват стандартния текст (ο πατηρ αυτου και η μητηρ, 2, срв. отьць его н матн). Възможно е четенето в Лонд да произлиза от *conflatio* между византийския и стандартния текст. Напълно изолирана остава формата в Бан (носнѣ н Марнѣ), която няма гръцко съответствие.

Лк 4: 4: ѹловѣкъ add. нъ о всѣакомѣ глаголъ нсходѣщнмъ отъ оустъ божиныхъ. Освен Бан, Добр, Ник и Вук (който дава нъз оустъ), Лонд следва един доста разпространен частен вариант (120 ръкописа) на гръцкия текст (add. αλλ επι παντι ρηματι εκπορευομενω δια στοματος θεου, 4, Aland et al. 1999b: 4). Останалата славянска традиция следва византийския текст (add. αλλ επι παντι ρηματι θεου, 1). Не са открити свидетелства за стандартния текст, който е без добавка (срв. Ягич 1883).

Лк 6: 26(1): добро рекѣтъ о васъ. В словоредата Лонд следва (както Добр, Як, Ник и Вук, срв. също Зогр, Ягич 1879) една голяма група гръцки ръкописи (362 ръкописа, καλωσ ειπωσιν υμας, 3, Aland et al. 1999b: 9). От славянските ръкописи, които споделят това четене единствено Як показва близост до гръцкия, като елиминира предлога (доброу рекѣтъ вамъ). Византийският текст е представен в Терт (доброу о васъ рекѣтъ) и Чуд. Интересно е да се отбележи, че Чуд повтаря буквалния превод на Як, въпреки че променя изказа: доброу вамъ рекѣтъ. Други типове текст са отбелязани в Бан, който вероятно следва един слабо разпространен вариант, запазен в един-единствен ръкопис 2786 (ειπωσιν υμας καλωσ, 4, срв. рекѣтъ о васъ доброу), и в Мар и Мир, чието четене рекѣтъ доброу о васъ няма гръцко съответствие. За стандартния текст не са открити свидетелства.

Лк 9: 3: двѣю. Както цялата славянска традиция, Лонд използва обикновено числително, както е текстът в 17 гръцки кодекса (δου, 3, Aland et al. 1999b: 16). Чуд и атонският текст (Як) се опират на мажоритарния текст, който вмъква предлог (ανα δυο, 1/2, срв. по двѣма).

Лк 13: 19: дрѣво велне. Като една част от славянската традиция (от ОЕ, дрѣво велнко f. 237 по атонския текст и Терт), Лонд следва един частен гръцки вариант, запазен в 35 минускулни ръкописа (δενδρον μεγα, 4, Aland et al. 1999b: 28). Византийският текст, който вмята предлог (εις денδρον μεγα, 1), е характерен за по-ранната традиция (въ дрѣво велне Добр, Мар, въ дрѣво велнко Арх, ОЕ, f. 108), но е използван и в Чуд (въ дрѣво велнко).

Лк 15: 21: твон add. сътвори ма њако єднного отъ нанмыннкъ твонхъ. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва един много разпространен гръцки вариант (207 ръкописа, между които и този на Беза 05: add. ποιησον με ως ενα των μισθιων σου, 3, Aland et al. 1999b: 32). Мажоритарния текст, който е без вмъквания (sine add., 2), откриваме още в Мар и Добр. Той намира място в по-късното развитие на текста (Чуд и Як).

Лк 17: 9: повелѣнаѡ ємоу не мьнѡ. Единствено Лонд и Терт – въпреки че четенето се среща също и в Дан, срв. повелѣное ємоу не мню, в апарата на Даничић 1864 – следват един частен вариант на гръцкия текст (τα διαταχθεντα αυτου ου δοκω, 4, Aland et al. 1999b: 36), запазен в 41 ръкописа, между които и кодекса на Беза (05). В Ник текстът между Лк 16: 29 и Лк 18: 4 липсва поради лакуна в ръкописа. Останалата традиция се опира на византийския текст, като пропуска местоимението (срв. τα διαταχθεντα ου δοκω, 1).

Лк 18: 11: снѣ въ сѣбѣ. В този случай славянската традиция е много разединена: Лонд следва четене, което води началото си от архаичния лекционар (ОЕ), получило широко разпространение в славянските ръкописи (Бан, Добр, Як, Терт, Вук, както и Ник, срв. снко въ сѣбѣ) и възстановява словореда, запазен в 33 гръцки ръкописа и в папирус P75 (ταυτα προς εαυτον, 3, Aland et al. 1999b: 37). Други частни варианти следват архаичният текст (προς εαυτον, 8, срв. Мар, Арх) и пълният апракос (от. προς εαυτον ταυτα, 11, срв. Мир). Единствено Чуд (къ сѣбѣ снѡ) се свързва с мажоритарния текст (προς εαυτον ταυτα, 1/2).

Лк 20: 27: глаголюще. Лонд, както общата славянска традиция, предава текста, запазен в 86 гръцки ръкописа (между които е и кодекса на Беза (05): οι λεγοντες, 3, Aland et al. 1999b: 42). Въпреки промяната в израза (нже глаголютъ), Як се доближава до същото гръцко четене. Единствено Чуд (сѡпротнѡ глаголющнн) съвпада с мажоритарния текст (οι αντιλεγοντες, 1/2).

Лк 22: 68: отъвѣщаваете add. мн нн же поустанте. Единствено Лонд представя енклитиката же и като че ли се свързва с един вариант, запазен в 2 гръцки преписа (add. μοι ουδε απολυσητε, 6, Aland et al. 1999b: 46). Общата славянска традиция от Мар нататък дава мн нн поустанте, което вероятно е резултат от свободен превод на византийския текст. Четенето в Чуд показва буквален превод на византийския текст (add. μοι η απολυσητε, 1), било в употребата на частицата, било в префигирания глагол (мн лн отъпоустанте). Напълно изолиран е вариантът в Мир (мн нн хоцете мене поустантн), който вмква местоимение, както го откриваме в два от представителите на византийския текст (add. μοι η απολυσητε με, 1F). Стандартният текст, в който няма вмъквания, не е запазен в славянски превод.

Лк 23: 16: add. потрѣбѡ же нмѣаше на всѡ праздыннкы отъпоушатн нмѡ єднного. Както в общата славянска традиция, така и в Лонд, 17 стих е фиксиран във формата, представена в 10 гръцки ръкописа (между които и кодекса на Беза, 05: add. αναγκην δε ειχεν κατα εορτην απολυειν αυτοις ενα, 3, Aland et al. 1999b: 47). Забелязва се липсата на съответствие на славянското всѡ в гръцки. Единствено Чуд (нѡждѡ же нмѣаше отъпоушатн нмѡ на праздыннкъ єднного) е точен спрямо византийския текст (add. αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα). Стандартният текст, който пропуска стиха, засега няма славянско съответствие.

ЙОАН

Неутрални четения: 2**Обща славянска традиция: 70**

Неясни случаи: 7 – Йо 1: 38 (Aland et al. 2005, 10); Йо 2: 15(3) (Aland et al. 2005, 18); Йо 2: 24 (Aland et al. 2005, 20); Йо 3: 15 (Aland et al. 2005, 24); Йо 5: 37 (Aland et al. 2005, 53); Йо 8: 16(1) (Aland et al. 2005, 102); Йо 10: 34(1) (Aland et al. 2005, 146).

Византийски текст: 25

Йо 1: 18: Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва византийския текст (єдннороднын сынъ, срв. ο μονογενης υιος, 1, Aland et al. 2005: 2), но показва лексикална близост (єдннороднын) единствено с Як ('атонския текст'). Бан (нъ єднночуддын сынъ) и ОЕ (ткъмє єднночуддын сынъ) следват частен гръцки вариант (6, ει με ο μονογενης υιος), запазен в ръкопис 032S. В славянската версия няма данни за стандартния текст (μονογενης θεος, 2; срв. също Алексеев и др. 1998).

Йо 1: 27(1): add. тън єсть както във византийския текст (αυτος єστιν, 1, Aland et al. 2005: 3). Четенето вече е познато от Терт. Византийския текст следват, но с малко по-различно предаване на текста, също и Бан (н тън єсть), Чуд и ОЕ (тъ єсть). Як, Мар и Мир съдържат добавка, но също могат да се изведат от една частна група гръцки ръкописи (съ єсть, срв. ουτος єστιν, 3), която наброява 20 ръкописа. Стандартния текст (ο ολιω, 2) следват Добр, Ник и Вук.

Йо 1: 27(2): азъ нъсмь достоннъ, както е във византийския текст (εγω ουκ єμι αξιος, 1, Aland et al. 2005: 4). Стандартният текст (ουκ єμι εγω αξιος, 2) намира съответствие в Мир и в атонската традиция (Як). Бан и ОЕ следват частни варианти на гръцкия текст (срв. съответно ουκ єμι αξιος εγω, 3, запазен в 3 ръкописа и по-разпространеното ουκ єμι αξιος, 4, което се открива в 115 ръкописа).

Йо 1: 37: н оба оучєннка. Лонд, заедно с голяма част от славянската версия, следва византийския текст (αυτου οι δυο μαθηται, 1, Aland et al. 2005: 9). Бан отразява гръцки текст, представен от малка група от шест ръкописа (οι δυο μαθηται, 13), който пропуска местои-мението. Извън нашия корпус стандартния текст (οι δυο μαθηται αυτου, 2) показват само два ръкописа: Гилф1 (s) и Вол (Алексеев и др. 1998).

Йо 2: 6: воднось камѣнъ шесть лежащъ по оупиєнню нудєнскоу. Словоредът следва византийския текст (υδριαι λιθιναι εξ κειμεναι κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων, 1, Aland et al. 2005: 14), както и голяма част от славянската традиция (без Бан и Ник, които следват частен вариант, представен в 4 гръцки ръкописа: υδριαι λιθιναι εξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμεναι, 3). Не са изолирани свидетелства за стандартния текст (λιθιναι υδριαι εξ ката τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμεναι, 2; срв. също Алексеев 1998).

Йо 3: 16: н сына своего єдннороднааго. Както цялостната славянска традиция, Лонд следва византийския текст (τον υιον αυτου τον μονογενη, 1, Aland et al. 2005: 25), но предпоставя съюза н, който няма гръцко съответствие. Отново отбелязваме лексикалното съвпадение с Як (останалата традиция дава (єд)нночуддын). Добр отразява един частен гръцки вариант (сына своего възлюбенааго, срв. τον υιον αυτου τον αγαπητον, 5, 1 ръкопис). Не са открити свидетелства за стандартния текст (срв. Алексеев и др. 1998).

Йо 4: 1(1): господь. Като голяма чест от славянската традиция, Лонд следва византийския текст (ο κυριος, 1, Aland et al. 2005: 32). Чуд и Як се отличават с четенето нсѡуѡсѡ, като следват стандартния текст (ο ιησους, 2).

Йо 4: 3: отнде (om. пакы) въ галнлѣѣж (απηλθεν [om. παλιν] εις την γαλλλαιαν, 1, Aland et al. 2005, 34) ..., но наречието присъства в архаичната славянска версия, която следва стандартния текст. Липсата му във византийския текст е отразена в Чуд.

Йо 5: 2: внѡездѡ. Славянската версия последователно следва формата на името Витезда, запазена във византийския текст (βηθεσδα, 1, Aland et al. 2005: 47). Единствено Вук пропуска пояснението ѡже нарнцаѡт се ѡврѣнснн внтезда, както в гръцки ръкопис 144 (om. η επιλεγομενη εβραϊστι βηθζαθα, V), но го добавя в полето.

Йо 5: 16: нсѡуѡсѡ нюдѣѣ add. н нскаахѣ ego ѡубнтн. Лонд отразява византийския текст – заедно с няколко други ръкописа, като се започне от Бан (срв. Терт и Як) – и в словоредѡ нсѡуѡсѡ нюдѣѣ... (τον ιησουν οι ιουδαιοι και εξητουν αυτον αλοκτειναι, 1, Aland et al. 2005: 51). Славянската версия от Мар до Чуд често представя обѡрнат словоред нюдѣн нсѡуѡсѡ, както е в стандартния текст, но с включена добавка. Това четене се среща в 11 гръцки ръкописа (οι ιουδαιοι τον ιησουν και εξητουν αυτον αλοκτειναι, 9). Добр и Ник следват византийския текст, но пропускаат съюза н. Този вариант също намира гръцко съответствие (1K).

Йо 6: 14(1): ѡже сътворн знаменне нсѡуѡсѡ. Подлогѡт е предаден в славянската традиция, както във византийския текст (ο ελοιησεν σημειον ο ιησους, 1, Aland et al. 2005: 62). Редѡт на думите в Лонд отговаря на византийския текст. Освен в архаичните кодекси (срв. Добр и ОЕ, f. 35r), той е запазен и в Ник, Терт и Чуд. Голяма част от традицията, в лицето на Бан, Як, Мар, Мир, Вук и ОЕ (f. 16r), следва различен словоред, който води началото си от вариант, запазен в 92 гръцки ръкописа (το σημειον ο ελοιησεν ο ιησους, 6).

Йо 6: 22: ѣдннѡ add. тѡн въ нѡже вѡнндоша ѡубеннцн ego. Голяма част от славянската традиция, както и Лонд, следва византийския текст (εν εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου, 1, Aland et al. 2005: 66). Все пак има ръкописи, които пропускаат тези думи и отразяват стандартния текст, като Добр (първоначалното четене!) и Ник. Вук пропуска показателното местоимение, следвайки един малко разпространен вариант на византийския текст (εν εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου, 1D).

Йо 6: 42(2): како ѡубо глаголетѡ. Лонд, заедно със славянската традиция, следва византийския текст (πως ουν λεγει, 1, Aland et al. 2005: 71). Не се откриват свидетелства за стандартния текст (πως νυν λεγει, 2). Единствено Бан изпуска ѡубо и се доближава до текста на 5 гръцки ръкописа (om. νυν, 4).

Йо 6: 55: нстннѡ ... нстннѡ. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва византийския текст, който представя наречие а не съгласувано прилагателно (αληθως ... αληθως, 1, Aland et al. 2005: 76). Стандартният текст (αληθης ... αληθης, 2) е представен в Бан (нстннѡѡ ... нстннѡѡ). Трябва да се отбележи четенето в Добр (нстннѡ ... нстннѡѡ), което е отражение на един малко разпространен вариант на гръцкия, представен в 21 ръкописа (αληθως ... αληθης, 3).

Йо 6: 58(3): (add. манѡнѡ) н. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва византийския текст (το μαννα και, 1, Aland et al. 2005: 80). Интересно е да се отбележи, че някои славянски ръкописи (например Мир) отразяват частна традиция с добавка на варианта въ поустынн (το μαννα εν τη ερημω και, 3, 102 ръкописа). От своя страна Бан пропуска манѡнѡ и следва стандартния текст (και, 2).

Йо 6: 69(1): *христосъ сынъ*. Както и славянската традиция, Лонд следва византийския текст (*ο χριστός ο υίος*, 1, Aland et al. 2005: 83). Изключение представлява Григ10 (*ο υίος*, 5; срв. Алексеев и др. 1998), но този вариант, представен от 8 гръцки ръкописа, може да се прочете още в текста на Мар, където *христосъ* е добавено над реда (срв. Ягич 1883).

Йо 6: 71(1): *нскарнотъскааго*. В своето четене Лонд и Терт вероятно следват форма на византийския текст (*τον ισκαριωτην*, 1F, Aland et al. 2005: 85). В Добр и Ник *нскарнотъннна*, с кратка форма на прилагателното, също може да бъде изведена от византийския текст (*ισκαριωτην*, 1). Най-разпространото в славянската традиция *нскарнота*, както е в Бан, Чуд, Як и Мар, изглежда по-близка до стандартния текст, който поставя съществителното в родителен падеж (*ισκαριωτου*, 2).

Йо 7: 42: *христосъ прндетъ*. Лонд следва византийския текст (*ο χριστός ερχεται*, 1, Aland et al. 2005, 93), заедно с Чуд, Як и Терт. Останалата традиция следва стандартния текст (*ερχεται ο χριστός*, 2).

Йо 7: 46: *add. ъко съ чловѣкъ*. Лонд и славянската традиция следват византийския текст (*add. ως ουτος ο ανθρωπος*, 1, Aland et al. 2005, 94). Пропускът, представен в стандартния текст, се открива единствено в Вол (Алексеев и др. 1998). Добр, с четене, което е изолиран вариант, отразява един частен вариант на гръцкия текст (*ως ουτος ελαλησε*, 5C, 2 ръкописа, срв. още *ως ουτος λαλει*, 5), характерен единствено за кодекса на Беза (05).

Йо 7: 53–8: 11: Епизодът с блудницата е представен в Лонд, както и в славянската версия, според византийския текст (1, Aland et al. 2005, 100), но с изключение на Тълковното евангелие на Теофилакт (срв. Алексеев и др. 1998), което пропуска тези стихове и се доближава до стандартния текст. Цялата перикопа липсва и в Мир.

Йо 9: 4(1): *мынѣ подоваетъ*. Както славянската традиция като цяло, така и Лонд следва византийския текст (*εμε δεи*, 1, Aland et al. 2005, 120). Единствено Добр вмъква енклитиката *во* след местоимението и се свързва с един слабо разпространен вариант (*εμε δε δεи*, 1B), представен в един-единствен гръцки ръкопис (166).

Йо 9: 19: *нынѣ виднтъ*. Лонд следва заедно със славянската традиция византийския текст (*αρτι βλεπει*, 1, Aland et al. 2005, 125). Единствено лекционарите Арх (*videtur*) и Мир пропускат *нынѣ*, както е в един слабо разпространен гръцки вариант, запазен в един-единствен ръкопис (*βλεπει*, 4).

Йо 10: 19: *распърѣ же пакы быстѣ въ нюдѣнхъ*. Лонд следва реда на думите на византийския текст (*σχισμα ουν παλιν εγενετο εν τοις ιουδαιοις*, 1, Aland et al. 2005, 136). Същия словоред следват някои други преписи (Арх, Добр, Як, Мир, Ник и ОЕ). Няма свидетелства за стандартния текст. Бан и Мар следват един частен вариант (*σχισμα ουν εγενετο παλιν εν τοις ιουδαιοις*, 3, 46 ръкописа), който е използван и в Чуд. Терт и Вук представят словоред, подобен на Мар, като Терт поставя пакы след *нюдѣнхъ* (срв. 5, представен в 5 ръкописа), а Бан изпуска пакы (срв. 4, представен от 28 ръкописа).

Йо 10: 26: *монхъ ъкоже рѣхъ вамъ*. Както като цяло славянската традиция, Лонд следва византийския текст (*των εμων καθως ειπον υμιν*, 1, Aland et al. 2005, 137). Единствено Бан вмъква енклитиката *во* и се свързва в частен гръцки вариант, представен единствено в ръкопис 317 (*των εμων καθως δε ειπον υμιν*, 9).

Йо 10: 29(3): *отъца add. моего*. Лонд, заедно със славянската традиция, следва византийския текст (*του πατρος add. μου*, 1, Aland et al. 2005, 141). Стандартният текст, който пропуска *μου*, може да се прочете в текста на Ник, в който *моего* е добавено над реда. Арх

(л. 163б), в който е изписано само моею, отговаря на частен вариант на гръцкия текст, който пропуска του πατρος (μου, 9, 1 ръкопис).

Мажоритарен текст: 7

Йо 3: 27(2): съ небесе. Следвайки славянската традиция, Лонд възстановява мажоритарния текст (εκ του ουρανου, 1/2, Aland et al. 2005, 29). Единствено Добр (съ выше) следва частен гръцки вариант (ανωθεν, 8, 3 ръкописа).

Йо 4: 9: add. же. Както в мажоритарния текст (add. ουν, 1/2, Aland et al. 2005, 35), частичката е представена в част от славянската традиция. Чуд дава варианта оубо. Частичката липсва в Арх, Бан, ОЕ, Вук и в атонската традиция (Як), както в голям брой гръцки ръкописи (om. ουν, 3, 224 ръкописа).

Йо 4: 23: отъць бо тацѣхъ нщѣтъ кланѣщнхъ са ємоу. Славянската версия съвпада с мажоритарния текст (или с един от неговите варианти), въпреки че при Лонд се наблюдава инверсия на началото – изместване на наречието на второ място и пропускане на началния съюз, което не се открива в гръцките ръкописи (και γαρ ο πατηρ τοιουτουζ ζητει τουζ προσκυνουνταζ αυτου, 1/2, Aland et al. 2005, 38). Четенето в Лонд е фиксирано и в Терт. Трябва да се отбележи, че единствено Чуд (срв. също Алексеев и др. 1998) следва буквално гръцкия текст, като поставя местоимението във вин. пад. (кланѣщнхъ са єго).

Йо 6: 46: отъ бога. Славянската традиция следва мажоритарния текст (пара του θεου, 1/2, Aland et al. 2005, 73). Единствено Чуд (необичайно за него) отразява частен вариант (пара του πατρος, 4, 17 ръкописа).

Йо 7: 40(2): глаголаахъ съ. Както голяма част от славянската традиция, Лонд следва мажоритарния текст (ελεγον ουτοζ, 1/2, Aland et al. 2005, 92) с пропускане на ъко, което е запазено във Вук. Съюзът се открива в гръцката традиция (ελεγον οτι ουτοζ, 3, 25 ръкописа).

Йо 8: 25(1): глаголаахъ же. Лонд следва, съвместно със славянската традиция, мажоритарния текст (ελεγον ουν, 1/2, Aland et al. 2005, 106). Чуд, който използва аориста глаголааша же, може би е под влияние на частно гръцко четене (ειπον ουν, 5, 29 преписа).

Йо 10: 15: полагаѣ. Както славянската традиция като цяло, така и Лонд следва мажоритарния текст, който поставя глагола в първо лице (τιθημι, 1/2, Aland et al. 2005, 133). Единствено Терт отразява един по-малко разпространен вариант на този текст, прибягвайки до третоличното полагаѣтъ (τιθησιν, 1/2К, 2 ръкописа.).

Стандартен текст: 10

Йо 4: 37: нстнньно в своята кратка форма предава по-точно стандартния текст, в който прилагателното е без определителен член (αληθινος, 2, но и αληθηζ 3, Aland et al. 2005, 41). Кратката форма на прилагателното е запазена в Бан, Терт и Вук (във Вук вар. нство). Останалата традиция отговаря на византийския текст (нстнньное, нствоє срв. ο αληθινος, 1).

Йо 6: 42(3): глаголетъ. Лонд и Терт следват стандартния текст (λεγει, 2, Aland et al. 2005, 72) като пропускат подлога, поставен преди или след глагола в другите славянски ръкописи. Чуд и Як в частност го поставят след глагола, като следват буквално византийския текст (λεγει ουτοζ, 1).

Йо 6: 66: мънози отъ оученикѣ. Заедно с по-старите преписи и общата славянска традиция, Лонд следва стандартния текст (πολλοι εκ των μαθητων, 2, Aland et al. 2005, 82). По-късните преписи като Чуд (без Як) пропускат отъ, като следват византийската традиция.

Йо 6: 71(2): хотѣаше прѣдати его. В словоредата Лонд, както и архаичната версия (Мар Добр, Бан, но и Як и Ник) следва стандартния текст (εμελλεν παραδιδουαι αυτον, 2, Aland et al. 2005, 86). Чуд, обаче, върви по византийския текст (εμελλεν αυτον παραδιδουαι, 1). Интересно е четенето в Терт (хотѣаше н прѣдати н), което вероятно е плод на *conflatio* на двете цитирани по-горе четения.

Йо 7: 9: самъ. Лонд следва стандартния текст, както общо взето архаичната славянска традиция (αυτος, 2, Aland et al. 2005, 88). Чуд и атонският текст предават византийския текст: нмъ (αυτοις, 1).

Йо 7: 40(1): словеса снѣ. Лонд следва, както като цяло архаичната славянска версия, стандартния текст (των λογων τουτων, 2, Aland et al. 2005, 91). Як се доближава до византийския текст (τον λογον, 1), като пропуска снѣ и поставя думата слово в единствено число. Чуд също пропуска местоимението, но запазва множественото число словеса, както една група гръцки ръкописи (των λογων, 4, 309 ръкописа). Много разпространен в гръцки е и вариантът от Арх (τον λογον τουτον, 5, 130 ръкописа).

Йо 7: 52: отъ галнѣѣѣ пророкъ. Заедно със славянската традиция Лонд следва стандартния текст (εκ της γαλιλαιας προφητης, 2, Aland et al. 2005, 99). Чуд и Як се различават в словоредата, като предават византийския текст (προφητης εκ της γαλιλαιας, 1).

Йо 8: 23: сего мнѣ. Лонд следва общата славянска традиция и стандартния текст (τουτου του κοσμου, 2, Aland et al. 2005, 105). Чуд и Як отново се различават по словоредата, като се доближават до византийския текст (του κοσμου τουτου, 1). Това четене е представено и в Бан.

Йо 10: 32(1): дѣла добра ѣвнхъ вамъ. Лонд пази архаичната славянска традиция и стандартния текст (εργα καλα εδειξα υμιν, 2, Aland et al. 2005, 143). Чуд и атонският текст (Як) се отличават от останалите, като се доближават до византийския текст (καλα εργα εδειξα υμιν, 1). Мар представя варианта васъ (коригиран по-късно на въ васъ), като отразява гръцкия текст, представен само в един ръкопис (υμας, 2В). Без съответствие в гръцки остава четенето дѣлахъ, запазено в Арх, който в останалия текст следва стандартния текст.

Йо 10: 32(3): каменне на ма мещете. В реда на думите Лонд следва, заедно с архаичната славянска традиция, стандартния текст (εμε λιθαζετε, 2, Aland et al. 2005, 145). Чуд и Як (и по-рано Добр) се приближават до византийския текст (λιθαζετε με, 1).

Частни четения: 32

Йо 1: 27 (3): add. тѣн васъ крѣстнтъ доухомъ свѣтынмъ н огнемъ. Четенето е запазено в 145 гръцки ръкописа (εκείνος υμας βαптиσει εν πνευματι αγιω και πυρι, 3, Aland et al. 2005, 5), но от цялата славянска традиция е запазено единствено в Лонд (срв. също Алексеев и др. 1998). Славянската традиция предава мажоритарния текст (1/2), в който няма добавки.

Йо 2: 15(1): (add. ѣко) бнчѣ. Лонд превежда ως (3, Aland et al. 2005, 16, 50 ръкописа). Четенето е фиксирано още в архаичната славянска традиция, било в тетраевангелието (Зогр), било в лекционарите (Асем и ОЕ, срв. Алексеев 1998), и е получило голямо разпространение в балканските ръкописи (Мир, Ник, Терт и Вук). Голяма част от ръкописната традиция, представена тук от Мар, Добр, Як и Чуд, следва мажоритарния текст (1/2), който пропуска ως.

Йо 3: 5(1): add. н рече емоу което превежда και ειπεν αυτω съществува в някои гръцки ръкописи (4, 11 ръкописа; 4С, 1 ръкопис, Aland et al. 2005, 21). Четенето е запазено в

по-архаичната славянска версия само от ОЕ. Ръкописите от XIV в. като Як и Терт пропускат съюза (рече ємоу), без да следват точен гръцки текст. Ник представя един по-малко разпространен вариант (και ειπεν, 4В, 1 ръкопис). Като цяло славянската версия следва мажоритарния текст (Мар, Бан, Добр, Вук и Чуд).

Йо 3: 20: add. ѡко зъла сѣтъ. Като голяма част от славянската традиция, Лонд отразява едно разклонение на гръцката традиция, което добавя оти повηρα єστιν в края на стиха (4, Aland et al. 2005, 26, 118 ръкописа). ОЕ, Чуд и атонската редакция А (Як) следват мажоритарния текст (1/2), който е без добавката.

Йо 4: 11(2): отъкѣдоу (om. оубо) нмашн. Както в едно разклонение на гръцката традиция (ποθεν [om. ουν] εχεις, 4, Aland et al. 2005, 37, 42 ръкописа), наречието присъства в голяма част от славянската традиция, която следва мажоритарния текст (1/2), но неговата липсата е засвидетелствана в Бан, Мир, Терт и Вук.

Йо 4: 43: отътѣдоу н нде. Славянската версия, както и Лонд, следва серия ръкописи, които дават четенето εκειθεν και ηλθεν (3, Aland et al. 2005, 43, 40 ръкописа). Единствено Чуд предава по-точен спрямо византийския текст вариант – отътѣдоу н отнде (εκειθεν και απηλθεν, 1).

Йо 4: 51(1): н глаголюще add. възвѣстнша ємоу. Лонд не съвпада напълно с нито един гръцки или славянски ръкопис. Тази добавка съществува в някои гръцки ръкописи (και απηγγειλαν αυτω λεγοντες 4, 14 ръкописа; виж също 6, 2 ръкописа, Aland et al. 2005, 44), както и в някои славянски (Терт, Юр, атонската верия В и Острожката библия, срв. Алексеев и др. 1998), но не фиксира глаголюще както в Лонд. Вариантът може да се обясни на базата на ревизия, вероятно на някой антиграф, в който по-архаичното н глаголюще е било прибавено към възвѣстнша ємоу. Един подобен вариант, който отстранява добавката, но запазва съюза в гръцки, се открива в Гилф1 (s): н глаголюще н възвѣстнша ємоу. И четенето в ОЕ (глаголюще ємоу), което се доближава до стандартния текст, но запазва местоимението, вероятно се е получило в резултат от поправка. Славянската традиция следва предимно стандартния текст (Бан, Добр, Мир, Ник, Вук, срв. λεγοντες, 2), докато Чуд и Як се доближават до византийския текст (και απηγγειλαν λεγοντες, 1).

Йо 4: 51(2): сынъ твои. Славянската версия, както и Лонд, съвпада последователно с една голяма група ръкописи, които съдържат варианта ο υιος σου (4, Aland et al. 2005, 45, 337 ръкописа). Най-старото свидетелство на твои е в Бан (в Мар текстът е сынъ ти). Терт, със сынъ єго, отразява един частен вариант, представен от 16 гръцки ръкописа (ο υιος αυτου, 3, възможно е и да става дума и за свободен превод на стандартния текст, срв. ο παις αυτου, 2). По-голяма близост до мажоритарния текст (ο παις, 1/2) показва Погод21, в който стои вариант отрокъ (Алексеев и др. 1998).

Йо 4: 53: отъць єго. Лонд следва серия ръкописи, в които е засвидетелствано πατηρ αυτου (3, Aland et al. 2005, 46, 150 ръкописа). Това четене е запазено в някои архаични лекционари (срв. в нашия корпус ОЕ), но също така и в Бан и Добр. От своя страна Чуд и Як, които пропускат местоимението, се доближават до мажоритарния текст (πατηρ, 1/2). Това четене представят Мар и Мир.

Йо 5: 39: ѡко вы мнѣте въз ннхъ нмѣте жнвотъ вѣчнын. В реда на думите Лонд, заедно с архаичната версия отразява гръцки ръкопис 2775 (οτι υμεις δοκειτε εν αυταις εχειν ζωην αιωνιον, 6, Aland et al. 2005, 54), както Як, Мар, Мир и Ник. Лонд все пак се отклонява от славянската традиция, като използва второ лице мн. ч. (нмѣте) на мястото на инфинитива. Инцидентно съответна форма се открива и в гръцката традиция, но словоредът е разли-

чен (οτι υμεις δοκειτε εν αυταις ζωην αιωνιον εχετε, 1/2-f6, 1 ръкопис). Мажоритарният текст (οτι υμεις δοκειτε εν αυταις ζωην αιωνιον εχειν, 1/2) намира съответствие във Вук и Чуд, докато Добр следва т. нар. ‘западен текст’, който се открива в кодекса на Беза (срв. οτι υμεις δοκειτε εχειν εν αυταις ζωην αιωνιον, 4, гръцки ръкопис 05).

Йо 6: 1: *μορια тнвернѣдъскаго*. Лонд, който пропуска частта за Галилея, отразява един гръцки вариант, представен в различни архаични славянски ръкописи, между които ОЕ, Добр и Бан (της θαλασσης της τιβεριαδος, 10, Aland et al. 2005, 57, 81 ръкописа). Мир, Ник и Вук дават същото четене, обаче винаги с кратката форма на прилагателното (тнвернѣдъска). Единственият ръкопис, който използва неконтрахираната форма като Лонд е Терт. В славянската версия е широко разпространено четенето на мажоритарния текст (της θαλασσης της γαλιλαιας της τιβεριαδος, 1/2), фиксирано още в Мар и следвана от Як и Чуд.

Йо 6: 11: *хвалѣ въздавѣ дастѣ*. Лонд не следва буквално мажоритарния текст (ευχαριστησας διεδωκεν, 1/2) в превода на втория глагол, който по-скоро отразява други варианти с широко разпространение (ευχαριστησας δεδωκεν, 3, 120 ръкописа; ευχαριστησας εδωκεν, 4, 141 ръкописа, Aland et al. 2005, 61). Същото четене се среща и в други славянски ръкописи от ОЕ до Добр, Вук, Ник и Терт. Останалата традиция, с префигиран глагол (*хвалѣ въздавѣ подастѣ*), следва по-точно мажоритарния текст. Може да се отбележи, че Чуд търси още по-буквален начин за предаване на гръцкия, поне що се отнася до избора на представка (*благодарнѣ въздавашѣ*).

Йо 6: 17: *бѣ прншьлѣ къ ннмѣ нсоусѣ въз корабль*. В реда на думите и с добавката въз корабль Лонд вероятно е единственият, който отразява четене, представено в 50 гръцки ръкописа (εληλυθει προς αυτους ο ιησους εις το πλοιον, 8, Aland et al. 2005, 64). Славянската версия само частично следва мажоритарния текст (εληλυθει προς αυτους ο ιησους, 1/2), запазен в Чуд, Мар, Терт и Вук. Останалите ръкописи предават друг, различен от този в Лонд частен вариант (προς αυτους εληλυθει ο ιησους, 6, 14 ръкописа). Единствено Бан се различава в словоредата (εληλυθει ο ιησους προς αυτους, 5, 9 mss.).

Йо 6: 23(1): *н ннн прндоша кораблн отъ тнвернѣды*. С началния съюз Лонд, както Мар и голяма част от славянската традиция (Добр, Як, Мир, Ник, ОЕ, срв. също и Терт), отразява в частност някои гръцки ръкописи (και αλλα ηλθον πλοιαρια εκ τιβεριαδος, 3G, 3 ръкописа, срв. също και αλλα ηλθον πλοιαρια εκ της τιβεριαδος, 3H, 1 ms., Aland et al. 2005, 67). Единствено Чуд, с вмъкване на енклитика (ннн же) на мястото на съюза, се доближава до византийския текст (αλλα δε ηλθεν πλοιαρια εκ τιβεριαδος, 1). Вук пропуска и съюза, и енклитиката, както е в два гръцки ръкописа (αλλα ηλθον πλοιαρια εκ τιβεριαδος, 4).

Йо 6: 23(2): *хвалѣ въздавѣше господоу*. Славянската традиция следва мажоритарния текст (ευχαριστησαντος του κυριου, 1/2, Aland et al. 2005, 68). Лонд, както Як и Вук (срв. също Мир) използва им. пад. мн. ч. на причастието вместо род. ед. ч., както е в някои гръцки ръкописи (ευχαριστησαντες τω κυριω, 3, 8 ръкописа, срв. също ευχαριστησαντες του κυριου, 1/2F, 2 ръкописа). Добр, Мир и Терт заменят господоу с богу, четене, което няма гръцки паралел.

Йо 6: 52: *сѣ плѣть своѣж намѣ датн*. Лонд представя словоред, който не съвпада напълно с нито един гръцки ръкопис, въпреки че е близък до текста на гръцки ръкопис 1029 (срв. ουτος την σαρκα αυτου δουναι ημιν, 6B, Aland et al. 2005, 75). С показателното изключение на Терт, Лонд остава изолиран и сред славянската традиция, която се придържа най-вече към същия гръцки вариант. Единствено една част от традицията (Чуд и Як) се свързва с

мажоритарния текст (ουτος ημιν δουναι την σαρκα αυτου φαγειν, 1/2), докато Бан следва друго гръцко четене (ουτος δουναι ημιν την σαρκα αυτου φαγειν, 4, 55 ръкописа).

Йо 7: 12: мѣногъ бѣ ѡ немъ. Заедно с по-архаичната славянска версия, Лонд следва едно частно четене (πολυς ην περι αυτου, 4, Aland et al. 2005, 89, 105 ръкописа). Чуд предава словореда на византийския текст (πολυς περι αυτου ην, 1). Не липсват и рефлексии на по-малко разпространени варианти на гръцкия текст, като в Мир (ην πολυς περι αυτου, 9, 9 ръкописа) и Терт (πολυς ην, 12, 5 ръкописа).

Йо 7: 39: дѣухъ свѣтын данъ. Лонд следва, както и общата славянска традиция, една група ръкописи (πνευμα αγιον δεδομενον, 6, Aland et al. 2005, 90). Чуд и атонските версии (срв. Алексеев и др. 1998: но не и Як, който съвпада тук с Лонд) пропускат данъ и се доближават до византийския текст (πνευμα αγιον, 1).

Йо 7: 47(1): отъвѣщаша нмъ фарисѣи. Лонд следва архаичната славянска традиция, която отразява частна традиция на гръцкия текст (αλεκριθησαν αυτοις οι φαρισαιοι, 3, Aland et al. 2005, 95, 86 ръкописа). Някои кодексите вмъкват же (Вук) или ουβο (Чуд и Як), като се доближават до мажоритарния текст (αλεκριθησαν ουν αυτοις οι φαρισαιοι, 1/2).

Йо 7: 50(1): прншьдын къ немѡу ноцннѣ. Лонд и архаичната славянска традиция се придържат към едно частно четене (ο ελθων προς αυτον νυκτος, 4, Aland et al. 2005, 97, 133 ръкописа). Чуд и Вук, независимо един от друг, променят реда на думите и се доближават до византийския текст (ο ελθων νυκτος προς αυτον, 1). Както често се случва, Бан предава един слабо разпространен вариант (ο ελθων προς τον ιησουν νυκτος, 6, 4 ръкописа).

Йо 8: 14: свѣдѣтельство мое истинно естъ. Заедно със старата славянска традиция, Лонд следва един частен вариант (η μαρτυρια μου αληθης εστιν, 4, Aland et al. 2005, 101). Як и Чуд се различават в словореда (в Як вар. истнна), като се доближават до мажоритарния текст (αληθης εστιν η μαρτυρια μου, 2).

Йо 8: 21: нмъ пакы нсоусъ. Заедно с архаичната славянска традиция Лонд предава една частна традиция (αυτοις παλιν ο ιησους, 3, Aland et al. 2005, 104, 78 ръкописа). Чуд се различава в словореда, като се доближава до византийския текст (παλιν αυτοις ο ιησους, 1). Як също повтаря един частен вариант (παλιν ο ιησους, 10), но пасажът между двете перикопи е силно повлиян от лекционария (срв. Мир, ОЕ и Вук).

Йо 8: 28: же нмъ нсоусъ пакы. Това четене, за което нямаме други свидетелства в славянския превод, следва частна традиция, запазена само в два преписа (01 и 2098, срв. ουν αυτοις ο ιησους παλιν, 8, Aland et al. 2005, 108). Славянската версия следва последователно мажоритарния текст (ουν αυτοις, 1/2), но могат да се открият и рефлексии на частни варианти, по-разпространени от този на Лонд: Вук следва вариант, запазен в 9 ръкописа (αυτοις, 4), докато Терт – четене, запазено в 13 ръкописа (ουν αυτοις παλιν, 5).

Йо 8: 38(1): азъ ѣже. Лонд следва заедно с архаичната славянска версия една частна традиция (εγω α, 3, Aland et al. 2005, 110, 73 ръкописа). Чуд и Як се различават с употребата на ед. ч. еже и се доближават до византийския текст (εγω ο, 1). Оригиналният текст във Вук (азъ же) следва друг частен гръцки вариант (εγω δε, 9).

Йо 8: 59: add. н прошьдъ по срѣдѣ нхъ ндѣшаше. В този случай славянската традиция е много разнообразна: Лонд и Терт представят частен гръцки вариант (add. και διελθων δια μεσου αυτων εлоревετο, 4С, Aland et al. 2005, 119), запазен единствено в ръкопис 173, докато част от традицията следва друг частен вариант (και διελθων δια μεσου αυτων εлоревετο και παρηγεν ουτως, 5). По-разпространен (36 ръкописа) е случаят с лекционарите Арх, Мир и Вук. Як представя същия текст, но изпуска началния съюз, както правят 4 гръцки

ръкописа (5B). Архаичната традиция (Мар и ОЕ, срв. Ник и в малко по-различен вариант Добр) изпускат глагола накрая и се доближават до друг вариант (διελθὼν δια μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο καὶ παρήγεν, 5C), представен единствено в ръкопис 799. Бан също показва частен вариант, близък до ръкопис 1344 (καὶ διελθὼν δια μέσου αὐτῶν καὶ ἐπορεύετο καὶ παρήγεν οὕτως, 5D).

Йо 10: 7(1): рече же нмъ пакы нсоусъ. В словоредата Лонд следва с архаичната славянска традиция (в която също има изключения), една частна традиция (εἶπεν οὖν αὐτοῖς παλὶν ὁ ἰησοῦς, 4, Aland et al. 2005, 131, 154 ръкописа). Чуд и Як се доближават до византийския текст (εἶπεν οὖν παλὶν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς, 1). Лекционарите се свързват с по-малко разпространени варианти (εἶπεν οὖν αὐτοῖς παλὶν ὁ ἰησοῦς, 5, срв. Мир и Вук; εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς παλὶν, 5B, срв. Арх). Стандартният текст следва Вол (Алексеев и др. 1998).

Йо 10: 7(2): глаголюхъ вамъ азъ есмь. Заедно със архаичната славянска традиция Лонд следва частна традиция (λεῶω ὑμῖν ἐγὼ εἰμι, 3, Aland et al. 2005, 132), представена в 442 ръкописа. Чуд и Як вмъкват ъко, с което отговарят на мажоритарния текст (λεῶω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι, 1).

Йо 10: 16(1): слышѣтъ. Лонд, както Мир и Тер, предлага глаголна форма в сегашно време, следвайки едно слабо разпространено гръцко четене (ἀκουοῦσιν, 4, Aland et al. 2005, 134, 9 ръкописа). Останалата традиция, която като общо представя варианта οὐκ слышѣтъ, отговаря на мажоритарния текст (ἀκουσοῦσιν, 1/2). Изолиран остава Арх, който поставя глагола в инфинитив (представен по този начин и в гръцката традиция – ἀκουεῖν, 6).

Йо 10: 29 (1): ѡже дастъ. Лонд препредава една частна традиция (οὐς δέδωκεν 5, срв. οὐς ἐδωκεν, 6, Aland et al. 2005, 139), която е запазена само в Терт (срв. Бан ежє!). Архаична традиция (Арх, Добр), която продължава до атонската версия (Як), представя варианта нже дастъ ѡ, която вероятно е плод на *conflatio* между варианти, произлизащи от две гръцки четения (ο, οὐς), но не е запазена в гръцките текстове, с които разполагаме. В най-разпространеното славянско четене (нже дастъ, срв. Чуд, Мар, Мир, Ник и ОЕ) не е възможно да се определи дали текстът следва византийския или стандартния текст (οὐς δέδωκεν, 1, ο δέδωκεν, 2).

Йо 10: 31: възаша же каменне пакы. Лонд следва словоредата на една частна група (ἐβαστασαν οὖν λίθους παλὶν, 5, Aland et al. 2005, 142, 42 ръкописа). Същият ред откриваме в Чуд, Як и в Арх (който предполага н и изпуска же). Останалата традиция следва византийския текст (ἐβαστασαν οὖν παλὶν λίθους, 1), с изключение на ОЕ, който пропуска пакы (ἐβαστασαν οὖν, 3, 43 mss.).

Йо 10: 39: нскаахъ его пакы ѡтн. Лонд следва в словоредата една частна група (ἐζητοῦν αὐτὸν παλὶν πιασαι, 19, Aland et al. 2005, 150), съставена от 54 ръкописа. Чуд също изпуска же или ѡво, запазени в славянската традиция, която следва мажоритарния текст, но предлага друг словоред (ἐζητοῦν παλὶν αὐτὸν πιασαι, 11, 501 ръкописа). Текстът в Бан отговаря на частно гръцко четене (ἐζητοῦν οὖν παλὶν πιασαι αὐτὸν, 4, 306 ръкописа). Вариантът в Як е маргинален (5 ръкописа: ἐζητοῦν παλὶν πιασαι αὐτὸν, 17). Мар представя *conflatio* от варианти, които не са запазени в гръцката текстологична традиция, с която го можем да сравним и в която словоредът според стандартния текст дава възможност за свързване, запазено в няколко гръцки ръкописа (10, два ръкописа). Стандартният текст е предаден вярно единствено в Ник и Терт (*videtur*).

Йо 10: 41: знаменна не сътвори. Заедно с архаичната славянска традиция Лонд представя един частен вариант на гръцката традиция (σημεῖον οὐκ ἐποίησεν, 4, Aland et al. 2005, 153). Чуд се доближава до мажоритарния текст (σημεῖον ἐποίησεν, 1/2), като пропуска отрицанието не.

БОГОСЛУЖЕБЕН АПАРАТ: СТРУКТУРА, СЪДЪРЖАНИЕ И ЕЗИКОВО-ПРАВОПИСНИ ОСОБЕНОСТИ

Таня Попова

Богослужебният апарат на Лондонското евангелие е поместен в края на ръкописа. Той включва само месецослов и синаксар. Те не са част от първоначалния ръкопис. Както отбелязва Б. Филов (Филов 1928: 8), между ff. 275 и 284 са вмъкнати 8 листа друг пергамент. Те са различни като качество и размер не само от пергамента на евангелието, но и помежду си. Размерите на листовите на основния ръкопис са ок. 330 мм / 230 мм (Cleminson 1988: 121), на месецослова са с 1 см. по-тесни, а на синаксара – с 2 см по-тесни и с 1 см по-къси (Филов 1928: 8). На f. 276r започва месецословът, който заема следващите четири страници. Веднага след последния ден на календара, в края на f. 278r, е началото на синаксарните указания. Те свършват на f. 279r. Следващата страница 279v е празна, а на ff. 280r–283v са разположени синаксарните таблици. F. 284–286 също са празни, но принадлежат на основния ръкопис (Филов 1928: 8).

До подготовката на това издание (срв. тук и студията на Е. Дограмаджиева) помощният апарат на Лонд не е бил обект на специално проучване. Изследванията са свързани главно с миниатюрите на ръкописа и с евангелския текст. Мнението на един от първите български изследователи, писали за ръкописа, се споделя от почти всички учени, които са се занимавали с Лонд: „Истинското му значение обаче съставляват изображенията, които го красят на всяка страница, особено първите две, които представляват фамилията на самия цар...“ (Гудев 1892: 163). Така синаксарът и месецословът са оставали встрани от вниманието на специалистите, може би и поради факта, че не са част от първоначалния ръкопис. В изданието на Л. Живкова (1977: 53–68) дори не са поместени техни снимки. Проучването на синаксара и месецослова има значение не само за историята на ръкописа, но ще даде възможност те да се видят и като богослужебни текстове, и като част от развитието на езика през среднобългарската епоха.

Както се знае, първоначално Лонд не е било предназначено за употреба при църковна служба. Досега се е предполагало, че използването му за такава цел е започнало по времето, когато то се е намирало във влашките и молдавски земи. За да се улесни намирането на необходимите за всеки ден откъси, е извършено деление на текста на богослужебни четива (зачала, перикопи). Добавени са от страни в полето и номерата на Ам. гл. В текста сравнително добре се проследяват началото и края на четивата, означени съответно с думите – ограничители $\zeta\grave{\alpha}$ и $\kappa\grave{\delta}$. Малко са тези четива, при които едно от означенията липсва, напр. Мт 2: 1–12 (на $\lambda\eta\rho$ $\rho\delta\varsigma$), Йо 20: 11–18 ($\nu\beta$ η), където липсва $\kappa\delta$; Йо 19: 25–37 ($\epsilon\upsilon$ ϕ $\sigma\tau\acute{\iota}$ $\sigma\rho\tau\acute{\iota}\eta$), Йо 21: 1–14 ($\epsilon\upsilon$ $\nu\beta$ $\tau\acute{\iota}$), при които не е изписано $\zeta\grave{\alpha}$. По-големи трудности при намиране създават четивата с препратки, каквито са напр. $\rho\acute{\alpha}$ $\nu\epsilon$ на $\lambda\eta$, $\nu\epsilon$ $\upsilon\epsilon$ на $\lambda\eta$, $\sigma\tau\acute{\iota}$ $\nu\epsilon\lambda\eta$ $\rho\acute{\alpha}$ на τ $\upsilon\lambda$, на $\nu\beta\zeta\nu\eta\gamma$ $\kappa\rho\tau\alpha$ и др. Указанията при тях са твърде кратки и не винаги достатъчно ясни. На Вел. Чк на литургия от евангелието се четат следните глави и сти-

хове: Мт 26: 2–20; Йо 13: 3–17; Мт 26: 21–39; Лк 22: 43–44; Мт 26: 40–27: 2. Указанията към този доста дълъг откъс са: при Мт – в горното поле $v' \widehat{v\acute{e}} \widehat{y\acute{e}} \text{ на } \widehat{лн}: \widehat{p\acute{e}} \widehat{г\grave{b}} \text{ втсте} \text{ и } \widehat{z\grave{a}}$ на стих 2. В страничното дясно поле между стих 20 и 21 – $p\acute{r}\widehat{v}n\widehat{d}n \text{ вт} \widehat{w}$ на $\widehat{p\acute{d}}\widehat{г}$ и $\widehat{v}r\widehat{a}t\widehat{n}v \text{ с}\widehat{a}k\widehat{e}$ $\widehat{с\acute{e}} \widehat{y}t\widehat{n}$ • $\widehat{a}\widehat{d}\widehat{.}\widehat{p}\widehat{c}\widehat{i}\widehat{e}$. От указанието не става ясно къде е краят на този откъс, а ако се погледне в Йоан, се вижда, че там под гл. 114 стои $\widehat{y}t\widehat{n} \widehat{v\acute{e}} \widehat{y\acute{e}}$, а в лявото поле до стих 17 – $\widehat{k\grave{o}} \widehat{8}m\widehat{b}\widehat{v\acute{e}}$ и $\widehat{y\acute{e}}$ • $p\acute{r}\widehat{v}$ в $\widehat{m\grave{a}}$ на $\widehat{с\acute{o}}\widehat{ф}$. Само тук при Матей, гл. 279, е дадена началната дума на следващия откъс – $\widehat{a}\widehat{d}\widehat{.}\widehat{p}\widehat{c}\widehat{i}\widehat{e}$ (стих 21). При стих 39, който е краят на тази част от Матей, указанието за препратка към Лука е еднакво с това за препратката към Йоан – без да е ясно дали стих 39 или 40 е краят, но и без началната дума на следващата част – $p\acute{r}\widehat{v}$ в $\widehat{л\acute{o}}\widehat{y}$ на $\widehat{с}\widehat{п}\widehat{г}$ и $\widehat{п\grave{a}}$ се $\widehat{y}t\widehat{n}$. В Лука в долното поле – $\widehat{лн} \widehat{v\acute{e}}\widehat{г\acute{o}} \widehat{y\acute{e}} \widehat{с}\widehat{п}\widehat{г}$ и $\widehat{п\grave{a}}$ в $\widehat{m\grave{a}}$ $\widehat{с}\widehat{q}\widehat{s}$, като се предполага, че гл. 296 започва със стих 40. При Мт 27: 2 е означен краят на евангелското четиво за Вел. Чк – $\widehat{k\grave{o}} \widehat{v\acute{e}} \widehat{y\acute{e}}$. В синаксара указанието за Вел. Чк е единствено на $\widehat{лн}$ • \widehat{w} \widehat{m} $\widehat{г}$ $\widehat{с\acute{o}}\widehat{д}$, – т.е. дава се само началото, без останалите части. Едно бегло сравнение със синаксара на Бан показва колко грижливо е направен той с оглед удобството на ползващия го свещеник – в него са дадени началото и краят на всеки отделен откъс в цялото четиво и така е за всички четива, независимо дали са част от по-голяма цялост или самостоятелно четиво. Дори и в месецослова при посочване на четивото за светеца и деня обикновено се изписва началото и края на евангелския текст.

С малко изключения като тези литургичните указания – надслов с инципит (Дограмаджиева 1990: 425) – са сравнително пълно дадени към текста на евангелието. Обикновено те се намират в горното или долното поле на ръкописа, рядко в страничното, напр. 6 Вт Йо 12: 19–36, 10 Нд Лк 13: 10–17, 5 Вт Мт 12: 14–29 в лявото поле и $\widehat{с}\widehat{т}\widehat{м}$ $\widehat{с\acute{e}m\acute{e}\widehat{w}}$ Лк 2: 25–40, 4 Сб Мт 8: 14–23, 2 Чк Мт 8: 23–27 в дясното. В тези случаи горното и долно поле или са заети от други литургични указания, или на страницата има миниатюра и не е останало място. В един случай надсловът с инципита е вмъкнат в текста на евангелието – 6 Чк Мт 13: 36–43, където четивото започва от средата на стих 13 и указанието не е извън текстовото поле, а вътре и разкъсва стих, но това са литургически указания, написани върху изтрит текст от литургическата ръка. Макар и рядко, за някои четива надсловът с инципит липсва. Това става обикновено, когато едно четиво се използва за повече от един празник – напр. Йо 20: 19–31, което се чете за 1 Нд след Пасха. Същото четиво е предвидено за литургия на Пасха и за 9 нд евангелие и надсловите са само за тези два случая. По същия начин липсват надсловите и за Сб преди Петдесетница (Йо 21: 15–25) и за Вт на Светла седмица (Лк 24: 12–35), тъй като тези четива са съответно и за 11 и 5 възкресни евангелия. Срещат се и други такива примери. Има само едно изключение, когато четивото е предвидено за един празник, но надсловът липсва – за 11 Страстно евангелие (Йо 19: 38–42). Вероятно книжовникът е пропуснал да го препише.

Началото на четивото се маркира от встъпителна формула (Дограмаджиева 1990: 427). В Лонд са представени и шестте формули, определени от А. Алексеев (1985: 12). Има само девет четива, които започват без встъпителна формула: Рождество Христово утрена (Мт 1: 18–25) и литургия (Мт 2: 1–12), Нд след Рождество Христово (Мт 2: 13–23), Вел. Сб литургия (Мт 28: 1–15), 1 нд евангелие (Мт 28: 16–20), Светли Пн (Йо 1: 18–28), 4 Ср от Йо (Йо 7: 14–30), Нд на Св. Дух (Йо 7: 37–8: 1) и Нд Вайя (Йо 12: 1–18). Най-рядко се употребява четвърта формула, която се среща в евангелието от Йоан само 5 пъти. Подобно е положението и в Бан и Вид – съответно 4 и 7 пъти.

От т. нар. цифрови разграничители, в Лонд са представени два от трите типа деление на глави, използвани до XVI в. в славянските евангелски ръкописи (Дограмаджиева 1990:

427; 1993б: 174–175; Burns 1977: 322, 324) – деление на Ам. гл. и деление на Обширни глави. Списък със заглавията на Обширните глави е поместен пред началото на всяко от четирите евангелия. При евангелията от Лука и Йоан срещу всяко от заглавията стои поредният номер на гл. – 83 при Лк и 18 при Йоан. При евангелието от Матей са номерирани само главите, написани на първата страница от списъка – до № 35. На следващата страница номерата са пропуснати, а са дадени само заглавията на останалите глави – от 36 до 68. При това от Марко вместо очакваните 48 глави списъкът съдържа само първите 20. И макар че на страницата има още място, списъкът е останал недописан. От останалите 28 глави заглавията на 9 се срещат в текста, написани в горното или долното поле, но пък в текста липсват повече от половината изброени в списъка заглавия на глави. При евангелията от Матей и Лука също много от главите са пропуснати в текста – 24 заглавия от Матей и 35 от Лука. Само при евангелието от Йоан заглавията на главите от списъка се намират почти всички и в текста, липсва само гл. 13.

В списъците не се правят синоптични препратки към аналогична Обширна глава от другите евангелисти и при изписване на заглавията в текста не се дава поредният им номер от списъка.

Текстът на Лонд е разделен и на Ам. гл. Евангелието от Матей има 356 глави, от Марко – 234, от Лука – 340, от Йоан – 225. За съпоставка са привлечени данни от Зогр, Мар, Бан (по Вентурини, Наумов 1985: 75), Вид и НБКМ466.

	Ам. гл.	Зогр	Мар	Бан	Вид	НБКМ466	Лонд
Мт	355	355	359	357	356/357	355	355/356
Мк	235	233	241	237	231	237	234
Лк	343	343	342	340	342	340	340
Йо	232	232	230	220/232	231	233	225

Броят на Ам. гл. в Лонд е с 10 по-малък от посочените от А. Наумов (I графа на таблицата) и Е. Дограмаджиева (Дограмаджиева 1993б: 175) и най-малък в сравнение с останалите пет евангелия от таблицата. Възможно е последните глави от отделните евангелисти просто да не са написани, тъй както при Матей в текста последната отбелязана гл. е 355, а в синаксара за начало на 1 нд евангелие е дадена гл. 356. Особено вероятна е тази възможност при евангелието от Йоан, където има разлика от 7 глави. Но също така е възможно броят на Ам. гл. да е посоченият, тъй като, с изключение на Матей, при останалите евангелисти няма разминаване между броя на главите в текста и богослужебната част. В полза на едно такова твърдение говори и фактът, че всяко от останалите четириевангелия от таблицата съдържа различен брой Ам. гл. В приложение № 2 са дадени всички Ам. гл. с тяхното начало, като е направено сравнение с Бан, НБКМ466 и Вид. Прави впечатление разликата, която се явява в номерирането на Ам. гл. в отделните ръкописи, достигаща понякога до цяла глава.

В Лонд няма разделяне на текста на перикопи. Както отбелязва Е. Дограмаджиева (Дограмаджиева 1993б: 176), тази номерация се е формирала доста по-късно от другите две. Най-ранната ѝ поява е от втората половина на XIV в., а от XV в. нататък тя измества делението на Ам. гл. Ако богослужебната част на Лонд е била прибавена към основния текст едва в началото на XVII в. (Щепкина 1963: 89), би било логично делението да е на перикопи, а не на по-старата номерация, каквато е делението на Ам. гл. Ясно е обаче,

че при приспособяването на евангелието за църковна употреба са били ползвани ранни ръкописи, може би също от XIV в. За да се улеснят по-нататъшните изследвания, свързани с помощния апарат на четириевангелието, в приложение № 1 се дават четивата за всички дни от подвижния и неподвижен цикъл на църковната година не само с номерата на Ам. пл., но и с тези на перикопите, като перикопните глави са взети от двата евангелски ръкописа НБКМ38 и НБКМ850.

Богослужебният апарат на Лонд започва на f. 276r с месецослов. Той няма заглавие (Добраджиева 1993а: 6), а започва направо с мѣѡ сѣптєврѣѡ ѡ днѣ на чѣтѣ нѣк, и този ред е изписан с големи червени букви, като по този начин замества заглавието. Месецословът е за цялата църковна година – от 1 септ. до 31 авг., но не е пълен. За септември има памети за 17 дена, за октомври – 15, за ноември – 14, за декември – 17, за януари – 26, за февруари – 4, за март – 2, за април – 11, за май – 9, за юни – 11, за юли – 11, за август – 7; всичко 144 памети. В този брой се включват четива за предпразненства и следпразненства – Нд преди Възвд, Сб и Нд след Възвд, Сб и Нд преди Рождество Христово, Сб и Нд след Рождество Христово, Сб и Нд преди Просвещение, Сб и Нд след Просвещение. По пълнота на месецослова Лонд прилича на повечето четириевангелия от среднобългарската епоха, които са с непълни месецослови, с повече памети за септемврийското полугодие и доста по-малко за мартенското. Направено бе сравнение с повече от 60 ръкописни евангелия от XIII до XVI в. и бе установено, че Лонд като цяло има по-малко памети от повечето евангелия с изключение на април, където Лонд е с най-голям брой памети. Тук разликата е доста голяма, защото обичайната бройка памети е 5 или 6, понякога дори 4, а в Лонд са 11. Трудно е да се каже на какво се дължи това. Според арх. Сергей (Сергий 1/1997: 89) „Разность месяцевловов при славянских евангелиях и апостолах объясняется, между прочим, тем, что древнейшие славянские евангелия и апостолы часто исправлялись, а иногда и вновь переводились по греческим оригиналам, в которых были разные месяцевловы“. Направената таблица дава възможност за сравнение между броя на паметите в Лонд и 20 четириевангелия от НБКМ, чиито месецослови приличат на този в нашия ръкопис, т.е. не се използват евангелия като Бан, Вид, Кърз, които имат памети за всеки ден от църковната година. В числото памети за септември, декември, януари влизат също предпразненствата и следпразненствата, макар че те не са закрепени за определени дати.

Ев.	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	общо
Лонд	17	15	14	17	26	4	2	11	9	11	11	7	144
НБКМ466	29	18	20	28	25	12	4	6	11	15	15	15	198
НБКМ844	23	17	19	23	22	9	4	6	13	14	14	14	178
НБКМ38	25	14	15	16	21	6	3	5	6	9	10	6	136
НБКМ480	27	15	17	19	30	8	3	6	10	10	15	9	169
НБКМ850	26	16	15	17	28	6	3	6	7	10	14	8	156
НБКМ852	25	16	15	17	25	6	3	4	7	9	13	10	150
НБКМ857	25	16	17	18	28	7	3	6	10	10	15	11	166
НБКМ24	25	15	15	19	29	6	3	6	8	10	14	9	159
НБКМ32	24	17	15	18	25	6	3	4	6	9	–	–	127
НБКМ49	25	14	14	19	28	5	3	6	7	10	14	9	154
НБКМ488	17	13	12	16	20	6	2	5	5	8	15	9	128
НБКМ489	24	15	15	16	29	6	3	6	8	10	13	9	154
НБКМ858	17	13	11	16	18	4	2	5	4	7	11	8	116
НБКМ873	25	15	15	18	28	6	3	6	8	10	14	9	157

НБКМ864	26	13	15	17	29	6	3	6	7	10	15	9	156
НБКМ878	20	16	18	20	27	5	3	6	7	10	11	9	152
НБКМ1142	27	15	17	19	29	7	3	5	8	10	15	9	164
НБКМ43	24	15	14	18	30	6	3	6	7	10	14	9	156
НБКМ47	25	16	15	18	27	5	3	6	–	–	5	9	129

Първите два ръкописа в таблицата са от XIII в., от НБКМ36 до НБКМ32 са от периода XIV – XV в., а от НБКМ49 до края са от XVI в., с изключение на НБКМ878, който е от XVI – XVII в.

Месецословът на Лонд има само по една памет за ден. Когато се празнуват повече светци, те винаги се отбелязват само с името на първия и прибавено $\dot{\text{н}} \text{ д} \text{р} \text{о} \text{у}$, напр. за 2 ноем. – $\text{ст} \text{ѣ} \text{ м} \text{к} \text{ъ} \text{ а} \text{к} \text{н} \text{д} \text{н} \text{н} \text{а} \text{ н} \text{ д} \text{р} \text{о} \text{у} \text{ е} \text{г} \text{о}$, 11 ноем. – $\text{ст} \text{х} \text{ъ} \text{ м} \text{к} \text{ъ} \text{ м} \text{н} \text{н} \text{ѣ} \text{ н} \text{ д} \text{р} \text{о} \text{у} \text{ е} \text{г} \text{о}$. За същите дати в Бан имаме $\text{ст} \text{р} \text{ъ} \text{т} \text{ъ} \text{ ст} \text{г} \text{о} \text{ м} \text{ка} \text{ а} \text{к} \text{ен} \text{д} \text{н} \text{н} \text{а}$, пнгаса, антоннна, елпнднфора, аподнста и $\text{ст} \text{р} \text{ъ} \text{т} \text{ъ} \text{ ст} \text{г} \text{о} \text{ м} \text{ка} \text{ м} \text{н} \text{н} \text{н} \text{ н} \text{ в} \text{н} \text{к} \text{т} \text{ор} \text{н} \text{а} \text{ н} \text{ в} \text{н} \text{к} \text{ен} \text{д} \text{н} \text{а}$. Освен това в Лонд се изпуска $\text{ст} \text{р} \text{ъ} \text{т} \text{ъ}$ или $\text{пам} \text{а}$ пред името на светеца. Не се дават и никакви допълнителни сведения от типа на родно място, местоживеене, къде е умрял, какъв сан е имал и др., напр. 25 ян. – (Лонд) $\text{ст} \text{г} \text{о} \text{ г} \text{р} \text{ѣ} \text{г} \text{ор} \text{ѣ} \text{а} \text{ в} \text{г} \text{о} \text{с} \text{л} \text{о} \text{в} \text{а}$, (Бан) – $\text{пам} \text{а} \text{ пр} \text{ѣ} \text{п} \text{ѣ} \text{н} \text{а} \text{г} \text{о} \text{ о} \text{ц} \text{а} \text{ н} \text{ш} \text{ѣ} \text{г} \text{о} \text{ г} \text{л} \text{н} \text{г} \text{ор} \text{н} \text{а} \text{ б} \text{г} \text{о} \text{с} \text{л} \text{а} \text{в} \text{ц} \text{а} \text{ и} \text{е} \text{п} \text{к} \text{о} \text{у} \text{па} \text{ н} \text{ан} \text{ъ} \text{з} \text{н} \text{ѣ} \text{н} \text{ь} \text{с} \text{к} \text{о} \text{г} \text{о}$. Дори когато освен празника на светеца, има и дата за пренасяне на мощите му, това не е отбелязано по някакъв начин – 13 ноем. $\text{в} \text{сп} \text{ен} \text{н} \text{ѣ} \text{ и} \text{о} \text{в} \text{ан} \text{а} \text{ з} \text{л} \text{а} \text{т} \text{о} \text{о} \text{у} \text{с} \text{т} \text{а} \text{г} \text{о}$ и 27 ян. $\text{пам} \text{а} \text{ в} \text{ъ} \text{з} \text{в} \text{р} \text{а} \text{щ} \text{ен} \text{н} \text{ѣ} \text{ м} \text{ощ} \text{н} \text{ и} \text{о} \text{в} \text{а} \text{ з} \text{л} \text{а} \text{т} \text{о} \text{о} \text{у} \text{с} \text{т} \text{а} \text{г} \text{о}$ за Бан, в Лонд и на двете дати има само $\text{ст} \text{г} \text{о} \text{ и} \text{о} \text{в} \text{а} \text{ з} \text{л} \text{а} \text{д} \text{о} \text{у} \text{г} \text{о}$. Архиепископ Сергей (Сергий 1/1997: 12) отбелязва, че колкото по-кратко е означен празникът или паметта на светеца, толкова по-стар е календарът. Възможно е месецословът на Лонд да е преписан от ръкопис, по-стар от XIV в.

Веднага след името на светеца или празника са дадени указанията за необходимото четиво. Това става по следните начини:

1. Посочва се съответния ден от синаксара, напр. за 1 окт. св. ап. Ананий – $\text{ѡ} \text{ л} \text{о} \text{у} \text{ с} \text{ѣ} \text{ з}$;
2. Посочва се евангелистът и номерът на Ам. гл., напр. за 18 окт., св. ап. Лука – $\text{ѡ} \text{ л} \text{о} \text{у} \text{к} \text{ г} \text{л} \text{а} \text{ р} \text{ѣ} \text{и}$;
3. Комбинирано – указва се денят от синаксара и едновременно с това номерът на Ам. гл., напр. 15 юли, св. мчци Кирик и Юлита – $\text{ѡ} \text{ м} \text{ с} \text{ѣ} \text{ г} \text{л} \text{а} \text{ р} \text{ѣ} \text{и}$;
4. Дава се препратка към друг ден от календара, когато се чете същото четиво, например за 21 ноем., Въведение Богородично, указанието е $\text{с} \text{ѣ} \text{ н}$, т.е. да се чете предвиденият за 8 септ., за Рождество Богородично, откъс;
5. Указанието сочи някое от 11-те възкресни ев., напр. 6 окт., св. ап Тома – $\text{е} \text{ѡ} \text{л} \text{н} \text{ѣ} \text{ в} \text{ъ} \text{з} \text{к} \text{р} \text{ѣ} \text{с} \text{н} \text{о} \text{ г} \text{л} \text{а} \text{ с} \text{г} \text{ѣ}$.

Указанията за съответните четива към датите от календара са изключително кратки. От всички 144 празника само за 5 от тях са дадени началните думи на евангелския откъс, който се чете – това са 8 септ. Рождество Богородично, Нд преди Въздв, 14 септ. Въздв, 1 ян. Обрезание и св. Василий Велики и 24 юни Рождество на св. Йоан Кръстител, като за последната дата книжовникът е бил пределно лаконичен и от четивото дава само първата дума. Тази краткост на указанията е характерна не само за месецослова, но и за синаксарните таблици и общите бележки за последователността на четивата по цикли. Обикновено се посочва само номерът на Ам. гл., с която започва съответното четиво.

В календара на Лонд няма български и славянски светци. Това не е необичайно (Сергий 1/1997: 89). Макар че още през XI в. в някои ръкописи се срещат паметни на славянски светци – в Асем, Сав, ОЕ, през XIV в. с въвеждането на Йерусалимския типик месецословите на евангелия се изчистват от тези паметни. Възможно е ръкописът, от който е препис-

ван календарът на Лонд, да не е съдържал български и славянски светци. Но също така би могло техните празници да са били включени в месецослова му, а при съставянето на богослужебния апарат на Лонд книжовникът да е оставил само традиционните и най-известни празници и светци.

Тук са представени всички Господски и Богородични празници. Присъстват и повечето от най-важните светци, изброени по-долу според църковната йерархия (Дебольский 1887): от ангелите е отбелязан архангел Михаил – на 6 септ. и 8 ноем. Датите, на които се празнува архангел Гавриил – 26 март и 13 юли, липсват. Следват вехтозаветните пророци Еремия – на 1 май, Елисей – на 14 юни, Езекиил – отбелязан на 14 юни, вместо на 21 юли, Илия – на 20 юли. Не липсва нито един от празниците на Йоан Кръстител – 23 септ. – зачатие, 24 юни – Рождество, 29 авг. – Отсичане главата, 24 февр. – Първо и Второ намиране главата на Йоан Кръстител, 25 май – Трето намиране главата на Йоан Кръстител, 7 ян. – събор на Йоан Кръстител. Следват празниците на ап. начело с Петър и Павел, чествани на 29 юни, а на 16 ян. е поклонение на честните вериги на ап. Петър. Общият празник – Събор на 12-те ап., е на 30 юни. Има отделни дати за всеки апостол и за всеки от четиримата евангелисти, които са традиционни за повечето месецослови, с някои отлики тук. В календара на Лонд ап. Яков Алфеев, чиято памет е на 9 окт., е представен като Яков брат Господен. Вероятно тази грешка е по аналогия с 23 окт., когато се празнува истинският Яков брат Господен. Същата неточност за тази дата се открива в месецослова на гръцко евангелие 42 от Синодалната библиотека от VIII–IX в. (Сергий 1/1997: 410), където за 9 и 23 окт. е посочен Яков брат Господен. Липсва само ап. Юда Яковлев, чийто празник е на 19 юни. От 70-те ап. освен Яков брат Господен, евангелисти Марко и Лука, които се честват към 12-те ап., са представени паметите на ап. Ананий – 10 окт., ап. Филип – 11 окт., ап. Стефан – 27 дек., ап. Тимотей – 22 ян., ап. Иродион – 8 апр., ап. Иасон и Сосипатър – 28 апр., ап. Варнава – 11 юни. От равноап. присъстват Текла – 24 септ., Аверкий – 22 окт., Игнатий Богоносец – 20 дек., Константин и Елена – 21 май. В маргиналните бележки в текста на евангелието е отбелязано четиво за празника на равноап. Поликарп Смирненски – 23 февр., но в месецослова тази дата липсва. Видно място сред църковните празници заемат светите отци и пастири Василий Велики – 1 ян., Григорий Богослов – 25 ян., Йоан Златоуст – 13 ноем., Николай Мирликийски – 6 дек. Останалите дати в календара са на мъченици.

Както личи от направения преглед, месецословът на Лонд предлага малко отклонения, макар че в месецословите от това време цари голямо разнообразие и често паметите на светците се срещат на съвсем различни дати. На 30 вместо на 31 юли е отбелязан празникът на св. Евдоким, но това е често срещано явление в месецословите – с един ден да е преместена напред или назад дадена памет. Интересна в това отношение е паметта на прор. Йезекиил, записана на 19 юни. За сравнение бяха привлечени месецослови, представени в труда на арх. Сергей 1/1997: 65 ръкописни четириевангелия от НБКМ от XIII–XVI в., Типик Йерусалимски от XIV–XV в. (ЦИАИ44), Йерусалимският препис на Типика на Великата Константинополска църква от X–XI в., издаден от Х. Матеос (Mateos 1962). В нито един от тези месецослови прор. Йезекиил не е честван на 19 юни. В приложения № 3, 10, 12, 14, 16 към „Полный месяцеслов“ (Сергий 1/1997: 416–592) прор. Йезекиил се празнува на 21 юли, както и днес, а на 19 юни е записан или ап. Юда Яковлев, или св. Зосима, или ап. Тадей. Същото е положението и в ръкописните евангелия от НБКМ и в двата типика. В своя труд „Триодът и месецословът на Великата църква през IX в.“ Бл. Чифлянов изброява 40-те вехтозаветни светии и датите, на които те се празнуват днес

и отбелязва, че през IX в. само 29 от тях се намират в Типикона на Великата църква, като 5 от тях са се чествали на други дати. Прор. Йезекиил е един от тези 5 и вместо на 21 юли е отбелязан на 10 апр. От всички прегледани месецослови само месецословът на Бан дава памет за прорк Йезекиил на 10 апр.

Изключение от тази картина прави Вид. Както се вижда от приписката на f. 207v, този ръкопис също като Лонд е създаден по времето на цар Иван Александър, младия цар Иван Срацимир и търновския патриарх Теодосий за видинския митрополит Даниил. Сходна е съдбата на двата ръкописа. Вероятно и това евангелие след падането на България под турско робство е било изнесено извън страната и впоследствие попада в светогорския манастир „Каракала“, откъдето през 1837 г. го взима и отнася в Лондон английският пътешественик Р. Кързън. Евангелието е снабдено с богат богослужебен апарат. Неговият месецослов е пълен, има паметни за цялата църковна година с изключение на 15 апр. По отношение на интересуващата ни дата за празнуването на прор. Йезекиил, Вид напълно съвпада с Лонд – в него паметта на прор. Йезекиил е отбелязана също на 19 юни. Още една особеност сближава двата месецослова – датата 11 май, когато се празнува *бытїе црнгрѣа*, типичен цариградски култ, свързан със света Богородица и основаването на Коринтския храм от ап. Павел. Самата дата 11 май не е отбелязана в месецослова на Лонд, но в текста на евангелието от Йоан при Ам. гл. 128 е дадена бележка, че това четиво, означено със *ѡа н ко црнгрѣа* (Йо 14: 15–27), е за празника *бытїе црнгрѣа*. Този празник със същото четиво присъства и в Търн от 1273 г., но липсва в повечето евангелия до XIV в., докато от XV в. нататък се среща редовно в месецословите на евангелията. Вероятно появата му в по-късните месецослови е свързана с приемането и утвърждаването на Йерусалимския типик. В ръкопис Зогр41 на 11 май е отбелязан мчк Мокий, който в късните месецослови се празнува заедно с *бытїе црнгрѣа*, но тук паметта е само една.

Богослужебната част на Лонд има и една друга особеност, която подкрепя предположението, че макар и прибавени към евангелието по-късно, синаксарът и месецословът му са преписани от текст също от XIV в. или дори по-ранен. Това е пояснението към синаксарната част, което съдържа бележка за Нд на Хананейката. Нд на Хананейката е 17-та (или 16-та според типа ръкопис – Жуковская 1976: 224–300) в цикъла Марко в Матей и в синаксарните таблици тя присъства – това е *нѣ зї м глѣ рнз в ѡ прндє їс ко въ ть ѡа*. В действителност това четиво се чете рядко, защото Нд на Хананейката се включва към неделите на една църковна година, когато Пасха през съответната година е много късно. Тогава и Постният триод започва късно и между Нд след Богоявление и 15 февр. (това е последната дата, на която може да започне Постният триод), остават 1, 2, 3 или 4 седмици (Нестеровски 1906: 156, 259). Когато тези седмици в повече са 3 или 4, се включва Нд на Хананейката. Самата бележка, която обяснява защо и кога да се чете четивото за Хананейката, се среща само в осем ръкописа до XIV в. – Лонд, Вид, Кърз, Зогр41, Търн, кирилската част от XIII в. на Зогр, Бан и Атин. В тези осем ръкописа указанието за Хананейката е еднотипно и може да се означава като „ранен тип“, тъй като се среща само в кодекси от XIII и XIV в. и за да се разграничи от това в ръкописите от XV в. нататък. Този ранен тип бележка е вмъкнат в синаксарните таблици между цикъла Марко в Матей и началото на Лука. След XV в. указанието за Нд на Хананейката е с различно съдържание и на ново място като самостоятелна рубрика в състава на богослужебния апарат на четириевангелието. В Лонд пояснението се намира на обичайното за ранния тип място. Единствено в този ръкопис обаче, то се появява още веднъж, в началото на синаксара със заглавие *оуказъ како научнаѣт сѧ еѣстн чьстн ѡ како ѡ когда скончавѣѣт сѧ, където се*

дават подробни указания за реда на четене на евангелистите по циклите на подвижната църковна година. Но, макар и идентични по смисъл, двете указания не са абсолютно еднакви, те не са преписвани едно от друго. Всъщност това второ указание, макар и ранен тип, по местоположение в богослужебния апарат на четириевангелието отговаря повече на късния тип. Това позволява да се допусне, че при прибавянето на синаксара и месецослова към основния текст на Лонд е бил използван повече от един ръкопис. Макар бележката късен тип да е характерна за ръкописи от XV в. нататък, тя все пак се среща и в някои ръкописи от XIV в., напр. НБКМ850, ОДНБ 1/98, Париж27.

За синаксара на Лонд са характерни и други особености, които го отделят сред останалите. Синаксарните таблици започват на f. 280r. Обикновено те започват с Пасха и завършват с Вел. Сб, по-рядко в по-късни ръкописи започват с Нд на митаря и фарисея и свършват с Нд Сирна (Дограмаджиева 1993а: 5). В Лонд Пасхалният цикъл – от Пасха до Петдесетница, липсва. Синаксарните таблици започват с първия Пн след Петдесетница, т.е. направо с втория цикъл Петдесетница, когато се чете Матей. F. 279v е празен, но той не стига, за да се побере на него цялата таблица с четива от Йоан. Таблиците на следващите страници съдържат 32–33 реда, а за Пасхалния цикъл са необходими поне 50. Освен това между f. 279v и 280r не липсва лист (Филов 1928: 8, Cleminson 1988: 121), както на други места в евангелието има отрязани листове – в 10–а, 15–а, 35–а тетрада. Има и друга възможност – синаксарните таблици да започват с цикъла Петдесетница и четивата от Матей, а да завършват с Пасхалния цикъл и Йоан. По подобен начин е разделен синаксарът на евангелие Зогра28 от 1543 г. (Дограмаджиева 1993а: 5). Като потвърждение за една такава възможност може да се разглежда краткото указание, с което завършва f. 279r и което се намира непосредствено преди началото на таблицата с четива от Матей. В него съвсем накратко се дава реда на четене на евангелистите и откога до кога се четат, като се започва от Матей и Петдесетница, а се завършва с $\alpha \tilde{\omega} \text{ п}\hat{\alpha} \text{ на}\hat{\gamma} \text{нн}\hat{\alpha} \text{ 'i}\tilde{\omega} \cdot \acute{\eta}$ тако скончаваемъ все лѣто:~ Защо обаче Пасхалният цикъл е останал ненаписан, при положение че f. 284 е празен, не може да се каже. Не може да се даде отговор и на въпроса защо е празен и f. 279v и дали преписвачът е смятал да прибави четивата от Йоан преди цикъла Петдесетница или синаксарните таблици е трябвало да бъдат разделени на две части. Изключителното своеобразие в подредбата на статиите от богослужебния апарат на Лонд затруднява допълнително отговора на тези въпроси. В статията си „Състав на славянските ръкописни четвроевангелия“ Е. Дограмаджиева констатира: „До XIV в. е много по-значително разнообразието в състава, строежа и наименованието на статиите. След XIV в. се установява относително еднообразие в това отношение“ (Дограмаджиева 1993а: 19). Богослужебният апарат на Лонд, както вече беше посочено, е преписван от стар ръкопис, не по-късен от XIV в., преди да се установи това относително еднообразие в статиите. Явно книжовникът, занимавал се с прибавянето на синаксара и месецослова и приспособяването на Лонд за богослужебна употреба, е искал допълнението към евангелския текст да бъде „автентично“, да отговаря по времесъздаване на основния ръкопис и, макар че вероятно е разполагал със съвременни ръкописи, е използвал по-стари, с характерна за по-ранния период богослужебна част. Би било полезно да се направи сравнение между всички четириевангелия, за които се знае, че са копирани от Лонд и да се видят богослужебните им части. За съжаление, имах възможност да работя само с един такъв ръкопис – от манастира Драгомирна 354/27, създаден през 1614 г. по поръчка на митрополит А. Кримкович. Богослужебният апарат на това четириевангелие е съвсем различен от Лонд, той изцяло следва начина на оформление и съдържание на статии, които се утвърж-

дават след XIV в. (Дограмаджиева 1993а: 19). Вероятно и другите евангелия, създадени по иконографския цикъл на Лонд – Суч23, Суч24, Драгомирна 354/28, 354/29, Лвовско ев., Елисаветгр (Щепкина 1963: 90–100), имат този нов тип богослужебен апарат. Може би само при Суч23, като най-близко по време на създаване до Лонд (1568–1577) има известна възможност литургичните указания да са по-различни.

В текста на евангелието от Йоан указанията за отделните четива са дадени ясно и последователно в полето на ръкописа. Събрани заедно, те дават възможност тази липсваща част от синаксарните таблици да се възстанови. Там, където няма указания в кой ден се чете дадено четиво, а това са нѣ в̄, нѣ г̄ и сѣ з̄, името на съответния ден е взето от синаксара на Вид и в таблицата е дадено в скоби. Липсата на указания за тези три дена се обяснява с това, че четивата за тях имат общо начало с четивата за ѿ в̄снѣ, г̄ ст̄р̄ и ал̄ в̄скр̄сно евангелия и литургичните указания в полетата са за тях.

Реконструкцията на синаксарната таблица с четивата от Йоан за дните от Пасха до Петдесетница съдържа следните данни: ден от седмицата, номер по ред на седмицата, евангелист, номер на Ам. гл., начало на четенето (инципит), въведено с една от встъпителните формули, край на четивото, означен с кѣ и последните думи от него (експлицит).

на стѣла паскѣ	иѡ	гл̄	а	въ науааѣ вѣше слово	кѣ	ӣс х̄мь в̄ы
пнѣ свѣ	иѡ	г̄	н̄	бѣ ннктоже не вндѣ	кѣ	ндѣже бѣ иѡанъ кр̄щаѣ
вт̄ свѣ	лоуѣ	г̄	тл̄ф	В ѡ петр̄з вѣставз	кѣ	въ прѣломленн хлѣба
ср̄ѣ свѣ	иѡ	г̄	си	В ѡ стоаше иѡ	кѣ	надъ снѣ чловѣчьскаго
чѣ свѣ	иѡ	г̄	кг	В ѡ чл̄кз нѣкы бѣ ѡ фарисен	кѣ	жнвотъ вѣунын
пѣ свѣ	иѡ	г̄	ф̄и	В ѡ вьндѣ ӣс въ капѣ	кѣ	ѣже рѣ ӣс
сѣ свѣ	иѡ	г̄	кѣ	В ѡ прндѣ ӣс н̄ оученн̄ его въ иѡуѣ	кѣ	бѣ н̄стнненъ ѣстз
(нѣ новаа)	иѡ	г̄	сг̄и	В ѡ сѣщз поздѣ въ ть	кѣ	не н̄мѣ вѣры
пнѣ в̄ нѣ	иѡ	г̄	н̄и	В ѡ бр̄д̄ б̄ы въ кана галнле	кѣ	оученцн̄ его
вт̄р̄ в̄ нѣ	иѡ	г̄	к̄д̄	рѣ г̄ъ тако бѣ възл̄иѡ	кѣ	сѣтз сѣд̄ваана
ср̄ѣ в̄ нѣ	иѡ	г̄	л̄ф	рѣ г̄ъ прншѣмь к нѣ ӣдѣѡ ѡц̄ъ мон	кѣ	въ жнвотъ
чѣ в̄ нѣ	иѡ	г̄	м̄д̄	рѣ г̄ъ прншѣш к нѣм̄ ӣдѣѡ: ам̄н̄ ам̄н̄	кѣ	пославшааго ма ѡц̄а гл̄а в̄а
пѣ в̄ нѣ	иѡ	г̄	м̄в	рѣ г̄ъ прншѣшн̄ к нем̄ ӣд̄ ѣкѡ сл̄ы	кѣ	недѣжныхъ
сѣ в̄	иѡ	г̄	н̄	В ѡ вндѣвше чл̄цн̄ знаменѣ	кѣ	знамена бѣ
(нѣ г̄)	м̄к	г̄	ск̄з	прндѣ ӣвснфь ѡ арнмафѣа	кѣ	боах̄л̄ во са
пнѣ г̄ нѣ	иѡ	г̄	л̄з	В ѡ бѣ нѣкто ц̄р̄ъ м̄ѣ	кѣ	въ галнлѣа
вт̄р̄ г̄ нѣ	иѡ	г̄	н̄г	рѣ г̄ъ къ вѣровавшн̄ к нем̄ ӣдѣѡ дѣланте	кѣ	жнвотъ мнрѡвн
ср̄ѣ г̄ нѣ	иѡ	г̄	н̄с	рѣ г̄ъ къ вѣровавшн̄ к нем̄ ӣд̄ азъ есмъ хлѣ	кѣ	въ послѣднн̄ д̄н̄ь
чѣ г̄	иѡ	г̄	н̄н	рѣ г̄ъ къ вѣровавшн̄ Сѣ иѣ волѣ ѡц̄а	кѣ	въ послѣднн̄ д̄н̄ь
пѣ г̄	иѡ	г̄	ѣг	рѣ г̄ъ къ вѣрѡ к нем̄ ӣд̄ азъ есмъ хлѣ	кѣ	въ послѣдннн̄ д̄н̄ь
сѣ г̄	иѡ	г̄	р̄л̄н	рѣ г̄ъ сво̄н̄ сн̄ заповѣдаѣ в̄а	кѣ	бѡу
нѣ д̄	иѡ	г̄	л̄н	В ѡ възыдѣ ӣс	кѣ	сътворн̄ цѣла
пнѣ д̄	иѡ	г̄	ѣн̄	рѣ г̄ъ прнш̄н̄ к нем̄ ѣд̄ын̄ моѣ	кѣ	бѣ жнваго
вт̄р̄ д̄	иѡ	г̄	ѡѣ	В ѡ хождлаше ӣс сз̄ сч̄енн̄	кѣ	иѡуденска
ср̄ѣ д̄	иѡ	г̄	ѡс	въ прѣположенне празн̄	кѣ	годнна иѣго
чѣ д̄ нѣ	иѡ	г̄	п̄з	рѣ г̄ъ прншѣшн̄ къ нем̄ ӣд̄ азъ есмъ	кѣ	годъ его
пѣ д̄ нѣ	иѡ	г̄	п̄ф	рѣ г̄ъ прн̄ к нем̄ ӣд̄ азъ нд̄ѣ въ	кѣ	вѣровашѣ въ нѣ
сѣ д̄	иѡ	г̄	п̄ф	рѣ г̄ъ къ вѣровавшн̄ к нѣ ӣд̄	кѣ	н̄ прндѡхъ
нѣ ѣ	иѡ	г̄	л̄г	В ѡ прндѣ ӣс въ гр̄д̄	кѣ	спѣз̄ мнрѡу х̄с
пнѣ ѣ	иѡ	г̄	п̄ф	рѣ г̄ъ прншѣшн̄ к нем̄ ӣдѣѡ ацѣ бѣ ѡц̄ъ	кѣ	(вндѣтн̄ въ вѣкы)

вѣтѣ	іѡ	г	пѣ	рѣ гь прншѣшн к немъ іѣѡ амн амн	кѡ	ндѣаше
ѡрѣ	іѡ	г	мѣ	В ѡ възвѣ	кѡ	градын въ мнрѣ
ѡѣ	іѡ	г	пѣ	рѣ гь прншѣшн к немъ іѣ на сѣ азъ	кѡ	вѡбрацѣ
пѣѣ	іѡ	г	ѡв	рѣ гь прншѣшн къ нѣ іѣ Сего радн ма любн	кѡ	даѣ нмѣ
сѣѣ	іѡ	г	ѡв	рѣ гь прншѣшн ѡвца моѣ глѣ	кѡ	н азъ въ ѡцн
нѣ сѣ	іѡ	г	пѣ	В ѡ мномды іс вндѣ	кѡ	поклонн са емѣ
пнѣ сѣ	іѡ	г	ѡд	В ѡ събрашѣ архнерѣн н фарнсен	кѡ	оученнкы своимн
вѣтѣ сѣ	іѡ	г	рг	В ѡ съвѣ створншѣ фарнсен	кѡ	вѣдѣте
ѡрѣ сѣ	іѡ	г	рн	рѣ гь прншѣшн к немъ дондѣ свѣ	кѡ	да спѣѣ мнрѣ
на възнѣ на лн лѡѡ	іѡ	г	гм	В ѡ възкрѣ	кѡ	бѣвацѣ бѣ
пѣ сѣ нѣ	іѡ	г	ркз	рѣ гь свон ѡченнкѡ да не съмѣца	кѡ	н ѡцѣ въ мнѣ
сѣ сѣ	іѡ	г	ркз	рѣ гь свон ѡчѣкѡ глы аже азъ глѣхъ вѣ	кѡ	нѣмоу самѣ
нѣ зѣ стѣхъ ѡцѣ	іѡ	г	рнг	В ѡ възвѣ іс	кѡ	въ себѣ
пнѣ зѣ	іѡ	г	рлв	рѣ гь свон да не съмѣцает са	кѡ	вѣдѣтѣ вамѣ
вѣтѣ зѣ не	іѡ	г	рмс	рѣ гь свон ѡченн нѣ прндѣ годнна	кѡ	(на вса нстннѣ)
ѡрѣ зѣ	іѡ	г	рмн	рѣ гь свон всѣ ѣлко нмѣ ѡцѣ	кѡ	дастѣ вамѣ
ѡѣ зѣ нѣ	іѡ	г	рн	рѣ гь свон амн амн	кѡ	съ мноѣ ѣстѣ
пѣ зѣ	іѡ	г	рнг	В ѡ възвѣ іс ѡчн свон на ѡченн своѣ рѣ іѣкѡ ѡѣ	кѡ	оученнцн ѣго
(сѣ зѣ)	іѡ	г	скѣ	В ѡ нѣвн са іс оученнкѡ свон възставъ ѡ мртвы	кѡ	пншемыхъ кннгѣ
нѣ стѣго дѣха	іѡ	г	пѣ	въ послѣднн дѣнѣ	кѡ	свѣтѣ жнвотнын

Както вече бе споменато, богослужебният апарат на Лонд е доста кратък и в него липсват някои рубрики, характерни за четириевангелията. На първо място това е показалецът с т. нар. требни евангелия или евангелия различни на всяка потреба (Дограмаджиева 1998). Този показалец съдържа четива за общ тип служби, но техният списък липсва в помощния апарат на Лонд. Явно обаче книжовникът, приспособил евангелието за църковна употреба, е ползвал такъв списък, защото точно както при четивата от Йоан, в полетата на ръкописа се намират съответните указания, от които би трябвало да се състои показалецът с требни евангелия. Тези указания са съвсем кратки, често само по една дума и дават началото и края на четивото. Събрани заедно, те съставят следния списък требни евангелия:

стѣемѣ	В ѡ слѣ іса ндѡ	кѡ	попнратн са ѡ ѡлкъ	Мт 4: 25, 5: 1–13
ѡвѣ стѣѣ	рѣ гь вѣ ѣсте свѣ мнр	кѡ	въ цѣтви нѣснѣмѣ	Мт 5: 14–19
всѣ стѣмѣ	рѣ гь всѣ нже нсповѣ (дадени са указания за престѣпка на Ам. гл. 96 и 196)	кѡ	всѣ стѣ н послѣднн прѣвн	Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30
дгглѡ	рѣ гь прн снѣ пѡвно нѣ	кѡ	жнтннцѣ моѣ	Мт 13: 24–30
стѣѣ дпѡѡ	В ѡ прншѣ іс въ стрѡнѣ:	кѡ	дпѡ на нѣсѣхъ	Мт 16: 13–9
ѣѡл на прѣ бѣцн	В ѡ възставшн марна	кѡ	въ домѣ свон	Лк 1: 39–56
бѣцн	В ѡ вѣнндѣ іс въ вѣ (указание за престѣпка на гл. 131)	кѡ	бѣцн н хрѡнѣцѣ нѣ	Лк 10: 38–42; 11: 27–28
дгглѡ н дпѡѡ ѡвѣ	рѣ гь слѣшѣѡн вѣ	кѡ	дгглѡ прѣѣ товоѣ	Лк 10: 16–21
нсповѣдннкѣ	рѣ гь всѣ нже нсповѣѣ.	кѡ	нсповѣ глѣтн	Лк 12: 8–12
нѣ прѣ възвн крѣта	рѣ гь ннкѡже въ	кѡ	нѣ ѣго радн	Йо 3: 13–17

за мрътвѣи ѿ ѿлне •	рѣ гѣ амн амн	кѡ пославшааго ма ѿца	Йо 5: 24–30
прѣбныи жена •	В ѿ прнведѡ женѡ	кѡ жена не сътрѣшан	Йо 8: 3–11
ѿ ѿлне ѿбще архїереѡ	рѣ гѣ азъ ѿсмъ дверъ:	кѡ архїереѡ ѿдннъ пастырѣ	Йо 10: 9–16
на сценїе цркви •	В ѿ быша ѿновленїа	кѡ сще ѿдно ѿсвѣ	Йо 10: 22–30
на възвннгъ крта	рѣ гѣ ѡ стѣи прославн	кѡ кртоу бѣдете	Йо 12: 28–36
сѡ ѡбща сценнѡмкѡ •	рѣ гѣ свон азъ ѿсмъ внно	кѡ мкѡ бѣдетъ вамъ	Йо 15: 1–7
на възвннгъ крта	В ѿ съвѣ сътвори архїере н старцн на іса н възпншѡ глце	кѡ кртѡ свѣтельство іего	Йо 19: 6, 9–11, 13–20, 25–28, 30–35

Освен тези указания за требни евангелия, в полетата на ръкописа се срещат и бележки за три чествания на конкретен светец:

стїи семеѡ В ѿ бѣ ѿлкѣ кѡ липсва. В Бан крайт на четивото е на стих 39 – Лк 2: 25–(39)

стїи полнкарпї • рѣ гѣ аще зрѣно пшенуно кѡ полнкарпї бѣдете (Йо 12: 24–36)

црю костанднн • рѣ гѣ не входан двер к квн ѡбраще (Йо 10: 1–9)

Първото четиво вероятно е за св. Симеон Богоприемец, който се празнува на 3 февр. В месецослова погрешно е посочена вместо гл. 3 (Лк 2: 25–39), гл. 7. Втората помет е за св. Поликарп Смирненски, честван на 23 февр. В месецослова тази дата отсъства. Третата е за св. равноап. Константин и Елена (21 май), като и тук в месецослова е посочена погрешно 83 гл., вместо гл. 89. По-горе беше казано за празника бытїе црнграда – 11 май. Ще отбележа само, че тази дата в месецослова липсва, а указанието се намира в текста на Йо 14: 15–27, Ам. гл. 128. В евангелията от XV в. нататък този празник редовно присъства или в самия месецослов, или е отбелязан в текста на евангелието от Йоан, но вече при гл. 151 (това е 51 перикопна глава по възприетото по това време ново деление на глави, което отговаря на 133 Ам. гл. по старото деление).

Според Е. Дограмаджиева (Дограмаджиева 1998) показалецът е задължителна съставна част от справочния апарат към ръкописната евангелска книга. Много малко са изключенията като Лонд, в които той липсва като рубрика. Но така съставеният указател с требни евангелия дава възможност той да бъде разгледан в светлината на обобщителния труд на Е. Дограмаджиева. Списъкът е съставен в хронологичен ред от Матей към Йоан (с едно изключение при четивата за Честния кръст) и за съжаление не може да даде ярна представа за подреждането на статиите в показалеца, който би трябвало да се намира в помощния апарат на Лонд.

1. стлемеъ Мт 4: 25; 5: 1–13
Ам. гл. 24

В ѿ въз слѣ іса ндѡ
кѡ попнратн сѡ ѿ ѿлкѣ

В списъка на Дограмаджиева това е статия 14 „За йерарси“. Но в четивата, които са посочени там, Мт 4: 25; 5: 1–13 не фигурира. Авторката го открива в критичното издание на гръцкото евангелие (Gregory 1976), като отбелязва, че от 6-те четива, отбелязани там, в славянските ръкописи се използват само Йо 10: 1–9 и Йо 10: 9–16. Лонд е първото от 80-те проучени от Дограмаджиева славянски ев., в което за тази статия се дава това четиво.

2. обще стлѣ Мт 5: 14–19
Ам. гл. 32

рѣ гѣ вѣ ѿсте свѣ мнр
кѡ въ цртвн нѣснѣмъ

Това е друго четиво от Лонд за статия 14 „За йерарси“. При него няма особености, то е едно от четирите, които обикновено се използват.

3. всѣ стѣмъ Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30
Ам. гл. 94, 96, 196

рѣ Гѣ всѣ ѿже ѿсповѣ
къ всѣ стѣ ѿ послѣдних прѣвн

Това четиво не е отбелязано от Дограмаджиева в никоя от статиите на показалеца. В синаксарния цикъл началото му съвпада с четивото за 3 Пт от Мт (10: 32–33, 37–42; 11: 1) и този откъс дава Дограмаджиева за преподобномъченици и за преподобни жени, но в Лонд на гл. 96 и 196 има указания за престъпка (ѹтн всѣ стѣ) и краят му е ясно означен (къ всѣ стѣ). Четивото не се среща и в гръцките евангелия, проучени от Дограмаджиева. Възможно е то да е било използвано в ранния етап на формиране на показалеца и впоследствие да е отпаднало.

4. еѹлїе ѡбще архїереѡвъ Йо 10: 9–16
Ам. гл. 89

рѣ Гѣ азъ есмъ дверъ
къ архїереѡвъ ієдннъ пастыръ

Това четиво се употребява през целия период на развитие на показалеца. В заглавието му е използван терминът „архиерей“, който Дограмаджиева е намерила само в 2 евангелия от XV–XVI в. Употребата му тук показва, че при прибавянето на богослужебния апарат на Лонд е бил използван повече от един ръкопис. Другият термин, който се среща в Лонд – сватнтель, е характерен за целия период от XII до XVI в. Наличието на два термина за заглавието на една статия е изключение и подкрепя предположението за няколко източника при съставянето на помощния апарат на Лонд. За това говори също и фактът, че от 4-те четива за йерарси, които дава Лонд, само две са типични за тази статия – това са № 2 и № 4 тук. От другите две едното се среща само в гръцки ръкопис, а другото въобще липсва сред четивата на показалеца.

5. аггелѡвъ Мт 13: 24–30
Ам. гл. 136

рѣ Гѣ прѣ снѣ пѡвно іє
къ жнтннцѣ моѣ

Тази статия също доказва относителната старинност на синаксара и месецослова на Лонд – ключовата дума тук е аггеломъ (по Дограмаджиева), заменена в по-късни ръкописи с бесплътнымъ. Разлика има и в големината на евангелския откъс, който се чете – тук краят е на стих 30 и няма други указания за продължение на стих 36 – 43.

6. стѣ апѡлѡвъ Мт 16: 13–19
Ам. гл. 166

В ѡ прнше іс въ странѣ:
къ апѡло на нѣсехъ

И тук Лонд проявява своеобразие – този откъс не се среща в посочените от Дограмаджиева четива за статия 7 „За апостоли“. Не е открит и в изследваните гръцки евангелия. Дограмаджиева го дава, но като вариант, за статия 24 „За освещаване на църква“. При нея четивото е Мт 16: 12–18 (в някои евангелия Мт 16: 13–18 или 16: 13–19, така се среща и в гръцки евангелия). Не може да се каже, че в Лонд книжовникът е допуснал грешка и механично е преместил четивото от едната статия за другата. В месецослова това четиво е посочено за 29 юни, празника на св. ап. Петър и Павел; така, че то вероятно в известен период се е употребявало като четиво за апостол.

Следват две четива за празник на света Богородица:

7. еѹл на прѣ бѣн Лк 1: 39–56
Ам. гл. 3

В ѡ възставш марна
къ въ домъ свон

В другите изследвани от Дограмаджиева ръкописи четивото е Лк 1: 39–40, 56. Тук няма указание за престъпка и откъсът би трябвало да се чете целият между началото на стих 39 и края на стих 56.

8. бѣн Лк 10: 38–42; 11: 27–28
Ам. гл. 122

В ѡ възндѣ іс въ вѣ
къ бѣн ѿ ранаще іє

На стих 10: 42 и 11: 27 има ясни указания за престъпка, което невинаги се наблюдава при комбинираните четива в Лонд. Липсва обаче допълнително разяснение, че първото четиво е за литургия, а второто – за утрена, както е в повечето евангелски ръкописи.

9. $\widehat{\text{аггл}}\widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{н}} \widehat{\text{апл}}\widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{ѡ}}\widehat{\text{бще}}$

Лк 10: 16–21
Ам. гл. 116

$\widehat{\text{рѣ}} \widehat{\text{гь}} \widehat{\text{слѡ}}\widehat{\text{ушл}}\widehat{\text{ѡ}}\widehat{\text{н}} \widehat{\text{в}}\widehat{\text{а}}$
 $\widehat{\text{кѡ}} \widehat{\text{аггл}}\widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{прѣ}} \widehat{\text{тѡ}}\widehat{\text{бо}}\widehat{\text{ѡ}}$

Такава обща статия за ангели (безплътни) и апостоли в работата на Дограмаджиева не е отбелязана, което означава, че в изследваните от нея ръкописи тя не се среща. Интересното е, че четивото Лк 10: 16–21 е характерно и за двете статии поотделно – през XIII в. то се включва трайно в комплекта четива и за безплътни, и за апостоли. В заглавието фигурират и двата термина – ангели и апостоли, но в края са отбелязани само ангелите, може би защото съвпада с края на четивото за 10 Сб Лк и поради липса на място книжовникът е изписал само първата част от заглавието – $\widehat{\text{кѡ}} \widehat{\text{аггл}}\widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{н}} \widehat{\text{сѡ}}$.

10. $\widehat{\text{нсповѣдннѣ}}$

Лк 12: 8–12
Ам. гл. 146

$\widehat{\text{рѣ}} \widehat{\text{гь}} \widehat{\text{всѣ}} \widehat{\text{нже}} \widehat{\text{нсповѣ}}$
 $\widehat{\text{к}} \widehat{\text{нсповѣ}} \widehat{\text{глѣтн}}$

Тази статия също доказва ранния произход на помощния апарат на Лонд. Дограмаджиева установява, че тя се среща рядко, само в осем ръкописа от XII до XIV в., след което отпада от показалеца.

11. $\widehat{\text{за}} \widehat{\text{мрѣтвѣ}} \widehat{\text{ѣ}} \widehat{\text{ѣу}}\widehat{\text{лнѣ}}$

Йо 5: 24–30
Ам. гл. 41

$\widehat{\text{рѣ}} \widehat{\text{гь}} \widehat{\text{амн}} \widehat{\text{амн}}$
 $\widehat{\text{к}} \widehat{\text{пославшааго}} \widehat{\text{ма}} \widehat{\text{ѡца}}$

Тук особености няма. Лонд се присъединява към тези 4 евангелски ръкописа, които дават само едно четиво.

12. $\widehat{\text{прѣвнѣ}} \widehat{\text{женѣ}}$

Йо 8: 3–11
Ам. гл. 86

$\widehat{\text{в}} \widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{прнвѣдѡ}} \widehat{\text{женѣ}}$
 $\widehat{\text{к}} \widehat{\text{женѣ}} \widehat{\text{не}} \widehat{\text{сѣгрѣшан}}$

Четивото, което дава Лонд за преподобни жени, не фигурира в кръга четива, използвани в славянските и гръцки евангелия. Този откъс Йо 8: 3–11 се среща при статията „За изповед на жени“ и може би указанието в Лонд $\widehat{\text{прѣвнѣ}} \widehat{\text{женѣ}}$ е грешно преписано от книжовника. В месецослова на Лонд за 24 септ. – първомчца Текла, и за 4 дек. – мчца Варвара, са посочени две от четивата, характерни за статията „За преподобни жени“ – Мт 25: 1–13 и Мк 5: 24–34, така че най-вероятно е грешка.

13. $\widehat{\text{на}} \widehat{\text{сѣѣнѣ}} \widehat{\text{ѣ}} \widehat{\text{црѣквнн}}$

Йо 10: 22–30
Ам. гл. 92

$\widehat{\text{в}} \widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{быша}} \widehat{\text{ѡбновленѣ}}$
 $\widehat{\text{к}} \widehat{\text{сѣѣ}} \widehat{\text{ѣднно}} \widehat{\text{ѣсѣвѣ}}$

Тук е различен краят на четивото. Дограмаджиева посочва край на стих 28, Лонд има два стиха повече. Характерно е, че в заглавието е употребен терминът $\widehat{\text{сваѣѣннѣ}}$, който след XIV в. е заменен с $\widehat{\text{осваѣѣннѣ}}$, т.е., отново имаме свидетелство за ранния произход на ръкописите, от които е преписван богослужебния апарат на Лонд.

За Честния кръст има предвидени три четива:

14. $\widehat{\text{нѣ}} \widehat{\text{прѣ}} \widehat{\text{вздвн}} \widehat{\text{крѣта}}$

Йо 3: 13–17
Ам. гл. 24

$\widehat{\text{рѣ}} \widehat{\text{гь}} \widehat{\text{ннктоже}} \widehat{\text{вѣ}}$
 $\widehat{\text{кѡ}} \widehat{\text{нѣ}} \widehat{\text{ѣго}} \widehat{\text{рѣдн}}$

15. $\widehat{\text{на}} \widehat{\text{взѣвннѣ}} \widehat{\text{крѣта}}$

Йо 12: 28–36
Ам. гл. 108

$\widehat{\text{рѣ}} \widehat{\text{гь}} \widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{сѣгы}} \widehat{\text{прославн}}$
 $\widehat{\text{кѡ}} \dots \widehat{\text{н}} \widehat{\text{крѣтоу}} \widehat{\text{вѣдетѣ}}$

16. $\widehat{\text{на}} \widehat{\text{взѣвннѣ}} \widehat{\text{крѣта}}$

Йо 19: 6, 9–11, 13–20, 25–28, 30–35
Ам. гл. липсва

$\widehat{\text{в}} \widehat{\text{ѡ}} \widehat{\text{сѣвѣ}} \widehat{\text{сѣтворн}} \widehat{\text{архѣ}} \widehat{\text{н}}$
 $\widehat{\text{старцн}} \widehat{\text{на}} \widehat{\text{ѣса}} \widehat{\text{н}} \widehat{\text{взѣпннѣ}} \widehat{\text{глѣце}}$

$\widehat{\text{к}} \widehat{\text{крѣтѣ}} \widehat{\text{сѣвѣтельство}} \widehat{\text{ѣго}}$

И трите откъса съвпадат с четивата, които се намират в изследваните от Дограмаджиева ръкописи. При третото четиво много подробно са маркирани отделните части, от които то се състои – с бележки $\text{пр}^{\text{ѣ}}$ и $\text{ѣтн}^{\text{ѣ}}$ кртс , което е изключение за такъв тип четения. В замяна на това липсват означенията на Ам. гл. – за целия откъс първата написана е гл. 196 при стих 16 – 17. Краят на второто четиво е даден с многоточие, защото на стих 36 свършват едновременно три откъса – 6 Вт Йо, св. Поликарп Смирненски и Честния кръст (кѣ $\text{вт}^{\text{ѣ}}$ и $\text{полнкарп}^{\text{ѣ}}$ и кртс).

17. сѣ вбца сѣно мкѣ

Йо 15: 1–7

Ам. гл. 132

рѣ гѣ свои азъ есмъ вннѣ
 к мкѣ н бѣдетъ вамъ

Това четиво не е сред шестте, посочени от Дограмаджиева за свщмчци. Не се среща и в никоя друга статия от показалеца. Интересно при него е и самото заглавие – сѣ вбца . Във Вид, писано по едно и също време с Лонд, в полето при Йо 15: 1–7 указанието е обикновено сѣ вбце мкѣ , като липсва определението за мъчещници „свещено“. Защо тук тази статия от показалеца е свързана със съботния ден, остава неясно, може би така е било в ръкописа, от който е било преписвано.

Така съставеният показалец на Лонд се състои от 12 статии. Две от тях не са намерени в други ръкописи. Спрямо четирите блока, разграничени от Е. Дограмаджиева в проучените от нея 80 ръкописа (1998: 47), останалите статии се разпределят по следния начин:

I блок – липсва

II блок – 3, 5, 6, 7, 14, 17, 19

III блок – 24, 30

IV блок – 40 (ако се приеме, че № 12 в моя списък $\text{пр}^{\text{ѣ}}$ вннѣ женѣ всъщност е “На изповед за жени”).

Списъкът требни евангелия на Лонд е много интересен и показва някои съществени разлики с обичайния показалец, намиращ се в богослужебния апарат на четириевангелието:

– в него липсват основни статии, които са характерни за показалеца още от XI в., напр. „На маслосвет от 7 попа за мъж“, „В схима за монаси“, „Над имащ дух недъжен“ и др.;

– присъстват статии, които не се срещат в други евангелски ръкописи, като „За ангели и ап. обща“ (№ 9 от списъка);

– има четива, които не се използват за тези статии, за които са посочени;

– някои от статиите се срещат в ръкописи до XIV в., след което отпадат от показалеца, например „За изповедници“. Заедно с употребата на някои термини, характерни само за този период, те още веднъж доказват относителната старинност на помощния апарат на Лонд.

Без отговор остава въпросът защо липсва списъкът на требните евангелия от богослужебния апарат на Лонд, след като указанията са написани в полето на ръкописа. Така се е получило и с Пасхалния цикъл от синаксарните таблици – указанията са в текста, а самата таблица накрая липсва.

Езиково-правописни особености

В следващите страници ще бъде направен преглед на езиково–правописните особености на богослужебната част на Лонд в сравнение с евангелския текст, за което има вече изследвания (Scholvin 1884, Talev 1973, Miklas 1982). Това е важно, защото тя е прибавена по-късно и от сравнението може да се види какво е отношението между тях, като се вземе предвид разликата във времето на написване. Под богослужебна част се разбира не

с начално *и*, се пише винаги *и* с придихание, напр. *и̇ѡ* 276r4, 276v1, *и̇у*стнна 277v5, *и̇ѳ̄* *ѡ̄* 276v31, 277r5, *и̇а*сона 277v13. Има едно изключение от това правило *и̇смаи̇лѳ̄* 277v31.

Ижица *ѳ̄* се среща при гръцките заемки в двете си функции:

1. За гласен звук *и* – *сѳ̄мѡ̄нна* стл̄пника 276r2, *ѳ̄рѳ̄ма* с̄ѳ̄рна 277r26, *мѳ̄рон̄ос̄намъ* 279r15.

2. За съгласен звук *в* или *ф* – *ѳ̄стаѳ̄ѡ̄* 276r16, *ѳ̄ѳ̄н̄и̇а* *ѳ̄*каго 277r20 и всички форми на *ѳ̄лне* и *ѳ̄лнстъ*.

Ерови гласни.

За разлика от евангелския текст, в синаксара и месецослова определено се предпочита *ъ* във всички позиции. Малкият еров знак *ь* се среща рядко, единствено съкращението за *господь* се предава последователно с *ѳ̄ъ* (с единствено изключение *ѳ̄ъ* 14 Нд. Мк в Лк), напр. *ѳ̄тѳ̄ же са* 278v6, 279r26, *ѳ̄стн* 278r23 срещу *да са ѳ̄тетъ* 281v20, *ѳ̄тѳ̄но* 281v21 – общо 6 пъти с *ъ*; *ѳ̄ск̄р̄но* 279r13, но 12 пъти с *ь*; *ѳ̄лѳ̄ьскын* 283r12, но *ѳ̄лѳ̄ьскимъ* 283r17, *ѳ̄лѳ̄ьское* 281v10; *п̄нстѳ̄плъ* 283r32, но *п̄нстѳ̄плъ* 283v14 и др.

В останалите случаи – префикси *въ-*, *въз-*, *съ-*; предлози *къ*, *въ*, *съ*; коренни срички, окончания, независимо дали етимологически е имало *ъ* или *ь*, се пише *ъ*. Като се има предвид характера на текста, за еровите гласни в коренни срички могат да се посочат малко примери – многото съкращения, с които се изписват синаксарните таблици и месецословът, не позволяват да се проследи подробно развитието им. Но в засвидетелстваните единични примери *ъ* стои на мястото на етимологически *ь* – *наѳ̄ън̄ешн* 281v28, *п̄рѳ̄воѳ̄* 281v29, *п̄рѳ̄воѳ̄ц̄ѳ̄* 276r18, *беср̄евр̄ъѳ̄н̄* 278r6, *сѳ̄вр̄ъшен* 280r6, *въса* 282r25 и др.

По същия начин *ъ* заменя етимологичен *ъ* и *ь* в краесловие – в месецослова имената на месеците без изключение се предават със съкращението *м̄ц̄ъ*; освен това имаме *ѳ̄ц̄ъ* 277r15, 18; *м̄къ* 276v9, 10, 13, 27; *л̄плъ* 277v5, *наѳ̄ннаѳ̄тъ* 278r24, *п̄бѳ̄аѳ̄тъ* 278r8 и др.

По-различно е положението в литургичните бележки към евангелския текст. Там няма такава явно предпочитание към *ъ*, двете ерови гласни се употребяват без разлика и без определени правила. Представките и предлозите се пишат *ту с ѳ̄*, *ту с ѳ̄ь*, много често дори еровете се изпускат.

Пред енклитиките еровете също се изпускат *наѳ̄ннаѳ̄т са* 278r23, *п̄нключѳ̄аѳ̄т са* 278v3, *сп̄сѳ̄ет са* 280r17, 281v8, *п̄бѳ̄аѳ̄т же* 279r25, 281v24 и др., с едно изключение – *не вѳ̄мѳ̄цаѳ̄тъ са* 281v20.

Изясняването на *ъ* и *ь* е ограничено, главно в суфиксни срички. Има един случай на изясняване *ь/о* – *наѳ̄ѳ̄тѳ̄* 276r1. По-често се среща изясняване *ь/ѳ̄* в суфикси – *ѳ̄ѳ̄творѳ̄ецъ* 276v7, *млад̄ен̄ецъ* 277r4, *недостатъѳ̄ѳ̄* 281v23, *равенство* 281v25 и в коренни срички – *вѳ̄сь* 282r32, 276r7, *скрежетъ* 281r9, формите за мин. д. прич. от *нтн* и производните от него глаголи.

Носови гласни – в синаксара и месецослова йотувани носовки не се срещат, за разлика от евангелския текст, където има 7 случая с *ѡ̄* и *ѡ̄ѳ̄*.

В началото на думата се пише *ѳ̄* – *ѳ̄ѳ̄* 280v16, *ѳ̄же* 281v29, *ѳ̄зыкъ* 283r16, срещу думи с начална *ѳ̄* в евангелието – *ѳ̄зы* Лк 8: 28, *ѳ̄жн* Мк 5: 4, *ѳ̄зкаа* Мт 7: 14, *ѳ̄зыкомъ* Мт 10: 18 и др.

Редуванията на групи от две носовки се предават без изключение с *-ѳ̄ѳ̄* – *п̄рѳ̄ѳ̄ѳ̄* 277r1, *сѳ̄ѳ̄ѳ̄* 278r24, *вѳ̄ѳ̄н̄ѳ̄ѳ̄* 283r2, докато в евангелския текст се допускат *-ѳ̄ѳ̄* (*п̄роѳ̄ѳ̄ѳ̄* Мт 25: 11, Мк 4: 19, *ѳ̄ѳ̄ѳ̄ѳ̄* Мт 21: 31, *домашнаѳ̄ѳ̄* Мт 10: 25) и *-ѳ̄ѳ̄* (*гвоздннѳ̄ѳ̄* Йо 20: 25, *п̄родаѳ̄ѳ̄ѳ̄ѳ̄* Мт 21: 12).

Аористното окончание се предава винаги с *-ѳ̄ѳ̄* – *познашѳ̄* 280v12, *въпросншѳ̄* 280v21, среща форми и с *-ѳ̄ѳ̄* в евангелието – *рѳ̄ѳ̄ѳ̄* Мт 12: 24, Лк 6: 2, *възѳ̄ѳ̄ѳ̄* Мт 14: 22, *бншѳ̄ѳ̄* Мт 21: 35 и др.

Предлогът о също никога не се пише с тясно о. Среща се и с трите написания – о слѣпѣмъ 279r19, ѡ раслаблѣ 279r17, ѡ хананен 278v2.

В домашните думи се употребяват трите графемни – тясно о, широко о и ѡ, като тясното и широкото о се заменят без правило.

Забелязва се известна последователност при употребата на ѡ в окончанията за дат. п. мн.ч. при съществителните имена от о–осн. м.р. и јо–осн. м.р., напр. сѣеннкѡ – 9 пъти, ѡдѣѡ – 5 пъти, фарнсеѡ – 2 пъти, зѣвѡ – 2 пъти, ѡплѡ, ѡглѡ, мкѡ и др. (примерите са от литургичните указания към евангелския текст), както и при аористното окончание за 3 л. мн.ч. – рѣхѡ 278v7. Това окончание се среща един път и със затворена омега – рѣхѡмъ 281v23. Среща се и немотивирана употреба на ѡ в домашни думи – ѣгѡ – 3 пъти, нарѡ 281v6, прохѡжашѣ 283v10, хѡдѡ 280r14, сегѡ, рѡ, хѡцѣ, зѣлѡ (от литургичните указания).

В богослужебната част на ръкописа за разлика от евангелския текст очно ѡ не се употребява.

Надредните знаци, които се срещат в синаксара, месецослова и литургичните указания, са следните:

Ударения – употребата им е правилна, но нередовна.

Остро ударение (´) – в началото на думата върху гласна – ѡцѡ 276r2, 20 и др., ѡнны 276r8, 276v25; в средисловие – пѡсхѡ 279r12, ѡеклы 276r18, мѡронѡснцѡмъ 279r15.

Тежко ударение (˘) – обикновено в краесловие и много по-рядко в сравнение с остроу ударение. Примерите са следните сѡмѡна 276r2, 277v8, 12; ѡларѡна 276v2, ѣгѡ 276v13, 282r4, 282v32.

Извито ударение – също като тежкото ударение, се среща рядко, напр. козмѡ 276v7, бѡдѡ 278r24, ѡдѡ 282r22, сѡрѡн 283r1.

Двойният гравис (ˆ) се употребява по-често при едносрични думи – бѣˆ 278r25, тоѣˆ 278r26, сѣˆ 278v2, 279r4, 6; 280v32, 281v19, 283r9, тѣˆ 279r13, дѡˆ 283v17 и върху крайната сричка при многосрични – аннѣˆ 277v1, мннѣˆ 276v13, дѡˆ тѣмѣˆ 277r3.

Двоен акут (˝) се среща 5 пъти само при тѣ˝.

Придихание „спиритус ленис“ (ˊ) се поставя над гласна в началото на думата – ѣˊлне, ѡˊпла, ѡˊко, върху съюза ѡ и предлога ѡ, както и в средисловие при чужди думи – ѣˊста-ѡˊѡ 276r16, ѡˊрѡпагѡта 276r24. Ако думата започва с повече от една гласна, придихание се поставя върху всяка от тях – ѡˊкѡѡ 276r27. Употребява се, макар и по-рядко, „спиритус аспер“ (ˋ) – ѡˋстѡна 277v25, ѡˋннѡѡ 276r22, ѡˋдрѡннѡка 276r29. Понякога лекото придихание е във вид на точка. Ако над началната гласна има изнесена буква под титла, придихание не се поставя – ѡˋсѡдѡѡ 278r31, ѣˋ.

Титли се употребяват редовно не само при nomina sacra и някои думи, свързани с тях, но и много често за съкратено изписване на най-обикновени слова. Това се прави за икономия на място при синаксарните таблици. В синаксара и месецослова се срещат кръгла (ˆ) и извита (˘) титла, докато в литургичните указания към евангелския текст се употребява и правата титла с две вертикални чертици (˘˘).

Много по-често от основния текст се употребяват лигатури, което е съвсем нормално за такъв тип текст. Срещат се следните лигатури: тѣ, ѡѣ, рѣ, ѡр, тн, тѡ.

Фрагментарният характер на текста в синаксара и литургичните указания към евангелието не позволява да се направи пълно морфологично и синтактично описание на богослужебната част на Лонд. Но едно съпоставително разглеждане на синаксарната част и съответните места от евангелския текст ще покаже лексикалните, морфологични, синтактични и текстологични различия, които се явяват между тях.

1. Употреба на единствено или множествено число при глаголите и имената, като при глаголите мн.ч. преобладава в текста (= Т.), а ед.ч. – в синаксара (= С.) и литургичните указания (= Лит.Ук.) – *прндѣ* / *прнндѣшѣ* – 3 пъти (13 Ср Мк в Мт 14 Чк Мк в Мт, 15 Чк Мк в Лк), *ндѣше* / *ндѣхѣ* (9 Вт Лк), *не разумѣеть* / *не оу ли разумѣете* (13 Пн Мк в Лк), но и *твори* в текста срещу *творятъ* в С. за 10 Вт Мт. При имената двата примера също показват мн.ч. за Т., а ед.ч. – в С. – *ѡ ранѣ С.* / *ѡ раны Т.* за 15 Пн Мк в Мт и *нарѣ* Лит.Ук. / *народы Т.* за 3 Пн Мт.

2. Вариантност има и в употребата на лични форми на глаголите и причастията, като се забелязва лек превес на причастните форми в Т. срещу глаголи в С. – *вндѣ* / *вндѣвъ* 3 Пн Мт, *прнстѣпнѣ* / *прнстѣпльше* 6 Пн Мт, 7 Чк Мт, 8 Пн Мт, *познашѣ* / *познавъше* 7 Ср Мт срещу *ндѣши* / *ндѣаше* 3 Нд Лк, *прншѣшѣ* / *прнстѣпншѣ* 6 Чк Мт, *прншѣ* / *прнндѣ* 5 Пн Мт.

3. На глагол в С. отговаря словосъчетание в Т. – *въровати емъ* / *ѡти ѣмъ* *въры* 10 Ср Мт, *молѣше сѧ* / *молнтѣѣ творѣаше* 12 Чк Мк в Мт, *не мнмондѣѣ* / *не нмѣтъ прѣтн* 17 Ср Мк в Лк. Към тези примери могат да се добавят и още два – на причастие в С. срещу словосъчетание от местоимение + лична форма на глагола в Т. – *обрѣтаѣши* / *нже н ѡбрѣтаѣтъ* 2 Пн Мт, и на глагол в С. срещу причастно сказуемо с копула в имперфект – *стоаше* / *тѣ въ стоѣ* 1 Нд Лк.

На съчетанието *пѣбно ѣ*, което намираме в Т. и Лит.Ук., в С. винаги отговаря глагол *оуподобн сѧ* – 6 Вт Мт, 6 Ср Мт, 6 Пк Мт. Според Жуковская (1976: 176) в тези примери „... глагол–термин сам още не вполне оформлен“.

Просто бъдеще време има в С. за 3 Ср Мт *тѣ спѣет сѧ*, докато в Т. то е изразено чрез описателна конструкция за бъдеща форма на страдателен залог – *спѣенъ бѣдетъ*.

4. В С. и Т. глаголите могат да бъдат в аорист, имперфект или сегашно време, например *бѣше С.* / *бы Т.* 2 Вт Лк, *прндѣ С.* / *прнндѣтъ Т.* 16 Сб Мк в Мт.

5. В богослужбната част и в евангелския текст се наблюдава паралелна употреба на синоними:

а) Глаголи

блудѣте / *внѣмѣте* 2 Вт Мт, *вндѣ* / *вълѣзе* 4 Ср Лк, *въскрѣснѣ* / *въстатн* 5 Пн Лк, *ѹишѣ сѧ* / *днвншѣ сѧ* 16 Пн Мк в Лк, *просѣ* / *нзыщѣ сѧ* 8 Вт Лк, *снндѣши* / *ннзведѣши сѧ* 5 Пк Лк, *прѣлюбы дѣетъ* / *прѣлюбы творнтъ* 14 Вт Мк в Лк.

б) Съществителни и прилагателни имена

сѣборншѣ / *снмншнхѣ* 6 Пк Мт, *жнзнь* / *жнвотъ* 10 Ср Лк, *славнаѧ* / *днвнаѧ* 2 Сб Лк, *велнѹѧ* / *велнѹствн* 8 Сб Лк.

в) Местоимения

Най-голяма вариативност се наблюдава при местоименията *ѣтеръ* / *нѣкын* / *ѣдннъ*. В С. се употребява само *ѣтеръ* – 6 случая (в други 3 примера местоимението е изпуснато) срещу един в Т. и един в Лит.Ук. В Лит.Ук. също се отдава предпочитание на едно местоимение – *нѣкын* (6 примера), докато в Т. се среща 3 пъти *нѣкын*, един път *ѣдннъ*, един път *ннѣмъ* и в един случай местоимението липсва.

Паралелно се употребяват и местоименията *твон* / *свон*. Срещу *твоего* в Т. за 11 Пн Лк в С. стои *своего*, също и за 15 Пн Мк в Мт в Т. е *твоеѧ*, в С. – *своѣ*, като местоимението е вече в мн. ч. Освен промяна в числото, среща се и промяна в рода на местоимението – *сѣ С.* / *снѣ Т.* 10 Вт Мт.

Разнообразието се проявява и в избора на показателно или анафорично местоимение, в кратка или сложна форма, в двойката *къто* / *ѹто*, в начина за изразяване на относителност: *ѡ немъ* / *ѡ семь* 16 Пн Мк в Лк, *тѣ* / *сѣн* 15 Сб Мк в Мт, *ннктоже* / *ннѹтоже* 7 Пк Лк,

нже хоцѣ / аще кто хоцѣ 5 Вт Лк. Не са малко и случайте, когато на едното място местоимението липсва или е заменено със съществително име: всѣкомъ же ѣмоу же / емъ же 8 Ср Лк, въ ѣма ѣго / въ ѣма гнѣ 8 Пк Лк, домъ свон / въ домъ ѣс 6 Ср Мт, прѣгрѣшенїа / прѣгрѣшенна нхъ 11 Нд Мт, кнжннцн / кнжннцн нхъ 12 Вт Мк в Мт.

7. В богослужебната и евангелската част на текста се наблюдава различие в употребата на падежите.

а) Местен падеж вместо винителен падеж за време – въ тѣ ѣа / томъ ѣасъ 8 Пк Мт.

б) Винителен падеж за време / родителен падеж – въ тѣ ѣа / ѡ ѣаса оного 17 Нд Мк в Мт.

в) Именителен падеж ед. ч. / родителен падеж мн. ч. – нмѣнне свое / ѡ нмѣнн свонхъ 4 Пн Лк.

г) Родителен падеж за притежание / дателен притежателен падеж – наѣало болѣзнн / наѣало болѣзнемъ снн 16 Пк Мк в Лк.

д) Дателен падеж без предлог / къ + дателен падеж – глѣ ѣс народо / ѣс глѣ къ народомъ 14 Сб Мк в Мт.

е) Дателен падеж + къ / местен падеж + въ – къ себѣ / въ себѣ 13 Чк Мк в Лк.

Тук трябва да се отбележи и употребата на дателен самостоятелен в Т. срещу лична форма на глагола в С. – прнблнжн / прнблнжцн сѣ ѣсѣ 11 Пн Лк и обратно – лична форма на глагола в Т. и дателен самостоятелен в С. – ндѣашѣ ѣс / ндѣашѣ ѣсѣ 3 Нд Лк. и два примера с дателен самостоятелен в ед. ч. в С. и в мн. ч. в Т. – съшѣшѣ ѣсѣ / съшѣшѣмъ нмъ 8 Сб Лк, шѣшѣ ѣсѣ / нзшѣшѣмъ нмъ 16 Пн Мк в Мт.

Вариране има и при прилагателните имена. То се изявява или в употребата на проста или сложна форма – таковѣ / таковѣа 6 Нд Мт, или в употребата на различни падежи и число – геннсарѣскын / на земла геннсарѣтскѣа 16 Пк Мк в Мт магдалиннскѣи / магдалиннскѣиѣ 9 Сб Мт, геннсарѣтскѣѣ / геннсарѣтскѣѣа 9 Нд Мт, ѣлѣвское / прѣданїа ѣлѣвска 16 Пн Мк в Мт. Прилагателното име в Т. е предадено със съществително име в С. – ѣлѣкъ прндѣ / снѣ ѣлѣвскын прндѣтъ 16 Сб Мк в Мт.

В богослужебната част обикновено частиците се изпускат, напр. хода ѣс / хода же 2 Нд Мт, слышавъ ѣѡ / ѣѡннъ же оуслышавъ 4 Пн Мт, всѣ нже слышн / всѣкъ оубо нже слышнтъ Сб Мт. Дублетни са също и съюзите егда / егдаже 3 Чк Мт, егѡ аще / ѣлнко аще 9 Вт Мт. Изпускат се и наречия – пакы 1 Пк Мт, тогда 8 Ср Мт, 7 Чк Мт аьнѣ 9 Нд Мт.

9. В С. и Лит.Ук. редовно се употребява ѣсѣ, докато в Т. името се заменя с местоимение или само се подразбира – 2 Нд Мт, 4 Нд Мт, 5 Пн Мт, 3 Сб Лк и т.н. Често се получава разминаване между началото и края на четивата от Т. и дадените зѣа и кѡ в С. За тези и за други разлики, които се наблюдават между Т. и богослужебната част, може да се добие представа от следващата таблица, в която се прави преглед по реда на номерата на Ам. гл. Когато някое указание липсва или остава неясно, за сравнение се привличат Бан, НБКМ466 – и двете от XIII в., и Вид от средата на XIV в.

Разлики между евангелския текст и богослужебната част по Амоневи глави

МАТЕЙ

Гл. 3 – В месецослова (=М) на 25 дек. не е отбелязано утрена, указанието е дадено в Т.

4 – в М указанието за литургия на Рождество Христово сочи гл. 5, в Т. е гл. 4.

6–10 – не са означени в Т.

15 – неотбелязана в Т.

- 20 – за 2 Нд в С. е дадена гл. 21, в Т – гл. 20. М за 22 окт. и за 30 апр. също сочи гл. 21, вероятно става дума за гл. 20.
- 23 – края на четивото за 1 Вт в С. е на 12 стих, в Т. $\widehat{\kappa\delta}$ е поставен на 13 стих. В С. е посочена гл. 23, а в общите указания за реда на евангелистите на f. 278r – гл. 22.
- 27 – липсва в Т.
- 29 – за 29 авг. указанието е неясно: $\widehat{\omega} \widehat{m} \widehat{v\tau} \widehat{\kappa\phi}$. Ако се има предвид Мт гл. 29 – за 1 Вт от цикъла Петдесетница, би трябвало да бъде гл. 23.
- 37 – края на четивото за 1 Чк в С. е съетъ, в Т. – дъетъ.
- 50 – ца 2 Пн в С. е отбелязана гл. 49, в Т. – гл. 50.
- 53 – В Т. е отбелязано $\widehat{\psi\epsilon} \widehat{\lambda} \widehat{\eta\epsilon}$ – всъщност това указание е за Чт от 1 седмица на Вел. пост (от Бан). В С. липсват указания за дните от 1 седмица на Вел. пост, дадени са само за Сб и Нд от поста.
- 60 – неотбелязана в Т.
- 64 – Края на четивото за 4 Нд е $\widehat{\delta\beta\rho\tau\epsilon} \widehat{n} \widehat{z\delta\rho\alpha\upsilon\lambda\alpha}$, в Бан и НБКМ466 е едно изречение порано – $\widehat{v\zeta} \widehat{t\zeta} \widehat{\psi\lambda}$.
- 70 – В Т. 5 Нд започва при гл. 50, в С. е дадена гл. 69.
- 73 – За 2 Пк в С. номерът на гл. е поправен, вероятно е 72, в Т. е 73.
- 74 – липсва в Т.
- 75 – За 7 Нд в Т. $\widehat{\kappa\delta}$ има на стих 31 и стих 35, в С. края е на 35 стих.
- 100 – Липсва в Т.
- 114 – 4 Пк в Т. започва от гл. 114, в С. – гл. 113.
- 140 – За 6 Чк начало на четивото в Т. е $\widehat{v} \widehat{\omega} \widehat{\rho\nu\sigma\tau\alpha\pi\pi\eta} \widehat{\kappa\zeta} \widehat{\iota\sigma\varsigma} \widehat{\sigma\upsilon\chi\epsilon\eta\eta\eta}$, в С. $\widehat{v} \widehat{\omega} \widehat{\rho\nu\sigma\tau\eta\sigma\upsilon\varsigma} \widehat{\iota\sigma\varsigma}$.
- 141 – За 7 Пн в Т. на стих 57 вместо $\widehat{\kappa\delta} \widehat{\pi\eta\epsilon}$ има $\widehat{\kappa\delta} \widehat{\pi\lambda}$.
- 160 – В Т. четивото за 7 Пк започва при гл. 160, в С. е посочена гл. 159, вероятно по аналогия с края на 6 Пк на стих 54.
- 162 – За 8 Пн в Т. началото е при гл. 160, гл. 162 е написана в полето 4 реда по-надолу от $\widehat{z\lambda}$, в С. е посочена гл. 162.
- 168 – За 8 Ср края в Т. е на стих 23, в С. – на стих 24.
- 173 – Четивото за 8 Пк в Т. започва от 173 гл., в С. е посочена 172 гл. Освен това в Т. края е на стих 13, а в С. е посочен стих 18.
- 174 – За 10 Нд в Т. края на четивото е на стих 23, в С. грешно е даден $\widehat{\kappa\delta}$ на стих 18, който всъщност е край на четивото за 8 Пк.
- 177 – В М за 15 юли е дадено гл. 117 – $\widehat{\omega} \widehat{m} \widehat{\sigma\kappa\iota} \widehat{\gamma} \widehat{\gamma\lambda} \widehat{\rho\zeta\iota}$. В Т. и С. четивото за 10 Сб започва при гл. 177.
- 178 – Липсва в Т.
- 179 – Четивото за 9 Пн в Т. започва при гл. 179, в С. дадена гл. 178.
- 181 – Липсва в Т.
- 185 – В Т. 9 Вт започва при гл. 185, в С. посочена гл. 184.
- 190 – 192, 204, 210, 212 липсват в Т.
- 214 – В Т. има указание в $\widehat{v} \widehat{\sigma\tau\eta} \widehat{v\epsilon} \widehat{\pi\eta\epsilon} \widehat{\nu\alpha\psi\upsilon\tau}$, в С. това четиво липсва, дадена е само литургия. В Т. липсва указание за началото на четивото за 10 Пн, което съвпада с началото на утрената.
- 220 – Липсва в Т.
- 227 – За 14 Сб указанието в полето и Т. е $\widehat{\gamma\lambda\alpha} \widehat{\iota\varsigma} \widehat{\nu\alpha\rho\delta\delta\omega} \widehat{n} \widehat{\sigma\upsilon\chi\epsilon\eta\eta\eta}$, в С. – $\widehat{v} \widehat{\omega} \widehat{\beta\epsilon\sigma\tau\delta\omega\gamma\lambda}$.
- 235 – За 11 Вт в Т. четивото започва при гл. 235, в С. е посочена гл. 234.
- 255 – За 11 Пк четивото в Т. започва при гл. 255, а в С. е дадена гл. 256.

231 – 233 – липсват в Т.

234 – При нея в Т. започва трето нд евангелие, в С. е дадена гл. 233.

ЛУКА

Гл. 3 – В М. погрешно посочено, че гл. 5 се чете в навечерие на Рождество Христово, в Т. правилно четивото започва при гл. 3. Също така грешно в М. вместо гл. 3 е дадена гл. 6 за 1 ян – Обрезание Господне, като началото на четивото в М. е посочено правилно – възвратншѣ пастыр, с което започва този откъс от гл. 3. Противоречие има и при указанията в Т. и М. за 2 февр. – Сретение; М. дава срѣнїе гѣ нашѣ іѣ хѣ ѿ лоу глѣ г на лнр глѣ з, в Т. указанието на срѣ гнѣ на лн се намира при гл. 3. В М. за 3 февр. – стго сѹмеѿ. н ѿннѣ пррѹцѣ, отново грешно е посочена гл. 7, в Т. указанието за св. Симеон е при гл. 3.

6 – М. дава гл. 9 вместо гл. 6 за навечерие на Богоявление, в Т. указанието се намира при гл. 6.

26 – За 2 Пн в Т. краят е при Лк 4: 44 – на сънмнцнхѣ галнлѣнсцѣхѣ, в С. имаме кѡ слово бѣжнѣ, което е при Лк 5: 1.

35 – За 2 Сб – гл. 35 и 36 написани непосредствено една под друга срещу стих 17, зѣ е точно до гл. 35 в полето, С. сочи за начало гл. 36.

41 – За 4 Сб в Т. четивото започва при гл. 41, в С. дадена гл. 43.

63 – Четивото за 5 Сб в Т. започва при гл. 63, С. дава гл. 65.

67 – За 3 Нд в Т. началото на четивото е при гл. 67, в С. посочена гл. 68.

69 – Четивото за 3 Чт в Т. започва при гл. 69, С. дава гл. 68.

73 – При 3 Пк в края на четивото на стих 35 вместо кѡ пѣ, написано кѡ ѣ, вероятно по аналогия с края на четивото за 3 Чт, който е на стих 30.

76 – За 4 Нд краят на четивото в Т. нмѣлн оушн слышатн да слыштѣ (Бан) липсва, текстът свършва с творѣтѣ въ трѣпѣннн. Но С. дава верния край – да слышнѣ.

83 – Четивото за 4 Ср в Т. започва при гл. 83, в С. посочена гл. 82.

84 – В Т. четивото за 6 Нд започва при гл. 84, С. дава гл. 83.

120 – За 8 Нд четивото в Т. започва при гл. 120, в С. посочена гл. 121. В края вместо кѡ нѣ е написано кѡ пнѣ.

136 – За 7 Ср има разлика в края на четивото – в Т. свършва с врѣмень нхѣ, в С. – врѣменехѣ. Вероятно книжовникът е допуснал грешка при преписването и вместо в е написал в. В Бан имаме врѣменеѿ, във Вид – врѣменеѿ тѣхѣ.

145 – За 7 Пк в Т. има кѡ пѣ на стих 7, краят от С. глѣтн е на стих 12. В Т. на стих 12 е краят на тревното евангелие „За изповедници“.

147 – В Т. четивото за 8 Пн започва при гл. 147, в С. е посочена гл. 149.

148 – написана два пъти, при Лк 12: 8 вероятно вместо гл. 146, която липсва.

164 – За 8 Чт началото на четивото е при гл. 164, в С. дадена гл. 163.

182–183 – Двете глави написани една под друга срещу началото на четивото за 9 Вт. С. дава гл. 182.

192 – В Т. началото на четивото за 14 Сб е при гл. 192, в С. е посочена гл. 191.

193 – За 9 Пк четивото започва при гл. 193 в Т., в С. е дадена гл. 192.

199 – Липсва в Т.

202 – За 10 Пн в Т. кѡ е отбелязан на стих 32 – женѣ лѡтовѣ, според С. краят е при стих 25 – рода егѡ (в Т. рода сего).

- 215 – В Т. четивото за 16 Нд започва при гл. 215, в С. е отбелязана гл. 214.
 237 – Липсва в Т.
 244 – За 12 Пн четивото в Т. започва при гл. 244, С. дава гл. 243. Краят в Т. е при стих 40 – въпроснитн ннѹсоже, в С. – при стих 44 – снѣ ꙗмоу ѿ.
 246 – Т. дава за 17 Сб край на четивото на стих 4 – да слышнтъ, в С. за кѡ има възвѣрже. С този глагол завършват както стих 3, така и първото изречение от стих 4, не става ясно кой стих има предвид за край на четивото книжовникът.
 257 – Четивото за 12 Чт в Т. завършва на стих 33 – не ѿматъ прѣнтн, в С. посочен кѡ ѹлѹьскимъ, което е стих 36. На този стих завършва четивото за сѣ мѣ.
 288, 301–303, 312, 315, 316, 319, 322, 328–331, 33, 337–339 – липсват в Т.
 340 – В Т. четивото за 5 нд евангелие започва при гл. 340, С. дава гл. 339.

ЙОАН

- Тук сравнение между указанията в С. и Т. не може да се направи, тъй като липсва синаксарна таблица за четивата от Йоан. Ще се направи преглед на указанията в М. и общите синаксарни бележки, както и на някои несъответствия в самия текст.
- Гл. 16 – Краят на четивото за Светла Ср е указан два пъти – веднъж, погрешно, на стих 43 кѣ сѣ казает сѣ петръ, и втори път при стих 52 – кѡ сѣ н нѣ сѣа ѹловѹьскаго:~ Тук свършва и четивото за 1 Нд от Вел. пост.
- 24 – В М. за Нд преди Въздв се посочва гл. 22 и е дадено началото на четивото – ннктоже възѣ. С тези думи всъщност започва гл. 24, а не гл. 22. За Сб след Въздв М. препраща към четивото за 2 Вт от цикъла Пасха и дава гл. 23. В Т. това четиво започва при гл. 24.
- 79 – Към тази гл. препраща М. за 31 ян – мѣци Кир и Йоан. Няма означено четиво, което да започва тук, при Йо 7: 32. Може би е грешка на книжовника вместо Матей гл. 79 (към това четиво има препратки от М. за 29 юни, 30 юни, 1 юли, 11 окт, 1 ноем).
- 83 – В М. за 21 май – св. равноап. Константин и Елена, грешно е посочена гл. 83. В Т. указанието за цѣю констанднѣ е при гл. 89.
- 84 – Тази глава липсва в Т., а към нея се препраща от М. за 13 ноем, 27 ян, 12 май.
- 94 – В общите синаксарни бележки за 6 Сб на Вел. пост – Лазарева, е дадена гл. 89. Всъщност това е гл. 94.
- 104 – М. дава тази гл. за начало на четивото за 30 ян – свѣщмѣк Иполит. В Т. указанието сочи, че това четиво е за св. Поликарп (Смирненски) – 23 февр.
- 107 – В М. за 7 май за начало на четивото е посочена гл. 107. В Т. при тази гл. не започва четиво, вероятно става дума за гл. 108 (Йо 12: 28–36).
- 108 – М. дава за начало на утрената за 14 септ. – Въздв, гл. 107. В Т. четивото започва при гл. 108.
- 188 – Тази глава М. сочи за начало на четивото за литургия за 14 септ. – Въздв, в Т. номерът на гл. липсва.
- 202 – В Т. указанието за начало на 9 Страстно евангелие липсва, посочено е в общите синаксарни бележки.
- 206 – По същия начин е и за 11 Страстно евангелие
- 219 – В Т. четивото за 10 нд евангелие започва при гл. 219, в синаксарните бележки е посочена гл. 218.

В Т. липсват следните глави от Йоан – 22, 57, 59–62, 74, 77, 84, 98, 101, 118, 126, 135, 151, 152, 154, 157–175, 178, 197–201, 203–205, 207–210, 212, 214–216, 218, 220–224.

Някои обобщения

Справочният апарат е неотменна част от евангелската ръкописна книга, без него тя не би могла да функционира в богослужението. Към Лонд също е прибавен този необходим елемент, когато кодексът е излязъл от своята естествена среда – личната библиотека на цар Иван Александър. И макар ние да не знаем дали евангелието е било използвано по предназначение, наличието на богослужебен апарат е правело това възможно. Направеният по-горе преглед на неговите особености показва следното:

1. При съставянето на справочния апарат на Лонд е използван повече от един ръкопис. За това говори наличието на два типа указание за Нд на Хананейката – „ранен“ тип, характерен за ръкописи до XIV в., и „късен“ тип, който измества ранния след въвеждането на Йерусалимския типик през XIV в. и става господстващ след XV в. Също така показателно е и разпределението на Z_1 – 16 примера в синаксарните таблици, докато в месецослова, литургичните указания и останалата част от синаксарните бележки има само един пример в литургичните указания към текста.

2. Помощният апарат на Лонд, макар и прибавен по-късно, е преписан от ранни ръкописи, не по-късни от XIV в. (или поне единият е бил от XIV в.). В подкрепа на това предположение е делението на текста на Ам. гл., което се използва до XIV в., а не на перикопи, въведено през XIV в. и заменило старото деление от XV в. нататък. Езиково-правописните особености на богослужебната част също насочват към този период. За ранен антиграф говори и списъкът от требни евангелия – съставен от малко на брой статии, което е характерно за показалеца до XIV в., в него се срещат статии, които след XIV в. отпадат, някои от термините в заглавията на статиите след XIV в. се заменят с други.

3. Богослужебният апарат на Лонд оставя впечатление за недовършеност. Като че нещо е попречило на книжовника да го завърши. От него липсват важни елементи – Пасхалният цикъл от синаксарните таблици и показалецът с требни евангелия, макар че указанията и за двете съставки са написани в полетата на ръкописа. Преписвачът ги е пренесъл в текста, а не е оставил самите таблици в края на книгата. Освен това като цяло справочният апарат е малък. Дограмаджиева (1993а: 5–14, вж. и студията на Е. Дограмаджиева в настоящия том) установява 39 статии, които могат да се срещнат в богослужебния апарат на евангелската ръкописна книга. Помощната част на Лонд се състои само от Месецослов, Синаксар (без частта за Пасхалния цикъл), Сказание как се четат евангелията през годината, Пояснение към Синаксара за Лунния цикъл – след Ново лето (Нд на Хананейката), Таблица на 11-те възкресни утринни евангелия, Кратко указание кога се четат евангелистите по реда им в четириевангелието, или общо 6 статии. Липсват основни статии, присъщи за справочния апарат както от самото му формиране, така и от по-късните етапи на неговия равой. Този състав отново ни насочва към XIV в. като най-вероятно време на създаване на ръкописите, от които е бил преписан богослужебният апарат на Лонд.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

Дават се всички четива в тяхната последователност в текста от Матей към Йоан. I графа съдържа номер на Ам. гл., II графа – номер на перикопа по НБКМ38 и НБКМ850, III графа – ев., гл. и стих, IV графа – предназначението на четивото.

МАТЕЙ

Ам. гл.	перикопа	ев., гл. и стих	Предназначение на четивото
1	1	Мт 1: 1–25	нѣ прѣ рѣство хѣомь 25 дек.
3	2	Мт 1: 18–25	наоурни рѣства хѣа
4	3	Мт 2: 1–(12)	на лнр рѣства
5	3	Мт 2: 3–(12) Мт 2: 3–(18)	рѣство гл нашего иу хѣа 29 дек.
(6)	4	Мт 2: 13–23	съборъ прѣтѣа бѣцѣ нѣ по рѣ хѣѣ
(7)	5	Мт 3: 1–11	[сѣ] прѣ просвѣ
13	6	Мт 3: 13–17	на лн просвѣ 6 ян.
[15]	7	Мт 4: 1–11	сѣ по просвѣ 7 ян.
18	8	Мт 4: 12–17	нѣ по просвѣ 7 ян.
20	9	Мт 4: 18–23	нѣ в 30 апр. 22 окт.
23	10	Мт 4: 23–25; 5: 1–13 (12)	вѣ по пѣ 10 ян. 25 ян.
24	10	Мт 4: 25; 5: 1–(12)	стлѣмъ 28 ноем. 29 авг.
32	11	Мт 5: 14–19	оѣце стлѣ 18 ян. 2 май 4 юни
35	12	Мт 5: 20–26	срѣ ѣ нѣ
37	13	Мт 5: 27–32	чѣ ѣ нѣ
38	14	Мт 5: 33–41	пѣ ѣ нѣ
39	15	Мт 5: 42–48	сѣ ѣ по н
42	16	Мт 6: 1–13	сѣ сыропѣ 12 ноем.
44	17	Мт 6: 14–21	нѣ сѣпѣ
47	18	Мт 6: 22–33	нѣ г 27 дек.
50	19	Мт 6: 31–34; 7: 9–14	пнѣ в нѣ

50	20	Мт 7: 1–8	с̄л̄ в̄
53	21	Мт 7: – (11)	(1 Чт. Вел. пост)
56	22	Мт 7: 15–21	в̄т̄р̄ в̄ н̄ѣ
59	23	Мт 7: 21–23	ср̄в̄ в̄ н̄ѣ
61	24	Мт 7: 24–29; 8: 1–4	с̄л̄ г̄
64	25	Мт 8: 5–13	н̄ѣ д̄ 24 февр.
67	26	Мт 8: 14–23	с̄л̄ д̄
69	27	Мт 8: 23–27	ч̄ѣ в̄ н̄ѣ
70	28	Мт 8: 28–34; 9: 1	н̄ѣ ѣ
70	29	Мт 9: 2–8	н̄ѣ с̄
71	30	Мт 9: 9–13	с̄л̄ ѣ 16 нояб.
73	31	Мт 9: 14–17	п̄л̄ в̄ н̄ѣ
(74)	32	Мт 9: 18–26	с̄л̄ с̄
75	33	Мт 9: 27–31/35/	н̄ѣ з̄
77	34	Мт 9: 36–38; 10: 1, 5–8	пн̄ѣ г̄ н̄ѣ
79		Мт 10: 1, 5–8	29 юни 30 юни 1 юли 11 окт. 1 нояб.
82	35	Мт 10: 9–15	в̄т̄р̄ г̄ н̄ѣ
86	36	Мт 10: 16–22	ср̄в̄ г̄ н̄ѣ 1 авг.
89	37	Мт 10: 23–31	ч̄ѣ г̄ н̄ѣ
94	38	Мт 10: 32–33, 37–42; 11.1	п̄л̄ г̄ н̄ѣ
94		Мт 10: 32–33, 37–39; 11: 27–30	с̄ѣ н̄ вс̄в̄ с̄т̄м̄з̄ 22 ян. 24 окт.
96	39	Мт 10: 37–42	с̄л̄ з̄ 17 нояб.
102	40	Мт 11: 2–15	пн̄ѣ д̄ н̄ѣ
107	41	Мт 11: 16–19	в̄т̄р̄ д̄ н̄ѣ 15 май 5 юли 5 дек.
108	42	Мт 11: 20–26	ср̄в̄ д̄ н̄ѣ
111	43	Мт 11: 27–30	ч̄ѣ д̄ н̄ѣ 20 ян. 19 апр. 12 юни 1 септ. 28 септ.
114	44	Мт 12: 1–8	п̄л̄ з̄ н̄ѣ
116	45	Мт 12: 9–13	пн̄ѣ ѣ н̄ѣ
117	46	Мт 12: 14–29	в̄т̄р̄ ѣ н̄ѣ

118		Мт 12: 15–21	с̄ѣ по р̄дствѣ х̄вѣ 26 дек.
123	47	Мт 12: 30–37	с̄ѣ ѿ
127	48	Мт 12: 38–45	ср̄ѣ ѿ н̄ѣ
130	49	Мт 12: 46–50; 13: 1–3	ѹѣ ѿ н̄ѣ
131	50	Мт 13: 3–12	п̄ѣ ѿ н̄ѣ
132	51	Мт 13: 10–23	пн̄ѣ ѿ н̄ѣ
136	52	Мт 13: 24–30	вт̄р̄ ѿ н̄ѣ с̄ѣ н̄ ѿ г̄г̄л̄ѡ
137	53	Мт 13: 31–36	ср̄ѣ ѿ н̄ѣ
140	54	Мт 13: 36–43	ѹѣ ѿ н̄ѣ
140	55	Мт 13: 44–54	п̄ѣ ѿ н̄ѣ 11 апр. 3 окт.
141	56	Мт 13: 54–57	пн̄ѣ ѿ н̄ѣ
143	57	Мт 14: 1–13	вт̄р̄ ѿ н̄ѣ
146	58	Мт 14: 14–22	н̄ѣ ѿ
148	59	Мт 14: 22–34	н̄ѣ ѿ
153	60	Мт 14: 36–36; 15: 1–11	ср̄ѣ ѿ н̄ѣ
155	61	Мт 15: 12–21	ѹѣ ѿ н̄ѣ
157	62	Мт 15: 21–28	н̄ѣ ѿ
160	63	Мт 15: 29–31	п̄ѣ ѿ
160	64	Мт 15: 32–39	с̄ѣ ѿ
160	65	Мт 16: 1–6	пн̄ѣ ѿ н̄ѣ
164	66	Мт 16: 6–12	вт̄р̄ ѿ н̄ѣ
166	67	Мт 16: 13–19	ст̄ѣ ѿ п̄л̄ѡ 29 юни
168	68	Мт 16: 20–23/24/	ср̄ѣ ѿ н̄ѣ
170	69	Мт 16: 24–28	ѹѣ ѿ н̄ѣ
172	70	Мт 17: 1–9	на пр̄ѣѡвр̄ѣн̄ѣ на ѿн̄ѣ 6 авг.
173	71	Мт 17: 10–18/13/	п̄ѣ ѿ
174	72	Мт 17: 14–23	н̄ѣ ѿ
177	73	Мт 17: 24–27; 18: 1–3/4/	с̄ѣ ѿ 15 юли
179	74	Мт 18: 1–11	пн̄ѣ ѿ н̄ѣ 20 юли
181	75	Мт 18: 10–17/20/	пн̄ѣ ѿ н̄ѣ
185	76	Мт 18: 18–22; 19: 1–2, 13–15	вт̄р̄ ѿ н̄ѣ
188	77	Мт 18: 23–35	н̄ѣ ѿ
189	78	Мт 19: 3–12	с̄ѣ ѿ
193	79	Мт 19: 16–26	н̄ѣ ѿ
200	80	Мт 20: 1–16	ср̄ѣ ѿ н̄ѣ 9 март
201	81	Мт 20: 17–28	ѹѣ ѿ
205	82	Мт 20: 29–34	с̄ѣ ѿ
206	83	Мт 21: 1–11, 15–17	в̄ н̄ѣ ѿ ѡѡѡѡ ѿ ѿн̄ѣ
211	83	Мт 21: 12–20	п̄ѣ ѿ н̄ѣ

82	35	Мк 8: 27–31	сѣ̄ е̄ пѡ̄
83	36	Мк 8: 31–34	срѣ̄ б̄ г̄
85	37	Мк 8: 34–38; 9: 1	нѣ̄ г̄ пѡ̄ нѣ̄ по вѣ̄звнженн в Лонд липсва четиво
87	38	Мк 9: 2–9	
88	39	Мк 9: 10–16	ѡ̄ е̄ г̄
91	40	Мк 9: 17–32	нѣ̄ д̄ пѡ̄
94	41	Мк 9: 33–41	пѣ̄ г̄
99	42	Мк 9: 42–50; 10: 1	пнѣ̄ д̄ нѣ̄
104	43	Мк 10: 2–12	втрѣ̄ д̄ нѣ̄
105	44	Мк 10: 10–16	ср̄ д̄ нѣ̄
107	45	Мк 10: 17–32 (27)	ѡ̄ е̄ д̄ нѣ̄
109	46	Мк 10: 23–32	пѣ̄ д̄ нѣ̄
112	47	Мк 10: 32–45	нѣ̄ е̄ пѡ̄
116	48	Мк 10: 46–52	пнѣ̄ е̄ нѣ̄
117	49	Мк 11: 1–11	пнѣ̄ ма̄ пѣ̄
119	50	Мк 11: 11–23	втрѣ̄ е̄
124	51	Мк 11: 22–26	срѣ̄ б̄ е̄ нѣ̄
127	52	Мк 11: 27–33	ѡ̄ е̄ е̄ нѣ̄ иѣ̄
128	53	Мк 12: 1–12	пѣ̄ е̄ нѣ̄
130	54	Мк 12: 13–17	пнѣ̄ с̄ нѣ̄
130	55	Мк 12: 18–27	втрѣ̄ с̄ нѣ̄
131	56	Мк 12: 28–37	срѣ̄ б̄ с̄ нѣ̄
135	57	Мк 12: 38–44	ѡ̄ е̄ с̄ нѣ̄
137	58	Мк 13: 1–9	пѣ̄ с̄ нѣ̄
139	59	Мк 13: 9–13	пнѣ̄ з̄ нѣ̄
142	60	Мк 13: 14–23	втрѣ̄ з̄ нѣ̄
150	61	Мк 13: 24–31	ср̄ з̄ нѣ̄
152	62	Мк 13: 31–37	ѡ̄ е̄ з̄ нѣ̄
156	63	Мк 14: 1–11	пѣ̄ з̄ нѣ̄
160	64	Мк 14: 10–42	втр̄ ма̄ пѡ̄
181	65	Мк 14: 43–71; 15: 1–2	срѣ̄ б̄ ма̄ поѡ̄
198	66	Мк 15: 1–20, 22, 25–27, 32–47	в стѣ̄ велн пѣ̄ на г̄ ѡ̄
207	67	Мк 15: 16–32	еѡ̄ с̄ стѣ̄ стрт̄н в Лонд липсва четиво
227	69	Мк 15: 43–47	еѡ̄ і̄ стѣ̄ стрт̄
230	70	Мк 16: 1–8	еѡ̄ в̄ вѣ̄скр̄но
234	71	Мк 16: 9–20	еѡ̄ г̄ вѣ̄скр̄но

ЛУКА

1	1	Лк 1: 1–25, 76–80	на рѡ̄ство іѡ̄ кр̄тлѣ̄ 24 юни 23 септ.
2	2	Лк 1: 24–38	на бл̄говѣ̄ б̄цн 25 март

3	4	Лк 1: 39–56	ѿ҃л на прѣ́ бѣцн 2 февр. 25 март 2 юли 15 авг. 8 септ. 21 ноем.
3	5	Лк 2: 1–20	в наведе́рїе ро́ства х́ва 21 ноем. 24 дек.
3	6	Лк 2: 20–21, 40–52	на ѡбръ́занїе ѓне 1 ян.
3	7	Лк 2: 22–40	на срѣ́б ѓне на лн
3	8	Лк 2: 25–(39)	сѣ́м семеѡѡ
4		Лк 2: 46–	ро́ство іѡ́ крѣ́ на ѿ
6	9	Лк 3: 1–18	наведе́рне вгонѡвле́ 3 февр.
12	10	Лк 3: 19–22	пнѣ́ ѡ́ нѣ́
14	11	Лк 3: 23–38	втрѣ́ ѡ́ нѣ́
15	12	Лк 4: 1–15	срѣ́ ѡ́ нѣ́
18	13	Лк 4: 16–22	ѡ́ ѡ́ нѣ́ 1 септ.
19	14	Лк 4: 22–30	пѡ́ ѡ́ нѣ́ 14 юни
23	15	Лк 4: 31–36	сѡ́ ѡ́
26	16	Лк 4: 38–44	пнѣ́ вѣ́ нѣ́
29	17	Лк 5: 1–11	нѣ́ ѡ́
33	18	Лк 5: 12–16	втрѣ́ вѣ́ нѣ́ 20 септ.
35	19	Лк 5: 17–26	сѡ́ вѣ́
38	20	Лк 5: 27–32	сѡ́ ѓ
40	21	Лк 5: 33–39	срѣ́ вѣ́ нѣ́
41	22	Лк 6: 1–10	сѡ́ ѡ́
44	23	Лк 6: 12–19	ѡ́ вѣ́ нѣ́
45	24	Лк 6: 17–23	пѡ́ вѣ́ нѣ́ 11 ян. 17 ян. 19 ян. 28 ян. 29 апр. 8 май 21 окт. 6 дек.
50	25	Лк 6: 24–30	пнѣ́ ѓ нѣ́
54	26	Лк 6: 31–36	нѣ́ вѣ́
56	27	Лк 6: 37–45	втрѣ́ ѓ нѣ́
63	28	Лк 6: 46–49; 7: 1	срѣ́ ѓ нѣ́

123	55	Лк 11: 1–10	21 ноем. ВТ ^Ѡ С ^Ѡ 12 дек.
125	56	Лк 11: 9–13	СР ^Ѡ Б ^Ѡ С ^Ѡ
126	57	Лк 11: 14–23	УѠ ^Ѡ С ^Ѡ
130	58	Лк 11: 23–26	ПА ^Ѡ С ^Ѡ
132	59	Лк 11: 29–33	ПНѠ ^Ѡ З ^Ѡ 27 апр.
134	60	Лк 11: 34–41	ВТ ^Ѡ Р ^Ѡ З ^Ѡ
136	61	Лк 11: 42–46	СР ^Ѡ Б ^Ѡ З ^Ѡ
140	62	Лк 11: 47–54; 12: 1	УѠ ^Ѡ З ^Ѡ
145	63	Лк 12: 2–7	ПА ^Ѡ З ^Ѡ
146	64	Лк 12: 8–12	НСПОВЪД ^Ѡ НН ^Ѡ 21 ян. 13 авг. 6 ноем.
148	65	Лк 12: 13–15, 22–31	ПНѠ ^Ѡ Н ^Ѡ
149	66	Лк 12: 16–21	НѠ ^Ѡ Ф ^Ѡ
151	67	Лк 12: 32–40	СА ^Ѡ Д ^Ѡ 14 ян. 14 апр. 28 дек.
157	68	Лк 12: 42–48	ВТ ^Ѡ Р ^Ѡ Н ^Ѡ
159	69	Лк 12: 48–59	СР ^Ѡ Б ^Ѡ Н ^Ѡ
164	70	Лк 13: 1–9	УѠ ^Ѡ Н ^Ѡ
164	71	Лк 13: 10–17	НѠ ^Ѡ І ^Ѡ
167	72	Лк 13: 18–29	СА ^Ѡ В ^Ѡ
174	73	Лк 13: 31–35	СА ^Ѡ ПР ^Ѡ Б ^Ѡ Р ^Ѡ ПА ^Ѡ Н ^Ѡ 19 юни
176	74	Лк 14: 1–11	СА ^Ѡ Г ^Ѡ
180	75	Лк 14: 12–15	ПНѠ ^Ѡ Ф ^Ѡ
181	76	Лк 14: 16–24	НѠ ^Ѡ Д ^Ѡ
182	77	Лк 14: 25–35	ВТ ^Ѡ Р ^Ѡ Ф ^Ѡ
186	78	Лк 15: 1–10	СР ^Ѡ Б ^Ѡ Ф ^Ѡ
190	79	Лк 15: 11–32	НѠ ^Ѡ З ^Ѡ
191	80	Лк 16: 1–9	УѠ ^Ѡ Ф ^Ѡ
192(191)	81	Лк 16: 10–15	СА ^Ѡ Д ^Ѡ
193(192)	82	Лк 16: 15–18; 17: 1–3	ПА ^Ѡ Ф ^Ѡ
196	83	Лк 16: 19–31	НѠ ^Ѡ Е ^Ѡ 3 ноем.
198	84	Лк 17: 3–10	СА ^Ѡ Е ^Ѡ
201	85	Лк 17: 12–19	НѠ ^Ѡ В ^Ѡ
202	86	Лк 17: 20–32	ПНѠ ^Ѡ І ^Ѡ
207	87	Лк 17: 26–37	ВТ ^Ѡ Р ^Ѡ І ^Ѡ
214	88	Лк 18: 2–8	СА ^Ѡ С ^Ѡ
215	89	Лк 18: 10–14	НѠ ^Ѡ С ^Ѡ

216	90	Лк 18: 15–17, 28–30	срѣ̑ і̑
218	91	Лк 18: 18–27	нѣ̑ г̑і̑
222	92	Лк 18: 31–34	ѡѣ̑ і̑
224	93	Лк 18: 35–43	нѣ̑ д̑і̑
225	94	Лк 19: 1–10	нѣ̑ е̑і̑ 31 авг.
228	95	Лк 19: 12–28	пѣ̑ і̑
232	96	Лк19: 29–40; 22: 7–39	пнѣ̑ сѡ̑і̑
234	97	Лк 19: 37–44	пнѣ̑ д̑і̑ нѣ̑
238	98	Лк 19: 45–48	втрѣ̑ д̑і̑
240	99	Лк 20: 1–8	срѣ̑ д̑і̑
241	100	Лк 20 : 9–18	ѡѣ̑ д̑і̑
242	101	Лк 20: 19–26	пѣ̑ д̑і̑
244	102	Лк 20: 27–40	пнѣ̑ в̑і̑
246	103	Лк 20: 45–47; 21: 1–4	сѣ̑ з̑і̑ 17 юли
248	104	Лк 21: 5–11, 20–24	срѣ̑ в̑і̑
249	105	Лк 21: 8–9, 24–27, 33–36	сѣ̑ мѣ̑пѡ̑ѡ̑
250	106	Лк 21: 12–19	втрѣ̑ в̑і̑ 23 ян. 23 апр. 8 юни 17 юни 30 юли 7 окт. 12 окт. 25 окт.
257	107	Лк 21: 28–33	ѡѣ̑ в̑і̑
259	108	Лк 21: 37–38; 22: 1–8	пѣ̑ в̑і̑
260		Лк 22: 1–39	ѡѣ̑ вѣ̑ наѡ̑р̑
279	109	Лк 22: 39–71; 23: 1	втрѣ̑ сѡ̑і̑
295	110	Лк 22: 66–23: 49	вѡ̑ стѣ̑н̑ вѣ̑ пѣ̑ ѡ̑ с̑
300		Лк 23: 1–33; 44–56	ѡѣ̑ сѡ̑і̑
317	111	Лк 23: 32–49	еѡ̑ н̑ стѣ̑ стѣ̑рт̑н̑
336	112	Лк 24: 1–12	еѡ̑ вѡ̑ д̑
340	113	Лк 24: 12–35	еѡ̑ вѡ̑ е̑
340	114	Лк 24: 36–53	еѡ̑ вѡ̑ с̑ на вѡ̑з̑нѣ̑ на л̑н̑

ЙОАН

1	1	Йо 1: 1–17	на стѣ̑а̑ паскѣ̑
8	2	Йо 1: 18–28	пнѣ̑ свѣ̑
13	3	Йо 1: 29–34	по крѣ̑щѣ̑ наѡ̑р̑ 7 ян.
16	4	Йо 1: 35–43	срѣ̑ свѣ̑ 30 ноем.

18	5	Йо 1: 44–52	Нѐ ♂̇ Пѝ 14 ноем.
18	6	Йо 2: 1–11	ПНѐ ♂̇ Пѝ
19	7	Йо 2: 12–22	Пѝ ♂̇ СВѝ
23	8	Йо 3: 1–15	Уѐ ♂̇ СВѝ
24	9	Йо 3: 13–17	Нѐ ПРѝ ♂̇ ВЪДВН̂ КРТА
24	10	Йо 3: 16–21	ВТѝ ♂̇ В̂ Нѐ Сѝ Пѝ Пѝ ВЪДВН̂ЖЕНН
25	11	Йо 3: 22–33	Сѝ СВѝ
33	12	Йо 4: 5–42	Нѐ ♂̇
37	13	Йо 4: 47–54	ПНѐ ♂̇ Нѐ
38	14	Йо 5: 1–15	Нѐ ♂̇
39	15	Йо 5: 17–24	СРѝ ♂̇ В̂ Нѐ
41	16	Йо 5: 24–30	Уѐ ♂̇ В̂ Нѐ Сѐ Н̂ ЗА МРЪТВЫ̂ ЕУЛНѐ
42	17	Йо 5: 30–47; 6: 1–2	Пѝ ♂̇ В̂ Нѐ
49	18	Йо 6: 5–14	Сѝ ♂̇
50	19	Йо 6: 14–27	Сѝ ♂̇ В̂
53	20	Йо 6: 27–33	ВТѝ ♂̇ Нѐ 13 ноем. 1 ян. 27 ян.
56	21	Йо 6: 35–39	СРѝ ♂̇ ♂̇
58	22	Йо 6: 40–44	Уѐ ♂̇ Нѐ
63	23	Йо 6: 48–54	Пѝ ♂̇ Нѐ
68	24	Йо 6: 56–69	ПНѐ ♂̇ Нѐ 25 май
75	25	Йо 7: 1–13	ВТѝ ♂̇
76	26	Йо 7: 14–30	СРѝ ♂̇
81	27	Йо 7: 37–53; 8: 1–2, 12	Нѐ СТГО̂ ДХА 27 ян. 12 май 21 май 13 ноем.
86	28	Йо 8: 3–11	ПРПБНЫ̂ ЖЕНѝ
87	29	Йо 8: 12–20	Уѐ ♂̇ Нѐ
89	30	Йо 8: 21–30	Пѝ ♂̇ Нѐ
89	31	Йо 8: 31–42	Сѝ ♂̇
89	32	Йо 8: 42–(51)	ПНѐ ♂̇ Нѐ
89	33	Йо 8: 51–59	ВТѝ ♂̇
89	34	Йо 9: 1–38	Нѐ ♂̇
89	35	Йо 9: 39–41; 10: 1–9	Уѐ ♂̇
89		Йо 10: 1–9	ЦРЮ̂ КОСТАНДНН̂
89	36	Йо 10: 9–16	ЕУЛНѐ̂ ВЪЩЕ̂ ДРХИЕРѐ̂
92	37	Йо 10: 17–28	Пѝ ♂̇
92		Йо 10: 22–30	НА СЦЕНІѐ ЦРКВНН̂
92	38	Йо 10: 27–38	Сѝ ♂̇

94	39	Йо 11: 1–45	сѣ стго ладара
94	40	Йо 11: 47–54	пнѣ с
97	41	Йо 12: 1–18	нѣ цвѣ
102		Йо 12: 17–50	срѣ вѣ наѿ
103	42	Йо 12: 19–36	в с
104		Йо 12: 24–36	стм полнкарп 30 ян. 7 май
108		Йо 12: 28–36	на възвннгъ крта 14 септ.
108	43	Йо 12: 36–47	ср с
113	44	Йо 13: 1–11	ев прѣже оумвеніа
114		Йо 13: 3–17	вѣ ѿ
115/116	45	Йо 13: 12–17	по умвенн
125	46	Йо 13: 31–18: 1	евлане стртин д
127	47	Йо 14: 1–11	пл с нѣ
127	48	Йо 14: 10–21	сѣ с
128		Йо 14: 15–27	бытїе црнграда
132	49	Йо 14: 27–31; 15: 1–7	пнѣ з
132	50	Йо 15: 1–7	сѣ ѡвца сценномкѡ
133	51	Йо 15: 8–	в Лонд липсва четиво
138	52	Йо 15: 17–27; 16: 1–2	сѣ г 15 септ. 20 окт. 11 ноем. 23 апр. 1 юни 8 юли 27 юли
146	53	Йо 16: 2–(13)	втр з нѣ
148	54	Йо 16: 15–23	ср з
150	55	Йо 16: 23–32	ѿ з нѣ
153	56	Йо 17: 1–13	нѣ з стхъ ѡцъ 2 септ.
(153)	57	Йо 17: 18–26; 18: 1	пл з
156	58	Йо 18: 1–28	ев в стрное
176	59	Йо 18: 28–40; 19: 1–16	евліе д стрно
176		Йо 18: 28–40; 19: 1–(42)	ѿ д
(188)	60	Йо 19: 6, 9–11, 13–20, 25–28, 30–35	на възвннгъ крта 14 септ.
202	61	Йо 19: 25–37	ев д стхъ стртин 8 май
206	62	Йо 19: 38–42	ев д стхъ стртин
209	63	Йо 20: 1–(10)	в з
211	64	Йо 20: 11–(18)	в н
213	65	Йо 20: 19–31	ев д в 6 окт.

213		Йо 20: 19–25	сѣ н вѣрѣ на па
218	66	Йо 21: 1–14	евѣ въ і
225	67	Йо 21: 15–25	дѣ въ 26 септ. 16 ян.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2

В таблицата са дадени номерата на Ам. гл. в Лонд, като се прави сравнение с НБКМ466, Бан и Вид. В случаите, когато започва четиво за празник от подвижния или неподвижен цикъл на църковната година, освен началото се дава и краят на четивото.

МАТЕЙ

Ам.гл.	Лонд	НБКМ466	Бан	Вид
1	Мт 1: 1–25	=Лонд	=Лонд	–
2	Мт 1: 17–	=Лонд	=Лонд	–
3	Мт 1: 18–25	=Лонд	=Лонд	–
4	Мт 2: 1–(12)	=Лонд	=Лонд	–
5	Мт 2: 3–(12)	Мт 2: 5–	Мт 2: 1–12	–
(6)	Мт 2: 13–	Мт 2: 7–	Мт 2: 13–	–
(7)	Мт 3: 1–11	Мт 3: 1–7	= НБКМ466	–
8	–	Мт 3: 3–	–	–
9	–	Мт 3: 4–	Мт 3: 7–	–
10	–	Мт 3: 7–	–	–
11	Мт 3: 11–	=Лонд	–	–
12	Мт 3: 12–	Мт 3: 13–	–	–
13	Мт 3: 13–	Мт 3: 16–	=Лонд	–
14	Мт 3: 16–	Мт 4: 1–	–	–
(15)	Мт 4: 1–11	Мт 4: 3–	–	–
16	Мт 4: 3–	Мт 4: 7–	–	–
17	Мт 4: 11–	=Лонд	–	–
18	Мт 4: 12–17	=Лонд	=Лонд	–
19	Мт 4: 17–	Мт 4: 13–	Мт 4: 15–	–
20	Мт 4: 18–	Мт 4: 17–	=Лонд	–
21	Мт 4: 19–23	Мт 4: 18–	–	–
22	Мт 4: 21–	=Лонд	=Лонд	–
23	Мт 4: 23–25; 5: 1–13	=Лонд	=Лонд	–
24	Мт 4: 25; 5: 1–13	=Лонд	=Лонд	–
25	Мт 5: 3–	=Лонд	–	–
26	Мт 5: 4–	=Лонд	–	–
27	–	Мт 5: 5–	–	–
28	Мт 5: 7–	Мт 5: 6–	–	–
29	Мт 5: 8–	Мт 5: 7–	–	–
30	Мт 5: 9–	Мт 5: 10–	–	–

31	Мт 5: 13–	=Лонд	=Лонд	–
32	Мт 5: 14–19	=Лонд	=Лонд	–
33	Мт 5: 17–	=Лонд	–	–
34	Мт 5: 18–	=Лонд	–	–
35	Мт 5: 20–26	Мт 5: 19–	=Лонд	–
36	Мт 5: 25–	=Лонд	–	–
37	Мт 5: 27–32	=Лонд	=Лонд	–
38	Мт 5: 33–41	Мт 5: 39–	=Лонд	–
39	Мт 5: 42–48	=Лонд	=Лонд	–
40	Мт 5: 43–	Мт 5: 44–	–	–
41	Мт 5: 46–	=Лонд	–	–
42	Мт 6: 1–13	=Лонд	=Лонд	–
43	Мт 6: 6/7–	Мт 6: 7–	=Лонд	–
44	Мт 6: 14–21	=Лонд	=Лонд	–
45	Мт 6: 16–	=Лонд	–	–
46	Мт 6: 20–	=Лонд	–	–
47	Мт 6: 22–33	=Лонд	=Лонд	–
48	Мт 6: 24–	=Лонд	=Лонд	–
49	Мт 6: 25–	=Лонд	=Лонд	–
50	Мт 6: 31–34	Мт 6: 34–	Мт 7: 1–	–
51	Мт 7: 2/3–	Мт 7: 3–	–	–
52	Мт 7: 6–	=Лонд	=Лонд	–
53	Мт 7: 7–	=Лонд	Мт 7: 7 и 7: 9	–
54	Мт 7: 12–	=Лонд	=Лонд	–
55	Мт 7: 13–	=Лонд	–	–
56	Мт 7: 15–21	=Лонд	=Лонд	–
57	Мт 7: 16–	=Лонд	–	–
58	Мт 7: 17–	=Лонд	–	–
59	Мт 7: 21–23	=Лонд	=Лонд	–
60	–	Мт 7: 22–	= НБКМ466	–
61	Мт 7: 24–29; 8: 1–4	=Лонд	=Лонд	–
62	Мт 7: 28–	=Лонд	–	–
63	Мт 8: 1–	=Лонд	=Лонд	–
64	Мт 8: 5–13	=Лонд	=Лонд	–
65	Мт 8: 11–	=Лонд	–	–
66	Мт 8: 12/13–	Мт 8: 13–	–	–
67	Мт 8: 14–23	=Лонд	Мт 8: 13–	–
68	Мт 8: 19–	=Лонд	Мт 8: 14–	–
69	Мт 8: 23–27	=Лонд	=Лонд	–
70	Мт 8: 28–34; 9: 1	–	–	–
70	Мт 9: 2–8	Мт 9: 1–8	–	–
71	Мт 9: 9–13	=Лонд	=Лонд	–
72	Мт 9: 10–	=Лонд	–	–
73	Мт 9: 12–	Мт 9: 14–17	= НБКМ466	–
74	–	–	Мт 9: 18–26	–
75	Мт 9: 27–	=Лонд	=Лонд	–
76	Мт 9: 32–	Мт 9: 35–	= НБКМ466	–

77	Мт 9: 36–38; 10: 1, 5–8	=Лонд	=Лонд	–
78	Мт 9: 37–	=Лонд	=Лонд	–
79	Мт 10: 1–8	=Лонд	Мт 9: 38–	–
80	Мт 10: 2–	=Лонд	=Лонд	–
81	Мт 10: 5–	=Лонд	=Лонд	–
82	Мт 10: 6–	Мт 10: 9–15	–	–
83	Мт 10: 11–	=Лонд	=Лонд	–
84	Мт 10: 12–	=Лонд	=Лонд	–
85	Мт 10: 14–	=Лонд	=Лонд	–
86	Мт 10: 16–22	=Лонд	=Лонд	–
87	Мт 10: –17	=Лонд	=Лонд	–
88	Мт 10: 19–	=Лонд	=Лонд	–
89	Мт 10: 22–	Мт 10: 23–	= НБКМ466	–
90	Мт 10: 24–	=Лонд	=Лонд	–
91	Мт 10: 25–	=Лонд	–	–
92	Мт 10: 26–	=Лонд	Мт 10: 25–	–
93	Мт 10: 27–	=Лонд	Мт 10: 26–	–
94	Мт 10: 32–33	Мт 10: 33–	=Лонд	–
95	Мт 10: 34–	=Лонд	–	–
96	Мт 10: 37–42	=Лонд	=Лонд	–
97	Мт 10: 39–	=Лонд	–	–
98	Мт 10: 40–	=Лонд	–	–
99	Мт 10: 41–	=Лонд	–	–
100	–	Мт 10: 42	= НБКМ466	–
101	Мт 11: 1–	=Лонд	=Лонд	–
102	Мт 11: 2–15	=Лонд	=Лонд	–
103	Мт 11: 9/10–	Мт 11: 10–	–	–
104	Мт 11: 11–	=Лонд	–	–
105	Мт 11: 12–	=Лонд	–	–
106	Мт 11: 13–	=Лонд	–	–
107	Мт 11: 16–19	=Лонд	=Лонд	–
108	Мт 11: 20–26	=Лонд	=Лонд	–
109	Мт 11: 23–	=Лонд	–	–
110	Мт 11: 25–	Мт 11: 24–	–	–
111 / 112	Мт 11: 27–30	=Лонд	111 липсва, само– 112	–
113	Мт 11: 28–	=Лонд	–	–
114	Мт 12: 1–8	=Лонд	=Лонд	–
115	Мт 12: 5–	Мт 12: 3–	–	–
116	Мт 12: 9–13	=Лонд	=Лонд	–
117	Мт 12: 14–29	=Лонд	–	–
118	Мт 12: 15–21	=Лонд	=Лонд	–
119	Мт 12: 22–	=Лонд	=Лонд	–
120	Мт 12: 23–	липсва	–	–
121	Мт 12: 24–	=Лонд	–	–
122	Мт 12: 25–	=Лонд	–	–
123	Мт 12: 30–37	=Лонд	=Лонд	–

124	Мт 12: 33–	=Лонд	–	–
125	Мт 12: 35–	=Лонд	=Лонд	–
126	Мт 12: 36–	=Лонд	–	–
127	Мт 12: 38–45	=Лонд	–	–
128	Мт 12: 39–	=Лонд	Мт 12: 38–45	–
129	Мт 12: 42/43–	Мт 12: 43–	= НБКМ466	–
130	Мт 12: 46–50; 13: 1–3	=Лонд	=Лонд	–
131	Мт 13: 1–	=Лонд	=Лонд	–
132	Мт 13: 10–23	Мт 13: 3–	Мт 13: 12–	–
133	Мт 13: 13–	=Лонд	=Лонд	–
134	Мт 13: 16–	=Лонд	–	–
135	Мт 13: 18–	=Лонд	–	–
136	Мт 13: 24–30	=Лонд	–	–
137	Мт 13: 31–36	=Лонд	=Лонд	–
138	Мт 13: 33–	=Лонд	=Лонд	–
139	Мт 13: 34–	=Лонд	=Лонд	–
140	Мт 13: 36–43	=Лонд	Мт 13: 35–43	–
140	Мт 13: 44–54	–	–	–
141	Мт 13: 54–	Мт 13: 53–57	= НБКМ466	–
142	Мт 13: 57–	Мт 13: 56–	–	–
143	Мт 14: 1–13	=Лонд	=Лонд	–
144	Мт 14: 2/3–	Мт 14: 3–	= НБКМ466	–
145	Мт 14: 6–	Мт 14: 13–	–	–
146	Мт 14: 13–22	Мт 14: 14–	=Лонд	–
147	Мт 14: 15–	=Лонд	–	–
148	Мт 14: 22–34	=Лонд	=Лонд	–
149	Мт 14: 23–	=Лонд	–	–
150	Мт 14: 24–	=Лонд	=Лонд	–
151	Мт 14: 28–	=Лонд	–	–
152	Мт 14: 32–	Мт 14: 31–	–	–
153	Мт 14: 35–36; 15: 1–11	=Лонд	=Лонд	–
154	Мт 15: 1–11	=Лонд	=Лонд	–
155	Мт 15: 12–21	=Лонд	=Лонд	–
156	Мт 15: 13–	Мт 15: 14–	–	–
157	Мт 15: 21–28	=Лонд	Мт 15: 14–	–
158	Мт 15: 24–	Мт 15: 23–	Мт 15: 21–	–
159	Мт 15: 25–	Мт 15: 24–	–	–
160	Мт 15: 29–31	=Лонд	=Лонд	–
161	Мт 16: 2–6	Мт 16: 1–6	= НБКМ466	=НБКМ466
162	Мт 16: 2–6	=Лонд	–	=Лонд
163	Мт 16: 4–	Мт 16: 3–	–	–
164	Мт 16: 6–12	Мт 16: 5–	= НБКМ466	–
165	Мт 16: 7–	=Лонд	–	–
166	Мт 16: 13–19	=Лонд	=Лонд	–
167	Мт 16: 17–	=Лонд	–	–
168	Мт 16: 20–23	=Лонд	=Лонд	–
169	Мт 16: 22–	=Лонд	=Лонд	=Лонд

170	Мт 16: 24–28	=Лонд	=Лонд	=Лонд
171	Мт 16: 27–	=Лонд	–	Мт 16: 28–
172	Мт 17: 1–9	Мт 16: 28–	=Лонд	=Лонд
173	Мт 17: 10–13	–	=Лонд	=Лонд
174	Мт 17: 14–23	Мт 17: 10–13	=Лонд	=Лонд
175	Мт 17: 19–	Мт 17: 14–23	–	=Лонд
176	Мт 17: 22–	Мт 17: 19–	–	=Лонд
177	Мт 17: 24–27; 18: 1–4	Мт 17: 22–	–	=Лонд
178	–	Мт 17: 24–27; 18: 1–4	= НБКМ466	Мт 18: 1–
179	Мт 18: 1–11	=Лонд	=Лонд	Мт 18: 6–
180	Мт 18: 6–	Мт 18: 8–	= НБКМ466	Мт 18: 8–
181	Мт 18: 10–17	=Лонд	=Лонд	=Лонд
182	Мт 18: 12–	=Лонд	–	=Лонд
183	Мт 18: 15–	=Лонд	=Лонд	гр. ρπΔ
184	Мт 18: 16–	=Лонд	–	=Лонд
185	Мт 18: 18–22; 19: 1–2, 13–15	=Лонд	–	=Лонд
186	Мт 18: 19–	=Лонд	Мт 18: 17–	=Лонд
187	Мт 18: 21–	=Лонд	–	=Лонд
188	Мт 18: 23–35	=Лонд	=Лонд	–
189	Мт 19: 1–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
190	Мт 19: 9–12	=Лонд	=Лонд	=Лонд
191	–	Мт 19: 10–	–	= НБКМ466
192	Мт 19: 13–15	=Лонд	=Лонд	=Лонд
193	Мт 19: 16–26	=Лонд	=Лонд	=Лонд
194	Мт 19: 21–	=Лонд	–	=Лонд
195	Мт 19: 22–	=Лонд	–	=Лонд
196	Мт 19: 27–	=Лонд	Мт 19: 24–	=Лонд
197	Мт 19: 28–	=Лонд	Мт 19: 27–	=Лонд
198	Мт 19: 29–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
199	Мт 19: 30–	=Лонд	–	=Лонд
200	Мт 20: 1–16	=Лонд	Мт 19: 30–	–
201	Мт 20: 17–28	=Лонд	=Лонд	Мт 20: 16–
202	Мт 20: 20–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
203	Мт 20: 25–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
204	–	Мт 20: 28–	–	= НБКМ466
205	Мт 20: 29–34	=Лонд	Мт 20: 28–	=Лонд
206	Мт 21: 1–11	=Лонд	=Лонд	=Лонд
207	Мт 21: 4–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
208	Мт 21: 6–	=Лонд	–	=Лонд
209	Мт 21: 9–	=Лонд	–	=Лонд
210	–	–	–	Мт 21: 10–
211	Мт 21: 12–20	=Лонд	=Лонд	=Лонд
212	–	Мт 21: 14–	Мт 21: 13–	= НБКМ466
213	Мт 21: 15–	=Лонд	Мт 21: 14–	=Лонд
214	Мт 21: 18–	Мт 21: 17–	= НБКМ466	=Лонд
215	Мт 21: 21–	=Лонд	Мт 21: 18–	=Лонд

216	Мт 21: 22–	–	–	=Лонд
217	Мт 21: 23–27	=Лонд	=Лонд	=Лонд
218	Мт 21: 28–32	=Лонд	=Лонд	=Лонд
219	Мт 21: 33–42	=Лонд	=Лонд	=Лонд
220	–	–	Мт 21: 42–	–
221	Мт 22: 2–14	=Лонд	=Лонд	Мт 22: 1–
222	Мт 22: 11–	=Лонд	–	=Лонд
223	Мт 22: 15–22	=Лонд	=Лонд	=Лонд
224	Мт 22: 35–46	–	Мт 22: 34–	= Бан
225	Мт 22: 41–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
226	Мт 22: 46–	=Лонд	–	=Лонд
227	Мт 23: 1–12	=Лонд	=Лонд	=Лонд
228	Мт 23: 3/4–	=Лонд	–	Мт 23: 4–
229	Мт 23: 5–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
230	Мт 23: 8–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
231	Мт 23: 12–	Мт 23: 11–	–	=Лонд
232	Мт 23: 13–22	=Лонд	=Лонд	=Лонд
233	Мт 23: 14–	=Лонд	–	Мт 23: 15–
234	Мт 23: 15–	=Лонд	–	Мт 23: 23–28
235	Мт 23: 23–28	Мт 23: 24–	–	=НБКМ466
236	Мт 23: 25–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
237	Мт 23: 27–	=Лонд	–	=Лонд
238	Мт 23: 29–39	=Лонд	–	=Лонд
239	Мт 23: 33–	=Лонд	–	Мт 23: 32–
240	Мт 23: 34–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
241	Мт 23: 37–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
242	Мт 24: 1–13	=Лонд	–	=Лонд
243	Мт 24: 3–35	=Лонд	=Лонд	=Лонд
244	Мт 24: 9–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
245	Мт 24: 10–	=Лонд	–	=Лонд
246	Мт 24: 13–28	=Лонд	=Лонд	Мт 23: 14–
247	Мт 24: 15–	=Лонд	–	=Лонд
248	Мт 24: 16–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
249	Мт 24: 19–	=Лонд	–	=Лонд
250	Мт 24: 20–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
251	Мт 24: 21–	=Лонд	–	=Лонд
252	Мт 24: 22–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
253	Мт 24: 23–	=Лонд	–	=Лонд
254	Мт 24: 25–	Мт 24: 24–	= НБКМ466	= НБКМ466
255	Мт 24: 27–	Мт 24: 25–	= НБКМ466	= НБКМ466
256	Мт 24: 29–	Мт 24: 27–	= НБКМ466	= НБКМ466
257	Мт 24: 29/30–	Мт 24: 28–	= НБКМ466	= НБКМ466
258	Мт 24: 30–	Мт 24: 29–	–	= НБКМ466
259	Мт 24: 32–	Мт 24: 30–	= НБКМ466	= НБКМ466
260	Мт 24: 36–26: 2	=Лонд	=Лонд	=Лонд
261	Мт 24: 37–	=Лонд	–	=Лонд
262	Мт 24: 40–	=Лонд	=Лонд	=Лонд

263	Мт 24: 42–	Мт 24: 41–	–	=Лонд
264	Мт 24: 43–	Мт 24: 42–	=Лонд	=Лонд
265	Мт 24: 45–	=Лонд	–	=Лонд
266	Мт 24: 46–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
267	Мт 24: 48–	=Лонд	–	=Лонд
268	Мт 25: 1–13	=Лонд	=Лонд	=Лонд
269	Мт 25: 14–30	=Лонд	–	=Лонд
270	Мт 25: 16–	Мт 25: 15–	–	–
271	Мт 25: 28–	Мт 25: 29–	–	=НБКМ466
272	Мт 25: 30–	=Лонд	–	=Лонд
273	Мт 25: 31–46	=Лонд	=Лонд	–
274	Мт 26: 1–	=Лонд	–	–
275	Мт 26: 3–	=Лонд	Мт 26: 2–	–
276	Мт 26: 6–16	=Лонд	=Лонд	=Лонд
277	Мт 26: 12–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
278	Мт 26: 14–	=Лонд	–	–
279	Мт 26: 20–39	=Лонд	Мт 26: 17–	=Лонд
280	Мт 26: 21/22–	=Лонд	Мт 26: 20–	Мт 26: 22–
281	Мт 26: 23–	=Лонд	Мт 26: 22–	=Лонд
282	Мт 26: 24–	=Лонд	–	=Лонд
283	Мт 26: 24/25–	=Лонд	–	–
284	Мт 26: 26–	=Лонд	=Лонд	Мт 26: 25–
285	–	Мт 26: 27–	= НБКМ466	= НБКМ466
286	Мт 26: 28/29–	Мт 26: 30–	–	= НБКМ466
287	Мт 26: 30–	Мт 26: 31–	–	= НБКМ466
288	Мт 26: 33	Мт 26: 31–	= НБКМ466	= НБКМ466
289	Мт 26: 35–	Мт 26: 33–	–	= НБКМ466
290	Мт 26: 35–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
291	Мт 26: 36–	Мт 26: 35–	=Лонд	= НБКМ466
292	Мт 26: 36–	=Лонд	–	=Лонд
293	Мт 26: 37–	Мт 26: 38–	= НБКМ466	= НБКМ466
294	Мт 26: 38–	Мт 26: 39–	–	= НБКМ466
295	Мт 26: 39–	=Лонд	–	=Лонд
296	Мт 26: 40–27: 2	=Лонд	=Лонд	=Лонд
297	Мт 26: 41–	Мт 26: 42–	=Лонд	=Лонд
298	Мт 26: 42–	=Лонд	–	=Лонд
299	Мт 26: 45–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
300	Мт 26: 46–	Мт 26: 47–	= НБКМ466	= НБКМ466
301	Мт 26: 48–	=Лонд	–	=Лонд
302	Мт 26: 50–	=Лонд	Мт 26: 51	= Бан
303	Мт 26: 52–	=Лонд	Мт 26: 55	=Лонд
304	Мт 26: 55–	=Лонд	–	=Лонд
305	Мт 26: 56–	=Лонд	Мт 26: 57–	=Лонд
306	Мт 26: 57–75	=Лонд	–	=Лонд
307	Мт 26: 58–	=Лонд	–	=Лонд
308	Мт 26: 59–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
309	Мт 26: 60–	=Лонд	–	=Лонд

310	Мт 26: 62–	Мт 26: 64–	= НБКМ466	= НБКМ466
311	Мт 26: 65–	=Лонд	–	=Лонд
312	Мт 26: 65–	=Лонд	–	=Лонд
313	Мт 26: 67–	=Лонд	–	=Лонд
314	Мт 26: 69–	=Лонд	Мт 26: 68/69	=Лонд
315	Мт 26: 70/71	Мт 26: 71–	–	–
316	Мт 26: 74–	=Лонд	Мт 26: 75–	=Лонд
317	Мт 27: 1–38	=Лонд	=Лонд	=Лонд
318	Мт 27: 2–	=Лонд	–	=Лонд
319	Мт 27: 6/7–	Мт 27: 3–	= НБКМ466	= НБКМ466
320	Мт 27: 11–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
321	Мт 27: 12–	=Лонд	–	=Лонд
322	Мт 27: 15–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
323	Мт 27: 16–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
324	Мт 27: 19–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
325	Мт 27: 20–	=Лонд	–	=Лонд
326	Мт 27: 21–	–	Мт 27: 22–	= Бан
327	Мт 27: 24–	=Лонд	–	=Лонд
328	Мт 27: 25/26–	Мт 27: 26–	= НБКМ466	= НБКМ466
329	Мт 27: 27–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
330	Мт 27: 29–	Мт 27: 30–	–	= НБКМ466
331	Мт 27: 31–	Мт 27: 32–	= НБКМ466	= НБКМ466
332	Мт 27: 32–	Мт 27: 33–	–	Мт 27: 34–
333	Мт 27: 34/35–	Мт 27: 34–	Мт 27: 33–	Мт 27: 35–
334	Мт 27: 36/37–	Мт 27: 35–	–	–
335	Мт 27: 37–	=Лонд	–	–
336	Мт 27: 38–54	=Лонд	Мт 27: 37–	=Лонд
337	Мт 27: 39–	=Лонд	–	=Лонд
338	Мт 27: 41–	=Лонд	–	=Лонд
339	Мт 27: 43–	Мт 27: 44–	= НБКМ466	=Лонд
340	Мт 27: 45–	=Лонд	–	=Лонд
341	Мт 27: 47–	Мт 27: 46–	= НБКМ466	= НБКМ466
342	Мт 27: 48–	=Лонд	–	–
343	Мт 27: 50–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
344	Мт 27: 51–	=Лонд	–	=Лонд
345	Мт 27: 52/53–	Мт 27: 51–	–	= НБКМ466
346	Мт 27: 54–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
347	Мт 7: 55–61	=Лонд	=Лонд	–
348	Мт 27: 57–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
349*	Мт 27: 59–	=Лонд	–	=Лонд
350	Мт 27: 61–	=Лонд	–	=Лонд
351	Мт 27: 62–66	=Лонд	=Лонд	=Лонд
352	Мт 28: 1–15	=Лонд	–	=Лонд
353	Мт 28: 5–	Мт 28: 4–	Мт 28: 1–	= НБКМ466
354	Мт 28: 6–	Мт 28: 8–	= НБКМ466	= НБКМ466
355	Мт 28: 8–	Мт 28: 9–	= НБКМ466	= НБКМ466
356	Мт 28: 16–20	–	Мт 28: 11–	=Лонд
357	–	–	Мт 28: 16–	–

349* – Вместо гл. 349 повторена два пъти гл. 348 (тмн).

МАРКО

1	Мк 1: 1–8	=Лонд	–	=Лонд
2	–	Мк 1: 3–	–	= НБКМ466
3	–	Мк 1: 4–	–	–
4	Мк 1: 7–	=Лонд	–	=Лонд
5	Мк 1: 9–15	=Лонд	–	=Лонд
6	Мк 1: 12–	=Лонд	Мк 1: 10–	=Лонд
7	Мк 1: 13–	=Лонд	Мк 1: 12–	=Лонд
8	Мк 1: 14–	=Лонд	Мк 1: 13 =	=Лонд
9	Мк 1: 15–	=Лонд	Мк 1: 13/14–	=Лонд
10	Мк 1: 16–22	Мк 1: 17–	Мк 1: 15–	= НБКМ466
11	Мк 1: 19–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
12	Мк 1: 21–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
13	Мк 1: 22 =	=Лонд	=Лонд	=Лонд
14	Мк 1: 23–28	=Лонд	=Лонд	=Лонд
15	Мк 1: 29–35	=Лонд	=Лонд	=Лонд
16	Мк 1: 32–	Мк 1: 34–	Мк 1: 30–	Мк 1: 29–
17	Мк 1: 35–45	=Лонд	Мк 1: 34–	=Лонд
18	Мк 1: 40–	=Лонд	Мк 1: 35–	=Лонд
19	Мк 1: 45–	=Лонд	=Лонд	–
20	Мк 2: 1–12	=Лонд	=Лонд	–
21	Мк 2: 8–	Мк 2: 14–	= НБКМ466	–
22	Мк 2: 14–17	Мк 2: 15–	–	–
23	Мк 2: 18–22	Мк 2: 17–	=Лонд	= НБКМ466
24	Мк 2: 23–28; 3: 1– 5	=Лонд	=Лонд	=Лонд
25	Мк 2: 27–	=Лонд	–	=Лонд
26	Мк 3: 6–12	=Лонд	=Лонд	=Лонд
27	Мк 3: 7–	=Лонд	=Лонд	–
28	Мк 3: 11–	=Лонд	Мк 3: 13–	=Лонд
29	Мк 3: 13–21	=Лонд	Мк 3: 16–	=Лонд
30	Мк 3: 16–	=Лонд	–	=Лонд
31	Мк 3: 20–27	Мк 3: 19–27	= НБКМ466	=Лонд
32	Мк 3: 22–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
33	Мк 3: 23–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
34	Мк 3: 28–35	=Лонд	=Лонд	=Лонд
35	Мк 3: 30/31–	=Лонд	=Лонд	Мк 3: 31–
36	Мк 4: 1–9	=Лонд	=Лонд	=Лонд
37	Мк 4: 10–23	Мк 4: 11–23	= НБКМ466	= НБКМ466
38	Мк 4: 13/14–	Мк 4: 14–	–	–
39	Мк 4: 21–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
40	Мк 4: 22–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
41	Мк 4: 24–34	=Лонд	=Лонд	=Лонд
42	Мк 4: 25–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
43	Мк 4: 26–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
44	Мк 4: 30–	=Лонд	=Лонд	=Лонд

45	Мк 4: 33–	=Лонд	–	=Лонд
46	Мк 4: 34–	=Лонд	–	Мк 4: 34/35–
47	Мк 4: 35–41	–	=Лонд	=Лонд
48	Мк 5: 1–20	Мк 5: 18–	=Лонд	= НБКМ466
49	Мк 5: 22–	Мк 5: 21–	=Лонд	=Лонд
50	–	Мк 6: 1–	Мк 5: 24–34	= НБКМ466
51	Мк 6: 1–7	Мк 6: 4–	Мк 5: 35–	–
52	Мк 6: 6–	=Лонд	Мк 6: 1–	=Лонд
53	Мк 6: 7–13	=Лонд	Мк 6: 4–	=Лонд
54	Мк 6: 9/10–	Мк 6: 10–	Мк 6: 7–	= НБКМ466
55	Мк 6: 11–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
56	Мк 6: 12–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
57	Мк 6: 14–29	=Лонд	=Лонд	=Лонд
58	Мк 6: 15–	=Лонд	Мк 6: 17–	=Лонд
59	Мк 6: 17–	=Лонд	Мк 6: 18–	=Лонд
60	Мк 6: 18–	=Лонд	–	=Лонд
61	Мк 6: 30–45	=Лонд	=Лонд	=Лонд
62	Мк 6: 31–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
63	Мк 6: 34–	Мк 6: 32–	= НБКМ466	= НБКМ466
64	Мк 6: 35–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
65	Мк 6: 45–53	=Лонд	=Лонд	=Лонд
66	Мк 6: 46–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
67	Мк 6: 47–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
68	Мк 6: 51–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
69	Мк 6: 54–56; 7: 1–8	=Лонд	=Лонд	=Лонд
70	Мк 7: 1–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
71	Мк 7: 5–16	=Лонд	Мк 7: 14–	=Лонд
72	Мк 7: 17–	=Лонд	–	=Лонд
73	Мк 7: 25–	Мк 7: 26–	–	= НБКМ466
74	Мк 7: 31–37	=Лонд	=Лонд	=Лонд
75	Мк 7: 36–	=Лонд	–	=Лонд
76	Мк 8: 1–10	Мк 7: 37–	=Лонд	=Лонд
77	Мк 8: 10–21	Мк 8: 11–	= НБКМ466	= НБКМ466
78	Мк 8: 12–	=Лонд	–	–
79	Мк 8: 15–	=Лонд	–	=Лонд
80	Мк 8: 16–	=Лонд	Мк 8: 22–	–
81	Мк 8: 22–26	=Лонд	Мк 8: 27–	=Лонд
82	Мк 8: 27–31	=Лонд	Мк 8: 30–	=Лонд
83	Мк 8: 30–	=Лонд	Мк 8: 32–	=Лонд
84	Мк 8: 32–	=Лонд	Мк 8: 34–	–
85	Мк 8: 34–38; 9: 1	=Лонд	=Лонд	=Лонд
86	Мк 8: 38–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
87	Мк 9: 1–	=Лонд	Мк 9: 2–9	=Лонд
88	Мк 9: 10–16	=Лонд	=Лонд	=Лонд
89	Мк 9: 11–	=Лонд	–	=Лонд
90	Мк 9: 14–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
91	Мк 9: 17–32	=Лонд	=Лонд	=Лонд

92	Мк 9: 28–	=Лонд	=Лонд	Мк 9: 27–
93	Мк 9: 30–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
94	Мк 9: 33–41	Мк 9: 32–	=Лонд	=Лонд
95	Мк 9: 34–	=Лонд	Мк 9: 37–	=Лонд
96	Мк 9: 37–	=Лонд	–	=Лонд
97	Мк 9: 38–	=Лонд	–	=Лонд
98	Мк 9: 41–	=Лонд	–	Мк 9: 40–
99	Мк 9: 42–50; 10: 1	=Лонд	=Лонд	Мк 9: 41–
100	Мк 9: 43–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
101	Мк 9: 44/45–	Мк 9: 46–	–	Мк 9: 44–
102	Мк 9: 47–	Мк 9: 50–	–	= НБКМ466
103	Мк 10: 1–	=Лонд	–	=Лонд
104	Мк 10: 2–12	–	=Лонд	Мк 10: 10–
105	Мк 10: 11–16	=Лонд	=Лонд	=Лонд
106	Мк 10: 13–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
107	Мк 10: 17–27	=Лонд	=Лонд	=Лонд
108	Мк 10: 20–	Мк 10: 21–	–	= НБКМ466
109	Мк 10: 23–32	Мк 10: 22–	= НБКМ466	= НБКМ466
110	Мк 10: 28/29–	Мк 10: 29–	=Лонд	= НБКМ466
111	Мк 10: 31–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
112	Мк 10: 32–45	=Лонд	–	=Лонд
113	Мк 10: 35–	=Лонд	Мк 10: 32–	=Лонд
114	Мк 10: 41–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
115	Мк 10: 44/45–	Мк 10: 45–	=Лонд	= НБКМ466
116	Мк 10: 46–52	=Лонд	=Лонд	=Лонд
117	Мк 10: 52–	Мк 11: 1–	–	= НБКМ466
118	Мк 11: 4–	=Лонд	–	=Лонд
119	Мк 11: 9–	=Лонд	–	=Лонд
120	Мк 11: 12–	Мк 11: 11–	= НБКМ466	= НБКМ466
121	Мк 11: 15–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
122	Мк 11: 18–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
123	Мк 11: 19–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
124	Мк 11: 22–26	=Лонд	=Лонд	=Лонд
125	Мк 11: 24–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
126	Мк 11: 25–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
127	Мк 11: 27–33	=Лонд	=Лонд	=Лонд
128	Мк 12: 1–12	=Лонд	=Лонд	=Лонд
129	Мк 12: 12–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
130	Мк 12: 13–17	=Лонд	=Лонд	=Лонд
131	Мк 12: 28–37	=Лонд	=Лонд	=Лонд
132	Мк 12: 32–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
133	Мк 12: 34–	=Лонд	–	–
134	Мк 12: 35–	=Лонд	=Лонд	–
135	Мк 12: 38–44	=Лонд	=Лонд	=Лонд
136	Мк 12: 40–	=Лонд	–	–
137	Мк 13: 1–9	=Лонд	Мк 12: 41/ 13:1	=Лонд
138	Мк 13: 3–	=Лонд	–	=Лонд

139	Мк 13: 9–13	=Лонд	=Лонд	=Лонд
140	Мк 13: 10–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
141	Мк 13: 11–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
142	Мк 13: 14–23	=Лонд	=Лонд	–
143	Мк 13: 14–	=Лонд	=Лонд	–
144	–	Мк 13: 17–	= НБКМ466	= НБКМ466
145	–	Мк 13: 18–	= НБКМ466	= НБКМ466
146	–	Мк 13: 19–	= НБКМ466	= НБКМ466
147	–	Мк 13: 20–	= НБКМ466	= НБКМ466
148	–	Мк 13: 21–	= НБКМ466	= НБКМ466
149	Мк 13: 21–	Мк 13: 22–	= НБКМ466	= НБКМ466
150	Мк 13: 24–31	=Лонд	=Лонд	=Лонд
151	–	Мк 13: 31–	–	Мк 13: 26–
152	Мк 13: 32–	–	Мк 13: 31–	=Лонд
153	Мк 13: 33–	–	=Лонд	–
154	Мк 13: 34–	–	=Лонд	–
155	–	–	Мк 13: 35–	= Бан
156	Мк 14: 1–11	=Лонд	=Лонд	=Лонд
157	–	–	Мк 14: 2/3–	Мк 14: 1–
158	–	Мк 14: 3–	= НБКМ466	= НБКМ466
159	–	–	Мк 14: 8–	= Бан
160	Мк 14: 10–42	=Лонд	=Лонд	=Лонд
161	Мк 14: 17 –	–	Мк 14. 12–	=Лонд
162	–	–	Мк 14. 19–	= Бан
163	–	–	Мк 14. 20–	= Бан
164	–	Мк 14: 21–	= НБКМ466	= НБКМ466
165	Мк 14: 22–	=Лонд	=Лонд	–
166	–	Мк 14: 23–	= НБКМ466	= НБКМ466
167	–	Мк 14: 26–	= НБКМ466	Мк 14: 25–
168	–	Мк 14: 27–	= НБКМ466	Мк 14: 26–
169	–	Мк 14: 27	= НБКМ466	= НБКМ466
170	Мк 14: 29–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
171	–	Мк 14: 31	= НБКМ466	= НБКМ466
172	–	Мк 14: 31–	= НБКМ466	–
173	–	Мк 14: 33–	Мк 14: 32/33–	–
174	–	Мк 14: 34–	= НБКМ466	= НБКМ466
175	Мк 14: 35–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
176	–	Мк 14: 36–	= НБКМ466	= НБКМ466
177	–	Мк 14: 37–	= НБКМ466	= НБКМ466
178	–	Мк 14: 38–	Мк 14: 37/38	Мк 14: 39–
179	–	Мк 14: 39–	= НБКМ466	Мк 14: 41–
180	–	Мк 14: 41–	= НБКМ466	–
181	Мк 14: 43–71; 15: 1	=Лонд	=Лонд	=Лонд
182	–	Мк 14: 44–	= НБКМ466	= НБКМ466
183	–	Мк 14: 47–	= НБКМ466	= НБКМ466
184	–	Мк 14: 48–	= НБКМ466	= НБКМ466
185	–	Мк 14: 49–	Мк 14: 49/50–	= НБКМ466

186	–	Мк 14: 51–	=НБКМ466	Мк 14: 50–
187	–	Мк 14: 53–	=НБКМ466	=НБКМ466
188	–	Мк 14: 54–	=НБКМ466	=НБКМ466
189	–	Мк 14: 55–	=НБКМ466	Мк 14: 57–
190	–	Мк 14: 56–	Мк 14: 57–	Мк 14: 58–
191	–	Мк 14: 62–	=НБКМ466	Мк 14: 61–
192	–	Мк 14: 63–	=НБКМ466	Мк 14: 62–
193	–	Мк 14: 63–	Мк 14: 64–	=НБКМ466
194	–	Мк 14: 65–	=НБКМ466	=НБКМ466
195	–	Мк 14: 66–	Мк 14: 65/66–	=НБКМ466
196–	–	Мк 14: 68–	=НБКМ466	=НБКМ466
197	–	Мк 14: 72–	=НБКМ466	Мк 14: 71–
198	Мк 15: 1–15	=Лонд	=Лонд	=Лонд
199	–	Мк 15: 1–	–	=НБКМ466
200	–	Мк 15: 2–	=НБКМ466	=НБКМ466
201	–	Мк 15: 2–	=НБКМ466	Мк 15: 3–
202	Мк 15: 6–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
203	Мк 15: 7–	=Лонд	=Лонд	Мк 15: 11–
204	Мк 15: 11–	=Лонд	=Лонд	Мк 15: 12–
205	Мк 15: 12–	=Лонд	=Лонд	Мк 15: 13–
206	Мк 15: 15–	=Лонд	=Лонд	Мк 15: 16–
207	Мк 15: 16–32	=Лонд	=Лонд	Мк 15: 20–
208	–	Мк 15: 20–	–	–
209	–	–	Мк 15: 20–	–
210	Мк 15: 22–	=Лонд	=Лонд	–
211	–	Мк 15: 23–	=НБКМ466	Мк 15: 24–
212	–	Мк 15: 24–	=НБКМ466	Мк 15: 25–
213	Мк 15: 25–	=Лонд	Мк 15: 27–	Мк 15: 26–
214	Мк 15: 26–	=Лонд	Мк 15: 27–	= Бан
215	Мк 15: 28–	Мк 15: 27–	=Лонд	=Лонд
216	–	Мк 15: 28–	=НБКМ466	Мк 15: 29–
217	–	Мк 15: 29–	=НБКМ466	Мк 15: 31–
218	–	Мк 15: 31–	–	Мк 15: 32–
219	–	Мк 15: 32–	=НБКМ466	Мк 15: 33–
220	–	Мк 15: 33–	=НБКМ466	Мк 15: 34–
221	–	Мк 15: 34–	=НБКМ466	Мк 15: 36–
222	–	Мк 15: 36–	=НБКМ466	Мк 15: 36
223	Мк 15: 37–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
224	–	Мк 15: 38–	Мк 15: 39–	=Бан
225	–	Мк 15: 39–	Мк 15: 40–	=Бан
226	Мк 15: 42/43–	=Лонд	–	Мк 15: 42–
227	Мк 15: 40–	Мк 15: 42–	=Лонд	Мк 15: 45–
228	–	Мк 15: 46–	–	Мк 15: 47–
229	–	Мк 15: 47–	–	Мк 16: 1–
230	Мк 16: 1–8	=Лонд	=Лонд	Мк 16: 2–
231	–	Мк 16: 2–	=НБКМ466	Мк 16: 6–
232	–	Мк 16: 6–	=НБКМ466	Мк 16: 8–

233	–	Мк 16: 8–	=НБКМ466	–
234	Мк 16: 9–20	Мк 16: 14–	=Лонд	Мк 16: 17–
235	–	Мк 16: 15–	–	Мк 16: 19–
236	–	Мк 16: 17–	–	–
237	–	Мк 16: 19–	Мк 16: 17–	–

ЛУКА

1	–	Лк 1: 1–25	–	=НБКМ466
2	Лк 1: 5–	Лк 1: 26–	Лк 1: 34–	=НБКМ466
3	Лк 1: 39–56	Лк 1: 34–	=Лонд	=Лонд
4	Лк 2: 46–	Лк 2: 36–	–	Лк 2: 47–
5	Лк 2: 47/48–	Лк 2: 47–	–	Лк 2: 48–
6	Лк 3: 1–18	=Лонд	–	=Лонд
7	Лк 3: 4–	=Лонд	–	=Лонд
8	Лк 3: 7–	=Лонд	–	=Лонд
9	Лк 3: 10–	=Лонд	–	=Лонд
10	Лк 3: 16–	=Лонд	–	=Лонд
11	Лк 3: 17–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
12	Лк 3: 19–22	=Лонд	=Лонд	=Лонд
13	Лк 3: 21–	=Лонд	–	=Лонд
14	Лк 3: 23–38	=Лонд	=Лонд	–
15	Лк 4: 1–15	=Лонд	=Лонд	=Лонд
16	Лк 4: 2–	=Лонд	–	=Лонд
17	Лк 4: 14–	Лк 4: 13–	–	=Лонд
18	Лк 4: 16–22	=Лонд	=Лонд	=Лонд
19	Лк 4: 22–30	=Лонд	–	=Лонд
20	Лк 4: 22–	=Лонд	Лк 4: 22/23–	= Бан
21	Лк 4: 24–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
22	Лк 4: 25–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
23	Лк 4: 31–36	=Лонд	=Лонд	=Лонд
24	Лк 4: 33–	Лк 4: 32–	Лк 4: 31–	=НБКМ466
25	Лк 4: 37–	Лк 4: 33–	=НБКМ466	=НБКМ466
26	Лк 4: 38–44	=Лонд	=Лонд	=Лонд
27	Лк 4: 40–	Лк 4: 41–	=НБКМ466	=НБКМ466
28	Лк 4: 41–	Лк 4: 42–	=НБКМ466	–
29	Лк 5: 1–11	=Лонд	=Лонд	Лк 4: 44–
30	Лк 5: 4–	=Лонд	=Лонд	Лк 5: 6–
31	Лк 5: 8–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
32	Лк 5: 10–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
33	Лк 5: 12–16	=Лонд	=Лонд	=Лонд
34	Лк 5: 15–	=Лонд	–	=Лонд
35	Лк 5: 17–26	=Лонд	Лк 5: 15–	Лк 5: 16–
36	Лк 5: 17–	–	=Лонд	=Лонд
37	Лк 5: 18–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
38	Лк 5: 27–32	=Лонд	=Лонд	=Лонд

39	Лк 5: 29–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
40	Лк 5: 33–39	Лк 5: 31–	=Лонд	=НБКМ466
41	Лк 6: 1–10	=Лонд	=Лонд	=Лонд
42	Лк 6: 6–	Лк 6: 5–	=Лонд	=Лонд
43	Лк 6: 11–	Лк 6: 12–	=НБКМ466	=Лонд
44	Лк 6: 12–19	Лк 6: 13–	=НБКМ466	=НБКМ466
45	Лк 6: 17–23	=Лонд	=Лонд	=Лонд
46	Лк 6: 20–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
47	Лк 6: 20–	Лк 6: 21	=НБКМ466	=Лонд
48	Лк 6: 21–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
49	Лк 6: 22	–	=Лонд	=Лонд
50	Лк 6: 24–30	=Лонд	Лк 6: 24/25–	=Лонд
51	Лк 6: 25/26–	Лк 6: 26–	=Лонд	=НБКМ466
52	Лк 6: 27–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
53	Лк 6: 29–	Лк 6: 28–	=Лонд	=Лонд
54	Лк 6: 31–36	=Лонд	=Лонд	=Лонд
55	Лк 6: 32–	=Лонд	Лк 6: 35–	=Лонд
56	Лк 6: 37–45	=Лонд	=Лонд	=Лонд
57	Лк 6: 38/39–	Лк 6: 39–	=НБКМ466	=НБКМ466
58	Лк 6: 40–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
59	Лк 6: 41–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
60	Лк 6: 43–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
61	Лк 6: 44–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
62	Лк 6: 45–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
63	Лк 6: 46–49; 7.1	=Лонд	Лк 6: 47–	=Лонд
64	Лк 7: 2–	Лк 6: 47–	–	=НБКМ466
65	Лк 7: 6–	Лк 7: 1–	=НБКМ466	=НБКМ466
66	Лк 7: 10–	Лк 7: 2–	–	=Лонд
67	Лк 7: 11–16	=Лонд	=Лонд	–
68	Лк 7: 15/16–	Лк 7: 17–	=НБКМ466	Лк 7: 16–
69	Лк 7: 17–30	Лк 7: 18–	Лк 7: 21–	*Лк 7: 19–
70	Лк 7: 26–	Лк 7: 27–	=НБКМ466	=НБКМ466
71	Лк 7: 28–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
72	Лк 7: 29–	=Лонд	=Лонд	–
73	Лк 7: 31–35	=Лонд	=Лонд	=Лонд
74	Лк 7: 36–50	–	=Лонд	=Лонд
75	Лк 8: 1–3	=Лонд	=Лонд	=Лонд
76	Лк 8: 4–15	=Лонд	Лк 8: 5–	=Лонд
77	Лк 8: 10–	Лк 8: 5 и пак на 8: 10	Лк 8: 9–	=Лонд
78	Лк 8: 11–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
79	Лк 8: 16–21	=Лонд	=Лонд	=Лонд
80	Лк 8: 17–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
81	Лк 8: 18–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
82	Лк 8: 19–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
83	Лк 8: 22–25	=Лонд	=Лонд	=Лонд
84	Лк 8: 26–39	Лк 8: 38–	=Лонд	=НБКМ466

85	Лк 8: 40–	=Лонд	–	=Лонд
86	Лк 9: 1–6	=Лонд	=Лонд	–
87	Лк 9: 2–	Лк 9: 3–	=НБКМ466	=НБКМ466
88	Лк 9: 3–	Лк 9: 5–	=НБКМ466	=НБКМ466
89	Лк 9: 6–	=Лонд	=Лонд	–
90	Лк 9: 7–11	=Лонд	=Лонд	=Лонд
91	Лк 9: 10–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
92	Лк 9: 10–	=Лонд	Лк 9: 11–	=Лонд
93	Лк 9: 12–18	=Лонд	=Лонд	=Лонд
94	Лк 9: 18–22	=Лонд	=Лонд	Лк 9: 27–
95	Лк 9: 21/22–	Лк 9: 21–	Лк 9: 22–	Лк 9: 57–
96	Лк 9: 23–27	=Лонд	=Лонд	Лк 9: 61–
97	Лк 9: 24–	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 1–
98	Лк 9: 28–36	Лк 9: 27–	=Лонд	Лк 10: 2–
99	Лк 9: 37–43	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 3–
100	Лк 9: 43–50	Лк 9: 41–	Лк 9: 42–	Лк 10: 4–
101	Лк 9: 43/44–	Лк 9: 43–	=НБКМ466	Лк 10: 5–
102	Лк 9: 45/46–	Лк 9: 46–	Лк 9: 43	Лк 10: 7–
103	Лк 9: 49–56	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 8–
104	Лк 9: 51	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 10–
105	Лк 9: 57–62	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 13–
106	Лк 9: 59–	Лк 9: 61–	=НБКМ466	Лк 10: 16–
107	Лк 10: 1–15	=Лонд	–	Лк 10: 17–
108	Лк 10: 2–	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 21–
109	Лк 10: 3–	=Лонд	=Лонд	Лк 10: 22–
110	Лк 10: 5–	Лк 10: 4–	=НБКМ466	Лк 10: 23–
111	Лк 10: 7–	Лк 10: 5–	=НБКМ466	Лк 10: 25–
112	Лк 10: 7–	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 1–
113	Лк 10: 10–	Лк 10: 7–	Лк 10: 8–	Лк 11: 5–
114	Лк 10: 11/12–	Лк 10: 10–	=НБКМ466	Лк 11: 9–
115	Лк 10: 13–	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 14–
116	Лк 10: 16–21	=Лонд	=Лонд	–
117	Лк 10: 19–21	Лк 10: 17–	=НБКМ466	–
118	Лк 10: 21–	=Лонд	Лк 10: 19–	–
119	Лк 10: 22–24	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 24–
120	Лк 10: 25–37	Лк 10: 23–	=Лонд	Лк 11: 27–
121	Лк 10: 30–	Лк 10: 25–	=НБКМ466	Лк 11: 29–
122	Лк 10: 38–42	Лк 10: 30–	–	Лк 11: 33–
123	Лк 11: 1–10	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 34–
124	Лк 11: 2–	Лк 11: 5–	=НБКМ466	Лк 11: 37–
125	Лк 11: 9–13	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 42–
126	Лк 11: 14–23	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 42–
127	Лк 11: 15–	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 43–
128	Лк 11: 16–	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 45–
129	Лк 11: 17–	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 47–
130	Лк 11: 23–26	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 49–
131	Лк 11: 27–	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 52–

132	Лк 11: 29–33	=Лонд	=Лонд	Лк 11: 53–
133	Лк 11: 33–	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 1–
134	Лк 11: 34–41	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 2–
135	Лк 11: 37–	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 8–
136	Лк 11: 42–46	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 10–
137	Лк 11: 43–	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 11–
138	Лк 11: 44–	=Лонд	=Лонд	–
139	Лк 11: 45–	=Лонд	–	Лк 12: 22–
140	Лк 11: 47– 54; 12: 1	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 32–
141	Лк 11: 49–	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 32–
142	Лк 11: 52–	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 33–
143	Лк 11: 53–	Лк 11: 54–	=Лонд	Лк 12: 35–
144	Лк 12: 1–	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 37–
145	Лк 12: 2–7	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 39–
146	Лк 12: 8–12	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 42–
147	Лк 12: 10–	=Лонд	–	Лк 12: 45–
148	Лк 12: 13–15	Лк 12: 11–	=НБКМ466	Лк 12: 47–
149	Лк 12: 16–21	Лк 12: 13–	=НБКМ466	Лк 12: 49–
150	Лк 12: 22–	=Лонд	Лк 12: 16–	Лк 12: 54–
151	Лк 12: 32–40	=Лонд	=Лонд	Лк 12: 58–
152	Лк 12: 33–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 1–
153	Лк 12: 33–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 6–
154	Лк 12: 35–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 14–
155	Лк 12: 37–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 17–
156	Лк 12: 39–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 18–
157	Лк 12: 42–48	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 20–
158	Лк 12: 45–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 22–
159	Лк 12: 47–	=Лонд	Лк 12: 48–	Лк 13: 23–
160	Лк 12: 49–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 25–
161	Лк 12: 54–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 28–
162	Лк 12: 58–	=Лонд	=Лонд	Лк 13: 30–
163	Лк 12: 59–	Лк 13: 1–	=НБКМ466	Лк 13: 31–
164	Лк 13: 1–9	Лк 13: 6–	=НБКМ466	Лк 13: 34–
165	Лк 13: 11–	Лк 13: 14–	=НБКМ466	Лк 14: 1–
166	Лк 13: 17–	=Лонд	Лк 13: 17/18–	–
167	Лк 13: 18–	=Лонд	=Лонд	Лк 14: 7–
168	Лк 13: 20–	=Лонд	=Лонд	Лк 14: 16–
169	Лк 13: 22–	=Лонд	=Лонд	Лк 14: 25–
170	Лк 13: 23–	=Лонд	=Лонд	Лк 14: 28–
171	Лк 13: 24/25–	Лк 13: 25–	=НБКМ466	Лк 14: 33–
172	Лк 13: 28–	=Лонд	=Лонд	Лк 14: 34–
173	Лк 13: 30–	=Лонд	–	Лк 15: 1–
174	Лк 13: 31–35	=Лонд	=Лонд	Лк 15: 3–
175	Лк 13: 34–	=Лонд	=Лонд	Лк 15: 8–
176	Лк 14: 1–11	=Лонд	=Лонд	Лк 15: 10–
177	Лк 14: 5–	Лк 14: 2–	=НБКМ466	–
178	Лк 14: 7–	=Лонд	=Лонд	–

179	Лк 14: 11–	=Лонд	=Лонд	Лк 16: 14–
180	Лк 14: 12–15	=Лонд	=Лонд	Лк 16: 16–
181	Лк 14: 16–24	=Лонд	=Лонд	Лк 16: 17–
182	Лк 14: 24–	Лк 14: 25–	=НБКМ466	Лк 16: 18–
183	Лк 14: 25–35	Лк 14: 28–	=НБКМ466	Лк 16: 19–
184	Лк 14: 28–32	Лк 14: 33–	=НБКМ466	Лк 17: 1–
185	Лк 14: 34–	=Лонд	=Лонд	Лк 17: 3–
186	Лк 15: 1–10	=Лонд	=Лонд	Лк 17: 3/4–
187	Лк 15: 3–	=Лонд	–	Лк 17: 6–
188	Лк 15: 8–	=Лонд	=Лонд	Лк 17: 7–
189	Лк 15: 10–	=Лонд	–	Лк 17: 20–
190	Лк 15: 11–32	=Лонд	=Лонд	Лк 17: 22–
191	Лк 16: 1–9	Лк 16: 13–	=Лонд	Лк 17: 23–
192	Лк 16: 10–15	Лк 16: 14–	=Лонд	–
193	Лк 16: 15–18	Лк 16: 16–	–	Лк 17: 25–
194	Лк 16: 16–	Лк 16: 17–	–	Лк 17: 26–
195	Лк 16: 18–	=Лонд	–	Лк 17: 28–
196	Лк 16: 19–31	=Лонд	–	Лк 17: 30–
197	Лк 17: 1–	=Лонд	–	Лк 17: 31–
198	Лк 17: 3–10	=Лонд	=Лонд	Лк 17: 33–
199	–	Лк 17: 4–	Лк 17: 5–	Лк 17: 34–
200	Лк 17: 6–	=Лонд	=Лонд	Лк 17: 37–
201	Лк 17: 7–	=Лонд	=Лонд	Лк 18: 1–
202	Лк 17: 20–	=Лонд	=Лонд	–
203	Лк 17: 22–	=Лонд	=Лонд	Лк 18: 15–
204	Лк 17: 23–	=Лонд	=Лонд	Лк 18: 17–
205	Лк 17: 24 –	=Лонд	=Лонд	Лк 18: 18 –
206	Лк 17: 25 –	=Лонд	–	Лк 18: 21 –
207	Лк 17: 26–37	=Лонд	–	Лк 18: 23 –
208	Лк 17: 28–	=Лонд	–	Лк 18: 27–
209	Лк 17: 31–	=Лонд	–	Лк 18: 31–
210	Лк 17: 31/32–	Лк 17: 32–	–	Лк 18: 33–
211	Лк 17: 33–	Лк 17: 34–	–	Лк 18: 35–
212	Лк 17: 34–	Лк 17: 35–	–	Лк 19: 1–
213	Лк 17: 37–	=Лонд	–	Лк 19: 10–
214	Лк 18: 1–	=Лонд	–	Лк 19: 11–
215	Лк 18: 10–14	Лк 18: 14–	=Лонд	Лк 19: 12–
216	Лк 18: 15–17	=Лонд	=Лонд	Лк 19: 13–
217	Лк 18: 17–	=Лонд	=Лонд	Лк 19: 26–
218	Лк 18: 18–27	=Лонд	=Лонд	Лк 19: 27–
219	Лк 18: 22–	=Лонд	Лк 18: 21–	Лк 19: 28–
220	Лк 18: 23–	=Лонд	Лк 18: 28–	Лк 19: 33–
221	Лк 18: 28–	Лк 18: 29–	–	Лк 19: 37–
222	Лк 18: 31–34	=Лонд	–	Лк 19: 39–
223	Лк 18: 34–	=Лонд	Лк 18: 31–	–
224	Лк 18: 35–43	=Лонд	=Лонд	Лк 19: 44–
225	Лк 19: 1–10	=Лонд	=Лонд	Лк 19: 45–

226	Лк 19: 10–	=Лонд	Лк 19: 9–	Лк 19: 47–
227	Лк 19: 11–	=Лонд	=Лонд	Лк 20: 1–
228	Лк 19: 12–28	=Лонд	=Лонд	Лк 20: 9–
229	Лк 19: 13–	=Лонд	=Лонд	–
230	Лк 19: 25–	Лк 19: 26–	=НБКМ466	–
231	Лк 19: 27–	=Лонд	=Лонд	–
232	Лк 19: 29–	Лк 19: 28–	=НБКМ466	–
233	Лк 19: 33–	Лк 19: 35–	Лк 19: 29–	–
234	Лк 19: 37–44	=Лонд	Лк 19: 36–	–
235	Лк 19: 39–	=Лонд	=Лонд	–
236	Лк 19: 41–	=Лонд	–	–
237	–	Лк 19: 44–	=НБКМ466	–
238	Лк 19: 45–48	=Лонд	=Лонд	–
239	Лк 19: 47–	=Лонд	=Лонд	–
240	Лк 20: 1–8	=Лонд	=Лонд	–
241	Лк 20: 9–18	=Лонд	=Лонд	–
242	Лк 20: 19–26	=Лонд	=Лонд	=Лонд
243	Лк 20: 20–	=Лонд	Лк 20: 27–	=Лонд
244	Лк 20: 27–40	Лк 20: 40–	=НБКМ466	Лк 20: 38–
245	Лк 20: 41–	=Лонд	=Лонд	Лк 20: 41–
246	Лк 20: 45– 47; 21: 1– 4	=Лонд	Лк 20: 46–	=Лонд
247	Лк 21: 1–	Лк 20: 47–	=НБКМ466	=НБКМ466
248	Лк 21: 5–11	=Лонд	=Лонд	=Лонд
249	Лк 21: 8–	Лк 21: 7–	–	=НБКМ466
250	Лк 21: 12–19	=Лонд	–	=Лонд
251	Лк 21: 14–	=Лонд	–	=Лонд
252	Лк 21: 20–24	=Лонд	–	=Лонд
253	Лк 21: 21–	=Лонд	–	=Лонд
254	Лк 21: 23–	=Лонд	–	=Лонд
255	Лк 21: 23–	=Лонд	–	=Лонд
256	Лк 21: 25–	Лк 21: 23–	–	Лк 21: 24–
257	Лк 21: 28–	Лк 21: 25–	–	=НБКМ466
258	Лк 21: 28–	=Лонд	–	Лк 21: 27–
259	Лк 21: 34–	=Лонд	–	=Лонд
260	Лк 22: 1–39	–	–	=Лонд
261	Лк 22: 2–	Лк 22: 1–	–	=Лонд
262	Лк 22: 3–	Лк 22: 2–	–	=Лонд
263	Лк 22: 5–	Лк 22: 3–	–	Лк 22: 4–
264	Лк 22: 14/15–	Лк 22: 4–	–	Лк 22: 15–
265	Лк 22: 16–	Лк 22: 17–	=Лонд	=Лонд
266	Лк 22: 19–	Лк 22: 20–	=Лонд	Лк 22: 17–
267	Лк 22: 20–	Лк 22: 21–	=Лонд	=Лонд
268	Лк 22: 21–	–	=Лонд	=Лонд
269	Лк 22: 23–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
270	Лк 22: 24	=Лонд	=Лонд	=Лонд
271	Лк 22: 26/27–	Лк 22: 27–	=Лонд	=НБКМ466
272	Лк 22: 30–	=Лонд	=Лонд	=Лонд

273	Лк 22: 31–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
274	Лк 22: 33–	Лк 2: 32–	=Лонд	=НБКМ466
275	Лк 22: 34–	Лк 22: 33–	=Лонд	=НБКМ466
276	Лк 22: 35–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
277	Лк 22: 37–	=Лонд	Лк 22: 38–	=Лонд
278	Лк 22: 38–	=Лонд	Лк 22: 39–	=Лонд
279	Лк 22: 39–	=Лонд	Лк 22: 40–	=Лонд
280	Лк 22: 40–	=Лонд	Лк 22: 41–	=Лонд
281	Лк 22: 41–	=Лонд	Лк 22: 42–	=Лонд
282	Лк 22: 42–	Лк 22: 41–	Лк 22: 43–	=Лонд
283	Лк 22: 43–	=Лонд	Лк 22: 44–	=Лонд
284	Лк 22: 45–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
285	Лк 22: 47–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
286	Лк 22: 48–	=Лонд	=Лонд	Лк 22: 47/48–
287	Лк 22: 49–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
288	–	Лк 22: 51–	Лк 22: 52–	= Бан
289	Лк 22: 52–	=Лонд	=Лонд	–
290	Лк 22: 54–	=Лонд	Лк 22: 53–	=Лонд
291	Лк 22: 54–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
292	Лк 22: 58–	=Лонд	=Лонд	Лк 22: 57–
293	Лк 22: 61–	Лк 22: 60–	=Лонд	=Лонд
294	Лк 22: 63–	=Лонд	=Лонд	Лк 22: 62–
295	Лк 22: 66–23: 49	Лк 22: 64–	=Лонд	=Лонд
296	Лк 22: 67–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
297	Лк 2: 69–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
298	Лк 22: 70–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
299	Лк 22: 71–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
300	Лк 23: 1–33	=Лонд	=Лонд	=Лонд
301	–	Лк 23: 2–	=НБКМ466	=НБКМ466
302	–	Лк 23: 3–	=НБКМ466	=НБКМ466
303	–	Лк 23: 4–	=НБКМ466	–
304	Лк 23: 5–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
305	Лк 23: 10–	=Лонд	Лк 23: 6–	=Лонд
306	Лк 23: 11–	=Лонд	Лк 23: 10–	=Лонд
307	Лк 23: 13–	=Лонд	Лк 23: 11–	=Лонд
308	Лк 23: 15–	=Лонд	Лк 23: 13–	=Лонд
309	Лк 23: 16/17–	=Лонд	Лк 23: 15–	=Лонд
310	Лк 23: 20–	Лк 23: 18–	Лк 23: 16–	=НБКМ466
311	Лк 23: 21/22–	Лк 23: 20–	=НБКМ466	=НБКМ466
312	–	Лк 23: 22–	Лк 23: 21–	=НБКМ466
313	Лк 23: 23–	=Лонд	Лк 23: 22–	=Лонд
314	Лк 23: 24–	=Лонд	Лк 23: 23–	=Лонд
315	–	Лк 23: 26–	=НБКМ466	=НБКМ466
316	–	Лк 23: 27–	=НБКМ466	=НБКМ466
317	Лк 23: 32–49	=Лонд	*Лк 23: 28/ 23: 32–	=Лонд
318	Лк 23: 33–	=Лонд	=Лонд	–

319	–	Лк 23: 33–	Лк 23: 34–	=НБКМ466
320	Лк 23: 34–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
321	Лк 23: 34–	=Лонд	Лк 23: 35–	=Лонд
322	–	Лк 23: 35–	Лк 23: 36–	=НБКМ466
323	Лк 23: 36–	=Лонд	–	=Лонд
324	Лк 23: 38–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
325	Лк 23: 39–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
326	Лк 23: 40–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
327	Лк 23: 44–	=Лонд	=Лонд	Лк 23: 45–
328	–	Лк 23: 45–	Лк 23: 44–	=НБКМ466
329	–	Лк 23: 46–	Лк 23: 45–	=НБКМ466
330	–	Лк 23: 47–	–	=НБКМ466
331	–	Лк 23: 48–	–	=НБКМ466
332	Лк 23: 50	=Лонд	=Лонд	=Лонд
333	–	Лк 23: 53–	–	=НБКМ466
334	Лк 23: 54–	=Лонд	–	=Лонд
335	Лк 23: 56–	=Лонд	=Лонд	Лк 23: 55–
336	Лк 24: 1–12	=Лонд	=Лонд	=Лонд
337	–	Лк 24: 5–	–	–
338	–	Лк 24: 9–	–	=НБКМ466
339	–	Лк 24: 10–	Лк 24: 12–	=НБКМ466
340	Лк 24: 12–35	Лк 24: 36–	=НБКМ466	=НБКМ466
341	–	–	–	Лк 24: 41–
342	–	–	–	Лк 24: 44

ЙОАН

1	Йо 1: 1–17	=Лонд	–	=Лонд
2	Йо 1: 6–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
3	Йо 1: 9–	Йо 1: 8–	=Лонд	=Лонд
4	Йо 1: 11–	=Лонд	Йо 1: 12–	Йо 1: 10/11–
5	Йо 1: 14–	=Лонд	–	=Лонд
6	Йо 1: 15–	=Лонд	–	=Лонд
7	Йо 1: 16–	=Лонд	–	=Лонд
8	Йо 1: 18–28	=Лонд	=Лонд	=Лонд
9	Йо 1: 19–	=Лонд	–	=Лонд
10	Йо 1: 23–	=Лонд	–	=Лонд
11	Йо 1: 24–	=Лонд	–	=Лонд
12	Йо 1: 26–	=Лонд	–	=Лонд
13	Йо 1: 29–	Йо 1: 28–	=НБКМ466	=НБКМ466
14	Йо 1: 29–	Йо 1: 30–	=НБКМ466	=Лонд
15	Йо 1: 32–	=Лонд	Йо 1: 31–	=Лонд
16	Йо 1: 35–43	=Лонд	=Лонд	Йо 1: 33/34–
17	Йо 1: 40–	Йо 1: 41–	=НБКМ466	Йо 1: 38–
18	Йо 1: 44–52	Йо 1: 43–	=НБКМ466	=Лонд
19	Йо 2: 12–22	=Лонд	=Лонд	=Лонд

20	Йо 2: 13–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
21	Йо 2: 23–	Йо 2: 14–	–	–
22	–	Йо 2: 17–	–	=НБКМ466
23	Йо 3: 1–15	Йо 2: 18–	–	=НБКМ466
24	Йо 3: 13–17	Йо 2: 19–	Йо 3: 1–	Йо 2: 18–
25	Йо 3: 22–33	Йо 3: 23 –	=Лонд	=НБКМ466
26	Йо 3: 25–	Йо 3: 24	=НБКМ466	=Лонд
27	Йо 3: 27–	Йо 3: 25–	–	Йо 3: 28–
28	Йо 3: 28–	=Лонд	Йо 3: 25–	Йо 3: 29–
29	Йо 3: 29–	=Лонд	–	Йо 3: 34–
30	Йо 3: 34–	=Лонд	=Лонд	Йо 3: 35–
31	Йо 3: 36–	=Лонд	Йо 4: 4–	=Лонд
32	Йо 4: 1–	=Лонд	–	=Лонд
33	Йо 4: 5–42	=Лонд	–	=Лонд
34	Йо 4: 43–	=Лонд	–	=Лонд
35	Йо 4: 45–	Йо 4: 44–	–	=НБКМ466
36	Йо 4: 45/46–	Йо 4: 45–	–	=НБКМ466
37	Йо 4: 47–	Йо 4: 46–	=НБКМ466	=Лонд
38	Йо 5: 1–15	=Лонд	=Лонд	=Лонд
39	Йо 5: 17–24	=Лонд	Йо 5: 18–	Йо 5: 11–
40	Йо 5: 23–	=Лонд	–	=Лонд
41	Йо 5: 24–30	=Лонд	=Лонд	=Лонд
42	Йо 5: 30– 47; 6: 1–2	=Лонд	=Лонд	=Лонд
43	Йо 5: 31–	=Лонд	–	=Лонд
44	Йо 5: 37–	=Лонд	–	=Лонд
45	Йо 5: 41–	Йо 5: 38–	=НБКМ466	Йо 5: 37/38–
46	Йо 6: 1–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
47	Йо 6: 3–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
48	Йо 6: 4–	Йо 6: 5–	=Лонд	=НБКМ466
49	Йо 6: 5–14	Йо 6: 6–	=Лонд	–
50	Йо 6: 14–27	=Лонд	=Лонд	=Лонд
51	Йо 6: 15–	Йо 6: 16–	–	=НБКМ466
52	Йо 6: 22–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
53	Йо 6: 27–33	Йо 6: 30–	=НБКМ466	=НБКМ466
54	Йо 6: 28–	Йо 6: 31–	–	=НБКМ466
55	Йо 6: 31–	Йо 6: 32–	Йо 6: 35–	Йо 6: 33/34–
56	Йо 6: 35–39	=Лонд	Йо 6: 37–	=Лонд
57	–	Йо 6: 37–	–	=НБКМ466
58	Йо 6: 40–44	Йо 6: 39–	=НБКМ466	=НБКМ466
59	–	Йо 6: 41–	=НБКМ466	=НБКМ466
60	–	Йо 6: 43–	=НБКМ466	=НБКМ466
61	–	Йо 6: 45–	=НБКМ466	=НБКМ466
62	–	Йо 6: 47–	–	=НБКМ466
63	Йо 6: 48–54	=Лонд	=Лонд	=Лонд
64	Йо 6: 50–	Йо 6: 49–	–	=НБКМ466
65	Йо 6: 52–	Йо 6: 50–	–	=НБКМ466
66	Йо 6: 53–	Йо 6: 51–	Йо 6: 52–	=НБКМ466

67	Йо 6: 55–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
68	Йо 6: 56–69	=Лонд	=Лонд	=Лонд
69	Йо 6: 59–	Йо 6: 61–	=НБКМ466	–
70	Йо 6: 61–	Йо 6: 63–	Йо 6: 62–	=НБКМ466
71	Йо 6: 63–	=Лонд	=Лонд	–
72	Йо 6: 64–	=Лонд	Йо 6: 65–	=Лонд
73	Йо 6: 65–	Йо 6: 66–	–	=Лонд
74	–	Йо 6: 67–	–	=НБКМ466
75	Йо 7: 1–13	Йо 6: 70–	–	=НБКМ466
76	Йо 7: 14–30	Йо 7: 28–	Йо 7: 1–	=НБКМ466
77	–	Йо 7: 30–	Йо 7: 14/15–	=НБКМ466
78	Йо 7: 31–	=Лонд	–	–
79	Йо 7: 32–	=Лонд	–	=Лонд
80	Йо 7: 33–	=Лонд	–	=Лонд
81	Йо 7: 37–53; 8: 1–2	Йо 7: 34–	=Лонд	=НБКМ466
82	Йо 7: 39–	Йо 7: 40–	–	=НБКМ466
83	Йо 7: 39–	Йо 7: 41–	–	=НБКМ466
84	–	Йо 7: 43–	–	=НБКМ466
85	Йо 7: 43–	Йо 7: 44	–	=НБКМ466
86	Йо 8: 3–11	Йо 7: 45–	=Лонд	=НБКМ466
87	Йо 8: 12–	Йо 8: 19–	–	–
88	Йо 8: 20–	=Лонд	–	=Лонд
89	Йо 8: 21–	=Лонд	Йо 8: 31–	=Лонд
90	Йо 10: 14–	=Лонд	–	Йо 10: 15–
91	Йо 10: 15/16–	Йо 10: 15–	–	=НБКМ466
92	Йо 10: 17–28	Йо 10: 16–	–	=НБКМ466
93	Йо 10: 39–	=Лонд	–	=Лонд
94	Йо 11: 1–45	Йо 10: 41–	–	=НБКМ466
95	Йо 11: 53–	=Лонд	Йо 11: 47–54	Йо 11: 52–
96	Йо 11: 55–	=Лонд	–	=Лонд
97	Йо 12: 1–18	Йо 11: 56–	–	Йо 11: 55–
98	–	Йо 12: 2–	–	Йо 12: 4–
99	Йо 12: 4–	Йо 12: 9–	–	=НБКМ466
100	Йо 12: 12–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
101	–	Йо 12: 14	–	=НБКМ466
102	Йи 12: 17–50	Йо 12: 16–	=Лонд	=НБКМ466
103	Йо 12: 19–36	Йо 12: 23–	=Лонд	=НБКМ466
104	Йо 12: 24–36	=Лонд	=Лонд	=Лонд
105	Йо 12: 25–	=Лонд	–	=Лонд
106	Йо 12: 26–	=Лонд	–	–
107	Йо 12: 27–	=Лонд	–	=Лонд
108	Йо 12: 28–36	–	Йо 12: 35–	=Лонд
109	Йо 12: 39–	=Лонд	–	Йо 12: 36–
110	Йо 12: 41–	=Лонд	–	–
111	Йо 12: 44–	=Лонд	–	=Лонд
112	Йо 12: 46–	=Лонд	–	=Лонд
113	Йо 13: 2–	=Лонд	Йо 13: 1–11	Йо 13: 3–

114	Йо 13: 3–17	=Лонд	Йо 13: 2–	Йо 13: 4–
115	Йо 13: 12–17	Йо 13: 3–	–	=НБКМ466
116	Йо 13: 12–	=Лонд	=Лонд	Йо 13: 14–
117	Йо 13: 13/14–	Йо 13: 14–	–	Йо 13: 16–
118	Йо 13: 16–	=Лонд	–	Йо 13: 18–
119	Йо 13: 18	=Лонд	Йо 13: 17/18–	Йо 13: 20–
120	Йо 13: 20–	=Лонд	–	Йо 13: 22–
121	Йо 13: 21–	=Лонд	=Лонд	Йо 13: 23–
122	Йо 13: 21–	Йо 13: 22–	Йо 13: 23–	–
123	Йо 13: 23–	=Лонд	–	Йо 13: 26–
124	Йо 13: 26–	=Лонд	–	Йо 13: 27–
125	Йо 13: 31–	Йо 13: 27–	–	Йо 13: 36–
126	–	Йо 13: 36–	=НБКМ466	–
127	Йо 14: 1–14	=Лонд	=Лонд	Йо 14: 12–
128	Йо 14: 15–27	Йо 14: 12–	Йо 14: 10–	Йо 14: 21–
129	Йо 14: 18–	–	–	Йо 14: 22–
130	Йо 14: 21–	–	–	Йо 14: 23/24–
131	Йо 14: 25–	–	–	=Лонд
132	Йо 14: 27– 31; 15: 1–7	–	=Лонд	–
133	Йо 15: 8–	–	–	Йо 15: 7–
134	Йо 15: 11–	–	–	Йо 15: 8–
135	–	–	–	Йо 15: 13–
136	Йо 15: 14–	–	–	=Лонд
137	Йо 15: 16–	–	–	=Лонд
138	Йо 15: 17–27; 16: 1–2	–	=Лонд	=Лонд
139	Йо 15: 20	–	–	=Лонд
140	Йо 15: 20–	–	=Лонд	=Лонд
141	Йо 15: 21–	–	–	=Лонд
142	Йо 15: 22–	–	–	=Лонд
143	Йо 15: 23–	–	–	–
144	Йо 15: 24–	–	–	–
145	Йо 15: 26–	–	–	–
146	Йо 16: 4–	–	Йо 16: 2–	–
147	Йо 16: 4–	–	–	=Лонд
148	Йо 16: 15–23	–	Йо 16: 16–	=Лонд
149	Йо 16: 16–	–	–	=Лонд
150	Йо 16: 23–32	–	Йо 16: 25–	=Лонд
151	–	–	–	Йо 16: 25–
152	–	–	–	–
153	Йо 17: 1–13	–	–	Йо 16: 33–
154	–	Йо 17: 25–	–	Йо 17: 24/25–
155	Йо 17: 25–	Йо 17: 26–	–	=НБКМ466
156	Йо 18: 1–28	=Лонд	=Лонд	=Лонд
157	–	Йо 18: 2–	–	=НБКМ466
158	–	Йо 18: 3–	–	=НБКМ466
159	–	Йо 18: 4–	–	=НБКМ466
160	–	Йо 18: 10–	–	=НБКМ466

161	–	Йо 18: 11–	=НБКМ466	=НБКМ466
162	–	Йо 18: 12–	–	=НБКМ466
163	–	Йо 18: 13–	–	=НБКМ466
164	–	Йо 18: 15–	–	Йо 18: 14/15–
165	–	Йо 18: 15–	–	=НБКМ466
166	–	Йо 18: 16–	–	=НБКМ466
167	–	Йо 18: 16–	–	=НБКМ466
168	–	Йо 18: 17–	–	Йо 18: 16/17–
169	–	Йо 18: 18–	=НБКМ466	Йо 18: 17–
170	–	Йо 18: 20–	=НБКМ466	=НБКМ466
171	–	Йо 18: 21–	=НБКМ466	=НБКМ466
172	–	Йо 18: 22–	–	=НБКМ466
173	–	Йо 18: 23–	–	=НБКМ466
174	–	Йо 18: 24–	–	=НБКМ466
175	–	Йо 18: 25–	–	=НБКМ466
176	Йо 18: 28–40; 19: 1–16	=Лонд	=Лонд	=Лонд
177	Йо 18: 29–	Йо 18: 28–	–	=НБКМ466
178	–	Йо 18: 33–	–	=НБКМ466
179	–	Йо 18: 34–	–	Йо 18: 35–
180	–	Йо 18: 37–	–	=НБКМ466
181	–	Йо 18: 37–	–	=НБКМ466
182	–	Йо 18: 38–	–	=НБКМ466
183	–	Йо 18: 39–	–	=НБКМ466
184	–	Йо 18: 40–	=НБКМ466	Йо 18: 39–
185	–	Йо 19: 1–	–	Йо 18: 40–
186	–	Йо 19: 4–	=НБКМ466	=НБКМ466
187	–	Йо 19: 5–	=НБКМ466	Йо 19: 6–
188	Йо 19: 6–	=Лонд	=Лонд	=Лонд
189	–	Йо 19: 6–	–	=НБКМ466
190	–	Йо 19: 6–	–	Йо 19: 7–
191	–	Йо 19: 7–	–	–
192	–	Йо 19: 8–	–	Йо 19: 10–
193	–	Йо 19: 9–	–	–
194	–	Йо 19: 14–	–	Йо 19: 15–
195	–	Йо 19: 15–	–	Йо 19: 16–
196	Йо 19: 16–	=Лонд	–	=Лонд
197	–	Йо 19: 16–	–	Йо 19: 18–
198	–	Йо 19: 18–	–	Йо 19: 19–
199	–	Йо 19: 19–	–	Йо 19: 20–
200	–	Йо 19: 20–	–	Йо 19: 23–
201	–	Йо 19: 23–	–	–
202	Йо 19: 25–37	=Лонд	–	Йо 19: 28–
203	–	Йо 19: 28–	=НБКМ466	Йо 19: 30–
204	–	Йо 19: 30–	=НБКМ466	Йо 19: 31–
205	–	Йо 19: 31–	=НБКМ466	Йо 19: 38–
206	Йо 19: 38–42	=Лонд	=Лонд	Йо 19: 39–
207	–	Йо 19: 39–	–	Йо 19: 40–

208	–	Йо 19: 40–	Йо 19: 39–	Йо 20: 1–
209	–	Йо 20: 1–	=НБКМ466	–
210	–	Йо 20: 2–	–	Йо 20: 11–
211	Йо 20: 11–18	=Лонд	=Лонд	–
212	–	Йо 20: 13–	–	Йо 20: 19–
213	Йо 20: 19–25	=Лонд	=Лонд	–
214	–	Йо 20: 20–	Йо 20: 26–	–
215	–	Йо 20: 23–	Йо 21: 1–	–
216	–	Йо 20: 24–	–	–
217	Йо 20: 26–	=Лонд	–	Йо 20: 28–
218	–	Йо 20: 28–	–	–
219	Йо 21: 1–14	=Лонд	–	Йо 21: 7–
220	–	Йо 21: 7–	Йо 21: 14–	Йо 21: 9–
221	–	Йо 21: 9–	–	Йо 21: 11–
222	–	Йо 21: 11–	–	Йо 21: 12–
223	–	Йо 21: 12–	–	= 446
224	–	Йо 21: 12–	–	Йо 21: 13–
225	Йо 21: 15–25	Йо 21: 14–	–	=НБКМ466
226	–	Йо 21: 15–	–	=НБКМ466
227	–	Йо 21: 15–	–	Йо 21: 16–
228	–	Йо 21: 16–	–	=НБКМ466
229	–	Йо 21: 17–	–	=НБКМ466
230	–	Йо 21: 17–	–	=НБКМ466
231	–	Йо 21: 17–	–	Йо 21: 18–
233	–	Йо 21: 18–	–	липсва текстът
232	–	Йо 21: 24–	–	до края на Йо

ИСТОРИЯ НА БОГОСЛУЖЕБНИЯ АПАРАТ

Е. Дограмаджиева

1. Увод

Четириевангелието на цар Иван Александър е обект на дълготраен научен интерес главно в две насоки – украса и текст. Тези два основни аспекта са обусловили и спецификата на фототипното издание на Л. Живкова (Живкова 1980), което обхваща само първоначалния текст на ръкописа. От 2007 г. се разпространява и електронно издание с коментар (Dimitrova 2007). Но Лонд поставя още един проблем. Тъй като е било предназначено за четиво на царя, то първоначално е съдържало само евангелския текст. Съхраняваната в Лондон книга обаче включва добавен по-късно богослужебен апарат. Край текста са допълнени означения за началото и края на отделните четива и за предназначението на всяко в календара, а след текста е добавено приложение, съставено от две части – неподвижен календар (месецослов) и подвижен календар (синаксар).

Този факт поставя за разрешаване въпроса къде и кога първоначалният текст е бил пригоден за богослужебна употреба. В изследванията досега този въпрос не е бил обект на специално обсъждане. Единствено М. В. Щепкина (Щепкина 1963: 63) изказва предположението, че допълването е станало в Молдова през XVI в. Задача на това изследване е да бъде направен литургичен анализ на добавената част с цел да се извлекат повече сведения за по-късната история на ръкописа.

2. Генеалогична основа на месецослова в Лондонското четириевангелие

Сведения за произхода на месецослова в Лондонското четириевангелие се съдържат в група от 14 ръкописа, които назовах зографски заради връзките им със Зографския манастир: 7 от тях се пазят все още там – Зогр6, Зогр38, Зогр40, Зогр41, Зогр52, Зогр56, Зогр58; Зогр е намерено в този светогорски манастир и от там пренесено в Санкт–Петербург, а Вид и Лонд са открити в други атонски манастири (Дограмаджиева 2005, 2007, 2008). На този етап към зографската група причислявам 13 четириевангелия и 1 пълен апракос. Четириевангелията в хронологически ред са: Зогр от XII–XIII в.; Търн от 1273 г.; Зогр58 от края на XIII в.; Париж25 от XIII в.; Зогр40, Зогр41, Зогр52, Зогр56 от началото на XIV в.; Вид, Зогр6, НБКМ470 от средата на XIV в., НБКМ509 от третата четв. на XIV в. Пълният апракос е Зогр37 от началото на XIV в. Всички ръкописи са южнославянски по произход, като от тях български са Вид, Зогр, Зогр37, Зогр40, Зогр52, Зогр56, Зогр58, Лонд, Париж25, НБКМ509, Търн, а сръбски Зогр6, Зогр41, НБКМ470. На месецословите от зографската група е присъщ интерес към славянските имена на месеците (Зогр, Зогр18, Зогр37, Зогр52, Зогр56, Търн) и славянски памети: Св. Петка на 14 октомври във Вид, Зогр, Зогр37, Зогр40, Зогр41, Зогр56, Зогр58, Търн; Кирил и Методий на 6/7 април в Зогр18, Зогр40, Зогр41; Теодосий Печерски на 3/4 май в Зогр6, Зогр41, Зогр52, Търн; Борис и Глеб на 24 юли в Зогр18, Зогр29, Зогр41, Търн. В Зогр е загубена частта след 7

януари, в Зогр58 – след 25 декември, в Зогр52 – от 9 септември до 15 октомври и след 6 юли, затова не може да се съди доколко в тях не е била посочена някоя от изброените погоре памети. В нито един от ръкописите, включително и в сръбските, не е отбелязана паметта на Сава Сръбски на 14 януари. Месецословите от зографската група са обединени и от една структурна особеност, свързана с подвижните дни, съпровождащи Рождество Христово. От общо 47 староизводни евангелия със запазен месец декември, в 30 Сб и Нд преди Рождество Христово се предхожда от Нд на праотците. В месецословите от зографската група с пълен месецослов е добавена още и Сб на праотците с указание, че за нея няма евангелско четиво. Извън зографската група този празник е регистриран още в БАН5, Ват4, РГАДА816. Сб на праотците отсъства в месецословите от зографската група с подбoрен месецослов Зогр58, Лонд, НБКМ509.

Близостта между ръкописите от зографската група на съпоставителна основа ще илюстрирам чрез материала от месец октомври от всички проучени от мене староизводни евангелски месецослови. Месец октомври е избран, тъй като е запазен във всичките 14 ръкописа от зографската група. Материалът е описан стъпаловидно: по дати, по памети, по четива, по средства за означаване на четивото. Различните указания за състава на четивото отделям в таблицата със знак /. След знак = са изброени изворите. Ам. пл. се посочва със самостоятелна цифра след съкращение за евангелиста (например Мт 23, Лк 250). Препратката към синаксарна дата се означава чрез комплект от евангелиста, който маркира циклите на подвижната църковна година според практиката в ръкописите: Мт и Мк за цикъла „След Петдесетница“, Лк и Мк за цикъла „След Ново лето“, „Пасха“ за цикъла „След Пасха“, „Пост“ за Великия пост. Включват се сведения за изпуснати и изгубени четива. Изместените памети се отделят с курсив. Пропуските и неточните сведения се реконструират в квадратни скоби [] на основата на съпоставителния анализ. С получен шрифт са маркирани данните от зографската група, а Лонд и НБКМ509 допълнително са подчертани.

Таблицата за м. октомври е поместена в края на студията. Описаният в нея материал е типичен за състоянието на староизводните месецослови. Той разкрива изобилието от памети и комбинация от памети за всяка дата, използвани четива, различни средства за представяне на едно и също четиво, изместване на някои празници на съседни дати, както и механични грешки. На фона на тази пъстрота отчетливо се открояват общите особености, които обединяват ръкописите от зографската група и ги разграничават от останалите ръкописи.

Данните за месецословите в зографската група от м. октомври могат да се обобщат по следния начин. Обща памет има за 16 дати (3, 5, 6, 7, 8, 9, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 27 окт.), а за други 14 дати паметта варира по степен на пълнота. Само за 28 окт. в НБКМ470 е изпусната обичайната памет и на нейно място е преписана паметта за 31 окт. — патр. Йосиф. По два варианта има в 7 случая: Анания / Анания и Роман за 1 окт.; Киприан и Юстина / Киприан за 2 окт.; Йеротей и Петър / Йеротей за 4 окт.; Евлампий и Евлампия / Евлампий за 10 окт.; Филип Дякон и Отците от VII събор / Филип Дякон за 11 окт.; Димитрий и Земетръсьт / Димитрий за 26 окт.; Авраамий и Анастасия / Авраамий за 29 окт. В 5 случая има по три варианта: Пров, Тарах и Андроник / Пров и другите / Пров и Тарах за 12 окт.; Карп, Папила и Трофим / Карп и Папила / Карп за 13 окт.; Прор. Иоил и Йоан Рилски / Прохор и Йоан Рилски / Прор. Иоил за 19 окт.; Арета и дружината му / Арета и тези с него / Арета за 24 окт.; Терентий и Неонила и техните чеда / Терентий и тези с него / Терентий и Неонила / Терентий за 28 окт. По 5 варианта има в 5 случая:

Назарий, Протасий, Гервасий и Келсий; Преп. Петка / Назарий, Протасий, Гервасий и Келсий / Назарий и останалите / Назарий и Гервасий / Преп. Петка за 14 окт.; Зиновий и Зиновия; Кириак / Зиновий и Зиновия и другите / Зиновий и Зиновия / Зиновий; Кириак / Зиновий за 30 окт. В 1 случай вариантите са 7: Епимах; апостоли Стахий, Амплий, Урван и Аристовул; Маркиан / Епимах; Стахий, Амплий, Урван и дружината им / Стахий, Амплий, Урван и дружината им / Епимах; Стахий и Урван и дружината им / Стахий и Амплий / Маркиан / апостолите (с изпуснати имената на апостолите Стахий, Амплий, Урван и Аристовул) за 31 окт.

Съотношението между памет и четиво в месецословите от зографската група се проявява по два начина: наличие на обединяващо четиво или на повече обединяващи четива. Обща памет и четиво има в 10 случая: за 3, 5, 6, 7, 15, 17, 18, 21, 22, 23 окт. Обща памет и общо четиво, но в три варианта (Лк 12: 2–12 / 2–7 / 8–12) има за 25 окт. Обща памет и 2 четива има за 9, 20, 27 окт. Обща памет и 3 четива има за 16 окт. Обща памет и 4 четива има за 8 окт. Вариращата по пълнота памет се обединява от общо четиво за 12, 13 и 29 окт.; от 2 четива за 1, 10, 11, 14, 14, 28 и 31 окт.; от 3 четива за 19 и 30 окт.; от 4 четива за 2, 4 и 26 окт.

При изясняване на въпроса за маркирането на четивата с препратки е необходимо да се обърне внимание на факта, че означаването на четивото в апракоса и четириевангелието не съвпада. В апракоса четивото, ако не е представено с текст, се означава с препратка към друга дата от подвижния или неподвижния календар. Незадължително тази информация може да се уточни с указание за евангелиста, Ам. гл. и други свободно избрани пояснения. В четириевангелието четивото се означава по 2 начина: с препратка към дата от подвижния или неподвижния календар или с Ам. гл. на съответния текст. Незадължително тази информация може да се допълни с инципит и експлицит, а към препратката за дата – с указание за евангелиста или Ам. гл. Значителният брой задължителни и незадължителни маркери обуславя високата вариативност в състава на препратката. Допълнителни усложнения създава и фактът, че номерацията на Ам. гл. не винаги съвпада в различните ръкописи, например четивото Мт 4: 25–5: 12 във Вид, Зогр, Зогр6, Зогр40, Зогр41, НБКМ470, Търн се означава с Мт 23, а в Зогр56 – с Мт 24 (вж. тук Приложение № 1 за 22 окт. 1.1. и 29 окт. 1.1.). Подобни примери могат да се намерят и при други ръкописи в таблицата за октомври. Механическите грешки – пропуски или неадекватни замени на елементи от препратката, създават впечатление за разлики, без да са налице различия по същество.

Съотношението между четиво и препратка в месецословите от зографската група е от 3 типа. В 22 случая общото четиво е маркирано с обща препратка, например четивото Лк 10: 16–21 за 9 окт. е означено със следните препратки: Лк 21: 6 във Вид, Зогр, Зогр6, Зогр37, Зогр40, Зогр41, Зогр58, Лонд, НБКМ470, НБКМ509, Търн; Лк 21: 12–19 за 4 окт.: ЛкВт12 в Зогр, Зогр6, Зогр37, Зогр41, НБКМ470. Вторият тип обединява 21 случая, при които препратката също е обща, но се явява в различна степен на пълнота, например четивото Йо 8: 3–11 за 8 окт. се означава с: Йо 86 Йо 8: 3, 11 в Зогр56 / Йо 86 Йо 8: 3 във Вид и Зогр6 / Йо 86 в Зогр41 / Йо 86 11 септ. в Зогр, Зогр40 / 11 септ. в Търн; четивото Мт 10: 16–22 за 27 окт. с: Мт 86 МтСр3 във Вид / Мт 86 Мт[Ср]3 в Зогр40 / Мт 86 в Зогр58 / МтСр3 в Зогр, Зогр37, Зогр41, Зогр52, Зогр56, Париж25, Търн / Мт[Ср]3 в Зогр6. Третият тип обхваща 17 случая, при които се явяват две различни препратки, обикновено едната от вариращия тип, например за ап. Анания на 1 окт. има четиво Йо 10: 9–16 с препратка 3 септ. в Зогр37, НБКМ470 и четиво Лк 9: 1–6 с препратки Лк 86 във Вид и Зогр58 / ЛкС67

в Зогр, Зогр6, Зогр40, Зогр41, Лонд, Търн; за ап. Филип Дякон на 11 окт. четивото Мт 10: 1, 5–8 се отбелязва с препратките Мт 79 Мт 10: 1, 8 в Зогр, Зогр41, Търн / Мт 79 във Вид, Лонд, НБКМ509 / Мт 1 ноем. в Зогр37, а четивото Лк 10: 1–15 с препратките Лк 107 в Зогр58 / ЛкПт5 в Париж25, ЛкЧт[Пт]5 в Зогр56.

Относителното единство на месецословите в ръкописите от зографската група свидетелства, че те възхождат към общ прототип, а техните различия разкриват продължителен процес на преписване, при който копистите освен с образа са разполагали и с други ръкописи, по които са сравнявали и са правили частични промени. Днешното местонахождение на част от зографската група ръкописи показва, че в продължение на два века част от преписите са се извършвали в първоначалния център и са се запазили там, а други ръкописи са били пренесени в нови средища, употребявали са се там, преписвани са.

Съставителят на прототипа се е ориентирал към месецослов с памет към всяка дата. Включил е не само обичайния комплект от подвижни дни Сб и Нд преди и след Въздвижение на Честния кръст на 14 септември, Нд на праотците, Сб и Нд преди и след Рождество Христово през декември, Сб и Нд преди и след Богоявление през януари, но и съвсем ограничената по разпространение Сб на праотците. Липсват предпразненства и попразненства. Въз основа на този редактиран текст са направени преписите в 12 от ръкописите на зографската група (без Лонд и НБКМ509). Прототипът е създаден в рамките на четириевангелието и се е запазил там в 13 от 14-те ръкописа. Само преписвачът на Зогр37 го е включил в пълен апракос. Първоначалният текст на месецослова е бил български, за което свидетелстват най-ранните преписи в Зогр и Търн и по-голямата част от по-късните преписи (9 от 12), но е преписван и от сръбски книжовници – Зогр41, Зогр6, НБКМ470.

Прототипът на месецослова е комплектуван към края на XII в. и началото на XIII в., тъй като най-ранният препис – добавеният кирилски календар към глаголическото Зогр, е датиран в края на XII – началото на XIII в. от В. Ягич (Jagić 1879/1954: IX), и XIII в. в най-новите изследвания (СК XI–XIII: 59, 60). Съставен е най-вероятно в Зографския манастир. Това предположение не се основава само на факта, че 7 от запазените 14 ръкописа се съхраняват там, а осмият е изнесен от тази обител. По-същественото е, че обстоятелствата на създаването и разпространяването на месецослова подкрепят това предположение. Данните сочат, че първообразът е възникнал в център с продължителни книжовни традиции. В това средище са пребивавали опитни и авторитетни книжовници, които са разбирали необходимостта от подобрен месецослов и са притежавали увереността, че могат да осъществят тази цел. Те са разполагали с богата сбирка от богослужбни книги, от които да изберат за основа подходящ антиграф. Освен него те са имали достатъчно други книги, с които да сравняват и по които при необходимост да правят допълнения и корекции. В такъв манастир монасите са имали възможност да разполагат с руски месецослови, от които да извлекат по-подробните данни за Теодосий Печерски и Борис и Глеб, каквито са включени в месецослова на зографската група ръкописи. Трудно би могло да се приеме предположението седемте ръкописа да са били създавани в други средища в продължение на два века и след това да са били събрани в Зографския манастир. А останалите 7 ръкописа във Видин, Загреб, Лондон, Париж, Санкт–Петербург, София свидетелстват за направление от центъра към периферията при движението на ръкописите. На всички тези условия отговаря Зографският манастир през XII–XIV в.

3. Генеалогична основа на календара в Лонд

Допълнителни сведения за произхода на календара в Лонд предоставя ръкопис НБКМ509. Тъй като са с подбoren състав по дати, той, Лонд и Зогр58 образуват подгрупа, за разлика от останалите 11 ръкописа, които са със запълнен състав. По включените дати и памети към тях Лонд и НБКМ509 почти напълно съвпадат. В рамките на запазените си 4 месеца Зогр58 се различава от тях по 32 пункта: 3, 4, 5 септ., местоположението на Сб преди Въздвижение, на Сб и Нд след Въздвижение, 29, 30 септ.; 14, 16, 22, 25, 27 окт.; 4, 15, 20, 24, 25, 27, 29, 30 ноем.; 1, 2, 5, 7 дек., местоположението на Нд на праотците, 10, 11, 12, 13, 14, 17, местоположението на Сб и Нд след Рождество Христово през декември. След 25 дек. календарът на Зогр58 е изгубен. По дати и памети месецословите на Лонд и НБКМ509 се отличават от всички останали староизводни и новоизводни месецослови с подбoren състав, които съм изследвала.

3.1. Общността на календарите в Лонд и НБКМ509 не се изчерпва само със съвпадение на месецословите им. Тя се проявява още в редица специфични съвместни особености.

3.1.1. Книжовникът, добавил богослужебен апарат към Лонд след въвеждането на Йерусалимския устав, е използвал за тази цел не общоприетия за този период новоизводен образец, а излязъл вече от употреба староизводен антиграф, съдържащ необичаен синаксар. От староизводните евангелия, които съм проучила, само НБКМ509 носи същия нетипичен синаксар. И в двата календара той е включен непосредствено след месецослова и е озаглавен „Указ как се започват евангелистите и как и кога завършват“. В първия дял подвижната църковна година от Пасха до края на подготвителните за Великия пост седмици се маркира само с посочване на евангелиста. Във втория дял, вече с пълни данни по дати и четива, се проследява останалата част от подвижната църковна година – месопустна и сиропустна седмица, Великия пост, Страстната седмица. В третия дял, отново с пълни данни, са представени 11-те неделни утринни евангелия с указания кога се чете всяко едно от тях през цялата подвижна църковна година. В четвъртия дял повторно се посочва представителният за четирите основни цикъла от подвижната църковна година евангелист. Текстът на необичайния синаксар в Лонд и НБКМ509 съвпада с незначителни разночетения.

3.1.2. Лонд и НБКМ509 имат 9 общи грешки, които не откриваме в месецословите на останалите ръкописи от зографската група: през септ. е изпусната Сб преди Въздвижение; на 13 ноем. е подменена цифрата на Ам. гл. Йо 53[89] в Лонд и Йо 73[89] в НБКМ509 за четиво Йо 10: 9–16; на 17 ноем. е подменен евангелистът – Мт[Лк]Сб7 за четиво Лк 9: 1–6; на 24 дек. е подменена цифрата на Ам. гл. Лк 5[3] за четиво Лк 2: 1–20; на 1 ян. в четивото за Обрезание е повторена по аналогичен начин грешката от 13 ноем. – Йо 53[79] в Лонд и Йо 73[79] в НБКМ509 при инципит Йо 10: 9 за четиво Йо 10: 9–16; на 1 ян. в четивото за Василий Велики е подменена цифрата на Ам. гл. Лк 6[3] при инципит Лк 2: 22, който се отнася за Лк 3, както е в останалите месецослови от зографската група; на 5 ян. е подменена цифрата на Ам. гл. Лк 9[6] за четиво Лк 3: 1–18; на 31 ян. е подменен евангелистът – Йо[Мт]89 за четиво Мт 10: 1, 5–8, обичайно за лечителите (в случая Кир и Йоан); на 15 май е подменен седмичният ден – МтВт[Чт]4 за четиво Мт 11: 27–30.

3.1.3. На 16 ян. Честните вериги на ап. Петър само в Лонд и НБКМ509 имат общ термин „съпадение“ срещу „поклонение“ в останалите месецослови от зографската група.

3.1.4. На 28 ноем. Стефан Нови само Лонд и НБКМ509 използват типова препратка „За преподобни“ срещу препратка МтСб7 в останалите месецослови от зографската група.

3.1.5. Лонд и НБКМ509 имат необичайна позиция (между 1 и 2 ян.) за Сб и Нд преди Богоявление, която ги отличава не само от ръкописите в зографската група, но и от всички останали староризводни и новоризводни ръкописи.

3.2. Диференциацията между месецословите в Лонд и НБКМ509 е минимална и засяга главно степента на пълнота на данните.

3.2.1. Различията в броя и разположението на календарните дни са 6 и за всички тях има основания да се предположи, че са случайни пропуски. В Лонд липсва Нд на праотците през декември, а в НБКМ509 – 22 януари ап. Тимотей, 30 януари свщмчк Иполит, 29 юни ап. Петър и Павел. Това са все памети с висок ранг и затова последователно се включват в календара. Нд на праотците и ап. Петър и Павел са засвидетелствани във всички прочувени староризводни ръкописи, ап. Тимотей е изпуснат само още в Атин, а свщмчк Иполит – още в 11 ръкописа. Доказателство е и наличието на богослужебна бележка „за св. Апостоли“ и датата 29 юли към съответното четиво в евангелския текст на НБКМ509. В два случая празниците са съхранени на обичайното си място в НБКМ509, а в Лонд механично са изместени на предходната празна позиция: в НБКМ509 Евдоким се чества на обичайната си дата 31 юли с незапълнена празна дата 30 юли, а в Лонд – на 30 юли с незапълнена дата 31 юли; в НБКМ509 Полагане пояса на пресв. Богородица е на обичайната си дата 31 авг. с незапълнена дата 30 авг., а в Лонд – на 30 авг. с незапълнена дата 31 авг.

3.2.2. При 53 дати формулировката е напълно тъждествена в двата месецослова. В останалите случаи има общ инвариант и допълнителна разлика по отношение на самата памет, четивата или означенията им.

А. Различна степен на пълнота на включените обекти има в 12 случая. При 2 от тях механичният пропуск е очевиден: на 29 апр. в Лонд е отбелязана паметта на Мемнон Чудотворец, а в НБКМ509 е вписана само датата с четивото; на 25 май в Лонд е посочено Третото намиране на главата на Йоан Кръстител, а в НБКМ509 – Третото намиране на Йоан Кръстител. В 3 случая наличието на случаен пропуск се сигнализира от множествената форма на определението: на 3 ноем. в НБКМ509 четем св. мъченици Акепсима, Аитала и Йосиф, а в Лонд – св. мъченици Акепсима; на 14 дек. в Лонд четем св. мъченици Филимон и дружината му, а в НБКМ509 – св. мъченици Филимон; на 8 апр. в НБКМ509 четем св. апостоли Иродион и дружината му, а в Лонд – св. апостоли Иродион. В останалите случаи има действителни различия в комплектната памет, но най-вероятно те също са резултат от съзнателно или несъзнателно съкращаване или допълване на паметта на някакъв етап от преписването. На 1 окт. в Лонд има ап. Анания, а в НБКМ509 – ап. Анания и Роман певец; на 12 окт. в Лонд има Пров, Тарах и Андроник, а в НБКМ509 – Пров и Тарах; на 3 ноем. в Лонд има Акепсима, а в НБКМ509 – Акепсима, Аитала и Йосиф и Обновление на храма на вмчк Георги; на 8 ноем в много месецослови паметта е комплектна – Събор на арх. Михаил и безплътните, в Лонд е отбелязан Събор на арх. Михаил, а в НБКМ509 – Събор на св. безплътни архангели; на 11 ноем. в Лонд четем мъченици Мина и дружината му, а в НБКМ509 – мъченици Мина и дружината му и преп. Теодор Студит; на 4 дек. в Лонд има Варвара, а в НБКМ509 – Варвара и Йоан Дамаскин; на 8 май в Лонд има Йоан Богослов, а в НБКМ509 – Йоан Богослов и Арсений.

Б. Различна степен на пълнота на поясненията към паметта има в 15 случая (на първо място се посочва Лонд, а на второ – НБКМ509): 6 септ. арх. Михаил – арх. Михаил в Хони; 9 дек. св. Ана, когато зачена Богородица – св. Ана; дек. Сб и Нд преди Рождество и Сб и Нд след Рождество – Сб и Нд преди Рождество Христово и Сб и Нд след Рож-

дество Христово; 29 дек. Младенците, избити заради Христа – Младенците, избити от Ирод заради Христа; 2 ян. Силвестър – Силвестър Римски; 14 ян. Отците, избити на Синайската планина – Отците, избити в Раита на Синайската планина; 27 ян. Йоан Златоуст – Пренасяне мощите на Йоан Златоуст; 28 ян. Ефрем Сирий – Ефрем; 19 ян. Игнатий Богоносец – Пренасяне мощите на Игнатий Богоносец; 25 апр. ап. Марк – ап. и ев. Марк; 27 апр. свщмчк Симеон – свщмчк Симеон сродник Господен; 12 май Епифаний и Герман – Епифаний архиеп. на Кипър и Герман архиеп. на Константиновия град; 5 юли Атанасий Атонски – Атанасий, който е в планината Атонска; 15 юли Кирик и Юлита – Кирик и Юлита, негова майка; 2 авг. първомчк Стефан – Пренасяне мощите на първомчк. Стефан.

В. Четивата са най-устойчивата общност на двата месецослова. Разлики в тяхната комбинация съм установила само в 2 случая: Лк 116 – утр. Лк 116 и лит. Мт 136 на 8 ноем.; утр. Лк 6: 17–23 и лит. Йо 19: 25–27; 21: 24–25 за Йоан Богослов – Лк 6: 17–23 за Арсений и Йо 19: 25–27; 21: 24–25 за Йоан Богослов на 8 май.

Г. Разликите между препратките са 34: 18 механически грешки и 16 случая с различната степен на пълнота на формулировката. Пропуск от типа МтЧт[4] – МтЧт4 има на 1 септ., подобно на 20 септ., 23 окт., 2 ноем, 12 дек., 27 ян., 24 февр., 11 юли; на 19 и 28 апр. в НБКМ509 е изпуснато четивото. Неточно разчитане от типа ЛкСр4 [♣ е разчетено като Δ] има при – ЛкСр9 за 2 окт., подобно още на 12 и 13 ноем., 5 дек., 1 ян., 14 юни, 17 юли, 29 авг. В последните два случая има и различие във формулировката. Различна степен на пълнота на формулировката има в следните случаи: Лк 3 Лк 1: 39 – Лк 3 за 8 септ.; МтСб17 Мт 268 – Мт 268 за 24 септ.; Сб3Пх – Йо Сб3Пх за 7 юли; подобни случаи има още за 2 септ., Нд преди Въздвижение, Сб след Въздвижение, 23 септ., 6 окт., 26 дек., Сб след Рождество, 2 и 3 февр., 30 апр., 29 юни, 15 юли, 30 авг.

Д. Напълно различен комплект от памет и четиво няма. Диференциацията засяга само пояснителните термини, титулуването, препратките. Различни термини са употребени само в 3 случая: Яков, брат Божий – Яков Алфеов на 9 окт.; В навечерие на св. Просвещение – В навечерие на св. Богоявление на 5 ян.; Богоявление – Кръщение (рядко използван термин за празника) на 6 ян. Различно титулуване им в 12 случая: вмчк – мчк за 15 и 16 септ, 20 окт, 8 юли; свщмчк – мчк за 2 и 3 окт., 23 ян.; велики – преп. за 21 окт.; св. отец наш – преп. отец за 20 ян.; св. Велики Василий – св. отец наш Василий Велики за 1 ян.; Великият Антоний – св. отец наш Антоний Велики за 17 ян.; св. отец наш Евтимий Велики – преп. отец наш Евтимий Велики за 20 ян. В 12 случая има пропуск в един от двата ръкописа: св. – (без) за 16 ян., 30 юни; (без) – св. за 23 септ., 24 юни; наш – (без) за 21 ян. (без) – наш за 12 дек., 21 ян., 12 юни; (без) – отец наш за 6 дек., 11 ян.; велики – (без) за 19 ян.; (без) – честен за 24 февр. В 11 случая за означаване на едно и също четиво се използва различна препратка: Йо XI възкресно евангелие – Йо 220 за 26 септ.; СбПх – Йо Ср Светла за 30 ноем.; Мт 6 – “Търси назад на Събор на Богородица” за Нд след Рождество; МтНд3[13] – Мт 219 за 27 дек.; ЛкСб10 – Лк 116 за 2 ян.; “За преп.” – МтЧт4 за 17 ян.; МтСр15 – Мк 52 за 25 апр. и 11 юни; ЛкПт2 – Лк 45 за 8 май; МкПт15 – Мк 128 за 2 авг.; МтВт 29 (погрешно) – Мт 143 за 29 авг.

Конкретните данни за особеностите в Лонд, НБКМ509 и Зогр58 позволяват да се реконструират етапите от предисторията на добавения в Лонд календар. На основата на четириевангелие с пълен месецослов от зографски тип, за нуждите на по-скромно църковно средище поне два пъти са били ексцерпирани месецослови с подбoren състав. В първия случай той е извършен рано – още през XIII в., и е комплектуван с типичен синаксар. Единствен известен негов препис е Зогр58, български ръкопис от края на XIII в. Във

втория случай той е комбиниран с нетипичен синаксар, като по този начин е възникнал общият прототип на Лонд и НБКМ509. Този прототип е формиран до средата на XIV в., за което свидетелства, българският НБКМ509 от третата четв. на XIV в. Този по-късен генеалогичен клон на зографския прототип е имал свое развитие, за което говори наличието на общ за Лонд и НБКМ509 предходен препис, доказан от общите особености и грешки. Освен това трябва да се предположи и наличието на междинни за двата ръкописа преписи, доказани от индивидуалните черти и грешки в двата календара. Тъй като засега са идентифицирани само два негови представители, може да се приеме, че този генеалогичен клон на зографската група е имал ограничено разпространение.

4. Комплектуване на богослужебния апарат в Лонд

Още през 1994 г. въз основа на текстологичен анализ на разяснението за Неделя на хананейката (Неделя 17 след Петдесетница) Т. Попова изказа предположение, че при добавянето на богослужебния апарат към Лонд „е бил използван повече от един ръкопис“ (Попова 1994: 166; срв. и нейния принос в настоящия том).

Кодикологичният анализ на добавените към Лонд части, който направих по фотокопия по този въпрос, подкрепя нейния извод относно двудялбата. Първият дял на календара започва на първия ред на f. 276r, без прекъсване продължава до последния 29 ред от f. 279r и завършва със заключителния маркер { . Той включва месецослова и съкращения синаксар. Вторият дял започва след празна страница на f. 279v от първия ред на f. 280r и завършва на последния ред от f. 283v. В него са включени циклите След Петдесетница и След Ново лето от типичния синаксар. Първият дял е писан с по-едър шрифт, по 31 ред на страница¹, като само първата страница има 30 реда поради уголемения размер на буквите от началния ред на месецослова. Последната страница завършва на 29 ред. Вторият дял е писан с по-дребен шрифт, по 32 реда на страница, последната завършва на 24 ред. В него се използва графичен маркер == за отбелязване на всяка нова седмица, който липсва в първия дял. Месецословът от първия дял е представен в табличен вид, като всяка дата започва на нов ред, а самите дати са изписани в колонка във външното отвесно поле на листа. Синаксарът в него обаче е представен като непрекъснат текст. Само 12-те страстни и 11-те неделни утринни евангелия са в таблица в две колонки. Вторият дял има обичайния за синаксара табличен вид в една колонка, поделена на 7 вътрешни колонки съответно за седмичния ден, за поредния номер на седмицата, за евангелиста, за Ам. гл., за инципита и за бележката $\overline{\text{к}}^{\text{д}}$ за експлицита.

Посочените данни позволяват да се изкаже предположението, че добавката към евангелието на цар Иван Александър е извършена не само на основата на два антиграфа, но най-вероятно и в два последователни етапа, с празна страница помежду им.

5. Място и време на добавянето на богослужебния апарат

Данните от литургичния и кодикологичния анализ на добавката показват, че проблемът за мястото, времето и книжовниците, добавили богослужебния апарат към основния текст, трябва да се разглеждат взаимно свързани.

По данни на приписката на f. 5r, през XV в. Лонд вече се е намирало на територията на молдовско княжество и вероятно е останало там до пренасянето му на Атон през XVII в.

¹ За палеографията на двете ръце вж. в Кодикология, палеография и художествено оформление, за правописа на добавените литургични части вж. студията на Т. Попова.

Допълнително свидетелство е наличието на молдовски преписи с илюстрации, копирани от него (срв. и статията на Е. Бакалова в този том).

Изборът на антиграф с анахроничен и нетипичен календар с ограничено разпространение позволява да се направят следните предположения: Първият книжовник не е бил достатъчно опитен в съвременната му литургична практика и не е разполагал с достатъчно евангелски книги, за да избере между тях най-подходящата. Той е преписал бележките край текста и календара със съкратен синаксар. Преписвачът на НБКМ509 се е задоволил с него и веднага след календара, още на същата страница, е започнал да преписва Апостола. Преписвачът (или читател) на добавката към Лонд обаче е установил трудностите, които създават непълните указания за първите три цикъла от подвижната църковна година в нетипичния синаксар. Вероятно затова по-късно е бил използван втори антиграф, вече с типичен синаксар, но отново от староизведен тип. Вторият (по-млад (?)) от първия книжовник е преписал синаксарна таблица за циклите След Петдесетница и След Ново лето. Трудно може да се отговори на въпроса защо и той е пропуснал цикъла След Пасха. Може би вторият антиграф също е бил непълен.

Недостатъчният опит и на двамата книжовници проличава и във факта, че са допуснали значителен брой непълноти и несъответствия при отбелязването на края на четивата, например за Пн5Пх, Нд мес, ПтВел Час 9, VII и VIII неделно евангелие, 30 септ., 25 дек. – лит., 3 февр., 24 юни, За светители. Пропускано е да се означават междинни части от комплексни четива, например Мт 24: 27–51 вместо Мт 24: 27–33, 42–51 за 30 септ.; Лк 1: 1–25, 76–80 вместо Лк 1: 1–25, 57–68, 76–80 за 24 юни; Лк 1: 39–56 вместо Лк 1: 39–49, 56 за всички утринни на Богородичните празници. Неточно са маркирани перикопите за МтВт1, МтНд7, МтСр8, 26 септ., 29 авг. – лит. В два случая са добавени излишни четива за 25 дек.: в месецослова и в бележките край текста коректно са отбелязани четивата за утр. и лит. съответно Мт 1: 18–25 и Мт 2: 1–12, но за 25 дек. има означено и трето четиво Мт 2: –[12], което не се използва в практиката; аналогично за 26 дек. в месецослова и край текста е вписано единственото употребявано за тази дата четиво Мт 2: 13–23, но е добавено и неизползвано четиво Мт 12: 15–21.

Тази характеристика на книжовниците води до следващото предположение: Допълването на Лонд е станало в скромно средище, с малък брой стари богослужебни книги. То навярно е било изолирано до голяма степен от останалите богослужебни центрове в които са били преписани значителен брой евангелски книги по новоизводната практика. За пример ще посоча включените в анализа Бавар1, Виена1, Виена7, Зогр16, Зогр21, Зогр29, Зогр36, Зогр38, Зогр271, Париж18, Погод106, Прага13, Прага20, Рил8 и Рил9, VAR176, НБКМ47, НБКМ48, НБКМ50, НБКМ52, Хил29 и Хил67.

За решаването на въпроса за времето на добавянето на литургичния апарат може да помогне малко приписката на f. 5. По местоположение, палеографска характеристика и съдържание тя няма пряка връзка с новата част на ръкописа. Приписката е вмъкната в първоначалния ръкопис на празната страница между списъка с обширните глави и началната страница на евангелието от Матей. Тя не е писана от ръката на преписвача на календара и по графични особености предполага по-късен етап. Съдържанието ѝ информира само, че книгата е откупена от Йоан Александър, воевода на молдовската земя, син на Стефан воевода. Най-вероятно това е станало заради представителния вид на кодекса и съпадението на имената на владетелите. Малко вероятно е новият притежател да е почувствал липсата на календар. Литургичен апарат е необходим на свещенослужител, а не на владетел. Може да се очаква, че след покупката книгата е попаднала във воеводско

средище с по-голям избор от книги и с ориентация към новоизводната практика. Затова по-правдоподобно е да се предположи, че богослужебната част на Лонд е била добавена още преди поупката, най-късно през първата половина на XV в. По-ранната датировка се мотивира и от избора на староизводни образци за допълването. Те по всяка вероятност са съпровождали началните фази от въвеждането на новоизводните образци – последните десетилетия на XIV в. и първите десетилетия на XV в.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

Състав на Календара

Неподвижна църковна година

1 октомври

1. Анания ап.

1.1. Йо 10: 9–16 / 3 септ.=*Арх*, Григ8, Ерус, **Зогр37**, РГАДА816, Сав, **НБКМ470**, НБКМ842, НБКМ849; / 3 септ. Йо 10: 9=Кох; / 2 септ. Йо 10: 9=Пловдив9; / Йо 80 от средата=НБКМ844; / Йо 80 от средата 4 септ.=НБКМ466;

1.2. Йо 1: 35–42 / Йо Ср светла=Типогр12; / Йо 16 Йо 1: 35, 42 Ср светла=Ват4;

1.3. Йо 1: 35–51 / Йо 1: 35 Ср светла=Врач, Мст;

1.4. Йо 20: 19–31 / Нд2Пх=Q.п.1.59;

1.5. Лк 9: 1–6 / Лк 86 ЛкС67=Синай3; / Лк 86=Вид, **Зогр58**; / ЛкС67=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр40**, **Зогр6**, **Лонд**, **Търн**;

1.6. Лк 9: 23–27 / Лк 96 Текст=Типогр1;

1.7. Лк 10: 16–21 / Лк 10: 16 6 септ.=БАН7; / Лк 116 Лк 10: 16, 21=Деч; / Лк 6 септ.=НБКМ111;

1.8. Препратка към изгубена дата 2 септ.=Мак;

1.9. Изличена препратка=Верк, **Зогр56**, НБКМ31.

2. Анания ап. и Роман Певец

2.1. Йо 10: 9–16 / Йо 10: 9 3 септ.=БАН5;

2.2. Лк 9: 1–6 / ЛкС67=**НБКМ509**;

2.3. Лк 9: 23–27 / ЛкВт5=Типогр6;

2.4. Лк 9: 23–27 / Лк 96 Лк 9: 23, 27 (за Роман) и Йо 1: 35–42 / Йо 16 (за Анания)=Бан, Кърз.

3. Анания ап., Арета, Роман

3.1. Лк 10: 16–21 / 18 окт. и Йо 1: 35–51 / Ср1Пх=Пант.

4. Анания ап.; Авраамий Пустинник

4.1. Лк 9: 23–27 / Лк 9: 23 17 септ.=НБКМ508.

5. Анания ап.; Петър архиеп.

5.1. Йо 10: 9–16 / 3 септ.=Мир.

6. Анания ап.; Арета и дружината му; Домнин мчк; Роман

6.1. Йо 1: 35–42 / Йо 15 Йо 1: 35, 42 Ср светла=*Асем*.

7. Анания ап.; Домнин мчк; Арета; Роман

7.1. Йо 1: 35–42 / Йо 1: 35, 42 Ср1 светла=ОЕ;

7.2. Лк 20: 46–21: 4 / Лк 20: 46 ЛкС617 (за Анания) и Лк 9: 23–27 / ЛкВт5 (за мъчениците)=Карп;

7.3. Лк 9: 23–27 / Нд3Поста (за мъчениците) и Йо 1: 35–42 / Йо Ср светла (за Анания)=НБКМ26.

2 октомври

1. Киприан свщмчк и Юстина мчца

1.1. Йо 15: 5–7 / Йо 15: 5, 7 Стр. ев.=НБКМ508; / Йо 15: 5 Стр. ев.=НБКМ26, Q.п.1.59; / Йо 15: 5 I стр. ев.=Врач; / Йо I стр. ев.=Пант; / Йо 132 от средата=НБКМ844; / Йо 132 15: 5 4 септ.=ОЕ; / Йо 132 15: 5, 7=Бан, Кърз; / Йо Пн7 от средата=Верк; / Йо 132=**НБКМ470**;

1.2. Йо 15: 5–11 / Йо 15: 5, 11I стр. ев. от средата=*АРХ*; / I стр. ев. от средата=РГАДА816; / Йо

15: 5 Вел. Пт от средата=Мир; / I стр. ев=Мак; / Йо 15: 5, 11 Вел. Пт от средата=Кох; / Йо 15: 5, 11=Ерус;

1.3. Лк 15: 1–10 / Лк 173 ЛкСр9=Вид, **Зогр40**; / ЛкСр9=Зогр, **Зогр41**, **Зогр37**, **НБКМ509**, **Търн**; / Лк 15: 1, 10=Зогр**58**; / Лк 186 ЛкСр9=Синай3; / ЛкСр4[9]=Лонд;

1.4. Лк 21: 12–19 / 20 септ.=Григ8, Типогр12; / Лк 21: 12 20 септ.=БАН5; / Лк 230 Лк 21: 12 септ. тук наблизно=Асем;

1.5. Мт 12: 14–16, 22–30 / МтВт5=Типогр6;

1.6. Мк 15: 16–32 / 13 този месец=Карп.

2. Киприан

2.1. Йо 15: 5–7 / I стр. ев. от средата Йо 15: 5=849; / I стр. ев. от средата=НБКМ842;

2.2. Йо 15: 5–11 / I стр. ев. от средата=Пловдив9;

2.3. Йо 15: 1–7 / 2 септ.=Мст;

2.4. Йо 10: 9–16 / Йо 10: 9 13 ноем.=БАН7, НБКМ111;

2.5. Лк 15: 1–10 / ЛкСр9=Париж25;

2.6. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=Деч; / ЛкВт12 Лк 21: 12=Зогр**40**;

2.7. Лк 20: 46–21: 19 / ЛкСб17=Зогр**56**.

3. Без памет

3.1. Лк 12: 16–21 / Лк 149=НБКМ466.

3 октомври

1. Дионисий Ареопагит свщмчк

1.1. Мт 13: 45–54 / Текст=Арх, БАН5, БАН 7, Верк, Григ8, Ерус, **Зогр37**, Мак, Мир, Мст, ОЕ, Пант, Пловдив9, РГАДА816, Q.п.І.59, НБКМ26, НБКМ111, НБКМ508, НБКМ842, НБКМ849, Типогр12; / Мт 13: 45 МтПт6 от средата=Ваг4; / МтПт6=Деч, **Зогр**, **Зогр41**, **Зогр56**, **Лонд**, Синай3, **НБКМ509**, **Търн**; / МтПт6 от средата=Карп, **НБКМ470**; / Мт 140 МтПт6=Вид; / Мт 141МтПт6=Зогр**40**; / Лк[Мт]Пт6=Париж**25**; / Мт 140=Зогр**58**, Сав; / Мт 140 Мт 13: 45, 54=Бан, Кърз; / Мт 140 от средата=НБКМ466; / Мт 140 от средата Мт 13: 45, 54=НБКМ844;

1.2. Мт 13–45–48, 51–54 / Текст=Асем, Врач, Кох;

1.3. Мт 4: 25–5: 12 / Мт 23=Типогр1.

2. Свщмчк [Дионисий Ареопагит (името изпуснато)]

2.1. Мт 13: 45–54 / МтПт5=НБКМ31.

4 октомври

1. Йеротей свщмчк, ученик на ап. Павел

1.1. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=Зогр, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр6**, **НБКМ470**; / Лк 250 ЛкВт12=Вид, **Зогр40**;

1.2. Лк 11: 1–10 / ЛкВт6=Търн;

1.3. Йо 15: 1–7 / 2 септ.=Мст;

1.4. Мт 15: 29–31 / МтПт7=Зогр**56**;

1.5. Без четиво=Пант.

2. Йеротей и Петър мчк

2.1. Лк 10: 1–15 / ЛкПт5=Карп;

2.2. Лк 12: 2–7 / Лк 145 Лк12: 2,7=Париж**25**;

2.3. Без четиво=БАН7.

3. Йеротей, Петър и останалите мчци

3.1. Без четиво=Q.п.І.59.

4. Петър Капетолийски

4.1. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=Бан;

4.2. Мк 6: 7–13 / 27 септ.=Деч;

4.3. Без четиво=Кърз.

5. Домет мчк; Богородица – Освещаване; Петър мчк

5.1. Без четиво=НБКМ508.

6. Домет и Диоген мчци; Петър свщмчк; Богородица – Освещаване; Йеротей

6.1. Без четиво=ОЕ.

7. Изличена памет [Йеротей свщмчк, ученик на ап. Павел]

7.1. Лк 21: 12–19 / Лк 150=НБКМ31.

5 октомври

1. Харитина и Мамелхта мци

1.1. Лк 13: 10–17 / ЛкНд10=Деч;

1.2. Без четиво=БАН7, НБКМ508.

2. Харитина мца

2.1. Лк 13: 10–17 / ЛкНд10=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр6**, **Париж25**, **НБКМ470**, **Търн**; / Мт[Лк]

Нд10=**Зогр56**; / Лк 150[164]ЛкНд10=**Вид**; / Лк164 ЛкНд10=**Зогр40**;

3. Харитина и тези с нея

3.1. Лк 13: 10–17 / ЛкНз3[10]=Карп.

4. Мамелхта мца

4.1. Лк 13: 10–17 / ЛкНд10=Верк, Врач, НБКМ26, Типогр6, Типогр12; / ЛкНд10 Лк 13: 10, 17=Мак;

4.2. Мк 5: 24–34 / 4 дек.=Мст;

4.3. Без четиво=Q.п.I.59.

5. Ираида и Мамелхта мци

5.1. Лк 13: 10–17 / Лк 13: 10 ЛкНд10=ОЕ.

6. Мамелхта и Макрина

6.1. Лк 13: 10–17 / ЛкНд10=Пант.

7. Савин еп. и Мамелхта

7.1. Лк 13: 10–17 / Лк 174 Лк 13: 10, 17=Бан, Кърз.

6 октомври

Тома ап.

1. Йо 20: 19–31 / Нд2Пх=БАН7, Верк, Врач, Кох, Пант, Q.п.I.59, НБКМ26, НБКМ508, НБКМ842, Типогр6, Типогр12; / Йо 20: 19 Нд2Пх=Ваг4, ГИМ, Григ8, Ерус, Карп, Мир, Мст, ОЕ, РГАДА816, Сав, НБКМ849; / Мт[Йо]20: 19 Нд2Пх=*Арх*; Йо 20: 19, 31 Нд2Пх=*Асем*, Мак; / Йо 20: 19 Нд2Пх=Пловдив9; / IX Неделно ев.=Атин, Деч, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр56**, **Зогр40**, **Зогр6**, **Париж25**, Синай3, **НБКМ509**, НБКМ844; / IX Неделно ев. Йо 213=**Лонд**; / Йо 212 IX Неделно ев.=**Вид**; / [IX] Неделно ев. Йо 20: 19=**Зогр**, **Търн**; / IX Неделно ев. Йо 20: 19=БАН5; / Нд2Пх IX Неделно ев.=НБКМ111; / Йо 213 Йо 20: 19, 31=Бан, Кърз; / Йо 213=**Зогр58**, НБКМ466, **НБКМ470**, Типогр1;

2. Изличена препратка=НБКМ31.

7 октомври

1. Сергей и Вах мци

1.1. Лк 21: 12–19 / Текст=Q.п.I.59; / ЛкВт12=Деч, **Зогр**, **Зогр41**, **Зогр56**, **29**, Карп, **Лонд**, **Париж25**, **НБКМ509**, **Търн**; / Лк[Вт]12=**Зогр37**; / ЛкВт11[12]=Типогр6; / Лк 250 ЛкВт12=Синай3; / Лк 150[250]ЛкВт12=**Вид**, Зогр40; / Лк 250=Зогр58, НБКМ466, НБКМ844, Типогр1; / 20 септ.=Верк, ГИМ, Мир, Мст, **НБКМ470**, НБКМ508, НБКМ849, Типогр12; / 30[20] септ.=Пловдив9; / 20 окт. [септ.]=Григ8; / Лк 21: 12 20 септ.=БАН5, БАН 7, Ерус, ОЕ, НБКМ111; / Лк 250 Лк 21: 12 20 септ.=*Асем*; / 20 септ. Лк 21: 12, 19=Ваг4, Мак;

1.2. Мт 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=*Арх*, РГАДА816;

1.3. За мъченици=Пант;

1.4. Изличена препратка=НБКМ31.

2. Сергей и Вах мци; Земетръсьт

2.1. Лк 21: 12–19 / 20 септ.=Врач, НБКМ26; / Лк 207[250] 20 септ.=Кох; / Лк 250=Кърз; / Лк 249=Бан.

8 октомври

1. Пелагия преп.

1.1. Йо 8: 3–11 / Текст=Ваг4, Григ8, Карп, Мст, Типогр6; / Йо 86=Бан, Деч, **Зогр41**, НБКМ31; / Йо 86 Йо 8: 3=**Вид**, **Зогр6**; / Йо 86 Йо 8: 3, 11=**Зогр56**; / Йо 86 11 септ.=**Зогр**, **Зогр40**; / 11 септ.=**Търн**;

- 1.2. Лк 7: 36–50 / ЛкПн4=**Зогр37**;
 1.3. Лк 13: 10–17 / ЛкНд10=**Париж25**;
 1.4. Мт 25: 1–13 / 24 септ.=**НБКМ470**; / Мт 268 11 дек.=НБКМ466;
 1.5. Без четиво=БАН7, Пант.
 2. Пелагия преп. при Диоклетиан; Пелагия Другата при Нумериан
- 2.1. Мт 25: 1–13 / Мт 268 Мт 25: 1=ОЕ.
 9 октомври
 1. Яков Алфеов ап.
- 1.1. Лк 10: 16–21 / Лк 216=Бан, **Зогр**, **Зогр58**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр40**, **Зогр6**, Лонд, **НБКМ470**, **НБКМ509**, **Търн**; / Лк 2[1]6=**Вид**; / Лк 10: 16 18 окт.=Ват4;
 1.2. Лк 9: 1–6 / ЛкСб7=*Арх*, РГАДА816;
 1.3. Мт 9: 36–10: 8 / МтПн3 Мт 77=Синай3; / МтПн3=**Зогр56**, **Париж25**; / Мт777=НБКМ844;
 1.4. Мт 10: 1–7, 14–15 / Текст=Карп;
 1.5. Йо 5: 24–30 / Чт2Пх=Мст;
 1.6. Йо 14: 1–11 / Пт6Пх=Деч;
 1.7. Йо 20: 19–31 / 6 окт.=Пант;
 1.8. За апостоли=Q.п.І.59;
 1.9. Изличена препратка=НБКМ31;
 1.10. Без четиво=БАН7, Кърз.
 2. Аврам и Лот; св. Ана и Елисавета и тяхната дружина
- 2.1. Без четиво=ОЕ, НБКМ508.
 3. Без памет [Яков Алфеов ап.]
- 3.1. Мт 10: 32–11: 1 / Мт 93=НБКМ466.
 10 октомври
 1. Евлампий и Евлампия мчци
- 1.1. Мт 10: 16–22 / МтСр3=Деч, **Зогр41**, **Зогр37**, **Търн**; / Лк[Мт]Ср3=Карп; / Мт 86 МтСр3=НБКМ31; / Мт 86=**Вид**;
 1.2. Лк 10: 16–21 / ЛкСб10=**Зогр6**, **НБКМ470**; / ЛкСб10 Лк 116=**Зогр40**;
 1.3. Без четиво=БАН7, **Зогр**, ОЕ, Q.п.І.59.
 2. Евлампий и тези с него
- 2.1. Лк 21: 12–19 / 20 септ.=Мст.
 3. Евлампий мчк
- 3.1. Мт 10: 16–22 / МтСр3=Бан, **Зогр56**, **Париж25**;
 3.2. Изпусната препратка=Зогр, Кърз.
 4. Евлампия
- 4.1. Без четиво=Пант.
 5. Евлампий и Евлампия; Васиан преп.
- 5.1. Без четиво=НБКМ508.
 11 октомври
 1. Филип Дякон ап.
- 1.1. Мт 10: 1, 5–8 / Мт 79 10: 1, 8=**Зогр**, **Зогр41**, **Търн**; / Мт 79=**Вид**, Лонд, **НБКМ509**; / Мт 1 ноем.=**Зогр37**;
 1.2. Мт 13: 24–30 / 15 февр.=Деч;
 1.3. Лк 10: 1–15 / Текст=БАН7, НБКМ111; / Лк 107=**Зогр58**; / ЛкПт5=**Париж25**, Синай3; / Лк Чт[Пт]5=**Зогр56**; / Лк 10: 1, 15=НБКМ31;
 1.4. Лк 10: 16–21 / 18 окт.=НБКМ844;
 1.5. Йо 14: 1–11 / Йо 14: 1 Пт6Пх=Ват4;
 1.6. Йо 14: 27–15: 7 / Текст=Мст.
 2. Филип Дякон; Отците от VII събор
- 2.1. Мт 5: 14–19 / Мт 5: 14 Мт 32(за отците) и Мт 10: 1, 5–8 / Мт 79 (за Филип)=**Зогр40**, **Зогр6**; / Мт 5: 14–19 / Мт 32 Мт 5: 14 (за отците) и Мт 10: 1, 5–8 / 1 ноем. (за Филип)=**НБКМ470**.

3. Отците от VII събор
- 3.1. Йо 10: 9–16 / 2 септ.=Q.п.I.59.
4. Нектарий; Отците от VII събор; Филип Дякон ап.
- 4.1. Мт 5: 14–19 / Мт 5: 14 2 септ.=БАН5.
5. Нектарий и тези с него; Филип Дякон
- 5.1. Мт 5: 14–19 / Текст (за Нектарий) и Йо 14: 1–11 / Текст (за Филип)=Типогр6.
6. Филип Дякон ап.; Теофан творец на канони; Зинаида и Филонила
- 6.1. Мт 10: 16–22 / МтСр3 (за Филип) и Лк 12: 2–12 / ЛкПт7 (за Теофан) и Мк 13: 33–37; 14: 3–9 / Текст (за Зинаида и Филонила)=Карп.
7. Нектарий, *Евламний (от 10 окт.)*, [Филип Дякон ап.,] един от 7–те
- 7.1. Мт 5: 14–19 / Текст=Пант.
8. Нектарий, Арсакий, Атик, Сисиний цариградски патриарси; Зинаида мчца; Отците от VII събор
- 8.1. Мт 5: 14–19 / 15 септ.=НБКМ508.
9. Зинаида; Нектарий, Арсакий, Генадий, Атик, Сисиний; Отците от VII събор
- 9.1. Мт 5: 14–19 / Мт 32 Мт 5: 14, 19=Бан, Кърз.
10. Нектарий, Арсакий, Атик, Сисиний; Отците от VII събор
- 10.1. Мт 5: 14–19 / Мт 32 Мт 5: 14, 19=*Асем*.
11. Нектарий, Арсакий, Атик, Сисиний; Зинаида и Филонила
- 11.1. Мт 5: 14–19; Мк 13: 33–37, 14: 3–9 / Текст=ОЕ.
12. Нектарий, Арсакий, Генадий, Атик, Сисиний
- 12.1. Мт 5: 14–19 / 15 септ.=Верк, Врач, Мак;
- 12.2. Лк 6: 17–23 / Текст=Ват.
13. Нектарий, Арсакий и другите
- 13.1. Мт 5: 14–19 / 2 септ.=Григ8, РГАДА816.
14. Нектарий и Арсакий
- 14.1. Мт 5: 14–19 / 2 септ.=Мир;
- 14.2. Йо 10: 9–16 / 2 септ.=*Арх*.
15. Нектарий и останалите
- 15.1. Мт 5: 14–19 / Мт 5: 14=ГИМ;
- 15.2. Йо 10: 9–16 / 2 септ.=НБКМ849;
- 15.3. Йо 15: 5–7 / 2 септ.=Типогр1.
16. Нектарий
- 16.1. Мт 5: 14–19 / Мт 5: 14=Пловдив9; / 15 септ.=Типогр12;
- 16.2. Лк 21: 12–19 / 20 септ.=Ерус.
17. Без памет [Филип Дякон ап.]
- 17.1. Лк 10: 1–15 / Лк 107=НБКМ466.
- 12 октомври
1. Пров, Тарах и Андроник мчци
- 1.1. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр40**, **Зогр6**, **НБКМ470**, **Търн**; / [Лк] Вт12=**Зогр56**; / Лк 250 ЛкВт12=**Вид**, Синай3; / Лк 250=**Зогр58**, **Донд**; / Лк 21: 12 ЛкВт12=Карп; / 20 септ.=*Арх*, Врач, РГАДА816;
- 1.2. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=Ват4, Деч;
- 1.3. Йо 15: 17–16: 2 / 21 септ.=Мст;
- 1.4. Йо 15: 9–16 / Йо 135=Бан;
- 1.5. За мъченици=Пант;
- 1.6. Без четиво=БАН7, Кърз, ОЕ.
2. Пров и другите
- 2.1. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=**Париж25**.
3. Пров и Тарах

3.1. Лк 21: 12–19 / Лк 250=**НБКМ509**.

4. Пров, Тарах и Андроник; Домника мчца и София преп.

4.1. Без четиво=**НБКМ508**.

5. Пров, Тарах и Андроник; *Зинаида преп. (от 11 окт.)*

5.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1(за мъчениците); Мк 13: 33–37; 14: 3–9 / Текст (за Зинаида)=Типогр6.

6. Без памет [Пров, Тарах и Андроник мчци]

6.1. Лк 21: 12–19 / Лк 250=**НБКМ466**.

13 октомври

1. Карп, Папила и Трофим мчци

1.1. Мт 7: 12–21 / Текст=Верк, Врач, Григ8, Мак, Пант, Типогр12; / Мт 54 Мт 7: 12,21=Бан, Кърз;

1.2. Мк 13: 9–13 / Мк Пн17=**Зогр12**.

2. Карп и другите

2.1. Без четиво=Деч.

3. Карп и Папила

3.1. Мт 7: 12–21 / Текст=Карп, Мст;

3.2. Мк 13: 9–13 / Мк в ЛкПн17=**Зогр, Зогр4, Зогр7, Зогр13, Търн**; / Мк [Пн]17=**Зогр46**; / Мк 139 Мк Пн17=**Вид**;

3.3. Лк 12: 32–40 / ЛкСб11=Типогр6;

3.4. Изличена препратка=Зогр210;

3.5. Без четиво=**БАН7**.

4. Трофим и Карп

4.1. Мт 7: 12–21 / Текст=Кох, **НБКМ26**.

5. Карп

5.1. Мк 13: 9–13 / Мк в ЛкПн17=**Париж25, НБКМ470**.

6. Папила, Карп, Анавл (?) и тяхната дружина

6.1. Мт 7: 12–21 / Текст=*Асем*.

7. Папила, Карп, Анавл (?)

7.1. Без четиво=**НБКМ508**.

8. Папила, Карп, Анавл (?) и тяхната дружина; Трофим

8.1 Мт 7: 12–21 / Текст=**ОЕ**.

14 октомври

1. Назарий, Протасий, Гервасий и Келсий мчци; Петка преп.

1.1. Йо 15: 17–16: 2 / Йо 138 (за мъчениците) и Мт 25: 1–13 / Мт 268 МтСб17 (за Петка)=**Вид**; / Йо 15: 17–16: 2 / Йо Сб3Пх (за мъчениците) и Мт 25: 1–13 / Мт Сб17 (за Петка)=**Зогр41, Зогр40, Търн**; / Йо 15: 17–16: 2 / Йо Сб3Пх (за мъчениците) и Мт 25: 1–13 / Вт велики от средата (за Петка)=**Зогр56**; / Йо 15: 17–16: 2 / Йо 138 (за мъчениците) и Мт 25: 1–13 / Мт 268 (за Петка)=**Кърз, Търн**;

1.2. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Верк, **Зогр**;

1.3. Йо 15: 5–7 / 4 септ.=**НБКМ508**;

1.4. Мт 25: 1–13 / Вт велики=Пант.

2. Назарий, Протасий, Гервасий; Петка мчца

2.1. Мт 25: 1–13 / МтСб17=Q.п.1.59.

3. Назарий, Протасий, Гервасий и Келсий

3.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Врач, **Зогр6**, Карп, **НБКМ26**; / Йо 208[138]Сб3Пх=**НБКМ31**; / 21 септ.=Мст;

3.2. Без четиво=**ОЕ**.

4. Назарий и останалите

4.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=**Париж25**.

5. Назарий, Протасий, Гервасий

- 5.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Типогр6;
 5.2. Без четиво=БАН7.
 6. Назарий и Гервасий
- 6.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Деч; / Йо 138=**НБКМ470**, НБКМ844.
 7 Назарий
- 7.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=НБКМ466.
 8. Петка мча
- 8.1. Мт 25: 1–13 / Мт 268=Атин, **Зогр58**; / МтСб17=**Зогр37**; / Вт велики от средата=Пловдив9.
 15 октомври
1. Лукиан презвитер мчк
- 1.1. Мт 13: 45–54 / МтПт6=Деч, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр56**, **Зогр40**, **Зогр52**, **Зогр6**, **Париж25**, **НБКМ470**, **Търн**; / Лк[Мт]Пт6=Карп; / Мт дек.[Пт]6=**Зогр**; / Мт 140=Вид;
 1.2. Йо 15: 1–7 / 2 септ.=Мст;
 1.3. Изличена препратка=НБКМ31;
 1.4. Без четиво=БАН7, ОЕ, Q.п.1.59, НБКМ508.
 2. Лукиан и Козма Творец
- 2.1. Без четиво=Пант.
 3. *Осия прор. (от 17 окт.)*; Лукиан
- 3.1. Мт 27: 33–54 / VII стр.ев.=Бан;
 3.2. Без четиво=Кърз.
 16 октомври
1. Лонгин Стотник
- 1.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр52**, **Търн**; / Мт 94 МтНд1=Вид; / Мт 94=**Зогр40**, **НБКМ470**, Синай3; / Мт 93=**Зогр58**;
 1.2. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1 и За мъченици=Карп;
 1.3. Мт 10: 37–11: 1 / Мт 96 Мт 10: 37=**Зогр6**;
 1.4. Мт 27: 33–54 / VII стр.ев.=Типогр6;
 1.5. Мт 5: 33–41 / МтПт1=Деч, **Зогр56**, **Париж25**;
 1.6. Мк 15: 33–39 / Текст=Ват4, Мст;
 1.7. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Бан;
 1.8. Изличена препратка=НБКМ31;
 1.9. Без четиво=БАН7, Кърз, ОЕ, Пант, Q.п.1.59, НБКМ508.
 2. Богородица – Освещаване на храма в Рай
- 2.1. Мт 5: 14–19 / 2 септ.=Пловдив9.
 3 Без памет [Лонгин Стотник]
- 3.1. Мт 5: 33–41 / Мт 37=НБКМ466.
 17 октомври
1. Осия прор.(в Зогр56 написано Исая)
- 1.1. Лк 13: 31–35 / ЛкПт8=Деч, **Зогр**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр56**, **Зогр40**, **Зогр6**, **Париж25**; / Лк[Пт]8=**НБКМ470**; [Лк]Пт8=**Търн**; / ЛкПт8 Лк 163=Вид; / ЛкПт8 Лк 164=НБКМ31;
 1.2. Лк 8: 27–39 / ЛкНд6 Лк 8: 27=Мст;
 1.3. Без четиво=БАН7, Пант.
 2. Осия прор.; Козма и Дамян – Пренасяне на мощите
- 2.1. Мт 10: 1, 5–8 / 1 ноем.=Q.п.1.59.
 3. Исидора и Неофита мчи; Осия прор.
- 3.1. Мт 15: 12–21 / МтЧт7 (за мъчениците) и Лк 13: 31–35 / ЛкПт8 (за Осия)=Карп.
 4. Богородица – Освещаване на храма в Рай; Михаил Архангел; Леонтий, Домет, Хрисант
- 4.1. Без четиво=ОЕ.
 5. Богородица – Освещаване на храма в Рай; Михаил архангел; Леонтий, Домет, Хрисант, Дарий, Прор. Осия

5.1. Без четиво=НБКМ508.

6. Мама отец

6.1. Лк 10: 25–37 / ЛкНд8=Бан;

6.2. Без четиво=Кърз.

18 октомври

1. Лука ап. и ев.

1.1. Лк 10: 16–21 / Текст=**Арх**, БАН5, Ват4, Врач, ГИМ, Добрийш, Ерус, **Зогр37**, Карп, Мир, Мст, ОЕ, Пант, Пловдив9, РГАДА816, Q.п.І.59, Сав, НБКМ508, Типогр6;/ Лк 116=Атин, Бан, **Зогр**, **Зогр58**, **Зогр41**, **Зогр40**, **Зогр52**, **Зогр6**, **Лонд**, Синай3, НБКМ31, **НБКМ470**, **НБКМ509**, НБКМ844, Типогр1, **Търн**; / Лк 116 Лк 10: 16=**Зогр56**; / Лк 1[1]6=**Вид**; / Лк 116 Лк 10: 16, 21=Кърз; / Лк 10: 16 12 дек.=Типогр12; / Лк 10: 16, 21 12 дек.=Асем, Мак; / Лк 136[116]Лк 10: 16, 21 12 дек.=Кох; / 12 дек.=Верк; / 6 септ.=Деч, **Париж25**; / Лк 10: 16 6 септ.=НБКМ111;

2. Без памет [Лука ап. и ев.]

2.1. Лк 10: 16–21 / Лк 111=НБКМ26, НБКМ466.

19 октомври

1. Иоил прор.; Йоан Рилски

1.1. Лк 13: 31–35 / Лк 163 ЛкПт8 (за Иоил) и Мт 11: 27–30 / Мт 111 (за Йоан)=**Вид**; Лк 13: 31–35 / ЛкПт8 (за Иоил) и Мт 11: 27–30 / МтЧт4 (за Йоан)=**Зогр**, **Зогр41**; Лк 13: 31–35 / ЛкПт8 (за Иоил) и Мт 11: 27–30 / МтЧт4 Мт 111 (за Йоан)=**Зогр40**;

1.2. Лк 13: 31–35 / ЛкПт8 (за Иоил) и Мт 11: 27–30 / 5 септ. (за Йоан)=Деч;

1.3. Лк 6: 17–23 / Лк 45 Лк 6: 17, 23=Бан, Кърз.

2. Иоил прор.

2.1. Лк 13: 31–35 / ЛкПт8=**Зогр37**, **Зогр52**, **Зогр6**, **НБКМ31**, **НБКМ470**, **Търн**; / Лк 184=НБКМ31;

2.2. Мт 23: 29–39 / МтСр11=**Париж25**.

3. Йоан Рилски/ Средецки (в Q.п.І.59)

3.1. Лк 6: 17–23 / Текст=Q.п.І.59, НБКМ26;

3.2. Йо 15: 5–7 / 4 дек.=НБКМ508.

4. Иоил прор.; Прохор; Йоан Рилски

4.1. Мт 23: 29–39 / МтСр11 и Мт 11: 27–30 / МтЧт4=**Зогр56**.

5. Иоил (написано Самоил) прор.; Андроник преп.

5.1. Без четиво=Пант.

6. Иоил прор.; мчк (!) и тези с него

6.1. Лк 13: 31–35 / ЛкПт8 (за Иоил) и Йо 15: 5–7 / Йо 15: 5 (за мъченика с изпуснатото име)=Карп.

7. Мнасон Кипърски еп. и тези с него 120 мци

7.1 Без четиво=ОЕ.

8. Корнилий и тези с него

8.1. Мт 11: 27–30 / 20 ян.=Мст.

20 октомври

1. Артемий вмчк

1.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр40**, **Зогр52**, **Зогр6**, Пант, **НБКМ470**, **Търн**; / Йо 138 Сб3Пх=**Вид**, **Лонд**, **НБКМ509**; / Йо 15: 17=**Зогр58**;

1.2. Йо 15: 1–7 / 2 септ.=Мст;

1.3. Лк 10: 19–21 / ЛкСб10=Деч, **Зогр56**, **Париж25**; / Лк 117 ЛкСб10=Синай3;

1.4. Мк 8: 34–9: 1 / Нд3Поста=Бан;

1.5. Мк 9: 31–41 / Мк 94=НБКМ844;

1.6. Без четиво=Кърз, Q.п.І.59.

2. Артемий вмчк; Андрей Критски

2.1. Лк 10: 19–21 / ЛкСб10 (за Артемий) и [Йо 15: 17–16: 2]Нд10Пх[Нд3Пх] / (за Андрей)=Карп.

3. Артемий вмчк; Аверкий

3.1. Мк 9: 33–41 / Мк 9: 33, 41 20 дек.=ОЕ.

4. Артемий вмчк; Аверкий и Корнилий
- 4.1. Без четиво=НБКМ508.
5. Иларион (от 21 окт.)
- 5.1. Лк 5: 17–23 / Текст=БАН5.
6. Без памет [Артемий вмчк]
- 6.1. Лк 10: 19–21 / Лк 117=НБКМ466.
- 21 октомври
1. Иларион Чудотворец
- 1.1. Лк 6: 17–23 / Текст=**Арх**, Верк, Врач, ГИМ, Ерус, Кох, Мак, Мир, ОЕ, Пант, Пловдив9, РГАДА816, Сав, НБКМ111, НБКМ849, Типогр12; / ЛкПт2=Деч, **Зогр**, **Зогр41**, **Зогр56**, **Зогр40**, **Зогр52**, **Зогр6**, **Лонд**, **Париж25**, **НБКМ509**, Типогр6, **Търн**; / Лк 6: 17 ЛкПт2=Ваг4, **Зогр37**; / ЛкПт2 Лк 45=Синай3; / Лк 45 Лк 6: 17, 23=Бан, Кърз; / Лк 45=**Вид**, **Зогр58**, НБКМ31, **НБКМ470**, НБКМ 844; / 19 окт.=Q.п.І.59; 1 септ. за Симеон=Мст; ЛкНд20 (невъзможна препратка)=Карп.
2. Дакий, Гай и Зотик; Иларион
- 2.1. Лк 6: 17–23 / Текст=**Асем**.
3. Иларион; *Яков ап. (от 23 окт.)*
- 3.1. Лк 6: 17–23 / Текст=НБКМ508.
4. Без памет [Иларион Чудотворец]
- 4.1. Лк 6: 17–23 / Лк 45=НБКМ466.
- 22 октомври
1. Аверкий Иераполски еп.
- 1.1. Мт 4: 25–5: 12 / МтВт1=Деч, **Зогр37**, **Зогр56**, Синай3; / Мт 23 Мт 4: 25=**Вид**, **Търн**; / Мт 24 Мт 4: 25=**Зогр52**; / Мт 23=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр40**, **Зогр6**, **НБКМ470**, **Търн**; / Мт 21[23 / 24]=**Лонд**, **НБКМ509**; / 1 септ.=**Париж25**;
- 1.2. Мт 4: 25–5: 12 / МтВт1 и Мт 10: 32–33, 37–38; 19: 27–30 / МтНд1=Карп;
- 1.3. Лк 6: 17–23 / 21 окт.=НБКМ844;
- 1.4. Йо 10: 9–16 / 3 септ.=**Арх**, РГАДА816;
- 1.5. Йо 10: 22–30 / Мт[Йо]10: 22 Пт5Пх от средата=Ваг4;
- 1.6. Мк 8: 34–9: 1 / Нд3Пост=Бан;
- 1.7. Без четиво=Кърз.
2. Аверкий; Ефеските 7 отроци
- 2.1. Лк 9: 1–6 / ЛкСб7 Лк 91 (за Аверкий) и Мт 11: 16–20 / Текст (за отроците)=Мст;
- 2.1. Йо 7: 14–30 / Ср4Пх=БАН5;
- 2.3. Без четиво=Q.п.І.59, Типогр6.
3. Аверкий; Захария – Обновление на храма; Ефеските 7 отроци
- 3.1 Мт 10: 24–32 / Текст=Пант.
4. Ираклий, Елисавета, Теодотия и Гликерия мчци; Богородица
- 4.1. Без четиво=ОЕ.
5. Ираклий, Елисавета, Теодотия
- 5.1. Мк 12: 28–37 / 6 септ.=ГИМ;
- 5.2. Без четиво=НБКМ508.
6. Яков и Захария – Обновление на храма; *Яков брат Господен (от 23 окт.)*
- 6.1. Йо 10: 22–30 / 6 септ. Йо 10: 22 (за обновлението) и Йо 8: 51–59 / Вт[Пт]5Пх от средата (за Яков)=Пловдив9.
7. Яков и Захария – Обновление
- 7.1.[Йо 10: 22–30] / 6 септ. (датата изгубена, но вж. съседните препратки)=НБКМ849.
8. Захария иерей – [Обновление на храма] и другите
- 8.1. Йо 10: 22–28 / 6 септ.=Мир.
9. Изличена памет [Аверкий Иераполски еп.]
- 9.1. Мт 4: 25–5: 12 / Мт 23=НБКМ31.

10. Без памет [Аверкий Иераполски еп.]

10.1. Мт 4: 25–5: 12 / Мт 23=НБКМ466.

23 октомври

1. Яков брат Господен ап.

1.1. Мт 13: 54–58 / Текст=НБКМ111; / МтПн7=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр56**, **Зогр52**, **Зогр6**, **Париж25**, **Синай3**, **НБКМ470**, **НБКМ509**, **Търн**; / Мт[Пн]7=Лонд; / Мт 141 МтПн7=**Вид**, **Зогр40**; / Мт 142=Атин, **Зогр58**; / Мт 13: 54, 58=НБКМ31;

1.2. Мт 10: 24–32 / Текст=*Асем*, *Верк*, *Кох*, *Мак* (по месецослова), *ОЕ*, НБКМ26, Типогр12;

1.3. Мт 10: 37–11: 1 / МтС67 Мт 10: 37=Ват4;

1.4. Йо 10: 22–28 / Текст=Мак; / Йо 10: 22 Пт5Пх=БАН5, *Врач*, *ГИМ*; / Йо 10: 22 Пт5Пх от средата=Ерус; / Пт5Пх=**Зогр37**, *Мир*, *Q.п.І.59*;

1.5. Йо 10: 22–30 / Пт5Пх=*Арх*, РГАДА816, *Сав*; / Пт5Пх от средата=НБКМ849; / Йо 92 от средата=НБКМ466;

1.6. Лк 8: 16–21 / 9 септ.=Деч; / Лк 79=НБКМ844;

1.7. Лк 6: 17–23 / Текст=Типогр1.

2. Яков брат Господен и Йосиф

2.1. Мт 10: 37–11: 1 / МтС67=Типогр6.

3. Яков брат Господен; Освещаване на храма в Йерусалим

3.1. Мт 10: 24–32 / Мт 10: 24, 32 (за Яков) и Йо 10: 22–30 / Йо 92 Йо 10: 22, 30 (за освещаването)=Бан, Кърз.

4. Яков брат Господен; Игнатий патр.; Ефеските 7 отроци

4.1. Мт 14: 14–22 / МтНд8 (за Яков) и Йо 10: 9–16 / 3 септ. (за Игнатий) и Мт 10: 16–22 / МтСр3 (за Ефеските отроци)=Карп.

5. Сократ мчк; Ефеските 7 отроци; Захария; Елисей; Яков брат Господен

5.1. Мт 10: 24–32 / Текст=НБКМ508.

6. Изличена памет [Освещаване на храма в Йерусалим]

6.1. Йо 10: 22–30 / Нд4Пх=Боян.

24 октомври

1. Арета мчк и дружината му

1.1. Лк 12: 32–40 / ЛкС611=Деч, **Зогр**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр40**, **Зогр6**, **Париж25**, **Търн**; / Лк 150 ЛкС611=НБКМ470; / Лк 151=**Зогр58**; / Лк 12: 32, 40=НБКМ31;

1.2. Лк 21: 12–19 / 7 окт.=Типогр1;

1.3. Мт 10: 32–33, 37–38; 19: 27–30 / МтНд1=Лонд, **НБКМ509**;

2. Арета и тези с него

2.1. Лк 12: 32–40 / ЛкС611=**Вид**, *Карп*, Типогр6; / ЛкС611 Лк 12: 32=Мст; / Мт[Лк]С611=**Зогр56**;

2.2. Без четиво=Q.п.І.59.

3. Арета

3.1. Лк 12: 32–40 / ЛкС611=**Зогр52**; / ЛкС611 Лк 141=Синай3.

4. Прокъл еп. и Арета

4.1. Лк 12: 32–40 / ЛкС611=Верк, *Мак*; / Лк 141 Лк 12: 32, 40=Бан, Кърз; / Лк 141 ЛкС610[11]6*Кох*; / Йо[Лк]12: 32 ЛкС611=ОЕ.

5. Прокъл и Арета и тези с него

5.1. [Лк 12: 32–40] / ЛкС61[11]=Пант.

6. Прокъл

6.1. Лк 12: 32–40 / ЛкС611=Типогр12.

7. Арета и дружината му; Гликерия; Прокъл еп.

7.1. Без четиво=НБКМ508.

8. Без памет [Арета мчк]

8.1 Лк 12: 32–40 / Лк 141=НБКМ466.

25 октомври

1. Маркиан и Мартирий нотари мчци (в ОЕ длъжността нотари е отделена като трети светец; в Зогр52 и НБКМ470 е вписано само определението като светец; в Париж25, Пловдив9, НБКМ849 двете имена са слети, модифицирани и представени като един св.)

1.1. Лк 12: 2–12 / Текст=Врач, Кох, Мак, ОЕ, Пловдив9, Q.п.1.59, НБКМ849, Типогр12; / Лк 146 Лк 12: 2=**Зогр40**; / Лк 146=**Зогр52, Зогр6**; / Лк 145=**НБКМ470**; / Лк 135[145]=**Вид**; / ЛкПт7=Деч; / ЛкЧт[Пт]7=**Зогр37**; / ЛкПт2[7]=**Зогр56**;

1.2. Лк 12: 2–7 / 4 окт.=**Париж25**;

1.3. Лк 12: 4–12 / Лк 145=НБКМ844;

1.4. Лк 12: 8–12 / Лк 146 Лк 12: 8, 12=**Зогр41, Търн**; / Лк 146 Лк 12: 8=Зогр; / Лк 146=**Зогр58**;

1.5. Йо 15: 17–16: 2 / Текст=Ват; / Сб3Пх=Карп;

1.6. Изпуснато четиво=Верк.

2. Маркиан и Мартирий; Тавита

2.1. Лк 12: 2–12 / Текст=**Арх**, ГИМ, Мир, РГАДА816; / Лк 145 Лк 12: 2, 12=Бан, Кърз; / Лк 145=НБКМ508;

2.2. Лк 12: 3–8, 10–12 / Текст=Ерус.

3. Маркиан и Мартирий; *Нестор мчк (от 27 окт.)*

3.1. Лк 12: 2–12 / Текст=Мст, Пант; / ЛкПт7=Типогр6;

3.2. Йо 15: 17–16: 2 / Йо 138=Типогр1.

4. Маркиан и Мартирий; Павел изповедник; *Нестор мчк (от 27 окт.)*; Уар мчк и тези с него 7 мчци

4.1. Йо 15: 17–16: 2 / Йо 138 Йо 15: 17, 16: 2=*Асем*.

5. [Маркиан и Мартирий (имената са изпуснати)] четци (четци е едно от поясненията за двамата мчци) и другите

5.1 Лк 12: 2–12 / Текст=БАН5.

6. Изличена памет [Маркиан и Мартирий нотари мчци]

6.1. Лк 12: 2–12 / Лк 12: 2=НБКМ31.

26 октомври

1. Димитрий вмчк

1.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Деч, Зогр56, Мир, НБКМ31, НБКМ849, Типогр12; / Йо 15: 17 Сб3Пх=БАН5, Ват4, Ерус, Пловдив9, Сав, НБКМ111; / Сб3Пх Йо 138=Синай3; / Йо 138=НБКМ466, НБКМ844; / Йо 15: 17 I стр. ев.=Пант; / 21 септ. Йо 15: 17=Мст;

1.2. Йо 15: 5–7 / I стр. ев. Йо 15: 5, 7=Q.п.1.59;

1.3. Йо 15: 1–7 / Йо 132 Йо 15: 1=Добрейш;

1.4. Лк 12: 2–12 / Текст=*Асем*, Ват; / Лк 12: 2 25 окт.=ГИМ; / Лк 155[145] 25 окт.=Кох; / 25 окт.=Верк; / Лк 145=Типогр1; / ЛкПт7=**Зогр40, Зогр6, НБКМ470**;

1.5. Лк 21: 12–19 / Лк 250=Атин, **Зогр58**; / ЛкВт12=**Лонд, НБКМ509**;

1.6. Лк 8: 22–25 / Текст=РГАДА816;

1.7. Мт 8: 23–27 / Текст=Мак; / МтВт2=**Париж25**.

2. Димитрий вмчк; Земеръсьт

2.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх (за Димитрий) и Мт 8: 23–27 / МтЧт2 (за земеръса)=**Зогр37**, Карп; Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх (за Димитрий) и Мт 8: 23–27 / Текст (за земеръса)=Типогр6;

2.2. Лк 21: 12–19 / Лк 250 ЛкВт12 (за Димитрий) и Мт 8: 23–27 / Мт 160[69] (за земеръса) /=**Вид**; / Лк 21: 12–19 / ЛкВт12 (за Димитрий) и Мт 8: 23–27 / МтЧт2 (за земеръса) /=**Зогр, Зогр52, Търн**;

2.3. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=**Зогр41**;

2.4. Мт 8: 23–27 / Текст=**Арх**, Врач.

3. Димитрий вмчк; *Василий мчк (от 27 окт.)*; Земеръсьт

3.1. Лк 12: 2–12 / Лк 145 Лк 12: 2, 12 (за земеръса) и Мт 8: 23–37 / Мт 69 Мт 8: 23, 27 (за Димитрий)=Бан, Кърз.

4. Димитрий вмчк; *Василий и Артемидор мчци (от 27 окт.)*

4.1. Йо 15: 17–16: 2 / Йо 138 Йо 15: 17, 16: 2 Чт велики в средата=ОЕ.

5. Димитрий вмчк; *Артемидор (от 27 окт.)*

5.1. Лк 12: 2–12 / Лк 145 25 окт.=НБКМ508.

27 октомври

1. Нестор мчк

1.1. Мт 10: 16–22 / МтСр3=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр37**, **Зогр56**, **Зогр52**, **Париж25**, **Търн**; / Мт[Ср]3=**Зогр6**; / Мт 86 МтСр3=**Вид**; / Мт 86=Атин, **Зогр58**; / Мт 86 Мт[Ср]3=**Зогр40**;

1.2. Йо 15: 5–7 / Текст=РГАДА816, НБКМ849; / Йо 132 от средата=НБКМ466; / Йо 15: 5 Нд7Пх=Сав; / Йо 132 от средата Йо 15: 5, 7=Деч; / 2 окт=**НБКМ470**;

1.3. Лк 12: 4–12 / 25 окт.=НБКМ844;

1.4. Лк 7: 31–35 / Мт[Лк]7: 31, 35 ЛкПт3 Лк 73=Ват4;

1.5. Неточна препратка Чт (!)=Верк.

1.6. За мъченици=Q.п.І.59.

2. Нестор мчк и останалите

2.1. Йо 15: 5–7 / Текст=Мир.

3. Нестор и Капетолина мчци

3.1. Йо 15: 5–7 / Текст=**Арх**, Врач, Пловдив9; / Йо I стр. ев.=ГИМ; / Йо 15: 5, 7=Ерус; Йо 132=НБКМ508;

3.2. Без четиво=Бан, Кърз.

4. Нестор и Артемидор

4.1. Мт 10: 16–22 / МтСр3=Карп.

5. Капетолина и Еротида, нейна робиня; Михаил архангел в Промота

5.1. Йо 15: 5–7 / Йо 15: 5 4 септ. (за мчците) и Йо 12: 25–36 / Йо 105 Йо 12: 25, 36 Вт6Пх (за архангел Михаил)=ОЕ.

6. Капетолина; Йоан Кръстител – Полагане на главата

6.1. Мт 11: 16–20 / 22 окт.=Мст.

7. Йоан Кръстител – Преместване (!) на главата

7.1. Мт 11: 2–15 / 24 февр. и Йо 15: 5–7 / Текст=БАН5.

28 октомври

1. Терентий и Неонила и техните чеда

1.1. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=**Зогр**, **Зогр41**, **18**, **Зогр40**, **Зогр6**, Карп, **Търн**;

1.2. Без четиво=Пант.

2. Терентий и тези с него

2.1. Лк 21: 12–19 / ЛкВт12=**Зогр52**;

2.2. Йо 15: 17–16: 2 / 21 септ.=Мст.

3. Терентий и Неонила

3.1. Лк 21: 12–19 / Лк 250 ЛкВт12=**Вид**;

3.2. Мк 8: 22–26 / ЛкВт13=**Зогр56**.

4. Терентий

4.1. Мк 8: 22–26 / Лк в Мк Вт13=**Париж25**;

4.2. Без четиво=Бан, Кърз.

5. *Йосиф патр. и Трофим (от 31 окт.)*

5.1. Мк 16: 13–19 / 29 юни=Деч; / Мт за апостолите [29 юни]=Пловдив9.

6. *Йосиф патр. (от 31 окт.)*

6.1. Мт 16: 13–19 / Мт 166 Мт 16: 13, 19=**НБКМ470**.

7. Диомид; Павел и Роман отци

7.1. Без четиво=НБКМ508.

8. *Аврамий преп. и дружината му 73 изповедници (от 29 окт.)*

8.1. Лк 13: 10–28 / Лк 164=ОЕ.

9. Петър и Павел апостоли, Йоан Кръстител – Памет

9.1. Без четиво=Q.п.І.59.

29 октомври

1. Авраимий преп.; Анастасия Римлянка
 - 1.1. Мт 4: 25–5: 12 / Мт 23 Мт 4: 25, 5: 12=**Зогр**, **Зогр41**, **Зогр6**; / Мт 23 Мт 4: 25=**Вид**, **Зогр40**; / Мт 23=**Търн**; / МтВт1=**Зогр37**, **Зогр56**;
 - 1.2. Мт 4: 25–5: 12 / МтВт1 (за Авраимий) и Мт 10: 37–11: 1 / МтС67 (за Анастасия)=Карп.
2. Авраимий
 - 2.1. Мт 4: 25–5: 12 / Мт 23=**НБКМ470**; /Мт 24=**Зогр52**; / 1 окт.=**Париж25**;
 - 2.2. Изличена препратка=**НБКМ31**.
3. Анастасия и другите
 - 3.1. Мт 16: 13–19 / 29 юни=**Мир**.
4. Анастасия
 - 4.1. Мт 5: 24–34 / 4 дек.=**Мст**;
 - 4.2. Мт 25: 1–13 / МтНд17=**Типогр6**.
5. *Йосиф патр.*; *Трофим (от 31 окт.)*; Анастасия
 - 5.1. Мт 16: 13–19 / 29 юни=**Арх**, Врач, РГАДА816;
6. *Йосиф патр.*, *Трофим и другите (от 31 окт.)*
 - 6.1 Мт 16: 13–19 / Мт 166 Мт 16: 13 29 юни=**ГИМ**; / 29 юни=**Рила**.
7. *Йосиф патр. (от 31 окт.)*
 - 7.1. Мт 16: 13–19 / Мт 16: 13, 19=**Ерус**; / 29 юни=**НБКМ849**.
8. Петър и Павел апостоли; Йоан Кръстител; Стефан първомчк; Козма и Дамян и много други; Анастасия
 - 8.1. Мт 16: 13–19 / Мт 166 Мт 16: 13, 19=**Бан**, **Кърз**.
9. Петър и Павел апостоли; Йоан Кръстител; *Йосиф патр. (от 31 окт.)*; Козма и Дамян; *Трофим (от 31 окт.)*
 - 9.1 Мт 16: 13–19 / Мт 166 Мт 16: 13 29 юни=**ОЕ**.
10. Петър и Павел апостоли; Йоан Кръстител; Стефан първомчк; *Трофим (от 31 окт.)*; Анастасия
 - 10.1. Мт 16: 13–19 / 29 юни=**Пант**.
11. Петър и Павел апостоли; Йоан Кръстител; Стефан първомчк; Варнава; *Йосиф патр. (от 31 окт.)*; Козма и Дамян; *Трофим (от 31 окт.)* и Кромаянт (!) (вероятно съкратено и деформирано от Клавдий мчк коментасарий); *Арета и дружината му (от 24 окт.)*
 - 11.1. Без четиво=**НБКМ508**.
12. Стефан първомчк; Варнава; *Трофим (от 31 окт.)*
 - 12.1. Без четиво=**Q.п.I.59**.

30 октомври

1. Зиновий и Зиновия мчци
 - 1.1. Мт 10: 32–11: 1 / МтПт3=**Зогр**, **Зогр37**, **Зогр40**, **Зогр6**, **Търн**; / Мт 94 МтПт3=**Вид**;
 - 1.2. Мт 10: 32–33, 37–38; 19: 27–30 / МтНд1 Мт 10: 32=**Мст**;
 - 1.3. Мт 5: 14–19 / Мт 32 Мт 5: 14, 19=**Зогр56**;
 - 1.4. Йо 10: 9–16 / Йо 89=**Типогр1**; / 1 окт.=**НБКМ844**.
2. Зиновий и Зиновия; Кириак патр.
 - 2.1. Йо 10: 9–16 / Текст=**Ват**; / 3 септ.=**Рила**; / 13 ноем.=**Деч**; / Йо 10: 9=**Пловдив9**;
 - 2.2. Йо 10: 9–16 / Йо 10: 9 и Йо 15: 5–7 / 3 септ.=**ГИМ**;
 - 2.3. Мт 10: 32–11: 1 / МтПт3=**Зогр41**;
 - 2.4. Мк 15: 16–32 / 2 окт.=**Карп**.
3. Зиновий и Зиновия и другите
 - 3.1. Мт 10: 32–11: 1 / МтПт3=**НБКМ470**.
4. Зиновий и Кириак патр.
 - 4.1. Йо 10: 9–16 / 3 септ.=**Арх**, РГАДА816, **НБКМ849**; / 3 септ. (изгубена част)=**Врач**, **Ерус**, **Реймс**; / 2 септ. Йо 10: 9, 16=**Мак**;

- 4.2. Йо 15: 5–7 / 3 септ.=Пант;
 4.3. Мт 10: 32–11: 1 / МтПт3=**Зогр52**.
 5. Зиновий и другите
 5.1. Йо 10: 9.16 / 3 септ.=Мир.
 6. Зиновий
 6.1. Мт 5: 14–19 / Мт 32=**Париж25**.
 7. Кириак патр.
 7.1. Йо 10: 9–16 / 2 септ.=Типогрб.
 8. Кириак патр. и останалите
 8.1. Мт 5: 14–19 / 2 септ.=Верк.
 9. Кириак патр.; Зиновий и Зиновия; Астерий
 9.1. Йо 10: 11–16 / Йо 89 Йо 10: 11 3 септ.=ОЕ.
 10. Зиновий и Зиновия; Кириак патр.; Павел Постник
 10.1. Йо 10: 9–16 / Йо 10: 9 2 септ.=Асем.
 11. Зиновий и Клавдий (!); Астерий; Неон (!); Кириак патр.
 11.1. Мт 5: 14–19 / 2 септ.=НБКМ508.
 12. Маркиан Архиеп.; Зиновий и Зиновия
 12.1. Йо 10: 9–16 / Йо 89 Йо 10: 9, 16=Бан.
 13. Маркиан архиеп.; Зиновия
 13.1. Йо 10: 9–16 / Йо 89 Йо 10: 9, 16=Кърз.
 31 октомври
 1. Епимах мчк; Стахий, Амплий и Урван апостоли и дружината им
 1.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / Мт 94 МтНд1=**Зогр40, Зогрб**; / МтНд1=**Вид, Зогр, Търн**.
 2. Стахий, Амплий и Урван апостоли и дружината им
 2.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=**НБКМ470**.
 3. Стахий и Амплий апостоли
 3.1. Мк 6: 7–13 / МтСр15=**Зогр56**.
 4. [Стахий, Амплий и Урван (имената изпуснати)] апостоли
 4.1. Мк 6: 7–13 / МтСр15=**Париж25**.
 5. Маркиан Сиракузки еп.; Стахий, Амплий и Аристовул апостоли и тези с тях
 5.1. Мк 15: 43–16: 8 / Нд3Пх (за Маркиан) и Мк 6: 7–13 / Мк Ср15 (за апостолите)=Карп.
 6. Епимах мчк; Стахий, Амплий, Урван и Аристовул апостоли; Маркиан
 6.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=**Зогр41**.
 7. Епимах мчк; Стахий и Урван апостоли и дружината им
 7.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=**Зогр37**.
 8. [Маркиан] Сиракузки еп.; Епимах мчк
 8.1. Йо 15: 17–16: 2 / Сб3Пх=Деч.
 9. Маркиан и Епимах мчци
 9.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=Пант.
 10. Маркиан
 10.1. Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30 / МтНд1=**Зогр52**.
 11. Пантолеон, Ираклий и Епимах мчци
 11.1. Лк 18: 2–14 / Текст=ОЕ.
 12. Епимах, Ираклий, Леонтий и Герман мчци
 12.1. Лк 21: 12–19 / Лк 249 Лк 21: 12, 19=Бан; / Лк 250 Лк 21: 12, 19=Кърз.
 13. Ираклий, Герман и много други мчци (!)
 13.1. Без четиво=НБКМ508.
 14. Герман отец и останалите
 14.1. Йо 15: 5–7 / 3 септ.=Q.п.1.59.
 15. Павел Велики
 15.1. Йо 10: 9–16 / Йо 10: 9 3 септ.=Мст.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2
Състав на Календара
Подвижна църковна година (Синаксар)

СЛЕД ПАСХА (по данни от бележките към текста)

НдПх	Йо 1: 1–17	Нд2	Йо 20: 19–25	Нд3	Мк 15: 43 – 16: 8
Пн1	Йо 1: 18–28	Пн2	Йо 2: 1–11	Пн3	Йо 4: 46–54
Вт1	Лк 24: 12–35	Вт2	Йо 3: 16–21	Вт3	Йо 6: 27–33
Ср1	Йо 1: 35–51	Ср3	Йо 5: 17–24	Ср3	Йо 6: 35–39
Чт1	Йо 3: 1–15	Чт2	Йо 5: 24–30	Чт3	Йо 6: 40–44
Пт1	Йо 2: 12–22	Пт2	Йо 5: 30 – 6: 2	Пт3	Йо 6: 48–54
Сб1	Йо 3: 22–33	Сб2	Йо 6: 14–27	Сб3	Йо 15: 17 – 16: 2
Нд4	Йо 5: 1–15	Нд5	Йо 4: 5–42	Нд6	Йо 9: 1–38
Пн4	Йо 6: 56–69	Пн5	Йо 8: 42–51	Пн6	Йо 11: 47–54
Вт4	Йо 7: 1–13	Вт5	Йо 8: 51–59	Вт6	Йо 12: 19–36
Ср4	Йо 7: 14–30	Ср5	Йо 6: 5–14	Ср6	Йо 12: 36–47
Чт4	Йо 8: 12–20	Чт5	Йо 9: 39 – 10: 9	Чт6	Лк 24: 36–53
Пт4	Йо 8: 21–30	Пт5	Йо 10: 17–28	Пт6	Йо 14: 1–11
Сб4	Йо 8: 31–42	Сб5	Йо 10: 27–38	Сб6	Йо 14: 10–21
Нд7	Йо 17: 1–13				
Пн7	Йо 14: 27 – 15: 7				
Вт7	Йо 16: 2–13				
Ср7	Йо 16: 15–23				
Чт7	Йо 16: 23–32				
Пт7	Йо 17: 18 – 19: 1				
Сб7	Йо 21: 14–25				
Нд8	Йо 7: 37–52; 8: 1–2, 12				

СЛЕД ПЕТДЕСЕТНИЦА (по табличния синаксар)

Пн1	Мт 18: 10–20	Пн2	Мт 6: 31–34	Пн3	Мт 9: 36 – 10: 8
Вт1	Мт 4: 23 – 5: 12	Вт2	Мт 7: 15–21	Вт3	Мт 10: 9–15
Ср1	Мт 5: 20–26	Ср2	Мт 7: 21–23	Ср3	Мт 10: 16–22
Чт1	Мт 5: 27–32	Чт2	Мт 8: 23–27	Чт3	Мт 10: 23–32
Пт1	Мт 5: 33–41	Пт2	Мт 9: 14–17	Пт3	Мт 10: 32 – 11: 1
Сб1	Мт 5: 42–48	Сб2	Мт 7: 1–8	Сб3	Мт 7: 24 – 8: 4
Нд1	Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30	Нд2	Мт 4: 18–23	Нд3	Мт 6: 22–33
Пн4	Мт 11: 2–15	Пн5	Мт 12: 9–13	Пн6	Мт 13: 10–23
Вт4	Мт 11: 16–19	Вт5	Мт 12: 14–29	Вт6	Мт 13: 24–30
Ср4	Мт 11: 20–26	Ср5	Мт 12: 38–45	Ср6	Мт 13: 31–36
Чт4	Мт 11: 27–30	Чт5	Мт 12: 46 – 13: 3	Чт6	Мт 13: 36–43
Пт4	Мт 12: 1–8	Пт5	Мт 13: 3–12	Пт6	Мт 13: 44–54

Сб4	Мт 8: 14–23	Сб5	Мт 9: 9–13	Сб6	Мт 9: 18–26
Нд4	Мт 8: 5–13	Нд5	Мт 8: 28 – 9: 1	Нд6	Мт 9: 1–8
Пн7	Мт 13: 54–58	Пн8	Мт 16: 1–6	Пн9	Мт 18: 1–11
Вт7	Мт 14: 1–13	Вт8	Мт 16: 6–12	Вт9	Мт 18: 18–22; 19: 1–2, 13–15
Ср7	Мт 14: 35 – 15: 11	Ср8	Мт 16: 20–24	Ср9	Мт 20: 1–16
Чт7	Мт 15: 12–21	Чт8	Мт 16: 24–28	Чт9	Мт 20: 17–28
Пт7	Мт 15: 29–31	Пт8	Мт 17: 10–18	Пт9	Мт 21: 12–20
Сб7	Мт 10: 37–42	Сб8	Мт 12: 30–37	Сб9	Мт 15: 32–39
Нд7	Мт 9: 27–35	Нд8	Мт 14: 14–22	Нд9	Мт 14: 22–34
Пн10	Мт 21: 18–22	Пн11	Мт 23: 13–22	Пн12	Мк 1: 9–15
Вт10	Мт 21: 23–27	Вт11	Мт 23: 23–28	Вт12	Мк 1: 16–22
Ср10	Мт 21: 28–32	Ср11	Мт 23: 29–39	Ср12	Мк 1: 23–28
Чт10	Мт 21: 43–46	Чт11	Мт 24: 13–28	Чт12	Мк 1: 29–35
Пт10	Мт 22: 23–33	Пт11	Мт 24: 27–33, 42–51	Пт12	Мк 2: 18–22
Сб10	Мт 17: 24, 18: 4	Сб11	Мт 19: 3–12	Сб12	Мт 20: 29–34
Нд10	Мт 17: 14–23	Нд11	Мт 18: 23–35	Нд	Мт 19: 16–26
Пн13	Мк 3: 6–12	Пн14	Мк 4: 10–23	Пн15	Мк 5: 24–34
Вт13	Мк 3: 13–21	Вт14	Мк 4: 24–34	Вт15	Мк 6: 1–7
Ср13	Мк 3: 19–27	Ср14	Мк 4: 35–41	Ср15	Мк 6: 7–13
Чт13	Мк 3: 28–35	Чт14	Мк 5: 1–20	Чт15	Мк 6: 30–45
Пт13	Мк 4: 1–9	Пт14	Мк 5: 22–24, 35–43–6: 1	Пт15	Мк 6: 45–53
Сб13	Мт 22: 15–22	Сб14	Мт 23: 1–12	Сб15	Мт 24: 1–13
Нд13	Мт 21: 33–42	Нд14	Мт 22: 2–14	Нд15	Мт 22: 35–46
Пн16	Мк 6: 54–78	Сб17	Мт 25: 1–13		
Вт16	Мк 7: 5–16	Нд17	Мт 15: 21–28		
Ср16	Мк 7: 14–24				
Чт16	Мк 7: 24–30				
Пт16	Мк 8: 1–10				
Сб16	Мт 24: 34–44				
Нд16	Мт 25: 14–30				

СЛЕД НОВО ЛЕТО (по табличния синаксар)

Пн1	Лк 3: 19–22	Пн2	Лк 4: 38 – 5: 1	Пн3	Лк 6: 24–30
Вт1	Лк 3: 23–38	Вт2	Лк 5: 12–16	Вт3	Лк 6: 37–45
Ср1	Лк 4: 1–14	Ср2	Лк 5: 33–39	Ср3	Лк 6: 46 – 7: 1
Чт1	Лк 4: 16–22	Чт2	Лк 6: 12–19	Чт3	Лк 7: 1–30
Пт1	Лк 4: 22–30	Пт2	Лк 6: 17–23	Пт3	Лк 7: 31–35
Сб1	Лк 4: 31–36	Сб2	Лк 5: 17–26	Сб3	Лк 5: 27–32
Нд1	Лк 5: 1–11Сб2	Нд2	Лк 6: 31–36	Нд3	Лк 7: 11–16
Пн4	Лк 7: 36–50	Пн5	Лк 9: 18–22	Пн6	Лк 10: 22–24
Вт4	Лк 8: 1–3	Вт5	Лк 9: 23–27	Вт6	Лк 11: 1–10

Ср4	Лк 8: 22–25	Ср5	Лк 9: 44–50	Ср6	Лк 11: 9–13
Чт4	Лк 9: 7–11	Чт5	Лк 9: 51–56	Чт6	Лк 11: 14–23
Пт4	Лк 9: 12–18	Пт5	Лк 10: 1–15	Пт6	Лк 11: 23–26
Сб4	Лк 6: 1–10	Сб5	Лк 7: 1–10	Сб6	Лк 8: 16–21
Нд4	Лк 8: 5–15	Нд5	Лк 16: 19–31	Нд6	Лк 8: 26–39
Пн7	Лк 11: 29–33	Пн8	Лк 12: 13–31	Пн9	Лк 14: 1, 12–15
Вт7	Лк 11: 34–41	Вт8	Лк 12: 42–48	Вт9	Лк 14: 25–35
Ср7	Лк 11: 44–46	Ср8	Лк 12: 48–59	Ср9	Лк 15: 1–10
Чт6	Лк 11: 47 – 12: 1	Чт8	Лк 13: 1–9	Чт9	Лк 16: 1–9
Пт7	Лк 12: 2–12	Пт8	Лк 13: 31–35	Пт9	Лк 16: 15–18
Сб7	Лк 9: 1–6	Сб8	Лк 9: 37–43	Сб9	Лк 9: 57–62
Нд7	Лк 8: 41–56	Нд8	Лк 10: 25–37	Нд9	Лк 12: 16–21
Пн10	Лк 17: 20–25	Пн11	Лк 19: 29–44	Пн12	Лк 20: 27–44
Вт10	Лк 17: 26–37	Вт11	Лк 19: 45–48	Вт12	Лк 21: 12–19
Ср10	Лк 18: 15–30	Ср11	Лк 20: 1–8	Ср12	Лк 21: 5–11, 20–24
Чт10	Лк 18: 31–34	Чт11	Лк 20: 9–18	Чт12	Лк 21: 28–36
Пт10	Лк 19: 12–28	Пт11	Лк 20: 19–26	Пт12	Лк 21: 37 – 22: 8
Сб10	Лк 10: 19–21	Сб11	Лк 12: 32–40	Сб12	Лк 13: 19–29
Нд10	Лк 13: 10–17	Нд11	Лк 14: 16–24	Нд12	Лк 17: 12–19
Пн13	Мк 8: 11–21	Пн14	Мк 9: 42 – 10: 1	Пн15	Мк 10: 46–52
Вт13	Мк 8: 22–26	Вт14	Мк 10: 2–12	Вт15	Мк 11: 11–23
Ср13	Мк 8: 30–34	Ср14	Мк 10: 11–16	Ср15	Мк 11: 22–26
Чт13	Мк 9: 10–16	Чт14	Мк 10: 17–27	Чт15	Мк 11: 27–33
Пт13	Мк 9: 33–41	Пт14	Мк 10: 24–32	Пт15	Мк 12: 1–12
Сб13	Лк 14: 1–11	Сб17	Лк 16: 10–15	Сб15	Лк 17: 3–10
Нд13	Лк 18: 18–27	Нд14	Лк 18: 35–43	Нд15	Лк 19: 1–10
Пн16	Мк 12: 13–17	Пн17	Мк 13: 9–13		
Вт16	Мк 12: 18–27	Вт17	Мк 13: 14–23		
Ср16	Мк 12: 28–37	Ср17	Мк 13: 24–31		
Чт16	Мк 12: 38–44	Чт17	Мк 13: 31–37		
Пт16	Мк 13: 1–8	Пт17	Мк 14: 1–11		
Сб16	Лк 18: 2–8	Сб17	Лк 20: 46 – 21: 3		
Нд16	Лк 18: 10–14	Нд17	Лк 15: 11–32		

МЕСОПУСТНА И СИРОПУСТНА СЕДМИЦА (по нетипичния синаксар)

ПнМес	Мк 11: 1–11	ПнСир	Лк 19: 28–40; 22: 7–39
ВтМес	Мк 14: 10–42	ВтСир	Лк 22: 39 – 23: 1
СрМес	Мк 14: 43 – 15: 1	СрСир	Лк 23: 1–33, 44–50
ЧтМес	Мк 15: 1–15	СбСир	Мт 6: 1–13
ПтМес	Мк 15: 16, 20, 22, 25, 33–41	НдСир	Мт 6: 14–21
СбМес	Лк 21: 8–9, 25–27		
НдМес	Мт 25: 31–46		

ВЕЛИКИЯТ ПОСТ (по нетипичния синаксар)

Сб1	Мк 2: 23 – 3: 5	Сб4	Мк 7: 31–37
Нд1	Йо 1: 43–51	Нд4	Мк 9: 17–31
Сб2	Мк 1: 35–44	Сб5	Мк 8: 27–31
Нд1	Мк 2: 1–12	Нд5	Мк 10: 32–45
Сб3	Мк 2: 14–17	Сб6	Лазарова Йо 11: 1–45
Нд3	Мк 8: 34 – 9: 1	Ндб	цветна–утр. Мт 21: 1–11, 15–17; лит. Йо 12: 1–18

СТРАСТНАТА СЕДМИЦА (по нетипичния синаксар)

ПнВел–лит.	Мт 24: 3–35
ВтВел–лит.	Мт 24: 36–51; 25: 1–46; 26: 1–2
СрВел–лит.	Мт 26: 6–16
ЧтВел–утр.	Лк 22: 1–39
ЧтВел–лит.	Мт 26: 2–20; Йо 13: 3–17; Мт 26: 21–39; Лк 22: 43–45; Мт 26: 40–75; Мт 27: 1–2

12 СТРАСТНИ ЕВАНГЕЛИЯ (по нетипичния синаксар)

Ев. 1	Йо 13: 31 – 18: 1
Ев. 2	Йо 18: 1–28
Ев. 3	Мт 26: 57–75
Ев. 4	Йо 18: 28 – 19: 16
Ев. 5	Мт 27: 3–32
Ев. 6	Мк 15: 16–32
Ев. 7	Мт 27: 33–54
Ев. 8	Лк 23: 32–49
Ев. 9	Йо 19: 25–37
Ев. 10	Мк 15: 43–47
Ев. 11	Йо 19: 38–42
Ев. 12	Мт 27: 62–66
ПтВел Час 1	Мт 27: 3–32
ПтВел Час 3	Мк 15: 1–20, 22, 25–27, 32–41
ПтВел Час 6	Лк 22: 66 – 23: 55
ПтВел Час 9	Йо 18: 28 – 19: 42
ПтВел–лит.	Мт 27: 1–38; Лк 23: 39–43; Мт 27: 39–54; Йо 19: 31–37; Мт 27: 55–61
СбВел–утр.	Мт 27: 62–66; Мт 28: 1–20

11 УТРИННИ НЕДЕЛНИ ЕВАНГЕЛИЯ (по нетипичния синаксар)

Ев. 1	Мт 28: 16–20
Ев. 2	Мк 16: 1–8
Ев. 3	Мк 16: 9–20
Ев. 4	Лк 24: 1–12; Йо 18: 28 – 19: 16
Ев. 5	Лк 24: 12–35
Ев. 6	Лк 24: 36–53
Ев. 7	Йо 20: 1–10
Ев. 8	Йо 20: 11–18
Ев. 9	Йо 20: 19–31
Ев. 10	Йо 21: 1–14
Ев. 11	Йо 21: 14–25

НЕПОДВИЖНА ЦЪРКОВНА ГОДИНА (МЕСЕЦОСЛОВ)
(Реконструираните фрагменти са поставени в квадратни скоби)

- 1 септ. Начало на индикта ЛкЧт1=Лк 4: 16–2; Памет за преп. отец наш Симеон Стълпник МтЧт4=Мт 11: 27–30.
- 2 септ. Св. мчк Мамант Йо Нд7Пх от средата=Йо 17: 1–13.
- 6 септ. Архистратиг Михаил Лк 116=Лк 10: 16–21.
- 8 септ. Рождество на пресв. Богородица утр. Лк 3 1: 39=Лк 1: 39–49, 56; лит. Лк 122=Лк 10: 38–42; 11: 27–28.
- 9 септ. Св. праведници Йоаким и Ана Лк 79=Лк 8: 16–21.
Нд преди Въздвижение Йо 33 3: 13=Йо 3: 13–17.
- 14 септ. Въздвижение на Честния Кръст утр. Йо 107 12: 28=Йо 12: 28–36; лит. Йо 188 и чети престъпвайки както пише=Йо 19: 6, 9–11, 13–20, 25–28, 30–35
- 15 септ. Св. вмчк Никита Йо Сб3Пх=Йо 15: 17–16: 2.
Сб след Въздвижение Йо 23 Вт2Пх=Йо 3: 16–21.
Нд след Въздвижение Нд3Поста[Мк]85=Мк 8: 34 – 9: 1.
- 16 септ. Св. вмчца Евфимия Лк Нд[Пн]4=[Лк 8: 4–15].
- 20 септ. Св. вмчк Евстатий Лк Вт2[12]=[Лк 5: 12–16].
- 23 септ. Зачатие на Йоан Кръстител Лк 1=Лк 1: 1–25, 57–68, 76, 80.
- 24 септ. Св. първомчца Текла [Мт]268 Сб17=Мт 25: 1–13.
- 26 септ. Успение на Йоан Богослов Йо 11 нд ев.=Йо 21: 14–25.
- 28 септ. Преп. отец наш Харитон МтЧт4=Мт 11: 27–30.
- 30 септ. Св. свщмчк Григорий на Велика Армения МтПт11=Мт 24: 27–33, 42–51.
- 1 окт. Св. ап. Анания ЛкСб7=Лк 9: 1–6.
- 2 окт. Св. свщмчк Киприян и Юстина ЛкСр4=Лк 8: 22–25.
- 3 окт. Свщмчк Дионисий Ареопагит МтПт6=Мт 13: 44–54.
- 6 окт. Св. ап. Тома Ев. нд. 9 глава [Йо] 213=Йо 20: 19–31.
- 7 окт. Св. мци Сергей и Вахх ЛкВт12=Лк 21: 12–19.
- 9 окт. Св. ап. Яков брат Божий Лк 116=Лк 10: 16–21.
- 11 окт. Св. ап. Филип Мт 79=Мт 10: 1, 5–8.
- 12 окт. Св. мци Пров, Тарах и Андроник Лк 250=Лк 21: 12–19.
- 18 окт. Св. ап. Лука Лк 116=Лк 10: 16–21.
- 20 окт. Св. вмчк Артемий Сб3Пх Йо 138=Йо 15: 17 – 16: 2.
- 21 окт. Св. велики Иларион ЛкПт2=Лк 6: 17–23.
- 22 окт. Преп. Аверкий еп. Мт 21[23]=[Мт 4: 23 – 5: 12].
- 23 окт. Св. ап. Яков брат Господен МтНд[Пн]7=[Мт 13: 54–58].
- 24 окт. Св. мчк Арета и дружината му Нд на всички светии=Мт 10: 32–33, 37–39; 19: 27–30.
- 26 окт. Св. вмчк Димитър ЛкВт12=Лк 21: 12–19.
- 1 ноем. Св. безсребърници и чудотворци Козма и Дамян Мт 79=Мт 10: 1, 5–8.
- 2 ноем. Св. мци Акиндин и дружината му [Лк]Вт12=Лк 21: 12–19.
- 3 ноем. Св. мци (!) Акепсима ЛкНд5=Лк 16: 19–31.
- 6 ноем. Преп. Павел Изповедник Лк 146=Лк 12: 8–12.
- 8 ноем. Събор на архангел Михаил Лк 116=Лк 10: 16–21.
- 11 ноем. Св. мци Мина и дружината му Йо Сб3Пх=Йо 15: 17 – 16: 2.
- 12 ноем. Св. Йоан Милостиви Мт 42 СбСир=Мт 6: 1–13.

13 ноем. Св. Йоан Златоуст утр. Йо 53=Йо 6: 27–33; лит. [Йо] 84=Йо 10: 9–16.

14 ноем. Св. ап. Филип Йо Нд1Поста=Йо 1: 43–51.

16 ноем. Св. ап. Матей МтСб5=Мт 9: 9–13.

17 окт. Св. Григорий Чудотворец Мт [Лк]Сб7=[Лк 9: 1–6].

21 ноем. Въведение на пресв. Богородица 8 септ.=утр. Лк 3 1: 39=Лк 1: 39–49, 56; лит. Лк 122=Лк 10: 38–42; 11: 27–28.

28 ноем. Преп. Стефан Нови Ев. за преподобни.

30 ноем. Св. ап. Андрей В сряда след Пасха=Йо 1: 35–43.

4 дек. Св. мща Варвара Мк Пн15=Мк 5: 24–34.

5 дек. Преп. отец наш Сава МтВт [Чт]4=[Мт 11: 27–30].

6 дек. Св. отец наш Викола ЛкПт2=Лк 6: 17–23.

9 дек. Св. Ана, когато зачена св. Богородица ЛкСб6=Лк 8: 16–21.

12 дек. Преп. отец Спиридон ЛкВт6=Лк 11: 1–10.

14 дек. Св. мщи Филимон и дружината му ЛкСр4=Лк 8: 22–25.

20 дек. Свщмчк Игнатий Мк Пт13=Мк 9: 33–41.

Сб преди Рождество ЛкСб12=Лк 13: 18–29.

Нд преди Рождество Мт 1=Мт 1: 1–25.

[24] дек. В навечерие на Рождество Христово Лк 5[3]=Лк 2: 1–20.

25 дек. Рождество на Господа наш Исус Христос [утр.] Мт 3=Мт 1: 18–25; лит. Мт 5=Мт 2: 1–12.

26 дек. Съборна пресв. Богородица Мт 6=Мт 2: 13–23.

Сб след Рождество Мт 118=Мт 12: 15–21.

Нд след Рождество Христово Мт 6=Мт 2: 13–23.

27 дек. Св. първомчк Стефан МтНд3[13]=[Мт 21: 33–42].

28 дек. Св. мъченици 20 хиляди ЛкСб11=Лк 12: 32–40.

29 дек. Св. младенци, избити заради Христа Мт 5=Мт 2: 13–23.

1 ян. Обрезание на Господа наш Исус Христос лит. Лк 6[3]=Лк 2: 20–21, 40–52;

Св. великия Василий Йо 53[89]=Йо [10: 9–16].

Сб преди Просвещение Мт 7=Мт 3: 1–11.

Нд преди Просвещение Мк 1=Мк 1: 1–8.

2 ян. Св. отец Силвестър ЛкСб10=Лк 10: 19–21.

5 ян В навечерие на светото Просвещение Лк 9[6]=[Лк 3: 1–18].

6 ян. Богоявление на Господа наш Исус Христос утр. Мк 5=Мк 1: 9–11; лит. Мт 13=Мт 3: 13–17.

7 ян. Събор на св. Йоан Кръстител Йо 13=Йо 1: 29–34.

Сб след Просвещение Мт 15=Мт 4: 1–11.

Нд след Просвещение Мт 18=Мт 4: 12–17.

10 ян. Св отец наш Григорий Нисийски Мт 23=Мт 4: 23 – 5: 12.

11 ян. Св. Теодосий Общежител ЛкПт2=Лк 6: 17–23.

14 ян. Св отци избити на Синайската планина Лк Сб11=Лк 12: 32–40.

16 ян. Падане на веригите на св. ап. Петър Йо 11 нд ев.=Йо 21: 14–25.

17 ян. Великият Антаний утр. За преподобни; лит. ЛкПт2=Лк 6: 17–23.

18 ян Св. отци наши Атанасий и Кирил Мт 32=Мт 5: 14–19.

19 ян. Св. отец наш Макарий Велики Лк Пт2=Лк 6: 17–23.

20 ян. Св. отец наш Евтимий Велики МтЧт4=Мт 11: 27–30.

21 ян. Св. отец наш Максим Изповедник Лк 146=Лк 12: 8–12.

22 ян. Св. ап. Тимотей Мт 94=Мт 10: 32–33, 37–39.

23 ян. Свщмчк Климент ЛкВт12=Лк 21: 12–19.

- 25 ян. Св Григорий Богослов Мт 23=Мт 4: 23–5: 12.
 27 ян. [Пренасяне на мощите на] св. Йоан Златоуст 13 ноем.=утр.
 Йо 6: 27–33; лит. Йо 10: 9–16.
 28 ян. Св. отец наш Ефрем Сирий ЛкПт2=Лк 6: 17–23.
 29 ян. [Пренасяне на мощите на] св. Игнатий богоносец Мк Пт13=
 Мк 9: 33–41.
 30 ян. Свщмчк Иполит Йо 104=Йо 12: 24–36.
 31 ян. Св. мчци Кир и Йоан Йо[Мт]=[Мт 10: 1, 5–8].
- 1 февр. Св. мчк Трифон ЛкСб10=Лк 10: 19–21.
 2 февр. Сретение на Господа наш Исус Христос [утр.] Лк 3=Лк
 1: 39–49, 56; лит. [Лк] 7=Лк 2: 22–40.
 3 февр. Св. Симеон и Ана пророчица Лк 7[3]=Лк 2: 25–39.
 24 февр. Намиране на главата на Йоан Кръститер МтНд [Пн]4=Мт
 11: 2–15.
- 9 март Св. мчци 40 МтСр9=Мт 20: 1–16.
 25 март Благовещение на пресв. Богородица утр. Лк 3=Лк 1: 39–49,
 56; лит. [Лк] 2=Лк 1: 24–38.
- 8 април Св. апостоли Иродион (!) Лк 116=Лк 10: 16–21.
 11 април Свщмчк Антипа МтПт6=Мт 13: 45–54.
 12 април Св. Василий Изповедник Йо 133=Йо 15: 1–7.
 14 април Свщмчк Симеон ЛкСб11=Лк 12: 32–40.
 19 април Св. Йоан отец от старата лавра МтЧт4=Мт 11: 27–30.
 23 април Св. вмчк Георги [утр.] ЛкВт12=Лк 21: 12–19; лит. ЙоСб3=
 Йо 15: 17 – 16: 2.
 25 април Св. ап. Марк МтСр15=Мк 6: 7–13.
 27 април Свщмчк Симеон ЛкПн7=Лк 11: 29–33.
 28 април Св. ап. Иасон и Сосипатър ЛкПт5=Лк 10: 1–15.
 29 април Св. Мемнон Чудотровец ЛкПт2=Лк 6: 17–23.
 30 април Св. ап. Яков брат на Йоан Богослов МтНд2=Мт 4: 18–23.
- 1 май Св. прор. Йеремя МтСр11=Мт 23: 29–39.
 2 май Св. Атанасий Александрийски Мт 23=Мт 5: 14–19.
 7 май Памет за явилото се знамение на Честния Кръст Йо 108 12: 28
 =Йо 12: 28–36.
 8 май Св. ап. и ев. Йоан [Богослов] утр. ЛкПт2=Лк 6: 17–23; лит. Йо
 202=Йо 19: 25–27; 21: 24–25.
 10 май Св. ап. Симон Зилот ЛкСб7=Лк 9: 1–6.
 12 май Св. Епифаний и Герман Йо 89=Йо 10: 9–16.
 15 май Преп. отец наш Пахомий МтВт[Чт]4=[Мт 11: 27–30].
 21 май Св. Константин и майка му Елена Йо 83[89]=[Йо 10: 1–9].
 25 май Третото намиране на главата на Йоан Кръстител Йо[Мт]
 Пн4=Мт 11: 2–15.
- 1 юни Св. мчк Юстин Йо Сб3Пх=Йо 15: 17–16: 2.
 4 юни Св Митрофан патриарх Мт 32=Мт 5: 14–19.
 8 юни Св. вмчк Теодор Стратилат ЛкВт12=Лк 21: 12–19.
 11 юни Св. ап. Варлаам и Варнава МтСр15=Мк 6: 7–13.
 12 юни Св. отец Онуфрий МтЧт4=Мт 11: 27–30.
 14 юни Св. прор. Елисей ЛкПт1=Лк 4: 22–30.

17 юни Св. мци Мануил, Савел и Исмаил ЛкВт12=Лк 21: 12–19.
 19 юни Св. прор. Езекиил ЛкПт8=Лк 13: 31–35.
 24 юни Рождество на Йоан Кръстител утр. Лк 4=Лк 1: 24–38; лит. Лк 1 1: 1=Лк 1: 1–25, 57–68, 76–80.
 29 юни Св. ап. Петър и Павел утр. Мт 79=Мт 10: 1, 5–8; лит. Мт 166 =Мт 16: 13–19.
 30 юни Събор на св. 12 апостоли Мт 78=Мт 10: 1, 5–8.

1 юли Св. безсребърници Козма и Дамян Мт 78=Мт 10: 1, 5–8.
 2 юли Полагане ризата на пресв. Богородица Лк 3=Лк 1: 39–49, 56.
 5 юли Св. Атанасий Атонски 5 дек.= [Мт 11: 27–30].
 8 юли Св. вмчк Прокопий Йо Сб3Пх=Йо 15: 17–16: 2.
 11 юли Св. мца Евфимия ЛкНд[Пн]4=[Лк 8: 4–15].
 15 Св. мци Кирик и Юлита МтСб10 Мт 116[187]=Мт 17: 24 – 18: 4.
 17 юли Св. мца Марина Лк[Мт]Сб17=[Мт 25: 1–13].
 20 юли Св. прор. Илия Мт 189= Мт 17: 1–5.
 25 юли Св. Ана майка на пресв. Богородица Лк 89=Лк 8: 16–21.
 27 юли Св. вмчк Пантелеймон Сб3Пх=Йо 15: 17 – 16: 2.
 30 [31] юли Св. Евдоким ЛкВт12=Лк 21: 12–19.

1 авг. Св. Макавеи МтСр3=Мт 10: 16–22.
 2 авг. [Пренасяне мощите] на св. първомчк Стефан МкПт15=Мк 12: 1–12.
 6 авг. Преображение на Господа наш Исус Христос утр. Лк 98= Лк 9: 28–36; лит. Мт 172=Мт 17: 1–9.
 13 авг. Св. Максим Изповедник Лк 146=Лк 12: 8–12.
 15 авг. Успение на пресв. Богородица утр. Лк 3=Лк 1: 39–49, 56; лит. Лк 122=Лк 10: 38–42; 11: 27–28.
 29 авг. Отсичане на главата на Йоан Кръстител утр. МтВт29[7]= Мт 14: 1–13; лит. Мк 57=Мк 6: 14–30.
 30 [31] авг. Полагане на честния пояс на пресв. Богородица ЛкНд15=Лк 19: 1–10.

ИЗСЛЕДВАНИ ЕВАНГЕЛСКИ РЪКОПИСИ²

Староизводни ръкописи

<i>Арх</i>	Изд.: <i>Архангелско евангелие 1092 г.</i> Изд. Румянцевского музея. Москва, 1912.
<i>Асем</i>	Изд.: Kurz 1955
<i>Атин</i>	
<i>Бан</i>	Изд.: Дограмаджиева, Райков 1981
<i>БАН5, БАН7</i>	
<i>Боян</i>	Изд.: Добрев 1972
<i>Ват</i>	Изд.: Кръстанов, Тотоманова, Добрев 1996

² Ръкописите, за които не е цитирано издание, са били използвани de visu или по копие. За пълно описание на ръкописите вж. Цитирани ръкописи и старопечатни издания.

*Ват*4
Верк
Вид
Врач Изд.: Цонев 1914
Вук Изд.: Врана 1967
ГИМ
*Григ*8
Деч
Добрейш Изд.: Цонев 1906
Зогр
*Зогр*6, 37, 40, 41, 52, 56, 58
Карп Изд.: Десподова, Бицевска, Пандев, Митревски 1995
Кох Изд.: Коссек 1986
Кърз
Лонд
Мак Изд.: Мошин 1954
Мир Изд.: Родић, Јовановић 1986
Мст Изд.: Жуковская, Владимирова, Панкратова 1983
ОЕ Изд.: Востоков 1964
Пант
*Париж*25
*Пловдив*9
*РГАДА*816
Реймс Изд.: Ротт–Жебровский, 1985
РилА
Сав Изд.: Щепкин 1903; Князевская, Коробенко, Дограмаджиева 1999
*Синай*3
*НБКМ*26, 31, 111, 466, 470, 508, 509, 842, 844, 849
*Типогр*1, 6, 12
Търн
Унд Изд.: Минчева 1978
*Add.*32162, 41256
Q.n.I.59

Новоизводни ръкописи

*Бавар*1
*БАН*10, 13, 14, 15, 17
*Ват*6
*Виена*1, 7, 89, 153
*Зогр*12, 16, 17, 18, 21, 25, 26, 29, 33, 36, 38, 48, 172, 210, 271, 219
*Киев*28
*Муз*120, 126, 138
*ОДНБ*1/98, 1/157
*Париж*18, 20,
*Пловдив*18
*Погод*106, 128
*Прага*13, 16, 20
*Рил*6, 8, 9, 10

*НБКМ*24, 32, 36, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 63, 65, 66, 67, 68, 70, 73, 74, 75, 76, 475, 478, 479, 480, 483, 484, 485, 488, 489, 491, 492, 493, 510, 512, 513, 850, 852, 853, 855, 857, 858, 861, 864, 866, 870, 871, 872, 873, 875, 876, 878, 1140, 1142, 1360, 1361, 1364, 1365

*Хил*29, 67, 111

*ЦИАИИ*1, 12, 13, 15, 18, 20, 22, 23, 28, 29, 30, 31, 34, 38, 183, 213, 243, 250, 283, 340, 353, 374, 382, 473, 569, 570, 572, 574, 577, 916, 1569

Як

*Add.*38782, 57728

*BAR*176

Q.n.I.3

DEUTSCHE ZUSAMMENFASSUNG

Wie im Vorwort vermerkt, verfolgt diese Ausgabe zwei Ziele: die vollständige kritische Darbietung des Cod. Londin. Add. 39627 sowie die Aufarbeitung bisher vernachlässigter Fragen, die sich an dieses großartige Denkmal stellen – als Ausgangsbasis für weitere Untersuchungen. Verknüpft damit ist der Wunsch, durch eine moderate Ausstattung des Bandes seine größere Verbreitung zu ermöglichen.

Der Editionsteil enthält daher nicht nur den mit schwarz-weißen Reproduktionen der Miniaturen ausgestatteten Text der Evangelien, das Nachwort seines Kopisten und die liturgischen Anhänge, sondern auch sämtliche ursprünglichen und späteren Zusätze unter Berücksichtigung von Randeinträgen, Stempeln u.a.m. Im begleitenden kritischen Apparat wird vor allem auf jene Besonderheiten eingegangen, die sich nur bei eingehender Betrachtung des Originals bzw. seiner präzisen Farbwiedergabe erkennen lassen oder die sich bei der Lektüre des Werks nicht sofort erschließen.

Der Untersuchungsteil umfasst die folgenden sieben Kapitel, deren Inhalt hier in aller Kürze umrissen sei:

Die Bibliographie von *N. Gančeva* enthält alle Arbeiten, die das Londoner Evangelium zum Gegenstand haben, sowie eine größere Zahl jener, in denen die Handschrift in größerem Rahmen Erwähnung findet, etwa als Teil der Buchproduktion des sog. Tärnovo-Kreises oder der Bibliothek des Zaren Ivan Aleksandăr (Johannes Alexander): 190 Titel von über 150 Autoren – Rezensionen und Wiederabdrucke nicht gerechnet – aus 167 Jahren (1849 bis 2016), von den ersten Berichten seines Entdeckers für die Wissenschaft, Robert Curzon, über die ihm gemachte Schenkung des Kodex im Pauloskloster auf dem Athos sowie die erste große wissenschaftliche Auseinandersetzung mit der Handschrift von Robert Scholvin (1884) und die von einem ersten umfangreicheren Teilfaksimile begleitete, bis heute noch weitgehend gültige kodikologisch-paläographische und kunsthistorische Analyse von Bogdan Filov (1924) bis hin zu Arbeiten über jene, die sich mit dem Evangelium beschäftigt haben. Aus letzteren erfahren wir¹, dass bereits der eben genannte R. Scholvin an einer kritischen Edition des Evangelientexts gearbeitet hatte und es nur widrigen Umständen geschuldet ist, dass seine „Einleitung“ ein Torso blieb. Seither haben sich zu seiner umfangreichen Sprachuntersuchung Arbeiten zu fast allen Teilen und Aspekten des Evangeliums hinzugesellt, unter denen freilich die kunsthistorischen den größten Raum einnehmen.

Bedenkt man, dass wir es mit einer im Wesentlichen sehr gut erhaltenen, reich mit Miniaturen versehenen und mit Gold verzierten Prachthandschrift zu tun haben, deren Kopist und Hauptschreiber, der Mönch Simon (in anderen Handschriften des berühmten Kopisten auch Simeon) sich in einem Kolophon zu erkennen gibt und sowohl Auftraggeber wie Fertigstellung (1356) vermerkte, so könnte dieser Befund zu der Annahme verleiten, dass es genügt hätte, das bisher Erarbeitete kritisch zu sichten und in geeigneter Form darzubieten. Tatsächlich zeigen

¹ Vgl. den Brief V. Jagićs an F. v. Miklosich vom 22.7.1879 in: Sturm-Schnabl 1991: 483–485 (№ 353) sowie Zeil 1981: 239–243.

die weiteren Beiträge, dass auch nach deren Fertigstellung noch empfindliche Lücken zu schließen sein werden.

Das Kapitel „Kodikologie, Paläographie und künstlerische Ausstattung“ von E. Musakova und H. Miklas behandelt die einschlägigen Besonderheiten der Handschrift unter steter Beachtung ihrer verschiedenen Teile. Eingehend beschrieben sind die physische Beschaffenheit des Kodex vom Einband bis zur Lagen-, Blatt- und Linienordnung, die paläographischen Besonderheiten seiner Hände, die verwendeten Tinten und Farben, die nachträglichen Einträge, die künstlerische Ausstattung mit Initialen, Kopfleisten und Miniaturen sowie deren stilistischen Charakteristika, und schließlich auch das magische Diagramm. Soweit möglich und sinnvoll, werden die Erörterungen mit Abbildungen illustriert und Vergleiche mit anderen slavischen und byzantinisch-griechischen Parallelen gezogen. So lässt sich u.a. im Unterschied zu dem vom selben Hauptschreiber wohl im Athoskloster Hilandar kopierten Tetra des serbischen Patriarchen Sava IV. (1354–75) feststellen, dass hier nicht Blattgold auf roter Tinte, sondern Goldstaub mit dem Pinsel auf gelben Vorzeichnungen aufgetragen wurde, obwohl dafür ähnlich wie dort eine Kupfer-Gold-Mischung herangezogen worden sein dürfte. Erstmals eingehender betrachtet werden auch die Randzählung der Ammoniosabschnitte und ihre verschiedenen Schreiber, die unterschiedlichen Hände des nachträglich angefügten liturgischen Appendix sowie der dazu gehörigen Randnotizen, mit denen die Handschrift zur Funktion in der Liturgie ausgestattet wurde sowie die griechischen Miniaturbeischriften und die Mehrzahl der späteren Einträge. Als wesentliches Ergebnis ist festzuhalten, dass die bisherigen Datierungen und Lokalisierungen der liturgischen Nachträge mit dem 15. Jh. (frühestens) bzw. den rumänischen Fürstentümern, wohin die Handschrift im Zuge der Osmaneneroberung Bulgariens geschafft wurde, verfehlt sind und dass die Umfunktion des Tetras noch vor dem Fall des Tärnovo-Reiches (1393), ja z.T. wahrscheinlich sogar vor dem Tode Ivan Aleksandărs anno 1371 und in dessen näherer Umgebung erfolgt sein muss. Weitere Bestätigung erfuhren frühere Beobachtungen über verschiedentlich in der Handschrift zu beobachtende Auslassungen und Versehen im Haupttext und in der Randzählung sowie so manche groben Details der Miniaturen – was bei einem Werk dieser Art doch überrascht. Ob sich letztere auch als spezifisches Stilmittel interpretieren lassen, wie ihr erster großer Kritiker B. Filov meinte, bleibt eine noch weiter zu diskutierende Frage.

Die mit dem vorangehenden Abschnitt eng verknüpfte Studie „Die Portraits des Zaren Ivan Alexandăr im Londoner Evangelium. Vorbilder und Parallelen“ von E. Bakalova behandelt zuerst die Darstellung Ivan Aleksandărs in der Vatikanischen Manasseschronik und geht dann über zu den Beziehungen zwischen dem anerkannten griechischen Vorbild für die Ausstattung unserer Handschrift, Par.gr.74 aus dem 11. Jh., unserem Londoner Evangelium und den rumänischen Codd. Suçevița 23 und 24 aus dem 16. bis 17. Jh. mit Bezug auf die in ihnen enthaltenen Herrscherportraits. Das untersuchte Material liefert der Autorin weitere Bestätigungen für die Existenz der „la famille de Grec 74“ (Jean-Guy Violette) bzw. „der Gruppe Parisinus graecus 24“ (E. Dragnev), in der heute nicht mehr nur unser Kodex und die rumänischen Evangelien, sondern auch georgische und andere Handschriften inkludiert sind. Ihre wichtigste Schlussfolgerung ist, dass sämtliche Evangelien Auftragswerke von Herrschern darstellen – hier des bulgarischen Zaren und rumänischen Voevoden – und in der Geschichte des byzantinisch-slavischen illuminierten Buches eine einzigartige Stellung einnehmen. Besonders hervorzuheben sei, dass das byzantinische Vorbild gegenüber seinen späteren Abkömmlingen allein dasteht. Seine Heranziehung sei freilich nicht als Werk mechanischer, blinder Kopie zu betrachten, sondern als Ergebnis eines tiefreichenden Verständnisses für den ideellen Hintergrund, entsprechend der Formel „mit Rücksicht auf den konkreten historischen und ideologischen Kontext“.

Ziel der Studie „Die Lexik des Ivan Alexandăr-Evangeliums und die textologische Tradition der slavischen Evangelien“ von *A. Alberti* ist die eingehende Beschreibung der Lexik des Londoner Evangeliums, um Licht auf die Stellung zu werfen, die die Handschrift in der textologischen Tradition slavischer Evangelien einnimmt, und zwar jenseits der in ihr enthaltenen Archaismen. Der umfassende Vergleich mit einem Auswahlkorpus zeitgenössischer slavischer Evangelien führt den Autor zum Schluss, dass der Text des Londoner Kodex von einem altersmäßig dem Cod. Marianus (frühes 11. Jh.) nahen, jedoch textologisch abweichenden Exemplar abstammt. Höchstwahrscheinlich stand dieser Text der Ausgangsbasis der sog. bosnischen Evangelien am nächsten (vgl. auch Aland 1972: 418). Daraus lässt sich ableiten, dass das Londoner Evangelium noch als „vor-athonitisch“ zu definieren ist.

In enger Beziehung zu dieser Untersuchung steht „Das Ivan Alexandăr-Evangelium in der textologischen Tradition der slavischen Evangelien“ von *A. Alberti und M. Garzaniti*, worin der Evangelientext im Lichte der wesentlichsten Varianten-Nester der griechischen Tradition und im Kontext der slavischen Handschriftentradition analysiert wird. Die darin auf die slavischen Texte angewandte Methode wird begründet mit den verschiedenen Traditionen des griechischen Evangelientexts; was nicht nur der genaueren Einschätzung bestimmter Serien textologischer Varianten dient, sondern auch von enormer Bedeutung ist für die Herstellung von Beziehungen zwischen den slavischen Handschriften selbst. Obgleich die Methode noch experimentellen Charakter hat, zeige die Analyse, dass die neuesten Errungenschaften der griechischen neutestamentlichen Textkritik, Identifikation und Analyse von Varianten-Nestern auch auf die slavische Handschriftentradition anwendbar sind. Die über den Vergleich mit dem Londoner Evangelium ermittelten Beziehungen zwischen den slavischen Handschriften bestätigen, dass die Methode als Hauptinstrument für die Untersuchung der slavischen Handschriftentradition dienen kann und die Ergebnisse der lexikalischen wie der kodikologischen Untersuchung bestätigt.

Die Studie „Der liturgische Apparat. Struktur, Inhalt und sprachlich-orthographische Besonderheiten“ von *T. Popova* analysiert eingehend alle drei liturgischen Anhänge inklusive der mit ihnen verknüpften Randnotizen zu den Evangelien, mittels derer das zunächst zur Lektüre vorgesehene Tetra für den Gebrauch im Gottesdienst aufbereitet wurde. Wie die Verfasserin feststellt, muss das da und dann der Fall gewesen sein, als der Kodex aus seiner natürlichen Sphäre, dem persönlichen Gebrauch in der Bibliothek des Zaren, heraustrat. Zwischen den beiden Hauptteilen, i.e. dem festen Jahreskalender (Menologium) mit seinem Anhang zum beweglichen Zyklus (Synaxar) und den darauffolgenden Synaxartabellen stellt sie paläographische, sprachliche und inhaltliche Unterschiede fest, die sie zu folgenden Ergebnissen führen: Für die Erstellung des liturgischen Apparats wurden mehrere Handschriften herangezogen. Dafür spricht u.a. die Anwesenheit zweier altersmäßig verschiedener Anweisungen für den Sonntag der Kanaanäerin. Wie der Ammonios- anstatt Perikopengliederung zu entnehmen ist, entstammen die Vorlagen noch dem 14. Jh., wofür auch sprachlich-orthographische Besonderheiten des Apparats sprechen. Auf einen frühen Antigraphen deute auch der nur aus wenigen Einträgen bestehende Synxarteil, von denen einzelne nach dem 14. Jh. ausgesondert wurden, wie auch ihre Überschriftenterminologie modifiziert wurde. Insgesamt erwecke der liturgische Apparat des Londoner Kodex einen unvollständigen Eindruck. Ihm fehlen wichtige Elemente wie der Paschalienzyklus in den Synaxartabellen, obwohl sich in den Randnotizen Hinweise darauf finden; d.h., der verantwortliche Kopist hat sie in den Text gefügt, ohne für ihre Entsprechungen am Ende der Handschrift zu sorgen. Auch sei der liturgische Nachschlagapparat sehr klein; von den 39 Einheiten, die sich im vollständigen Apparat von Evangelienhandschriften finden, sind hier lediglich sechs nachweisbar. So fehlen wesentliche Einheiten seiner ursprünglichen

Anlage ebenso wie Einheiten aus der späteren Weiterentwicklung. Dies verweist erneut auf das 14. Jh. als wahrscheinlichsten Zeitraum, in dem die Handschriften entstanden, aus denen die liturgischen Addenda des Londoner Evangeliums geschöpft wurden. Popova ergänzt ihre Untersuchung mit einer Vergleichstabelle der Tageslesungen in den analysierten Handschriften.

Die letzte Abhandlung „Die Geschichte des liturgischen Apparats“ von E. Dogramadžieva setzt das aufgenommene Thema fort und versucht, Zeit und Ort der liturgischen Erweiterungen näher zu bestimmen. Aus einer umfangreichen, detaillierten Gegenüberstellung mit sämtlichen einschlägigen Vergleichsdenkmälern zieht die Autorin den Schluss, dass die Ergänzung der Handschrift nicht erst am Hofe des moldavischen Voevoden Alexander des Guten (1400–1432) – dessen Erwerb der Handschrift ein Eintrag auf f. 5r verbürgt –, sondern schon davor geschehen sein muss. Den maximalen Zeitraum dafür setzt sie zwischen den letzten Dezennien des 14. bis zu den ersten des 15. Jh.s. an. Als Schauplatz komme nur ein von zeitgenössischen Entwicklungen weitgehend isoliertes und mit alten liturgischen Büchern vergleichsweise bescheiden ausgestattetes Zentrum in Frage, in dem die Neuorientierung der liturgischen Ordnung (Jerusalem Typikon) allenfalls erst im Gange war. Dabei gilt es allerdings zu bedenken, dass auch im Kalendarteil z.T. dieselben Materialien Anwendung fanden, wie sie auch den Evangelienteil kennzeichnen. Auch dieser Beitrag wird durch umfangreiche tabellarische Anhänge dokumentiert.

Der Anhangsteil bietet wichtige Ergänzungen der beschriebenen Untersuchungen, so insbesondere die interpretative Übersicht über die Evangelienlesungen und Miniaturen von E. Musakova sowie die beschreibende Liste der zu Vergleichen herangezogenen slavischen und griechischen Handschriften und Frühdrucke von B. Mirčeva.

Auch wenn wir über die obigen Ergebnisse, die sich bei der Beantwortung vieler Fragen wechselseitig stützen, einer umfassenden und präzisen Einschätzung des Denkmals bedeutend näher gekommen sind, verbleiben für die nachfolgende Forschung noch wichtige Aufgaben. So bleibt es etwa einer akribischen Untersuchung mit der Hilfe von Mikroskop, Multispektalaufnahmen und chemischer Spektroskopie vorbehalten, nicht nur die für die Handschrift, ihre Beschriftung und Ausstattung herangezogenen Materialien, sondern auch die Anzahl und den genauen Anteil der Personen zu prüfen, die an dem Kodex in den aufeinanderfolgenden Etappen seiner allmählichen Vervollkommnung gearbeitet haben. Zugleich wird man die vorliegende Textfassung in eine Internetplattform überführen, die seinen gesamten Wortbestand über eine automatisierte Computeranalyse aufbereitet.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ANHÄNGE

ПРЕГЛЕД НА ЕВАНГЕЛСКИТЕ ЧЕТИВА И МИНИАТЮРИТЕ
ÜBERSICHT ÜBER DIE EVANGELIENLESUNGEN UND MINIATUREN

E. Мусакова – E. Musakova

f.	Разположение на миниатюрата в текста	Илюстриран текст	Наименование ¹ [описание] на сцената	Заглавие според списъка на главите	Надписи
	Мт				
2v			Константин деспот, царски зет, съпруг на Кера и дъщерите на цар Йоан Александър Кера Тамара, Кераца и Десислава		✠ КѢНСТАНДѢН • ДѢСПО • ЗѢ ВЕАНКА ЦРѢ ІѠ АЛЕΞΑΝΔΡΑ : ✠ КЕРА-ΦΑΜΑΡЬ ДѢСПОТНЦА, Н ДЬЦН ЦРѢВА : ✠ КЕРАЦА ДЬЦН ЦРѢВА • ✠ ДЕСИСЛАВА ДЬЦН ЦРѢВА :
3r			Цар Йоан Александър, царица Теодора, синовете им Йоан Шишман и Йоан Асен		✠ ΘΕΩΡΑ ВЪ ΧΑ ΒΑ ВЪРНАΑ Н НОВОПРОСВѢЩЕННАА ЦРЦА, Н САМОДРЪЖНЦА БЛЪГАРѢМЪ Н ГРЪКОМЪ : ✠ ІѠΑΝЪ АЛЕΞΑΝΔΡЪ ВЪСѢМЪ ВЪ ΧΑ ΒΑ ВЪРЕНЬ ЦРЬ Н САМОДРЪЖЕЦЪ ВЪСѢМЪ БЛΓΑΡѢН Н КРЪКѢ : ІѠ ШНШМА ЦРЬ • СНЪ ВЕАНКА ЦРѢ ІѠ АЛЕΞΑ ΙѠ.ΑΣѢ ЦРЬ • СНЪ ЦРѢВЪ •
6r	Мт 1:1 [= гл. 1] ²	Мт 1:1	Евангелист Матей; Христос Ветхий Денми, серафим и херувим, Авраам и Исаак		СѢТЫ М ВЕТХЫ ДЕНМИ СѢЪ СѢЪ СѢЪ СѢЪ СѢЪ СѢЪ АВРААМЪ ИСААКЪ
6v	Мт 1:2.2	Мт 1:2.2	Яков и дванадесетте му сина ³		

¹ В кръгли скоби е дадено алтернативното наименование на сцената.

² В квадратни скоби обикновено се поставя номерът на Ам. гл., ако тя не е написана в ръкописа и е установена по друг път.

³ В гръцкия ръкопис-модел обозначението се отнася до братята на Яков. Изображенията до f. 7v включително представят Родословието на Христос.

7r	Мт 1:6.1	Мт 1:3–5	Иуда и неговото потомство ⁴		
	Мт 1:6.2	Мт 1:6.1	Цар Давид		
	Мт 1:10.1	Мт 1:7–11	Цар Соломон и юдейските царе след него		
7v	Мт 1:16 [= края на гл. 1]	Мт 1:16	Яков, брат Господен и Църквата на Йерусалим ⁵		
8v	Мт 1:25 = края на гл. 3	Мт 1:20	Сънят на Йосиф		
9r	Мт 2:2 = края на гл. 4	Мт 2:1–2	Влъхвите в Йерусалим	СЪ ВЛЪХВОХЪ	
9v	Мт 2:7	Мт 2:3–6	Ирод разпитва първосвещениците и книжниците		
	Мт 2:9	Мт 2:7–8	Ирод изпраща влъхвите във Витлеем		
10r	Мт 2:12 [= края на гл. 5]	Мт 2: 10–12	Рождество Христово [с Поклонението на влъхвите; Благовестието на пастирите; Влъхвите се връщат по друг път]		
10v	Мт 2:15	Мт 2:14	Бягството в Египет	О НЗБНЕНУХ МЛАДЕНЦЕХЪ :	
11r	Мт 2:18	Мт 2:16–18	Избиването на младенците във Витлеем		
11v	Мт 2:23	Мт 2:22–23	Сънят на Иосиф; Отиването в Назарет		
12r	Мт 3:6 = края на гл. 9	Мт 3:5–6	Св. Иоан Кръстител кръщава народа в Йордан		
13r	Мт 3:15 = края на гл. 13	Мт 3:13–16	Кръщение Христово		
14r	Мт 4:11 = края на гл. 17	Мт 4:11	Изкушението на Исус в пустинята; Ангелите Господни служат на Исус		
14v	Мт 4:17 = края на гл. 19	Мт 4:12	Отвеждането на св. Иоан Кръстител в тъмницата		
	Мт 4:20 = края на гл. 21	Мт 4:18–20	Призоваването на Симон, наречен Петър и Андрей		
15r	Мт 4:23 = края на гл. 23	Мт 4:21–22	Призоваването на Зеведеевите братя Иаков и Иоан		
15v	Мт 4:25 [= гл. 24] ⁶	Мт 4:24	Исус изцелява бесни		

⁴ В изданието на Елисаветгр Емил Драгнев, освен подробните описания и коментари към изображенията, помества в края на книгата триезичен списък на всички илюстрации; в този случай той се колебае между Иуда и братята му и Иуда и неговото потомство (Dragnev 2004: 195). Ако в предишната миниатюра са изобразени синовете на Яков, сред които е и Иуда, няма логика той да бъде изобразен още веднъж с братята си, чийто брой би трябвало да е 11; същият аргумент дава и Dragnev 2004: 59; в Omont 1908 обаче сцената е описана като Иуда с братята си.

⁵ Идентификация според Dragnev 2004: 60–61.

⁶ В този и подобни случаи правите скоби бележат началото на главата, над която е миниатюрата, реално отнасяща се към текста на предишната страница.

	Мт 5:2 = края на гл. 24	Мт 5:1–2	Проповедта на планината (Нагорната проповед) ⁷	Δ' : ο̄ ὄσϣενν σπ̄σoρъ :	
16r				ο̄ бЛАЖЕНЫ̄	
17r	Мт 5:21	Мт 5:3–20	Проповедта на планината (Нагорната проповед; за блажените) ⁸		
20r	Мт 6: 13 = края на гл. 43	Мт 6:9–13	Проповедта на планината (Нагорната проповед; За Господнята молитва)		
21v	Мт 6:30 = края на гл. 49	Мт 6:26	Проповедта на планината (Нагорната проповед; Притчата за птиците)		
23r	Мт 7:16.1 [=] гл. 57]	Мт 7:12–16.1	Проповедта на планината (Нагорната проповед; За лъжливите пророци ⁹)		
24r	Мт 8:4 = края на гл. 63	Мт 8:1–3	Изцелението на прокажения		
25r	Мт 8:13 [=края на гл. 66]	Мт 8:5–13	Изцелението на слугата на стотника от Капернаум	ο̄ сѢТНИЦЪ :	
	Мт 8:15	Мт 8:14–15	Изцелението на Петровата тъща	ο̄ тѢЩИ ПЕТРОВЪ ·	
25v	Мт 8:18 = края на гл. 67	Мт 8:16–17	Иисус изцелява бесни и други болни	ο̄ ἰσц̄.β̄β̄ш̄н̄ ω̄ нед̄.ѡ̄гъ р̄азл̄н̄уны̄ ·	
26r	Мт 8:27 = края на гл. 69	Мт 8:24–27	Укротяването на водите	: ο̄ з̄ап̄р̄ѣщенн воднѣ :	
26v				ō бѢСНОЮ	
27r	Мт 9:1	Мт 8:28–32	Изцелението на двамата бесни в Гергесинската земя		
27v	Мт 9:8 = края на гл. 70	Мт 9:2–7	Изцелението на разслабления в Капернаум	ο̄ р̄асл̄аблен̄о̄ ·	
28r	Мт 9:17	Мт 9:10–11	Иисус в дома на митаря Матей	ο̄ мат̄.ѡ̄н̄ мытар̄н̄ :	
28v				ο̄ кровотоучнѣн̄ ·	
29r	Мт 9:27 [=] гл. 75]	Мт 9:18–25	Изцелението на кръвоточивата жена; Изцелението на дъщерята на началника		
	Мт 9:31 = края на гл. 75	Мт 9:27–30	Изцелението на двамата слепци		
31r	Мт 10:22	Мт 10:1–5	Призванието на апостолите		
32r	Мт 10:29		Мисията на апостолите [Апостолите проповядват сред народите]		

⁷ Dragnev 2004: 196 – Блажените.

⁸ Ibidem – Изпълнението на закона и пророците.

⁹ Ibidem.

32v	Мт 10:34 [= гл. 95]		Мисията на апостолите [Апостолите проповядват сред народите]		
36r	Мт 12:7 = края на гл. 115	Мт 12:1–7	Проповедта за Сб [Късането на житните класове в Сб от Христовите апостли]		
36v	Мт 12:14 [= гл. 117]	Мт 12:10–13	Изцелението на сухоръкия	: ὁ σοῦχορῶντις :	
37r	Мт 12:22–23	Мт 12:22–23	Изцелението на бесния сляпоняк	ὁ βῆσνῆς ἡβμῆς ἢ σλῆπῆς	
39r	Мт 12:50 = края на гл. 130	Мт 12:46–50	Майката и братята на Иисус идват при него		
41v	Мт 13:32 = края на гл. 137	Мт 13:31–32	Притчата за синапеното зърно		
44r	Мт 14:12 = края на гл. 145	Мт 14:1–12	Житието на св. Йоан Кръстител	ὁ ἰωάννης ἡ ἡρώδης :	
45r	Мт 14:24	Мт 14:16–21; Мт 14:24–31	Чудото с петте хляба и двете риби; Ходенето на Иисус по морето		
45v				ὁ πρῶστῆπλενн заповѣдн бжнн	
46v	Мт 15:12 = края на гл. 155	Мт 15:1–12	Иисус проповядва за престъпването на Божията заповед ¹⁰		
47r				ὁ ханааняны :	
48r	Мт 15:31	Мт 15:22–28; Мт 15: 30–31	Изцелението на дъщерята на ханаанейката; Изцеления на множество хора в Галилея	ὁ ηςц,влѣвшн на́роу,ѣ ·	
48v	Мт 16:1 = края на гл. 160	Мт 15: 34–38	Чудото със седемте хляба	ὁ ζ̄ хлѣбѣ	
49r				ὁ квасѣ фарисенсцѣ :	
51r	Мт 17:9	Мт 17:1–6	Преображение	ὁ прѣвѣрженн :	
51v	Мт 17:10 [= гл. 173]	Мт 17:9	Иисус забранява на апостолите да говорят за видяното		
52r	Мт 17:18 = края на гл. 174	Мт 17:17–18	Изцелението на лунатика	ὁ новомѣсачунѣ :	
52v				ὁ просачн дндрхмн ·	

¹⁰ Dragnev 2004: 197 – Фарисеите и традицията на старците.

53r	Мт 17:27 [=края на гл. 178]	Мт 17:24–27	Чудото със стагира		
53v	Мт 18:7	Мт 18:1–5	Притчата за това, кой е по-голям в Божието царство	+ 0̇ МЫСЛАЩИИ̇ КТО ІЕ̇ БОЛІИ̇ :	
54r				0̇ ρ̇ ѠВЕЦЪ :	
54v	Мт 18:17 = края на гл. 184	Мт 18:12–14	Притчата за стоте овце		
55r				0̇ ДЛЪЖИѢМЪ ТЪМОѢ ТАЛАНТЪ .	
56r	Мт 19:2	Мт 18:23–34	Притчата за десетте хиляди таланта		
56v				+ 0̇ ВЪПРОШЬШИ̇ АЩЕ ДОСТОИ̇ ПОУСТНТИ ЖЕНѢ :-	
57r	Мт 19:15 = края на гл. 192	Мт 19:13–15	Иисус благославя децата		
57v				0̇ ВЪПРОШЬШИ̇ АЩЕ БОГАТЪМЪ ІСА :-	
58r	Мт 19:30 = края на гл. 199	Мт 19:27–30	Иисус проповядва за спасението в Неговото име (За наследяването на вечния живот ¹¹)		
58v				+ 0̇ НАЖЪИ ДЪЛАТЕЛЕХЪ	
59r	Мт 20:16 [= края на гл. 200]	Мт 20:1–16	Притчата за наетите работници [на лозето] (Притчата за единадесетия час ¹²)		
59v				0̇ СНОХЪ ЗЕВЕДЕВЪ .	
60r				0̇ ДВОЮ СЛѢПЦЮ .	
60v	Мт 20:34 = края на гл. 205	Мт 20:29–34	Изцелението на двамата йерихонски слепци		
61r	Мт 21:3 [= гл. 207]	Мт 21:1–2	Изпращането на апостолите да намерят ослицата с ослето		
61v	Мт 21:11 = края на гл. 210	Мт 21:7–10	Влизането в Йерусалим		

¹¹ Dragnev 2004: 197.

¹² Изказваме благодарност на Генчо Банев за уточняване на обичайното наименование, което се дава на този разказ и което е свързано с проповедта на св. Йоан Златоуст за Пасха; за обратния ред във визуалния разказ и неговата богословска и литургическа обусловеност вж. у Banev 2016.

62r	Мт 21:17 = края на гл. 213	Мт 21:14–16	Изцелението на слепи и хроми		
62v	Мт 21:22 = края на гл. 216	Мт 21:18–22	Притчата за изсъхналата смоковница	: ó нсьхшнн смоковницн :~	
65r				С кннсь :	
65v	Мт 22:22	Мт 22:15–22	За динария на кесаря		
66r				+ о законницъ :	
67r	Мт 23:5.1	Мт 23:1–5а	Иисус изобличава книжниците и фарисеите ¹³		
68r				о вкланнн фарнсенцъ •	
68v	Мт 23:25	Мт 23:23–25	Иисус изобличава книжниците и фарисеите (Горко вам) ¹⁴		
69r	Мт 23:37.2	Мт 23:35	Иисус обвинява книжниците и фарисеите [Каин убива Авел; Убийството на свещеника Захария в храма]		
69v	Мт 23:39 = края на гл. 241	Мт 23:37.2–39	Иисус предрича запустението на Йерусалим		
70r				+ С конуѣнъ +	
71v				• о днн ѣ часъ •	
72v	Мт 24:51 = края на гл. 267	Мт 24:48–51	Притчата, разкриваща времето на Христовото пришествие (Притчата за добрия и лошия слуга)		
73r	Мт 25:13 = края на гл. 268	Мт 25: 10–13	Притчата за десетте разумни и десетте неразумни девици	• о і дѣвъ •	
73v				~: о прнемшн таланты :	
74r	Мт 25:30.1 = края на гл. 272	Мт 25:14–30.1	Притчата за талантите		
[74v]				[о прншествн хвъ] ¹⁵	
75r	Мт 26:5 = края на гл. 275	Мт 26:3–5	Заговорът против Иисус в дома на Каяфа ¹⁶ (Съветът на архиереите и книжниците в дома на Каяфа)	о оꝝготовленн пасхы •	

¹³ Dragnev 2004: 198 – Иисус наставлява учениците за книжниците и фарисеите.

¹⁴ Dragnev 2004: 198 – Седемкратното “Горко вам”.

¹⁵ Илюстрацията към тази глава е била със сцената Страшния съд на липсващия лист от ръкописа, срв. Par.gr.74 Суч23, Суч24 и Елисаветгр.

¹⁶ Dragnev 2004: 198.

75v	Мт 26:13 = края на гл. 277	Мт 26:6–13	Помазването на Иисус с мирото (Иисус в дома на Симон Прокажения)	∴ о помазавшии Γλ μνηϞ̄ ∼	
	Мт 26:15.2	Мт 26:14–16	Иуда предлага на архиереите да предаде Иисус		
76r				⊙ ωβραζѣ танниѣ .	
76v	Мт 26:25 = края на гл. 283 ¹⁷	Мт 26:20–25	Тайната вечеря		
	Мт 26:30	Мт 26:30	Иисус и апостоли на Елеонския хълм		
77r	Мт 26:36–37 = края на гл. 293	Мт 26:39–40	Молитвата в Гетсимания [I ред: Иисус се моли пред ангела Господен; II ред: Спящите апостоли]		
77v	Мт 26:44–45.1	Мт 26:44	Третата молитва в Гетсиманската градина [Иисус се моли пред ангела Господен]		
78r	Мт 26:45–46	Мт 26:46	Третата молитва в Гетсиманската градина [Иисус казва на апостоли да станат]	⊙ прѣдани ꙗвѣ :	
78v	Мт 26:54 = края на гл. 303	Мт 26:47–51	Предателството на Юда		
79v	Мт 26:68 = края а гл. 313	Мт 26:57; Мт 26:67–68	Иисус пред Каяфа; Поруганието на Иисус; [сцените следват отъясно наляво]		
80r	Мт 26:75 = края на гл. 316	Мт 26:69–75	Отричането на Петър		
	Мт 27:2	Мт 27:2.2	Отвеждането на Иисус при Пилат		
80v	Мт 27:3–5	Мт 27:3–5	Обесването на Юда		
81r	Мт 27:15 = края на гл. 322	Мт 27:11–16	Съдът на Пилат [Отвеждането на Иисус при Пилат; Пилат разпитва Иисус]		
82r	Мт 27:26 = края на гл. 328	Мт 27:20–23	Осъждането на Иисус [Отвеждането на Иисус пред Пилат; Пилат пита кого да отпусне]		
82v	Мт 27:32	Мт 27:24	Измиването на ръцете [Пилат си измива ръцете; Отвеждането на Иисус] (действието се развива отъясно наляво)		

¹⁷ Следващият номер, нанесен от ръката на преписвача, е 283 (спг), поправен от по-късната ръка на 284.

83r	Мт 27:47 = края на гл. 341	Мт 27:38–44	Разпятие		
84r	Мт 27:57 [=гл. 348]	Мт 27:48–56	Смъртта на Исус на кръста [I ред: Войниците пробождат Исус и му подават гъбата с оцета, Йосиф Ариматейски събира в купа кръвта на Исус, мъртвите възкръсват от гробовете; II ред: стотникът и пазачите на кръста с копието и гъбата са свидетели на смъртта на Исус; жените от Галилея, последователки на Исус, също присъстват]		
84v	Мт 27:61 = края на гл. 350	Мт 27:59–60	Свалянето от кръста; Полагането в гроба		
85r	Мт 27:66 = края на гл. 351	Мт 27:65–66	Запечатването на гроба		
85r	Мт 28:4 = края на гл. 352	Евангелието на Никодим: 18 ¹⁸	Възкресение (Слизането в Ада)		
85v	Мт 28:7 = края на гл. 354	Мт 28:5–7	Жените мироносици на гроба		
	Мт 28:9.1	Мт 28:9	Явяването на Христос на жените мироносици		
86r	Мт 28:15 [=края на гл. 355]	Мт 28:11–15	Подкупването на стражата край гроба		
86v	Мт 28:20 [=края на гл. 356]	Мт 28:17–20	Явяването на Исус пред апостолите на планината в Галилея (Заповедта за кръщението ¹⁹); цар Йоан Александър и евангелист Матей		ἰω̄ • αλεξανδρ̄ς ц̄рь̄ с̄ты ма̄
	Мк				
88r	Мк 1:1 [= гл. 1]		Евангелист Марко; Христос Емануил на трон, Йоан Кръстител, пророк Исайя		ἰс̄ х̄с̄ с̄ты ма̄ ἰω̄ κ̄ρ̄т̄н̄т̄ель π̄ρ̄ρ̄ ἰσαν̄α

¹⁸ Според изданието на текста в *Апокрифи* 1982: 164 („Когато Исус умря на кръста, ... камъните се разпаднаха и се разтвори земята, откри се пропасть, дълбока до преизподнята на ада.“). Във византийското изкуство, както и тук, сцената е само инспирирана от този текст; изображението представлява най-близко съответствие до текста в Хомилията на Епифаний за Възкресение Христово, срв. у Vaillant 1958: 12–13 (увод), 74–83 (текст на с. XV–XVI), 98–100 (фр. превод). Според Х. Миклас изображението съответства на с. XV–XVI в изданието, където Исус пожелава на Адам да стане от гроба и той се вдига.

¹⁹ Според Dragnev 2004: 96, 199.

88v	Мк 1:8 = края на гл. 4	Мк 1:4–8	Йоан Кръстител кръщава народа		
89r	Мк 1:11 = края на гл. 5	Мк 1:9–11	Кръщение		
	Мк 1:13 = края на гл. 7	Мк 12–13	Изкушението на Исус в пустинята		
89v	Мк 1:15 = края на гл. 9	Мк 1:14–15	[Йоан в тъмницата; Исус проповядва в Галилея царството Божие]		
	Мк 1:18 = края на гл. 10	Мк 1:16–18	Призоваването на апостолите Симон и Андрей		
90r	Мк 1:28 = края на гл. 14	Мк 1:25–26	Изцелението на бесния в Капернаум	· ѿ бѣснѣмь ·	
90v	Мк 1:30 = края на гл. 15	Мк 1:30–31	Изцелението на Петровата тъща	ѿ тѣщн петровѣ :	
91r	Мк 1:39 = края на гл. 17	Мк 1:38	[Исус казва на апостолите да излязат в близките села и градове] ²⁰		
91v	Мк 1:45 = края на гл. 19	Мк 1:40–44	Изцелението на прокажения	: ѿ прокаженѣ :	
92r	Мк 2:11	Мк 2:3–4	Изцелението на разслабения	: ѿ раслабенѣ :-	
92v	Мк 2:17 = края на гл. 22	Мк 2:15–17	Вечерята в дома на митаря		
94r	Мк 3:5 = края на гл. 25	Мк 3:3–5	Изцелението на сухоръкия		
94v	Мк 3:15 = края на гл. 29	Мк 3:13–15	Избирането на дванадесетте апостоли		
95v	Мк 3:35 = края на гл. 35	Мк 3:31–35	Майката и братята на Исус идват при него по време на проповед ²¹		
96r	Мк 4:20 = края на гл. 36	Мк 4:3–9	Притчата за сеяча		
97v	Мк 4:32 = края на гл. 44	Мк 4:30–32	Притчата за синапеното зърно		
98r	Мк 4:41 = края на гл. 47	Мк 4:37–41	Укротяването на бурята		

²⁰ Симон и другите ученици намират Исус да се моли сам, според Dragnev 2004: 199, но Исус не е в молитвена поза.

²¹ Според евангелския текст и според изображението това не са книжниците, както е определил сцената Omont 1908: pl. 65.

98v				: ὁ λεγεὼν :	
99r	Мк 5:17	Мк 5:1–13	Изцелението на бесния в Гадаринската земя		
100r	Мк 5:34	Мк 5:25–34	Изцелението на кръвоточивата жена	ὁ κρῦβοτόχης :	
101r	Мк 6:1 [= гл. 51]	Мк 5:35–43	Изцелението на дъщерята на началника на синагогата		
101v	Мк 6:13 = края на гл. 56	Мк 6:7–11	Разпращането на дванадесетте апостоли	ὁ посланн ·βί :	
102r				ὁ ἰωὴν ἡ ἡρῳδῆ :	
102v	Мк 6:24–25	Мк 6:17	Залавянето на Йоан Кръстител и хвърлянето му в тъмница		
103r	Мк 6:28–29 = края на гл. 60	Мк 6:21–29	Пирът на Ирод [I ред: Обезглавяването на Йоан Кръстител; Пирът на Ирод; Саломе поднася главата на Йоан Кръстител на Иродиада; сцените следват отдясно наляво]; [II ред:] Погребението на Йоан Кръстител		
103v				ο πατῆ ἡλῆβῆ ἡ βῆ ρυβῆ :-	
104r	Мк 6:45 = края на гл. 65	Мк 6:37–44	Чудото с петте хляба и двете риби		
104v	Мк 6:52 = края на гл. 68	Мк 6:47–52	Ходенето по морето		
105r	Мк 7:1 [= гл. 70]	Мк 6:55–56	Изцелението на болни в Генисаретската земя		
106v	Мк 7:30 = края на гл. 73	Мк 7:25–30	Изцелението на дъщерята на сиропиникиянката		
107r	Мк 7:37 = края на гл. 75	Мк 7:32–35	Изцелението на глухия заекващ		
107v				ὁ ζῆ ἡλῆβῆ · ἡ βῆ ρυβῆ :	
108r	Мк 8:9 [= гл. 77]	Мк 8:6–8	Чудото със седемте хляба и двете риби		
108v	Мк 8:26 = края на гл. 81	Мк 8:22–25	Изцелението на слепия във Витсаида		
109r				ὁ κесαρῖνσι·βῆ въпрошенн :-	нещо като точка
109v	Мк 9:1	Мк 8:27 – 9:1	Запитването на Исус в Кесария (Учението на Исус за спасението) ²²		
110r				ὁ πρῆ ^{εβρα} · ἡ ἡν ἰσβῆ :-	

²² Dragnev 2004: 200 – Първото възвестяване на Страстите и Пришествието на Сина човешки.

110v	Мк 9:11 [= гл. 89]	Мк 9:2–10	Преображение [Преображение; Иисус заповядва на апостолите да не разказват за видяното]		
111v	Мк 9:32 = края на гл. 91	Мк 9:25–26	Изцелението на бесния ²³ [Изцеление на бесни (!) ²⁴]	ὁ βῆσνῆμῆ :	
112v	Мк 9:42 = края на гл. 99	Мк 9:35–37	Спорът за първенството		
113v	Мк 10:16 = края на гл. 106	Мк 10:13–16	Иисус благославя децата		
114v	Мк 10:31 = края на гл. 111	Мк 10:17–22	Иисус разкрива пътя на спасението пред богатия		
115r				: ὁ σῆου ζεβεδεωου :	
116r	Мк 10:46 [= гл. 116]	Мк 10:35–45	Молбата на Зеведеевите синове		
116v	Мк 11:1 [= гл. 117]	Мк 10:46–51	Изцелението на слепеца Вартимей в Йерихон	: σῶ βαρτιμῆν :	
117r	Мк 11:11 = края на гл. 119	Мк 11:7–10	Влизането в Йерусалим	ὁ ἰρῆβατн	
117v				ὁ смоковницн :	
118r	Мк 11:23 = края на гл. 124	Мк 11:12–14	Притчата за смоковницата		
119v	Мк 12:11 = края на гл. 128	Мк 12:6–8	Притчата за пазачите на лозето		
120v	Мк 12:27 = края на гл. 130	Мк 12:12–27	Иисус отговаря на садукеите		
122r	Мк 13:1 [= гл. 137]	Мк 12:42–44	Лептата на вдовицата		
123r	Мк 13:20 [= края на гл. 148]	Мк 13:7–9	Пророчеството на Иисус за знаците на Неговото пришествие и съдбата на апостолите (Иисус пророчества за съдбата на апостолите) [I ред: Война (Завземане на град); Апостолите предадени на съд и бити; последователността е отдолу нагоре]		
124r	Мк 13:30 = края на гл. 153	Мк 13:26–27	Страшният съд		ἰω̅ александ̅р̅ ц̅ръ̅

²³ Този лист не е репродуциран в изданието на Живкова 1980: ил. 111.142, вж. Dragnev 2004: 104. (Вместо ff. 111v–112r в изданието погрешно са отпечатани репродукциите от ff. 257v–258r).

²⁴ Несъответствието е отбелязано от Dragnev 2004: 104.

125г	Мк 14:9 [= края на гл. 159]	Мк 14:3–6	Вечерята в къщата на Симон Прокажения; Помазването на Иисус с мирото ²⁵		
126г	Мк 14:21 [= края на гл. 164]	Мк 14:18–21	Тайната вечеря	Љ пѧсцѧ :	
126v	Мк 14:28 [= края на гл. 169]	Мк 14:26–28	Възлизането на Елеонския хълм		
127г	Мк 14:34 [= края на гл. 174]	Мк 14:35–38	Молитвата в Гетсиманската градина; Иисус намира спящите апостоли		
	Мк 14: 37–38	Мк 14:37–38	Втората молитва и намирането от Иисус на спящите апостоли		
127v	Мк 14:41–42	Мк 14:41–42	Третата молитва и намирането от Иисус на спящите апостоли		
128г	Мк 14:52	Мк 14:43–47	Предателството на Иуда (Залавянето на Иисус)		
129г	Мк 14:65	Мк 14: 53	Отвеждането на Иисус пред първосвещеника		
129v	Мк 14:72 [= края на гл. 197]	Мк 14: 66–72	Отричането на Петър		
	Мк 15:22 [= края на гл. 198]	Мк 15:1	Съветът на първосвещениците, книжниците и синедриона при Пилат; Отвеждането на Иисус при Пилат [редът на сцените е отъясно наляво]		
131г	Мк 15:21 [= гл. 210]	Мк 15:2–5; 15:16–19	Съдът на Пилат ²⁶ ; Поруганието на Иисус		
	Мк 15:27 = края на гл. 214	Мк 15: 26–27	Разпятие		
131v	Мк 15:28 [= гл. 215]	Мр 15:24	Разделянето на дрехите		
132г	Мк 15:39 [= края на гл. 225]	Мк 15:37–40	Смъртта на Иисус на кръста		
133г	Мк 16:1 [= гл. 230]	Мк 15:46–47; Евангелието на Никодим ²⁷	Свалянето от кръста; Полагането в гроба; Възкресение		

²⁵ Изображението не отговаря буквално на текста.

²⁶ Или “Предаването на Иисус от Пилат”, Мк 15:15, вж. Dragnev 2004: 201, но в такъв случай първата сцена не отговаря на евангелския стих.

²⁷ Вж. тук, f. 85г.

133v	Мк 16:8 [= края на гл. 233]	Мк 16:1–7	Жените мироносици на гроба		
134r	Мк 16: 11–12	Мк 16:9–10	Иисус се явява на Мария Магдалина		
134v	Мк 16:20 [= края на гл. 234]	Мк 16:19	Възнесение Господне; цар Йоан Александър и евангелист Марк		Ἰω̄αν̄ αλεξανδρ̄ς ц̄рь̄ ε̄τ̄ы ма̄
	Лк				
137r	Лк 1:1 [= гл. 1]		Евангелист Лука; Христос Пантократор, пророк Захария		ε̄т̄ы лοῡκ̄ ἰ̄с̄ χ̄ς̄ π̄ρ̄ρ̄ ζαχαρ̄ιᾱ
138v	Лк 1:20	Лк 1:8–22	Благовестието на Захария (Предсказанието за рождеството на Йоан Кръстител) [Ангелът благовестява на Захария; Онемелият Захария предава на народа за видението в храма; сцените следват отъясно наляво]		
139v	Лк 1:35.2–36	Лк 1:26–37	Благовещението на Мариам при кладенеца		
	Лк 1:39–42	Лк 1:39–42	Срещата на Мариам и Елисавета		
140r	Лк 1:58	Лк 1:57–58	Рождеството на Йоан Кръстител		
140v	Лк 1:63	Лк 1:59–63	Даването на името на Йоан		
141r	Лк 1:69	Лк 1:64–69	Пророчеството на Захария		
141v	Лк 1:80	Лк 1:80	Йоан в пустинята, воден от ангела		
	Лк 2:5	Лк 2:4–5	Отиването във Витлеем		
142r	Лк 2:7	Лк 2:7–16	Рождество	ᾠ̄ напнсани :	
	Лк 2:12	Лк 2:8–12	Благовестието на пастирите		
142v	Лк 2:15–16	Лк 2:13–15	Благовестието на пастирите	· ὁ̄ па̄стыρ̄ε̄ ·	
143r				ὁ̄ с̄н̄μ̄ε̄ω̄ν̄ε̄ ·	
143v	Лк 2:32	Лк 2:25–38	Сретение	: ᾠ̄ λ̄ν̄н̄ε̄ π̄ρ̄ρ̄ῡц̄н̄ :	
144v	Лк 2:51	Лк 2:43–50	Дванадесетгодишният Иисус сред книжниците в Йерусалимския храм		
145r	Лк 3:6 = края на гл. 7	Лк 3:2–6	Йоан Предтеча в пустинята		
145v	Лк 3:16 = края на гл. 10	Лк 3:7–16	Въпросите към Йоан Предтеча, кръщаващ с вода		
146r	Лк 3:20:21.1	Лк 3:20	Йоан Предтеча в тъмницата		
	Лк 3:23	Лк 3:21–22	Кръщение		
147r	Лк 4:1 [= гл. 15]	Лк 3:23–38	Родословието на Иисус		

148r	Лк 4:21 = края на гл. 18	Лк 4:16–20	Иисус чете в синагогата		
149r	Лк 4:35 [= края на гл. 24?]	Лк 4:31–35	Изцелението на бесния		
149v	Лк 4:39 = края на гл. 26	Лк 4:38–40	Изцелението на Петровата тъща; Изцеление на различни болни [сцените следват отдясно наляво]		
150v	Лк 5:7 = края на гл. 30	Лк 5:1–7	Чудесният улов	ὁ ловѣтъвъ рѣбѣтън •	
151r	Лк 5:14 = края на гл. 33	Лк 5:12–14	Изцелението на прокажения	• ὁ прокаженѣ	
151v	Лк 5:20	Лк 5:18–19	Изцелението на разслабения		
152v	Лк 5:33 [=гл. 40]	Лк 5:29–32	Гощавката в дома на Левий		
153v				+ ὁ сѣхорѣцѣмъ :	
154r	Лк 6:19 = края на гл. 45	Лк 6:17–19	Изцеление на различни болни		
154v	Лк 6:28 = края на гл. 52	Лк 6:20–28	Проповедта на Иисус за блажените пред апостолите и фарисеите		
156r	Лк 6:46–47	Лк 6:46–47	Проповедта на Иисус на планината ²⁸		
156v	Лк 7:6.1 = края на гл. 64	Лк 7:3–6.1	Молбата на юдейските стареи към Иисус да изцели слугата на стотника		
157r	Лк 7:10 = края на гл. 66	Лк 7:6.2–10	Изцелението на слугата на стотника		
157v	Лк 7:16 = края на гл. 68	Лк 7:12–15	Възкресението на сина на вдовицата от Наин		
158r	Лк 7:24.1	Лк 7:19–20	Изпращането на учениците на Йоан Кръстител при Иисус [сцените следват отдясно наляво]		
159r	Лк 7:38	Лк 7:37–38	Помазването на Иисус в дома на фарисея		
159v				о помазавшии гѣ мѣрѣ	
160r	Лк 8:3 = края на гл. 75	Лк 8:1–3	Иисус благовестява царството Божие		
160v				ὁ прѣтѣн сѣѣцаго :	

²⁸ Според Попов 1991: 184–185 този пасаж у Лука отговаря на описаната от Матей Проповед на планината, макар че този стих липсва у Матей. Илюстрацията е твърде обща, за да бъде отнесена към конкретна част от проповедта; поместването ѝ до посочения стих може да означава, че е илюстриран именно текстът, в който Иисус укорява слушателите си, че не вслушват в думите му, но тази композиция еднакво добре илюстрира и предходните моменти. Според обозначението у Omont 1908: pl. 106 това е продължение на “Поучението на Иисус към неговите ученици”; Филов 1934: табл. 76,2 дава просто “Иисус проповядва”.

161r	Лк 8:21 = края на гл. 82	Лк 8:16–21	Майката и братята на Иисус идват при него и не могат да го приближат		
161v	Лк 8:25 = края на гл. 83	Лк 8:22–27	Укротяването на морето	ὁ ζαπρω̅щенн морстѣ :	
162r				ο λεγεωνѣ •	
162v	Лк 8:35	Лк 8:27–35	Изцелението на бесния в Гадаринската земя		
163r	Лк 8:44	Лк 8:40	Иисус посрещнат от народа на Галилея	ὁ дьщєрн ἀρχισнагоговѣ •	
163v				ὁ кръвотόυνηѣн :	
164r	Лк 8:56 = края на гл. 85	Лк 8:47–56	Изцелението на кръвоточивата жена; Изцелението на дъщерята на началника на синагогата		
165r	Лк 9:17 = края на гл. 93	Лк 9:12–17	Чудото с петте хляба и двете риби	ὁ πα̅ χα̅ѣ̅ н̅ в̅ ρ̅ѣ̅	
166r	Лк 9:36 = края на гл. 98	Лк 9:28–37	Преображение [Преображение; Иисус и апостолите слизат от планината]	ὁ прѣвѣрженн исѣѣ :	
167v	Лк 9:50 = края на гл. 103	Лк 9:47–48	Иисус тълкува кой е по- голям		
168v				ὁ ѱα̅ленн • ὁ :	
169r	Лк 10:15 = края на гл. 115	Лк 10:8–15	Изпращането на 70-те апостоли		
169v	Лк 10:19–22.1	Лк 10:18–22.1	Иисус дава власт на 70-те апостоли		ѱко̅ д̅с̅ѣ̅ в̅ѣ̅ повѣнѣат̅ са̅ •
170r	Лк 10:25–27	Лк 10:25–27.1	Иисус отговаря на въпроса на законника		
170v				ὁ вѣ̅п̅ѣ̅шн̅ѣ̅ вѣ̅ ρ̅α̅ζ̅β̅ο̅н̅н̅к̅ѣ̅ :	
171r	Лк 10:38 [= гл. 122]	Лк 10:30–35	Притчата за добрия самарянин		
	Лк 10:42 = края на гл. 122	Лк 10:38–42	Иисус в дома на Марга и Мария	ὁ μαρ̅-ѣ̅ н̅ μαρ̅ѣ̅н̅ •	
171v				: ὁ̅ мо̅л̅н̅т̅ѣ̅ :	
172v	Лк 11:20 = края на гл. 129	Лк 11:14–29	Изцелението на бесния ням		
173r	Лк 11:27–28	Лк 11:27–28	За гласа на жената, издигнал се от народа	ο̅ вѣ̅з̅в̅н̅г̅ш̅ѣ̅н̅ г̅л̅ѣ̅ ѡ̅ на̅ро̅да̅ :	
173v				ὁ̅ про̅с̅ѣ̅щ̅ѣ̅ зна̅ме̅н̅ѣ̅ :	
175v	Лк 12:5	Лк 11:37 – 12:1–5	Иисус избличава книжниците и фарисеите		
176r	Лк 12:9 = края на гл. 146	Лк 12:8–9	Иисус проповядва за онези, които Го признават		

176v	Лк 12:21 = края на гл. 149	Лк 12:16–21	Притчата за богатия с народилата нива (Притчата за богатия с обродилата се нива)	· ǫ́ ѳГОВЗѢНН ННВЪ ·	
177v	Лк 12:36–37	Лк 12:24	Враните, които Бог храни		
178v	Лк 12:53 = края на гл. 160	Лк 12:49–53	Иисус проповядва за знаменията на неговото идване на земята		
179r				ǫ́ ГАЛНАЕНХЪ НЖЕ БЪХЪ ВЪ СНАОУАМЪ	
179v	Лк 13:10 = края на гл. 164	Лк 13:6–9	Притчата за безплодната смоковница в лозето		
180r	Лк 13:17 = края на гл. 166	Лк 13:11–12	Изцелението на прегърбената жена с немошен дух	ǫ́ НМАЦІН Д, ѳѳ НЕД, ѳЖЕНЪ :	
180v	Лк 13:21	Лк 13:19	Притчата за синапеното зърно	ǫ́ ВЪПРОСЪШН ѳЦЕ МАЛО СПѢМЫ ·	
181v	Лк 14:6 = края на гл. 177	Лк 14:1–4	Изцелението на болния от воднянка (Изцелението на болния от красник)	ǫ́ ТРЪД, ѳВНТЪМЪ ·	
183r	Лк 14:23 = края на гл. 181	Лк 14:16–23	Притчата за поканените на вечеря		
183v	Лк 14:35 = края на гл. 185	Лк 14:26–35	Иисус проповядва за отречението в Негово име		
184r	Лк 15:7 = края на гл. 187	Лк 15:3–7	Притчата за стоте овце		
184v	Лк 15:10 = края на гл. 189	Лк 15:8–9	Притчата за изгубената драхма		
185r	Лк 15:19	Лк 15:15–16	Притчата за блудния син	ǫ́ ǫ́ШЕШН НА СТРАНѢ ДАЛЕЧЕ :	
185v	Лк 15:22	Лк 15:20–22	Притчата за блудния син		
	Лк 15:26–27	Лк 15:23–24	Притчата за блудния син		
186v				ǫ́ НКОНѢМЪ НЕПРАВЕДНЪ :	
187v				ǫ́ БОГАТЪМЪ Н О ЛАЗАРН :	
188r	Лк 16:31 = края на гл. 196	Лк 16:22–31	Притчата за богатия и за бедния Лазар		
189 r				ǫ́ І ПРОКАЖЕНЪ	
189v	Лк 17:19 = края на гл. 201	Лк 17:12–14	Изцелението на десетимата прокажени		
190r	Лк 17:32 = края на гл. 210	Лк 17:28–32	Притчата за Лот и жена му		

190v				Ќ СЖДНН НЕПРАВЕДНЪМЪ :	
191 r				Ќ МЫТАРН Н ФАРНСЕН :	
191v	Лк 18:17 = края на гл. 217	Лк 18:10–17	Притчата за митаря и фарисея		
193r	Лк 18:43 = края на гл. 224	Лк 18:35–41	Изцелението на слепеца в Йерихон		
193v	Лк 19:10 = края на гл. 226	Лк 19:2–6	Иисус и Закхей	Ќ ЗАКХЕИ .	
194v				Ќ ПРИЕМШИИ И МНАСЪ :	
195r				: Ќ ЖРЪВАТИ :	
195v	Лк 19:44 = края на гл. 237	Лк 19:35–44	Влизането в Йерусалим		
196r				Ќ ВПРОШЬШИИ ГЛА АРХИЕРЕН .	
196v	Лк 20:16.1 = края на гл. 241	Лк 20:9–16.1	Притчата за лозето и лозарите	Ќ ВНОГРАДЪ ПРИЧА .	
197r				: Ќ ЛАЖЦИИ КНИСА РАДИ .	
197v	Лк 20:26 = края на гл. 243	Лк 20:21–26	За данъка на кесаря (Динарият на кесаря)	: Ќ САДОУКЕНХЪ .	
198r				Ќ ВПРОШЕНИИ ГИИ КЪ ФАРНСЕИ .	
198v	Лк 20:47 = края на гл. 246	Лк 20:41–47	Иисус изобличава книжниците	Ќ ДВОИ ПЪНАЗОУ .	
199r	Лк 21:6	Лк 21:1–6	Двете лепти на вдовицата		
200r	Лк 21:20 = края на гл. 252; гл. 253	Лк 21:7–21	Пророчеството за запустението на Йерусалим [I ред: Обсадата на Йерусалим; II ред: Юдеите бягат от града в планините]		
201r				: Ќ ПАССЪ :	
201v	Лк 22:15 = края на гл. 264	Лк 22:10–15	Тайната вечеря		
202r	Лк 22:20 = края на гл. 267	Лк 22:17–20	Причастието на апостолите		
202v	Лк 22:30.1 = края на гл. 271	Лк 22:21–23	Тайната вечеря и издаването на предателя	Ќ СТАЖАЖЦИИ СА КТО ИЕ БОЛИИ :	

				ὁ ἠσπρόσην σατανῆς :	
203г	Лк 22:34 = края на гл. 275	Лк 22:34	Предсказанието за отричането на Петър		
203v	Лк 22:44 = края на гл. 283	Лк 22:43–44	Молитвата в Гетсиманската градина		
	Лк 22:45	Лк 22:45	Иисус намира апостолите заспали		
204v	Лк 22:54 [=] гл. 290]	Лк 22:47–53	Предателството на Юда		
	Лк 22:60.1	Лк 22:55–60.1	Отричането на Петър		
205г	Лк 22:61.2–62 [края на гл. 293]	Лк 22:61.2–62	Разкаянието на Петър		
	Лк 22: 63–65	Лк 22:63–65	Поруганието на Иисус		
205v	Лк 23:4 [=] края на гл. 303]	Лк 23:1–4	Иисус пред съда на Пилат		
206г				: ὁ ἠνῆρ ἠγενῆ ἠρὸ Δοῦ :	
206v	Лк 23:13 [=] гл. 307]	Лк 23:8–12	Иисус при Ирод; Повторното отвеждане на Иисус при Пилат		
207г	Лк 23:25 [=] края на гл. 314]	Лк 23:24–25	Пилат предава Иисус на разпятие	ὁ πλάτῳν ἠγενῆ .	
207v	Лк 23:33 [=] края на гл. 318]	Лк 23:27–33	Отвеждането на Иисус към Лобното място; Разпятие		
208г				ὁ ποκαδῳшнмса ρδзбóнннцѣ :	
208v	Лк 23:47	Лк 23:44–47	Разпятие (Смъртта на Иисус на кръста)		
209г	Лк 23:56 = края на гл. 335	Лк 23:50–56	Сваляне от кръста; Полагане в гроба	ὁ ἠσπρόσηн тѣлесе ḡнѣ	
210г	Лк 24:12	Лк 24:9–12	Апостолите и жените при гроба		
210v				ὁ κλεопѣ	
211v	Лк 24:36	Лк 24:13–18	Явяването на Иисус пред Клеопа и другия апостол по пътя за Емаус		
212г	Лк 24:53 [=] края на гл. 340]	Лк 24:51–53	Възнесение		
212v	Глави Йо		Цар Йоан Александър и евангелист Лука		ἰῳ̄ν̄ αλεξ̄αν̄δ̄ρ̄ς̄ ц̄ρ̄β̄ с̄т̄ы̄ λ̄β̄
	Йо				

227г	Йо 5:46–47	Йо 6:1-3	Иисус с апостолите се възкачва на планината отвъд Тивериадското море ²⁹		
227v				ὁ ἐστὶν ἄρτος.	
228г	Йо 6:13 = края на гл. 49	Йо 6:5–13	Чудото с петте хляба		
228v	Йо 6:21 = края на гл. 51	Йо 6:19	Ходенето по морето	οὐ μὲν ἔστιν ἄρτος	
229v	Йо 6:35.1 [= края на гл. 56]	Йо 6:30–35.1	Иисус проповядва за хляба на живота		
230г	Йо 6:43–44	Йо 6:41–44	Иисус отговаря на юдеите		
231v	Йо 6:69	Йо 6:66–69	Мнозина от учениците си отиват от Иисус; Симон Петър изповядва Христос, Сина на живия Бог [редът на сцените е отдясно наляво]		
233v	Йо 7:30 [= края на гл. 76]	Йо 7:14–30	Проповедта на Иисус в храма при Преполовението на празника		
	Йо 7:32 = края на гл. 79	Йо 7:31–32	Изпращането на архиереите и фарисейските слуги да заловят Иисус		
234г	Йо 7:38 = края на гл. 81	Йо 7:37–38	Проповедта на Иисус в последния ден на празника		
234v	Йо 7:42	Йо 7:42	Христос от Давидовото семе [Христос на трон]		
235г	Йо 8:1	Йо 7:44–52	Слугите се връщат при фарисеите; Въпросът на Никодим към фарисеите		
236v	Йо 8:24	Йо 8:20–24	Проповедта на Иисус при съкровищницата на храма		
238г	Йо 8:49	Йо 8:42–49	Спорът на Иисус с юдеите		
238v	Йо 8:59	Йо 8:59	[Юдеите вземат камъни, за да ги хвърлят по Иисус; Иисус се скрива и излиза от храма]		
239г	Йо 9:7	Йо 9:1–7	Изцелението на слепия от рождение	ὁ σλεπὶς ἔγεννησεν :	
239v	Йо 9:12–14	Йо 9:12–14	Слепия и фарисеите		
240v	Йо 9:23	Йо 9:17–22	Фарисеите разпитват слепия и родителите му за чудото		

²⁹ Това изображение няма връзка не само със съседния текст, в който Иисус укорява евреите, че не са разбрали пророчеството на Мойсей за него, но и с предишните; „реципиентите“ отсъстват, а Иисус, благославящ, е следван само от трима ученици. Планинският терен също няма отношение към мястото на описаното от евангелиста събитие, следователно миниатюрата е една от малкото, предшествващи текста. Вж. Omont 1908: pl. 153 със същото наименование.

241r	Йо 9:38	Йо 9:34–38	Слепият се покланя пред Иисус		
241v	Йо 10:6	Йо 9:39 – 10:6	Притчата за добрия пастир		
242v	Йо 10:16 [= края на гл. 91]	Йо 10:14–16	Иисус се назовава Добрия пастир		
243r	Йо 10:31	Йо 10:31	Юдеите отново вземат камъни за да пребият Иисус		
244r	Йо 11:4	Йо 11:3–4	Иисус научава за болестта на Лазар	ὁ λαζαρος :	
245r	Йо 11:19	Йо 11:19	Юдеите утешават Марта и Мария		
245v	Йо 11:29	Йо 11:28–29	Мария отива при Иисус		
246v	Йо 11:46	Йо 11:32–45	Възкресението на Лазар		
247r	Йо 11:54 = края на гл. 95	Йо 11:49–53	Съветът на Каяфа		
247v				ὁ помазавши гὰ μνηρομъ :	
248r	Йо 12:8	Йо 12:1–2	Вечерята в дома на Марта и Мария		
248v	Йо 12:19	Йо 12:12–15	Влизането в Йерусалим	ὁ ὀσλατн • ὁ прншѣшн ѣлннѣ	
249r	Йо 12:24 = края на гл. 104	Йо 12:20–24	Елините искат да видят Иисус		
250v	Йо 13:2 = края на гл. 113	Йо 13:2; Йо 13:12–26	Тайната вечеря		
251r	Йо 13:9	Йо 13:4–9	Умиването на нозете	• ὁ ѱмъвенн :	
251v	Йо 14:6.1 [= края на гл. 117?]	Йо 13:31 – 14:6.1	Тайната вечеря (Последната заповед на Иисус към апостолите)		
252v	Йо 13:30 = края на гл. 124	Йо 13:30	Юда получава сребърниците		
253v	Йо 14:5	Йо 14:5	Словата на Иисус на раздяла с апостолите (Иисус се назовава Път, Истина и Живот)		
255r	Йо 14:31	Йо 14:31	Иисус и апостолите излизат от вечерята		
256v				ὁ ѱтѣшнтѣлн :	
257r	Йо 16:11	Йо 15:1 – 16:11	Иисус проповядва за идването на Утешителя		
259v	Йо 17:11	Йо 17:1–11	Молитвата на Иисус		
	Йо 17:13 [= края на гл. 152]	Йо 17:12–13	[Апостолите се молят (Молящите се апостоли)]		
260v	Йо 18:2	Йо 18:1–10	Предателството на Юда; Залавянето на Иисус		
261v	Йо 18:15	Йо 18:12–15	Отвеждането на Иисус при Анна и Каяфа		

262г	Йо 18:18.2–19	Йо 18:16	[Вратарката въвежда Петър по молба на ученика, познат на първосвещеника]		
	Йо 18:23	Йо 18:22–24	Слуга на Ана удря плесница на Исус; Отвеждането на Исус при Каяфа		
262v	Йо 18:25	Йо 18:24	Исус пред Каяфа		
	Йо 18:27 [= края на гл. 175]	Йо 18:25–27	Отричането на Петър		
263г	Йо 18:32	Йо 18:28–32	Отвеждането на Исус в претория при Пилат		
	Йо 18:34	Йо 18:33–34	Въпросът на Пилат към Исус дали е юдейският цар		
263v	Йо 18:38–39	Йо 18:38	Въпросът на Пилат какво е истина		
264г	Йо 19:3	Йо 18:39 – 19:3	Бичуването на Исус; Обличането на Исус в багреница		
	Йо 19:5	Йо 19:5	Исус в багреница пред първосвещениците („Това е човекът“)		
264v	Йо 19:10–11	Йо 19:9–11	Последният разговор на Пилат с Исус		
265г	Йо 19:17 [= края на гл. 196?]	Йо 19:17	Отвеждането на Исус към Голгота (Пътят към Голгота)		
265v	Йо 19:19.1	Йо 19:18–19	Разпятие		
266г	Йо 19:24 [= края на гл. 201]	Йо 19:23	Разделянето на дрехите		
	Йо 19:27.1	Йо 19:25–27.1	Думите на Исус от кръста към майка му и Йоан		
266v	Йо 19:30	Йо 19:29–30	Смъртта на Исус на кръста		
267г	Йо 19:38	Йо 19:38.1	Измолването на Йосиф от Ариматея на Исусовото тяло от Пилат	✠ ѿ непрошенн тѣлесѣ гнѣ ѿ	
267v	Йо 19:42 = края на гл. 208	Йо 19:38.2–42	Снемането от кръста; Полагането в гроба		
268г	Йо 20:2	Йо 20:2	Мария Магдалина на гроба		
268v	Йо 20:10 [= гл. 211]	Йо 20:2–8	Мария Магдалина и апостолите на гроба		
269г	Йо 20:18 [= края на гл. 212]	Йо 20:11.2–17	Мария Магдалина и двата ангела на гроба; Явяването на Исус пред Мария Магдалина		
269v	Йо 20:23	Йо 20:19–22	Явяването на Исус пред учениците		

270r	Йо 20:31 [края на гл. 218]	Йо 20:26–29	Неверието на Тома		
270v	Йо 21:6	Йо 21:1–7	Явяването на Исус пред апостолите на Тивериадското море [Симон Петър се хвърля в морето]		
271r	Йо 21:7	Йо 21:7	Явяването на Исус пред апостолите на Тивериадското море [Симон Петър се хвърля в морето]		
271v	Йо 21:14 [= края на гл. 224]	Йо 21:9–13	Нахранването на апостолите с рибата		
272v	Йо 21:25 [= края на гл. 225]		[I ред: Исус и учениците]; [II ред:] цар Йоан Александър и евангелист Йоан		ІѠА́НЬ А́ЛЕΞΑΝΔΡЪ ЦА́РЬ СТЫ ІѠА́НЬ БГОСЛѠ
273v			буквен лабиринт		

ЦИТИРАНИ РЪКОПИСИ И СТАРОПЕЧАТНИ ИЗДАНИЯ
ZITIERTE HANDSCHRIFTEN UND FRÜHDRUCKE

Б. Мирчева – B. Mirčeva

- Арх* Архангелско ев., Москва, РГБ, ф. 178 (Музейна сбирка), № 1666, кратък апракос, рус., 1092 г.
- Асем* Асеманиево ев., Ватикан, Апостолическа библиотека, № Slav. 3, кратък апракос, бълг., XI в.
- Атин* Атинско ев., Атина, Национална библиотека, № Slav. 1796, четириев., бълг., XIII в.
- Бавар1* Мюнхен, Баварска държавна библиотека, № Slav. 1, четириев., бълг., 1495 г.
- Бан* Банишко ев. (на поп Йоан), София, НБКМ, № 847, четириев. бълг., кр. XIII в.
- БАН5* София, БАН, № 5, кратък апракос, сръб., XIII/XIV в.
- БАН7* София, БАН, № 7, кратък апракос, сръб., XIV в.
- БАН10* София, БАН, № 10, четириев., бълг., ср. XV в.
- БАН13* София, БАН, № 13, четириев., бълг., кр. XV в.
- БАН14* София, БАН, № 14, четириев., бълг., 1550 г.
- БАН15* София, БАН, № 15, четириев., сръб., 1550 г.
- БАН17* София, БАН, № 17, четириев., бълг., XVII в.
- Богд* четириев. на Богдан, Загреб, Библиотека на Хърватската академия на науките и изкуствата (HAZU), № III с 20, сръб., кр. XIII – нач. XIV в.
- Боян* Боянски палимпсест (глаг. текст), Москва, РГБ, ф. 178 (Музейна сбирка) № 1690 (= ф. 87 (сбирка на В. Григорович), № 8), апракос, бълг., XI в.
- БРАН24.4.25* Санкт Петербург, Библиотека РАН, ф. 31 (Основна сбирка), № 24.4.25., пълен апракос, бълг., ср. XIII в.
- Ват* Ватикански палимпсест, Ватикан, Апостолическа библиотека, № Gr. 2502, кратък апракос, бълг., X в.
- Ват4* Ватикан, Апостолическа библиотека, № slav. 4, пълен апракос, сръб., XIII в.
- Ват6* Ватикан, Апостолическа библиотека, № slav. 6, пълен апракос, рус., кр. XVI в.
- Верк* Верковичево ев., Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.І.43, кратък апракос, бълг., XIII/XIV в.
- Вид* Видинско ев., Лондон, ББ, Add. ms. № 39625, четириев., бълг., тр. четв. на XIV в.
- Виена1* Виена, Национална библиотека, № slav. 1, четириев., сръб.- влахомолд., ср. XVI в.
- Виена7* Виена, Национална библиотека, № slav. 7, четириев., сръб.- влахомолд., 1502 г.
- Виена89* Виена, Национална библиотека, № slav. 89, четириев., рус., XVI в.
- Виена153* Виена, Национална библиотека, № slav. 153, четириев., рус., XVI в.
- Вол* Волинско ев., Москва, Държавна Третяковска галерия (ГТГ), № К-5348, пълен апракос, рус., кр. XII – нач. XIII в.
- Волок17* Москва, РГБ, ф. 113 (сбирка на Йосифо-Волоколамския манастир), № 17, четириев., рус., вт. пол. XV в.

- Врач* Врачанско ев., София, НБКМ, № 19 (199), кратък апракос, бълг., XIII/XIV в.
- Вук* Вуканово ев., Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.82, пълен апракос, сръб., ок. 1200 г.
- Гал* Галичко ев., Москва, ГИМ, ф. 80370 (Синодална сбирка), № 404, четириев., рус., 1144 г.
- Галт* ев. на Галтяев, Москва, РГБ, ф. 304 (сбирка на Троицко–Сергиевата лавра), № III.5, четириев., рус., вт. пол. XIV в.
- ГБ* Генадиевска библия, Москва, ГИМ, ф. 80370 (Синодална сбирка), № 915, рус., 1499 г.
- Гилф1* Санкт Петербург, РНБ, ф. 182 (сбирка на А. Ф. Гилфердинг), № 1, пълен апракос, сръб., ок. 1284 г.
- Гилф2* Санкт Петербург, РНБ, ф. 182 (сбирка на А. Ф. Гилфердинг), № 2, четириев., сръб., първа пол. XIV и XV в.
- Гилф5* Санкт Петербург, РНБ, ф. 182 (сбирка на А. Ф. Гилфердинг), № 5, четириев., сръб., ср. XIV в.
- Гилф18* Санкт Петербург, РНБ, ф. 182 (сбирка на А. Ф. Гилфердинг), № 18, четириев., сръб., кр. XIII – нач. XIV в.
- ГИМ* Москва, ГИМ, ф. 20529, 45169, 47050, 484748, 64075 (Музейна сбирка), № 3178 + ф. 4911, 80269–80271 (сбирка на А. С. Уваров), № 289, кратък апракос, бълг., XIII в.
- Григ8* Боянски палимпсест (кир. текст), Москва, РГБ, ф. 87 (сбирка на В. Григорович), № 8 (= ф. 178 (Музейна сбирка), № 1690), кратък апракос, бълг., XIII в.
- Григ10* Москва, РГБ, ф. 87 (сбирка на В. Григорович), № 10 (= ф. 178 (Музейна сбирка), № 1692), четириев., бълг., кр. XIII – нач. XIV в.
- Дан* ев. на Даничич, Белград, Народна библиотека на Сърбия (изгубен, стара сигнатура № 92), четириев., босн., кр. XIII – нач. XIV в.,
- Деч* Дечанско ев., Санкт Петербург, РНБ, ф. 182 (сбирка на А. Ф. Гилфердинг), № 4, бълг., вт. пол. XIII в.
- Деч71* манастир Дечани № 71, Лествица, бълг., 60-те г. XIV в.
- Дион* ев. на монах Дионисий, Атон, Хилендарски манастир, № slav. 10, четириев., сръб., 1356 г.
- Добр* Добромирово ев., Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.I.55 + Синай, манастир “Св. Екатерина“, № 43 (23 л.) + Париж, Национална библиотека, № slav. 65 (2 л.), четириев., бълг. и сръб., XII и XIV в.
- Добрейш* Добрейшово ев., София, НБКМ, № 17 + Белград, Народна библиотека на Сърбия, № 214 (48 л.), четириев., бълг., първа полов. XIII в.
- Добрил* ев. на Добрило или Симеон, Москва, РГБ, ф. 256 (сбирка на Н. П. Румянцев), № 103, пълен апракос, рус., 1164 г.
- Драг354/27* манастир Драгомирна, № 569/354/27, четириев., бълг.-влахомолд., 1614 г.
- Драг354/28* манастир Драгомирна, № 568/354/28, четириев., бълг.-влахомолд., 1609 г.
- Драг354/29* манастир Драгомирна № 574/354/29, четириев., бълг.-влахомолд., 1609 г.
- Елисаветгр* Елисаветградско ев., Москва, РГБ, ф. 178 (Музейна сбирка), № 9500, четириев., бълг.-влахомолд., кр. XVI – нач. XVII в.
- Зар* ев. на Зарайск, Москва, РГБ, ф. 256 (сбирка на Н. П. Румянцев), № 118, четириев., рус. 1401 г.
- Зогр* Зографско ев., Санкт Петербург, РНБ, Глаг. 1, бълг., кр. X и XI/XII в.; кир. допълнения с календар XIII/XIV в.

- Зогр6¹* Атон, Зографски манастир № I.a.6 (И. 46, О. 29), четириев. и апостол, сръб., 50-те г. на XIV в.
- Зогр12* Атон, Зографски манастир, № I.v.1 (И. 32, О. 39), четириев., сръб., ср. XVI в.
- Зогр16* Атон, Зографски манастир, № I.б.5 (И. 18, О. 34), пълен апракос, бълг.-влахомолд., нач. XVI в.
- Зогр17* ев. на дяк Симон, Атон, Зографски манастир, № I.v.6 (И. 27, О. 43) четириев., сръб., 1567 г.
- Зогр18* Атон, Зографски манастир, № I.б.8 (И. 29, О. 50) четириев., бълг., кр. XVI в.
- Зогр21* Атон, Зографски манастир, № 21, I.б.11 (И. 36, О. 46), четириев., бълг.-влахомолд., тр. четв. на XVI в.
- Зогр24* Атон, Зографски манастир, № I.a.1 (И. 22, О. 28), четириев., бълг., ср. XIV в.
- Зогр25* ев. на Йоан Кратовски, Атон, Зографски манастир, № I.v.2 (И. 26, О. 41), четириев., сръб., 1558 г.
- Зогр26* ев. на Йоан Кратовски, Атон, Зографски манастир, № I.v.3 (И. 28, О. 44), четириев., сръб., 1569 г.
- Зогр28* ев. на поп Петър, Атон, Зографски манастир, № I.v.5 (И. 23, О. 36), бълг., 1543 г.
- Зогр29* Атон, Зографски манастир № I.v.9 (И. 35, О. 35), четириев., бълг., първа четв. XVI в.
- Зогр33* Атон, Зографски манастир, № I.v.11 (И. 30, О. 47), четириев., сръб., 70-те г. на XVI в.
- Зогр36* Атон, Зографски манастир, № I.б.3 (И. 34, О. 40), четириев., сръб.-влахомолд., ср. XVI в.
- Зогр37* Атон, Зографски манастир, № I.д.5 (И. 7, О. 18), пълен апракос, бълг., нач. XIV в.
- Зогр38* Атон, Зографски манастир, № I.v.7 (И. 19, О. 42), четириев., бълг.-влахомолд. 1562 г.
- Зогр40* Атон, Зографски манастир, № I.д.9 (И. 12., О. 21), четириев., бълг., нач. XIV в. (1305 г.?)
- Зогр41* Атон, Зографски манастир, № I.д.7 (И. 4, О. 16), четириев., сръб., нач. XIV в.
- Зогр48* Атон, Зографски манастир, № I.д.11 (И. 11, О. 26), четириев., сръб., първа полов. XIV в.
- Зогр52* Атон, Зографски манастир, № I.e.5 (И. 6, О. 24), четириев., бълг., първа полов. XIV в.
- Зогр56* Атон, Зографски манастир, № I.e.10 (И. 13, О. 20), четириев., бълг., нач. XIV в.
- Зогр58* Атон, Зографски манастир № I.e.12 (И. 2, О. 15), четириев., бълг., кр. XIII в.
- Зогр172* Атон, Зографски манастир, № 172 (О. 49), празничен апракос и апостол, сръб., кр. XVI в.

¹ Зографските ръкописи се цитират според последния каталог Райков, Кожухаров, Миклас, Кодов 1994; за сравнение се дават по възможност топографският номер в манастира и (в скоби) номерата на Илински 1908 (И.) и описа на Кодов, Райков, Кожухаров 1985 (О).

- Зогр210* ев. на йером. Никодим, Атон, Зографски манастир, № III.д.11 (И. 38, О. 31), четириев., сръб., ср. XV в.
- Зогр219* Атон, Зографски манастир, № III.е.8 (И. 21, О. 32), четириев., бълг., тр. четв. на XV в.
- Зогр271* Атон, Зографски манастир, № I.б.7 (И. 24, О. 37), четириев., бълг.-влахомолд., 1544 г.
- Карп* Карпинско ев., Москва, ГИМ, ф. 86795 (сбирка на А. И. Хлудов), № 28, пълен апракос, бълг., XIV в.
- Киев28* Киев, Национална научна библиотека на Украйна „В. И. Вернадски“, № 28, четириев., бълг., XIV/XV в.
- Кир-Белоз1/1* Санкт Петербург, РНБ, ф. 351 (сбирка на Кирило–Белозерския манастир), № 1/1, кратък апракос, рус., кр. XIV – нач. XV в.
- Конст* Константинополско ев., Москва, ГИМ, ф. 80370 (Синодална сбирка) № 742, четириев., рус., 1382/3 (1393?) г.
- Кох* ев. Кохно, Одеса, Държавна научна библиотека „М. Горки“, № 1/3 (49), кратък апракос, бълг., XIII в.
- Кърз* ев. на Кързън, Лондон, ББ, Add. ms. № 39628, четириев., бълг., XIV в. (1354 г.?).
- Лаврентиев сборник* Иван Александров сборник, Санкт Петербург, РНБ, № F. I.376, бълг., 1347/48 г.
- Лвовско ев.* ев. на Анастасий Кримкович, Варшава, Народна библиотека, Акс. 10778 (olim УБ Лвов I, AZ), четириев., молд., 1614 г.
- Лонд* Четириевангелие на Иван Александър (olim Surzon 153), Лондон, ББ, Add. ms. № 39627, четириев., бълг., 1356 г.; литургични допълнения, бълг., последна четв. XIV в.
- Мак* Македонско ев. (на поп Йоан), Загреб, Библиотека на Хърватската академия на науките и изкуствата (HAZU), № III с 1, кратък апракос, бълг., XII/XIII в.
- Манасиева хроника* Ватикан, Апостолическа библиотека, № slav. 2, среднобълг. версия на Манасиева хроника, бълг., 60-те г. XIV в.
- Мар* Мариинско ев., Москва, РГБ, ф. 87 (сбирка на В. Григорович), № 6 + Виена, Австрийска Национална библиотека, № slav. 146 (2 л.), четириев., бълг., нач. XI в.
- МДА1* Москва, РГБ, 173 (сбирка на Московската духовна академия), № 1, четириев., рус., вт. пол. XV в.
- МДА2* Москва, РГБ, 173 (сбирка на Московската духовна академия), № 2, четириев., рус., XV/XVI в.
- МДА3* Москва, РГБ, 173 (сбирка на Московската духовна академия), № 3, четириев., рус., XV/XVI в.
- Мир* Мирославлево ев., Белград, Национален музей, № 1536 + Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.83 (1 л.), пълен апракос, сръб., 1180–1190 г.
- Мст* Мстиславово ев., Москва, ГИМ, ф. 80370 (Синодална сбирка), № 1203, пълен апракос, рус., XI/XII в. (преди 1117 г.).
- Муз120* Москва, РГБ, ф. 178 (Музейна сбирка), № 120, четириев., бълг., XV в.
- Муз126* Москва, РГБ, ф. 178 (Музейна сбирка), № 126, четириев., рус., кр. XV в.
- Муз138* Москва, РГБ, ф. 178 (Музейна сбирка), № 138, четириев., рус., 1562 г.
- Мюнхенски псалтир* Мюнхен, Баварска държавна библиотека, № slav. 4, сръб., кр. XIV в.
- НБКМ24* София, НБКМ, № 24, четириев., сръб., XIV/XV в.
- НБКМ26* София, НБКМ, № 26, апракос, бълг., XIII в.

<i>НБКМ31</i>	София, НБКМ, № 31, четириев., бълг., XIV в.
<i>НБКМ32</i>	София, НБКМ, № 32, четириев., бълг., кр. XV в.
<i>НБКМ36</i>	София, НБКМ, № 36, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ38</i>	София, НБКМ, № 38, четириев., бълг., XV в.
<i>НБКМ39</i>	София, НБКМ, № 38, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ40</i>	София, НБКМ, № 40, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ41</i>	София, НБКМ, № 41, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ43</i>	София, НБКМ, № 43, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ44</i>	София, НБКМ, № 44, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ45</i>	София, НБКМ, № 45, четириев., рус., XVI в.
<i>НБКМ47</i>	София, НБКМ, № 47, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ48</i>	София, НБКМ, № 48, четириев., бълг.-влахомолд., XVI в.
<i>НБКМ49</i>	София, НБКМ, № 49, четириев., рус., XVI в.
<i>НБКМ50</i>	София, НБКМ, № 50, четириев., рус.-влахомолд., XVI в.
<i>НБКМ52</i>	София, НБКМ, № 52, четириев., укр.-влахомолд., XVI в.
<i>НБКМ54</i>	София, НБКМ, № 54, четириев., сръб., 1538 г.
<i>НБКМ55</i>	София, НБКМ, № 55, четириев., бълг., 1558 г.
<i>НБКМ56</i>	София, НБКМ, № 56, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ58</i>	София, НБКМ, № 58, четириев., бълг., 1573 г.
<i>НБКМ59</i>	София, НБКМ, № 59, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ60</i>	София, НБКМ, № 60, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ63</i>	София, НБКМ, № 63, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ65</i>	София, НБКМ, № 65, четириев., бълг., нач. XVI в.
<i>НБКМ66</i>	София, НБКМ, № 66, четириев., сръб., 1511 г.
<i>НБКМ67</i>	София, НБКМ, № 67, четириев., сръб., 1587 г.
<i>НБКМ68</i>	София, НБКМ, № 68, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ70</i>	София, НБКМ, № 70, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ73</i>	София, НБКМ, № 73, четириев., сръб., 1593 г.
<i>НБКМ74</i>	София, НБКМ, № 74, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ75</i>	София, НБКМ, № 75, четириев., бълг., XVI/XVII в.
<i>НБКМ76</i>	София, НБКМ, № 76, четириев., бълг., 1658 г.
<i>НБКМ88</i>	София, НБКМ, № 88, апостол, сръб., 1362 г.
<i>НБКМ111</i>	София, НБКМ, № 111, кратък апракос, сръб., XIV в.
<i>НБКМ421</i>	София, НБКМ, № 421, четириев., бълг, първа пол. XIV в.
<i>НБКМ466</i>	София, НБКМ, № 466, четириев., сръб., XIII в.
<i>НБКМ470</i>	София, НБКМ, № 470, четириев., сръб., XIV в. 1342 г.
<i>НБКМ478</i>	София, НБКМ, № 478, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ479</i>	София, НБКМ, № 479, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ480</i>	София, НБКМ, № 480, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ483</i>	София, НБКМ, № 483, четириев., бълг., XV-XVI в.
<i>НБКМ484</i>	София, НБКМ, № 484, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ485</i>	София, НБКМ, № 485, четириев., рус., XVI в.
<i>НБКМ488</i>	София, НБКМ, № 488, четириев., бълг., 1555 г.
<i>НБКМ489</i>	София, НБКМ, № 489, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ491</i>	София, НБКМ, № 491, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ492</i>	София, НБКМ, № 492, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ493</i>	София, НБКМ, № 493, четириев., сръб., XVI в.
<i>НБКМ508</i>	София, НБКМ, № 508, кратък апракос, бълг., XIV в.
<i>НБКМ509</i>	София, НБКМ, № 509, четириев., бълг., трета четв. XIV в.
<i>НБКМ510</i>	София, НБКМ, № 510, празничен апракос, сръб., XV в.

<i>НБКМ512</i>	София, НБКМ, № 512, кратък апракос, сръб., XV в.
<i>НБКМ513</i>	София, НБКМ, № 413, празничен апракос, сръб., XV в.
<i>НБКМ842</i>	София, НБКМ, № 842, апракос, бълг., XIII в.
<i>НБКМ844</i>	София, НБКМ, № 844, четириев., сръб., XIII в.
<i>НБКМ849</i>	София, НБКМ, № 849, кратък апракос, бълг., XIII в.
<i>НБКМ850</i>	София, НБКМ, № 850, четириев., сръб., нач. XIV в.
<i>НБКМ852</i>	София, НБКМ, № 852, четириев., сръб., кр. XIV в.
<i>НБКМ853</i>	София, НБКМ, № 853, четириев., сръб., XIV/XV в.
<i>НБКМ855</i>	София, НБКМ, № 855, четириев., сръб., XV в.
<i>НБКМ857</i>	София, НБКМ, № 857, четириев., бълг., XV в.
<i>НБКМ858</i>	София, НБКМ, № 858, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ861</i>	София, НБКМ, № 861, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ864</i>	София, НБКМ, № 864, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБКМ866</i>	София, НБКМ, № 866, четириев., бълг., кр. XVI в.
<i>НБКМ870</i>	София, НБКМ, № 870, четириев., бълг., кр. XVI в.
<i>НБКМ871</i>	София, НБКМ, № 871, четириев., бълг., кр. XVI в.
<i>НБКМ872</i>	София, НБКМ, № 872, четириев., сръб., 1571 г.
<i>НБКМ873</i>	София, НБКМ, № 873, четириев., сръб., 1572 г.
<i>НБКМ875</i>	София, НБКМ, № 875, четириев., бълг., кр. XVI в.
<i>НБКМ876</i>	София, НБКМ, № 876, четириев., бълг., 1595 г.
<i>НБКМ878</i>	София, НБКМ, № 878, четириев., сръб., XVI/XVII в.
<i>НБКМ891</i>	София, НБКМ, № 891, апостол, сръб., кр. XV в.
<i>НБКМ1140</i>	София, НБКМ, № 1140, четириев., бълг., ср. XV в.
<i>НБКМ1142</i>	София, НБКМ, № 1142, четириев., бълг., ср. XVI в.
<i>НБКМ1360</i>	София, НБКМ, № 1360, четириев., рус., нач. XVI в.
<i>НБКМ1361</i>	София, НБКМ, № 1361, четириев., бълг., ср. XVI в.
<i>НБКМ1364</i>	София, НБКМ, № 1364, четириев., сръб., 1652 г.
<i>НБКМ1365</i>	София, НБКМ, № 1365, четириев., бълг., XVI в.
<i>НБС648</i>	Белград, НБС, № 648, четириев., сръб., 50-60 години на XIV в.
<i>Ник</i>	Николско ев., Дъблин, Chester Beatty, № W 147, четириев., босн., XIV/XV в.
<i>Никон</i>	ев. на Никон Радонежки (първо), Москва, РГБ, ф. 314 (сбирка на Троицко-Сергиевата лавра, ризница), № III.6. (М. 8652), четириев., рус., кр. XIV в. (1399 г.?)
<i>НорПс</i>	Норовски псалтир, Москва, ГИМ, сбирка на Уваров, № 285, бълг., първа четв. XIV в.
<i>НСтан</i>	ев. на Никола Станевич, Атон, Хилендарски манастир, № 14, пълен апракос, сръб., ср. XIV в.
<i>ОДНБ 1/98</i>	Одеса, Държавна научна библиотека „М. Горки“, № 1/98, четириев., бълг., XIV в.
<i>ОДНБ 1/157</i>	Одеса, Държавна научна библиотека „М. Горки“, № 1/157 четириев., рус., XVI/XVII в.
<i>ОЕ</i>	Остромирово евангелие, Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.5, кратък апракос, рус., 1056–1057 г.
<i>Пант</i>	Пантелеймоново ев., Атон, Манастир „Св. Пантелеймон“, № XXVII 2/2, кратък апракос, бълг., XIV в.
<i>Париж18</i>	Париж, Национална библиотека, № slav. 18, четириев., бълг.-влахомолд., кр. XVI в.
<i>Париж20</i>	Париж, Национална библиотека, № slav. 20, четириев., рус., кр. XVI в.
<i>Париж25</i>	Париж, Национална библиотека, № slav. 25, четириев., бълг., XIII в.

- Париж27* Париж, Национална библиотека, № slav. 27, четириев., бълг., ср. XIV в.
- Песнивец на Иван Александър* София, Българска академия на науките, № 2, псалтир („Софийски песнивец“), бълг., 1337 г.
- Пловдив9* Пловдив, Народна библиотека „Иван Вазов“, № 9, кратък апракос, бълг., XIII в.
- Пловдив18* Пловдив, Народна библиотека „Иван Вазов“, № 18, четириев., бълг., кр. XVI в.
- Погод21* Санкт Петербург, РНБ, ф. 588 (сбирка на М. Н. Погодин), № 21, четириев., рус., вт. пол. XIV в.
- Погод37* Санкт Петербург, РНБ, ф. 588 (сбирка на М. Н. Погодин), № 37, служебник, сръб., трета четв. XIV в.
- Погод106* Санкт Петербург, РНБ, ф. 588 (сбирка на М. Н. Погодин), № 106, четириев., бълг.-влахомолд., кр. XV в.
- Погод128* Санкт Петербург, РНБ, ф. 588 (сбирка на М. Н. Погодин), № 128, четириев., бълг., кр. XIV в.
- Прага13,* Прага, Чешки Национален музей, № 13, четириев., бълг., XVI в.
- Прага16* Прага, Чешки Национален музей, № 16, четириев., сръб., XV в.
- Прага20* Прага, Чешки Национален музей, № 20, четириев., бълг., XVI в.
- ПСав* четириев. на сръбския патриарх Сава IV (II.), Атон, Хилендарски манастир, № 13, четириев., сръб., между 1354–1375 г.
- Путна* ев. от Путна, Манастир Путна, пълен апракос, № 566/II, рус., кр. XIII в.
- Рад* ев. на Никон Радонежки, Москва, РГБ, ф. 173 (сбирка на Московската духовна академия), № 138, четириев., рус., XIV/XV в.
- РГАДА816* Москва, РГАДА, ф. 188 (сбирка на ЦГАДА), № 816, кратък апракос, рус. XIII в.
- Реймс* Реймско ев., Реймс, Градска библиотека, № 255 (А 29), кратък апракос, рус., XI/XII в.
- Рил* Рилско ев., София, НБКМ, № 31, четириев., бълг. 1361 г.
- РилА* Рилски манастир, № 4, кратък апракос, бълг., XIII в.
- РилБ* Рилски манастир, № 6, четириев., бълг., кр. XIV в.
- Рил8* Рилски манастир, № 8, четириев., бълг.-влахомолд., нач. XVI в.
- Рил9* Рилски манастир, № 9, четириев., бълг.-влахомолд., 1529 г.
- Рил10* Рилски манастир, № 10, четириев., бълг., 1550 г.
- Рилски тактикон* Рилски манастир, № 1/16, тактикон на Никон Черногорец, бълг., последна четв. на XIV в.
- Рум105* Москва, РГБ, ф. 256 (сбирка на Н. П. Румянцев), № 105 („Симоново ев.“), пълен апракос, рус., 1270 г.
- Рум117* Москва, РГБ, ф. 256 (сбирка на Н. П. Румянцев), № 117, четириев., рус., вт. пол. XIV в.
- Сав* Савина книга, Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската Синодална типография), № 14, кратък апракос, бълг., XI в.
- Сборник на поп Филип СевастII5* Москва, ГИМ, ф. 80370 (Синодална сбирка) № 38, бълг., 1345 г.
Москва, РГБ, ф. 270 (сбирка на П. И. Севастьянов) № II5, псалтир, сръб., XIV в.
- Синай3* Синай, манастир „Св. Екатерина“, № slav. 3, четириев., сръб., XIV в.
- СинЕвх* Синайски евхологий, Синай, манастир „Св. Екатерина“, № slav. 37 + 1/N (133 л.) + Санкт Петербург, РНБ, № Глаг. 2 (2 л.), бълг., втора четв. XI в.
- Синодален претис* вж. сб. на поп Филип
- СинПс* Синайски псалтир, Синайски манастир „Св. Екатерина“, № slav. 38 + 2/N, бълг., първа четв. XI в.

- СинСлуж* Синайски служебник, Санкт Петербург, РНБ, Глаг. 3 (1 л.) + Санкт Петербург, БАН, № 24.4.8 (1 л.), бълг., втора четв. XI в.
- Слепч* Слепчанско ев., Загреб, Библиотека на Хърватската академия на науките и изкуствата (HAZU), № IV d 3, ср. XIV в.
- Соф9* Санкт Петербург, РНБ, ф. 728 (сбирка на Софийската Новгородска библиотека) № 9, четириев., рус., XIV в.
- Супр* Супрасълски сборник, Люблина, Университетска библиотека, № Кор. 2 (118 л.) + Варшава, Национална библиотека, № BOZ.201 (151 л.) + Санкт Петербург, РНБ ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.I.72 (16 л.), бълг., X/XI в.
- Суч23* ев. на Мирча, Манастир Сучевица № 23, четириев., бълг.-влахомолд., 1568-1577 г.
- Суч24* ев. на Йеремя Мовила, Манастир Сучевица, № 24 (olim Букурещ, Национален исторически музей, № 11340), четириев., бълг.-влахомолд., 1595-1606 г.
- Твр* ев. на Твъртко Припкович [Твъртко Припковић], Санкт Петербург, РНБ, ф. 182 (сбирка на А. Ф. Гилфердинг) № 6, четириев., сръб., XIV в.
- Терт* Тертерово ев., Атон, Хилендарски манастир, № 18, четириев., бълг., 1322 г.
- Типогр1* Типографско ев., Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската синодална типография), № 1, четириев., рус., XII в.
- Типогрб* Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската синодална типография), № 6, пълен апракос, рус., XII в.
- Типогр11* Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската синодална типография), № 11, пълен апракос, рус., втора пол. XIV в.
- Типогр12* Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската синодална типография), № 12, кратък апракос, рус., XIII/XIV в.
- Типогр13* Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската синодална типография), № 13, пълен апракос, рус., XV в.
- Тит3364* Санкт Петербург, РНБ, ф. 775 (сбирка на А. А. Титов), № 3364, четириев., сръб., вт. пол. XIII в.
- Толст* Толстоевско ев., Санкт Петербург, РНБ ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.I.1, четириев., рус, първа пол. XV в.
- Томичов псалтир* Томичов псалтир, Москва, ГИМ, ф. 20529, 45169, 47050, 484748, 64075 (Музейна сбирка) № 2752, бълг., 60-те г. XIV в.
- ТрСергбб* Москва, РГБ, ф. 304 (сбирка на Троицко–Сергиевската лавра), № 66, четириев., рус., 1472 г.
- Търг* Печатно ев. от гр. Търговище/Молдова, София, НБКМ, № 260, 1512 г.
- Търн* Търновско ев., Загреб, Хърватска академия на науките и изкуствата (HAZU), № III а 30, бълг., 1272/3 г.
- ТърнА* Търновски апостол, Загреб, Хърватска академия на науките и изкуствата (HAZU), № IV d 106, бълг., 1276/7 г.
- Тулчански препис* на Манасиева Хроника вж. *Тулчански сборник*
- Тулчански сборник* Букурещ, Румънска академия на науките, № BAR slav. 649, сборник, XVI в.
- Увар93* Москва, ГИМ, ф. 4911, 80269–80271 (сбирка на А. С. Уваров), № 93, четириев., бълг., вт. пол. XIV в. и ср. XVII в.
- Увар379* Москва, ГИМ, ф. 4911, 80269–80271 (сбирка на А. С. Уваров), № 379, празничен апракос, рус., първа третина XIV в.
- Унд* Листове на Ундолски, Москва, РГБ, ф. 310 (сбирка на В. М. Ундолски), № 961, апракос, бълг., XI в.

- Фот* Фотиево ев., Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската Синодална типография), № 3, четириев., рус., ср. XIV в.
- Хвал* Нов Завет на Хвал, Болоня, Университетска библиотека, № 3575В, босн., 1404 г.
- Хил13* Атон, Хилендарски манастир, № 13, четириев., сръб., 1354-1370 г.
- Хил14* Ев. на Никола Станевич, Атон, Хилендарски манастир, № 14, пълен апракос, сръб., ср. XIV в.
- Хил17* Атон, Хилендарски манастир, № 17, четириев., сръб., ср. XIV в.
- Хил20* Атон, Хилендарски манастир, № 20, четириев., сръб., ср. XIV в.
- Хил29* Атон, Хилендарски манастир, № 29, четириев., бълг.-влахомолд., XVI в.
- Хил46 + F.n.I.88* Атон, Хилендарски манастир, № 46 + Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.n.I.88, праксапостол, сръб., 1365 г.
- Хил67* Атон, Хилендарски манастир, № 67, четириев., бълг.-влахомолд., ок. 1530 г.
- Хил111* Атон, Хилендарски манастир, № 111, четириев., бълг., XVI в.
- Хлуд16* Москва, ГИМ, ф. 86795 (сбирка на А. И. Хлудов), № 16, четириев., бълг.,
- Хлуд29* Москва, ГИМ, ф. 86795 (сбирка на А. И. Хлудов), № 29, пълен апракос, рус., 1323 г.
- Холм* Москва, РГБ, ф. 256 (сбирка на Н. П. Румянцев), № 106, пълен апракос, рус., XIII в.
- ЦИАИ11* София, ЦИАИ, № 11, четириев., бълг., ок. 1577 г.
- ЦИАИ12* София, ЦИАИ, № 12, четириев., бълг., нач. XVI в.
- ЦИАИ13* София, ЦИАИ, № 13, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ15* София, ЦИАИ, № 15, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ18* София, ЦИАИ, № 18, четириев., бълг., нач. XVI в.
- ЦИАИ20* София, ЦИАИ, № 20, четириев., бълг., XV/XVI в.
- ЦИАИ22* София, ЦИАИ, № 22, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ23* София, ЦИАИ, № 23, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ28* София, ЦИАИ, № 28, четириев., бълг., 1578 г.
- ЦИАИ29* София, ЦИАИ, № 29, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ30* София, ЦИАИ, № 30, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ31* София, ЦИАИ, № 31, четириев., сръб., XVI в.
- ЦИАИ34* София, ЦИАИ, № 34, четириев., сръб., 1563 г.
- ЦИАИ38* София, ЦИАИ, № 38, кратък апракос, бълг., XV/XVI в.
- ЦИАИ44* София, ЦИАИ, № 44, типик, бълг., XIV в.
- ЦИАИ183* София, ЦИАИ, № 183, четириев., сръб., XV/XVI в.
- ЦИАИ213* София, ЦИАИ, № 213, четириев., сръб., XV в.
- ЦИАИ243* София, ЦИАИ, № 243, четириев., бълг., нач. XVII в.
- ЦИАИ250* София, ЦИАИ, № 250, четириев., сръб., 1567 г.
- ЦИАИ283* София, ЦИАИ, № 283, четириев., бълг., нач. XV в.
- ЦИАИ340* София, ЦИАИ, № 340, четириев., сръб., XV в.
- ЦИАИ353* София, ЦИАИ, № 353, четириев., сръб., XVII в.
- ЦИАИ374* София, ЦИАИ, № 374, четириев., бълг., 1497 г.
- ЦИАИ382* София, ЦИАИ, № 382, четириев., сръб., XV/XVI в.
- ЦИАИ473* София, ЦИАИ, № 473, четириев., сръб., 1579 г.
- ЦИАИ569* София, ЦИАИ, № 569, четириев., бълг., XVI в.
- ЦИАИ570* София, ЦИАИ, № 570, четириев., рус., XVI в.
- ЦИАИ572* София, ЦИАИ, № 572, четириев., сръб., XV/XVI в.
- ЦИАИ574* София, ЦИАИ, № 574, четириев., сръб., 1583-1587 г.
- ЦИАИ577* София, ЦИАИ, № 577, четириев., сръб., XV в.

<i>ЦИАИ916</i>	София, ЦИАИ, № 916, четириев., бълг., XVI в.
<i>ЦИАИ1569</i>	София, ЦИАИ, № 1569, четириев., сръб., XV/XVI в.
<i>Чуд</i>	Чудовски Нов Завет, рус., ок. 1355 г., изгубен.
<i>Юр</i>	ев. на Юриевския манастир, Москва, ГИМ, ф. 80370 (Синодална сбирка), № 1003, пълен апракос, рус., 1119-1128 г.
<i>Яв</i>	ев. на Явило, Москва, РГАДА, ф. 381 (сбирка на Московската синодална типография), № 2, четириев., рус., ок. 1341 г.
<i>Як</i>	ев. на митрополит Яков, Лондон, ББ, Add. ms. № 39662, четириев., сръб., 1354–1355 г.
<i>Ягичев Златоуст</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.I.56 + Париж, Национална библиотека, № Slav. 65, f. 5, сборник, бълг., нач. XIV в.
<i>Add.27442</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 27447, постнически слова на св. Василий Велики, бълг., ср. XIV в.
<i>Add.32162</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 32162, четириев., сръб., XIII/XIV в.
<i>Add.38782</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 38782, четириев., рус., кр. XVI в.
<i>Add.41256</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 41256; четириев., рус., XIV в.
<i>Add.57728</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 57728, четириев., рус., 1591 г.
<i>BAR176</i>	Букурещ, Библиотека на Академия на науките на Румъния, № 176, апракос, бълг., 1503 г.
<i>F.n.I.13</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.13, кратък апракос, рус., XIII в.
<i>F.n.I.14</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.14, четириев., рус., кр. XIV в.
<i>F.n.I.64</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.64, пълен апракос, рус., 1266–1301 г.
<i>F.n.I.100</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.100, четириев., сръб., ср. XIV в.
<i>F.n.I.109</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № F.п.I.109, четириев., сръб., XIV-XV в.
<i>Q.n.I.3</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.I.3, четириев., бълг., кр. XIV в.
<i>Q.n.I.59</i>	Санкт Петербург, РНБ, ф. 560 (Основна сбирка), № Q.п.I.59, кратък апракос, бълг., XIII в.

ГРЪЦКИ РЪКОПИСИ

<i>Хроника на Скилица</i>	Мадрид, Национална библиотека, № Vitr. 26–2, хроника, гр., ср. XII в.
<i>κ</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 43725, ев., IV в.
<i>В</i>	Ватикан, Апостолическа библиотека, № gr. 1209, ев., IV в.
<i>С</i>	Париж, Национална библиотека, № gr. 9, ев., V в.
<i>D</i>	Кеймбридж, Университетска библиотека, № Np. II.41, V в.
<i>W</i>	Вашингтон, Smithsonian Institute, Freer Gallery of Art, № 06.274, V в.
<i>Θ</i>	Тбилиси, Институт на ръкописите, № gr. 28, ев., IX в.
<i>33</i>	Париж, Национална библиотека, № gr. 14, ев., IX в.
<i>892</i>	Лондон, ББ, Add. ms. № 33277, ев., IX в.
<i>f</i> = семейство 1, 118, 131, 209, 1582 и др.:	
<i>№ 1</i>	Базел, Университетска библиотека, № A.N.IV.2, ев. и ап., XII в.
<i>№ 118</i>	Оксфорд, Бодлеанска библиотека, Auct. D. infr. 2. 17., ев., XIII в.
<i>№ 131</i>	Ватикан, Апостолическа библиотека, № Vat. gr. 360, ев. и ап., XIV в.

<i>№ 209</i>	Венеция, Библиотека Марчана, № Gr. Z. 10 (394), ев., XIV в.
<i>№ 1582</i>	Атон, манастир Ватопед, № 949, ев., XII-XIII в.
<i>ℓ2211</i>	Синайски манастир „Св. Екатерина“, № Arab. 116, ев., 995/996 г.
<i>Laur.Plut.VI.23</i>	Флоренция, Библиотека „Медичеа Лауренциана“, № Laur. Plut. VI.23, ев., нач. XII в.
<i>Par.gr.74</i>	Студийско ев., Париж, Национална библиотека, № gr. 74, четириев., XI в.
<i>D.gr.89</i>	София, Център за славяно-византийски проучвания „Проф. Иван Дуйчев“, № D. gr. 89, параклитик, XVIII в.
<i>Sin.gr.165</i>	Синайски манастир „Св. Екатерина“, № gr. 165, псалтир, XV в.
<i>Sin.gr.375</i>	Синайски манастир „Св. Екатерина“, № gr. 375, псалтир, 892/893 г.
<i>Sin.gr.968</i>	Синайски манастир „Св. Екатерина“, № gr. 968, псалтир, 1429 г.
<i>Sin.gr.2101</i>	Синайски манастир „Св. Екатерина“, № gr. 2101, псалтир, 1478 г.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА – VERWENDETE LITERATUR

Н. Ганчева – N. Gančeva

ИЗДАНИЯ – AUSGABEN

- Алексеев и др. 1998 А. А. Алексеев, И. В. Азарова, Е. Л. Алексеева, М. Б. Бабицкая, Е. И. Ванеева, А. М. Пентковский, А. А. Пичхадзе, В. А. Ромодановская, Т. В. Ткачева, *Евангелие от Иоанна в славянской традиции*. Санкт-Петербург 1998.
- Алексеев и др. 2005 А. А. Алексеев, И. В. Азарова, Е. Л. Алексеева, М. Б. Бабицкая, Е. И. Ванеева, А. А. Пичхадзе, В. А. Ромодановская, Т. И. Ткачева, *Евангелие от Матей в славянской традиции*. Санкт-Петербург 2005.
- Апокрифи* 1982 *Стара българска литература*. Т. 1. *Апокрифи*. Съст. и ред. Д. Петканова. София, 1982.
- Архангелско евангелие* 1912 *Архангелско евангелие 1092 г. Факсимилно издание*. Москва 1912.
- Велчева 1975 Б. Велчева, *Добромирово евангелие. Български паметник от началото на XII в.* София 1975.
- Воскресенский 1894 Г. А. Воскресенский, *Евангелие от Марка по основным спискам четырех редакций рукописей славянского евангельского текста с разночтениями из ста восьми рукописей евангелия XI-XVI вв.* Сергиев Посад 1894.
- Востоков 1843 *Остромирово евангелие 1056-1057 года. С приложением греческого текста и грамматического объяснения, издано А. Х. Востоковым*. Санкт-Петербург 1843. Репр. Wiesbaden 1964.
- Врана 1967 Ј. Врана, *Вуканово јеванђеље*. Београд 1967.
- Даничић 1864 Ђ. Даничић, *Никољско Јеванђеље*. Београд 1864.
- Десподова, Бицевска, Пандев, Митревски 1995 В. Десподова, К. Бицевска, Д. Пандев, Л. Митревски, *Карпинско евангелие*. Прилеп – Скопје 1995.
- Джурова 1990/1-2 А. Джурова, *Томичов псалтир. В два тома*. Т. 1-2. София 1990 (Monumenta slavico-byzantina et mediaevalia Europensia, vol. I).
- Добрев 1972 Ив. Добрев, *Глаголическият текст на Боянския палимпсест. Старобългарски паметник от края на XI в.* София 1972.
- Дограмаджиева, Райков 1981 Е. Дограмаджиева, Б. Райков, *Банишко евангелие. Среднобългарски паметник от XIII век*. София 1981.
- Живкова 1980 Л. Живкова, *Четвероевангелието на цар Иван Александър*, София 1980.
- Жуковская, Владимирова, Панкратова 1983 Л. П. Жуковская, Л. А. Владимирова, Н. П. Панкратова, *Апракос Мстислава Великого*. Москва 1983.
- Жуковская, Миронова 1997 Н. П. Жуковская, Т. Л. Миронова, *Архангелско евангелие 1092 года. Исследования. Древнерусский текст. Словоуказатели*. Москва 1997.
- Князевская, Коробенко, Дограмаджиева 1999 О. А. Князевская, Л. А. Коробенко, Е. Дограмаджиева, *Саввина книга. Древнеславянская рукопись XI, XI-XII и конца XIII века*. Москва 1999.

- Коссек 1986 Н. В. Коссек, *Евангелие Кохно. Болгарский памятник XIII в.* София 1986.
- Кръстанов, Тотоманова, Добрев 1996 Т. Кръстанов, А.-М. Тотоманова, И. Добрев, *Ватиканско евангелие. Старобългарски кирилски апракос от X в. в палимпсестен кодекс Vat. Gr. 2502.* София 1996.
- Минчева 1978 А. Минчева, *Старобългарски кирилски откъслеци*, София 1978
- Мошин 1954 В. Мошин, *Македонско евангелие на поп Јован.* Скопје 1954.
- Остромирово евангелие* 1988 *Остромирово евангелие 1056-1057 г.* Факсимильное воспроизведение памятника. Ленинград-Москва 1988.
- Родић, Јовановић 1986 Н. Родић, Г. Јовановић, *Мирослављево Јеванђеље. Критичко издање.* Београд 1986.
- Цонев 1906 Б. Цонев, *Добрейшово четириевангеле.* София 1906 (Български старини. 1).
- Цонев 1914 Б. Цонев, *Врачанско евангелие*, София 1914 (Български старини. 4).
- Четвероевангелие 2007* *Четвероевангелието на цар Иван-Александър / The Gospels of Tzar Ivan Alexander* [Мултимедия]. Коментар Е. Димитрова, Р. Савани, исторически бележки Пл. Павлов, музика Мъжки хор за църковна музика „Св. Патриарх Евтимий Търновски“ към Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“; софтуер и дизайн Н. Димитров, Г. Желев, Ст. Пенев. София 2007.
- Щепкин 1903 В. И. Щепкин, *Саввина книга.* Санкт-Петербург 1903.
- Ягич 1879 *Зографское евангелие*, изданное В. Ягичем. Берлин 1879.
- Ягич 1883 *Маршинское четвероевангелие с примечаниями и приложениями.* Труд В. Ягича. Санкт-Петербург 1883.
- Aland 1972 К. Aland (ed.), *Die alten Übersetzungen des Neuen Testaments, die Kirchenväterzitate und die Lektionare* (Arbeiten zur Neutestamentlichen Textforschung, Bd. 5). Berlin – New York 1972.
- Aland et al. 1997 К. Aland, В. Aland, G. Mink, K. Wachtel (eds.), *Novum Testamentum Graecum. Editio Critica Maior. 4. Die katholischen Briefe. 1. Jakobusbrief.* Stuttgart 1997.
- Aland et al. 2000 К. Aland, В. Aland, G. Mink, K. Wachtel, *Novum Testamentum Graecum. Editio Critica Maior. 4. Die katholischen Briefe. 1. Petrusbriefe.* Stuttgart 2000.
- Aland et al. 2004 К. Aland, В. Aland, G. Mink, K. Wachtel (eds.), *Novum Testamentum Graecum. Editio Critica Maior. 4. Die katholischen Briefe. 1. Johannesbrief.* Stuttgart 2004.
- Aland et al. 2006 К. Aland, В. Aland, G. Mink, H. Strutwolf, K. Wachtel (eds.), *Novum Testamentum Graecum. Editio Critica Maior. 4. Die katholischen Briefe. 1. 2. und 3. Johannesbrief, Judasbrief.* Stuttgart 2006.
- Gregory 1976 C. R. Gregory, *Textkritik des Neuen Testaments.* Bd. I-III. 2. Auflage. Leipzig 1976.
- Greek New Testament* 2000=GT4 В. Aland, К. Aland, J. Karavidopoulos, C. Martini, В. Metzger (eds.), *Greek New Testament with Apparatus.* 4 rev. ed. Deutsche Bibelgesellschaft 2000.
- Jagić 1879 V. Jagić, *Quattuor evangeliorum codex glagoliticus olim Zographensis nunc Petropolitanus.* Berolini 1879 (пер. Graz 1954).
- Kurz 1955 J. Kurz, *Evangeliař Assemanův. Kodex Vatikánský 3. slovanský. Díl 2. Úvod, text v přepise cyrilském, poznámky textové, seznamy čtení,* Praha 1955.

- Lehfeldt 1989 W. Lehfeldt (ed.), *Neues Testament des Čudov-Klosters. Eine Arbeit des Bischofs Aleksij, des Metropoliten von Moskau und ganz Russland*, Köln – Wien 1989 (репр. на *Новый завет Господа нашего Иисуса Христа. Труд св. Алексия, митрополита Московского и всея Руси*, изд. митр. Леонтий. Москва 1892).
- Mateos 1962 J. Mateos, *Le Typicon de la Grande Église*. Ms. Sainte-Croix № 40, Xe siècle. Introduction, texte critique, traduction et notes. T. 1. *Le cycle des douze mois* (= *Orientalia Christiana Analecta*, № 165). Roma 1962.
- Miklas 1999 H. Miklas, *Das Tetraevangelium des Makarije aus dem Jahre 1512. Der erste kirchenslavische Evangeliendruck. Faksimile-Ausgabe*, besorgt und eingeleitet von H. Miklas unter Mitwirkung von Št. Godorogea und Ch. Hannick. Paderborn – München – Wien – Zürich 1999.
- Nestle, Aland 1993=NA27 E. Nestle, K Aland, *Novum Testamentum Graece*. 27 ed. Stuttgart 1993.
- Živkova 1977 L. Živkova, *Das Tetraevangeliar des Zaren Ivan Alexandar*. Aus d. bulgar. Ms. übers. von W. Brückner. Recklinghausen 1977.

ИЗСЛЕДВАНИЯ – UNTERSUCHUNGEN

- Алексеев 1985 А. А. Алексеев, *Греческий лекционарий и славянский апракос* (Sagners slavistische Sammlung. Bd. 8. Festschrift für F. V. Mareš). München 1985, 11–18.
- Алексеев 1986 А. А. Алексеев, *Опыт текстологического анализа славянского евангелия (по спискам из библиотек Болгарии)*, в: *Palaeobulgarica*, X, 1986, № 3, 8–19.
- Алексеев 1999 А. А. Алексеев, *Текстология славянской Библии*. Санкт-Петербург 1999.
- Альберти 2014 А. Альберти, *Так близко, так далеко... Търновские евангелия XIV века и византийский текст*, в: Трети международен конгрес по българистика, 23-26 май 2013 г. – Пленарни доклади, София 2014, 17–54.
- Бакалова 1977 (Bakalova 2003) Е. Бакалова, *Бачковската Костница*. София 1977 (англ.: *The Ossuary of the Bachkovo monastery*, ed. by E. Bakalova. Plovdiv 2003).
- Бакалова 1985 Е. Бакалова, *Ктиторските портрети на цар Иван Александър като израз на политическата и религиозната идеология на епохата*, в: *Проблеми на изкуството*, 1985, № 4, 45–57.
- Бакалова 2012 Е. Бакалова, *В търсене на образците на румънските владетелски евангелия*, в: *Средновековни текстове, автори и книги. Сборник в чест на Хайнц Миклас (=Кирило-Методиевски студии. Кн. 21)*, София 2012, 77–100.
- Богдановић 1978, 1–2 Д. Богдановић, Д. Медаковић, *Каталог ћирилских рукописа манастира Хиландара. Старе штампане књиге манастира Хиландара*. Т. 1. Каталог. Т. 2. Палеографски албум. Београд, 1978.
- Божилев 1966 Ив. Божилев, *Ватиканският Манасий (Cod. Vat. Slavo 2). Текст и миниатюра*, в: *Проблеми на изкуството*, 1966, № 2, 3–12.
- Божилев 2008 Ив. Божилев, *Византийският свят / Le monde byzantine*. София 2008.
- Божков 1972 А. Божков, *Българската историческа живопис. Ч. 1. Миниатюри, икони, стенописи*. Глава 1. *Исторически теми и образи в старобългарската живопис*, София 1972.
- Божков 1985 А. Божков, *Търновска средновековна художествена школа*. София 1985.
- Вентурини, Наумов 1985 Л. Вентурини, А. Наумов, *Баницкое евангелие как богослужебный памятник*, в: *Palaeobulgarica*, IX, 1985, № 1, 73–101.
- Гардзанити, Алберти 2007 М. Гардзанити, А. Альберти, *Славянская версия греческого текста евангелия: Евангелие Ивана Александра и правка перевода священного писания*, в: *Проблеми на Кирило-Методиевото дело и на българската култура през IX-X в. (= Кирило-Методиевски студии. Кн. 17)*, София 2007, 180–190.
- Горина 1996 Н. Л. Горина, *Опыт оценки текстологической значимости разночтений (на материале списков славянского Евангелия XI-XV вв.)*, в: *Труды Отдела древнерусской литературы*, XLIX, 1996, 323–338.
- Гранстрем 1953 Е. Гранстрем, *Описание русских и славянских пергаменных рукописей. Рукописи русские, болгарские, молдавлахийские, сербские*. Ленинград 1953.
- Гудев 1892 П. Т. Гудев, *Български ръкописи в библиотеката на лорд Zouche*, в: *Сборник за народни умотворения, наука и книжнина*, VII, 1892, 159–223; VIII, 1892, 137–155.

- Гюзелев 1985 В. Гюзелев, *Училища, скриптории, библиотеки и знания в България XIII-XIV в.* София 1985.
- Дебольский 1887 Г. С. Дебольский, *Дни богослужения православной католической восточной Церкви.* Санкт-Петербург 1887.
- Дечева 2013 Р. Дечева, *Технология на подвързиите при гръцката ръкописна книга XII-XVIII в. (На базата на ръкописната сбирка ЦСВП „Проф. Иван Дуйчев“ при СУ „Св. Климент Охридски“.* Дисерт. труд за придобиване на научната и образователна степен „доктор“. София 2013.
- Джурова 1997 А. Джурова, *Въведение в славянската кодикология. Византийският кодекс и рецепцията му сред славяните* (Centre d'études slavobyzantines „Ivan Dujčev“, *Studia slavico-byzantina et mediaevalia Europensia 7 / Centre international d'information sur les sources de l'histoire Balkanique et Mediterranéenne*, Balcanica III.7). София.
- Джурова 1998 А. Джурова, *Асеманиевото евангелие – Vat. Slavo 3 (Един кодикологичен ракурс)*, в: Археографски прилози, 20, 1998, 189–235.
- Димитрова, Савани 2008 Е. Димитрова, Р. Савани, *Между математика и поезията. „Nomina Sacra“ от Четроевангелието на цар Иван Александър, The British Library, Add Ms 39627*, в: Киприанови четения. 600 години от Успението на св. Киприан, митрополит Московски, септември 2006 г., Килифаревски манастир „Рождество Богородично“ – София – Москва. Велико Търново 2008, 421–429.
- Дограмаджиева 1993а Е. Дограмаджиева, *Състав на славянските ръкописни четроевангелия*, в: *Palaeobulgarica*, XVII, 1993, № 2, 3–22.
- Дограмаджиева 1993б Е. Дограмаджиева, *Типове номерации в календара на средновековните славянски четроевангелия*, в: Хиляда и осемдесет години от смъртта на св. Наум Охридски, София 1993, 173–177.
- Дограмаджиева 1998 Е. Дограмаджиева, *Показалецът „Евангелия различни на всяка потреба“ в славянските ръкописни евангелия.* София 1998.
- Дограмаджиева 2000 Е. Дограмаджиева, *Синаксарните четива в ранните славянски евангелски ръкописи*, в: *Palaeobulgarica*, XXIV, 2000, № 1, 3–40.
- Дограмаджиева 2005 Е. Дограмаджиева, *Авторитетът на Зографския манастир преди въвеждането на Ерусалимския устав*, в: ...нѣсть оученикъ надъ оучителемъ своимъ. Сборник в чест на проф. дфн Иван Добрев, член-кореспондент на БАН и учител. София 2005, 44–54.
- Дограмаджиева 2007 Е. Дограмаджиева, *История на богослужебния апарат в Четриевангелието на цар Иван Александър*, в: *Palaeobulgarica*, XXXI, 2007, № 3, 3–40.
- Дограмаджиева 2008 Е. Дограмаджиева, *За пребиваването на Зографското евангелие в Зографския манастир*, в: *Varia Slavica. Sborník příspěvků k 80. narozeninám Radoslava Večerky*, Praha 2008, 71–81.
- Дуйчев 1962 Ив. Дуйчев, *Миниатюрите на Манасиевата летопис.* София 1962.
- Дурново 1927 Н. Н. Дурново [рец. за:] *Ст. М. Кульбакин. Палеографска и језичка изпитивања о Мирослављевом јеванђељу* (СКА Посебња издања ЛП/13). Сремски Карловци 1925, в: *Slavia*, V, 1926-1927, 563–571.
- Жуковская 1976 Л. П. Жуковская, *Текстология и язык древнейших славянских памятников.* Москва 1976.
- Илински 1908 Г. А. Ильинский, *Рукописи Зографского монастыря на Афоне*, в: Известия Русского археологического института в Константинополе, XIII, 1908, 253–276.

- Каймакамова 2008 М. Каймакамова, *Приписката за „безбожните варвари“ във Ватиканския препис на Манасиевата хроника и борбата на цар Иван Александър (1331–1371) срещу турското завладяване на България*, в: Етнически и културни пространства на Балканите. Ч. 1. Миналото – исторически ракурси. Сборник в чест на проф. Цветана Георгиева. София 2008, 77–96.
- Карский 1979 Е. Ф. Карский, *Славянская кирилловская палеография*. Москва 1979.
- Князевская 1989 О. А. Князевская, *Норовская псалтырь. Среднеболгарская рукопись XIV века*. София 1989.
- Кодов, Райков, Кожухаров 1985 Хр. Кодов, Б. Райков, Ст. Кожухаров, *Опис на славянските ръкописи в библиотеката на Зографския манастир в Света гора*. Т. 1. София 1985.
- Коссек 1984 Н. В. Коссек, *О лексике среднеболгарских Евангелий*, в: *Palaeobulgarica*, VIII, 1984, № 3, 57–69.
- Коссек 1988 Н. В. Коссек, *Лексико-фразеологические раритеты в языке среднеболгарских Евангелий*, в: *Palaeobulgarica*, XII, 1988, № 2, 15–24.
- Коцева 1985 Е. Коцева, *Развитие на българското кирилско писмо през XIV–XV век*, в: Славянска палеография и дипломатика. 2. София, 1985, 23–47.
- Лихачова 1983 В. Д. Лихачова, *Съотношение между миниатюрите на „Лондонското“ и „Елисаветградското“ евангелие*, в: Първи международен конгрес по българистика. София, 23 май – 3 юни 1981 г. Доклади. Българската култура и взаимодействието ѝ със световната култура. 1. Културата на средновековна България, София 1983, 116–126 [същото във: В. Лихачова, *Етюди по средновековно изкуство: Византия. България. Русия*. Съставителство, предговор и превод от руски език Е. Бакалова, София 1986, 148–160].
- Лихачева 1985 В. Лихачева, *Национальные художественные особенности миниатюр Евангелия царя Ивана Александра*, в: Труды Отдела древнерусской литературы, XXXVIII, 1985, 434–438.
- Лихачева 1986 В. Д. Лихачева, *Роль византийской рукописи XI века как образца для болгарского, так называемого Лондонского евангелия Ивана Александра XIV века*, в: Византийский временник, 46, 1986, 174–180 [= Лихачова, В. *Ролята на византийски ръкопис от XI век като образец за българското така наречено „Лондонско“ евангелие на цар Иван Александър от XIV век*, във: В. Лихачова, *Етюди по средновековно изкуство: Византия. България. Русия*. Съставителство, предговор и превод от руски език Е. Бакалова, София 1986, 118–133]
- Мишченко 1986 Ж. Мишченко, *Някои особености на Търновския устав от XIV в.*, в: *Palaeobulgarica*, X, 1986, № 1, 6–19; XI, 1987, № 2, 74–84.
- Мишченко 1987 Ж. Мишченко, *Някои особености на Търновския устав от XIV в.*, в: *Palaeobulgarica*, XI, 1987, № 2, 74–84.
- Мусакова 2015 Е. Мусакова, *Писмо и писачи в българските ръкописи до края на XVII век*. София 2015.
- Недельковић 1970 О. Недельковић, *Редакције старословенског јеванђеља и старословенска синонимика*, в: Кирил Солунски. Симпозиум 1100-годишнина од смртта на Кирил Солунски. II. Скопје 1970.
- Нестеровски 1906 Е. Нестеровски, *Литургика или наука за богослужението на православната църква*. София 1906.

- Опис Дечани 2011 Д. Богдановић, Љ. Штавланин-Ђорђевић, Б. Јовановић-Стипчевић и др., *Опис ћирилских рукописних књига манастира Високи Дечани*. Књ. 1. Београд 2011.
- Пентковская 2003 Т. В. Пентковская, *Чудовская редакция Нового Завета и ее взаимоотношение я другими редакциями*, в: *Palaeobulgarica*, XXVII, 2003, № 3, 18–46.
- Пентковская 2004 Т. В. Пентковская, *Переводы византийско-славянской контактной зоны XIII-XIV вв.: литургическая терминология*, в: Преводите през XIV столетие на Балканите. Доклади от Международната конференция (София, 26-28 јуни 2003). София 2004, 235–248.
- Попова 1994 Т. Попова, *Неделя на Хананейката – за едно интересно четиво от богослужбениа апарат на четириевангелията*, в: *Palaeobulgarica*, XVIII, 1994, № 4, 103–108.
- Попова 1999 Т. Попова, *Фонетични и правописни особености на богослужбена част на Лондонското евангелие*, в: Търновска книжовна школа Т. 6. Велико Търново 1999, 255–261.
- Райков, Кожухаров, Миклас, Кодов 1994 Б. Райков, Ст. Кожухаров, Х. Миклас, Хр. Кодов, *Каталог на славянските ръкописи в библиотеката на Зографския манастир в Света гора / Katalog der slavischen Handschriften im Athoskloster Zographou, Heiliger Berg*. София 1994.
- Ротт-Жебровский 1985 Т. Ротт-Жебровский, *Кирилловская часть Реймского евангелия. Лингвистическое исследование*. Lublin 1985.
- Рукописные книги 1988 О. В. Творогов, В. М. Загребин (ред.), *Рукописные книги собрания М. П. Погодина. Каталог*. Вып. 1. Москва 1988.
- СК XI-XIII С. О. Шмидт (гл. ред.): *Сводный каталог славяно-русских рукописных книг, хранящихся в СССР XI-XIII в.* Москва 1984.
- Стоянова 1985 М. Стоянова, *Някои въпроси около Иван-Александровото четвероевангелие*, в: Търновска книжовна школа. 4. Културно развитие на българската държава, крайт на XII–XIV век. София 1985, 404–411.
- Сергий 1/1997 Архиеп. Сергей, *Полный месяцеслов Востока*. Т. 1, Владимир 1901 (репр. Москва 1997).
- Славова 1989 Т. Славова, *Преславската редакция на Кирило-Методиевия старобългарски евангелски превод* (Кирило-Методиевски студии. Кн. 6), София 1989, 15–129.
- Славова 1990 Т. Славова, *Някои предварителни наблюдения върху редактирането на евангелския превод в Света Гора*, в: *Palaeobulgarica*, XIV, 1990, № 1, 72–81.
- Талев 2005 И. В. Талев, *Български „предренесанс“: Митове и реалност*. София 2005.
- Турилов 2009 А. А. Турилов, *Старые заблуждения и новые „блхи“*, във: Вестник церковной истории, 2009, № 1–2 (13–14), 321–361.
- Филов 1929 Б. Филов, *Лондонското евангелие на Иван Александра и неговите миниатюри*, в: Списание на Българската академия на науките, 38. Клон историко-филологичен и философско-обществен, 1929, № 20, 1–32, 6 табл.
- Филов 1934 Б. Филов, *Миниатюрите на Лондонското евангелие на цар Иван Александра*. / *Les miniatures de l'évangile du roi Jean Alexandre a Londres*. София 1934 (Monumenta artis Bulgariae, vol. III).

- Харисијадис 1972 М. Харисијадис, *Раскошни византијски стил у орнаментици јужнословенских рукописа из XIV и XV века*, у: В. Ј. Џурић (ур.): Моравска школа и њено доба. Научни скуп у Ресави 1968. Београд 1972, 211–227, 13 табл.
- Христова, Караджова, Узунова 2003 Б. Христова, Д. Караджова, Е. Узунова, *Бележки на българските книжовници X–XVIII в.* Т. 1. София 2003.
- Цветкович 2000 Б. Цветкович, *За две минијатури в Cod. Vatic. Slavo 2*, в: Проблеми на изкуството, 2000, № 1, 11–16 (= Б. Цветковић, *О двама минијатурама у Cod. Vatic. Slavo 2*, у: Крушевачки Зборник 9/10, Крушевац 2003, 115–127).
- Цейтлин 1986 Р. М. Цейтлин, *Лексика древнеболгарских рукописей X–XI вв.* София 1986.
- Цейтлин, Вечерка, Благова 1994 Р. Цетлин, Р. Вечерка, Е. Благова, *Старославянский словарь (по рукописям X–XI вв.)*. Москва 1994.
- Цернич 1981 Л. Цернич, *О атрибуцији средњовековних српских ћириских рукописа*, у: Текстологија средњовековних јужнословенских књижевности. Међународни научни скуп 14–16. novembra 1977 (= САНУ, Научни скупови, књ. X, одељење језика и књижевности, књ. 2), Beograd 1981, 335–360, 74 табл.
- Цонев 1923 Б. Цонев, *Опис на славянските рѣкописи в Софийската народна библиотека*. Т. II. София 1923.
- Черных 1999 П. Я. Черных, *Историко-этимологический словарь современного русского языка*. 3. изд. Москва 1999 (1. изд. 1993).
- Чифлянов 1970 Бл. Чифлянов, *Триодът и месецословът на Великата църква през IX в.*, в: Годишник на Духовната академия, XIX (XIV), 1970.
- Щепкина 1963 М. Щепкина, *Болгарская миниатюра XIV в. Исследование Псалтыри Томича*, Москва 1963.
- Aland 1992 В. Aland, *Die Editio Critica Maior des Neuen Testaments. Ziel und Gestaltung*, in: Bericht der Hermann-Kunst-Stiftung zur Förderung der neutestamentlichen Textforschung für die Jahre 1988 bis 1991, Münster 1992, 11–47.
- Aland, Aland 1987 К. Aland, В. Aland, *The Text of the New Testament. An Introduction to the Critical Editions and the Theory and Practice of Modern Textual Criticism*. Grand Rapids (Michigan) – Leiden 1987.
- Aland et al. 1998 К. Aland, В. Aland, К. Wachtel, К. Witte, *Text und Textwert der griechischen Handschriften des Neuen Testaments. 4. Die synoptischen Evangelien. 1. Das Markusevangelium*. I-II, Berlin – New York 1998.
- Aland et al. 1999a К. Aland, В. Aland, К. Wachtel, К. Witte, *Text und Textwert der griechischen Handschriften des Neuen Testaments. 4. Die synoptischen Evangelien. 2. Das Matthäusevangelium*. I-II, Berlin – New York 1999.
- Aland et al. 1999b К. Aland, В. Aland, К. Wachtel, К. Witte, *Text und Textwert der griechischen Handschriften des Neuen Testaments. 4. Die synoptischen Evangelien. 3. Das Lukasevangelium*. I-II, Berlin – New York 1999.
- Aland et al. 2005 К. Aland, В. Aland, К. Wachtel, К. Witte, *Text und Textwert der griechischen Handschriften des Neuen Testaments. 5. Das Johannesevangelium*. I-II, Berlin – New York 2005.
- Alberti 2006a А. Alberti, *Il Vangelo di Ivan Aleksandăr e i Balkani del XIV secolo*, tesi di dottorato. Università di Roma ‘La Sapienza’. Roma 2006.

- Alberti 2006b A. Alberti [рец. за:] И. Талев. Български „предренесанс“. Митове и реалност. София 2005, in: *Studi Slavistici*, III, 2006, 375–379.
- Alberti 2016 A. Alberti, *The Banica, Dobrejšo and Curzon Gospels in the Light of the Greek Text*, in: *The Bible in Slavic Tradition*, Leiden 2016, 271-310.
- Bakalova 1986 E. Bakalova, *Society and Art in Bulgaria in the 14th century*, in: *Byzantinobulgarica*, VIII, Sofia 1986, 17–72.
- Bakalova 2007 E. Bakalova, *The Image of the Ideal Ruler in Medieval Bulgarian Literature and Art*, in: I. Biliarski, R. Păun (coord.), *Les cultes des saints guerriers et idéologie du pouvoir en Europe Centrale et orientale. (Actes du colloque international 17 janvier 2004, New Europe College)*. Bucarest 2007, 34–80.
- Bakalova 2012 E. Bakalova, *A la recherche du prototype des évangiles princiers roumains*, in: *Analele Putnei*, VIII, 2012, № 1, 349–375.
- Banev 2016 (под печат) G. Banev, *On the Miniatures of the Parable of the Laborers in the Vineyard in the Byzantine Manuscript Paris. Gr. 74 and its Slavonic Replicas and Paralles*. – Доклад, изнесен на XXIII Международен конгрес за византийски изследвания, Белград, 26.08.2016.
- Belting 1970 H. Belting, *Das illuminierte Buch in der spätbyzantinischen Gesellschaft*. Heidelberg 1970.
- Boeck 2007 E. Boeck, *Displacing Byzantium, Disgracing Convention: The Manuscript Patronage of Tsar Ivan Alexander of Bulgaria*, in: *Manuscripta*, 51, 2007, № 2, 128–208.
- Boeck 2010 E. Boeck, *Engaging Byzantine Past: Strategies of Visualizing History in Sicily and Bulgaria*, in: R. Macridi (ed.), *History as Literature in Byzantium*. Ashgate Publisher, 2010, 215–235.
- Boeck 2015 E. Boeck, *Imaging the Byzantine Past: The Perception of History in the Illustrated Manuscripts of Scylitzes and Manasses*. Cambridge University Press, 2015.
- Boschkov 1974 At. Boschkov, *La peinture bulgare des origines au XIXe siècle*. Recklinghausen 1974.
- Burns 1977 Y. Burns, *Chapter Numbers in Greek and Slavonic Gospel Codices*, in: *New Testament Studies*, XXIII, 1977, 320–333.
- Costea 2001 (2003) C. Costea, *Une nouvelle réplique slavonne du Paris. gr.74: seven decades after*, in: *Revue roumaine d'histoire, de l'art, série beaux arts*, 38, 2001, 3–17 (= *Восточноевропейский археологический журнал*, 3 [10], май-июнь 2001, 1–7). (Repr. in: *Series byzantina* 1, 2003, 113–126).
- Cleminson 1988 R. A. Cleminson, *The Anne Pennington Catalogue. A Union Catalogue of Cyrillic Manuscripts in British and Irish Collections*. Compiled by ... London 1988.
- Curzon 1849 R. Curzon, *Visits to the Monasteries of the Levant*. 2nd ed. London 1849.
- D'Aiuto et al. 2000 *I vangeli dei popoli: la parola e l'immagine del Christo nelle culture e nella storia*. A cura di Fr. D'Aiuto, G. Morello, A. M. Riazioni. [S. l.]: Edizioni Rinnovamento nello Spirito Santo, 2000.
- Der Nersessian 1927 S. Der Nersessian, *Two Slavonic Parallels of the Greek Tetraevangelia: Paris. gr. 74*, in: *The Art Bulletin*, vol. IX, 1927, nr. 3, 222–274.
- Der Nersessian 1933 S. Der Nersessian, *Une nouvelle réplique slavone du Paris. gr. 74 et les manuscrits d'Anastase Crimcovici*, in: *Mélanges offertes a M. Nicolas Iorga par ses amis de France et des pays de langues française*, Paris 1933, 695–725.

- Der Nersessian 1972 S. Der Nersessian, *Recherches sur les miniatures du Parisinus graecus 74*, in: Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik, XXI, 1972, 109–117, 5 p. ill., 7 t.
- Dimitrova 1994 E. Dimitrova, *The Gospels of Tsar Ivan Aleksander*. London 1994.
- Dimitrova 2007 E. Димитрова, *Четвероевангелието на цар Иван Александър*. / Dimitrova, E. *The Gospels of Tzar Ivan Alexander*. DVD. Кеит ООД, със съдействието на Британската библиотека, 2007.
- Dragnev 2004 E. Dragnev, *O capodoperă a miniaturii din Moldova medievală. Tetraevanghelul de la Elizavetgrad și manuscrisele grupului Parisinus graecus 74*. Chișinău 2004.
- Džurova 2002 A. Džurova, *Analogies et différences codicologiques entre les manuscrits en parchemins grecs et slaves*, in: Libri, documenti, epigrafi medievali: Possibilità di studi comparativi. Atti del Convegno internazionale di studi dell'Associazione Italiana dei Paleografi e Diplomatisti, Bari (2-5 ottobre 2000), a cura di F. Migistrale, C. Drago e P. Fioretti. Spoleto 2002, 397–443, 9 T.
- Filov 1928 B. Filov, *Die Miniaturen des Evangeliums Iwan Alexanders in London*, in: Byzantion, IV, 1927–1928, 313–319.
- Fuchsbauer 2015 J. Fuchsbauer, *Zum Fremdgut im Wortschatz des bulgarischen Kirchenslawisch des 14. Jahrhunderts*. In: E. Kelih, J. Fuchsbauer, S. Newerkla (Hrsgg.): *Lehnwörter im Slawischen. Empirische und crosslinguistische Perspektiven*. Frankfurt a. M. 2015, 171–182.
- Gagova 2000 N. Gagova, *Study of Groups of Manuscripts Chosen by Socio-cultural Criteria*, in: *Medieval Slavic Manuscripts and SGML. Problems and Perspectives*. Ed. by A. Miltenova and D. Birnbaum. Sofia 2000, 131–169.
- Galavaris 1979 G. Galavaris, *The Illustrations of the Prefaces in Byzantine Gospels*, Wien, 1979 (*Byzantina Vindobonensia*, Bd. XI), 93–94.
- Garzaniti 2001 M. Garzaniti, *Die altslavische Version der Evangelien. Forschungsgeschichte und zeitgenössische Forschung*. Köln – Weimar – Wien 2001.
- Garzaniti 2007 M. Garzaniti, *Il testo greco dei vangeli e la sua versione slava. Per uno studio dei rapporti fra le tradizioni manoscritte greca e slava*, in: *Slovo*, LVI-LVII, 2006-2007, 159–173.
- Garzaniti 2013a M. Garzaniti, *The Gospel Book and its liturgical function in the Byzantine-Slavic tradition*, in: *Catalogue of Byzantine Manuscripts in their Liturgical Context. Subsidia 1. Challenges and Perspectives*, ed. by K. Spronk, G. Rouwhorst, S. Royé, Turnhout 2013, 35–54.
- Garzaniti 2013b M. Garzaniti, *Greek and Slavic manuscripts of biblical content. Annotations toward the construction of new catalogues*, in: *Catalogue of Byzantine Manuscripts in their Liturgical Context. Subsidia 1. Challenges and Perspectives*, ed. by K. Spronk, G. Rouwhorst, S. Royé, Turnhout 2013, 281–288.
- Gavrilović 2000 Z. Gavrilović, *The Gospels of Jacov of Serres (London, B. L., Add. MS 39626), the Family Branković and the Monastery of St Paul, Mount Athos*, in: *Through the Looking Glass: Byzantium Through British Eyes*, ed. by Robin Cormack and Elizabeth Jeffreys (Society for the Promotion of Byzantine Studies, 7). Aldershot 2000, 135–144.
- Hannick 1998 Ch. Hannick, *Die Rekonstruktion der altslavischen Evangelien bei Josef Vajs und ihre vermeintlichen griechischen Vorlagen*, in: J. Krašovec (ed.), *Interpretation of the Bible. Interpretation der Bibel. Interprétation de la Bible*. Interpretacija Svetega Pisma, Ljubljana – Sheffield 1998, 943–958.

- Head 2010 P. M. Head, *Editio critica maior. An introduction and assessment*, in: Tyndale Bulletin, LXI, 2010, № 1, 131–152.
- Horálek 1954 K. Horálek, *Evangeliiáře a čtveroevangelia*. Praha 1954.
- Hutter 1997 I. Hutter, *Theodoros βιβλιογράφος und die Buchmalerei in Studiu*, in: Ὀπώρα. Studi in onore di mgr Paul Canart per il LXX compleanno. A cura di S. Luca e L. Perria. I. 1997 (Bolletino della Badia di Grottaferrata, n.s. LI), 177–208, 7 Abb.
- Iorga 1934 N. Iorga, Review of B. Filov, *Les miniatures de l'évangile du roi Ivan Alexandre à Londres*. Br. M. London, Add. 39627, Sofia 1934, in: Revue Historique du Sud-Est Européen, 10-11, 1934, 375–376.
- Loerke 1995 W. Loerke, *Incipits and Author Portraits in Greek Books: Some Observations*, in: Byzantine East, Latin West: Art-Historical Studies in Honor of Kurt Weitzmann. Ed. by C. Moss, K. Kiefer et al. Princeton 1995, 377–382, 2 t.
- Metzger 1972 B. M. Metzger, *Greek lectionaries and a Critical Edition of the Greek New Testament*, in: K. Aland, Die alten Übersetzungen des Neuen Testaments, die Kirchenväterzitate und Lektionare. Berlin 1972, 479–497.
- Miklas 1989 H. Miklas, *Paläographische und graphematische Aspekte der kyrillischen Schriftentwicklung in Bulgarien (bis zum 14. Jahrhundert)*, in: Kulturelle Traditionen in Bulgarien, herausgegeben von R. Lauer und P. Schreiner (Abhandlungen der AdW in Göttingen, phil.-hist. Kl. Dritte Folge, Bd. 77). Göttingen 1989, 68–90.
- Miklas 1982 H. Miklas, *Tradition und Innovation in der bulgarischen Hochsprache des 14.-15. Jahrhunderts*. – Zur bisherigen Literatur über die Sprache des Patriarchen Evtimij, insbesondere: Horst Kämmerer, Untersuchungen zur Flexion der Substantive in der bulgarischen Schriftsprache des 14./15. Jahrhunderts. Ein Beitrag zur historischen Morphologie (Universität Regensburg, Slavistische Arbeiten 3). München: Trofenik, 1977, in: Anzeiger für slavische Philologie, 13, 1982, 45–76.
- Miklas et al. 2012 H. Miklas, M. Gau, M. Lettner, M. Diem, A. Garz, R. Sablatnig, M. Melcher, M. Schreiner, *New Technical Methods for the Study of Manuscripts Demonstrated on Glagolitic Material from Mt. Sinai*, in: Proceedings of the International Conference “Codex Sinaiticus. Manuscripts in the Digital Age”. November 12-13, 2009. Saint-Petersburg 2012, 149–168.
- Obolensky 1971 D. Obolensky, *The Byzantine Commonwealth: Eastern Europe 500-1453*. New York 1971.
- Omont 1908 K. Omont, *Évangiles avec peintures Byzantines du XIe siècle. Réproduction des 361 miniatures du manuscrit grec 74 de la Bibliothèque nationale*. T. 2, Paris 1908.
- Osburn 1995 C. D. Osburn, *The Greek Lectionaries of the New Testament*, in: B. D. Ehrman, M. W. Holmes (eds.), *The Text of the New Testament in Contemporary Research. Essays on the Status Questionis. A Volume in Honor of Bruce M. Metzger*. Grand Rapids (Michigan) 1995, 61–74.
- Pasquali 1952 G. Pasquali, *Storia della tradizione e critica del testo*. 2 ed., Firenze 1952.
- Patterson Ševčenko 1994 N. Patterson Ševčenko, *Close Encounters: Contact Between Holy Figures and the Faithful as Represented in Byzantine Works of Art*, in: *Byzance et les images* (Cycle de conférences organisé au Musée du Louvre par le Service culturel du 5 octobre au 7 décembre 1992. Paris 1994, 255–285.
- Scholvin 1884 R. Scholvin, *Einleitung in das Iohann-Alexander Evangelium*, in: Archiv für slavische Philologie, VII, 1884, 1–57, 161–221.

- Spartharakis 1976 I. Spartharakis, *The Portrait in Byzantine Illuminated Manuscripts*. Leiden 1976, 67–70.
- Spiegel 1993 G. Spiegel, *Medieval Canon Formation and the Rise of Royal Historiography in Old French Prose*, in: *Modern Language Notes*, 108, 1993, № 4, 638–658.
- Sturm-Schnabl 1991 K. Sturm-Schnabl (ed.), *Der Briefwechsel Franz Miklošič's mit den Südslaven / Korespondenca Frana Miklošiča z Južnimi Slovani*. Maribor 1991.
- Ševčenko 1984 I. Ševčenko, *The Madrid Manuscript of the Chronicle of Skylitzes in the Light of the New Dating*, in: *Byzanz und der Westen: Studien zur Kunst des europäischen Mittelalters*. Wien 1984, 117–130.
- Talev 1973 I. Talev, *Some Problems of the Second South Slavic Influence in Russia*. München 1973.
- Tsuji 1975 S. Tsuji, *The Headpiece Miniatures and Genealogy Pictures in Paris. gr. 74*, in: *Dumbarton Oaks Papers*, 29, 1975, 165–203.
- Vaillant 1958 A. Vaillant, *Homélie d'Épiphanie sur l'ensevelissement du Christ (texte vieu-slave, texte grec e traduction française)*, in: *Radovi staroslovenskog instituta*. Knj. 3. Zagreb 1958, 7–101.
- Vakareliyska 2008 C. M. Vakareliyska, *The Curzon Gospel. An Annotated Edition and a Linguistic and Textual Introduction*. Vol. 1-2. Oxford 2008.
- Velmans 1971 T. Velmans, *Le Tétraévangile de la Laurentienne, Florence, Laur. VI. 23*. Paris 1971.
- Violette 1976 J.-G. Violette, *Étude des miniatures du manuscrit gr. 74 (Paris, Bibliothèque nationale), soutenue en 1976 à l'Université de Paris IV*. Diss. Univ. Paris IV, 1976.
- Violette 1983a J.-G. Violette, *Le cycle des miniatures du Laur. VI.23 et sa relation à une liste de titres de chapitres*, in: *Byzantine Studies / Études byzantines*, 10, 1983, 141–173.
- Violette 1983b J.-G. Violette, *The Order in Which Were Painted the Quires of the Paris gr. 74*, in: *Byzantine Studies Conference Archives. Ninth Annual Byzantine Studies Conference 4-6 November 1983, Duke University, Durham, North Carolina. Abstracts of Papers*. [– 17.06.2013]
- Wachtel 1992 K. Wachtel, *Probleme der Dokumentation des byzantinischen Textes in einer Editio Critica Maior des Neuen Testaments*, in: *Bericht der Hermann-Kunst-Stiftung zur Förderung der neutestamentlichen Textforschung für die Jahre 1988 bis 1991*. Münster 1992, 48–97.
- Wachtel 1995 K. Wachtel, *Der byzantinische Text der Katholischen Briefe. Eine Untersuchung zur Entstehung der Koine des Neuen Testaments*. Berlin – New York 1995.
- Wachtel, Parker 2005 K. Wachtel, D. Parker, *The joint IGNTP/INTF Editio Critica maior of the Gospel of John: its goals and their significance for New Testament Scholarship* (Proposed paper for SNTS 2005, Halle) (<https://www.uni-muenster.de/INTF/ECM%20Halle6.pdf>).
- Walter 1969 Ch. Walter, *Lazarus a Bishop*, in: *Revue des études Byzantines*, 27, 1969, 197–208. (= Ch. Walter, *Studies in Byzantine Iconography*. London 1977, 197–208).
- Walter 1977 Ch. Walter, *Studies in Byzantine Iconography*. London 1977.
- Weitzmann 1971 K. Weitzmann, *The Narrative and Liturgical Gospel Illustrations*. *Studies in Classical and Byzantine Manuscript Illumination*. London 1971.
- Zashev 2015 E. D. Zashev, *Lavrentiy's Miscellany (Tsar Ivan Aleksandăr's Miscellany of 1348)*. Phototype edition. Edited and introduced by ... Sofia 2015.

Zeil 1981

W. Zeil, Slawistische Forschung und Lehre in Leipzig 1870-1917 und ihr Platz in der internationalen Slawistik, in: Е. Георгиев и др. (ред.), *История на славистиката от края на XIX и началото на XX век*. София 1981, 225-250.

N. Nicholas (maintained by), The TLG Beta Code Manual, p. 11, URL <http://www.csad.ox.ac.uk/varia/unicode/BetaCode.pdf> (ползвано на 15.09.2016).

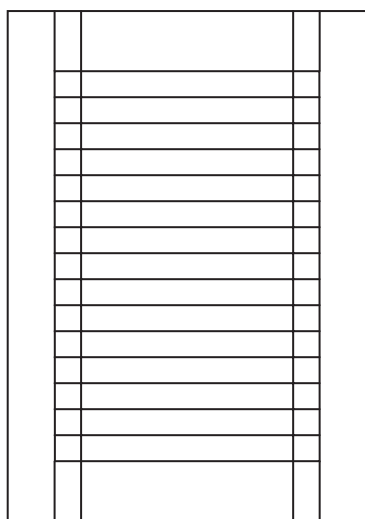
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:FkkIixEFqZUJ:www.bl.uk/manuscripts/FullDisplay.aspx%3Fref%3DAdd_MS_39627+&cd=1&hl=bg&ct=clnk&gl=bg
[ползвано на 06.06.2014]

ИЛЮСТРАЦИИ – ILLUSTRATIONEN

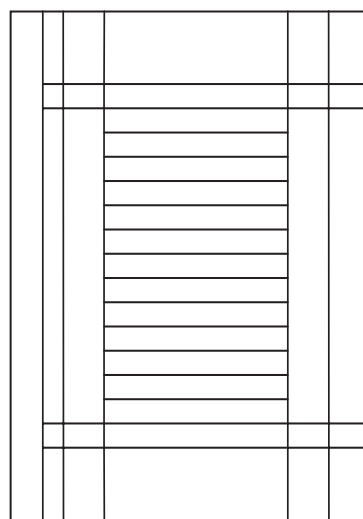
Х. Миклас – H. Miklas

ИЛЮСТРАЦИЯ 1

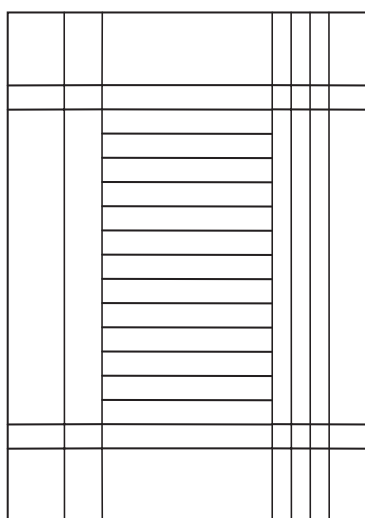
Разчертавания

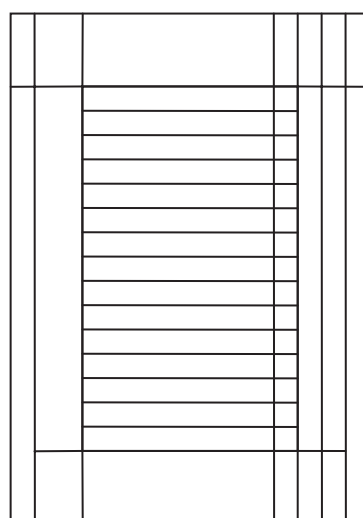
Вариант 1: f. 1r

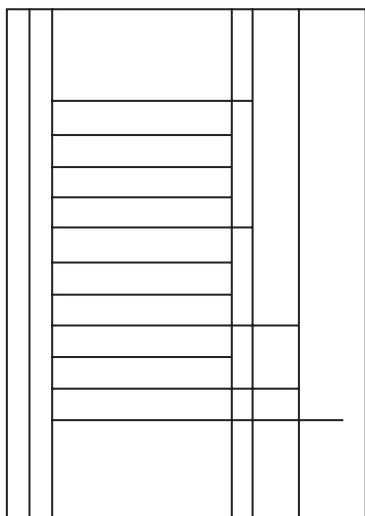
Вариант 2: f. 2v

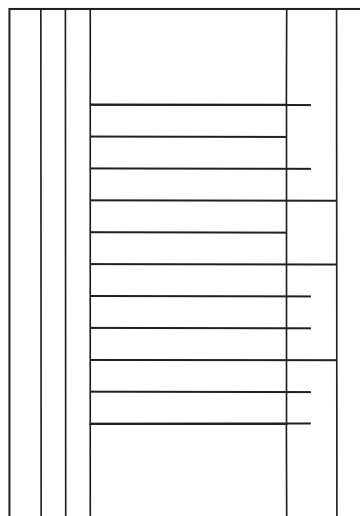
Вариант 3: f. 5r

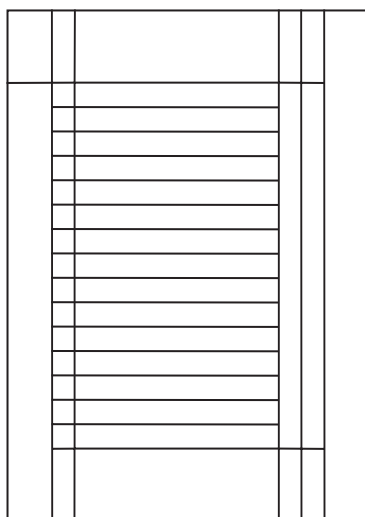
Вариант 4: f. 57r

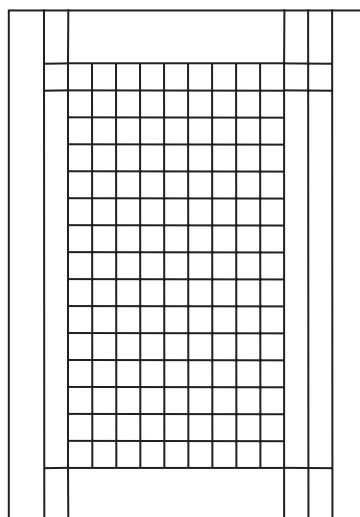
Вариант 5: f. 84r

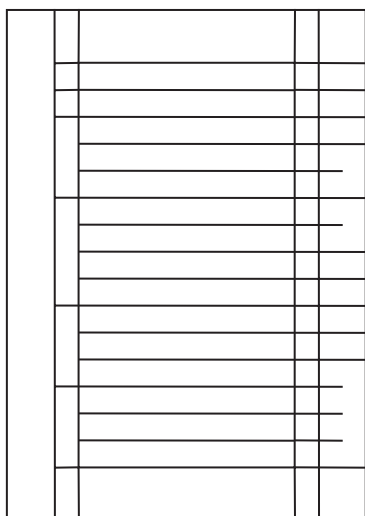
Вариант 6: f. 85v

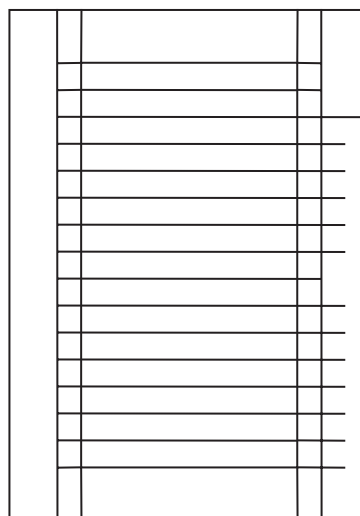
Вариант 7: f. 87v

Вариант 8: f. 273r

Вариант 9: f. 279v

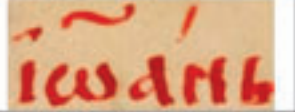

Вариант 10: f. 282r

ИЛЮСТРАЦИЯ 2

Молдавска приписка (f. 5r)				
	B1	B2	B3	B4
AZЪ				
BOYKH				
BEДЪ				
ГЛАГОЛH				
Добро				
ЕСТЪ				
ЕСТЪ				
ЖИВЪТЕ				
ЗЕМЛHА				
HЖE				
I				
КАКО				
ЛЮДИE				
МЪСАHTЕ				
НАШЪ				

ОНЪ				
ПОКОН				
РЪЦН				
СЛОВО				
ТВРЪДО				
ОУКЪ (ОНИКЪ)				
ФРЪТЪ				
ХЕР(ОУ-ВНМ)Ъ				
W(ТЪ)				
ЦА				
УРЪВЪ				
ЕРЪ				
ЕРЫ				
ЕРЪ				
ИАТЬ				
ЪН				
НЖИЦА				

Редни и надредни знаци			
			

Маюскул:

Особени знаци, грешки и коректури:

ИЛЮСТРАЦИЯ 3

Ръката на Симон (ff. 3v-275r)							
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7
азъ 1							
азъ 2							
бръкн							
вѣдѣ							
гадгоан							
доего							
естъ							
естъ							
живѣте							
зѣло							
зѣлама							
нѣкѣ							
и							
како							
аодѣ							

МЪСЛЕН- ТЕ 1							
МЪСЛЕН- ТЕ 2							
НАШЪ							
ОНЪ							
ОНЪ							
ОНЪ							
ПОКОН							
РАЦН							
СЛОВО							
ТЪРЪЛО							
ОУКА (ОНИКА)							
УКА							
УКА							
ФЪТЪ							
ХУ(ОУ- ВНИ)Ъ							
У(ТА)							

ца							
ци							
уръв 1							
уръв 2							
ша (тани)							
ср							
срм							
ср							
сать							
ю(же)							
я(же)							
и(же)							
асъ							
васъ		242r10					
жсъ							
ѣн							
ѣнта							
ижица							

цифри							

Особени лигатури, редни и надредни знаци					

Особени форми:

Малки инициали:

ИЛЮСТРАЦИЯ 4

Златен илюминатор (ff. 3v-4r, 6r-272v)							
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7
AZЪ							
BOYKH							
BEДЪ							
ГЛАГОЛИ							
Добро							
ЕСТЪ							
ЕСТЪ							
ЖИВЪТЕ							
ЗЪЛО							
ЗЕМЛІА							
НЖЕ							

І							
КАКО							
ЛЮДИЕ							
МЪСАИТЕ							
НАШЪ							
ОНЪ							
ОНЪ							
ПОКОН							
РЪЦН							
СЛОВО							
ТВРЪДО							
ОУКЪ (ОННІКЪ)							
НКЪ							
ФРЪТЪ							
ХЕР(ОУ- ВНИ)Ъ							

ИЖИЦА	(ВИЖ НКЪ)						
цифри							
							

Редни и надредни знаци				
				

Големи маюскули:

Примери за заглавия:

ІАКΩΒЖ РΩΛΗΙΥΛЖ

ΙΥΛΛЖЕРΩΛΗΦΑЕСΑΗΖΑΡΑΩ

ΛΒΛЖЕЧРРΩНСΛΜΩΝΑΩΥ

ЄВАГГЕЛНЕСТО ѠЛѠКЫ:

ЄВАГГЕЛІЕСТО ѠІ ѠА ПНА: А

Примери за грешки, коректури и др. :

О Р С СН СН О О

71r 71r 107r

ПА ДИ НЕ РЕГЪ И КЪ БО ДА ЛЬ Н И ТЪ В И Д О

71r

СЪГ
СЪА

72r

ТІКЪ

81v

ТМН

84r

ТМН

84r

СЪА
СЪА

113r

ОБРА
ОПРѢЖЕННІСВѢ :

110r

ЛН

152r

ЛН

152r

СЪВ

156r

СЪГ

156r

СЪА

156v

ОУА ДЪ ТИ ШІА ДЪ А Д І О

159r

ОПОМАЗАВШННГЪ М У Р О

159v

ОБОГАТѢМЪ Н О Л А З А Р Н :

187v

ОБОГАТѢМЪ Н О Л А З А Р Н :

188r (отпечатък от златния надслов на ф. 187v)

Улѣкадѣва въ нѣдѣстѣ въ црѣкѣ въ по молн
ииса . ѡбъиши . . .

191r

рѣм рѣм
• НВЪЗРА
САХГ
201r 202r

Зѣ Н
• ЕГДА
214r

сѣ
РАЗУМЪ НѢТЕН ВЪ РОУНѢТЕ; ЯКОВЪ
ЛНЪ ѡЦЪ НАЗЪ ВЪ ѡЦН: . . .

243v

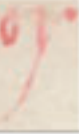

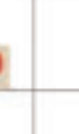

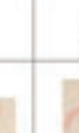

ИЛЮСТРАЦИЯ 5

Маргинални ръце (ff. 8r-272v)									
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9
азъ 1									
азъ 2									
бръкн									
вѣдѣ 1									
вѣдѣ 2									
гддгдн									
добрѣ 1									
добрѣ 2									
естѣ									
естѣ									
жнѣтѣ									
сло 1									
сло 2 ²									

¹ Тук като шифра.

² Първите три примера са шифри, но срв. *класа* f. 181v, *многѣ* f. 187r и *сло* f. 209v.

ЗЕМЛА 1									
ЗЕМЛА 2									
НЖА									
І									
КАКО									
ЛЮДИ									
МЪКАН- ТЕ									
НАШЪ									
ОНЪ									
ОНЪ									
ПОКОН									
РЪЦИ 1									
РЪЦИ 2									
СЛОВО									
ТЪРЪЛО 1									
ТЪРЪЛО 2									

оуъ (оувъ)									
оуъ									
нкъ									
фътъ									
хѣ(сѣ- внѣ)ъ									
									
ѡ(тъ)									
ѣ									
ѣи									
ѣръ									
ѣъ (ѣмъ)									
ѣъ									
ѣмъ									
ѣръ									

ѠТЬ 1									
ѠТЬ 2									
Ѡ(ЖЄ)									
Ѡ(ЖЄ)									
Ѡ(ЖЄ)									
ѠСЪ									
ЖСЪ									
ѠН									
ѠН	не се среща								
ѠНТА ⁴									
НЖНЦА	(вжж НСЪ)								
ѠФРН									

³ Като шифра.

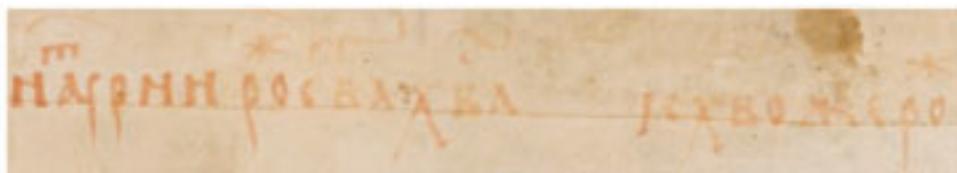
⁴ Рубриката съдържа и шифри.

Особени лигатури, редни и надредни знаци											
											
											
											
											

Маюскули:

Други особености:

8r

⁵ ое, ф. 177v.

⁶ се, ф. 189v.

ЗБЖДЕТЬ ИМОУ. АНЖЕНЕИЛАТЪ
 ИИЖЕНЛАТЪ. ВЪЗМЕТСАЩО НЕГО. ^{иопа}
 СЕГО РАДИ ПРИТЪАКНИМАТЪ ГЛА.
 ЯКОВИДАЩЕННЕВИДАТЬ. ИСАИ

40r

ВЪДОМЪ ИО. ^{иопа} ^{иопа} ^{иопа} ^{иопа} ^{иопа} ^{иопа}
 ИИКЪ ИОУ ОУЧЕНИ. **И** ПРИСТЪПИШЖКЪНЕ

42r

ЗА ^{иопа} ^{иопа} ^{иопа}

43r

РАМВ ^{иопа}

43r

РАМЗ ^{иопа}

43v

РАНА ^{иопа}

46r

РАНЕ ^{иопа}

47r

РАЗЪ ^{иопа}

48v

РОС ^{иопа}

54v

РОФ ^{иопа}

58r

ТЕЗНЕ ВЪПРИСТЪПИШЖКЪ ИОУ

46r

ВЪПРИСТЪПИШЖКЪ ИОУ
 ВЪСЛЫШАВЪ ИРО
СЛЫШАКЪ ИРО ТЕТВРЪ
 СЛОУХЪ ИСОВЪ. ИРЕТЕО

43v

ИПНВЕСЪ СТЫ ^{иопа} ^{иопа}

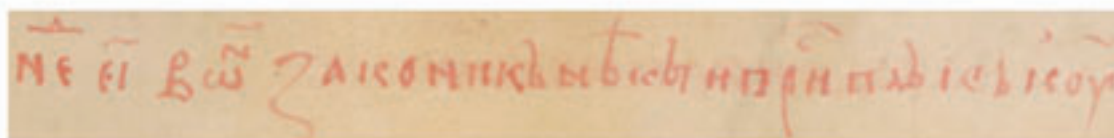
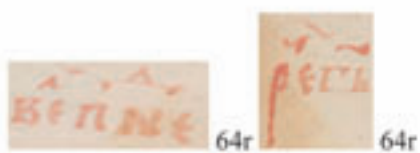
57v

СО ^{иопа}

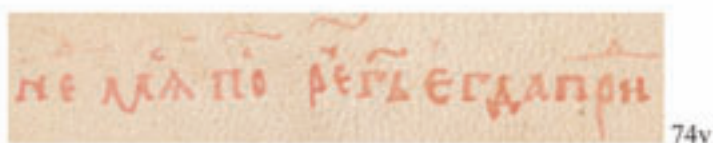
60r

ЕК ^{иопа}

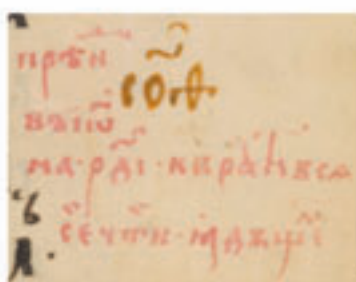
64r

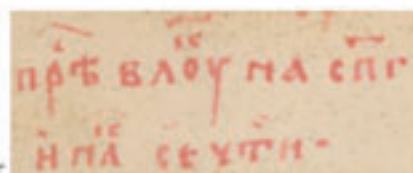
66r

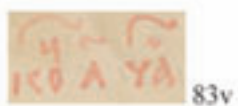
74v

76r

77v

83v

86v (срв. 134v, 137r)

88v (вертикално)

[†] Рѣка на художник?

С. Ж. В. ПО ВЪИЗДАЕ КВАЛІУ

90v

НЕ В ПО. М ВЪИЗДАЕ КВАЛІУ

91v

Т. Б.

92r

ПНЕ ГІ НЕ М ВЪСВѢТВОРИ НА ІСА ФАРИ

94r

ВТ. ЕІ НЕ ВЪПРАСИ КВАЛІУ

101r

ВТ. Р. СІ НЕ ВЪВПРОСИ ІСА ФАРИ СІ

109r

ПНЕ ДІ НЕ РЕГЪ ИЖ БАШЕСЬ ВЛАДНИ.

112r

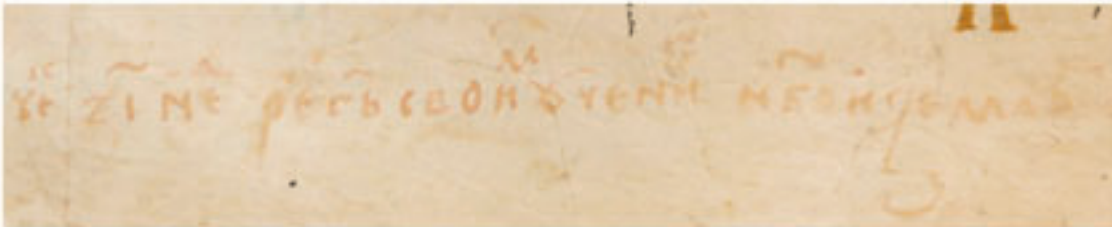
РА. СР. ДІ НЕ РЕГЪ ИЖ БАШЕСЬ ВЛАДНИ.

113v

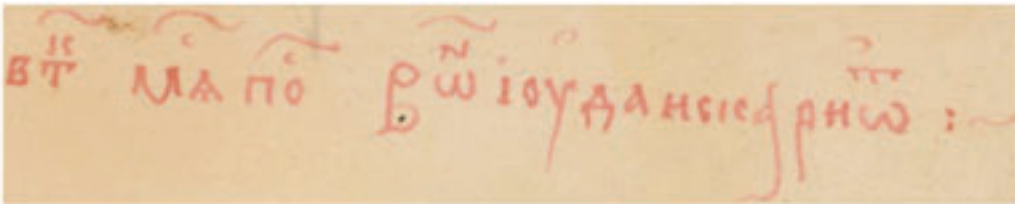
113v

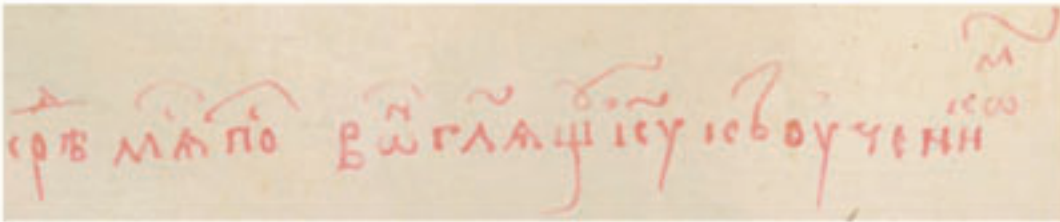
122v

123v

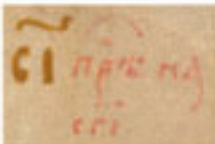
125r

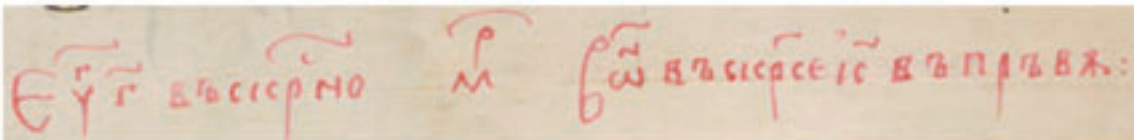
127v

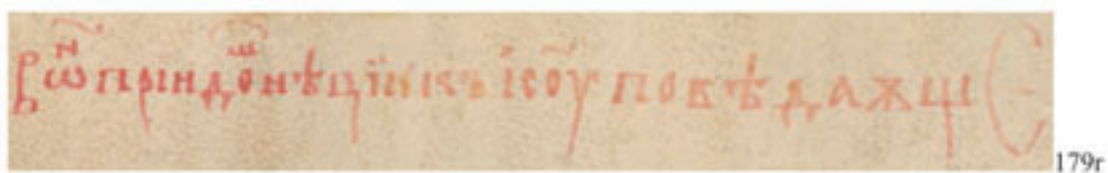
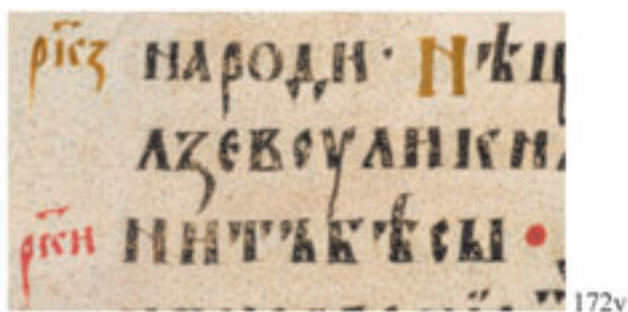
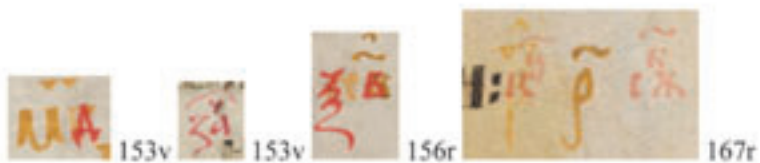
131r (кустода; срв. 92r и 178v-3)

131r

133v

снм ѝѣ

181v

сѣ дї рѣгъ вѣрныиъ мѣлѣиъ мѣлнѣ

187r

прѣ па рѣз
рѣс
за

187v

тѣи
па

188v

сѣ тѣскаго видѣти и не оузири те
кѣтѣ камѣ се зде се соуде хѣ не
дѣтени поже не те . и акже бо

189v

прѣ на сѣт

195v

прѣ те

207v

срѣ дї вѣ вѣше оу мѣ соулю

196r

па вѣ вѣ вѣ оу мѣ соулю

201r

тѣт

206v

тѣт

207r

О ПОКААВШИИ МСАРАЗБОНИИЦѢ:
І СЖЕ ГЛАШЕ СѣТЕ ОСТАВИИ Мѣ . НЕ ВѣДА
Тѣ КОСАТТО ТВОРАЩЕ . РАЗДѣЛѣ ЖЩЕ

208r

ПАЗ

208v

ЗЛА

209v

ГЛАВЫ ЕВАГГЕЛІА ЕЖЕ СѢ ІСѢАННА:
 А О БРАЦѢ БЫВШИИ МѢ ВЪ КАНАГАЛИ ЛЕН:
 О ИЗГНАНЫХЪ ИЗ ЦРКВЕ:
 О НИКОДИМѢ: О ВЫПРОШЕНІИ ОУЩЕНІ:
 О СЛАДКІИ ПИИ: О ЦРНИ МЖИ:

212v (допълнителни числа)

срѣ сѣѣ въ столше

215v

БРА

216v

ѸѢ СѢѢ РѢ УЛКѢНѢКЪ БѢѢ ѸФРРИ

218r

СГО

242v

ОЛАЗАРН: СѢ СѢГОЛАЗАРА РѢѢѢНѢКЪ

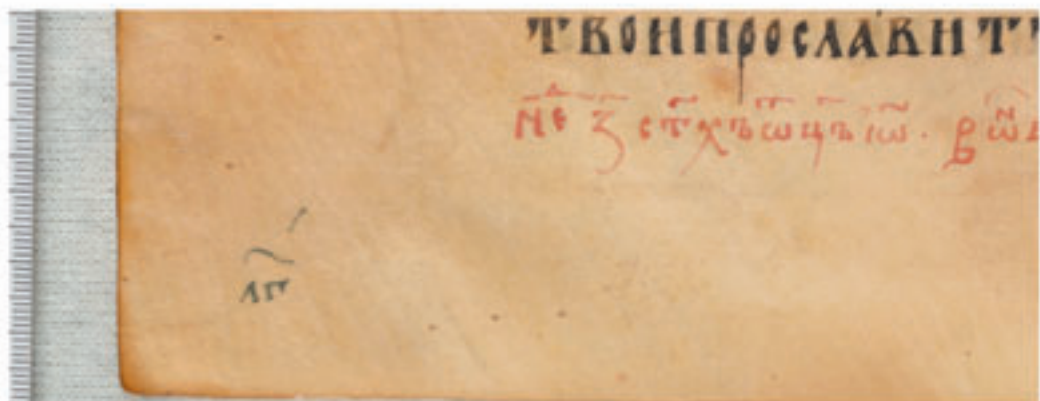
244r

створншж

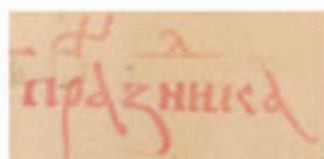
248v

просадѣн

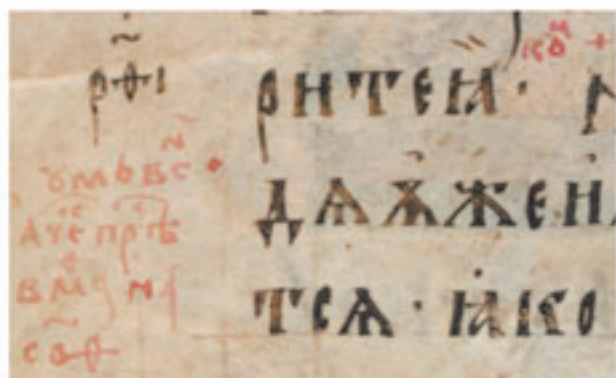
249r

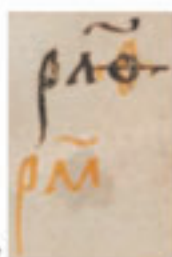
250v

250v

251v

256r

ИЛЮСТРАЦИЯ 6

Календарна ръка (ff. 276r-279r)									
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9
АЗЪ									
БЪКЪ									
ВЪДЪ									
ГЛАГОЛЪ									
ДОБРО									
ЕСТЪ									
ЕСТЪ									
ЖИВЪТЕ									
ЗЕМЛА									
ИЖЕ									
І									
КАКО									
ЛЮДІЕ									
МЪКАН- ТЕ									
НАШЪ									
ОНЪ									
ОНЪ									

ПОКОИ									
РЪЦИ									
СЛОВО									
ТЪРЪДО									
ОУКЪ (ОИИИЪ) ЪКЪ									
ИИЪ									
ФЪРЪТЪ									
ХЕР(ОУ- ЕНИ)Ъ									
Ω(ТЪ)									
ЦА									
ЦИ									
УРЪВЪ									
ШЪ(ТННЪ)									
ЕРЪ									
ЕРЫ									
ЕРЪ									
ІАТЪ									
К(ЖЕ)									
ІА(ЖЕ)									

к(жє)									
	278v2								
лсѣ									
жсѣ									
ѣи									
ѣи									
ѣнта									
нжнѣ	(ВИЖ НКЪ)								
цифри									

Особени лигатури, редни и надредни знаци								
								
								

Маюскули:

Заглавия:

ВЪССТАНИЕ СЪВЪРШЕНО А ДЪНАТАТО ННК

ЩЕ ПНО МКА НГН ПІА Ш М ПА ПІ: СХ ПРЪ РО Ш ЛОУ СЪ ВІ. НЕ ПРЪ РО Ш М ГЛА А.

ДІЕ ЕУЛІА ВІ СЪХЪ СЪРТИН ГА ПАШЕГО ІУХА.

ОУКАЗЪ КАКОНАТНАЖТСА ЕУСТИ ТЪСТИ И КАКОН КОГА
И КОН ТА ВАЖТСА: ВЪ ДОБЕЖАН САКОНАСТЪ А ПАСЪЖ ПЛУННАРЪТЪ

Грешки и коректури:

ВІ ГЛА Ш ЛОУ СЪХЪ ЕУЛІЕ А МЦА СІХЪ

Ф Т А А ПІ: ПІ

ИЛЮСТРАЦИЯ 7

Синаксарна рѣка (ff. 280r-283r)									
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7	B8	B9
АЗЪ									
БОУКН									
ВЪДЪ									
ГЛАГОЛН									
ДОБРО									
ЕСТЪ									
ЕСТЪ									
ЖИВЪТЕ									
ЗЕМЛА									
ИЖЕ									
І									
КАКО									
ЛЮДИ									
МЫСАН- ТЕ									
НАШЪ									

ОНЪ									
ОНЪ									
ПОКОН									
РЪЦН									
СЛОВО									
ТЕРЬДО									
ОУКЪ (ОННКЪ) ЪКЪ									
НКЪ									
ФРЪТЪ									
ХЕР(ОУ- ВНМ)Ъ									
Ѡ(ТЪ)									
ЦА									
ЦН									
УРЪВЪ									
ЩА (ТАННЪ)									
ЪРЪ									

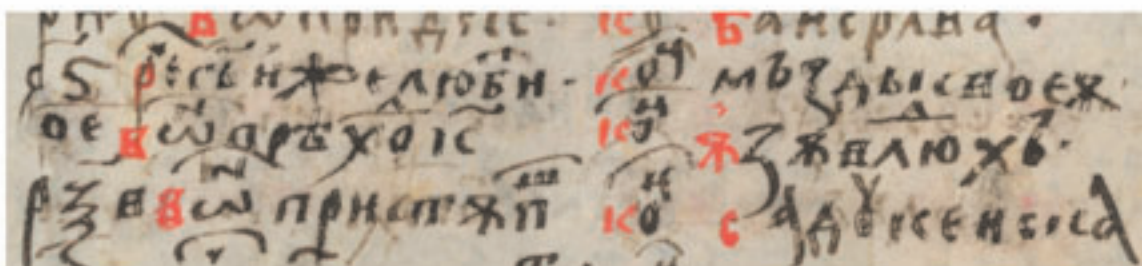
еры									
ерь									
ятъ									
ю(же)									
я(же)									
ю(же)									
асъ									
жсъ									
эн									
фнта									
нжнца	(виж НКЪ)								
цифри									

Особени лигатури, редни и надредни знаци						

Маюскули:

Грешки, коректруи и особени знаци:

ЧЕТИРИ ЕВАНГЕЛИЕ
НА ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДЪР
TETRAEVANGELIUM
DES ZAREN IVAN ALEKSANDĀR

Настоящият том съдържа завършения през 1356 г. от монаха Симон старобългарски текст на четириевангелието на българския цар Иван-Александър (Британска библиотека в Лондон, Add. MS 39627) заедно с неговите миниатюри, литургични приложения и други допълнения. Втората част допълва досегашната литература върху този знаменит паметник чрез пълна библиография, статии относно неговата кодикология, палеография и художествено оформление, както и за текстологията, лексиката и изследвания на литургичния календар и на синаксара.

Издателите и авторите на тома са известни филолози и историци на изкуството от България, Италия и Австрия.

Ѹгоже бѣжтвнымъ желаннемъ нѣзвѣрѣте сън
хрѣтолюбвынъ црѣь. ѿвѣ. александръ. н ѣзложнѣв
прѣпнса. нѣз ѣланнѣскыи словесѣ, въ нашѣ словѣнскѣа
слогнѣ, н въ явленне положн. сего нѣзвѣноу златымн
дѣскамн покова, н вънтрѣ адоу жнвотворнымн
вѣразы вѣчнымн, н того славныхъ оученикъ. шары
свѣтымн н златомъ. жнвопнцы, хѣдожнѣ
оучраснѣ. на стѣрѣженне своему црѣтѣоу. ѣкоже
н велнкын въ стѣхъ констандинъ црѣь съ мѣрнѣ
ѣленѣ, нзнесѣ нѣз воукоу земноу жнвотворнвын
крѣстѣ гнѣ, снѣце н сѣ, сего ѣтворѣвѣстнѣка:

Сѣдрѣжѣщѣоу тогда скнптра блѣгарсѣаго, н
грѣцьсѣаго црѣтѣа. сѣ блѣговѣрноѣ н вѣговѣнѣанноѣ
н новѣпросѣвноѣ црѣцеѣ своѣа кнра фѣѣроѣ.
тѣзоимѣтноѣ вѣжнѣемоу дарѣоу. н сѣ прнснынмъ
н прѣвѣзлюбленымъ снѣомъ свонмъ ѿвѣанѣомъ
шншманѣомъ црѣемъ: въ славѣ творѣоу вѣѣ, н того
вѣговѣстнѣнкѣ. матѣю. мѣркоу. лѣуцѣ. н ѿвѣанѣоу.
нхѣже молнтѣамн. повѣдѣ да прнѣмѣ ѿ вѣа, на вѣагы
рѣтоуѣшнхъ того. н главы нхѣ сѣкрѣшн пѣ ноуѣ
сѣо, амн.

Шѣтоу текѣщѣоу, ѣсѣ ѿ вѣа. нндѣкта фѣ:

рѣвѣ же гнѣа моего црѣѣ, пнсавын снѣ кннѣгѣ, снѣмѣнѣ
мнн нарнѣаѣт сѣ:

ISBN: 978-3-902976-73-4

9 783902 976734 >

Der vorliegende Band enthält zunächst den 1356 vom Mönch Simon vollendeten kirchenslavischen Text des Tetraevangeliums des Bulgarenzaren Ivan Aleksandăr (British Library London, Add. MS 39627) mitsamt seinen Miniaturen, liturgischen Anhängen und sonstigen Zusätzen. Der zweite Teil ergänzt die bisherige Literatur zu diesem berühmten Denkmal durch eine Gesamtbibliographie, Abhandlungen zu der Kodikologie-Paläographie und künstlerischen Ausstattung sowie Textologie und Lexik, gefolgt von Untersuchungen des liturgischen Kalendariums und Synaxariums.

Die Herausgeber und Autoren des Bandes sind namhafte Philologen und Kunsthistoriker aus Bulgarien, Italien und Österreich.